

*Συγχρηματοδοτείται
από το Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης: (70%)*

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Ε.Π «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» 2000-06

Ε.Π.Ε.

Βαλαωρίτου 12 10671 ΑΘΗΝΑ
τηλ. 3641389 - 393 fax: 3638963
e-mail: dmp_ltd@hellasnet.gr

Οκτώβριος 2003

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

**ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
Ε.Π «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» 2000-06**

ΣΥΝΟΨΗ

Οκτώβριος 2003

Ε.Π.Ε.

Βαλαωρίτου 12 10671 ΑΘΗΝΑ
τηλ. 3641389 - 393 fax: 3638963
e-mail: dmp_ltd@hellasnet.gr

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Π. «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» 2000-06

ΣΥΝΟΨΗ

1. ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Η επαναθεώρηση της ex ante αξιολόγησης έδειξε ότι ορθώς είχαν διαγνωστεί τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες και οι δυνατότητες του ελληνικού πολιτιστικού τομέα. Ο εμπλουτισμός και η εμπάθунση της ανάλυσης που επιχειρήθηκε εν όψει της Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης, κατέγραψαν ορισμένα επί πλέον ενδιαφέροντα σημεία, η σύνοψη των οποίων παρατίθεται κατωτέρω.

- Ο ελληνικός πολιτιστικός τομέας δέχεται «μηνύματα» προσαρμογής στις εξελίξεις της διεθνοποιημένης και ανταγωνιστικής πολιτιστικής αγοράς. Τα κυριότερα από αυτά σχετίζονται με την ανάδειξη των σημαντικών κοινωνικοοικονομικών και τεχνολογικών παραμέτρων του πολιτιστικού τομέα, κυρίως δε με την εξέχουσα επίδοσή του στη δημιουργία απασχόλησης, η οποία προκύπτει από όλες τις διαθέσιμες εμπειρικές μελέτες και αξιολογήσεις. Δεν είναι άσχετο επί του προκειμένου το ενδιαφέρον με το οποίο παρακολουθεί η Ευρ. Επιτροπή τις εξελίξεις στο πεδίο της πολιτιστικής απασχόλησης, ούτε η επιλεξιμότητα παρεμβάσεων πολιτιστικού περιεχομένου σε όλα τα επιδεκτικά προς τούτο Ε.Π του Γ' ΚΠΣ και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών (ΠΕΠ, Ε.Π: «Ανταγωνιστικότητα», Ε.Π: «Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου», Ε.Π: «ΚΤΠ», Ε.Π: «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση», Ε.Π: των Πρωτοβουλιών «Interreg III», «Leader+», «Equal» και «Urban»). Παράλληλα και ταυτόχρονα, παρατηρείται βαθμιαία διεύρυνση του περιεχομένου του «πολιτιστικού προϊόντος» προς όλο και περισσότερο «εμπορεύσιμες» μορφές ακόμη και στο πεδίο της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, αν και σ' αυτήν την περίπτωση με πλέον ήπιο και έμμεσο τρόπο. Συναφής είναι και ο εμπλουτισμός της ορολογίας, καθώς η σχετική βιβλιογραφία βρίθει όρων όπως «πολιτιστική οικονομία», «οικονομοποίηση του πολιτισμού», «πολιτισμοποίηση της οικονομίας», «ψηφιοποιημένος πολιτισμός» (digital culture), κ.λπ.
- Αν και η απουσία πλήρους και συστηματικής στατιστικής παρακολούθησης – και όχι μόνο στην Ελλάδα - δυσχεραίνει τη σαφή οριοθέτηση του πολιτιστικού τομέα έναντι άλλων τομέων (της βιομηχανίας και των υπηρεσιών), επομένως και την ακριβή εκτίμηση των επιδόσεων του, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το πολιτιστικό προϊόν βρίσκεται στο επίκεντρο της ανταγωνιστικότητας διεθνώς, η δε ανάπτυξή του συμβάλλει καθοριστικά στην τόνωση των εθνικών οικονομιών. Είναι ενδεικτικό ότι οι πιο δυναμικοί κλάδοι του, σχετιζόμενοι κυρίως με τον «ψηφιοποιημένο πολιτισμό», υιοθετούν με αξιοσημείωτη προσαρμοστικότητα τις νομοτέλειες της ελεύθερης οικονομίας, εμφανίζοντας status βιομηχανίας, ολιγοπωλιακής δομής αγοράς και γεωγραφικής συγκέντρωσης στις ανεπτυγμένες περιοχές του πλανήτη, όπου παρατηρείται εκρηκτική ανάπτυξη της κατανάλωσης άτυπων και συμβολικών αγαθών. Συνάγεται ότι η τοποθέτηση του πολιτισμού από το Γ' ΚΠΣ στο πλαίσιο των παρεμβάσεων της «ποιότητας ζωής» είναι αναντίρρητα, αλλά μόνον εν μέρει, ορθή,

καθώς ο πολιτιστικός τομέας μπορεί να συμβάλει πολλαπλώς στην επίτευξη των στόχων της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, ιδίως μέσω της αξιοποίησης του μείζονος συγκριτικού πλεονεκτήματος της χώρας στο πεδίο της Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Υπογραμμίζεται ότι ο αποσυσχετισμός μεταξύ, αφενός, των μακροοικονομικών πολιτικών που επιχειρούνται στον οριζόμενο ως αναπτυξιακό τομέα και, αφετέρου, της πολιτιστικής πολιτικής και του πολιτιστικού τομέα, δεν προάγει την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Πολιτιστικής Κληρονομιάς της χώρας, ούτε δημιουργεί το κατάλληλο πλαίσιο για την ανάπτυξη του Σύγχρονου Πολιτισμού.

- Η ex ante αξιολόγηση είχε ορθώς υπογραμμίσει ότι οι οικονομικές και κοινωνικές παράμετροι του διαθέσιμου πολιτιστικού πόρου τυγχάνουν λίγης προσοχής στην Ελλάδα. Η παρούσα ανάλυση επιβεβαιώνει την ανωτέρω διαπίστωση. Πράγματι, η πολιτιστική κληρονομιά σποραδικά και απρογραμμάτιστα έχει συμβάλει στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, ενώ μόνον πολύ πρόσφατα επιχειρείται διαφοροποίηση και εμπλουτισμός - μικρής έκτασης πάντως - της τουριστικής προσφοράς μέσω της προώθησης αυτόνομων θεματικών μορφών τουρισμού με επίκεντρο τον πολιτισμό. Επιπροσθέτως, πρέπει να επισημανθεί ότι η Πολιτιστική Κληρονομιά έχει «αξιοποιηθεί» κυρίως ως πλεονέκτημα του συμβατικού τουριστικού προτύπου (ήλιος - θάλασσα - κάποιες πολιτιστικές διαδρομές και δρώμενα), συχνά χωρίς σεβασμό και μέριμνα για την αειφορία της. Ωστόσο, ο ανταγωνισμός, μεταξύ των Μεσογειακών τουριστικών προορισμών στρέφεται όλο και περισσότερο προς την αξιοποίηση της «πολιτιστικής φέρουσας ικανότητας» για λόγους που σχετίζονται με τη διεύρυνση της τουριστικής πελατείας προς ομάδες εξειδικευμένων ενδιαφερόντων, οι οποίες είναι ή πρέπει να είναι λιγότερο ευεπίφορες στους παράγοντες που επηρεάζουν την κατανάλωση των συνήθων τουριστικών υπηρεσιών (όπως είναι, π.χ., οι στρατηγικές των Tour Operators, οι ταξιδιωτικές Οδηγίες, η ανταγωνιστικότητα που βασίζεται στις τιμές, κλπ.). Είναι χαρακτηριστικό, από αυτήν την άποψη ότι, ενώ ο αντίκτυπος στα μεγέθη της ελληνικής οικονομίας από την επιδείνωση του διεθνούς κλίματος κατά τη διετία 2000-2002 δεν υπήρξε σημαντικός, το ισοζύγιο πληρωμών και ιδιαίτερος οι ταξιδιωτικές εισπράξεις εμφάνισαν σοβαρή μείωση λόγω της σωρευτικής επίδρασης του δυσμενούς εξωτερικού περιβάλλοντος και της μείωσης της ανταγωνιστικότητας σε σχέση με τις τιμές. Τέλος, δεν φαίνεται να έχει συνειδητοποιηθεί ότι ο πολιτιστικός τομέας συγκαταλέγεται μεταξύ εκείνων με τις μεγαλύτερες επιδόσεις στη δημιουργία απασχόλησης, γεγονός που επισημαίνει τη σημασία του για την αντιμετώπιση του κορυφαίου προβλήματος της ελληνικής οικονομίας που είναι η ανεργία. Ενδεικτικό είναι επί του προκειμένου ότι το ισχύον ΕΣΔΑ πουθενά δεν μνημονεύει την πολιτιστική απασχόληση, γεγονός αξιοσημείωτο καθώς τα ΕΣΔΑ των ετών 1999 και 2000, περιλάμβαναν ρητές σχετικές αναφορές.

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Από την επανεξέταση της υφισταμένης κατάστασης στα τρία πεδία παρέμβασης του Ε.Π «Πολιτισμός» 2000-06 (Α.Π 1: Μουσεία, Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία, Α.Π 2: Σύγχρονος Πολιτισμός) προέκυψαν αξιοσημείωτα συμπεράσματα, αφενός, εξειδικευμένα ανά πεδίο και, αφετέρου οριζόντια:

Μουσεία

- Παρά τις αναμφισβήτητες προόδους που έχουν συντελεστεί την τελευταία τριακονταετία στον χώρο των Μουσείων, αληθεύει η διαπιστωθείσα από την ex ante αξιολόγηση μεγάλου εύρους αναντιστοιχία μεταξύ, αφενός, του τεράστιου αποθέματος εκθεμάτων που συσσωρεύονται στις προθήκες και τις αποθήκες των Μουσείων, και, αφετέρου, του χαμηλού βαθμού έκθεσης, αξιοποίησης και προβολής του. Αυτό το απόθεμα μάλιστα αυξάνει συνεχώς και με γρήγορους ρυθμούς ως συνέπεια κυρίως του μεγάλου αριθμού δημοσίων Έργων που εκτελούνται και των παρελκομένων ανασκαφικών εργασιών, αλλά και της εν γένει κατασκευαστικής δραστηριότητας. Η παρέμβαση του Β' ΚΠΣ ήταν πολύ περιορισμένη για να καλύψει τις υφιστάμενες ανάγκες που παραμένουν σε μεγάλο βαθμό ακέραιες. Το εύρος της απόκλισης μεταξύ των τιμών βάσης 2000 και των τιμών των Δεικτών - Στόχων 2006 είναι ενδεικτικό της αύξησης ικανότητας που απαιτείται προκειμένου να καλυφθούν, σε κατά το δυνατόν ικανοποιητικό βαθμό, οι ανάγκες.
- Η σύντομη ανάλυση της προσφοράς σημείωσε σημαντικές αδυναμίες, σχετικώς με τη συγκέντρωση των υφιστάμενων Μουσείων σε λίγες θεματικές κατηγορίες (αρχαιολογικά – βυζαντινά Μουσεία), την πολύ χαμηλή συμμετοχή Μουσείων εικαστικών τεχνών, φυσικών επιστημών και τεχνολογίας, την απουσία Μουσείων μητροπολιτικής εμβέλειας και την περιφερειακή ανισοκατανομή των μουσειακών υποδομών και υπηρεσιών. Τα Μουσεία στερούνται, κατά πλειονότητα, χώρων πολλαπλών χρήσεων, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να καταστούν πόλοι πολιτιστικής ανάπτυξης, ούτε να επιτελέσουν πλήρως τον παιδευτικό τους ρόλο, αρκούμενα να λειτουργούν ως χώροι διατήρησης και κατά το δυνατόν προβολής των μόνιμων κυρίως εκθεμάτων τους. Σημαντικές είναι οι αδυναμίες στο πεδίο της εξυπηρέτησης του κοινού, όπως σε υπηρεσίες ηλεκτρονικής πληροφόρησης (cd-rom, info-kiosques), σε εκδόσεις, χάρτες και λοιπά πωλητέα είδη (αντίγραφα), αλλά και σε απλές υπηρεσίες εξυπηρέτησης (αναψυκτήρια, σημεία στάσης και θέασης, κ.λπ.). Επίσης, απουσιάζουν υποδομές «οριζόντιας υποστήριξης» της εσωτερικής λειτουργίας των Μουσείων.
- Εξοχώς ανησυχητικό είναι το χαμηλό επίπεδο επισκεψιμότητας και οι τάσεις συρρίκνωσής της, αν ληφθεί υπόψη, αφενός, η ιστορική, αισθητική και παιδευτική αξία των εκθεμάτων και, αφετέρου, ο πολλαπλάσιος αριθμός αλλοδαπών τουριστών που υποδέχεται η Ελλάδα, σε σχέση με τον αριθμό των επισκεπτών των Μουσείων. Σημειώνεται ότι τα πλέον επισκέψιμα Μουσεία σημείωσαν τη μεγαλύτερη πτωτική τάση επισκεψιμότητας τα τελευταία χρόνια. Τη μεγαλύτερη κίνηση επισκεπτών εμφανίζουν τα Μουσεία που βρίσκονται σε πολυσύχναστους τουριστικούς προορισμούς ή σε μεγάλα αστικά Κέντρα με τουριστική κίνηση. Είναι φανερό ότι η συγκέντρωση της επισκεψιμότητας

σε περιοχές ήδη ανεπτυγμένες, αποστερεί τις λοιπές από ευκαιρίες οικονομικοκοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης και αύξησης της απασχόλησης. Για το λόγο αυτό, είναι αναγκαία η σύμφωνη με αναπτυξιακά κριτήρια χωροταξική κατανομή των μουσειακών υποδομών και υπηρεσιών, λαμβανομένων υπόψη του μεγέθους και των αναγκών της ζήτησης.

- Η χαμηλή επισκεψιμότητα σχετίζεται πολλαπλώς με τις αδυναμίες της προσφοράς, αλλά όχι μόνον. Επιπλέον, απουσιάζει η συστηματική διερεύνηση της ζήτησης μουσειακών υπηρεσιών που θα συνέβαλε στην καλύτερη, ποσοτική και ποιοτική, κάλυψη των αναγκών και απαιτήσεων των καταναλωτών τους. Τελικώς, το επίπεδο της ζήτησης μουσειακών υπηρεσιών δεν προσδιορίζεται τόσο από τις προτιμήσεις των καταναλωτών τους και την αξία των εκθεμάτων, όσο από τους εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζουν τις εξελίξεις της τουριστικής κίνησης (op. cit.). Θα ήταν, επομένως, πρόσφορο, η επενδυτική προσπάθεια σε υποδομές που αναλαμβάνεται από το παρόν Ε.Π, να συνοδεύεται και από διερεύνηση της ζήτησης προκειμένου να σχεδιαστεί μια αυτόνομη στρατηγική βελτίωσης της επισκεψιμότητας, η οποία θα συνέβαλε και στην αύξηση των εσόδων των Μουσείων.
- Από την υλοποίηση των παρεμβάσεων στα Μουσεία αναμένονται πολλαπλές θετικές επιπτώσεις, μεταξύ των οποίων διακρίνονται η επιστημονικά θεμελιωμένη διατήρηση και επικοινωνιακά σύγχρονη παρουσίαση, προβολή και κατανόηση του ελληνικού πολιτισμού, η περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, η διαφοροποίηση, εμπλουτισμός και ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, κατά τις φάσεις τόσο της υλοποίησης όσο και της λειτουργίας των υποδομών πολιτισμού, σε όρους μάλιστα προαγωγής της ισότητας ευκαιριών και μη επιδείνωσης των περιβαλλοντικών όρων.

Αρχαιολογικοί Χώροι - Μνημεία

- Έντονη υπήρξε η δραστηριότητα της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας την τελευταία δεκαετία για την προστασία και ανάδειξη των Αρχ. Χώρων και των μεμονωμένων – αρχαίων, βυζαντινών και μεταβυζαντινών – Μνημείων, αλλά και των οργανωμένων Αρχαιολογικών Χώρων με συγκροτήματα Μνημείων. Παρά ταύτα, εξακολουθεί να υφίσταται μεγάλο εύρους αναντιστοιχία μεταξύ, αφενός, του ανυπολόγιστου πολιτιστικού δυναμικού της χώρας σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μνημεία (διαρκώς αυξανόμενου μάλιστα λόγω των ανασκαφικών εργασιών που συνήθως συνοδεύουν την εκτέλεση των δημοσίων Έργων και την κατασκευαστική δραστηριότητα) και, αφετέρου, του χαμηλού βαθμού ορθολογικής διαχείρισης, αξιοποίησης και προβολής του. Το Β΄ ΚΠΣ κάλυψε σε πολύ μικρό ποσοστό τις υφιστάμενες ανάγκες. Όπως και στην περίπτωση των Μουσείων, το εύρος της απόκλισης μεταξύ των τιμών βάσης 2000 και των τιμών των Δεικτών - Στόχων 2006 είναι ενδεικτικό της αύξησης ικανότητας που απαιτείται προκειμένου να ικανοποιηθούν, κατά το δυνατόν, οι ανάγκες
- Η σύντομη ανάλυση της προσφοράς κατέγραψε πολύ μικρό αριθμό οργανωμένων και επισκέψιμων Αρχαιολογικών Χώρων και συντηρημένων, αναστηλωμένων και αποκατεστημένων Μνημείων, ένα-

ντι του πλήθους εκείνων που έχουν αφεθεί απροστάτευτα να υφίστανται τις φυσικές, περιβαλλοντικές και ανθρωπογενείς φθορές. Μεγάλες ανάγκες και ελλείψεις εντοπίζονται, επίσης, σε παλαιότερες ανασκαφές και αναστηλώσεις, αλλά και σε πλέον πρόσφατες επεμβάσεις. Στο πεδίο της προσφοράς βασικών υπηρεσιών προς τους επισκέπτες, εντοπίστηκαν αδυναμίες, ποσοτικές και ποιοτικές, όσον αφορά π.χ στην πληροφόρηση, ηλεκτρονική και μη (info-kiosques, cd-rom, κ.λπ.), σε εκδόσεις, χάρτες και λοιπά πωλητέα είδη (αντίγραφα, κ.λπ.), αλλά και σε απλές υπηρεσίες εξυπηρέτησης, όπως αναψυκτήρια, σημεία στάσης και θέασης, κλπ.

- Η ανάλυση της ζήτησης επεσήμανε σχετικά ικανοποιητικότερη επισκεψιμότητα των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων, σε σύγκριση με εκείνη των Μουσείων. Η τάση της επισκεψιμότητας είναι ελαφρώς ανοδική στη μακρά περίοδο 1994/01, επισημαίνοντας την ελκτικότητα της επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς, σε συνδυασμό με το ιστορικό φορτίο της χώρας και το φυσικό περιβάλλον. Ωστόσο, στην τετραετία 1998/2001, η τάση της επισκεψιμότητας για τους σημαντικότερους Αρχαιολογικούς Χώρους και Μνημεία - που εκδίδουν το 87% περίπου του συνόλου των εισιτηρίων - εμφανίζεται αρνητική, ενώ επίσης αρνητική είναι και η τάση της ζήτησης για το σύνολο των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων, σε χαμηλότερο όμως βαθμό. Οι εξελίξεις αυτές είναι εξ ίσου ανησυχητικές με τις αντίστοιχες των Μουσείων. Οι επισημάνσεις επί του προκειμένου που έγιναν για τα τελευταία ισχύουν grosso modo και για τους Αρχαιολογικούς Χώρους και τα Μνημεία, στο βαθμό που καταγράφουν ως προσδιοριστικό παράγοντα της ζήτησης εξωγενείς παράγοντες, σε συνδυασμό με έλλειψη αυτόνομης στρατηγικής βελτίωσης της επισκεψιμότητας. Προκύπτει ότι είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν δράσεις βελτίωσης της ελκτικότητας των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων, όπως, π.χ., η δημιουργία δικτύων – διαδρομών με παράλληλη αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς, διαμόρφωση ελκυστικών χώρων εξυπηρέτησης κοινού, κ.λπ. Οι επισκέψιμοι Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία βρίσκονται, κατά το πλείστον, εγγύς σημαντικών τουριστικών προορισμών, με αποτέλεσμα τη συγκέντρωση της επισκεψιμότητας σε περιοχές ήδη ανεπτυγμένες, συρρικνώνοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο τις αναπτυξιακές ευκαιρίες των λοιπών περιοχών. Ενδεικνύεται, επομένως, η συστηματική διερεύνηση, αφενός, της διαθεσιμότητας των περιοχών της χώρας σε σημαντικούς αναξιοποίητους Αρχαιολογικούς Χώρους και Μνημεία σε συνδυασμό με τις ανάγκες προστασίας τους και, αφετέρου, των αναπτυξιακών αναγκών εκάστης εξ αυτών, ώστε οι επενδύσεις να κατανέμονται με πολυκριτηριακή προσέγγιση.
- Η υλοποίηση των παρεμβάσεων του Προγράμματος θα συνεπιφέρει θετικές επιπτώσεις μεταξύ των οποίων εξέχουσας σημασίας είναι η αειφόρος διατήρηση της υλικής υπόστασης των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων ώστε να παραδοθούν αλώβητα στις επόμενες γενεές. Όχι μικρότερης σημασίας είναι η ανάδειξη της ιστορικότητας και της παιδευτικής και αισθητικής αξίας της επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς. Σκόπιμο θα ήταν, επίσης, Μνημεία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων της νεώτερης, να αποκατασταθούν και αποδοθούν σε νέες χρήσεις. Όπως και στην περίπτωση των Μουσείων, αναμένεται θετική συμβολή στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, διαφοροποίηση, εμπλουτισμός και ποιοτική αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, κατά τις φάσεις τόσο της υλοποίησης

όσο και της λειτουργίας των Έργων, σε συνθήκες προαγωγής της ισότητας ευκαιριών και αναβάθμισης του περιβάλλοντος.

Σύγχρονος πολιτισμός

- Τις τελευταίες δεκαετίες, ο τομέας του Σύγχρονου Πολιτισμού παρουσιάζει ραγδαία επέκταση διεθνώς. Παρόλο που στοιχεία δυναμικής ανάπτυξής του παρατηρούνται και στην Ελλάδα, καταγράφεται γενικότερη καθυστέρηση σε σχέση με τις λοιπές ευρωπαϊκές και τις άλλες ανεπτυγμένες χώρες, βάσει όλων των κύριων Δεικτών (διαθεσιμότητα υποδομών, επενδύσεις, απορρόφηση σύγχρονων τεχνολογιών, μέγεθος και ποιότητα προσφοράς και ζήτησης πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών, εξειδικευμένη κατάρτιση, δημιουργία απασχόλησης, κ.λπ.). Ωστόσο, αυξημένη ζήτηση παρουσιάζουν κυρίως η μουσική, το θέαμα και τα οπτικοακουστικά, ενώ παρατηρείται αθρόα προσέλευση του κοινού σε σημαντικές εκθέσεις εικαστικών.
- Η σύντομη ανάλυση της προσφοράς αποκάλυψε ανισομερή κατανομή των πολιτιστικών υποδομών υπέρ των Μητροπολιτικών Κέντρων (70% του συνόλου στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη), με την επισήμανση ότι οι διαθέσιμες υποδομές είναι, κατά πλειονότητα, κτιριακά και τεχνολογικά πεπαλαιωμένες, με μικρή ανταπόκριση στις σύγχρονες κτιριολογικές και λειτουργικές προδιαγραφές και επικοινωνιακές πρακτικές. Επιπροσθέτως, παρατηρείται έλλειψη μεγάλων, σύγχρονων, πολιτιστικών μονάδων διεθνών προδιαγραφών, ενώ απουσιάζουν πολυδύναμες υποδομές για ανάπτυξη θεματικών μορφών πολιτιστικής και συνεδριακής δραστηριότητας. Με τη συμβολή του Β' ΚΠΣ δημιουργήθηκαν δύο μεγάλες σύγχρονες πολιτιστικές / συνεδριακές μονάδες, ανά μία στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, αλλά η αύξηση ικανότητας ήταν μικρή, σε σχέση με τις ανάγκες.
- Οι πολιτιστικές υποδομές στην περιφέρεια εμφανίζουν μεγάλες αδυναμίες από πλευράς διαθεσιμότητας και ποιότητας. Η προσπάθεια που καταβλήθηκε στο Β' ΚΠΣ για δημιουργία πολιτιστικών υποδομών και Δικτύων αν και εξαιρετικά περιορισμένη, ήταν μια αρχή. Επισημαίνεται ότι τα πολιτιστικά Δίκτυα, τα οποία μπορούν να λειτουργήσουν ταυτόχρονα ως υποδοχείς θεματικών μορφών πολιτισμού και ως μέσα διάχυσης της πολιτιστικής δραστηριότητας των Μητροπολιτικών Κέντρων στην περιφέρεια, αποτελούν επιλογή της εθνικής πολιτικής στο πεδίο του Σύγχρονου Πολιτισμού. Η συμβολή του Γ' ΚΠΣ αναμένεται να είναι σημαντική, όσον αφορά στη δημιουργία τόσο πολιτιστικών υποδομών, όσο και δικτύων στους κυριότερους τομείς Σύγχρονου Πολιτισμού (βιβλίο, θέατρο, κινηματογράφος, εικαστικές τέχνες, κ.λπ.). Σημειώνεται ότι η υφισταμένη κατάσταση από πλευράς υποδομών και θεσμών αποδυναμώνει, εκ των πραγμάτων, τις ευκαιρίες που δημιουργούν τα κορυφαία διεθνή γεγονότα που λαμβάνουν ή πρόκειται να λάβουν χώρα (Ολυμπιακοί Αγώνες, Πολιτιστική Ολυμπιάδα, Πάτρα: Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης) για διοργάνωση μεγάλων πολιτιστικών εκδηλώσεων, ανάδειξη των Μητροπολιτικών Κέντρων, διαμόρφωση προϋποθέσεων για θεματικές μορφές τουρισμού περί τον πολιτισμό, κ.λπ.

Οριζόντια προβλήματα

- Σημαντικότερο οριζόντιο πρόβλημα συνιστά η ποσοτική και ποιοτική ανεπάρκεια ανθρώπινου δυναμικού εξειδικευμένου σε παραδοσιακά και σύγχρονα πολιτιστικά επαγγέλματα. Επίσης, απουσιάζουν ειδικές δομές κατάρτισης και επιμόρφωσης για τους επαγγελματίες του τομέα του πολιτισμού. Οι ανωτέρω αδυναμίες και ελλείψεις έχουν άμεσο αντίκτυπο τόσο στο (μικρό) βαθμό ανάπτυξης της πολιτιστικής αγοράς εργασίας, όσο και στην (χαμηλή) ποιότητα των προσφερομένων πολιτιστικών υπηρεσιών. Για τους λόγους αυτούς, ιδιαίτερα αισθητή είναι η αδράνεια που παρουσιάζει το Μ. 1.5 του Ε.Π «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση», το οποίο έχει σχεδιαστεί για την κατάρτιση ανέργων σε πολιτιστικά επαγγέλματα, όταν μάλιστα η προσφορά εργασίας, τουλάχιστον στον τομέα της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, είναι δεδομένη από τον βασικό εργοδότη που είναι το ΥΠ-ΠΟ και οι εποπτευόμενοι Οργανισμοί. Η ενεργοποίηση του Μ.1.5 είναι νευραλγικής σημασίας ταυτόχρονα για την προώθηση των στόχων του Προγράμματος και των οριζόντιων προτεραιοτήτων της δημιουργίας απασχόλησης και της ισότητας των ευκαιριών. Τονίζεται ότι η δημιουργία απασχόλησης αποτελεί και τον πρώτο στόχο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Εξυπακούεται ότι η κατάρτιση των ανέργων στον τομέα της Πολιτιστικής Κληρονομιάς προϋποθέτει όχι μόνον εξειδικευμένο και αξιόπιστο φορέα, αλλά και ικανό να μεριμνά για την ακεραιότητα του ανυπολόγιστης αξίας, λεπτότητας και ευαισθησίας αντικειμένου της κατάρτισης.
- Η ραγδαία εισαγωγή ψηφιακών εφαρμογών και, εν γένει, σύγχρονων τεχνολογιών στον χώρο του πολιτισμού δεν έχει αξιοποιηθεί, παρά την αυξανόμενη ζήτηση για ψηφιοποιημένα πολιτιστικά προϊόντα διεθνώς αλλά και στην Ελλάδα και παρά το γεγονός ότι η δημιουργία απασχόλησης συνδέεται στενά με την απορρόφηση νέων τεχνολογιών. Ειδικότερα, οι ψηφιακές τεχνολογίες δεν έχουν εισαχθεί στα πεδία παρέμβασης του προγράμματος (Μουσεία Αρχαιολογικοί Χώροι / Μνημεία), όπως, επίσης, δεν έχει επιτευχθεί η ενημέρωση του κοινού μέσω του Internet. Απουσα είναι και η on line σύνδεση με συναφείς Οργανισμούς του εσωτερικού και του εξωτερικού (όπως π.χ. πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα, κ.λπ.), για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και best practices. Αποτέλεσμα των ανωτέρω αδυναμιών είναι ότι η μοναδικής αξίας ελληνική Πολιτιστική Κληρονομιά να είναι εκτός ανταγωνιστικού πεδίου στη δυναμική διεθνή αγορά των ψηφιοποιημένων πολιτιστικών προϊόντων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε όρους απώλειας θέσεων απασχόλησης, εισροής εσόδων και πολιτιστικής διείσδυσης. Ωστόσο, στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο, έγινε μία πρώτη προσπάθεια να προβληθεί η πολιτιστική κληρονομιά μέσω του Κόμβου του ΥΠΠΟ Οδυσσέας, ενώ μόλις πρόσφατα ενεργοποιήθηκε το σχέδιο ψηφιοποίησης στο πεδίο του πολιτισμού (Ε-ΨΑ) του Ε.Π «ΚτΠ».

Οριζόντιες προτεραιότητες

Όσον αφορά, τέλος, στη συνάφεια των παρεμβάσεων του Προγράμματος με τις οριζόντιες προτεραιότητες, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Οι πολιτιστικές δραστηριότητες, ιδίως εκείνες που σχετίζονται με τη διατήρηση, μελέτη και αξιοποίηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς έχουν ευμενείς επιπτώσεις στην ισότητα των ευκαιριών, ιδίως για τις γυναίκες αυξημένων προσόντων, όπως έδειξε σχετικό case study του ΣΑ. Δεν συμβαίνει το ίδιο με τις δραστηριότητες που αφορούν στις εφαρμογές των ψηφιακών και εν γένει των νέων τεχνολογιών, τουλάχιστον σύμφωνα με τα στατιστικά ευρήματα πρόσφατων ευρωπαϊκών μελετών, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη να ληφθούν πρωτοβουλίες για κατάρτιση γυναικών στους σχετικούς με τις νέες τεχνολογίες κλάδους, οι οποίοι αναμένεται να δημιουργήσουν πολλές νέες θέσεις εργασίας.
- Η θετική συσχέτιση με την οριζόντια προτεραιότητα της αειφορίας, είναι δεδομένη, επειδή τα Έργα πολιτισμού είτε είναι ουδέτερα ως προς τους περιβαλλοντικούς όρους, είτε διαφυλάσσουν το περιβάλλον (Αρχαιολογικοί Χώροι – Μνημεία), είτε προκαλούν παροδική επιδείνωση, π.χ. κατά τη διάρκεια της κατασκευής μεγάλων υποδομών όπως όλα τα κατασκευαστικά Έργα, όχι όμως και κατά τη λειτουργία τους, καθώς, στις περισσότερες περιπτώσεις, η δημιουργία υποδομών πολιτισμού συνοδεύεται από αναβάθμιση του περιβάλλοντος χώρου. Σημαντική θετική επίπτωση στους περιβαλλοντικούς όρους προκύπτει και από την αλλαγή χρήσης υποβαθμισμένων περιοχών, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα το Πολιτιστικό Κέντρο του Μουσείου Μπενάκη επί της οδού Πειραιώς 138, όπου η κατασκευή του, σε συνδυασμό με τη λειτουργία της Σχολής Καλών Τεχνών και την εγκατάσταση και άλλων συναφών χρήσεων, τείνουν να μεταβάλουν μια κατ' εξοχήν υποβαθμισμένη και ρυπαίνουσα περιοχή βιομηχανικών και εμπορικών χρήσεων, σε πόλο πολιτιστικής ανάπτυξης.
- Σχετικώς με την ανταγωνιστικότητα, η εισαγωγή ψηφιακών τεχνολογιών θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, κατ' αρχήν, του ίδιου του πολιτιστικού προϊόντος, λόγω κυρίως της αύξησης της ζήτησης για ψηφιοποιημένα πολιτιστικά αγαθά. Επίσης, η τόνωση της ζήτησης και η ενίσχυση της προσφοράς ψηφιοποιημένων προϊόντων και υπηρεσιών (υπηρεσίες μέσω Διαδικτύου, παραγωγή και διάθεση CD-ROM, κλπ), με αντίστοιχη διευκόλυνση της πρόσβασης σε πολιτιστικά αγαθά και υπηρεσίες του κοινού, δημιουργεί προϋποθέσεις για ανάπτυξη κλάδων αιχμής, στους τομείς υψηλής τεχνολογίας και υπηρεσιών. Τέλος, μεγάλη μπορεί να είναι η συμβολή των παρεμβάσεων του Ε.Π στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού, μέσω της διαφοροποίησης και του εμπλουτισμού της τουριστικής προσφοράς, αλλά και γενικότερα διά της ανάδειξης και προβολής, σε διεθνές επίπεδο, της ιστορικής φυσιογνωμίας της χώρας και της διαχρονικής αισθητικής και της παιδευτικής αξίας του ελληνικού πολιτισμού.

Επίμετρο

Συνάγεται από τις ανωτέρω σύντομες αναφορές ότι οι υψηλοί στόχοι της διαρθρωτικής παρέμβασης του Γ΄ ΚΠΣ, στα πεδία της κινητής και της επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς δεν είναι εξ αντικείμενου φιλόδοξοι, αλλά, αντίθετα, αναγκαίοι, καθώς υπηρετούν προτεραιότητες σύνθετες και σπουδαίες. Ωστόσο, παρά το ό,τι οι σημαντικές κοινωνικοοικονομικές παράμετροι της αξιοποίησης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς δεν πρέπει να αγνοούνται, αυτό που κυρίως προέχει είναι η διατήρηση και ανάδειξη ενός πολιτισμού εγγενώς οικουμενικού, με παιδευτική αξία ικανή να υπηρετήσει μιαν άλλη παγκοσμιοποίηση ιδιαίτερα εξανθρωπισμένη.

Ο πολιτισμός είναι ενιαίος και η διάσπασή του σε Πολιτιστική Κληρονομιά και Σύγχρονο Πολιτισμό ισχύει ενδεχομένως σε χώρες που στερούνται σημαντικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Σε χώρες, όμως, όπως η Ελλάδα, οι δύο πτυχές του πολιτισμού είναι ή πρέπει να είναι αλληλένδετες. Η όλη σύλληψη του σχεδιασμού του Προγράμματος αποβλέπει στο να δημιουργήσει υποδομές, θεσμούς και γεγονότα που θα υπηρετούν, ταυτόχρονα και κατά το μέτρο του δυνατού, τόσο την Πολιτιστική Κληρονομιά, όσο και το Σύγχρονο Πολιτισμό, ενώ παράλληλα θα διαχέουν την πολιτιστική ανάπτυξη στο σύνολο της Επικράτειας μέσω εθνικών Δικτύων και, πέραν αυτής, μέσω αντίστοιχων διεθνικών.

Ανάπτυξη του πολιτιστικού τομέα δεν νοείται πλέον χωρίς χρήση νέων τεχνολογιών. Οι ασύλληπτες δυνατότητες της ΚΤΠ δεν θα πρέπει να συρρικνωθούν και απεμπολιστούν. Η ανάδειξη της ιστορικότητας και της πολιτισμικής φυσιογνωμίας της χώρας μέσω των ψηφιακών τεχνολογιών σχετίζεται τόσο με την διαμόρφωση της πολιτιστικής ταυτότητας των αυτοχθόνων, όσο και με την ευρύτερη πολιτιστική διείσδυση. Αν αληθεύει ότι ο πολιτισμός αποτελεί τον συνεκτικό ιστό της κοινωνίας και σε όλες τις εκφάνσεις της, αυτό ισχύει πολύ περισσότερο για τον ελληνικό πολιτισμό, τα επιτεύγματα του οποίου εξακολουθούν να διατρέχουν τον σημερινό κόσμο – ασχέτως θρησκευτικών, ιδεολογικών και πολιτικών τοποθετήσεων – προσδίδοντας του ένα παιδευτικό χαρακτήρα παγκόσμιας αυτογνωσίας.

3. ΕΚΡΟΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (30/6/2003)

Στους παρατιθέμενους Πίνακες, παρουσιάζονται συνοπτικά οι εκροές και τα αποτελέσματα της υλοποίησης του Προγράμματος στην περίοδο 2000-2003. Εκτενείς αναλύσεις τους υπάρχουν στο κείμενο της Έκθεσης. Ακολουθεί σύντομος σχολιασμός τους.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ

Α.Π./Μέτρα	% απορρόφησης επί της Δημ. Δαπάνης (2000-03)*	% απορρόφησης (2000-06)		Πρόβλεψη Απορρόφησης (τέλος 2003)	
		Επί του Συν. Κόστους	Επί της Δ. Δαπάνης	Επί του Συν. Κόστους	Επί της Δ. Δαπάνης
M. 1.1	31,9%	14,6%	14,6%	32,4%	32,4%
M. 1.2	98,3%	45,0%	45,0%	62,1%	62,1%
Α.Π. 1	62,6%	28,6%	28,6%	46,1%	46,1%
M. 2.1	23,2%	9,27%	10,6%	17,0%	19,4%
M. 2.2	1,2%	0,6%	0,6%	0,9%	0,9%
Α.Π. 2	11,7%	4,98%	5,3%	9,1%	9,7%
M. 3.1	0,0%	0,0%	0,0%	3,5%	3,5%
M. 3.2	1,1%	0,5%	0,5%	0,9%	0,9%
Α.Π. 3	0,7%	0,3%	0,3%	1,8%	1,8%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π	42,2%	19,3%	18,8%	30,7%	31,5%

* Δεν έχει κινητοποιηθεί η ιδιωτική δαπάνη στην περίοδο 2000-03, η οποία αφορά μόνον στον Α.Π 2.

ΕΚΡΟΕΣ – ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Μέτρα/ Κατηγορίες Πράξεων	Φυσικός Δείκτης	Ex-ante Φυσικός Στόχος Top-down (2000-06)	Ενταγμένο Φυσικό Αντικείμενο Bottom-up (βάσει ΤΔΕ) ¹
ΜΕΤΡΟ 1.1:			
Κ.Π. 1.1.1	Ανακαίνιση / επέκταση υφισταμένων κτιρίων Μουσείων [m ²]	15.000	45.938
Κ.Π. 1.1.2	Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων [m ²]	30.000	53.590
Κ.Π. 1.1.3	Αναβάθμιση υφισταμένων εκθεσιακών χώρων [m ²]	5.000	10.798
Κ.Π. 1.1.4	Κατασκευή νέων εκθεσιακών χώρων [m ²]	10.000	15.855
ΜΕΤΡΟ 1.2:			
Κ.Π. 1.2.1	Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται [στρέμματα]	5.000	3.722
Κ.Π. 1.2.2	Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται [m ²]	60.000	171.902
ΜΕΤΡΟ 2.1:			
Κ.Π. 2.1.1	Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται [m ²]	15.000	4.268
Κ.Π. 2.1.2	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται [m ²]	15.000	4.000
ΜΕΤΡΟ 2.2			
Κ.Π. 2.2.1	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	85.000	9.000

¹ Έχει ήδη αποσταλεί Εγκύκλιος για τον επανέλεγχο των ΤΔΕ (σχολιασμός στο Κεφάλαιο 3)

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ

Κατηγορίες Πράξεων	Φυσικός Δείκτης Εκροών	Φυσικός Στόχος (2000-03)	Φυσική Υλοποίηση μέχρι 30/6/03	Υλοποιηθέν Ισοδύναμο Φυσικό Αντικείμενο	Επίτευξη Στόχου
1	2	3	4	5	6
Κ.Π. 1.1.1	Ανακαίνιση / επέκταση υφισταμένων κτιρίων Μουσείων [m ²]	4.500	10,9%	5.007	111,3%
Κ.Π. 1.1.2	Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων [m ²]	6.000	19,05%	10.214	170,2%
Κ.Π. 1.1.3	Αναβάθμιση υφισταμένων εκθεσιακών χώρων [m ²]	1.200	13,5%	1.463	121,9%
Κ.Π. 1.1.4	Κατασκευή νέων εκθεσιακών χώρων [m ²]	2.500	36,0%	5.709	228,4%
Κ.Π. 1.2.1	Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται [στρέμματα]	1.000	63,0%	2.346	234,6%
Κ.Π. 1.2.2	Μνημεία που αποκαθίστανται / ανασυλλώνονται / αναδεικνύονται [m ²]	30.000	37,0%	63.690	212,3%
Κ.Π. 2.1.2	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται [m ²]	4.000	100,0%	4.000	100,0%
Κ.Π. 2.2.1	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται [m ²]	25.000	11,5%	1.035	4,1%

ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΜΕΤΡΑ / Α.Π	Σταθμισμένη Φυσική Υλοποίηση
ΜΕΤΡΟ 1.1	16,6%
ΜΕΤΡΟ 1.2	49,5%
Α.Π. 1	31,8%
ΜΕΤΡΟ 2.1	- ²
ΜΕΤΡΟ 2.2	11,5%
Α.Π. 2	- ³
ΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 1 & Α.Π. 2	35,7%

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Δημιουργία απασχόλησης κατά την διάρκεια υλοποίησης των έργων (σε ισοδύναμα ανθρωποέτη)			
Μέτρα / Α.Π	Πρόβλεψη δημιουργίας απασχόλησης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των Έργων: 2000-06 (Σ.Π)	Δημιουργηθείσα απασχόληση (2000-30/06/03)	
		Εκτίμηση Σ.Α	Βάσει ΤΔΕ Ενταγμένων Έργων ⁴
Μ. 1.1	750	431	290
Μ. 1.2	2.000	2.265	2.670
Α.Π. 1	2.750	2.696	2.960
Μ. 2.1	1.000	165	10
Μ. 2.2	1.000	10	-
Α.Π. 2	2.000	175	10
ΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 1 & Α.Π. 2	4.750	2.871	2.970

² Αδυναμία εκτίμησης λόγω πολύ μικρού αριθμού ενταγμένων Έργων με ταυτόχρονη έλλειψη συνεκτικής υλοποίησης.

³ Idem

⁴ Στο κείμενο προτείνεται να επανελεγχθούν τα ΤΔΕ και ως προς αυτό το σημείο (σχολιασμός στα Κεφάλαια 3 και 4)

- Στα στοιχεία των ανωτέρω Πινάκων, διακρίνονται τα σημαντικά ποσοτικά αποτελέσματα του Προγράμματος, καθώς σχεδόν το σύνολο των Δεικτών των Κατηγοριών Πράξεων του Σ.Π υπερκαλύπτονται, με την εξαίρεση εκείνων που αφορούν στο Σύγχρονο Πολιτισμό. Ταυτόχρονα, έχουν επιτευχθεί όλοι οι λοιποί Δείκτες επίδοσης.
- Ο Κανόνας $n+2$ φαίνεται να εκπληρώνεται, χωρίς πρόβλημα.
- Οι οριζόντιες προτεραιότητες προάγονται, στο βαθμό που προκύπτει συνάφειά τους με τις Κατηγορίες Πράξεων του Προγράμματος, ειδικότερα του Α.Π 1.
- Ωστόσο, η σημασία των θετικών αυτών αποτελεσμάτων αμβλύνεται εξ αιτίας της δραστηκής διατάραξης της στρατηγικής και της ισορροπίας των στόχων ως συνέπεια της σχεδόν ολοσχερούς υποβάθμισης του Α.Π 2: Σύγχρονος Πολιτισμός (βάσει των ποσοτικών δεδομένων της υλοποίησης μέχρι 30/6/2003).
- Το γεγονός αυτό προοιωνίζεται δυσμενή εξέλιξη για την επίτευξη του πρώτου γενικού στόχου του Προγράμματος που αφορά στην «ισόρροπη διαρθρωτική παρέμβαση στους τομείς της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και του Σύγχρονου Πολιτισμού», εφόσον δεν ληφθούν έγκαιρα τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα ειδικώς για το Μ.2.2 «Ολοκλήρωση Μητροπολιτικών Συνεδριακών και Πολιτιστικών Κέντρων». Σημειώνεται ότι, μετά τις πρόσφατες και τις αναμενόμενες εντάξεις Έργων στο Μ.2.1 «Ενίσχυση Σύγχρονου Πολιτισμού», φαίνεται ότι θα αναταχθεί η αρχική ισορροπία ως προς αυτό, με την προϋπόθεση ότι τα Έργα θα υλοποιηθούν αποτελεσματικά.
- Καλύτερες είναι οι προϋποθέσεις για την επίτευξη του δεύτερου γενικού στόχου που σχετίζεται με την «άρση των περιφερειακών ανισοτήτων σε όρους τόσο προσφοράς όσο και ζήτησης πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών», λόγω της αποτελεσματικής διασποράς των Έργων, εφόσον ληφθούν υπόψη και τα Έργα ενδιαφέροντος ΥΠ-ΠΟ που χρηματοδοτούν τα ΠΕΠ.

Στα επί μέρους Κεφάλαια της Έκθεσης έχουν συναχθεί ειδικότερα συμπεράσματα που δεν ενδείκνυται να επαναληφθούν εδώ, αποκομμένα από την ανάλυσή τους. Ωστόσο, σκόπιμο είναι να επισημανθεί εκ νέου μία παρατήρηση / πρόταση που σχετίζεται με την πολιτιστική ζήτηση. Παρά το γεγονός ότι το προγραμματικό κείμενο του Ε.Π αναφέρεται όχι μόνον στην προσφορά αλλά και στη ζήτηση πολιτιστικών προϊόντων και υπηρεσιών, καμία άμεση δράση δεν έχει προκηρυχθεί για την ενίσχυσή της. Το πρόβλημα της ζήτησης είναι ιδιαζόντως σημαντικό για πολλούς λόγους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται: (i) η καθοδική πορεία της επισκεψιμότητας, (ii) η έλλειψη αυτονομίας της πολιτιστικής ζήτησης και η εξάρτησή της από τις εξελίξεις της τουριστικής αγοράς, (iii) η πιεστική ανάγκη εξεύρεσης πόρων για την κάλυψη του λειτουργικού κόστους και του κόστους συντήρησης και εκσυγχρονισμού των υλοποιούμενων υποδομών. Άλλωστε, η εμφάνιση των σημαντικών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων που αναμένονται από τη διαρθρωτική παρέμβαση του Γ' ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού, εξαρτάται από το βαθμό στον οποίο τα πολιτιστικά προϊόντα και υπηρεσίες που θα παραχθούν, θα καταστεί δυνατόν να τοποθετηθούν επωφελώς στη διεθνοποιημένη και ανταγωνιστική αγορά τους. Για τους παραπάνω λόγους, θα ήταν σκόπιμο να κινητοποιηθεί άμεσα η Τεχνική Βοήθεια προκειμένου να μελετηθεί συστηματικά και εις βάθος η παράμετρος της ζήτησης.

HELLENIC MINISTRY OF CULTURE

INTERIM EVALUATION REPORT OF THE O.P. "CULTURE" 2000-06

SUMMARY

October 2003

 Ε.Π.Ε.
Βαλαωρίτου 12 10671 ΑΘΗΝΑ
τηλ. 3641389 - 393 fax: 3638963
e-mail: dmp_ltd@hellasnet.gr

INTERIM EVALUATION REPORT OF THE O.P.: CULTURE 2000-06

SUMMARY

I. THE CONTEXT OF THE ANALYSIS

The re-examination of the ex-ante evaluation indicated that the strengths, weaknesses, and resources of the Greek Cultural Sector have been correctly identified. The enhancement of the analysis attempted in the Interim Evaluation Report recorded some additional interesting points, a summary of which is provided below.

The Greek Cultural Sector is receiving "hints" as to the need of adapting to the developments of the competitive international cultural market. The main of these developments are related to the important socio-economic and technological parameters of the cultural sector, notably its outstanding performance in job creation, as indicated from all available empirical studies and evaluations. The following are not coincidental in this regard: (a) the interest of the CEC in the status of exploitation and development of the job potential in the European cultural sector; (b) the financing of appropriate measures to enhance job creation in all pertinent O.Ps of the 3rd CSF and Community Initiatives¹. At the same time, a gradual expansion is observed internationally in the contents of cultural products towards purely "marketable" forms including the area of cultural heritage (the last in a most mild, indirect way).²

Despite the lack of systematic statistical data in all the Members States which impedes both the marking of the limits of Cultural Sector towards other economic sectors³, and the precise estimation of its socioeconomic performance, there is no doubt that the cultural product is an integral part of the competitive market, while it contributes decisively to the strengthening of national economies. Indicative to the above is that the most dynamics branches of the cultural sector (for instance those related to "Digital Culture"), adapt remarkably fast to the rules of the free market, exhibiting an industry status, showing an oligopoly market structure, and concentrating geographically in the most developed areas of the globe, which exhibit an explosive growth in consumption of atypical and symbolic goods.

It is deduced that the placement of the O.P 'Culture' in the context of "Quality of Life" structural interventions of the 3rd CSF for Greece is only partly correct, as the cultural sector can contribute in multiple ways in the achievement of socio-economic cohesion objectives, particularly through the major advantage of Greece in the area of heritage. Therefore, the "de-correlation" of macroeconomic poli-

¹ 13 R.O.Ps, the following O.Ps: "O.P. Competitiveness", "O.P. Agricultural Development – Reconstruction of the Rural Area", "O.P. Professional Training and Job Creation", and the Initiatives "Interreg III", "Leader+" "Urban" and "Equal".

² Analogous is the enhancement in terminology, which has adopted terms such as "Cultural Economy", "Economization of Culture", "Culturalization of Economy", "Digital Culture", and so on.

cies attempted in the so-called growth sector by the cultural sector and the cultural policy is not promoting a comprehensive exploitation of the potential of Greece in cultural heritage.

The ex-ante evaluation had correctly pointed out that the socioeconomic parameters of the available cultural resources are receiving minimal attention in Greece. The present analysis confirms this finding. Indeed, the cultural heritage has only sporadically and without any consistent strategy contributed to regional and local development, while only very recently it has been attempted to differentiate and enrich - by a small amount - the tourist offer via thematic forms related to culture. Moreover, the cultural heritage is "made productive" fragmentally, as a plus within the traditional tourism model (sun-sea-some archaeological visits). Nevertheless, the competition among the various Mediterranean tourist destinations turns more and more towards the use of cultural capacity for reasons related to the widening of the market towards groups of special interests, which are less volatile to factors controlling the consumption of ordinary tourism services (e.g., strategies of Tour Operators, Tourist Directives of foreign governments, changes in prices, and so on). It is underlined in this regard that, while the overall impact to Greek economy of the worsening of the international context in the years 2000-2002 was not significant, the balance of payment and particularly the income from tourism exhibited a severe drop because of the accumulated effect of the unfavorable external economic situation and the drop in competitiveness regarding market prices. Finally, regarding unemployment, which constitutes one of the most important problems of Greek economy, it seems that it has not been understood that the cultural sector is among those with the strongest potential for job creation. Remarkably, the current National Action Plan for Employment does not mention at all cultural employment, although the corresponding Action Plans for years 1999 and 2000 made specific such references.

II. ANALYSIS OF GREEK CULTURAL SECTOR

Museums

Despite the advances that took place in the area of Museums over the past thirty years, the ex ante evaluation identified a large-scale unbalance between, on the one hand, the huge number of exhibits that accumulate in the shelves of Greek Museums and, on the other hand, the low level of display, enhancement and projection of the available potential. In addition, the volume of displays increases rapidly with time due to the large number of excavation projects conducted as part of the public works co-financed by CSFs. The structural intervention of the 2nd CSF was very limited in covering the existing needs. The divergence between the values of the base line and the target indicators included in the Program Complement, is characteristic of the increase in capacity required to cover the existing needs.

³ *Especially new technologies, industry and services sectors.*

The offer-side analysis identified significant weaknesses related to the concentration of existing Museums in few thematic areas (mainly Archaeological and Byzantine), the very low participation of Museums of Fine Arts, Natural Sciences and Technology, the absence of Museums of metropolitan caliber and the uneven regional distribution of infrastructure and services. Most Museums lack the appropriate infrastructure (notably multi-strength capabilities), for the development and organization of events of modern culture and related themes. This way, unfortunately, the Museums cannot become poles of cultural development, nor could they serve as centers of learning, being limited to functioning exclusively as spaces of preservation of the past. Particularly severe are the weaknesses in the area of customer services such as electronic information (e.g., CD-ROMs, Info-kiosques), publications, maps, copies – even simple facilities such as bars, view points, etc. Also absent is infrastructure of "horizontal assistance", related to the internal function of the Museums.

Particularly worrying is the low visiting rate given the great historical, aesthetical and educational value of the exhibits, and the large number of tourists compared to the number of Museum visitors. It is noted that the largest drop in visiting rate over the recent years occurred at the most visited Museums located in the most crowded urban areas and tourist destinations.

It is evident that the concentration of high visiting rates in developed regions and areas deprives the rest of them of opportunities for socioeconomic and cultural development, increase in job creation and enrichment of tourist offer. For this reason, it is necessary to develop a consistent strategy for the most effective regional and local distribution of infrastructure and visiting rates.

Low visiting rate is related in many ways (but not exclusively) to the weaknesses of the offer side. Moreover, there is a lack of a systematic exploration of the demand side of Museum services, which would enhance both quantitatively and qualitatively the satisfaction of the demand. Finally, the level of demand of Museum services is not determined by the preferences of the consumers and the value of the exhibits, but by the external factors which affect the evolution in tourist activity (op. cit.). It would, therefore, be beneficial the investing effort in infrastructure be accompanied by investigation of the demand side, in order to design a consistent strategy of visiting rate improvement, which will also contribute to an increase in Museum income.

Archeological Sites and Monuments

There has been intense activity by the Archeological Service of the Ministry for Culture over the past decades, for the protection and restoration of Archaeological Sites containing groups of Monuments, as well as of individual (ancient, Byzantine, post-Byzantine) Monuments. Despite these efforts, there is still considerable unbalance between the great cultural potential in Archaeological Sites and Monuments (which keeps increasing as a result of the numerous excavations conducted as part of the public works and of private construction activity) and, on the other hand, the low level of effective management, exploitation, and projection. The 2nd CSF covered a small percentage of the existing needs.

As in the case of Museums, the divergence between the values of the base line and the target indicators is indicative of the increase in capacity required to cover the needs.

The offer-side analysis identified a very small number of organized Archaeological Sites and preserved, restored and rehabilitated Monuments compared to those that have been left unprotected to natural and man-induced decay. Large needs and shortages are identified in earlier excavation and restoration projects, as well as in most recent ones. In the domain of basic consumer services, qualitative and quantitative weakness were identified both on electronic and non-electronic information (e.g., info-kiosques, cd-rom), in publications, maps, etc.) – even in simple facilities for serving the visitors.

The O.P interventions in the area of Archeological Sites and the Monuments are expected to have positive outcomes, notably the everlasting preservation of the material existence, to be passed on to the next generations. Of no smaller importance are the promotion and the valorization of the historic, educative, and aesthetic value of the on-ground cultural heritage. Moreover, it would be important that Monuments of modern architectural heritage be restored and put in new uses. As in the case of Museums, an important positive contribution on regional and local development, and in job creation is also expected.

The analysis of the demand side identified a somewhat higher visiting rate of Archaeological Sites and Monuments compared to Museums. The trend is slightly positive over the period 1994 to 2001. This elucidates the attractiveness of the on-the-ground cultural heritage in conjunction with its historic value and, in most cases, the surrounding natural environment. However, in the period 1998 to 2001, the visiting rate of major Archaeological Sites and Monuments - which are responsible for the 87% of the total number of tickets - showed negative trends. Also negative (by a smaller amount) is the trend for the total number of Archaeological Sites and Monuments. The above analysis of the external factors that determine demand for Museums is also valid for the Archaeological Sites and the Monuments. It is therefore necessary to proceed by investigation of the demand evolution to undertake effective initiatives for improving attractiveness, such as creation of cultural routes, viewpoints and appropriate spaces for serving the visitors etc, in conjunction with the valorization of the natural heritage.

As with the case of Museums, the most visited Archaeological Sites and Monuments are located in the most crowded urban areas and tourist destinations. The concentration of high visitating rates in developed regions and areas deprives the rest of them of opportunities for socioeconomic and cultural development, increase in job creation and enrichment of tourist offer. It is suitable, therefore, to take into consideration socio economic and regional development criteria, for a more effective distribution of the CSF interventions in the cultural sector.

Modern Culture

Over the past decades, the area of modern culture has expanded rapidly on the international level. While elements of such growth have appeared in Greece, a lag is recorded compared to the rest of European countries, based on all major indices (investments, offer and demand of new cultural products and services, job creation etc.). Increased demand has been exhibited particularly in music, spectacles, audiovisuals, while a great arrival is observed in important exhibitions of fine arts.

The offer side analysis revealed an unbalanced distribution of cultural infrastructure in favor of the Metropolitan areas (70% of total in Athens and Salonica); the available infrastructure is antiquated, having minimum adaptability to modern building and functional standards, and communication practices. A lack of large modern cultural units of international standards is observed, while multi-strength infrastructure for developing thematic forms of cultural and convention activity is practically absent. Financed by the 2nd CSF, two large cultural/convention units were created - one in Athens, one in Salonica - yet the increase in capacity was insignificant compared to the needs.

The regional cultural infrastructure exhibits large weaknesses, both in quality and availability. The effort put as part of 2nd CSF in creating cultural infrastructure and networking for the dissemination of cultural activity of the Metropolitan areas towards regions, although limited, was a starting point. The contribution of 3rd CSF is expected to be decisive in strengthening modern culture infrastructure and services, thereby reducing the existing gap between Metropolitan areas and the rest of the country.

It is noted that the present status of modern cultural infrastructure and services diminishes the opportunities of top international events, which already take place or will take place over the next few years (e.g., Cultural Olympics, Olympic Games, Patras: Cultural Capital of Europe), to promote the visibility of the Greek Metropolitan areas and create the conditions for developing thematic forms of tourism around culture and similar themes.

Horizontal weaknesses

- ✓ A most significant horizontal problem is the qualitative and quantitative lack of human potential specialized in traditional and modern cultural jobs. In addition, there is a lack of special structures for educating and training professional in the cultural sector. The above weaknesses have a direct impact both on the small degree of growth of the cultural job market, as well as on the low level of the provided cultural services. For the above reasons, especially noticeable is the inactivity of Measure 1.5 of the O.P. "Professional Training and Job Creation", which has been designed for the training of the unemployed on cultural jobs. This is especially so, given the guaranteed job offer (at least in the area of cultural heritage) from the Ministry of Culture and the supervised organizations. As job creation is the first goal of economic and social cohesion, the activation of M.1.5 is of great importance for the promotion of the goals of the Program and its horizontal priorities for job

creation and equal opportunities. It is, therefore, implicit that the training of the unemployed in the area of cultural heritage requires not only specialized and reliable organization, but also capable to take care of the priceless, fine and sensitive subject of the training.

- ✓ Modern technologies in the cultural sector (e.g., digitalization, web) have not been exploited, despite the increasing demand (internationally) for digitized cultural products and despite that job creation is closely related to the digitalization of the cultural offer. Notably, digital applications have not yet been used for improving visibility and promotion of the Museums exhibits and the on-ground heritage (Archaeological Sites and Monuments). Likewise, the information of the public through the Internet has not been achieved. Also absent is the online connection with specialized organizations Greek and foreign (for example, universities and research institutions) for the spreading of know-how and best practices. As a result, the priceless Hellenic cultural heritage is out of the competition in the dynamic international market of digitized cultural products. Nevertheless, in the programming period 1994-99, special effort was put to project the cultural heritage through the Node of the Ministry for Culture 'Odysseus', while more recently the digitization Action Plan of the cultural field (EPSA) was initiated in the framework of the O.P 'Information Society'.

Cohesion with Horizontal Community Policies

Regarding the cohesion of the structural interventions of the O.P with the horizontal priorities, the following are noteworthy:

- ✓ The cultural jobs, especially those related to preservation, study, and promotion of cultural heritage, have beneficial effects in creating equal opportunities, particularly for women with strong qualifications. Support to this finding comes from a case study included in the Interim Evaluation Report. However, according to the statistical findings of recent European studies, the above is not true for jobs related to application of digital and, in general, new technologies. This underlines the need for initiatives concerning the training of women in branches related to new technologies, which are expected to create several new jobs.
- ✓ Cultural projects are, in general, either environmentally neutral, or preserve-protect the environment (e.g., Archaeological Sites, Monuments). In the worst case, they cause only temporary worsening, as for example during construction of infrastructure. Nevertheless, the creation and functioning of such projects tends to improve the surrounding area, both environmentally and socioeconomically. A characteristic example is the Cultural Center of Benakis Museum on 138 Piraeus street (financed by the O.P), the creation of which, in conjunction with the newly installed School of Fine Arts and other cultural institutions in the neighborhood, tend to transform one of the most downgraded areas of Athens into a pole of cultural development.

- ✓ The introduction of digital technologies will have a major impact on the improvement of competitiveness – first of all to the cultural product itself – because of the increased demand for digitized cultural products. In addition, the rehabilitation of the demand and the strengthening of the offer side of digitized products and services (e.g., services through the Internet, production and distribution of CD-ROM, and so on), with a corresponding ease of access to cultural products, create the prerequisites for the development of cutting edge branches in the areas of high technologies and services. Finally, of decisive importance will be the contribution of the interventions of the O.P in the improvement of the competitiveness of tourism. This will be realized through the diversification and the enrichment of the tourist offer, as well as through the promotion and visibility - at the international level - of the historic potential of Greece and the ageless aesthetical and educative value of the Hellenic Civilization.

It is concluded that the qualitative and quantitative objectives and targets of the O.P, although high, are not ambitious, but necessary, on one hand, for a scientifically founded preservation, communicatively modern presentation and understanding of the Greek civilization, and, on the other hand, for the promotion of modern culture and artistic creation.

Culture is uniform; its division into cultural heritage and modern culture is perhaps appropriate in countries without long cultural tradition. In countries like Greece, however, the two domains are, or should be, interconnected. The whole conception of the O.P is to create a multi-strength infrastructure, institutions and events which will enhance and project simultaneously cultural heritage and modern culture, while, at the same time, will disseminate the cultural development of the Metropolitan areas in the whole country and beyond, via national and international networking.

The development of the cultural sector cannot be conceived anymore without use of new technologies, especially digitalization and Internet use. The immense capacity of the Information Society should not be shrank and neglected. It should be noted that the promotion of the historic character and the cultural features of the country via digital technologies relates both to the development of the cultural identity of the natives, as well as the wider cultural penetration.

The achievement of the goals of the Program implies a global approach, based on an enhanced or new infrastructure, realized by means of modern equipment, specialized personnel, use of digital technologies, visitor-friendly environment, to satisfy consumer preferences and reinforcing demand.

The effective implementation of the O.P targets is expected to have multiple positive results related to cultural and tourist activity in the Metropolitan areas, regional and local development, enhancement and qualitative improvement of the tourist offer, and creation of new jobs (during construction, and later at the operation stage).

Although the above socioeconomic parameters should not be underestimated, the priority lies in the preservation and spreading out of a cultural heritage, which is inherently ecumenical, with an educative value capable of serving another kind of globalization, above all humanized. If it is true that culture is the cohesive material of society in all its forms, this is especially true for the Hellenic culture, the achievements of which continue to run over the modern world – regardless of religious, ideological and political positions – providing it an educative character of ecumenical self-awareness.

II. OUTPUTS AND RESULTS OF THE OPERATIONAL PROGRAM (30/6/2003)

The summary of the main outputs and results of the O.P for the period 2000-30/6/2003 are shown in the following tables. Brief comments accompany the tables.

The outputs and results are presented following the structure of the Program, namely:

Priority Axe 1: Protection and promoting of the cultural heritage

- Measure 1.1: Upgrading of existing/creation of new museum infrastructure/Improvement of services
- Measure 1.2: Protection / enhancement and projection of Monuments, Groups of Monuments and Archaeological Sites

Priority Axe 2: Development of modern culture

- Measure 2.1: Reinforcement of modern culture
- Measure 2.2: Completion of Metropolitan centres for conventional and cultural activities

Priority Axe 3: Technical assistance

- Measure 3.1: Management, functioning, follow up, and control of the Program
- Measure 3.2: Technical assistance of the implementation of the Program

RATE OF ABSORPTION

Priority Axes/ Measures	% of absorption on the public ex- pense (2000-03)*	% of absorption (2000-06)		Absorption foreseen (end 2003)	
		On total cost	On public expense	On total cost	On public expense
M.1.1:	31,9%	14,6%	14,6%	32,4%	32,4%
M.1.2	98,3%	45,0%	45,0%	62,1%	62,1%
P.A.1	62,6%	28,6%	28,6%	46,1%	46,1%
M.2.1	23,2%	9,27%	10,6%	17,0%	19,4%
M.2.2	1,2%	0,6%	0,6%	0,9%	0,9%
P.A.2	11,7%	4,98%	5,3%	9,1%	9,7%
M.3.1	0,0%	0,0%	0,0%	3,5%	3,5%
M.3.2	1,1%	0,5%	0,5%	0,9%	0,9%
P.A.3	0,7%	0,3%	0,3%	1,8%	1,8%
Total O.P	42,2%	19,3%	18,8%	30,7%	31,5%

** The private expense has not been activated in the period 2000-03. This way, the total cost is equal to the public expense.*

EXPECTED OUTPUTS REGARDING INDICATORS OF THE PROGRAM COMPLEMENT

Categories of Actions (C-A)	Physical Indicators	Physical Targets 2000-06 Ex-ante / top down (according to the Program's Complement records)	Physical Object on going - bottom-up (on the basis of Technical Sheets) ⁴
Measure 1.1: Upgrading of existing / creation of new museum infrastructure /improvement of services			
C- A: 1.1.1	Renovation / extension of existing museum buildings [m ²]	15.000	45.938
C-A: 1.1.2	Construction of new museum buildings [m ²]	30.000	53.590
C-A: 1.1.3	Upgrading of existing exhibition spaces [m ²]	5.000	10.798
C-A: 1.1.4	Construction of new exhibition spaces [m ²]	10.000	15.855
Measure 1.2: Protection / enhancement and projection of Monuments, Groups of Monuments and Archaeological Sites			
C-A: 1.2.1	Archaeological Sites to restore / enhance and project [stremma*]	5.000	3.722
C-A: 1.2.2	Monuments to restore / rehabilitate/ enhance and project [m ²]	60.000	171.902
Measure 2.1: Reinforcement of modern culture			
C-A: 2.1.1	Renovation of existing buildings [m ²]	15.000	4.268
C-A: 2.1.2	Construction of new buildings [m ²]	15.000	4.000
Measure 2.2: Completion of Metropolitan centres for conventional and cultural activities			
C-A: 2.2.1	Construction of new buildings [m ²]	85.000	9.000

* 1 stremma: quarter of an acre

PERFORMANCE INDICATORS

Categories of Actions (C-A)	Physical Indicators of Outputs	Physical targets (2000-03)	Outputs (30/6/03)	Equivalent units physical object	Achievement of target
1	2	3	4	5	6
C-A: 1.1.1	Renovation / extension of existing museum buildings [m ²]	4.500	10,9%	5.007	111,3%
C-A: 1.1.2	Construction of new museum buildings [m ²]	6.000	19,05%	10.214	170,2%
C-A: 1.1.3	Upgrading of existing exhibition spaces [m ²]	1.200	13,5%	1.463	121,9%
C-A: 1.1.4	Construction of new exhibition spaces [m ²]	2.500	36,0%	5.709	228,4%
C-A: 1.2.1	Archaeological Sites to restore / enhance and project [stremma*]	1.000	63,0%	2.346	234,6%
C-A: 1.2.2	Monuments to restore / rehabilitate/ enhance and project [m ²]	30.000	37,0%	63.690	212,3%
C-A: 2.1.2	Construction of new buildings [m ²]	4.000	100,0%	4.000	100,0%
C-A: 2.2.1	Construction of new buildings [m ²]	25.000	11,5%	1.035	4,1%

* quarter of an acre

⁴ A circular letter is emitted by the Managing Authority for the re-examination of the Technical Sheets (see Chapter 3 of the Report).

WEIGHTED INDICATORS OF EFFECTIVENESS

Measures / Priority Axes	Weighted Indicators
M.1.1	16,6%
M.1.2	49,5%
P.A. 1	31,8%
M.2.1	- ⁵
M.2.2	11,5%
P.A. 2	- ⁶
Total: P.A. 1 & P.A. 2	35,7%

RESULTS

Job creation during construction (in equivalent M/Y)			
Measures/ P.A	Anticipated job creation during construction 2000-06 (Program Complement)	Job creation (2000-30/06/03)	
		Job creation estimated by the evaluator	Job creation (on the base of Technical Sheets ⁷)
M. 1.1	750	431	290
M. 1.2	2.000	2.265	2.670
P.A. 1	2.750	2.696	2.960
M. 2.1	1.000	165	10
M. 2.2	1.000	10	-
P.A. 2	2.000	175	10
Total P.A. 1 & P.A. 2	4.750	2.871	2.970

- The above tables present the distinguished outcomes of the O.P. Most of the Indicators of the Program Complement have been achieved (although not those concerning modern culture). Some of them have even surpassed the design targets.
- The rest of Performance Indicators have also been achieved.
- The estimation of rule "n+2" did not show any problems concerning the absorption of total of resources over the programming period.
- Community policies and horizontal priorities have been promoted to the extent that their compliance with the categories of actions of the Program has been ensured.
- Nevertheless, the significance of the above achievements is being reduced as the result of the dramatic shifting in strategy and objectives due to the almost complete downgrading of the P.A: 2 (modern culture).
- The last conclusion is precluding negative developments regarding the achievement of the first goal of the Program ("balanced structural adjustment in favour both of the cultural heritage and the modern culture"). It is deducted that appropriate measures have to be immediately undertaken,

⁵ Estimation not possible due to the very small number of assigned works and the lack of cohesive implementation.

⁶ Idem

⁷ It is proposed in the Report to re-examine the Technical Sheets (see Chapters 3 and 4 of the Report)

especially in favour of M.2.2: "Completion of Metropolitan centres for conventional and cultural activities", which remains practically inactive. On the other hand, the objective of the M.2.1: "Reinforcement of modern culture" seems to be attainable, as evident from the recent assignment of new works.

- Better are the expectations for the achievement of the second goal of the Program, concerning «regional adjustment, in terms both of the offer and demand side, of cultural goods and services». This is due to the fact that the geographic dispersion of works and financing of the O.P is effective enough to raise - at least to some extent - the existing uneven regional distribution in cultural infrastructure. This conclusion is reinforced if we take in consideration the cultural infrastructure financed by the R.O.P.

In all Chapters of the Report, specific conclusions and propositions are mentioned, which need not be repeated here. Nevertheless, it is important to underline one of them, related to cultural demand. The question is that no direct action has been undertaken to reinforce the demand, although the Single Program Document mentions specifically not only the offer side, but also the demand side of cultural products and services.

The issue of the demand is crucial for different reasons, such as:

- (i) The drop in visiting rate in Museums, Archaeological Sites and Monuments
- (ii) The current dependence of cultural demand on tourist flux.
- (iii) The urgent need to assure resources for the financing of the functional cost of the new infrastructure, as well as of the cost of their maintenance and modernization.
- (iv) Paying off the cost of the investment in cultural infrastructure.

Moreover, the expected impact of the creation of the cultural infrastructure depends mainly on the possibility of cultural offer to be competitive on the internationalized cultural market; in other words to be more attractive and mark high performance in demand.

For these reasons, it is important to mobilize technical assistance for investigating systematically cultural demand. The findings will be of crucial importance for conceiving and applying appropriate measures to increase demand for cultural products and services, which will be produced by the infrastructure built as part of the O.P.

**ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
Ε.Π «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» 2000-06**

*Τόμος Α:
Οριζόντια Προσέγγιση*

Οκτώβριος 2003

Ε.Π.Ε.

Βαλαωρίτου 12 10671 ΑΘΗΝΑ
τηλ. 3641389 - 393 fax: 3638963
e-mail: dmp_ltd@hellasnet.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A/A	ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	Σελίδες
	ΤΟΜΟΣ Α: ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	
	ΤΟ Ε.Π. «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» 2000-06	1
1	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ, ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ	4
1.1	Το πλαίσιο της αξιολόγησης	4
1.1.1	Θεματολογία, τεχνικές και εργαλεία	4
1.1.2	Αξιοποίηση των αναλύσεων και εμπειριών της παρέμβασης του Β' ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού	6
1.2	Το εξωτερικό περιβάλλον του προγραμματικού σχεδιασμού	7
1.2.1	Επισημάνσεις για τις διαρθρωτικές αλλαγές στον τομέα του πολιτισμού	7
1.2.2	Μακροχρόνιες εξελίξεις κοινωνικοοικονομικής και δημογραφικής τάξης	11
1.2.3	Εξελίξεις στο πεδίο της πολιτιστικής διείσδυσης	12
1.2.4	Πρόσφατες εξελίξεις της διεθνούς οικονομίας	13
1.2.5	Πρόσφατες εξελίξεις της ελληνικής οικονομίας	16
1.2.6	Εξελίξεις των θέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον πολιτισμό	23
1.2.6.1	Η νομική βάση	23
1.2.6.2	Πολιτισμός και απασχόληση στην Ε.Ε.	24
1.2.6.3	Η ευρωπαϊκή χρηματοδότηση του τομέα του πολιτισμού	26
1.2.6.4	Κωδικοποίηση των πεδίων και των προτεραιοτήτων της πολιτιστικής δράσης της Ε.Ε.	27
1.3	Ο ελληνικός πολιτιστικός τομέας	31
1.3.1	Ανάλυση της προσφοράς και της ζήτησης στον χώρο των Μουσείων	31
1.3.1.1	Ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων της προσφοράς	31
1.3.1.2	Η παρέμβαση του Β' ΚΠΣ	37
1.3.1.3	Ποιοτική προσέγγιση	37
1.3.1.4	Ανάλυση της επισκεψιμότητας των Μουσείων	40
1.3.2	Ανάλυση της προσφοράς και της ζήτησης στον χώρο των Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Συνόλων	42
1.3.2.1	Ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων	43
1.3.2.2	Ποιοτική προσέγγιση	47
1.3.2.3	Στοιχεία επισκεψιμότητας των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων	49
1.3.3	Σύγχρονος Πολιτισμός	50
1.3.3.1	Στοιχεία επισκεψιμότητας εκδηλώσεων σύγχρονου πολιτισμού	53
1.4	Δυνατότητες & Ευκαιρίες έναντι Αδυναμιών & Απειλών του τομέα: Ανάλυση Swot	54
2	ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	66
2.1	Rationale	66
2.2	Ύψος και διάρθρωση της χρηματοδότησης	70
2.2.1	Αρχικό χρηματοδοτικό σχήμα	70
2.2.2	Αναθεωρημένο χρηματοδοτικό σχήμα	73
2.3	Συνάφεια των Κατηγοριών Πράξεων με τις Δυνατότητες / Ευκαιρίες και τις Αδυναμίες / Απειλές	74

2.3.1	Μουσεία	74
2.3.2	Αρχαιολογικοί Χώροι - Μνημεία	75
2.3.3	Σύγχρονος Πολιτισμός	76
2.4	Συνάφεια των Κατηγοριών Πράξεων με τις Οριζόντιες Προτεραιότητες	78
2.4.1	Απασχόληση	78
2.4.2	Ισότητα ευκαιριών	79
2.4.3	Περιβάλλον	82
2.4.4	Ανταγωνιστικότητα	83
2.5	Συνέργια και συμπληρωματικότητα	86
2.5.1	Συνολική παρέμβαση του Γ' ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού	88
2.5.2	Ύψος και διάρθρωση της χρηματοδότησης του τομέα του πολιτισμού	91
2.6	Συμπεράσματα επί της διαχρονικής καταλληλότητας και συνέπειας της στρατηγικής	94
2.6.1	Διαχρονική καταλληλότητα	94
2.7	Συμβολή του Ε.Π «Πολιτισμός» 2000-06 στην επίτευξη των στόχων της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής	96
3	ΠΟΣΟΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ: ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ (ΕΚΡΟΣ) ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	97
3.1	Εργαλεία	97
3.2	Κατασκευή της βάσης αξιολόγησης – αξιοπιστία των δεδομένων	97
3.3	Εξέταση των διατυπωμένων Στόχων και Δεικτών	101
3.3.1	Ποιότητα – χρησιμότητα των Δεικτών Εκροών	101
3.3.1.1	Εντοπισμός ενδεχομένων κενών ή υπερβάσεων	101
3.3.2	Τιμές βάσης, προβλεπόμενη αύξηση ικανότητας & κάλυψη αναγκών	106
3.3.3	Καταλληλότητα των Δεικτών για την παρακολούθηση των επιπτώσεων στις οριζόντιες προτεραιότητες	107
3.3.4	Ποσοτικοποίηση στόχου των παρεμβάσεων των Ε.Π «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση» και «ΚτΠ» στον τομέα του πολιτισμού	107
3.3.5	Δείκτες ποσοτικοποίησης ex ante αναμενόμενων αποτελεσμάτων και πρώτων επιπτώσεων	109
3.3.5.1	Ποσοτικοποίηση Δεικτών ex ante δημιουργίας απασχόλησης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των Έργων	109
3.3.5.2	Ποσοτικοποίηση Δεικτών ex ante αναμενόμενης αύξησης θέασης	110
4	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	111
4.1	Εργαλεία	111
4.2	Χρηματοοικονομική ολοκλήρωση	112
4.2.1	Η ενταξιακή διαδικασία	112
4.2.2	Ρυθμοί απορρόφησης 2000 - 2003	116
4.2.3	Ανάλυση της απορρόφησης των προχρηματοδοτημένων και μη Έργων	120
4.2.4	Πρόβλεψη απορρόφησης	122
4.3	Χρονική ολοκλήρωση των έργων	125
4.3.1	Χρονισμός και αποτελεσματικότητα	125

4.3.2	Συστηματικότητα του φαινομένου	129
4.4	Φυσική υλοποίηση - Αποτελεσματικότητα	131
4.4.1	Επίδοση ως προς τους Δείκτες του Σ-Π	131
4.4.2	Σταθμισμένη φυσική υλοποίηση των Κ-Π / Δεικτών	131
4.4.3	Σταθμισμένη φυσική υλοποίηση Α.Π και Μέτρων	132
4.4.4	Ταξινόμηση Έργων βάσει της φυσικής υλοποίησης τους	134
4.4.5	Συνθετική θεώρηση των αποτελεσμάτων	137
4.4.5.1	Ταξινόμηση βάσει του συσχετισμού απορρόφησης και απόκλισης μεταξύ δεσμεύσεων και της κατανεμημένης δημόσιας δαπάνης σε Επώνυμα Έργα	137
4.4.5.2	Ταξινόμηση βάσει του συσχετισμού απορρόφησης και φυσικής υλοποίησης	138
4.4.5.3	Ταξινόμηση βάσει συσχετισμού απορρόφησης φυσικής υλοποίησης και συνεκτικότητας	140
4.4.6	Αποδοτικότητα – εκτίμηση μοναδιαίου κόστους	142
4.5	Αποτελέσματα και πρώτες επιπτώσεις	143
4.5.1	Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των έργων	143
4.5.1.1	Προσέγγιση	143
4.5.1.2	Αποτελέσματα	144
4.5.1.3	Κατανομή της δημιουργηθείσας απασχόλησης ανά φύλο και ηλικία	148
4.5.1.4	Κατανομή της δημιουργηθείσας απασχόλησης ανά φύλο, ηλικία και θέση (επιστήμονες – εργατοτεχνίτες)	149
4.5.2	Αναμενόμενη να δημιουργηθεί Μόνιμη απασχόληση / Διατηρούμενη απασχόληση	150
4.5.3	Έλεγχος των παραδοχών της έμμεσης μεθοδολογίας βάσει των άμεσων στοιχείων των Αυτεπιστασιών	150
4.5.4	Επιπτώσεις από τη χωρική διάσταση των Έργων και των Πόρων	151
4.5.5	Επιπτώσεις στην προώθηση των Οριζόντιων Προτεραιοτήτων	152
4.6	Κανόνας του N+2	153
4.7	Διαχρονική συνέπεια της στρατηγικής	156
4.7.1	Προσέγγιση	156
4.7.2	Επίτευξη των προτεραιοτήτων και των στόχων	163
4.7.2.1	Προτεραιότητες	163
4.7.2.2	Γενικοί στόχοι	164
4.7.2.3	Επιχειρησιακοί στόχοι, αποτελέσματα και επιπτώσεις	164
5	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	167
5.1	Δομή και στελέχωση	168
5.2	Σαφήνεια του συστήματος διαχείρισης	170
5.3	Έλεγχοι	172
5.3.1	Η νομική βάση	172
5.3.2	Σύστημα σχεδιασμού ελέγχων	173
5.3.3	Μεθοδολογία ελέγχων	173
5.3.4	Διενεργηθέντες έλεγχοι - Αποτελέσματα	175

5.4	Διαδικασίες και κριτήρια επιλογής των Έργων	179
5.5	Παρακολούθηση	187
5.5.1	Επιτροπή Παρακολούθησης	187
5.5.2	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης	188
5.5.2.1	Υποστήριξη από την ΕΥΔ προς τους Τελικούς Δικαιούχους	188
5.5.2.2	Έλεγχος των Μηνιαίων και Τριμηνιαίων Δελτίων – Εισαγωγή στο ΟΠΣ	191
5.5.2.3	Διαχειριστικά εργαλεία	193
5.6	Επάρκεια του συστήματος διαχείρισης ως προς την εξασφάλιση συμβατότητας της υλοποίησης με τις κοινοτικές πολιτικές	196
6	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: ΠΟΙΟΤΙΚΗ & ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06	197
6.1	Η ποιοτική διάσταση	197
6.2	Οριζόντια προβλήματα	203
6.2.1	Οριζόντιες Προτεραιότητες / Πολιτικές	204
6.3	Τα ποσοτικά δεδομένα της υλοποίησης: εκροές και αποτελέσματα	205
6.3.1	Συμπεράσματα για την εκπλήρωση των κριτηρίων του αποθεματικού επίδοσης	205
6.3.1.1	Χρηματοδοτικά κριτήρια	205
6.3.1.2	Χρηματοδοτικό κριτήριο για τη συμμετοχή στο αποθεματικό επίδοσης	206
6.3.1.3	Ικανοποίηση του Κανόνα n+2	206
6.3.1.4	Ικανοποίηση πόρων ιδιωτικού τομέα	206
6.3.1.5	Κριτήρια διαχείρισης	207
6.3.2	Συμπεράσματα για την επίπτωση της υλοποίησης επί της τήρησης της στρατηγικής	208
6.4	Επισημάνσεις ειδικών προβλημάτων μέτρων	211
6.5	Επισημάνσεις εν όψει της Αναθεώρησης του Ε.Π. Πολιτισμός	216
6.5.1	Ολοκλήρωση του Φυσικού Αντικείμενου από πόρους του Προγράμματος	217
6.5.1.1	Ενταγμένο Φυσικό Αντικείμενο μέχρι 30/6/2003	217
6.5.1.2	Ενταγμένο Φυσικό Αντικείμενο μετά τις 30/6/03–Φυσικό Αντικείμενο υπό άμεση ένταξη	218
6.5.2	Επιπρόσθετοι διαθέσιμοι πόροι για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών υλοποίησης του Φυσικού Αντικείμενου	219
6.5.3	Ανασύσταση τη λογικής της στρατηγικής	219
6.5.4	Η ουσιαστική ανασύσταση της λογικής της στρατηγικής	220
6.5.5	Κριτήρια κατανομής των διαθέσιμων πόρων	221
Case studies κειμένου		
1: Εξελίξεις των θέσεων της Ε.Ε για τον πολιτισμό (παρ. 1.2.6)		23-28
2: Δημιουργία Απασχόλησης από Αυτεπιστασίες (παρ. 4.5)		143-149
Αριθμός Πινάκων κειμένου: 50		
Αριθμός Γραφημάτων κειμένου: 3		
Αριθμός Σχημάτων κειμένου: 7		
Αριθμός Μητρών κειμένου: 19		

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	
Πίνακας Α: Κατηγορίες παρεμβάσεων στον τομέα του Πολιτισμού του Γ΄ ΚΠΣ	
Πίνακας Β: Προγραμματικά Χρηματοοικονομικά μεγέθη της παρέμβασης στον τομέα του Πολιτισμού του Γ΄ ΚΠΣ	
Πίνακας Γ: Πρόοδος Οικονομικού και Φυσικού Αντικειμένου έργων του Ε.Π. Πολιτισμός 2000-06	
Πίνακας Δ: Επεξεργασία ερωτηματολογίων μέχρι και 30/6/03 σχετικά με στοιχεία απασχόλησης σε έργα εκτελούμενα δι' Αυτεπιστασίας που αφορούν το Ε.Π. Πολιτισμός 2000-06	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	
<ul style="list-style-type: none"> • Χρηματοδοτικοί Πίνακες • Εξειδίκευση της Μεθοδολογίας 	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	
Πίνακας Α: Έλεγχοι	
Πίνακας Β: Έλεγχοι (Πραγματοποιηθέντες έλεγχοι έως 30/6/2003, Έλεγχοι έως 31/10/2003, Έλεγχοι έως 31/12/2003: Πρόβλεψη)	
Ερωτηματολόγιο 1: Προς την ΕΥΔ του Ε.Π. Πολιτισμός 2000-06 (υπόδειγμα)	
Ερωτηματολόγιο 2: Προς τους Τελικούς Δικαιούχους (υπόδειγμα)	
ΤΟΜΟΣ Β: CASE - STUDIES ΕΡΓΩΝ	
1. Μεθοδολογία	i
2. Αποτελέσματα	ii
• Case - study (1): Δημιουργία Πολιτιστικού Κέντρου του Μουσείου Μπενάκη επί της οδού Πειραιώς 138	1-9
• Case - study (2): Επανεκθεση Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης	10-18
• Case - study (3): Επανεκθεση Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου	19-26
• Case - study (4): Ολοκλήρωση Διαχρονικού Μουσείου Λάρισας	27-35
• Case - study (5): Επισκευή – Επέκταση και Εκσυγχρονισμός Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου	36-45
• Case - study (6): Στερέωση / αναστύλωση Μνημείων Ακροπόλεως Λίνδου	46-54

Τα στοιχεία και οι πληροφορίες που χρησιμοποιήθηκαν αφορούν, κατ' αρχήν, στην περίοδο 1/1/2000 –30/6/ 2003. Ωστόσο τα ανωτέρω στοιχεία συμπληρώθηκαν, κατά περίπτωση, με μεταγενέστερα (μέχρι και τα μέσα Δεκεμβρίου 2003), στο βαθμό που κρίθηκε σκόπιμο προκειμένου να στοιχειοθετηθεί πληρέστερα η επίτευξη των κριτηρίων του αποθεματικού επίδοσης και η αναθεώρηση του Προγράμματος.

Συντομογραφίες:
A.Π. 1: Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς
A.Π. 2: Ανάπτυξη σύγχρονου πολιτισμού
A.Π. 3: Τεχνική βοήθεια
Γ' Κ.Π.Σ: Τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
Ε.Π: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Επ-Πα: Επιτροπή Παρακολούθησης
ΕΠ-ΥΠ: Επιχειρησιακό Υποπρόγραμμα
ΕΥΔ: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Ι.Θ.Α: Ισοδύναμες θέσεις απασχόλησης
Κ-Π / Δ: Κατηγορία Πράξης / Δείκτης επίδοσης
Κ-Π.1.1.1 / Δείκτης επίδοσης: Υφιστάμενα κτίρια Μουσείων που εκσυγχρονίζονται
Κ-Π.1.1.2 / Δείκτης επίδοσης: Νέα κτίρια Μουσείων που κατασκευάζονται
Κ-Π.1.1.3 / Δείκτης επίδοσης: Υφιστάμενοι εκθεσιακοί χώροι που βελτιώνονται
Κ-Π.1.1.4 / Δείκτης επίδοσης: Νέοι εκθεσιακοί χώροι που κατασκευάζονται
Κ-Π.1.2.1 / Δείκτης επίδοσης: Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται
Κ-Π.1.2.2 / Δείκτης επίδοσης: Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται
Κ-Π.2.1.1 / Δείκτης επίδοσης: Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται
Κ-Π.2.1.2 / Δείκτης επίδοσης: Νέα κτίρια που κατασκευάζονται
Κ-Π.2.2.1 / Δείκτης επίδοσης: Νέα κτίρια που κατασκευάζονται
Κ-Π.3.1.1: Λειτουργία Επιτροπής Παρακολούθησης
Κ-Π.3.1.2: Εξωτερική τεχνική υποστήριξη της Διαχειριστικής Αρχής
Κ-Π.3.1.3: Εξωτερική τεχνική υποστήριξη των Τελικών Δικαιούχων
Κ-Π.3.1.4: Έλεγχοι
Κ-Π.3.1.5: Αξιολόγηση
Κ-Π.3.1.6: Σεμινάρια
Κ-Π.3.1.7: Προμήθεια τεχνολογικού εξοπλισμού
Κ-Π.3.2.1: Μελέτες – Εργαλεία – Έρευνες
Κ-Π.3.2.2: Προβολή, Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση
ΚτΓ: Κοινωνία της Γνώσης
ΚτΠ: Κοινωνία της Πληροφορίας
M.1.1: Αναβάθμιση υφισταμένης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων – βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών
M.1.2: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων
M.2.1: Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού
M.2.2: Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων

Μ.3.1: Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος
Μ.3.2: Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος
ΜΔΔΔ: Μηνιαίο Δελτίο Δήλωσης Δαπανών
Ν.Μ.Α.: Νέο Μουσείο Ακρόπολης
ΠΔΕ: Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων
ΠΕΠ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Σ.Α.: Σύμβουλος Αξιολόγησης
ΣΑΕ: Συλλογική Απόφαση Έργου
ΣΦΥ: Σταθμισμένη Φυσική Υλοποίηση
Τ.Δ: Τελικός Δικαιούχος
ΤΔΠΕ/Υ: Τριμηνιαίο Δελτίο Παρακολούθησης Έργου / Υποέργου
ΥΠ-ΟΙΚ.: Υπουργείο Οικονομικών
ΥΠ-ΠΟ: Υπουργείο Πολιτισμού

ΤΟ Ε.Π «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» 2000-06

Γενικοί στόχοι

- (i) Ισορροπη διαρθρωτική παρέμβαση στους τομείς της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και του Σύγχρονου Πολιτισμού
- (ii) Άρση των περιφερειακών ανισοτήτων σε όρους τόσο προσφοράς όσο και ζήτησης πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και αναγκών εκάστης Περιφέρειας ή/και εκάστης περιοχής

Οι Γενικοί Στόχοι εξειδικεύονται σε τέσσερις ειδικούς:

Ειδικό Στόχοι

- (iii) Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός της πολιτιστικής προσφοράς
- (iv) Τόνωση της πολιτιστικής ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών
- (v) Ενίσχυση της πολιτιστικής υποδομής
- (vi) Ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών, με έμφαση στις υπηρεσίες ενημέρωσης και πληροφόρησης

Οι Ειδικό Στόχοι δομούνται σε πέντε Άξονες Προτεραιότητας.

Άξονες Προτεραιότητας

- (i) Προστασία και ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
- (ii) Ανάπτυξη του Σύγχρονου Πολιτισμού
- (iii) Τεχνική Βοήθεια
- (iv) Ένταξη του τομέα του πολιτισμού στην ΚΤΠ
- (v) Ενίσχυση και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα του πολιτισμού

Η υλοποίηση των Α.Π επιδιώκεται με τη συνδρομή τριών Ε.Π του Γ' ΚΠΣ, μεταξύ των οποίων υπάρχει **συνέργια** ως προς την επίτευξη κοινών στόχων:

- ✓ του Ε.Π «Πολιτισμός» που είναι στρατηγικής σημασίας, καθώς προσδιορίζει το είδος και το μέγεθος των παρεμβάσεων των δύο άλλων
- ✓ του Ε.Π «ΚΤΠ» που περιλαμβάνει ενέργειες ανάπτυξης της ψηφιακής τεχνολογίας στον τομέα του πολιτισμού
- ✓ του Ε.Π «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση» που προβλέπει ενέργειες εξειδίκευσης και ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα του πολιτισμού

Τα Μέτρα των τριών αυτών Ε.Π φέρουν συγκεκριμένους Επιχειρησιακούς Στόχους που είναι οι εξής:

Επιχειρησιακοί Στόχοι

□ Ε.Π «Πολιτισμός»:

- Μέτρο 1.1: Αναβάθμιση υφισταμένης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών.
- Μέτρο 1.2: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων.
- Μέτρο 2.1: Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού.
- Μέτρο 2.2: Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων.
- Μέτρο 3.1: Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος.
- Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος.

□ Ε.Π «ΚτΠ»:

- Μέτρο 1.3: Τεκμηρίωση, αξιοποίηση και ανάδειξη του Ελληνικού Πολιτισμού.

□ Ε.Π «Επαγγελματική Κατάρτιση και απασχόληση»:

- Μέτρο 1.5: Ανάπτυξη των δεξιοτήτων & προώθηση της απασχόλησης ανέργων στους τομείς φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.
- Μέτρο 4.1: Ενίσχυση ανέργων για αυτοαπασχόληση και σύσταση νέων επιχειρήσεων.
- Μέτρο 4.4: Αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζόμενων στο Δημόσιο Τομέα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΑΡΧΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΤΟΥ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-2006 (%)							
Α.Π. / Μετρα	Δημόσια δαπάνη			Ιδιωτική δαπάνη			Κοινοτική συμμετοχή
	2000-03 ⁽¹⁾	2004-06 ⁽²⁾	2000-06 ⁽³⁾	2000-03 ⁽¹⁾	2004-06 ⁽²⁾	2000-06 ⁽³⁾	2000-06
M.1.1	53,80%	53,80%	32,30%	-	-		75,00%
M.1.2	46,20%	46,20%	27,80%	-	-		75,00%
Α.Π.1	100,00%	100,00%	60,50%	-	-		75,00%
M.2.1	47,50%	47,50%	17,30%	100,00%	100,00%	100,00%	75,00%
M.2.2	52,50%	52,50%	19,20%	-	-	-	50,00%
Α.Π. 2	100,00%	100,00%	36,80%	100,00%	100,00%	100,00%	62,00%
M.3.1	35,00%	35,00%	1,00%	-	-		75,00%
M.3.2	65,00%	65,00%	1,80%	-	-		75,00%
Α.Π.3	100,00%	100,00%	2,80%	-	-		75,00%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π (4)	45,80%	54,20%	100%	10,30%	89,70%	100,00%	70,00%

(1) : Σε επίπεδο Α.Π.

(2) : Σε επίπεδο Α.Π.

(3) : Σε επίπεδο Ε.Π

(4) : Κατανομή της δημόσιας δαπάνης και της κοινοτικής συμμετοχής στις προγραμματικές ημιπεριόδους του Γ' ΚΠΣ

Με την επιπλέον χρηματοδότηση ύψους 26.6 εκατ. ευρώ που εξασφάλισε το Πρόγραμμα λόγω των επιδόσεων του - από τα οποία 20 εκατ. ευρώ κοινοτική συμμετοχή - το συνολικό κόστος του ανέρχεται πλέον σε 631.566.667 ευρώ. Από αυτά τα 617.066.667 ευρώ είναι δημόσια δαπάνη και τα 14.500.000 ευρώ ιδιωτική συμμετοχή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΤΟΥ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-2006 (%)								
Α.Π.	Συνολικό Κόστος		Δημόσια Δαπάνη		Ιδιωτική Συμμετοχή		Κοιν/κή Συμ/χή %	% Δ.Δ στο Σ.Κ.
	Π/Υ	%	Π/Υ	%	Π/Υ	%		
Α.Π.1	448.000.000	70,93%	448.000.000	72,60%	0	0,0%	70,26%	100,0%
Α.Π. 2	173.166.667	27,42%	158.666.667	25,71%	14.500.000	100,00%	68,00%	91,6%
Α.Π.3	10.400.000	1,65%	10.400.000	1,69%	0	0,00%	75,00%	100,0%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π	631.566.667	100,00%	617.066.667	100,00%	14.500.000	100,00%	69,72%	97,7%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ Α.Π ΤΟΥ Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΛΛΑ Ε.Π			
Ε.Π ΚτΠ:	M.1.3	Τεκμηρίωση, αξιοποίηση & ανάδειξη του Ελληνικού Πολιτισμού	119.874.814
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	M.1.5	Ανάπτυξη των δεξιοτήτων & προώθηση της απασχόλησης ανέργων στους τομείς φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.	84.935.000
	M.4.1	Ενίσχυση ανέργων για αυτοαπασχόληση & σύσταση νέων επιχειρήσεων.	
	M.4.4	Αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζόμενων στο Δημόσιο Τομέα.	
ΣΥΝΟΛΟ			204.809.814

Το συνολικό κόστος για την επίτευξη των Αξόνων Προτεραιότητας του τομέα του πολιτισμού (εθνικό σκέλος Γ' ΚΠΣ) ανέρχεται πλέον σε 836.376.481 ευρώ, η δε δημόσια δαπάνη σε 808.068.334 Euro.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ, ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

1.1 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1.1.1 Θεματολογία, τεχνικές και εργαλεία

Αυτόνομος ο τομέας του πολιτισμού εντάχθηκε για πρώτη φορά στο Γ΄ ΚΠΣ με το «Ε.Π Πολιτισμός» 2000-06. Στο Β΄ ΚΠΣ, ο τομέας του πολιτισμού είχε ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Υποπρόγραμμα «Πολιτισμός» του Ε.Π «Τουρισμός - Πολιτισμός». Ωστόσο, στρατηγική στόχευση του ΕΠ-ΥΠ δεν ήταν τόσο η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός του ίδιου του τομέα του πολιτισμού, αλλά η βελτίωση και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος και η τόνωση της περιφερειακής ανάπτυξης μέσω της αξιοποίησης, αναβάθμισης και ορθολογικής διαχείρισης των πολιτιστικών υποδομών και δραστηριοτήτων. **Το παρόν Ε.Π αποτελεί, επομένως, την πρώτη συγκροτημένη και συνολική προσπάθεια αντιμετώπισης των προβλημάτων του τομέα του πολιτισμού σε αυτόνομη στρατηγική βάση.**

Η επαναθεώρηση του προγραμματικού σχεδιασμού που επιχειρείται στην παρούσα έκθεση ενδιάμεσης αξιολόγησης, επικαιροποιεί και, όπου απαιτείται, εμπλουτίζει και εμβαθύνει τις στατιστικές και ποιοτικές αναλύσεις της ex ante αξιολόγησης, σε μία προσπάθεια να αναδειχθούν πιθανές **κρίσιμες** αλλαγές που θα μπορούσαν να αμφισβητήσουν τις υποθέσεις του σχεδιασμού για τα πλεονεκτήματα, αδυναμίες και δυνατότητες του τομέα, βάσει των οποίων:

- επελέγησαν οι Προτεραιότητες που θα μπορούσαν να καλύψουν, ταυτόχρονα, τις ανάγκες του τομέα και να υπηρετήσουν την επίτευξη των Γενικών και Ειδικών Στόχων, μέχρις εκείνων της Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής και της Πραγματικής Σύγκλισης,
- διαμορφώθηκε η στρατηγική και ορίστηκαν οι Επιχειρησιακοί Στόχοι,
- κατανεμήθηκαν οι πόροι και ποσοτικοποιήθηκαν οι Φυσικοί Δείκτες – Στόχοι εκρών, αποτελεσμάτων και πρώτων επιπτώσεων.

Σε δεύτερη προσέγγιση, διερευνάται το κατά πόσον η εσωτερική δυναμική της υλοποίησης διατάραξε τη λογική και τις ισορροπίες της στρατηγικής και, αν αυτό συμβαίνει, τίνος είδους παρεμβάσεις απαιτούνται για την ανάταξή τους.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Σύμβασης και σε συνδυασμό με την προταθείσα μεθοδολογία, στο παρόν Κεφάλαιο θα εξεταστούν - με χρήση αξιόπιστων ποσοτικών και ποιοτικών εργαλείων αξιολόγησης - τα ακόλουθα:

- ✓ Το εξωτερικό περιβάλλον του σχεδιασμού του Ε.Π και οι συγκεκριμένοι εξωγενείς παράγοντες που είναι δυνατόν να τον επηρεάζουν.
- ✓ Τα χαρακτηριστικά του ελληνικού πολιτιστικού τομέα από πλευράς προσφοράς και ζήτησης.
- ✓ Οι ενδογενείς συνιστώσες της υλοποίησης, στο βαθμό που σχετίζονται με ενδεχόμενη αλλοίωση του προγραμματικού σχεδιασμού.

Η προσέγγιση της αξιολόγησης του παρόντος Κεφαλαίου, αναλύεται διεξοδικά στην ήδη υποβληθείσα Έκθεση Εξειδίκευσης της Μεθοδολογίας. Για διευκόλυνση του αναγνώστη αναπαράγουμε, περιληπτικά, τον κάρναβο με τις τεχνικές και τα εργαλεία αξιολόγησης που θα χρησιμοποιηθούν κατωτέρω.

Επιστημονικά εργαλεία και τεχνικές ανά πεδίο αξιολόγησης:	
Εκτίμηση της διατήρησης της εγκυρότητας των υποθέσεων του προγραμματικού σχεδιασμού.	✓ Κριτική επαναθεώρηση, σε ενδιάμεσο χρόνο, των αποτελεσμάτων της ανάλυσης SWOT και των λοιπών εργαλείων αποτίμησης του πλαισίου του προγραμματικού σχεδιασμού των <i>ex ante</i> αξιολογήσεων.
Νέοι παράγοντες που ευνοούν την οικονομική και κοινωνική συνοχή, το περιβάλλον και την ισότητα των ευκαιριών.	✓ Αποτελέσματα της ανάλυσης των εξελίξεων στο πεδίο των σχετικών οριζοντίων προτεραιοτήτων και πολιτικών.
Αξιολόγηση της διατήρησης της καταλληλότητας και επικαιρότητας του «μείγματος πολιτικής».	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Μήτρες συνάφειας κατηγοριών Πράξεων και οριζοντίων προτεραιοτήτων και πολιτικών (<i>ex ante-top down</i>). ✓ Ποσοτικοποίηση- επικαιροποίηση των καταγραφών της Μήτρας βάσει των ποσοτικών δεδομένων της υλοποίησης (<i>on going-bottom up</i>).
Διαχρονική διατήρηση της λογικής και της συνέπειας της στρατηγικής.	✓ Ποσοτικοποιημένη Μήτρα Στρατηγικής (<i>ex ante - top down</i>), με επικαιροποίηση (<i>on going - bottom up</i>), βάσει των ποσοτικών δεδομένων της υλοποίησης, κατά τη στιγμή του ελέγχου από τον αξιολογητή.
Αιτιολόγηση της διατήρησης ή μεταβολής της βαρύτητας των Αξόνων Προτεραιότητας και των Μέτρων.	✓ Δείκτες απόκλισης των πληρωμών και του υλοποιηθέντος Φυσικού Αντικειμένου από τις αντίστοιχες κατανομές βάσης (<i>on going-bottom up</i>).
Προβλέψεις για την ολοκλήρωση των Πράξεων – Μέτρων.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Σύνθετος Δείκτης οικονομικότητας της υλοποίησης, σε προωθημένη φάση της υλοποίησης (<i>on going - bottom up</i>). ✓ Προσεγγιστικές ποιοτικές εκτιμήσεις, σε μέση φάση υλοποίησης (<i>on going - bottom up</i>).
Συνέργια με Μέτρα στο τομέα του πολιτισμού των Ε.Π. ΚτΠ και Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Μήτρα συνάφειας (ποιοτική ανάλυση, <i>ex ante - top down</i>). ✓ Ποσοτικοποίηση - επικαιροποίηση της Μήτρας βάσει των ποσοτικών δεδομένων της υλοποίησης των συναφών Μέτρων (<i>on going-bottom up</i>).
Συμπληρωματικότητα με έργα πολιτισμού άλλων προγραμμάτων (Ε.Π, ΠΕΠ, Interreg III, Leader +, Α.Π. 7 του Ε.Π Γεωργική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου).	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Μήτρες συμπληρωματικότητας (ποιοτική ανάλυση, <i>ex ante-top down</i>). ✓ Ποσοτικοποίηση - επικαιροποίηση της Μήτρας βάσει των ποσοτικών δεδομένων της υλοποίησης των συμπληρωματικών παρεμβάσεων (<i>on going-bottom up</i>).
Συμπεράσματα - Προτάσεις	✓ Βάσει των συμπερασμάτων που θα προκύψουν από τις ανωτέρω αναλύσεις.

Η προτεινόμενη προσέγγιση του προγραμματικού σχεδιασμού διαφέρει από εκείνη της ex ante αξιολόγησης, όχι μόνον για τον προφανή λόγο ότι ο στόχος εκάστης είναι διαφορετικός, αλλά και γιατί - από την έναρξη του Γ' ΚΠΣ και μέχρι τη στιγμή της εκπόνησης της αξιολόγησης - έχουν επισυμβεί αρκετές σημαντικές αλλαγές στο εξωτερικό και το εσωτερικό περιβάλλον του Προγράμματος, ώστε να καθιστούν σκόπιμη την εκ νέου αποτίμηση της ευστοχίας τόσο της Rationale του, όσο και της στρατηγικής που στηρίχτηκε σε αυτήν.

1.1.2 Αξιοποίηση των αναλύσεων και εμπειριών της παρέμβασης του Β' ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού

Κατά την εκπόνηση του παρόντος Κεφαλαίου - όπως άλλωστε και του συνόλου της ενδιάμεσης έκθεσης - αξιοποιείται η συσσωρευμένη εμπειρία από την υλοποίηση και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων του Β' ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού, τόσο γιατί αποτελεί σημείο εκκίνησης και αναφοράς, όσο και γιατί περιέχει αναλύσεις διαχρονικής αξίας, κυρίως όσον αφορά στα χαρακτηριστικά του πολιτιστικού τομέα και στις ιδιομορφίες των Έργων πολιτισμού.

Σημειώνεται εκ προοιμίου, ότι οι αφηγηριακές προϋποθέσεις του σχεδιασμού του Ε.Π «Πολιτισμός» 2000-06 και, εν συνεχεία, της υλοποίησής του, είναι κατά πολύ ευνοϊκότερες σε σχέση με εκείνες του Ε.Π-ΥΠ «Πολιτισμός» 1994-99. Στη διάρκεια των διαδικασιών υλοποίησης και αξιολόγησης των παρεμβάσεων του Β' ΚΠΣ, αναλύθηκαν και αναδείχθηκαν, αφενός, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά και οι κοινωνικοοικονομικές διαστάσεις του ελληνικού πολιτιστικού προϊόντος και, αφετέρου, το διεθνές πλαίσιο των τάσεων και εξελίξεων στον τομέα του πολιτισμού. Αυτές οι προσεγγίσεις θεμελίωσαν, άλλωστε, την ανάγκη για αυτόνομη διαρθρωτική παρέμβαση στον χώρο του πολιτισμού, με τη μορφή Ε.Π, ενώ, ταυτόχρονα, υποστήριξαν το αίτημα για μεγάλη αύξηση των διατιθεμένων πόρων, από το εθνικό και περιφερειακό σκέλος του Γ' ΚΠΣ, για την χρηματοδότησή της.

Το Β' ΚΠΣ κληροδότησε, επιπροσθέτως, θετικές εμπειρίες του είδους «που επηρεάζουν την υλοποίηση και την αποτελεσματικότητα των μέσων εκτέλεσης της πολιτικής» (Σύμβαση παρ. 7.1.1.1). Άλλες από αυτές σχετίζονται με τον τρόπο υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων, άλλες με τις διαδικασίες και τους χρόνους ωρίμανσης των Έργων και άλλες με ειδικότερα θέματα, όπως η προετοιμασία της εκπόνησης Οδηγών και τυποποιημένων Εντύπων για χρήση από τους Τελικούς Δικαιούχους, η ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων παρακολούθησης, κ.λπ. Όπως θα φανεί στα επόμενα Κεφάλαια, η προετοιμασία αυτή απέδωσε καρπούς, όχι μόνον επειδή συνέβαλε στην αποτελεσματικότερη οργάνωση και λειτουργία της Δ.Α. του Ε.Π «Πολιτισμός» 2000-06 και στην καλύτερη ενημέρωση των Τελικών Δικαιούχων, αλλά επίσης και γιατί επέτρεψε την προχρηματοδότηση - στο πλαίσιο των δεδομένων δημοσιονομικών περιορισμών - Έργων που είχαν ωριμάσει στη διάρκεια του Β' ΚΠΣ. Τα Έργα αυτά εμφανίζουν υψηλή αποτελεσματικότητα, ορισμένα δε βρίσκονται σε τελική φάση ολοκλήρωσης. Επίσης, από την παρακολούθηση της υλοποίησης και την εξέταση των παραγόντων που προσδιόρισαν τους ρυθμούς της στο Β' ΚΠΣ, προέκυψαν οι εγγενείς ιδιαιτερότητες των Έργων πολιτισμού σε σχέση με τα λοιπά δημόσια Έργα και οι ειδικοί εξωγενείς παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την πορεία τους. Αυτές οι εμπειρίες έγιναν κοινό κτήμα των μελών των Επιτροπών Παρακολούθησης, και γενικότερα, των εμπλεκόμενων με οιονδήποτε τρόπο στην υλοποίηση,

τερα, των εμπλεκομένων με οιονδήποτε τρόπο στην υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των Έργων πολιτισμού. Επισημαίνονται ιδιαίτερα, οι αυξημένες ανάγκες και το μεγάλο διάστημα έρευνας και τεκμηρίωσης (τόσο επιστημονικής όσο και εφαρμογής) καθώς και οι χρονοβόρες παράλληλες ενέργειες για την έναρξη και τη συνέχιση των εν λόγω Έργων. Συνάγεται ότι **το Β' ΚΠΣ υπήρξε εργαστήριο παραγωγής τεχνογνωσίας**, που αποδεικνύεται εξαιρετικά επωφελής ενόψει της αυστηρότητας των ρυθμίσεων του Γ' ΚΠΣ όσον αφορά στις διαδικασίες σχεδιασμού, υλοποίησης, παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης, καθώς και στη διαφανή και χρηστή διαχείριση των πόρων.

1.2 ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Η ex ante αξιολόγηση του προγραμματικού σχεδιασμού επανεξετάζεται κατωτέρω από τρεις πλευρές που εκτιμώνται ως οι κρισιμότερες για την επιβεβαίωση της εγκυρότητας της ανάλυσης των πλεονεκτημάτων, αδυναμιών και δυνατοτήτων του τομέα: (i) τις διαρθρωτικές αλλαγές στον τομέα του πολιτισμού διεθνώς και ιδιαίτερας στην Ε.Ε. (ii) τις διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές οικονομικές εξελίξεις, καθώς και (iii) τις εξελίξεις στις θέσεις της Ε.Ε. για τον πολιτισμό.

1.2.1 Επισημάνεις για τις διαρθρωτικές αλλαγές στον τομέα του πολιτισμού

- Η ex ante αξιολόγηση του «Ε.Π Πολιτισμός» 2000-06 υποστήριξε την ανάγκη αυτόνομης διαρθρωτικής παρέμβασης του Γ' ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού, αναδεικνύοντας, πέραν της δεδομένης ιστορικής, αισθητικής και εξανθρωπιστικής συνιστώσας του, τις κοινωνικές, οικονομικές και τεχνολογικές παραμέτρους και επιδόσεις του. Συντάχθηκε, κατ' αυτόν τον τρόπο, η αξιολόγηση με την πλέον σύγχρονη θεώρηση του τομέα του πολιτισμού, η οποία απορρέει από δραστικές εξελίξεις που έχουν επέλθει διεθνώς, κατά την τελευταία δεκαετία. Η κρισιμότερη από αυτές αφορά στη διαπίστωση ότι **ο μεν πολιτισμός δεν είναι ουδέτερος έναντι της οικονομίας**, η δε «πολιτιστική οικονομία», παρά τις όποιες ασάφειες ως προς το περιεχόμενο και τα όρια της, αποτελεί αναπόσπαστη πραγματικότητα. Η θέση αυτή βρίσκεται στον αντίποδα των αντιλήψεων που επικρατούσαν μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '90, σύμφωνα με τις οποίες κάθε - άμεση ή έμμεση - σχέση του πολιτισμού με τον παραγωγικό τομέα της οικονομίας αποκρουόταν όχι μόνον ως άτοπη, αλλά και ως βλαπτική για τον ίδιο τον πολιτισμό.¹ Οι κρατικές ενισχύσεις και το εν γένει ενδιαφέρον του Κράτους για τον τομέα του πολιτισμού δικαιολογείτο από το ρόλο του για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών.²
- Σήμερα, στις ανεπτυγμένες τουλάχιστον χώρες, κλάδοι αιχμής αναδεικνύονται περί τον πολιτιστικό τομέα, συμβάλλοντας στη δημιουργία νέων επαγγελματιών και θέσεων απασχόλησης, ενώ αυτόνομες μορφές πολιτιστικού τουρισμού εμπλουτίζουν και διαφοροποιούν την τουριστική προσφορά. Μεγάλες επενδύσεις πραγματοποιούνται από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς σε πολιτιστικές υποδομές και υπηρεσίες προκειμένου να αξιοποιηθεί η πολιτιστική κληρονομιά και ο σύγχρονος πολιτι-

¹ Σε αυτήν την γραμμική σκέψη εντάσσονταν μεγάλοι θεωρητικοί όπως οι Adorno, Benjamin, Marcuse.

² Βλ. "Exploitation and development of the job potential in the cultural sector", Ιούνιος 2001, σελ. 23.

σμός και να αναπτυχθούν νέα πολιτιστικά προϊόντα και υπηρεσίες. Επιπροσθέτως, οι πολιτιστικές υποδομές και δραστηριότητες προάγουν αμέσως και εμμέσως την περιφερειακή και την τοπική ανάπτυξη, αναδεικνύουν τα Μητροπολιτικά Κέντρα, ενώ συμβάλουν στην εμφάνιση νέων μορφών τουρισμού. Οι εξελίξεις αυτές συσχετίζουν όλο και περισσότερο τον πολιτιστικό τομέα με τις γενικότερες εξελίξεις της οικονομίας, μεταβάλλοντας βαθμιαία τις αντιλήψεις για τον πολιτισμό.

- Ωστόσο, η έννοια της «πολιτιστικής οικονομίας» δεν έχει ακόμη αποσαφηνιστεί πλήρως, καθώς η «ανακάλυψή» της είναι πολύ πρόσφατη, ενώ τα όρια της προς άλλους τομείς και της οικονομίας (π.χ. βιομηχανία, υπηρεσίες, κ.λπ.) δεν είναι ακόμη απολύτως σαφή. Τα στατιστικά δεδομένα στα Κ-Μ και στην Ε.Ε για την πολιτιστική οικονομία είναι εξαιρετικά περιορισμένα και ανομοιογενή και αυτός είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες που δεν επιτρέπουν την ακριβή γνώση του μεγέθους και της συγκρότησης της. Αυτό όμως που δεν αμφισβητείται πλέον, είναι η «οικονομοποίηση του πολιτισμού», κυρίως δε **η επίδοσή του στη δημιουργία απασχόλησης** και μάλιστα υψηλής εξειδίκευσης, γεγονός που προοιωνίζεται σχετική σταθερότητα των απασχολούμενων στην αγορά εργασίας. Η πρώτη σχετική μελέτη της Ευρ. Επιτροπής με τίτλο "Culture, cultural industries and employment"³ αποκάλυψε την αναπάντεχα μεγάλη συμμετοχή του πολιτιστικού τομέα στην απασχόληση, καθώς, έστω και με τα ελλιπή διαθέσιμα στοιχεία, οι απασχολούμενοι σε αυτόν εκτιμήθηκαν σε 3 εκατ. Επιπροσθέτως, αποκαλύφθηκαν ρυθμοί δημιουργίας νέων θέσεων πολιτιστικής απασχόλησης πολλαπλάσιοι του μέσου όρου (π.χ. 24% στην Ισπανία μεταξύ 1987 – 1994, 37% στην Γαλλία μεταξύ 1982 – 1990, 34% στην Μ. Βρετανία μεταξύ 1981-91).⁴ Η πρόσφατη μελέτη "Exploitation and development of the job potential in the cultural sector"⁵ ανεβάζει τον αριθμό των απασχολούμενων στον πολιτιστικό τομέα σε 7 εκατ., εν μέρει εξ αιτίας της καλύτερης στατιστικής σύλληψής του, αλλά κυρίως λόγω της ανάπτυξης του τομέα που έχει εν τω μεταξύ συντελεστεί. Για τους ανωτέρω λόγους, το ενδιαφέρον των ληπτών των αποφάσεων και των μελετητών γύρω από το θέμα της πολιτιστικής οικονομίας και ειδικότερα της πολιτιστικής απασχόλησης είναι έντονο, όπως φαίνεται και από τη μεγάλη βιβλιογραφία που έχει συγκεντρωθεί. Ορισμένες από τις πλέον έγκυρες δημοσιεύσεις αναφέρονται κατωτέρω (βλ.Υποσημείωση 21).

- **Μοχλευτικός παράγοντας των ανωτέρω εξελίξεων είναι η σύζευξη του πολιτισμού με την ΚτΠ και την ΚτΓ.** Τομέας φύσει και θέσει δυναμικός, καθώς οι έννοιες της δημιουργίας και της καινοτομίας αποτελούν οργανικά στοιχεία της φυσιογνωμίας του, ο πολιτισμός επηρεάζεται κατά κόρον από τα νέα δεδομένα. Η τεχνολογία αναδεικνύεται σε πρωταρχική παράμετρο της πολιτιστικής οικονομίας, γεγονός που συνδέεται άλλωστε και με την παρατηρούμενη ανάπτυξη της επιστημονικής και εφαρμοσμένης έρευνας περί τον πολιτισμό, την εξειδικευμένη εκπαίδευση και κατάρτιση των επαγγελματιών του χώρου και τη δημιουργία νέων επαγγελμάτων. Η ραγδαία ανάπτυξη πολυμέσων και υπηρεσιών on-line αλλάζουν άρδην τις πολιτιστικές πρακτικές. Υπηρεσίες νέου

³ European Commission 1998a.

⁴ Idem.

⁵ Employment and European Social Fund, Ιούλιος 2001.

τύπου παρέχουν πρωτόγνωρες δυνατότητες πρόσβασης στην πολιτιστική κληρονομιά και τη σύγχρονη πολιτιστική παραγωγή (χαρακτηριστική εξέλιξη, η επίσκεψη «εικονικών μουσείων» με την βοήθεια cd-rom ή web-sites). Καινούργιοι τρόποι πολιτιστικής κατανάλωσης εφαρμόζονται σταδιακά, ενώ οι πωλήσεις εξοπλισμού πληροφορικής σημειώνουν αλματώδη άνοδο.⁶ Είναι χαρακτηριστική, επί του προκειμένου, η αύξηση των διαθέσιμων τίτλων cd-rom⁷ των οποίων η θεματική κατανομή προσανατολίζεται κατά 19% στην αναψυχή, 14% στην τέχνη και τον πολιτισμό και 12% στην εκπαίδευση. Επισημαίνεται ότι η αγορά που δημιουργείται μόνον εντός της Ε.Ε., από την πρόθεση του κοινού να έχει on-line πρόσβαση στην πολιτιστική πληροφορία (Μουσεία, βιβλιοθήκες, εκθέσεις, εκδηλώσεις, κ.λπ.), αναμένεται να δημιουργήσει έναν ετήσιο κύκλο εργασιών της τάξης των 3 δις Ευρώ μέχρι το 2005.⁸ Άλλωστε, ο όρος **digital culture** ή digicult είναι τρέχουσας χρήσης στο ευρωπαϊκό λεξιλόγιο (βλ. π.χ. τη μελέτη «Obstacles to mobility for workers in the digital culture in the European Union»: commissioned by European Commission DG Employment and Social Affairs. June 2001) **Οι δυνατότητες της ΚΤΠ επιφέρουν δραστικές μεταβολές στους όρους ανταγωνιστικότητας**, με αποτέλεσμα η ενδεχόμενη καθυστέρηση προσαρμογής να ισοδυναμεί με απώλεια ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και αδυναμία συμμετοχής σε ένα ουσιαστικά ανεξάντλητο πεδίο νέων δυνατοτήτων.

- Προκύπτει από τα ανωτέρω η **συνεχής επέκταση του περιεχομένου του εμπορευματοποιημένου πολιτιστικού αγαθού, πέραν και εκτός των ορίων της πολιτιστικής κληρονομιάς**. Αλλά και το ίδιο **το περιεχόμενο της πολιτιστικής κληρονομιάς διευρύνεται**, καθώς περιλαμβάνει πλέον μια μεγάλη γκάμα προϊόντων και υπηρεσιών, όπως η αρχιτεκτονική κληρονομιά, η φυσική κληρονομιά, η αγροτική / λαϊκή κληρονομιά, η κινηματογραφική κληρονομιά, η μουσική κληρονομιά, κ.λπ., (βλ. παρ. 1.2.6.3 κατωτέρω). Η συνεχής αυτή επέκταση του περιεχομένου του πολιτιστικού αγαθού, καθιστά αναγκαίο τον επαναπροσδιορισμό και τη λειτουργική κατηγοριοποίησή του, με βασικότερες διακρίσεις εκείνες της ποιότητας, του τρόπου εμπορευματοποίησης και των κατηγοριών των χρηστών τους. Σημειώνεται ότι η συσχέτιση πολιτισμού και τεχνολογίας είναι δυνατόν να αλλοιώσει το ίδιο το περιεχόμενο του πολιτισμού, τουλάχιστον όπως γίνεται αντιληπτό μέχρι σήμερα στην Ευρώπη, στο βαθμό που η τεχνολογία μπορεί να καταστεί όχημα εμπορευματοποίησης προϊόντων υποκουλτούρας. Μια τέτοια προοπτική θα ήταν δυνατό να υποβαθμίσει το πλεονέκτημα των χωρών με σημαντική πολιτιστική κληρονομιά υψηλής ποιότητας. Για το λόγο αυτό, ο έλεγχος της χρήσης της τεχνολογίας στο πεδίο του πολιτισμού είναι κρίσιμο ζήτημα. Στην Ελλάδα, η εμπλοκή του κράτους στην προστασία, διαφύλαξη και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, κατά συνταγματική μάλιστα επιταγή, αποτελεί ανάχωμα στην ανεξέλεγκτη εμπορευματοποίηση του πολιτιστικού πλούτου της χώρας.

⁶ Οι πωλήσεις cd-rom δεκαπλασιάστηκαν μέσα σε δύο χρόνια, φθάνοντας τις 43.000 το 1996 έναντι 4.179 το 1994. Πηγή: *Culture, cultural industries and employment*.

⁷ Οι διαθέσιμοι τίτλοι στην Ευρώπη ανέρχονταν σε 5.106 το 1996 έναντι 1.024 το 1993. Πηγή: *Panorama of the European Industry, 1997*.

⁸ *Ευρωβαρόμετρο: 11/1997*.

- Όλα τα πολιτιστικά προϊόντα και υπηρεσίες είναι ενταγμένα στη διεθνοποιημένη πολιτιστική αγορά, υπακούοντας στους νόμους της προσφοράς και της ζήτησης. Ωστόσο, **ο τρόπος και ο βαθμός εμπορικής αξιοποίησης διαφέρουν από αγορά σε αγορά πολιτιστικού προϊόντος**. Η «υψηλής ποιότητας» πολιτιστική κληρονομιά δεν είναι επιδεκτική έντονων και γενικής ισχύος μεθόδων εμπορευματοποίησης, όμως «οι εμπλεκόμενοι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς είναι αναγκαίο να αντιλαμβάνονται τους χρήστες της όχι ως απλούς αποδέκτες πληροφορίας, αλλά ως ενεργητικές ομάδες σύνθετων αναγκών και απαιτήσεων που δημιουργούν τις αγορές της πολιτιστικής κληρονομιάς»⁹, στις οποίες η σύγκλιση των τεχνολογιών εκτιμάται ότι θα αυξήσει περαιτέρω τη ζήτηση. **Οι κοινοί κανόνες της εσωτερικής αγοράς και του ανταγωνισμού της Ε.Ε. ισχύουν για τις επιχειρήσεις του τομέα του πολιτισμού, αν και με σημαντικές εξαιρέσεις, που σχετίζονται με τα ειδικά καθεστώτα ενίσχυσης** (κρατικές βοήθειες) της πολιτιστικής κληρονομιάς (Άρθρο 67, 3δ της Συνθήκης), της κινηματογραφικής βιομηχανίας και των οπτικοακουστικών μέσων (βάσει αποφάσεως του Συμβουλίου, Φεβρουάριος 2002), καθώς και με τα εθνικά συστήματα ορισμού της τιμής του βιβλίου (βάσει της ίδιας με την ανωτέρω απόφαση).
- Όσον αφορά στην αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο της τουριστικής δραστηριότητας που ενδιαφέρει ιδιαίτερα την Ελλάδα, σημειώνεται ότι πολλές αναπτυσσόμενες **διεθνώς μορφές θεματικού και εναλλακτικού τουρισμού** σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τον πολιτισμό, ενώ παράλληλα αυτονομούνται από το συμβατικό τουριστικό πρότυπο αναψυχής στο οποίο εντάσσεται και ο ελληνικός τουρισμός (ήλιος, θάλασσα, κάποιες πολιτιστικές διαδρομές και δρώμενα). Στο πλαίσιο του προτύπου αυτού ελλοχεύει ο κίνδυνος της ανεξέλεγκτης εμπορευματοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς και, επιπροσθέτως, της διακύβευσης της αειφορίας των πολιτιστικών και φυσικών πόρων. Μεταξύ των ανωτέρω νέων μορφών τουρισμού συγκαταλέγονται ο πολιτιστικός, ο συνεδριακός και ο εκπαιδευτικός τουρισμός, ο τουρισμός μικρής διάρκειας ή τουρισμός του Σαββατοκύριακου, ο γαστριμαργικός τουρισμός, ο προσκυνητικός τουρισμός, ο τουρισμός που αξιοποιεί συνδυασμένα την πολιτιστική και τη φυσική κληρονομιά, κ.λπ. Οι ανωτέρω μορφές τουρισμού, καταλαμβάνουν όλο και υψηλότερη θέση στις προτιμήσεις εκείνων των καταναλωτών τουριστικών υπηρεσιών που χαρακτηρίζονται από αναβαθμισμένο μορφωτικό επίπεδο και διαθέτουν συνήθως σημαντικότερο του μέσου εισόδημα, ενδιαφέρονται δε κατ' εξοχήν για την αειφορία των πολιτιστικών - και των φυσικών - πόρων.
- **Οι περί τον πολιτισμό οργανωμένες θεματικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού δεν υπόκεινται, ως επί το πλείστον, στους περιορισμούς και τα μειονεκτήματα του τουρισμού αναψυχής (κυρίως των θερινών διακοπών), που παρατηρούνται με ιδιαίτερη ένταση στην Ελλάδα** (μικρή χρονική διάρκεια, εξάρτηση της ζήτησης από τους tour operators και τις ταξιδιωτικές οδηγίες, αυξομείωση του τουριστικού εσόδου, χαμηλή αξιοποίηση του ξενοδοχειακού δυναμικού, ανεργία και υποαπασχόληση των εργαζομένων στον τουριστικό τομέα, υπερ-

⁹ Βλ. *Evaluation of socio-economic aspects of Projects in the area of cultural heritage applications Report of an evaluation Panel, Commissioned by DG INFOS D2, 2000, par. 2.4, page 17.*

συγκέντρωση στους πόλους τουριστικής ανάπτυξης επισκεπτών και δραστηριοτήτων με δυσμενέ-στατες επιπτώσεις στην αειφορία, κ.λπ.). Αντίθετα, η δραστηριότητα των προαναφερομένων θε-ματικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού μπορεί να είναι έως και δωδεκάμηνης διάρκειας, να διαχέεται στην επικράτεια, να διαθέτει σταθερότερους θιασώτες λίγο επηρεαζόμενους από τις στρατηγικές των Tour Operators και τις ταξιδιωτικές οδηγίες, προσιδιάζει δε και στα Μητροπολιτικά και τα μεγάλα αστικά κέντρα, όπου συγκεντρώνονται συνήθως οι σημαντικές πολιτιστικές υποδο-μές και θεσμοί σύγχρονου πολιτισμού. Σε τέτοιου είδους Μητροπολιτικό Κέντρο γίνεται προσπά-θεια να μεταβληθεί η Αθήνα - και μέσω του παρόντος Προγράμματος - η οποία σημειωτέον βλέπει να μειώνεται συνεχώς το μερίδιο ανταγωνιστικότητάς της στον τουρισμό έναντι άλλων Περιφε-ρειών της χώρας, από τις αρχές της δεκαετίας του '90. Γενικότερα, **η αξιοποίηση των δυνατο-τήτων του τομέα του πολιτισμού, μέσω των μεγάλων επενδύσεων σε υποδομές, σύγ-χρονες υπηρεσίες, εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και χρήση νέων τεχνολογιών που επιχειρεί το παρόν Πρόγραμμα, θα εμπλουτίσει και θα διαφοροποιήσει την τουρι-στική προσφορά της χώρας, καθιστώντάς την περισσότερο ανταγωνιστική και λιγότερο ευάλωτη στη διεθνή συγκυρία.** Η κρίση που διέρχεται ο συμβατικός τουρισμός στους παραδο-σιακούς τουριστικούς προορισμούς της μεσογειακής Ευρώπης, λόγω της εμφάνισης στη διεθνή τουριστική αγορά νέων ανταγωνιστικών υπερπόντιων προορισμών, αλλά και της δυσμενούς οικο-νομικής συγκυρίας στρέφει το ενδιαφέρον - και συναφώς το είδος και το επίπεδο ανταγωνισμού - προς τα εκεί που υπάρχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα, μεταξύ των οποίων, κορυφαίο για την Ελ-λάδα είναι η πολιτιστική κληρονομιά.

1.2.2 Μακροχρόνιες εξελίξεις κοινωνικοοικονομικής και δημογραφικής τάξης

Η ανάπτυξη της οικονομίας του πολιτισμού, σχετίζεται με ένα σύνολο εξελίξεων κοινωνικοοικονομικής και δημογραφικής τάξης, που έλαβαν χώρα στις ανεπτυγμένες χώρες τις προηγούμενες δεκαετίες, με-ταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και οι κατωτέρω αναφερόμενες.

- Η αύξηση των εισοδημάτων συνέβαλε στην αύξηση της πολιτιστικής ζήτησης. Αίφνης, η κατανά-λωση των νοικοκυριών σε δαπάνες αναψυχής, θεάματα και πολιτιστικές δραστηριότητες αυξήθηκε δραστικά στο διάστημα μεταξύ 1985 και 1994, φθάνοντας κατά μέσο όρο το σημαντικό ποσοστό του 3% του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών στην Ε.Ε.¹⁰
- Η παράταση του ορίου επιβίωσης¹¹ είχε απτές επιπτώσεις στην πολιτιστική ζήτηση, καθώς το πο-σοστό συμμετοχής στην πολιτιστική ζωή ατόμων άνω των 55 είναι υψηλότερο, λόγω του ελεύθε-ρου χρόνου που διαθέτουν.
- Η άνοδος του μορφωτικού επιπέδου¹² επηρέασε άμεσα την πολιτιστική ζήτηση. Το σχολείο και το πανεπιστήμιο αναδεικνύονται σε φορείς υποδοχής πολιτιστικών προϊόντων με εκπαιδευτική λει-τουργία, ενώ ο φοιτητικός πληθυσμός διευρύνει ηλικιακά τους ορίζοντες της αγοράς.

¹⁰ Έγγραφο Εργασίας της Επιτροπής της ΕΕ . Culture, cultural industries and employment" 1998.

¹¹ Το προσδόκιμο ζωής στην ΕΕ ανέρχεται σήμερα σε 80,1 και 73,7 έτη για γυναίκες και άνδρες, αντίστοιχα. *Idem.*

- Η αύξηση του ελεύθερου χρόνου λόγω μείωσης του χρόνου εργασίας¹³, διαδραματίζει ευνόητα σημαντικό ρόλο στην αναβάθμιση των απαιτήσεων σε πολιτιστικά αγαθά και υπηρεσίες.
- Η μαζική διάσταση των μορφών συμμετοχής στην πολιτιστική ζωή (Σύλλογοι, Ενώσεις, εθνικές και διεθνείς Δικτυώσεις, εθελοντική εργασία, κ.λπ.) ανάγει την πολιτιστική ενασχόληση σε αξιόλογο παράμετρο έκφρασης, κοινωνικότητας και επικοινωνίας, γεγονός που τονώνει διαρκώς το ενδιαφέρον για αντίστοιχες υπηρεσίες και προϊόντα.
- Σημαντική είναι η επίπτωση στην πολιτιστική ζήτηση από την ανάπτυξη των πόλεων όσον αφορά τόσο στις πολιτιστικές πρακτικές, όσο και στην χωροταξική κατανομή τους. Το κοινωνικοπολιτιστικό προφίλ των κατοίκων των πόλεων, σε συνδυασμό με τη σχετική ανεπάρκεια της πολιτιστικής προσφοράς στην ύπαιθρο, συγκεντρώνουν την πολιτιστική ζήτηση στα αστικά κέντρα, ιδιαίτερα τα Μητροπολιτικά, όπου ανευρίσκεται το μεγάλο ποσοστό των πολιτιστικών υποδομών και εξοπλισμού, καθώς και των μεγάλων πολιτιστικών θεσμών (θέατρα, όπερες, αίθουσες θεαμάτων, βιβλιοθήκες, ωδεία, κ.λπ.).
- Η βαθμιαία διολίσθηση από την οικονομία την προσανατολισμένη στην παραγωγή στην οικονομία της κατανάλωσης, με ταυτόχρονη διεύρυνση της αγοράς των άτυπων και «συμβολικών» αγαθών.

Οι ως άνω οικονομικής, κοινωνιολογικής, δημογραφικής και χωροταξικής υφής εξελίξεις, σε συνδυασμό με τις ευρύτερες τάσεις της παγκοσμιοποίησης και της ανάπτυξης της ΚτΠ, συγκροτούν ισχυρή προωθητική δύναμη που ενισχύει διαρκώς τη μαζική απήχηση και εμπορικότητα του πολιτιστικού φαινομένου, γεγονός που αντανακλά εύγλωττα τους αναπτυξιακούς του ρυθμούς του πολιτιστικού τομέα και τη δυνατότητά του να δημιουργεί απασχόληση. Αν και οι ιδιαιτερότητες του τομέα (υψηλός βαθμός εσωτερικής διαπλοκής των επί μέρους κλάδων, αναμφισβήτητη “εξωτερική δυναμική” ως προς το κοινωνικοοικονομικό και το ευρύτερο πολιτικό περιβάλλον, κ.λπ.), σε συνδυασμό με την απουσία συστηματικής παρακολούθησης, δυσχεραίνουν την ποσοτική εκτίμηση των επιδόσεων μέσω της στατιστικής ανάλυσης, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το πολιτιστικό προϊόν βρίσκεται σήμερα στο επίκεντρο της ανταγωνιστικότητας διεθνώς, η δε ανάπτυξή του συμβάλλει καθοριστικά στην τόνωση των εθνικών οικονομιών και της απασχόλησης. Είναι ενδεικτικό, ότι οι περισσότεροι δυναμικοί κλάδοι του υιοθετούν με αξιοσημείωτη προσαρμοστικότητα τις νομοτέλειες της ελεύθερης οικονομίας, εμφανίζοντας αναπτυξιακό status που περιγράφεται σε όρους βιομηχανίας και ολιγοπωλιακής δομής αγοράς.¹⁴

1.2.3 Εξελίξεις στο πεδίο της πολιτιστικής διείδυσης

- Η παγκοσμιοποίηση συντρέχει με την αλματώδη επέκταση της ΚτΠ. Το περιεχόμενο της ΚτΠ καθίσταται στοιχείο κοινής πολιτισμικής κουλτούρας, σημαίνον αναγνωρίσιμο σε πλανητικό επίπεδο.

¹² Παρατηρείται άνοδος του ποσοστού σχολικής φοίτησης και αύξηση του αριθμού φοιτητών (10 εκατ. το 1992 έναντι 7,2 εκατ. το 1985). *Idem.*

¹³ Μείωση πάνω από 1,5 ώρα την εβδομάδα μεταξύ 1983 και 1995 για δώδεκα χώρες (*L' Emploi en Europe*).

¹⁴ Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στην Ευρώπη οι εκατό πρώτες επιχειρήσεις του οπτικοακουστικού κλάδου επιδεικνύουν κύκλο εργασιών 7 δις ECU, με αύξηση 15% μεταξύ 1994 και 1995, ενώ ο κλάδος της ηχογραφημένης μουσικής εμφανίζει κύκλο εργασιών 8,8 δις ECU για το 1995 (αύξηση 9% σε σχέση με το 1994), την ώρα που τρεις ευρωπαϊκοί όμιλοι ελέγχουν το 40% της παγκόσμιας αγοράς. *Idem.*

Δημιουργούνται νέα πεδία πολιτιστικής έκφρασης και παρέχονται σημαντικές δυνατότητες αμοιβαίας γνώσης, πολιτιστικού διαλόγου, διακίνησης ιδεών και πληροφόρησης για την πολιτιστική κληρονομιά και την πολιτιστική δημιουργία, καθώς διευκολύνεται η πρόσβαση στην πληροφορία και παραμερίζεται το γλωσσικό φράγμα και η γεωγραφική περιφερειακότητα. Ωστόσο, ανακύπτει εύλογα το ερώτημα κατά πόσον η «παγκοσμιοποίηση» θα συμβάλει στην αμοιβαία αλληλεπίδραση και τον εμπλουτισμό των πολιτισμικών προτύπων ή, αντίθετα, θα παγιώσει την ήδη σημαντική πολιτιστική διείσδυση των ισχυρότερων χωρών. Οι αντιθέσεις στα διεθνή fora για τα πνευματικά δικαιώματα και την απελευθέρωση της αγοράς πολιτιστικών προϊόντων αντανακλούν τον ανταγωνισμό για τη διείσδυση κατά προτεραιότητα στην παγκόσμια αγορά των προϊόντων της πολιτιστικής βιομηχανίας, συχνά μάλιστα των προϊόντων της υποκουλτούρας των χωρών με ιδιαίτερος ανεπτυγμένα τεχνολογικά μέσα. Το όλο θέμα αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς, μέσω της διείσδυσης των πολιτιστικών προτύπων, ασκείται ιδεολογική και πολιτική ηγεμόνευση.

- Ιστορικά, κύριο όχημα πολιτιστικής διείσδυσης υπήρξε η γλώσσα. Οι χώρες με μεγάλη γλωσσική εμβέλεια επέβαλαν ευκολότερα τα πολιτιστικά τους πρότυπα, ενώ οι λοιπές, ακόμη και όταν διέθεταν σπουδαίο πολιτισμό, μειονεκτούσαν. Εν τούτοις, η σημασία της εμβέλειας της γλώσσας, παρ' όλο που εξακολουθεί να είναι προσδιοριστική ως προωθητικός ή περιοριστικός παράγοντας διάδοσης του πολιτισμού μιας χώρας, αμβλύνεται βαθμιαία στις παγκοσμιοποιημένες κοινωνίες, λόγω των νέων δυνατοτήτων πληροφόρησης και επικοινωνίας. Σε αυτές τις συνθήκες, η ισορροπία μεταξύ, αφενός, της διεθνοποίησης της αγοράς του πολιτιστικού προϊόντος και, αφετέρου, του σεβασμού της πολιτισμικής ταυτότητας, αναδεικνύεται σε κρίσιμο πρόβλημα. Επί πλέον, οι ανεπτυγμένες χώρες, ειδικώς της Ε.Ε, αντιμετωπίζουν στο εσωτερικό τους την πρόκληση της πολιτιστικής πολυμορφίας, η οποία προβάλλεται ιδιαίτερα έντονη λόγω της μεγάλης κινητικότητας των πληθυσμών. Το ερώτημα του κατά πόσο οι ανεπτυγμένες κοινωνίες διαθέτουν δεκτικότητα και κατάλληλους θεσμούς για την αποτελεσματική και ανεκτική ενσωμάτωση των διαφορετικών πολιτισμικών προτύπων είναι από τα πλέον επίκαιρα, καθώς η πολιτισμική όσμωση μπορεί να αποτελέσει στοιχείο της αναζητούμενης κοινωνικής συνοχής, στον βαθμό που συνοδεύεται από ελευθερία πολιτιστικής έκφρασης και ανοχή πολιτιστικής πολυμορφίας.

1.2.4 Πρόσφατες εξελίξεις της διεθνούς οικονομίας

- Εξετάζονται πολύ συνοπτικά κατωτέρω οι διεθνείς οικονομικές εξελίξεις, κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, στο βαθμό που μπορούν να συσχετιστούν με το παρόν Ε.Π Πολιτισμός και επηρεάσουν το σχεδιασμό του. Θα πρέπει εξ υπαρχής να σημειωθεί ότι τα ελληνικά πολιτιστικά προϊόντα και υπηρεσίες είναι διεθνώς «εμπορεύσιμα» κατά κύριο λόγο εμμέσως, δια του τουρισμού, τον οποίο στηρίζουν και ενισχύουν πολλαπλώς. Αντίθετα, ο παρατηρούμενος αποσυσχετισμός του τομέα του πολιτισμού από τους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας, σε συνδυασμό με την γενικότερη εσωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας, το χαμηλό επίπεδο απορρόφησης ψηφιακών τεχνολογιών και την περιορισμένη αξιοποίηση των σύγχρονων επικοινωνιακών μέσων παρεμποδίζουν την αυτόνομη ένταξη το ανωτέρω προϊόντων και υπηρεσιών στη διαρκώς αναπτυσσό-

μενη διεθνή πολιτιστική αγορά. Για τους λόγους αυτούς, ο αντίκτυπος στον πολιτιστικό τομέα από τη διεθνή συγκυρία είναι κυρίως διακριτός σε συναφή πεδία με εκείνα του τουρισμού, π.χ. στην αυξομειώση της επισκεψιμότητας των Μουσείων και των Αρχαιολογικών Χώρων αναλόγως των αυξομειώσεων του τουριστικού ρεύματος (βλ. κατωτέρω παρ. 1.3.4).

- Παρά τις θετικές προβλέψεις των Διεθνών Οργανισμών, στις αρχές του 2001 που προοιωνίζονταν βελτίωση του κλίματος της παγκόσμιας οικονομίας, η ανάκαμψη αποδείχτηκε, τελικά, λιγότερο ισχυρή και εκτεταμένη από ότι αναμενόταν, έχασε γρήγορα το δυναμισμό της και εξασθένησε στο τέλος του 2002.¹⁵ Δραστικό ρόλο στην αλλαγή της συγκυρίας έπαιξε η αβεβαιότητα για τις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις λόγω της τρομοκρατικής επίθεσης της 11ης Σεπτεμβρίου του 2001 στους Δίδυμους Πύργους της Νέας Υόρκης, καθώς και των πολεμικών συγκρούσεων στο Αφγανιστάν και, πλέον πρόσφατα, στο Ιράκ. Το δυσμενές πλαίσιο της διεθνούς οικονομίας επιβαρύνθηκε περαιτέρω, το δεύτερο εξάμηνο του 2002, από τις αποκαλύψεις σημαντικών ατασθαλιών σε μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις, τη νευρικότητα που επικράτησε στις χρηματιστηριακές αγορές και τη σχεδόν συνεχή πτώση των τιμών των μετοχών¹⁶ και, εν συνεχεία, την ένταση της γεωπολιτικής αστάθειας, ιδίως στη μέση Ανατολή, καθώς και την διακύμανση της τιμής του πετρελαίου, ιδίως λόγω της έκρυθμης κατάστασης στο Ιράκ.
- Οι προβλέψεις του ΔΝΤ είναι ιδιαίτερα συγκρατημένες για το παγκόσμιο προϊόν του 2003, ο ρυθμός αύξησης του οποίου αναμένεται να ανέλθει στο 3,2%, ενώ για το 2004 προβλέπεται επιτάχυνση (4.1%). Ως κύριοι λόγοι της επιτάχυνσης αναφέρονται η μείωση των γεωπολιτικών αβεβαιοτήτων, η μείωση της τιμής του αργού πετρελαίου, η αύξηση των αποθεμάτων και η σταδιακή εξαφάνιση των επιδράσεων της προ διετίας χρηματιστηριακής κρίσης. Ωστόσο, παρατηρούνται μεγάλες διαφοροποιήσεις μεταξύ των πλουσιότερων χωρών ως προς τον χρόνο και την ταχύτητα ανάκαμψης, καθώς αυτή εξαρτάται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της οικονομίας κάθε μίας από αυτές.
- Στο πλαίσιο αυτό, οι προβλέψεις για ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας δεν επαληθεύθηκαν, με αποτέλεσμα να εξακολουθεί να βρίσκεται αυτή στην καθοδική φάση του κύκλου, στην οποία έχει εισέλθει από το δεύτερο τρίμηνο του 2001. Η εμμονή της κρίσης της ευρωπαϊκής οικονομίας εκδηλώνεται με σταδιακή υποχώρηση των ρυθμών ανάπτυξης και των τιμών των μετοχών, διεύρυνση των ελλειμμάτων του Δημοσίου και άνοδο της ανεργίας. Ο ρυθμός ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας για το 2002 διαμορφώθηκε στο 1,1%, δηλαδή σε ποσοστό αρκετά χαμηλότερο από εκείνο που αναμενόταν αρχικά. Κύριες αιτίες υπήρξαν η οικονομική αβεβαιότητα λόγω της αδυναμίας των πλουσιότερων χωρών να τονώσουν τις οικονομίες τους, του κλίματος αναμονής για τον Περ-

¹⁵ Μεταξύ των παραγόντων που συντέλεσαν στην αρχική αναζωπύρωση της δραστηριότητας της παγκόσμιας οικονομίας, ιδιαίτερο ρόλο έπαιξαν, αφενός, η ολοκλήρωση της διαδικασίας ρευστοποίησης των αποθεμάτων των επιχειρήσεων και, ως εκ τούτου, η ανάκαμψη της παραγωγής προκειμένου να αποκατασταθεί το ύψος τους σε επιθυμητά επίπεδα και, αφετέρου, η χαλάρωση της νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής στις προηγμένες οικονομίες, η οποία ήταν ιδιαίτερα σημαντική στις Η.Π.Α. και το Ηνωμένο Βασίλειο.

¹⁶ Η πτώση των τιμών των μετοχών είχε άμεσες επιπτώσεις στην οικονομική θέση των επιχειρήσεων, των ασφαλιστικών εταιρειών, των τραπεζών και των συνταξιοδοτικών ταμείων, ενώ παράλληλα έτεινε να αυξήσει το κόστος χρηματοδότησης νέων επενδύσεων, επιβραδύνοντας την προσδοκώμενη αύξηση της καταναλωτικής και επενδυτικής δαπάνης στις περισσότερες αναπτυσσόμενες χώρες.

σικό Κόλπο και της συνακόλουθης αστάθειας στην τιμή του πετρελαίου, της υψηλής ισοτιμίας του ευρώ έναντι του δολαρίου ΗΠΑ, και της νευρικότητας που επικράτησε στις χρηματιστηριακές αγορές.

- Ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας δεν φαίνεται να επιτυγχάνεται ούτε το έτος 2003 (προβλέψεις Μαρτίου 2003 της Ευρ. Επιτροπής). Η έκθεση για την παγκόσμια οικονομία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (Σεπτέμβριος 2003), προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης της Ε.Ε της τάξης του 0,8%, δηλαδή βραδύτερο απ' όσο αναμενόταν. Η πρόβλεψη αυτή επιβεβαιώνεται και από τα τριμηνιαία στοιχεία, καθώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Αύγουστος 2003) προβλέπει ότι ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ θα κινηθεί, το Γ' τρίμηνο του τρέχοντος έτους, μεταξύ 0% και 0,4%, ενώ το Δ' τρίμηνο μεταξύ 0,2% και 0,6%. Η ανεργία στην ευρωζώνη διαμορφώθηκε το 2002 σε 8,4% (αύξηση κατά 0,4% έναντι του 2001), ενώ προβλέπεται από το ΔΝΤ να αυξηθεί σε 9,1% το 2003 και σε 9,2% το 2004. Ο πληθωρισμός αναμένεται να μειωθεί οριακά το 2003 σε σχέση με το 2002, δηλαδή να φθάσει στο 2,2% έναντι 2,3% και να υποχωρήσει στο 1,8% το 2004, αν και σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα οι εξελίξεις στις τιμές των τροφίμων και του πετρελαίου ίσως να συμβάλουν σε κάποια προσωρινή και περιορισμένης έκτασης αστάθεια στο γενικό επίπεδο των τιμών.
- Οι περισσότερες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το ΔΝΤ, προβλέπεται να σημειώσουν χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης για το 2003, ενώ θα σημειώσουν επιτάχυνση το 2004. Ιδιαίτερα δύσκολη είναι η κατάσταση στις τρεις ισχυρότερες ευρωπαϊκές οικονομίες (Γαλλία, Ιταλία και ιδίως Γερμανία), οι οποίες εμφανίζουν περίπου μηδενική ανάπτυξη, ενώ παράλληλα τα ελλείμματά τους έχουν υπερβεί τα επιτρεπτά όρια του Συμφώνου Σταθερότητας και η ανεργία τους παραμένει υψηλή. Επισημαίνεται ότι παρά τις φιλόδοξες προβλέψεις της Λισσαβόνας, η ανταγωνιστικότητα των ανωτέρω χωρών και εν γένει της Ε.Ε, χάνει συνεχώς έδαφος, γεγονός που επιδεινώνεται από την επίμονη ανατίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνονται οι εξαγωγές. Για τις περισσότερες χώρες μέλη της ευρωζώνης προβλέπεται αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος ως ποσοστό του ΑΕΠ για τρίτη συνεχή χρονιά με τάση όμως οριακής μείωσης το 2004. Τους υψηλότερους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης ανάμεσα στις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα επιτύχουν: η Ελλάδα (4,0% το 2003 και 3,9% το 2004), η Ισπανία (2,2% το 2003 και 2,8% το 2004), η Βρετανία (1,7% το 2003 και 2,4% το 2004), η Φινλανδία (1,3% το 2003 και 2,6% το 2004) και η Ιρλανδία (1,0% το 2003 και 3,8% το 2004).
- Η αμερικανική οικονομία εμφανίζει καλύτερες επιδόσεις, με αναμενόμενο ρυθμό ανάπτυξης 2,6% το 2003 και 3,9% το 2004. Το ποσοστό ανεργίας είναι αισθητά μικρότερο από εκείνο των χωρών της Ε.Ε. (6,0% για το τρέχον έτος και 5,7% το 2004 έναντι 5,8% του 2002). Ο πληθωρισμός για το έτος 2003 αναμένεται κατά το ΔΝΤ να ανέλθει στο 2,1% και να υποχωρήσει το 2004 στο 1,3%. Η ανάκαμψη στις ΗΠΑ έχει στηριχθεί στην τόνωση της ζήτησης με χρήση δημοσιονομικών και νομισματικών μέτρων (μείωση και επιστροφή φόρων, αύξηση των δημόσιων δαπανών, διατήρηση των επιτοκίων σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα), ιδίως όμως έχει ενισχυθεί σημαντικά από την χαμηλή ισοτιμία του δολαρίου έναντι του ευρώ που βελτιώνει τη θέση της οικονομίας στο διεθνές εμπόριο.

Έτσι, ενώ ο όγκος των εισαγωγών των ΗΠΑ προβλέπεται από το ΔΝΤ να αυξηθεί κατά 2,6% το 2003 και 4.9% το 2004, έναντι 3,7% το 2002, ο ρυθμός ανόδου του όγκου των εξαγωγών που προβλέπεται να φθάσει το 0,3% το 2003, επιταχύνεται σημαντικά το 2004 (κατά 6,3% έναντι μείωσης 1,6% το 2002). Ωστόσο, η συνέχιση της επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής και των δαπανών για τον πόλεμο στο Ιράκ, καθώς και η συνεχιζόμενη παραμονή των στρατευμάτων, ανέτρεψαν τη πλεονασματική τάση της δημοσιονομικής κατάστασης. Την τελευταία φορά που το δημοσιονομικό αποτέλεσμα διαμορφώθηκε πλεονασματικό ήταν το έτος 2000 (1,2% του ΑΕΠ). Το δημοσιονομικό έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης, ως ποσοστό του ΑΕΠ, προβλέπεται να εξελιχθεί ως εξής: το τρέχον έτος σε - 6,0% και το 2004 σε -5,6% έναντι -3,8% το 2002 και -0,7% το 2001. Η υψηλότερη ανάπτυξη της αμερικανικής οικονομίας αναμένεται να επηρεάσει θετικά το παγκόσμιο οικονομικό κλίμα, στο βαθμό που θα διαχυθεί και σε άλλες χώρες.

- Η περιγραφείσα ανωτέρω διεθνής συγκυρία, με τα δυσμενή γεγονότα που την χαρακτήρισαν και και τις αρνητικές επιπτώσεις τους στην οικονομία, ανέδειξαν τη σκοπιμότητα της χρηματοδότησης των Έργων πολιτισμού από το Γ' ΚΠΣ για μία σειρά από γενικούς και ειδικούς λόγους. Κατ' αρχήν, οι υποδομές πολιτισμού ανήκουν στην κατηγορία των βασικών υποδομών και οι επενδύσεις σ'αυτές αποβλέπουν στην ενίσχυση και βελτίωση των γενικών συνθηκών της προσφοράς ως προϋποθέσεων για την αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας και την επίτευξη πραγματικής σύγκλισης. Υπό αυτήν την έννοια, δεν θα μπορούσε να αμφισβητηθεί a priori κανενός είδους διαρθρωτική παρέμβαση του Γ'ΚΠΣ στο πεδίο των βασικών υποδομών κάτω από οποιαδήποτε βραχυπρόθεσμη συγκυρία. Το θέμα της πραγματικής συμβολής των επενδύσεων σε βασικές υποδομές του τομέα του πολιτισμού στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας είναι άλλης τάξης και εξαρτάται τόσο από το πώς θα συμπεριφερθεί κατόπιν η αγορά προκειμένου να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες, όσο και κυρίως από τις αποφάσεις των χειριστών της πολιτιστικής στρατηγικής. Επιπροσθέτως, η σκοπιμότητα του Προγράμματος ενισχύεται στο βαθμό που αναμένεται να συμβάλει ευθέως στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού, δημιουργώντας προϋποθέσεις για ανάπτυξη θεματικών και εναλλακτικών μορφών, με τα ευμενή αποτελέσματα που αναφέρθηκαν ανωτέρω (βλ. προηγούμενη παρ. 1.2.1 και επόμενη 1.2.5).

1.2.5 Πρόσφατες εξελίξεις της ελληνικής οικονομίας

Οι εξελίξεις της ελληνικής οικονομία εξετάζονται κατά το δυνατόν λεπτομερώς, καθώς συσχετίζονται έντονα με τη διατήρηση της εγκυρότητας της ανάλυσης βάσει της οποίας σχεδιάστηκε το Ε.Π, ειδικότερα όσον αφορά στους μακροοικονομικούς συντελεστές της προσφοράς και της ζήτησης για πολιτιστικά αγαθά και υπηρεσίες.

Ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του '90 μέχρι και της αρχές του 2001, η ελληνική οικονομία, με την εφαρμογή του Προγράμματος Σύγκλισης για την είσοδο της στην ΟΝΕ, σημειώνει καλύτερες επιδόσεις σε σχέση με τις χώρες της Ε.Ε, καθώς στο σημείο εκκίνησης εμφάνιζε ιδιαίτερα υψηλές μακροοικονομικές ανισορροπίες. Έτσι ο ρυθμός ανάπτυξης επιταχύνεται από 2,1% το 1995 στο 4,4% το 2000, ο

πληθωρισμός περιορίζεται στο 3,2% από 9,0% το 1995 και το έλλειμμα του Δημοσίου μειώνεται κατά 8,3 εκατοστιαίες μονάδες ως της το ΑΕΠ.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η ελληνική οικονομία δεν ακολουθεί την υποχώρηση των ρυθμών ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας από το 2001. Αντίθετα λόγω των έργων των Ολυμπιακών Αγώνων και της υποχώρησης των επιτοκίων διατηρεί εύρωστη εγχώρια καταναλωτική και επενδυτική ζήτηση επιτυγχάνοντας μέχρι και σήμερα υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης άνω του 4%. Στο δημοσιονομικό τομέα, σύμφωνα με τη μεθοδολογία της EUROSTAT, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης – υψηλό σε σχέση με τις χώρες της Ε.Ε – περιορίστηκε το 2002 στο 1,2% του ΑΕΠ από 1,9% το 2000 και το χρέος στο 104,7% από 106,2% αντίστοιχα.

Η Ελλάδα εντάχθηκε στην ΟΝΕ, κατά το διάστημα που επικρατούσε διεθνώς δυσμενές οικονομικό κλίμα, λειτουργώντας έκτοτε σε νέο, κοινό, νομισματικό περιβάλλον που καθορίζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ενώ παράλληλα συντονίζει την οικονομική της πολιτική με την Ε.Ε., στο πλαίσιο του «Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης» και των «Γενικών Προσανατολισμών της Οικονομικής Πολιτικής». Ταυτόχρονα, επιχειρείται πραγματική σύγκλιση της οικονομίας, με διαρθρωτικές αλλαγές στο νομοθετικό και κανονιστικό καθεστώς των αγορών, βελτίωση των γενικών συνθηκών της προσφοράς με τη δημιουργία νέων – γενικών και ειδικών – υποδομών και υπηρεσιών και αναβάθμισης των υφισταμένων, εκσυγχρονισμού και επέκτασης των παραγωγικών κλάδων της οικονομίας και βελτίωσης της ποιότητας των παραγομένων αγαθών και υπηρεσιών. Αυτό το πολύπλευρο αλλά συνεκτικό φάσμα πολιτικών κατατείνει συνολικά στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

Στην προσπάθεια για πραγματική σύγκλιση εντάσσονται και οι προτεραιότητες του παρόντος Ε.Π, το οποίο αποβλέπει **στη διεύρυνση και ποιοτική βελτίωση των ειδικών υποδομών και υπηρεσιών του τομέα του πολιτισμού και, μέσω αυτής, στην αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας. Οι επιπτώσεις επί της ανταγωνιστικότητας θα εμφανιστούν σε δύο πεδία, αφενός, σε εκείνο του πολιτισμού per se και, αφετέρου, στο άλλο του τουρισμού** (βλ. παρ. 1.2.3 ανωτέρω).

Η μικρή και ανοιχτή ελληνική οικονομία επηρεάζεται αναπόφευκτα από τις οικονομικές εξελίξεις στην Ε.Ε και το διεθνές οικονομικό περιβάλλον. Εν τούτοις, η αναπτυξιακή τροχιά της, χωρίς να μείνει αλώβητη δεν υπέστη σημαντικούς κραδασμούς από την επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας, ειδικότερα από την πτωτική τάση της ευρωπαϊκής οικονομίας από το 2001. Αυτό διαπιστώνεται, αμέσως, από τη συνοπτική αναφορά των ετήσιων μεταβολών των βασικών μεγεθών της που παρουσιάζονται στον επόμενο Πίνακα.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, στην περίοδο 2001-2002, διαμορφώθηκε σε υψηλό επίπεδο – περί το 4% - και ήταν ο δεύτερος υψηλότερος στην Ε.Ε. Στη διατήρηση του υψηλού αυτού ρυθμού συνετέλεσαν κυρίως η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης (άνω του 3%), των ιδιωτικών επενδύσεων (άνω του 9,3%) ιδίως σε κατοικίες και των δημοσίων και ιδιωτικών επιχειρήσεων, κυρίως στους τομείς των κατασκευών και των υπηρεσιών (2001: 5,9%, 2002: 5,7%, 2003: 9,7%, 2000: 7% / πρόβλεψη).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-1: ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (% ΕΤΗΣΙΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ)				
	2001	2002	2003	2004
Σταθερές τιμές				
1. Ιδιωτική κατανάλωση	3,2	2,8	3,1	3,2
2. Δημόσια κατανάλωση	0,5	5,1	0,5	1,0
3. Επενδύσεις	5,9	5,7	9,5	7,0
4. Εξαγωγές	-1,3	-7,7	1,9	6,7
5. Εισαγωγές	-1,9	-4,7	3,0	4,7
6. Α.Ε.Π.	4,1	3,8	4,0	4,2
7. Αποπληθωριστής ιδιωτικής κατανάλωσης	3,1	3,6	3,5	3,0
8. Γ.Δ.Τ.Κ. (αρχή, τέλους έτους)	3,0	3,3	3,3*	-
9. Πραγματικός μέσος μισθός	2,3	4,6	2,4	3,4
10. Ποσοστό ανεργίας	10,4	10,0	9,0	8,0

Πηγές: 2001 και 2002: Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2003, σελ. 11 – ΕΣΥΕ, Διεύθυνση Εθνικών Λογαριασμών. 2002-04 Σχέδιο Εισηγητικής Έκθεσης Προϋπολογισμού 2004, σελ. 11, Εκτιμήσεις και Προβλέψεις, Υπ.Οικ.& Οικ.,Δ/ση Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Προβλέψεων.

Σταθερές τιμές 1995 (1-6,9).

Γ.Δ.Τ.Κ 2003: 12μηνη μεταβολή, Αύγουστος 2002 – Σεπτέμβριος 2003, ΕΣΥΕ, τελευταία διαθέσιμα στοιχεία.

Η μείωση του επιτοκίου¹⁷ έπαιξε καθοριστικό ρόλο για την αύξηση του ρυθμού των επενδύσεων. Αλλά και η ανταγωνιστικότητα φαίνεται να έχει σχετικώς βελτιωθεί, καθώς η Ελλάδα, σύμφωνα με στοιχεία της Ετήσιας Έκθεσης για την Ανταγωνιστικότητα του I.M.D, αναβάθμισε τη σειρά κατάταξής της, στην περίοδο 1997-2001, κατά 6 θέσεις και από 36η κατατάσσεται σήμερα στην 30η θέση, ξεπερνώντας για πρώτη φορά την Ιταλία και την Πορτογαλία (Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού 2003).

Η δυσμενής επίδραση του εξωτερικού οικονομικού περιβάλλοντος εκδηλώθηκε κυρίως με δραστική μείωση των εξαγωγών αγαθών και τουριστικών υπηρεσιών,¹⁸ στην οποία συνέβαλε και η μείωση της ανταγωνιστικότητας σε σχέση με τις τιμές. Η ανατίμηση του Ευρώ έναντι του δολαρίου έπαιξε δυσμενή ρόλο, όσον αφορά στις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών του συνόλου των χωρών της ευρωζώνης. Το γεγονός αναδεικνύει **τη σημασία του παρόντος Ε.Π, στο βαθμό που εξαγωγές των τουριστικών υπηρεσιών και συναφώς οι ταξιδιωτικές εισπράξεις είναι συυφασμένες με το συγκριτικό πλεονέκτημα του ελληνικού τουρισμού στο πεδίο της πολιτιστικής κληρονομιάς** (βλ. ανωτέρω: παρ. 1.2.1 και 1.2.4).

Ωστόσο, η συνολική επίπτωση του πραγματικού εξωτερικού ισοζυγίου στη μεταβολή του ΑΕΠ ήταν μεν αρνητική, αλλά μικρή, καθώς η σημαντική μείωση των εξαγωγών συνοδεύτηκε και από στασιμότητα των εισαγωγών αγαθών και μεγάλη μείωση των εισαγωγών υπηρεσιών (βλ. Έκθεση του Διοικητή

¹⁷ Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα το Δεκέμβριο του 2002 και μετά τη διαπίστωση ότι η οικονομία όχι μόνο δεν ήταν σε θέση να βγει από την ύφεση, αλλά το ΑΕΠ σε τριμηνιαία βάση είχε αυξηθεί το τελευταίο τρίμηνο μόλις κατά 0,2%, ενώ οι εξαγωγές παρουσίασαν μηδενικό ρυθμό αύξησης, προχώρησε σε μειώσεις των επιτοκίων αποδοχής καταθέσεων, πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης και οριακής χρηματοδότησης από 2,25%, 3,25% και 4,25% σε 2,75% και 3,75% αντίστοιχα. Κατά τη διάρκεια του 2003 η ΕΚΤ προχώρησε σε δύο περαιτέρω μειώσεις των αντίστοιχων επιτοκίων πρώτα το Μάρτιο σε 1,50%, 2,50% και 3,50%, ενώ στις αρχές του Ιουνίου διαμορφώθηκαν σε 1,00%, 2,00% και 3,00%. Ανάλογα κινήθηκαν και τα βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα επιτόκια της αγοράς της ζώνης του ευρώ. Τι επιτόκιο αγοράς χρήματος μιας ημέρας, το επιτόκιο αγοράς χρήματος 3 μηνών και η απόδοση του 10ετους ομολόγου του Δημοσίου διαμορφώθηκαν τον Ιούνιο του 2003 σε 2,21%, 2,15% και 3,75% από τα επίπεδα των 2,79%, 2,83% και 4,27% που ήταν τον Ιανουάριο του 2003 και 3,35%, 3,46% και 5,16% τον Ιούνιο του 2002. Στην Ελλάδα τα επιτόκια καταθέσεων, ακολουθώντας την πτωτική πορεία των επιτοκίων στην αγορά χρήματος στη ζώνη του ευρώ, μειώθηκαν περαιτέρω το πρώτο επτάμηνο του 2003.

¹⁸ Η επίπτωση του πραγματικού εξωτερικού ισοζυγίου στη μεταβολή του ΑΕΠ ήταν μεν αρνητική, αλλά μικρή, καθώς η σημαντική μείωση των εξαγωγών συνοδεύτηκε και από στασιμότητα των εισαγωγών αγαθών και μεγάλη μείωση των εισαγωγών υπηρεσιών. βλ. Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, 2003. σελ. 26 και επόμενες.

της Τράπεζας της Ελλάδος, 2003, σελ. 26 και επόμενες). Χαρακτηριστικές εξελίξεις, στην εξεταζόμενη περίοδο, των κυρίων μεγεθών της ελληνικής οικονομίας, παρουσιάζονται στον επόμενο Πίνακα.

Οι εξελίξεις των κυρίων μεγεθών της ελληνικής οικονομίας, παρουσιάζονται στον επόμενο Πίνακα 1-2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-2: ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ						
	Πηγή	1999	2000	2001	2002	2003
A1. ΑΕΠ κατά κεφαλή σε ΜΑΔ M.O.E.E =100,0	Eurostat	66,1	65,5	64,6	66,0f	67,8f
A2. Ρυθμός μεταβολής (%) ΑΕΠ σε τιμές αγοράς (EUR- σταθερές τιμές 1995=100,0) M.O.E.E	Eurostat	3,6 2,8	4,2 3,5	4,1 1,6	4 1	3,6f 1,2f
B1. Παραγωγικότητα της εργασίας ανά απασχολούμενο άτομο (ΑΕΠ σε ΜΑΔ/απασχολούμενο) M.O.E.E =100,0	Eurostat	79,4	80,2	80,3	82,0f	86,0f
D. Πληθωρισμός (ΕνΔΤΚ) M.O.E.E	Eurostat	2,1 1,2	2,9 1,9	3,7 2,2	3,9 2,1	
1.1 Συνολικό ποσοστό απασχόλησης M.O.E.E	Eurostat	55,3 62,4	55,7 63,4	55,4 64,1	56,7 ¹⁹	
1.2 Ποσοστό Απασχόλησης – γυναίκες M.O.E.E	Eurostat	40,6 52,9	41,2 54,1	40,9 55		
1.3 Ποσοστό Απασχόλησης – άνδρες M.O.E.E	Eurostat	70,8 72	71,1 72,8	70,8 73,1		
C. Συνολική αύξηση της απασχόλησης M.O.E.E	Eurostat	0 1,7	-0,2 1,9	-0,4 1,3		
C1. Αύξηση της απασχόλησης – γυναίκες M.O.E.E	Eurostat	1,4 2,5	0,7 2,4	-0,4 1,9		
C2. Αύξηση της απασχόλησης – άνδρες M.O.E.E	Eurostat	-0,8 1,1	-0,7 1,5	-0,3 0,8		
7.1 Ποσοστό Ανεργίας (σύνολο) M.O.E.E	Eurostat	11,8 8,7	11,0 7,8	10,4 7,4	10,0 7,7	
7.2 Ποσοστό Ανεργίας (γυναίκες) M.O.E.E	Eurostat	17,8 10,2	16,7 9,2	15,5 8,6	15,0 8,7	
7.3 Ποσοστό Ανεργίας (άνδρες) M.O.E.E	Eurostat	7,8 7,5	7,2 6,7	6,9 6,5	6,6 6,9	
F. Δημ. έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ) M.O.E.E	Eurostat	-1,8r -0,7r	-1,9r 0,9r	-1,4r -0,9r	-1,2 -1,9	
G. Συνολικό ακαθάριστο χρέος του ευρύτερου Δημ.τομέα (% ΑΕΠ) M.O.E.E	Eurostat	105,1 67,8r	106,2 63,9r	107,0 63,0r	104,9 62,5	

Πηγή: ΕΣΥΕ: Διαρθρωτικοί Δείκτες, Ιούλιος 2003 (τελευταία ενημέρωση).

Από τα στοιχεία του πιο πάνω Πίνακα συνάγονται τα εξής:

- ✓ Παρά τον υψηλό ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, το κατά κεφαλήν εισόδημα παραμένει σημαντικά χαμηλότερο από το αντίστοιχο Μ.Ο.Ε.Ε (Ε.Ε/15).
- ✓ Η παραγωγικότητα της εργασίας βρίσκεται σε αρκετό χαμηλότερο επίπεδο από τον Μ.Ο.Ε.Ε (Ε.Ε/15), αλλά το 2002 και το 2003 (πρόβλεψη) εμφανίζει βελτίωση.
- ✓ Εμμένει ο πληθωρισμός, εξ αιτίας, κυρίως, του μεγαλύτερου ρυθμού ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας σε σχέση με τα άλλα Κ-Μ (Ε.Ε/15), της υψηλής ζήτησης, της σημαντικής διαφοράς στα

¹⁹ Πηγή: Έκθεση Διοικητή Τράπεζας της Ελλάδος 2003.

επίπεδα παραγωγικότητας της εργασίας στην Ελλάδα και Ε.Ε και της διαδικασίας οικονομικής σύγκλισης.²⁰ Η εξέλιξη του ΓΔΤΚ τους πρώτους μήνες του 2002 ήταν υψηλότερη από ότι αρχικά αναμενόταν.²¹ Την περίοδο αυτή, συνεχίστηκε η μείωση της τιμής των καυσίμων, αλλά ο πληθωρισμός τροφοδοτήθηκε από την σημαντικότερη αύξηση των τιμών των νωπών κηπευτικών. Αυξητικά αν και πολύ λίγο επέδρασε στο ΓΔΤΚ και η τιμολόγηση των αγαθών και υπηρεσιών σε Ευρώ (0,2 της εκατοστιαίας μονάδας εκτιμά η Τράπεζα της Ελλάδος), λόγω κάποιων αδικαιολογήτων αυξήσεων μετά το τέλος της υποχρεωτικής διπλής αναγραφής (28-2-2002). Στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού του 2003, αναφέρεται ότι «ο πυρήνας του πληθωρισμού» (ΓΔΤΚ χωρίς οπωροκηπευτικά και καύσιμα) παρέμεινε σε σχετικά υψηλά επίπεδα (3,7% το Σεπτέμβριο), παρά την επιβράδυνση που σημείωσε τους πρώτους μήνες του 2002 σε σχέση με το 2001»

- ✓ Η συνολική απασχόληση (μέσο ετήσιο επίπεδο) αυξήθηκε το 2002 κατά 1% ή κατά 38.000 άτομα, ενώ τα προηγούμενα τρία έτη εμφάνιζε μείωση ή στασιμότητα. Ταυτόχρονα, μειώθηκε ο αριθμός των ανέργων κατά 21.000 άτομα. Λόγω των εξελίξεων αυτών, το ποσοστό απασχόλησης αυξήθηκε περισσότερο από μία εκατοστιαία μονάδα (2001:55,4%, 2002: 56,7%). Η αύξηση της απασχόλησης προήλθε κυρίως από ορισμένους κλάδους του τομέα των υπηρεσιών, από τις κατασκευές, και – σε αντίθεση με την μακροχρόνια πτωτική τάση – από τη γεωργία (το δεύτερο εξάμηνο του 2002). Το ποσοστό απασχόλησης είναι ουσιαδώς χαμηλότερο στην Ελλάδα έναντι του Μ.Ο.Ε.Ε.
- ✓ Η κατά φύλο εξέλιξη της απασχόλησης παρουσιάζει την ίδια περίπου εικόνα, ενώ στην ευρωζώνη (Ε.Ε 15) ο ρυθμός αύξησης της γυναικείας απασχόλησης είναι ταχύτερος. Το συνολικό ποσοστό απασχόλησης κυμαίνεται σε επίπεδα περί το 55% (2000: 55,7%, 2001: 55,4%, αντιστοίχως στην ευρωζώνη 63,4% και 64,1%). Η συμμετοχή των ανδρών είναι μεγαλύτερη εκείνης των γυναικών (Ανδρες: 2000:71,1%, 2001: 70,8%, στην ευρωζώνη 2001:73,1% - Γυναίκες: 2000: 41,2%, 2001: 40,9%, αντιστοίχως στην ευρωζώνη 54,1% και 55%).
- ✓ Το ποσοστό ανεργίας μειώνεται σταθερά αλλά με χαμηλούς ρυθμούς (2000: 11%, 2001:10,4%, 2002: 10%). Στην ευρωζώνη (Ε.Ε 15), τα αντίστοιχα ποσοστά είναι σημαντικά χαμηλότερα (αντιστοίχως 7,8%, 7,4%, 7,7%). Η κατανομή κατά φύλο, δείχνει ότι η ανεργία τροφοδοτείται κυρίως από τις γυναίκες, αν και με πτωτική τάση (2000:16,7%, 2001: 15,5% και 2002: 15%). Στους άνδρες τα αντίστοιχα ποσοστά είναι πολύ χαμηλότερα (2000: 7,2%, 2001: 6,9%, 2002: 6,6%). Στην ευρωζώνη (Ε.Ε/15), εντοπίζεται επίσης διαφορά του ποσοστού ανεργίας κατά φύλο εις βάρος των γυναικών αλλά όχι τόσο έντονη, κυμαινόμενη από 2 έως 2,5 μονάδες, με τάση μείωσης.

²⁰ Εκτιμάται ότι 1,2 εκατοστιαίες μονάδες απόκλισης του πληθωρισμού της Ελλάδος με την ΕΕ οφείλονται σε αυτόν τον παράγοντα. (Επίπτωση του αποτελέσματος Balassa-Samuelson στον πληθωρισμό. Βλ. λεπτομέρειες στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού 2003, σελ. 6).

²¹ Σε 12μηνη μεταβολή, ο ΔΤΚ σημείωσε την μεγαλύτερη αύξηση τον Ιανουάριο (4,4%), στη συνέχεια διατηρήθηκε, με εξαίρεση τον Φεβρουάριο κοντά στο 4% ενώ παρουσίασε επιβράδυνση τον Σεπτέμβριο (3,5%).

- ✓ Το δημόσιο έλλειμμα της Κεντρικής Κυβέρνησης (ως % ΑΕΠ) δεν είναι πολύ μεγαλύτερο από το Μ.Ο.Ε.Ε (Ε.Ε 15), εμφανίζοντας τάση μείωσης. Αντίθετα, το συνολικό ακαθάριστο χρέος του ευρύτερου Δημόσιου τομέα (ως % ΑΕΠ) παρουσιάζει σημαντική απόκλιση από το αντίστοιχο της ευρωζώνης. Κατά την περίοδο 1995-2002, με κριτήρια κοινά, οι χώρες της Ευρωζώνης μείωσαν το δημόσιο χρέος κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο, ενώ η Ελλάδα κατά 11,4, δηλαδή σχεδόν τρεις φορές περισσότερο (Πηγή: Εισηγητική Έκθεση στον Προϋπολογισμό του 2003). Επισημαίνεται επίσης, ότι το μεγάλο δημόσιο έλλειμμα της Κεντρικής Κυβέρνησης είναι απαγορευτικό για ανάληψη νέων δαπανών από τον προϋπολογισμό, γεγονός που επισημαίνει την ανάγκη αύξησης της επισκεψιμότητας και εξεύρεσης πόρων από άλλες πηγές (π.χ. από την εμπορική αξιοποίηση των πωλητέων, τις εξαγωγές ψηφιοποιημένου πολιτιστικού προϊόντος, κ.λπ.), προκειμένου να καλυφθεί η αύξηση του λειτουργικού κόστους που θα προκύψει από την διεύρυνση των υποδομών και η χρηματοδότηση των δαπανών συντήρησης των Έργων.
- ✓ Οι παράγοντες που συνέβαλαν στη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας τα προηγούμενα έτη, θα εξακολουθήσουν να έχουν θετική επίδραση και το 2003. Από την πλευρά της τόνωσης της ζήτησης επισημαίνονται η εκτέλεση των Έργων του Γ'ΚΠΣ, τα έργα και των Ολυμπιακών Αγώνων, η εισροή χρηματοδοτικών πόρων από την Ε.Ε, η πτώση των επιτοκίων και η σημαντικότερη αύξηση της χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα, η μείωση της φορολογίας των επιχειρήσεων που ενισχύει τις επενδύσεις και την κατανάλωση, η μείωση του πληθωρισμού και η ενίσχυση του περιβάλλοντος μακροοικονομικής σταθερότητας. Αντίστοιχα, από την πλευρά της προσφοράς, καταγράφεται η σταθερή αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας των συντελεστών παραγωγής, ως αποτέλεσμα της σταδιακής εισαγωγής νέων τεχνολογιών και καινοτομιών, αλλά και της πολιτικής των επιχειρήσεων προς εξοικονόμηση εργασίας. Με βάση παραπάνω, ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας προβλέπεται να διατηρηθεί στα ίδια επίπεδα το 2003, ενώ αναμένεται να υπάρξει οριακή μείωση της ανεργίας και σχετική βελτίωση στα λοιπά μακροοικονομικά μεγέθη.²² Τέλος, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, ο μέσος ετήσιος ρυθμός της μεταβολής του ΔΤΚ, χωρίς καύσιμα και νωπά οπωροκηπευτικά, δηλαδή χωρίς τους παράγοντες που χαρακτηρίζονται από υψηλή αβεβαιότητα, θα διαμορφωθεί στα ίδια επίπεδα με εκείνα του 2002.

²² Οι επενδύσεις θα αποτελέσουν και πάλι το βασικότερο παράγοντα της ανόδου του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ε. Επιτροπής το 2003 η αποδοτικότητα του κεφαλαίου της οικονομίας θα αυξηθεί με ρυθμό 2,3%. Η ιδιωτική κατανάλωση θα αυξηθεί κατά 3,1% και οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών κατά 4,9%. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών θα σημειώσουν άνοδο 4,6% και το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών θα ανέλθει στο 4,8% του ΑΕΠ. Η απασχόληση προβλέπεται να αυξηθεί κατά 1,2% και το ποσοστό ανεργίας να περιορισθεί περαιτέρω στο 9,1%. Ο πληθωρισμός το 2003 (αποπληθωριστής της ιδιωτικής κατανάλωσης) αναμένεται να σημειώσει επιβράδυνση 0,4 εκατοστιαίων μονάδων και να διαμορφωθεί στο 2,7%, με την επιφύλαξη ότι δεν θα εμφοχωρήσουν παράγοντες όπως οιο τιμές του πετρελαίου και των νωπών κηπευτικών, ο δε ρυθμός ανόδου του ΓΔΤΚ από 3,3% το Δεκέμβριο του 2002 θα περιοριστεί στο 2,5% το Δεκέμβριο του 2003. Εκτός των αναμενόμενων ευνοϊκών εξωτερικών παραγόντων στην υποχώρηση αυτή θα συμβάλλει η επιβράδυνση του κόστους εργασίας κατά 0,3 εκατοστιαίες μονάδες και η υποχώρηση της τιμής του πετρελαίου κατά 5,5%. Για το έτος 2003, εκτιμάται ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα περιορισθεί στο 0,9% του ΑΕΠ και θα υπάρξει δραστική μείωση του λόγου χρέος /ΑΕΠ κατά 5,1 ποσοστιαίες μονάδες και από 105,3% του ΑΕΠ θα διαμορφωθεί στο 100,2%». Πηγή: Εισηγητική Έκθεση Σχεδίου Προϋπολογισμού 2004.

- ✓ Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα για το 2003, επιβεβαιώνουν σε μεγάλο βαθμό τις ανωτέρω θετικές εκτιμήσεις και προβλέψεις, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1-3 κατωτέρω:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-3: ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ)		
Δείκτες	Περίοδος	Μεταβολή
ΑΕΠ	2 ^ο Τρίμηνο 2003/ 2 ^ο Τρίμηνο 2002	4,5%
Τελική ζήτηση	1 ^ο Τρίμηνο 2003 / 1 ^ο τρίμηνο 2002	2,5%
Επενδύσεις	2 ^ο Τρίμηνο 2003/ 2 ^ο Τρίμηνο 2002	8,9%
Εξαγωγές	2 ^ο Τρίμηνο 2003/ 2ο Τρίμηνο 2002	1,0%
Εισαγωγές	2 ^ο Τρίμηνο 2003/ 2ο Τρίμηνο 2002	1,6%
Δείκτης τιμών καταναλωτή	Αύγ.2003/Αύγ.2002	3,3%
Ανεργία	2 ^ο Τρίμηνο 2003	8,9%

ΕΣΥΕ. Εθνικοί Λογαριασμοί: προσωρινά στοιχεία

Το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 4,5%, το Β' τρίμηνο του 2003 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2002. Η αύξηση αυτή διαδέχεται την ιδιαίτερα σημαντική αύξηση του ΑΕΠ κατά 4,3% του προηγούμενου τριμήνου. Οι δαπάνες για τελική κατανάλωση, το πρώτο τρίμηνο του 2003, αυξήθηκαν κατά 3,9% σε σύγκριση το αντίστοιχο τρίμηνο του παρελθόντος έτους, συμβάλλοντας κατά 2,5% στην αύξηση της τελικής ζήτησης. Το ποσοστό αυτό είναι κατώτερο της αύξησης του ΑΕΠ, γεγονός που επισημαίνει τη μείωση του σχετικού μεριδίου της τελικής κατανάλωσης στη συνολική ζήτηση. Οι επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 8,9%, το Β' τρίμηνο του 2003 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2003, ποσοστό που συνέβαλε κατά 1,8% στην αύξηση της συνολικής ζήτησης. Σημειώνεται ότι ο κατά πολύ ανώτερος ρυθμός αύξησης των επενδύσεων συγκριτικά με εκείνον του ΑΕΠ είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθεί το σχετικό μερίδιο των επενδύσεων στην τελική ζήτηση. Οι εξαγωγές αυξήθηκαν, στην ίδια περίοδο συγκριτικώς με την αντίστοιχη του 2002, κατά 1% δηλαδή σε ποσοστό κατά πολύ μικρότερο εκείνου του ΑΕΠ – συμμετέχοντας μόνον κατά 0,17% στη αύξηση της συνολικής ζήτησης της οικονομίας - με αποτέλεσμα να μειωθεί το σχετικό μερίδιο τους στη συνολική ζήτηση. Οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 1,6%, στο Β' τρίμηνο του 2003, έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2002. Το μικρότερο ποσοστό αύξησης τους σε σχέση με εκείνο του ΑΕΠ δείχνει την μείωση του μεριδίου τους στη συνολική προσφορά, ενώ η μεγαλύτερη αύξηση τους σε σύγκριση με εκείνη των εξαγωγών καταδεικνύει τη μείωση της συνεισφοράς των εγχωρίων προϊόντων στην εγχώρια τελική ζήτηση. Υπογραμμίζονται κυρίως ο υψηλότερος από τον αναμενόμενο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ στο πρώτο εξάμημο του 2003 και η μείωση της ανεργίας, σε ποσοστό κάτω του 9%, το οποίο αναμένεται να σταθεροποιηθεί στο 8% περίπου μέχρι τέλους του έτους.

Στο μέτωπο του πληθωρισμού, τα μεγέθη παραμένουν υψηλότερα του Μ.Ο.Ε.Ε, επισημαίνοντας τον ανένδοτο χαρακτήρα του σκληρού πυρήνα του ελληνικού (διαρθρωτικού) πληθωρισμού. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΣΥΕ, ο ΓΔΤΚ αυξήθηκε τον Αύγουστο του 2003, σε 12μηνη μεταβολή, κατά 3,3%. Ο μέσος δείκτης της περιόδου Σεπτεμβρίου 2002 – Αυγούστου 2003 σε σύγκριση προς τον ίδιο δείκτη του προηγούμενου δωδεκαμήνου, παρουσίασε αύξηση 3,6%. Ο πυρήνας του πληθωρισμού (ΓΔΤΚ χωρίς οπωροκηπευτικά και καύσιμα) αυξήθηκε τον Αύγουστο κατά 3,0% σε 12μηνη βάση, έναντι 3,8% που ήταν η μεγαλύτερη τιμή το Φεβρουάριο. Οι τιμές των υπηρεσιών, εκτός των δημόσιων επιχειρήσεων, παραμένουν σε υψηλά επίπεδα. Ο σχετικός δείκτης των υπηρεσιών αυξήθηκε τον Αύγουστο του 2003 κατά 4,1%, των υπηρεσιών εκτός δημόσιων επιχειρήσεων και κινη-

τής τηλεφωνίας κατά 5,1% και των αγαθών εκτός καυσίμων κατά 2,9%. Ανάλογη τάση ακολούθησε και ο εναρμονισμένος ΔΤΚ. Τον Αύγουστο του 2003 έτρεχε με 3,3% έναντι 3,8% τον Αύγουστο του 2002. Ο πληθωρισμός στην Ελλάδα παραμένει και το 2003 μεγαλύτερος από το μέσο όρο της ευρωζώνης και της ΕΕ-15 για τους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω. Η διαφορά πληθωρισμού μεταξύ Ελλάδος και ευρωζώνης, ήταν τον Αύγουστο 1,2 εκατοστιαίες μονάδες.

Επισημαίνεται ότι οι σημαντικές διαφορές σε σχέση με το Μ.Ο.Ε.Ε του κατά κεφαλήν ΑΕΠ, της απασχόλησης, της ανεργίας και των λοιπών μεγεθών του Πίνακα 1-2 καταγράφουν διαφορετικό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο από εκείνο που οδήγησε στην έκρηξη της ζήτησης για πολιτιστικά αγαθά και υπηρεσίες στις περισσότερο ανεπτυγμένες χώρες, μεταξύ των οποίων και σε εκείνες της Ε.Ε. (βλ. προηγούμενη παρ. 1.2.1). Εν τούτοις, σμίκρυνση των διαφορών αναμένεται να επιτευχθεί μεσοπρόθεσμα, με την προώθηση των στόχων της πρόσφατα δημοσιοποιηθείσας Χάρτας Σύγκλισης. Στο βαθμό που η σύγκλιση των μακροοικονομικών μεγεθών θα διαμορφώνει κοινωνικοοικονομικές συνθήκες ανάλογες με εκείνες που συνέβαλαν στη μεγάλη ανάπτυξη της πολιτιστικής οικονομίας στις ανεπτυγμένες χώρες, ανάλογες εξελίξεις θα πρέπει να αναμένονται στον ελληνικό πολιτιστικό τομέα. Σημαντικά επικοινωνιακά γεγονότα, όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες, η Πολιτιστική Ολυμπιάδα και η Πάτρα Πολιτιστική Πρωτεύουσα συντείνουν προς την ίδια κατεύθυνση, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρξουν οι κατάλληλες παρεμβάσεις για την αξιοποίησή τους.

1.2.6 Εξελίξεις των θέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον πολιτισμό

1.2.6.1 Η νομική βάση

Με το **Άρθρο 151**, εισήχθη στη Συνθήκη το Κεφάλαιο «Πολιτισμός» και καθιερώθηκε η νομική βάση της παρέμβασης της Κοινότητας για τη «στήριξη και συμπλήρωση της δράσης των Κ-Μ», προκειμένου **«να διατηρηθεί και προστατευθεί η πολιτιστική κληρονομιά ευρωπαϊκής εμβέλειας»**, υπογραμμίζοντας, με αυτόν τον τρόπο, το ενδιαφέρον για την ευρωπαϊκή διάσταση και τις κοινές αξίες της πολιτιστικής κληρονομιάς των Κ-Μ. Επειδή η πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας, ιδίως εκείνη της κλασικής αρχαιότητας, αποτελεί ενοποιητικό και διαχρονικό σημείο αναφοράς της ευρωπαϊκής πολιτισμικής ταυτότητας και αφετηρία ανάπτυξης του συνόλου του πολιτισμών του ευρωπαϊκού χώρου, η διατήρηση, ανάδειξη και αξιοποίησή της που επιχειρείται με το παρόν Πρόγραμμα, βρίσκεται στο επίκεντρο των μακροχρόνιων ευρωπαϊκών επιδιώξεων στο πεδίο του πολιτισμού.

Το προαναφερόμενο Άρθρο 151 προβλέπει επίσης τη **συνεργασία με τρίτες χώρες** (εμπόριο πολιτιστικών προϊόντων και υπηρεσιών, προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς) και **διεθνείς Οργανισμούς** με αρμοδιότητες στο πεδίο του πολιτισμού, ιδιαίτερος δε, με το Συμβούλιο της Ευρώπης. Η Ε.Ε. συμμετέχει ενεργά σε όλες τις πρωτοβουλίες διαμόρφωσης διεθνών κανόνων για τον τομέα του πολιτισμού, εκφράζοντας κοινές θέσεις για την προστασία της ευρωπαϊκής πολιτιστικής παραγωγής²³

²³ Η εξωτερική διάσταση της Ευρωπαϊκής πολιτιστικής πολιτικής εκδηλώθηκε σε πολλές περιπτώσεις και με διάφορους τρόπους, όπως, π.χ., στις «σκληρές» διαπραγματευτικές θέσεις της Ε.Ε για την "πολιτιστική εξαίρεση" στα πλαίσια της GATT

και επιδιώκοντας μια σειρά από στόχους, όπως: (i) τον ευρύτερο σεβασμό της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας και πολυμορφίας, (ii) το διάλογο και τη συνεργασία με τους φορείς άλλων πολιτισμών του πλανήτη, (iii) την ευρύτερη διάχυση των ευρωπαϊκών πολιτισμών, (iv) την πολιτιστική ανάπτυξη των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών. Οι στόχοι αυτοί επιδιώκονται στο πλαίσιο είτε ειδικών πολιτιστικών συμφωνιών (Άρθρο 128 παρ. 3), είτε εμπορικών και άλλων συμφωνιών που περιέχουν πολιτιστική διάσταση.

Το **Άρθρο 128 παρ. 1 και 2** που προσετέθη με τη Συνθήκη του Μάαστριχ και τροποποιήθηκε ελαφρώς με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, παρέχει νομική βάση για δράση στον τομέα του πολιτισμού, υπό την έννοια ότι η Ε.Ε οφείλει να "προβάλλει την κοινή πολιτιστική κληρονομιά Ευρωπαϊκής σημασίας" αλλά και να "συμβάλλει στην ανάπτυξη των πολιτισμών των Κ-Μ". Το εν λόγω Άρθρο αναγνωρίζει τη σημασία της εθνικής πολιτιστικής ταυτότητας και, εμμέσως, την πολιτισμική ισοτιμία των Κ-Μ. Οι πολιτιστικοί τομείς παρέμβασης που μνημονεύονται στο ίδιο Άρθρο είναι: (i) η αμοιβαία γνώση των πολιτισμών, (ii) οι πολιτιστικές ανταλλαγές και (iii) η καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία. Η παρέμβαση της Ε.Ε. εστιάζεται στο επίπεδο της πολιτιστικής συνεργασίας. Στην παράγραφο 5 του άρθρου 128, προβλέπονται μέτρα ενθάρρυνσης της πολιτιστικής δράσης της Ε.Ε., χωρίς εναρμόνιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των Κ-Μ. Επίσης, προβλέπεται από το ίδιο Άρθρο, η δυνατότητα του Συμβουλίου να εκδίδει συστάσεις, μη δεσμευτικού ή νομικού χαρακτήρα, οι οποίες απλώς αποτελούν κατευθυντήριες γραμμές στον τομέα του πολιτισμού.

Άλλη πηγή δικαίου με σημαντικές επιπτώσεις στην οργάνωση της αγοράς του πολιτιστικού προϊόντος είναι το διεθνές εμπορικό δίκαιο, ενώ υπάρχει και σημαντική νομολογία του Ευρ. Δικαστηρίου.

1.2.6.2 Πολιτισμός και απασχόληση στην Ε.Ε

Η ιδιαίτερη μέριμνα της Ε.Ε από την εποχή της Συνθήκης του Μάαστριχ για τη βαθμιαία εισαγωγή της πολιτισμικής συνιστώσας στο σύνολο των πολιτικών της, επισημαίνει τη σημασία των κοινωνικοοικονομικών αναφορών και τις αναπτυξιακές προοπτικές του τομέα του πολιτισμού, ειδικότερα μάλιστα όσον αφορά στη δημιουργία απασχόλησης.

Για πολλές δεκαετίες, ο πολιτισμός και η απασχόληση τοποθετούντο σε εντελώς διαφορετικές σφαίρες και χρησιμοποιούσαν διαφορετικούς κώδικες. Ελάχιστη σημασία αποδιδόταν από τους χειριστές των πολιτικών απασχόλησης τόσο των Κ-Μ, όσο και της Ευρ. Επιτροπής στον τομέα του πολιτισμού. Οι αντιλήψεις άρχισαν να μεταβάλλονται, μετά τις αλλαγές του πλαισίου της οικονομικής πολιτικής και την υιοθέτηση των κριτηρίων του Μάαστριχ. Οι δραστικές περικοπές κονδυλίων των κρατικών προϋπολογισμών και η μαζική ανεργία που παρατηρήθηκε οδήγησαν σε ευρεία και ενδελεχή διερεύνηση της επίδοσης εκάστου τομέα στο πεδίο της δημιουργίας απασχόλησης, μεταξύ των οποίων και εκείνου του πολιτισμού. Μετά τη δημοσίευση της μελέτης "Culture, cultural industries and employment" (βλ. ανωτέρω παρ. 1.2.1), εντάθηκε το ενδιαφέρον για το θέμα εκ μέρους τόσο της Ε.Ε, όσο και των Κ-Μ, κα-

θώς συνειδητοποιήθηκαν οι σημαντικές δυνατότητες του πολιτιστικού τομέα να δημιουργεί απασχόληση. Έγινε επίσης κατανοητό ότι η επίδοση στη δημιουργία απασχόλησης συνδεόταν ταυτόχρονα με την ταχύτερη απορρόφηση νέων τεχνολογιών και την αυξανόμενη ζήτηση για ψηφιοποιημένα πολιτιστικά αγαθά. Ωστόσο, ο βαθμός ενδιαφέροντος για τη σχέση πολιτισμού και απασχόλησης ποικίλει από Κ-Μ σε Κ-Μ. Με κριτήριο τον αριθμό και τη σημαντικότητα των – κατά κανόνα χρηματοδοτούμενων από την Ευρ. Επιτροπή - συνεδρίων, ερευνών, μελετών, δημοσιεύσεων, κ.λπ., μεγαλύτερη κινητοποίηση παρουσιάζουν η Μεγάλη Βρετανία, η Γαλλία, η Γερμανία και η Φινλανδία.²⁴ Αντίθετα, μικρή είναι η ευαισθητοποίηση και η παρουσία άλλων χωρών με μεγάλη πολιτιστική κληρονομιά (π.χ. Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία), παρά το γεγονός ότι η ψηφιοποίησή της και η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών για την ανάδειξη και προβολή της αναμένεται, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις ειδικών μελετητών, να αποτελέσει σημαντικότερη πηγή δημιουργίας απασχόλησης.²⁵

Από πλευράς Ευρ. Επιτροπής, το ενδιαφέρον για τη σχέση μεταξύ πολιτιστικού τομέα και απασχόλησης, εκφράζεται κυρίως μέσω των Γ.Δ. «Απασχόληση και Κοινωνικές Υποθέσεις» και «Παιδεία και Πολιτισμός». Ωστόσο, η έλλειψη συστηματικής στατιστικής παρακολούθησης επιβάλλει παρέμβαση σε κεντρικό επίπεδο προκειμένου να υπάρξει ομοιογενής προσέγγιση – για όλα τα Κ-Μ - των εξελίξεων στον τομέα του πολιτισμού τόσο στο πεδίο της απασχόλησης, όσο και γενικότερα. Αυτό θα διευκολύνει άλλωστε και την καλύτερη οριοθέτηση του τομέα σε ευρωπαϊκό επίπεδο (βλ. παρ. 1.2.1 ανωτέρω), δεδομένου ότι το περιεχόμενό του περικλείει διαφορετικά στοιχεία ανά χώρα.²⁶ Πρόσφατα πάντως, δημιουργήθηκε μια ομάδα εργασίας του Eurostat που ασχολείται με την πολιτιστική στατιστική, εστιάζοντας το ενδιαφέρον της κυρίως στις στατιστικές απασχόλησης.

Το ενδιαφέρον της Ευρ. Επιτροπής δεν είναι άσχετο με τις ομοιότητες που παρουσιάζει το προφίλ των εργαζομένων στον χώρο του πολιτισμού με εκείνο που σκιαγραφήθηκε από τη Σύνοδο Κορυφής του Λουξεμβούργου (Δεκέμβριος 1997). Πράγματι, η απασχόληση στον πολιτιστικό τομέα, παρά τη μεγάλη εξειδίκευση που απαιτεί, είναι άτυπη, ευέλικτη, έχει μεγάλη ζήτηση, απαιτεί δια βίου κατάρτιση (ιδίως στις σύγχρονες τεχνολογίες), αφορά σε μεγάλο βαθμό αυτοαπασχολούμενους και προάγει την ισότητα ευκαιριών των φύλων (τουλάχιστον σε ορισμένους τομείς, όπως π.χ. σε εκείνον της πολιτιστικής κληρονομιάς), χαρακτηριστικά που τοποθετούν την πολιτιστική απασχόληση στο επίκεντρο της σύγχρονης ευρωπαϊκής στρατηγικής απασχόλησης. Σημειώνεται ότι οι τρεις πρωταρχικοί στόχοι της απόφασης της Λισσαβόνας (πλήρης απασχόληση, ποιότητα και παραγωγικότητα της εργασίας, κοινωνική συνοχή και

²⁴ Βλ. «A working Culture” Λονδίνο, Μάιος 1998, Αγγλική Προεδρία. *Cultural Competence: New Technologies, culture and Employment*, Οκτώβριος 1998, Αυστριακή Προεδρία. *Cultural Industries in Europe*, Γερμανία 1999. A «A working Culture” II, Γερμανική Προεδρία. *New Information Technologies: Training, qualifications and professional Profile*. Διεθνής διάσκεψη για την πολιτιστική απασχόληση στο πλαίσιο της ΚτΠ. Ρώμη 1999. *New Media: Working practices in the Electronic Arts*, Διάσκεψη, London School of Economics, 1999. *The Long run: Long term developments in the Arts and Cultural Industries*, Διάσκεψη, Ρότερνταμ, 2000. *European Cultural Industries in the Digital Age 2000*, Διάσκεψη, Λυών. Βλ.

²⁵ Βλ. “Exploitation and development of the job potential in the cultural sector” (Employment and European Social Fund, Ιούνιος 2001, σελ. 23.

²⁶ Στην Γερμανία και Αγγλία, που ίσως προσεγγίζουν πληρέστερα το περιεχόμενο του πολιτιστικού τομέα, στους σχετικούς όρους (*Kulturwirtschaft – cultural industries*) περιλαμβάνονται η πολιτιστική κληρονομιά, ο κινηματογράφος, η μουσική, το θέατρο, ο χορός, το βιβλίο, τα οπτικοακουστικά και τα πολυμέσα.

ενσωμάτωση) δεν αγγίζουν τα ανωτέρω χαρακτηριστικά, αντίθετα μάλιστα η εξειδίκευσή της σε κατευθυντήριες γραμμές επανεπισημαίνει την εγκυρότητά τους.

1.2.6.3 Η ευρωπαϊκή χρηματοδότηση του τομέα του πολιτισμού

Αιτιολογική βάση της χρηματοδότησης είναι ο σημαντικός ρόλος του πολιτισμού στη δημιουργία απασχόλησης και την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη μέσω της επίπτωσης κυρίως στον τουρισμό και τις ηλεκτρονικές εφαρμογές. Ειδικότερα, οι ενισχύσεις στον πολιτισμό συμβάλουν, ανά Στόχο:

- στην ανάπτυξη των περιφερειών με υστέρηση (Στόχος 1),
 - στον οικονομικό και κοινωνικό μετασχηματισμό ζωνών με διαρθρωτικές αδυναμίες (Στόχος 2),
 - στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης και την προώθηση της απασχόλησης (Στόχος 3).
- Ενισχύσεις παρέχονται, κατ'αρχήν, στο πλαίσιο των Ε.Π του Γ' ΚΠΣ και χρηματοδοτούνται και από τα τρία Δ.Τ.
 - Έργα πολιτισμού χρηματοδοτούν, επίσης, οι πέντε κοινοτικές Πρωτοβουλίες: Leader+: ανάπτυξη αγροτικών περιοχών, Urban: οικονομική και κοινωνική αποκατάσταση των συνοικιών σε κρίση, Interreg III: προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας με στόχο την οικονομική ανάπτυξη, Equal: καταπολέμηση των ανισοτήτων κατά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας.
 - Καινοτόμες δράσεις χρηματοδοτούνται στον χώρο του πολιτισμού, μέσω προγραμμάτων που είτε είναι εξειδικευμένα στον πολιτισμό, είτε περιλαμβάνουν δράσεις σχετικές με πολιτιστικές δραστηριότητες, στο πλαίσιο των ευρύτερων ενδιαφερόντων τους. Τα δεύτερα αναπτύσσουν μια μεγάλη γκάμα δράσεων στον χώρο του πολιτισμού, ενισχύοντας την τεχνολογική γνώση και έρευνα, τη σύζευξη με την Κ.Τ.Π, την ανάδειξη της ταυτότητας των περιοχών, την αειφορία των πολιτιστικών πόρων, κ.λπ. Οι καινοτόμες δράσεις, έχουν ενδιαφέρον στο βαθμό που σκιαγραφούν τις κοινές τάσεις και προοπτικές του τομέα του πολιτισμού, σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Επισημαίνεται ότι, στο κατ'εξοχήν εξειδικευμένο στον πολιτισμό ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000-04», το 60% της χρηματοδότησης αφιερώνεται στην πολιτιστική κληρονομιά, παρά το γεγονός ότι οι πόροι του είναι πολύ περιορισμένοι και το εύρος των πεδίων παρέμβασής του πολύ μεγάλο.²⁷
 - Στο πεδίο της πολιτιστικής κληρονομιάς που ενδιαφέρει ειδικότερα την Ελλάδα, παρατηρείται συνεχής διεύρυνση των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων, ενώ εμφατικά επισημαίνεται η ανάγκη διατήρησης και ανάδειξής της. Η αρχική στήριξη της Κοινότητας που περιοριζόταν στην αποκατάσταση της «μνημειακής κληρονομιάς» παγκόσμιας εμβέλειας (Ακρόπολη των Αθηνών, Chiado της Λισσαβόνας), βαθμιαία επεκτάθηκε σε πολλούς τομείς, όπως:

²⁷ Το Πρόγραμμα αυτό χρηματοδότησε δράσεις συντήρησης της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς εξαιρετικής σημασίας, π.χ. αποκατάσταση των φρέσκων της βασιλικής της Ασιζής, υποστήριξης διευρωπαϊκών πολιτιστικών δικτύων, όπως κατάρτιση, ανταλλαγή εμπειριών, δημιουργία πολιτιστικών πολυμέσων, Βραβείο «Europa Nostra», κ.α.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-4: ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΜΕΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	
(i)	Αρχαιολογική και αρχιτεκτονική κληρονομιά (Μνημεία – Αρχαιολογικοί Χώροι)
(ii)	Κινητή πολιτιστική κληρονομιά (Μουσεία και Συλλογές, Βιβλιοθήκες, Αρχεία, φωτογραφία),
(iii)	Φυσική κληρονομιά (τοπία και θέσεις θέασης)
(iv)	Μουσική κληρονομιά
(v)	Γλωσσολογική, γαστριμαργική, βιοτεχνική και βιομηχανική κληρονομιά
(vi)	Κινηματογραφική κληρονομιά
(vii)	Κληρονομιά των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, Πανεπιστημίων, κ.λπ.

Πηγή: Ιστοσελίδα «L' Europe et la Culture ». Europa – Le patrimoine.

Διακρίνεται η σταδιακή διεύρυνση του περιεχόμενου της πολιτιστικής κληρονομιάς και η ανάδειξη της οικονομικής διάστασής της.

1.2.6.4 Κωδικοποίηση των πεδίων και των προτεραιοτήτων της πολιτιστικής δράσης της Ε.Ε

Η παρέμβαση της πολιτιστικής δράσης της Ε.Ε. εκδηλώνεται στους εξής τομείς: *Αρχιτεκτονική, Βιβλίο, Πολιτιστική βιομηχανία, Εικαστικές Τέχνες, Δράσεις πρόσβασης στον πολιτισμό, Θέατρο, Δράσεις υπέρ των επαγγελματιών στον τομέα του πολιτισμού, Κινηματογράφος & Οπτικοακουστικά Μέσα, Δράσεις υπέρ της γλωσσικής πολυμορφίας, Μουσική, Διεθνείς σχέσεις, Πολιτιστική εκπαίδευση και κατάρτιση, Πολιτιστική κληρονομιά, Χορός.* (Πηγή: Portal Culturel Européen).

Οι προτεραιότητες της πολιτιστικής δράσης της Ε.Ε. είναι οι ακόλουθες: *Πολιτιστική συνεργασία, υποστήριξη της πολιτιστικής βιομηχανίας, διευκόλυνση της πρόσβασης στον πολιτισμό, αναβάθμιση των προσόντων των επαγγελματιών του πολιτισμού, Εταιρικές σχέσεις με τρίτες χώρες και διεθνείς Οργανισμούς, Δίκαιο και κανονοστικές ρυθμίσεις.*

Η επόμενη Μήτρα 1 εμφανίζει, κωδικοποιημένα τόσο τα πεδία παρέμβασης, όσο και τις προτεραιότητες της πολιτιστικής δράσης της Ε.Ε. Επισημαίνεται ότι το περιεχόμενο των δύο πτυχών της Μήτρας δεν υπονοεί αντιστοίχιση μεταξύ εκάστου είδους παρέμβασης και εκάστης προτεραιότητας. Αντίθετα, κάθε μία από τις προτεραιότητες μπορεί να αφορά περισσότερα από ένα πεδία παρέμβασης.

Από τις καταγραφές της επόμενης Μήτρας προκύπτουν ενδιαφέρουσες πληροφορίες, όπως:

1. Οι δράσεις για γνωριμία και διάχυση των ευρωπαϊκής πολιτιστικής παραγωγής - σε συνδυασμό με τις διεθνείς συνεργασίες και την ενεργό συμμετοχή της Ε.Ε στη διαμόρφωση των κανόνων του διεθνούς δικαίου - επισημαίνουν τη συστηματική προσπάθεια για επωφελή ένταξη των ευρωπαϊκών πολιτιστικών προϊόντων και υπηρεσιών στη διεθνοποιημένη ανταγωνιστική αγορά.
2. Γενικότερα, οι παρεμβάσεις που συσχετίζονται με νέες τεχνολογίες για την προβολή και αξιοποίηση του ευρωπαϊκού πολιτισμού (κληρονομιά – σύγχρονος πολιτισμός) επισύρουν ιδιαίτερα το ενδιαφέρον.

3. Αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στην ένταξη στην αγορά εργασίας των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών του τομέα του πολιτισμού (εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, προετοιμασία για την ένταξη στην αγορά εργασίας, κινητικότητα των καλλιτεχνών).
4. Η προστασία και αξιοποίηση της γλωσσικής πολυμορφίας επισημαίνεται ιδιαίτερα, καθώς προκύπτει από τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα των ευρωπαϊκών κοινωνιών, θεμελιώνοντας το δικαίωμα εκάστης γλωσσικής ομάδας στα ίδια πολιτισμικά πρότυπα. Επιπροσθέτως, η αξιοποίηση και διάχυση των γλωσσών είναι όχημα για την γνωριμία και την όσμωση των πολιτισμών, στο ευρωπαϊκό χώρο.

Μήτρα Ι: Κωδικοποίηση των πεδίων και των προτεραιοτήτων της πολιτιστικής δράσης της Ε.Ε.

	Κατηγορίες	Πεδίο παρέμβασης	Προτεραιότητες της κοινοτικής δράσης
1	Αρχιτεκτονική	Η ποιότητα της αρχιτεκτονικής είναι σημαντική προτεραιότητα για την Ε.Ε. Δράσεις υπέρ των επαγγελματιών. Διεθνής δράση.	Πολιτιστική συνεργασία
2	Βιβλίο	Το βιβλίο ως μέσο πρόσβασης στον πολιτισμό. Νομοθετικές ρυθμίσεις. Το βιβλίο στην ψηφιακή εποχή.	Πολιτιστική βιομηχανία: Προγράμματα στήριξης. Διαμόρφωση ανταγωνιστικού περιβάλλοντος. Πολιτιστική βιομηχανία τρίτων χωρών.
3	Εικαστικές Τέχνες	Κατάρτιση, δημιουργία και κινητικότητα των καλλιτεχνών. Γνωριμία, διάχυση, συντήρηση των έργων. Διεθνής πολιτιστική συνεργασία.	Πρόσβαση στον πολιτισμό; Πολιτιστική εκπαίδευση και κατάρτιση. Ευαισθητοποίηση στον πολιτισμό. Μαθητεία στην γλωσσική πολυμορφία.
4	Θέατρο	Πολιτιστική συνεργασία. Γνωριμία με το θέατρο.	Επαγγελματίες στους τομείς του πολιτισμού: Επαγγελματική κατάρτιση και κινητικότητα των επαγγελματιών. Πολιτισμός και απασχόληση. Συνεργασία των επαγγελματιών
5	Κινηματογράφος & Οπτικοακουστικά Μέσα	Κατάρτιση στον κινηματογράφο και τα T-M. Δημιουργία και διάχυση έργων. Συντήρηση και αξιοποίηση της τηλεοπτικής κληρονομιάς. Νομικό και χρηματοδοτικό περιβάλλον. Παιδεία της εικόνας. Συνεργασία με τρίτες χώρες.	Γλωσσική πολυμορφία, όχημα για το άνοιγμα στον πολιτισμό: Προστασία, αξιοποίηση, διάχυση των γλωσσών. Διεθνής συνεργασία.

ΜΗΤΡΑ Ι: Κωδικοποίηση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και των παρεμβάσεων της Ε.Ε.			
	Κατηγορίες	Πεδίο ενδιαφέροντος	Προτεραιότητες της κοινοτικής δράσης
6	Μουσική	Δημιουργία και διάχυση έργων. Επαγγελματίες μουσικοί.	Διεθνείς σχέσεις: Πολιτιστικές εταιρικές σχέσεις με τρίτες χώρες και με διεθνείς Οργανισμούς.
7	Πολιτιστική εκπαίδευση και κατάρτιση	Μάθηση και πρακτική. Προετοιμασία για τα πολιτιστικά επαγγέλματα.	Κανονιστικές ρυθμίσεις: Πολιτισμός και εσωτερική αγορά. Πολιτισμός και δίκαιο του ανταγωνισμού. Διεθνές δίκαιο του πολιτισμού.
8	Πολιτιστική κληρονομιά	Η κληρονομιά, όχημα της πολιτιστικής ταυτότητας και συντελεστής οικονομικής ανάπτυξης.	
9	Χορός	Κατάρτιση των χορευτών. Δημιουργία και διάχυση. Κοινωνική ενσωμάτωση του χορού.	

Πηγή: Portal Culturel Européen.

1.3 Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η μακροοικονομική ανάλυση του ελληνικού πολιτιστικού τομέα τόσο της ex ante αξιολόγησης, όσο και της παρούσας ενδιάμεσης αξιολόγησης, τελεί υπό περιορισμούς, ελλείπει συστηματικής στατιστικής παρακολούθησης της συμμετοχής του στη διαμόρφωση των μεγεθών της ελληνικής οικονομίας (Α.Ε.Π, απασχόλησης, ισοζύγιο πληρωμών, κ.λπ.). Για το λόγο αυτό, επιχειρείται κατωτέρω, βάσει των διαθέσιμων στοιχείων του ΥΠ-ΠΟ, μία αδρή αναφορά μόνον στα χαρακτηριστικά της πολιτιστικής προσφοράς (υποδομές, υπηρεσίες) και ζήτησης (επισκεψιμότητα), επικεντρωμένη στα πεδία παρέμβασης του παρόντος Ε.Π.

1.3.1 Ανάλυση της προσφοράς και της ζήτησης στον χώρο των Μουσείων

1.3.1.1 Ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων της προσφοράς

Ο κατωτέρω Πίνακας 1-5 παρουσιάζει στατιστικά στοιχεία που σκιαγραφούν αδρά την ποσοτική πτυχή της προσφοράς στον χώρο των Μουσείων όπου διατηρείται, μελετάται, αναδεικνύεται και αξιοποιείται η κινητή πολιτιστική κληρονομιά.

Από τα στοιχεία του Πίνακα 1-5, φαίνεται ότι στην Ελλάδα λειτουργούν σήμερα 251 Μουσεία. Πρόκειται για τα σημαντικότερα Μουσεία της χώρας, τα οποία ανήκουν στο Κράτος (ΥΠ-ΠΟ) ή εποπτεύονται από αυτό.

Για τις ανάγκες της ενδιάμεσης αξιολόγησης, τα στοιχεία του Πίνακα 1-5 ταξινομήθηκαν βάσει τριών κριτηρίων: (α) θεματολογικού προσανατολισμού, (β) εθνικής, περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας, (γ) περιφερειακής διασποράς.

♦ Ταξινόμηση βάσει του θεματολογικού προσανατολισμού

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-5: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΤΟΥΣ		
- Αρχαιολογικά Μουσεία – Συλλογές:	124	49%
- Βυζαντινά Μουσεία – Συλλογές:	28	11%
- Ιστορικά και Λαογραφικά Μουσεία:	52	21%
- Εικαστικά Μουσεία - Πινακοθήκες:	21	8%
- Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας:	10	4%
- Άλλα	16	6%
Σύνολο:	251	100%
Πηγές: Κόμβος Οδυσσεάς του ΥΠ-ΠΟ. Σ.Π του Ε.Π Πολιτισμός 2000-06 Γραμματεία της Επ-Πα του ΕΠ-ΥΠ «Πολιτισμός» 1994-99. Απολογιστική Έκθεση Αξιολόγησης του Σ.Α του ΕΠ-ΥΠ «Πολιτισμός» 1994-99		

Η ταξινόμηση βάσει του θεματολογικού προσανατολισμού αποκαλύπτει τη μεγάλη συμμετοχή των αρχαιολογικών και βυζαντινών Μουσείων (αντιστοίχως 49% και 11% του συνόλου). Σημαντική είναι επίσης, η συμμετοχή των ιστορικών και λαογραφικών Μουσείων (21% του συνόλου). Αντίθετα, παρατηρείται χαμηλή συμμετοχή των λοιπών κατηγοριών Μουσείων που θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως ένδειξη σχετικά χαμηλής επίδοσης της χώρας στα πεδία των εικαστικών τεχνών, των φυσικών επιστημών και της τεχνολογίας αλλά, ίσως, και έλλειψης ενδιαφέροντος.

Ο κυριότερος λόγος όμως, της θεματολογικής αυτής κατανομής των Μουσείων είναι το μέγεθος και η ποιότητα της κινητής πολιτιστικής κληρονομιάς, σε συνδυασμό με το ιστορικό βάθος της χώρας. Θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι η ανωτέρω κατάταξη είναι μάλλον σχηματική, καθώς ορισμένα Μουσεία, ιδίως περιφερειακά, έχουν διαχρονικό χαρακτήρα (π.χ. αρχαία, βυζαντινά, νεώτερα). Επισημάνεται ότι το σύνολο των Μουσείων που θα κατασκευαστούν ή θα αναβαθμιστούν με χρηματοδότηση του Γ' ΚΠΣ, θα έχουν εφεξής διαχρονικό και πολυδύναμο χαρακτήρα.

♦ **Ταξινόμηση βάσει της περιφερειακής διασποράς**

Η ταξινόμηση βάσει της περιφερειακής διασποράς των Μουσείων αναδεικνύει την εξής κατανομή τους (Πίν. 1-6).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-6: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΤΟΥΣ								
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Αρχαιολογικά	Βυζαντινά	Ιστορικά - Λαογραφικά	Εικαστικά - Πινακοθήκες	Επιστημών - Τεχνολογίας	Άλλα	Σύνολο	
ΑΝΑΤ-ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ –ΘΡΑΚΗ	6	1	4	0	1	0	12	5%
ΑΤΤΙΚΗ	20	2	9	11	3	10	55	22%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	9	3	1	2	1	0	16	6%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	6	0	3	0	1	0	10	4%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	3	3	4	2	0	0	12	5%
ΗΠΕΙΡΟΣ	3	1	4	0	0	0	8	3%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	3	0	2	0	0	0	5	2%
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	5	2	5	1	0	0	13	5%
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	9	3	4	3	2	2	23	9%
ΚΡΗΤΗΣ	7	10	7	0	0	1	25	10%
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	24	1	3	2	1	2	33	13%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	15	2	4	0	1	0	22	9%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	14	0	2	0	0	1	17	7%
Σύνολο	124	28	52	21	10	16	251	100%
Πηγές: Κόμβος Οδυσσέας του ΥΠ-ΠΟ. Σ.Π του Ε.Π Πολιτισμός 2000-06 Γραμματεία της Επ.Πα του ΕΠ-ΥΠ «Πολιτισμός» 1994-99. Απολογιστική Έκθεση Αξιολόγησης του Σ.Α του ΕΠ-ΥΠ «Πολιτισμός» 1994-99								

Παρατηρείται μεγάλη συγκέντρωση Μουσείων στην Αττική (22% του συνόλου). Το Νότιο Αιγαίο και η Κρήτη - Περιφέρειες που διαθέτουν σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς - κατατάσσονται δεύτερες (αντιστοίχως, 13% και 10% του συνόλου). Ακολουθούν Περιφέρειες με αξιόλογη πολιτιστική κληρονομιά, όπως η Κεντρική Μακεδονία, η Πελοπόννησος, η Στερεά Ελλάδα και το Βόρειο Αιγαίο (αντιστοίχως, 9%, 9%, 7% και 6% του συνόλου). Τα Ιόνια Νησιά εμφανίζουν μικρή συγκέντρωση, παρά τον τουριστικό χαρακτήρα και την πολιτιστική παράδοσή τους (5% του συνόλου). Επίσης, μικρή συγκέντρωση παρατηρείται στις Περιφέρειες της Δυτικής Μακεδονίας και της Ανατολικής Μακεδονίας – Θρά-

κης (5% του συνόλου εκάστη), της Δυτικής Ελλάδας (4% του συνόλου), ενώ τελευταίες κατατάσσονται οι Περιφέρειες της Ηπείρου και της Θεσσαλίας (αντιστοίχως 3% και 2% του συνόλου).

Ταξινόμηση βάσει της χωρικής εμβέλειας

Από την ταξινόμηση βάσει της χωρικής εμβέλειας τους, τα Μουσεία μπορούν να καταταγούν σε τρεις κατηγορίες: *Μουσεία εθνικής σημασίας, Περιφερειακά Μουσεία, Τοπικά Μουσεία.*

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-7: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΑΝΑΛΟΓΩΣ ΤΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ	
- Μουσεία εθνικής εμβέλειας:	<i>Βρίσκονται σε μεγάλα αστικά κέντρα ή σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους και τουριστικούς προορισμούς και έχουν τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα., αν και με σημαντικές εξαιρέσεις.*</i>
- Περιφερειακά Μουσεία:	<i>Βρίσκονται σε περιφερειακά αστικά κέντρα, έχουν μικρότερο αριθμό επισκεπτών, εκτός εκείνων που βρίσκονται σε πόλους τουριστικής ανάπτυξης και διαθέτουν μόνιμες συλλογές σχετικές με τον πολιτισμό της ευρύτερης περιοχής τους.</i>
- Τοπικά:	<i>Είναι διάσπαρτα στην Επικράτεια και περιλαμβάνουν περιορισμένης έκτασης, ειδικά εκθέματα τοπικού ενδιαφέροντος.</i>
Πηγή: Ε.Υ.Δ – Ε.Π «Πολιτισμός»	

* Βλ. παρ. 1.3.4.1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-8: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΒΑΣΕΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ	
- Μουσεία εθνικής εμβέλειας:	27
- Μεγάλα Περιφερειακά Μουσεία:	9
- Τοπικής εμβέλειας αλλά σημαντικά	41
Μερικό Σύνολο	77
Άλλα	174
Γενικό Σύνολο	251
Πηγή: Ε.Υ.Δ – Ε.Π «Πολιτισμός»	

Στα Μουσεία εθνικής εμβέλειας περιλαμβάνονται Αρχαιολογικά, Βυζαντινά, Μουσεία χώρου, Σύγχρονης Τέχνης, Επιστημών και Τεχνολογίας, κ.λπ. (Τα Μουσεία σύγχρονου πολιτισμού αναφέρονται και στην παρ.2.3.3 περί σύγχρονου πολιτισμού για λόγους πληρότητας της ανάλυσης του σχετικού Κεφαλαίου). Τα μεγάλα περιφερειακά Μουσεία είναι κυρίως αρχαιολογικά, ενώ τα σημαντικά Μουσεία τοπικής εμβέλειας χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη ποικιλία (αρχαιολογικά, βυζαντινά, διαχρονικά, ιστορικά, χώρου, λαογραφικά / εθνολογικά, κ.λπ.) Κανένα από τα υφιστάμενα Μουσεία δεν μπορεί να χαρακτηριστεί μητροπολιτικής εμβέλειας. Σε όλα τα Μουσεία εθνικής εμβέλειας, στα μεγάλα περιφερειακά και σε ορισμένα σημαντικά τοπικά γίνονται παρεμβάσεις από το Ε.Π, ενώ ταυτόχρονα κατασκευάζονται και νέα Μουσεία.

Στην επόμενη **Μήτρα II** παρουσιάζεται η διαθεσιμότητα υποδομών Μουσείων, με αναφορά στις παρεμβάσεις του Β'ΚΠΣ σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

ΜΗΤΡΑ ΙΙ: ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ - ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Β΄ ΚΠΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ							
Προσφορά		ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Β΄ ΚΠΣ					
Μουσεία	Αριθμός	Εθνικό σκέλος		Περιφερειακό σκέλος			
		Έργα / Περιοχή*	Παρέμβαση	Έργα / Περιοχή*	Παρέμβαση	Σύνολο	
Αρχαιολογικά	124	1	Βελτίωση / διαμόρφωση νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Θήρας	Κτιριακή υποδομή / εξοπλισμός	1	Αρχαιολ. Μουσείο Αβδήρων: Αν. Μακεδονία – Θράκη	Εξοπλισμός / επανέκθεση
		2	Επέκταση και εκσυγχρονισμός Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου	Μελέτη	2	Αρχαιολ. Μουσείο Αρχαίας Ολυμπίας: Δυτική Ελλάδα	Μελέτη / κτιριακή υποδομή
		3	Εκσυγχρονισμός Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης	Μελέτη	3	Αρχαιολ. Μουσείο Θηβών: Στερεά Ελλάδα	Μελέτη / κτιριακή υποδομή
		4	Εκσυγχρονισμός Αρχαιολογικού Μουσείου Δελφών	Μελέτη	4	Επανεκθεση Αρχαιολογικού Μουσείου Χίου: Βόρειο Αιγαίο	Εξοπλισμός / επανέκθεση
		5	Προσθήκη ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων στο παλιό Μουσείο Ακρόπολης	Κτιριακή υποδομή	5	Αρχαιολ. Μουσείο – Παλαιά αγορά Καλαμάτας: Πελοπόννησος	Μελέτη / κτιριακή υποδομή
		6	Επέκταση Αρχαιολογικού Μουσείου Καβάλας.	Κτιριακή υποδομή / εξοπλισμός	6	Αρχαιολ. Μουσείο Νικοπόλεως: Ήπειρος	Μελέτη / κτιριακή υποδομή
					7	Αρχαιολ. Μουσείο Ηγουμενίτσας: Ήπειρος	Μελέτη / κτιριακή υποδομή
					8	Αρχαιολ. Μουσείο Ηγουμενίτσας: Ήπειρος	Μελέτη / κτιριακή υποδομή
					9	Αξιοποίηση Καποδιστριακού Ορφανοτροφείου Αίγινας: Αττική	Κτιριακή υποδομή (εργασίες συντήρησης)/ εξοπλισμός / επανέκθεση.
					10	Αρχαιολογικό Μουσείο Πυθαγορείου Σάμου: Β. Αιγαίο.	Μελέτη
					11	Αρχαιολ. Μουσείο Αρχαίας Σικυώνος: Πελοπόννησος	Κτιριακή υποδομή / εξοπλισμός/ Επανεκθεση
Μερικό σύνολο	124	6		11		17	

ΜΗΤΡΑ ΙΙ: ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ - ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Β' ΚΠΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ								
Μουσεία	Αριθμός	ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Β' ΚΠΣ						
		Εθνικό σκέλος		Περιφερειακό σκέλος				
		Έργα / Περιοχή*	Παρέμβαση	Έργα / Περιοχή*	Παρέμβαση	Σύνολο		
Βυζαντινά	28	1	Επέκταση Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου Αθηνών	Κτιριακή υποδομή, εξοπλισμός	1	Βελτίωση, επέκταση, εξοπλισμός Βυζαντινού Μουσείου Αντιβουνιώτισσας: Ιόνιοι Νήσοι	Μελέτη / κτιριακή υποδομή, εξοπλισμός / επανέκθεση	
Μερικό σύνολο	28	1			1		2	
Ιστορικά & Λαογραφικά	52	1	Μουσείο Μπενάκη: επέκταση χώρων στο διατηρητέο κτίριο με προσθήκη νέων χρήσεων & αναβάθμιση εξοπλισμού	Κτιριακή υποδομή, εξοπλισμός	1	Ολοκλήρωση αποκατάστασης Λαογραφικού και Εθνολογικού Μουσείου Μακεδονίας – Θράκης: Κεντρική Μακεδονία	Μελέτη / κτιριακή υποδομή	
		2	Μουσείο Κρητικής Εθνολογίας	Κτιριακή υποδομή	2	Λαογραφικό – Ιστορικό Μουσείο Λάρισσας: Θεσσαλία	Κτιριακή υποδομή	
					3	Επέκταση – Διαμόρφωση ιστορικού Μουσείου Κρήτης	Εξοπλισμός / επανέκθεση	
Μερικό σύνολο	52	2			3		5	
Εικαστικά & Πινακοθήκες	21	1	Οικοδομικές και Η/Μ εργασίες αναδιαμόρφωσης των εκθεσιακών χώρων 1ου και 2ου ορόφου στο κτίριο β' της εθνικής πινακοθήκης και των όψεων των κτιρίων α' και β'	Κτιριακή υποδομή	1	Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισσας: Θεσσαλία	Κτιριακή υποδομή, εξοπλισμός / επανέκθεση	
Μερικό σύνολο	21	1			1		2	
Φυσικών Επιστημών & Τεχνολογίας	10							
Μερικό σύνολο	10							

ΜΗΤΡΑ ΙΙ: ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ - ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Β' ΚΠΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ								
Μουσεία	Αριθμός	Συμβολή του Β' ΚΠΣ						
		Εθνικό σκέλος		Περιφερειακό σκέλος				
		Έργα / Περιοχή*	Παρέμβαση	Έργα / Περιοχή*	Παρέμβαση	Σύνολο		
Άλλα	16	1	Οικοδομικές και Η/Μ εργασίες αναδιαμόρφωσης των εκθεσιακών χώρων 1ου και 2ου ορόφου στο κτίριο β' της Εθνικής Πινακοθήκης και των όψεων των κτιρίων α' και β'	Κτιριακή υποδομή	1	Αποκατάσταση πύργου Πικουλάκη και μετατροπή του σε μουσείο για την ανάδειξη αγροτικής και λαϊκής παράδοσης (ανοιχτό Μουσείο Μάνης): Πελοπόννησος	Κτιριακή υποδομή	
					2	Αποκατάσταση κεντρικού αντλιοστασίου Ο.Υ.Θ. και μετατροπή του σε Μουσείο ύδρευσης Θεσσαλονίκης: Κ. Μακεδονία	Μελέτη / κτιριακή υποδομή	
Μερικό σύνολο	16	1			2			2
Γενικό σύνολο	251	11			18			28

Πηγές: Κόμβος Οδυσσέας του ΥΠ-ΠΟ. Σ.Π του Ε.Π Πολιτισμός 2000-06
 Γραμματεία της Επ-Πα του ΕΠ-ΥΠ «Πολιτισμός» 1994-99.
 Απολογιστική Έκθεση Αξιολόγησης του Σ.Α του ΕΠ-ΥΠ «Πολιτισμός» 1994-99. Ιούνιος 2.000
 * Τα Έργα του Β' ΚΠΣ έχουν περιληφθεί στην τιμή βάσης (υφιστάμενα Μουσεία)
 Τα έργα 4, 5, 9 και 10 της Μήτρας Ι (Μουσεία Νικόπολης και Ηγουμενίτσας στην Ήπειρο, Μουσείο Αρχαίας Ολυμπίας στη Δυτική Ελλάδα και Μουσείο Θηβών στη Στερεά) ολοκληρώνονται στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ.

1.3.1.2 Η παρέμβαση του Β' ΚΠΣ

Το Μέτρο «Επέκταση, εκσυγχρονισμός και οργάνωση Μουσείων» του ΕΠ-ΥΠ Πολιτισμός του Β' ΚΠΣ, ήταν προσανατολισμένο σε περιορισμένο αριθμό Μουσείων, κατά κανόνα εθνικής εμβέλειας. Όπως φαίνεται από την Μήτρα ΙΙ, στο Μέτρο εντάχθηκαν 10 έργα βελτίωσης – επέκτασης υφιστάμενων Μουσείων, συνολικού προϋπολογισμού 38 εκατ. ευρώ. Η αύξηση ικανότητας που προέκυψε, σε σχέση με την τιμή βάσης, εκτιμήθηκε από την ενδιάμεση αξιολόγηση του Ε.Π «Τουρισμός – Πολιτισμός» 1994-99, περίπου σε **3,95%**, αποτέλεσμα αναντίστοιχα μικρό με τις ανάγκες που είχε αποκαλύψει η ανάλυση της υφισταμένης κατάστασης (βλ. Τελική Έκθεση: Ιούνιος 2000). Η χαμηλή αυτή επίδοση αποδόθηκε τότε από τον αξιολογητή σε ένα συνδυασμό παραγόντων, μεταξύ των οποίων κυρίαρχοι ήταν η ανεπάρκεια των πόρων και η μη ολοκλήρωση τριών Μουσείων εθνικής εμβέλειας (Αρχαιολογικά Μουσεία Ηρακλείου, Θεσσαλονίκης και Δελφών), τα οποία περιορίστηκαν στην εκπόνηση Μελετών (μελέτες / γέφυρες) και εντάχθηκαν τελικά στο Γ' ΚΠΣ. Υπήρξαν επίσης και άλλοι ανασταλτικοί παράγοντες μελετητικής, τεχνικής, και διοικητικής τάξης. Επίσης, το Μουσείο Ακρόπολης, ενταγμένο αρχικά στο Επ-ΥΠ «Πολιτισμός» 1994-99, απεντάχθηκε πολύ γρήγορα.²⁸ Τα Έργα «Επέκταση του Βυζαντινού Μουσείου Αθηνών», «Επέκταση του Αρχαιολογικού Μουσείου Καβάλας» και «Βελτίωση / Διαμόρφωση Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Θήρας» ολοκληρώνονται, στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ. Τα λοιπά Έργα ολοκλήρωσαν το φυσικό τους στόχο.

Άμεσες και έμμεσες παρεμβάσεις στον χώρο των Μουσείων, έγιναν στο πλαίσιο άλλων Μέτρων του ΕΠ-ΥΠ 1994-99. Από το Μέτρο «Ενοποίηση Αρχαιολογικών χώρων Αθήνας» ολοκληρώθηκαν το Μουσείο - Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής (κτιριακή υποδομή και επανέκθεση) και το Μουσείο Τεχνών και Επαγγελματιών (παράρτημα του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης). Από το Μέτρο «Αναστήλωση και Ανάδειξη Μνημείων και Συνόλων» επισκευάστηκαν έξι Μνημεία, τα οποία δόθηκαν για μουσειακή χρήση (διαμόρφωση του πρώην ανακτόρου Μον Repos στην Κέρκυρα και μετατροπή του σε Αρχαιολογικό Μουσείο, αποκατάσταση Υδρόμυλου στην Βέροια και μετατροπή του σε Βυζαντινό Μουσείο, αποκατάσταση - μετατροπή σε Μουσείο του αρχοντικού Κουντουριώτη στην Ύδρα, κ.α.). Παράλληλα, σε 11 ΠΕΠ του Β' ΚΠΣ, (εκτός εκείνων της Δυτικής Μακεδονίας και του Νότιου Αιγαίου), εντάχθηκαν 21 Έργα Μουσείων συνολικού προϋπολογισμού 48 εκατ. ευρώ. Τα Μουσεία Νικόπολης και Ηγουμενίτσας στην Ήπειρο, το Μουσείο Αρχαίας Ολυμπίας στη Δυτική Ελλάδα και το Μουσείο Θηβών στη Στερεά ολοκληρώνονται στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ. Τέλος, Έργα Μουσείων υλοποιήθηκαν σε όλη την επικράτεια, από το Ταμείο Συνοχής και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες Interreg II, Leader II.

1.3.1.3 Ποιοτική προσέγγιση

- Τις τελευταίες δεκαετίες του 20ου αιώνα, το Ελληνικό κράτος προέβη στην υλοποίηση ενός μουσειακού προγράμματος που απέβλεπε στην ανέγερση νέων μουσειακών καταστημάτων και την βελτιστοποίηση των συνθηκών λειτουργίας κτιρίων κυρίως της περιόδου 1960, καταβάλλοντας σο-

²⁸ Ολοκληρώθηκε, όμως, από το Επ-Υπ. 2 «Πολιτισμός» 1994-99, η ανασκαφή στο οικόπεδο Μακρυγιάννη, προκειμένου να αποσαφηνιστούν οι περιορισμοί που τίθενται από την παρουσία αρχαιολογικών καταλοίπων στην εκπόνηση της μελέτης και της κατασκευής του Νέου Μουσείου Ακρόπολης.

βαρές προσπάθειες ώστε να ανταποκριθεί τόσο στις νέες αρχιτεκτονικές αντιλήψεις περί κτιρίων προβολής του αρχαιολογικού πλούτου, όσο και στα νέα κεκτημένα της μουσειολογικής και μουσειογραφικής δεοντολογίας. Η προσπάθεια αυτή συνεχίζεται, σε ευρύτερη από ποτέ κλίμακα, με το παρόν Ε.Π.

- Στα περίπου 30 μουσεία που ανεγέρθησαν ή επισκευάστησαν, επεκτάθησαν και ανακαινίσθησαν στο παραπάνω διάστημα – ορισμένα βρίσκονται στο στάδιο της αποπεράτωσης των παντοειδών εργασιών – όχι μόνο αναδιατάχθηκε επί τα βελτίω το αποκείμενο σε αυτά αρχαιολογικό υλικό, ενισχυόμενο πολλές φορές και από αντικείμενα που προηγουμένως φυλάσσονταν στις αποθήκες και μη προσβάσιμα, αλλά και κατέστη δυνατό να εκτεθεί μέρος τουλάχιστον των πολυάριθμων ευρημάτων από τις ανασκαφές που προκάλεσε η εντατικοποίηση των οικοδομικών εργασιών στα αστικά κέντρα, κυρίως όμως η ανάληψη από την Πολιτεία, με την χρηματοδοτική συνδρομή της Ε.Ε, Μεγάλων Έργων οδοποιίας (π.χ. ΠΑΘΕ, Εγνατία), του Μετρό Αθηνών, του εκσυγχρονισμού του σιδηροδρομικού δικτύου της χώρας (ΟΣΕ), περιλαμβανομένων επίσης και των εργασιών επεκτάσεων των αερολιμένων και των λιμενικών εγκαταστάσεων. Εκτός από το έμπρακτο ενδιαφέρον του Κράτους για την ενίσχυση των μουσειακών συγκροτημάτων στα κυριότερα και σημαντικότερα αστικά κέντρα στην ελλαδική Επικράτεια, της κρατικής μέριμνας έτυχαν και άλλα, απομακρυσμένων, πλην όμως ιδιαίτερου ενδιαφέροντος τόπων, κυρίως στην περιοχή του Αιγαίου, τη Θράκη και την Ήπειρο.
- Από το Β' ΚΠΣ, δημιουργήθηκαν σημαντικές μουσειακές μονάδες (Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού στη Θεσσαλονίκη, Μουσείο Μπενάκη στην Αθήνα), οι οποίες διέπονται από σύγχρονη μουσειακή αντίληψη και πρακτική. Επίσης, προγραμματίστηκαν και σε αρκετές περιπτώσεις δρομολογήθηκαν ενέργειες σχετικές με την προετοιμασία, κατασκευή, ολοκλήρωση και βελτίωση των υποδομών στα σημαντικότερα Μουσεία της χώρας²⁹ και δημιουργήθηκαν κατάλληλοι θεσμοί για την επιτυχημένη λειτουργία σημαντικών Πολιτιστικών Οργανισμών.³⁰
- Μουσειακές συλλογές στεγάστηκαν ωστόσο και σε ανακαινισθέντα επί τούτου και μη λειτουργούντα, λατρευτικού χαρακτήρα ιδρύματα, καθώς και σε νεοκλασικά κτίσματα λαϊκού χαρακτήρα, παραχωρηθέντα για το σκοπό αυτό από τις τοπικές δημοτικές αρχές. Το γεγονός αυτό αποτελεί την καλύτερη απόδειξη για την αλλαγή της νοοτροπίας των τοπικών κοινοτήτων και τη συμβολή των πολιτών στην ανάδειξη των καταλοίπων της κατά τόπους πλούσιας πολιτισμικής κληρονομιάς.
- Εκτός από ελάχιστες περιπτώσεις αυτοδιοικούμενων Μουσείων, που αποτελούν συγχρόνως και αυτόνομες μονάδες (Εθνικό Αρχαιολογικό, Νομισματικό, Επιγραφικό, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο Αθηνών, κ.λπ.), η πλειονότητα των μουσειακών καταστημάτων υπάγεται στις κατά περιοχές αποκεντρωμένες αρχαιολογικές Υπηρεσίες. Σχεδόν όλα τα Μουσεία της πρώτης κατηγορίας διαθέτουν εξειδικευμένα εργαστήρια συντήρησης,

²⁹ Ενδεικτικά: Νέο Μουσείο Ακροπόλεως, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο Αθηνών, Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.

³⁰ Ενδεικτικά: Εθνική Πινακοθήκη, Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, κλπ.

τα οποία συνιστούν κατά κανόνα και ερευνητικά κέντρα στον τομέα της συντήρησης των αρχαιοτήτων, βιβλιοθήκες - κατά περίπτωση προσβάσιμες και σε εξωύπηρεσιακούς παράγοντες - για την επιστημονική ανέλιξη των επιστημόνων που υπηρετούν σε αυτά, την υποβοήθηση της αρχαιολογικής έρευνας και την επίλυση διαφόρων θεμάτων. Στις βιβλιοθήκες αυτές προστρέχουν συλλέκτες, αλλοδαποί μελετητές, φοιτητές μεταπτυχιακοί, ιστοριοδίφες, κ.λπ. Στο πλαίσιο των Μουσείων της πρώτης κατηγορίας και, κατά περίπτωση, σε ορισμένα από τα περιφερειακά, πραγματοποιούνται τακτές ξεναγήσεις και λαμβάνουν χώρα πολιτισμικές εκδηλώσεις τόσο αυτονομες, όσο και με την ευκαιρία ειδικών δρώμενων (περιοδικές εκθέσεις, διεθνούς ή εθνικού ενδιαφέροντος εκθέσεις, κ.λπ.).

- Μία σειρά Μουσείων, ανεξαρτήτως κατηγορίας, διαθέτουν πωλητήρια, στα οποία ο επισκέπτης δύναται να προμηθευτεί οδηγούς, βιντεοκασέτες, C.Ds, πιστά αντίγραφα πρωτοτύπων εκθεμάτων κ.λπ. Στα μεγάλα Μουσεία υπάρχουν ή προβλέπονται να υπάρχουν αίθουσες πολυδύναμες για τη διενέργεια ειδικών εκδηλώσεων (διαλέξεις, προβολές κ.λπ.), τις οποίες διοργανώνουν είτε οι διευθύνσεις των Μουσείων, είτε οι φίλοι του συγκεκριμένου Μουσείου. Ωστόσο, δεν είναι σημαντικά ανεπτυγμένες οι παράλληλες πολιτιστικές δραστηριότητες των Μουσείων σε βαθμό που να τα καθιστά πόλους πολιτιστικής ανάπτυξης.
- Ορισμένα περιφερειακά Μουσεία (και μουσειακές συλλογές) - τα οποία λαμβάνεται πρόνοια να διαθέτουν επαρκή και αποτελεσματική συμβατική και ηλεκτρονική φύλαξη, σε αντίστοιχο ποσοστό, εάν αυτό είναι δυνατό, εκείνου που διαθέτουν τα μεγάλα αυτοδύναμα Μουσεία και τα Μουσεία χώρου - παρουσιάζουν σημαντική αύξηση της επισκεψιμότητάς τους κατά τους θερινούς μήνες.
- Μουσειακές μονάδες είτε σε συνεργασία με διεθνείς φορείς, είτε και αυτοτελώς έχουν προβεί στην παραγωγή ηλεκτρονικών συμπαραγωγών ή παραγωγών (CD-ROM, ιστοσελίδα), προβάλλοντας κατά περίπτωση θέματα αρμοδιότητάς τους ή και ολοκληρωμένα δρώμενα. Υπάρχουν επίσης οπτικοποιημένες ξεναγήσεις (video) αρχαιολογικών χώρων, παραγωγές του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων. Για την επόμενη διετία, ο Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού (ΟΠΕΠ) έχει προγραμματίσει, σε συνεργασία με ορισμένες Εφορείες Αρχαιοτήτων και αυτοδιοικούμενα Μουσεία, την παραγωγή σημαντικού αριθμού DVD. Εντούτοις, η είσοδος ψηφιακών τεχνολογιών στα Μουσεία, τουλάχιστον στον τομέα της πληροφόρησης του κοινού, υστερεί σημαντικά. Εξίσου απύσχα είναι η on line σύνδεση των ελληνικών Μουσείων μεταξύ τους ή με άλλα ιδρύματα του εξωτερικού.
- Στα περισσότερα Μουσεία, κυρίως στα αυτοδιοικούμενα, λειτουργούν συστηματικά εκπαιδευτικά προγράμματα για τη μαθητώρα και τη σπουδάζουσα νεολαία και προγράμματα ενημέρωσης του κοινού. Παράλληλα οργανώνονται και δωρεάν ξεναγήσεις από τους κατά τόπους Συνδέσμους Επιστημών Ξεναγών. Τη διεθνή ημέρα εορτασμού των Μουσείων (18 Μαΐου), τα Μουσεία παραμένουν ανοικτά και το ΥΠ-ΠΟ οργανώνει εκδηλώσεις.
- Το περιεχόμενο και οι δραστηριότητες των Μουσείων του Κράτους, κατά την τελευταία δεκαετία, αποτέλεσαν το αντικείμενο του ηλεκτρονικού κόμβου «Οδυσσέας» του ΥΠ-ΠΟ. Πρόσφατα αποφα-

σίστηκε και βρίσκεται στο στάδιο υλοποίησης η αναβάθμιση του περιεχόμενου του κόμβου αυτού. Η έναρξη υλοποίησης του σχεδίου ψηφιοποίησης (ΕΨΑ), αναμένεται να προσδώσει νέα δυναμική στην αξιοποίηση των εκθεμάτων των Μουσείων.

1.3.1.4 Ανάλυση της επισκεψιμότητας των Μουσείων

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του ΤΑΠΑ (βλ. Πίν. 1-9, κατωτέρω), στο διάστημα 1994 – 2001, εκδόθηκαν 16.250.955 εισιτήρια από το σύνολο των Μουσείων (δεν περιλαμβάνονται οι δωρεάν εισοδοί). Επισημαίνεται όμως, ότι το ΤΑΠΑ παρακολουθεί κυρίως την κίνηση των Αρχαιολογικών και Βυζαντινών Μουσείων, επομένως ο συνολικός αριθμός των εισιτηρίων θα πρέπει να είναι μεγαλύτερος, αν και όχι κατά πολύ, καθώς τα προαναφερόμενα συγκεντρώνουν το μεγάλο ποσοστό των επισκεπτών.

Η μέση ετήσια τιμή του Δείκτη επισκεψιμότητας για τη περίοδο 1994 – 2001 ανέρχεται σε 2.031.369 επισκέπτες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-9: ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ									
1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	ΣΥΝΟΛΟ 1994-01	Μ.Ε.Τ 1994 -01
2.251.208	1.978.672	2.064.571	2.463.746	2.171.374	1.698.559	1.920.042	1.702.783	16.250.955	2.031.369

Πηγή: ΤΑΠΑ: Τελευταία διαθέσιμα στοιχεία

Στον επόμενο Πίν. 1-10 παρουσιάζονται τα οκτώ σημαντικότερα από πλευράς επισκεψιμότητας Μουσεία. Από αυτά, εκδόθηκαν 5.786.837 εισιτήρια ή το 77,2%, του συνόλου των εισιτηρίων της περιόδου 1998-2001. Τα περισσότερα εισιτήρια εκδίδονται από Αρχαιολογικά και Βυζαντινά Μουσεία που βρίσκονται είτε σε αστικά κέντρα είτε σε σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς. Το πλέον χαρακτηριστικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι η **πτωτική τάση της επισκεψιμότητας**, ενώ διεθνώς εμφανίζεται ανοδική. Η μέση ετήσια μεταβολή της για το σύνολο των Μουσείων είναι της τάξης του - 3,9% (1994 – 2001).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-10 : ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΚΤΩ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ	
ΜΟΥΣΕΙΑ	ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ 1998 – 01
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1.565.400
ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ	1.138.700
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΕΛΦΩΝ	807.302
ΜΟΥΣΕΙΟ – ΠΑΛΑΤΙ ΙΠΠΟΤΩΝ ΡΟΔΟΥ	1.052.887
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	593.231
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	229.856
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	308.700
ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	90.761
ΣΥΝΟΛΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ	5.786.837

Πηγή: ΤΑΠΑ : Τελευταία διαθέσιμα στοιχεία

Για τα σημαντικότερα από πλευράς επισκεψιμότητας Μουσεία, η μέση ετήσια μεταβολή της επισκεψιμότητας, στην τετραετία 1998-01, είναι της τάξης του - 8,75%. Στην ίδια περίοδο, η αντίστοιχη μεταβολή για το σύνολο των Μουσείων είναι - 7,8%. Επομένως, τα πλέον επισκέψιμα Μουσεία εμφάνισαν υψηλότερη πτωτική τάση ζήτησης.

Από τα στοιχεία για τα οκτώ πλέον επισκέψιμα Μουσεία, προκύπτει ότι σημαντικό αριθμό εισιτηρίων εκδίδουν τα Μουσεία που βρίσκονται στους πλέον πολυσύχναστους τουριστικούς προορισμούς (Κρήτη – Ρόδος / Μουσείο Ιπποτών), όπου πολλοί επισκέπτες φθάνουν με απευθείας πτήσεις. Το Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών εμφανίζει επίσης σχετικά μεγάλο αριθμό επισκεπτών, ο οποίος προφανώς τροφοδοτείται από επισκέπτες που φθάνουν στην χώρα μέσω Αθηνών. Εντύπωση προκαλεί ο μικρός αριθμός επισκεπτών των Μουσείων της Θεσσαλονίκης, παρά το ενδιαφέρον που παρουσιάζουν και το τουριστικό ρεύμα προς την Χαλκιδική. Από πληροφορίες που συνέλεξε ο αξιολογητής, φαίνεται ότι η χαμηλή επισκεψιμότητα οφείλεται στο γεγονός ότι τα οργανωμένα groups κατευθύνονται από το αεροδρόμιο προς τους τουριστικούς προορισμούς, χωρίς πρόβλεψη χρόνου επίσκεψης σε Μουσεία.

Από τη διάρθρωση της επισκεψιμότητας των Μουσείων, μπορεί να υποθεθεί ότι διαγράφονται δύο ομάδες επισκεπτών:

- Μία, λιγότερο ή περισσότερο συμπαγής, ομάδα από αλλοδαπούς επισκέπτες, των οποίων το ταξίδι των διακοπών (ιδίως των θερινών) οργανώνεται από tour operators. Αυτοί επισκέπτονται αποκλειστικά τα Μουσεία που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα του ταξιδιού ή δεν επισκέπτονται καθόλου Μουσεία.
- Μία δεύτερη, ενδεχομένως περισσότερο σύνθετη, αλλά και περισσότερο σταθερή ομάδα που μπορεί να αποτελείται από Έλληνες και αλλοδαπούς επισκέπτες (πιθανώς όχι μόνον οργανωμένους σε groups αλλά και μεμονωμένους, ενδεχομένως με υψηλότερο μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο και με ειδικά ενδιαφέροντα όπως π.χ. μαθητώςα και σπουδάζουσα νεολαία, επιστήμονες κ.λπ.), οι οποίοι συνηθίζουν γενικώς να επισκέπτονται Μουσεία (τα πλέον γνωστά αλλά και τα λοιπά όπως: της Θεσσαλονίκης, των Δελφών, της Ολυμπίας, το Αρχαιολογικό Ρόδου, ίσως και άλλα από τα λιγότερο επισκέψιμα).

Αλλά τα ανωτέρω είναι μεν αληθοφανείς, πλην απλές υποθέσεις που απαιτούν συστηματική διερεύνηση στο πλαίσιο εξειδικευμένων μελετών. Πράγματι, η ανάλυση της ζήτησης δεν μπορεί να επιχειρείται με εργαλείο μόνον την κίνηση των εισιτηρίων. Απαιτούνται στοιχεία που θα επέτρεπαν μια περισσότερο συστηματική προσέγγιση, π.χ. ομαδοποιήσεις και συγκρίσεις με βάση κριτήρια, όπως: τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά των επισκεπτών (εθνικότητα, ηλικία, φύλο, μορφωτικό επίπεδο, επάγγελμα, κ.λπ.), την αιτία της επίσκεψής τους (γενικό ή επιστημονικό ή άλλο ειδικό ενδιαφέρον, κ.λπ.), τις ανάγκες και απαιτήσεις τους, το βαθμό ικανοποίησής τους, το αγοραστικό ενδιαφέρον τους για τα προς πώληση αντικείμενα, κλπ., τον τρόπο οργάνωσης της επίσκεψης (τουριστικά groups, μεμονωμένη επίσκεψη, εκπαιδευτικές επίσκεψη, κ.λπ.), την προηγούμενη σχετική ενημέρωση, κ.α. Στοιχεία αυτού του είδους θα έπρεπε να συλλέγονται βάσει ερωτηματολογίου και να χρησιμεύουν για τη λήψη πρόσφορων μέτρων αύξησης της επισκεψιμότητας.

Στα προγραμματικά κείμενα του Ε.Π. επισημαίνεται ότι: «...με την αναβάθμιση της υφιστάμενης και τη δημιουργία νέας υποδομής των Μουσείων και τη βελτίωση των προσφερόμενων από αυτά υπηρεσιών, αναμένεται να επιτευχθεί αύξηση της επισκεψιμότητάς τους...». Περαιτέρω, υπογραμμίζονται, στο ίδιο κείμενο, οι θετικές επιπτώσεις σε σχέση με την επίτευξη των στόχων της τουριστικής πολιτικής (αύξη-

ση αριθμού των επισκεπτών υψηλότερου του μέσου μορφωτικού επιπέδου και ειδικών ενδιαφερόντων περί τα πολιτιστικά, αύξηση αριθμού διανυκτερεύσεων, τόνωση της τουριστικής αγοράς, επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, άμβλυνση της εποχικότητας, κ.λπ.). Θα προσθέταμε, επίσης, τη συμβολή στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας (αμέσως και εμμέσως), κατά τη φάση τόσο της υλοποίησης, όσο και της λειτουργίας των Μουσείων, λόγω των πολύπλευρων λειτουργιών των σύγχρονων Μουσείων που κινητοποιούν ευρύ φάσμα ειδικοτήτων (εξειδικευμένους επιστήμονες, ειδικούς συντηρητές, φύλακες, προσωπικό παροχής εξυπηρετήσεων προς το κοινό, κ.λπ.), της ψηφιοποίησης, της τόνωσης της δραστηριότητας ΜΜΕ που ασχολούνται με την κατασκευή και την πώληση αντιγράφων, εντύπου και ηλεκτρονικού υλικού, κ.λπ. Υπογραμμίζεται, επίσης, η θετική επίπτωση στην ισότητα των ευκαιριών στην απασχόληση, τουλάχιστον σε δραστηριότητες σχετικές με την πολιτιστική κληρονομιά (βλ. κατωτέρω παρ. 4.5.1.3: case-study για τη δημιουργία απασχόλησης).

Ωστόσο, παρόλη την ορθότητα των ανωτέρω επισημάνσεων, οι προαναφερόμενες επιπτώσεις δεν πρόκειται να επέλθουν αυτόματα, καθώς ο εκσυγχρονισμός των υφισταμένων μουσειακών υποδομών και υπηρεσιών δεν μεταγράφεται χωρίς προσπάθεια σε όρους αύξησης ζήτησης. Πολύ περισσότερο μάλιστα όταν η ζήτηση μουσειακών υπηρεσιών εμπλέκεται με την τουριστική ζήτηση και γενικότερα με την τουριστική αγορά, δηλαδή με παγιωμένα συμφέροντα, τα οποία δεν θα είναι εύκολο να προσαρμοστούν σε δυσκολότερα πρότυπα τουριστικής δραστηριότητας που θα συνέβαλαν στην αξιοποίηση των επενδύσεων στον πολιτιστικό τομέα.

1.3.2 Ανάλυση της προσφοράς και της ζήτησης στο πεδίο των Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Συνόλων

Η Ελλάδα συγκεντρώνει μεγάλο πλήθος Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων όλων των εποχών, με ιστορική, καλλιτεχνική και παιδευτική αξία παγκόσμιας εμβέλειας. Ας σημειωθεί ότι οι Αρχαιολογικοί Χώροι και τα Μνημεία βρίσκονται συχνά σε περιβάλλον ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και ιστορικού βάθους, ο συνδυασμός των οποίων συνθέτει μοναδικά πολιτιστικά τοπία, όπου ο επισκέπτης μπορεί να αντιληφθεί και να κατανοήσει το ιστορικό φορτίο, τη διαχρονία και την ποικιλομορφία του ελληνικού πολιτισμού.

Οι Αρχαιολογικοί χώροι και τα Μνημεία μπορούν να ταξινομηθούν σε **πέντε βασικές κατηγορίες**, βάσει αντίστοιχου αριθμού κριτηρίων.

A.	<i>Βάσει της ιστορικής περιόδου στην οποία ανάγονται: Μνημεία και Σύνολα αρχαία, βυζαντινά, μεταβυζαντινά και νεώτερα.</i>
B.	<i>Βάσει της κατάστασης στην οποία βρίσκονται: Μνημεία και Σύνολα εν ερειπίοις, Μνημεία αποκατεστημένα - αναστηλωμένα.</i>
Γ.	<i>Βάσει της χωροθέτησής τους: Μνημεία και Αρχαιολογικοί Χώροι μεμονωμένα ή ενταγμένα είτε σε αστικά και οικιστικά σύνολα είτε στην ύπαιθρο.</i>
Δ.	<i>Βάσει του ενδιαφέροντος που συγκεντρώνουν: Μνημεία και Σύνολα παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, πανελληνίου ενδιαφέροντος, τοπικής ιστορίας.</i>
E.	<i>Βάσει της χρήσης τους (αρχικής ή νέας).</i>

1.3.2.1 Ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων

Ο συνολικός αριθμός των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων δεν είναι επακροβώς γνωστός. Στον κόμβο ΟΔΥΣΣΕΑΣ καταγράφονται 467 Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία. Ωστόσο, το δυναμικό της χώρας υπερβαίνει κατά πολύ αυτόν τον αριθμό. Εβδομήντα Αρχαιολογικοί Χώροι είναι οργανωμένες και επισκέψιμες μονάδες, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΤΑΠΑ, καθώς μόνο σε αυτούς απαιτείται εισιτήριο εισόδου, ενώ οι υπόλοιποι παραμένουν αναξιοποίητοι.

Διάσπαρτοι είναι οι Αρχαιολογικοί Χώροι και τα Μνημεία σε ολόκληρη την επικράτεια, με αποτέλεσμα η αξιοποίησή τους να είναι δυνατόν να αποτελέσει μοχλό γενικευμένης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης. Τα παραδείγματα δεν λείπουν, με πρώτο εκείνο της Μυκόνου, της οποίας η τουριστική ανάπτυξη στηρίχτηκε σε μεγάλο βαθμό στην αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, λόγω της γεινιάσής της με τον αρχαιολογικό χώρο της Δήλου. Ανάλογες περιπτώσεις είναι οι Δελφοί, η Ολυμπία, η Επίδαυρος, η Ρόδος, η Μονεμβασία, κλπ. Πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η Βεργίνα, η οποία εξελίσσεται βαθμιαία σε πόλο ανάπτυξης υπερτοπικής σημασίας. Εξυπακούεται ότι οι πολλές αδυναμίες που παρουσιάζει ο τουρισμός των προαναφερομένων περιοχών – π.χ. από πλευρά ανταγωνιστικότητας, είναι ενδεικτικές του τι θα έπρεπε να αποφευχθεί στο μέλλον και όχι λόγος για να μην αξιοποιηθεί η πολιτιστική κληρονομιά, στο πλαίσιο της τοπικής ή της περιφερειακής ανάπτυξης.

♦ Παρέμβαση του Β' ΚΠΣ

Το ΕΠ-ΥΠ «Πολιτισμός» του Ε.Π «Τουρισμός – Πολιτισμός» του Β' ΚΠΣ περιέλαβε τα ακόλουθα Μέτρα:

- «*Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας*», με παράλληλη αποκατάσταση νεώτερων Μνημείων στην περιοχή που περιβάλλει τους χώρους. Στο Μέτρο εντάχθηκαν μελέτες και εργασίες ανάδειξης των σημαντικότερων αρχαιολογικών χώρων του ιστορικού κέντρου (Αρχαία Αγορά, Ρωμαϊκή Αγορά και Βιβλιοθήκη Αδριανού, Κεραμεικός, Λόφος Φιλοπάππου και Ολυμπιείο), Έργα αναστήλωσης / αποκατάστασης διατηρητέων Μνημείων με παράλληλη απόδοση νέων χρήσεων σε αυτά, η πεζοδρόμηση της οδού Δ. Αρεοπαγίτου (α' τμήμα) και, τέλος, το έργο της ολοκλήρωσης των εργασιών στο οικοπέδο Μακρυγιάννη για την ανέγερση του Μουσείου της Ακρόπολης. Συνολικά, το Μέτρο περιέλαβε 19 Έργα προϋπολογισμού 23 εκατ. ευρώ.³¹
- «*Αναστήλωση και Ανάδειξη Μνημείων και Συνόλων*». Το Μέτρο αυτό περιλάμβανε μεγάλο αριθμό Έργων σε σημαντικά Μνημεία της χώρας. Συνολικά, στο Μέτρο εντάχθηκαν 28 Έργα συνολικού προϋπολογισμού 55 εκατ. Ευρώ.

³¹ Η ολοκλήρωση των παρεμβάσεων στον χώρο της Ακρόπολης ολοκληρώνεται από το Γ' ΚΠΣ με Έργα, όπως τα εξής: Συνολική ανάδειξη Αρχαιολογικών Χώρων: Κεραμεικού, Αρχαίας Αγοράς, Ανάδειξη Ολυμπιείου, Ρωμαϊκής Αγοράς και Βιβλιοθήκης Αδριανού, Φιλοπάππου, β. και ν. κλιτύς Ακρόπολης, τα Έργα ανάπλασης / διαμόρφωσης δικτύου πεζοδρόμων και κοινοχρήστων και ελευθέρων χώρων στην περιοχή της Ακρόπολης, Ανασκαφή οικοπέδου Μακρυγιάννη για την ανέγερση του Νέου Μουσείου Ακρόπολης, Αποκατάσταση κτιρίων Μουσείου ελληνικής λαϊκής τέχνης.

Στα ΠΕΠ εντάχθηκαν 156 έργα προστασίας και ανάδειξης Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων, συνολικού προϋπολογισμού 108 εκατ. Ευρώ.

Παρεμβάσεις στους Αρχαιολογικούς Χώρους και τα Μνημεία της Ελλάδας έγιναν και από τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και το Ταμείο Συνοχής. Από το INTERREG II χρηματοδοτήθηκαν 24 έργα προστασίας και ανάδειξης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς συνολικού προϋπολογισμού 14,5 εκατ. ευρώ. Στα Ειδικά Έργα του Ταμείου Συνοχής εντάχθηκαν Έργα που αποτελούν τμήμα του ευρύτερου προγράμματος της Ενοποίησης των Αρχαιολογικών Χώρων της Αθήνας, καθώς και Έργα ανάδειξης του Αρχαιολογικού Χώρου της Ελευσίνας.

Από το ΥΠ-«Χωροταξικός και Πολεοδομικός σχεδιασμός» του Ε.Π. «Περιβάλλον» χρηματοδοτήθηκαν έργα προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς προκειμένου να αρθούν οι κίνδυνοι από τα μεγάλα έργα του Β' ΚΠΣ, (εργασίες στο Κάστρο του Πλαταμώνα, ανασκαφές κατά μήκος της χάραξης της Εγνατίας Οδού, ανασκαφές κατά την κατασκευή του Μετρό στην Αθήνα, κ.λπ.).

Στην επόμενη **Μήτρα III** παρουσιάζονται συνοπτικά τα καταγεγραμμένα στον Κόμβο Οδυσσέας στοιχεία, σε συνδυασμό με τις παρεμβάσεις του Β' ΚΠΣ σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

ΜΗΤΡΑ ΙΙΙ: ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ – ΣΥΝΟΛΩΝ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Β' ΚΠΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ							
Προσφορά	Αριθμός	ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Β' ΚΠΣ***					
Μνημεία Σύνολα Αρχαιολογικοί Χώροι		Εθνικό σκέλος			Περιφερειακό σκέλος***		
		Αριθμός Έργων	Έργα / Περιοχή*	Παρέμβαση	Περιφέρεια	Αρχαιολογικοί Χώροι	Μνημεία
		19	«Ένοπιση Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας»: Δημιουργία ενιαίου λειτουργικού και αντιληπτικού συνόλου, με παράλληλη αποκατάσταση νεώτερων μνημείων στην περιοχή που περιβάλλει τους χώρους.	7 Έργα μελέτης / ανάδειξης αναστήλωσης 5 Έργα ανάδειξης / αναστήλωσης απόδοσης σε νέα χρήση 8 Έργα ανάδειξης / αναστήλωσης 1 Έργο μελέτης 1 Έργο ανάδειξης αναστύλωσης	Αν/κής Μακεδονίας – Θράκης	15	10
		18	«Αναστήλωση και Ανάδειξη Μνημείων και Συνόλων».	Μελέτη - ανάδειξη αναστήλωση - απόδοση σε νέα χρήση	Κεντρικής Μακεδονίας	12	10
		1	Στερέωση – αποκατάσταση - ανάδειξη παλαιο-χριστιανικών μνημείων Νικόπολης	Ανάδειξη – αναστήλωση (+)	Δυτικής Μακεδονίας	7	28
		2	Ανάδειξη – συντήρηση – αξιοποίηση Ρωμαϊκής Έπαυλης Αντωνίνου. Νικόπολη	Ανάδειξη - αναστήλωση	Ηπείρου	0	3
		3	Ανάδειξη – συντήρηση – αξιοποίηση Μνημείου Οκταβιανού Αυγούστου	Ανάδειξη - αναστήλωση	Θεσσαλίας	5	2
		4	Στερέωση – αναστήλωση – ανάδειξη αρχαίου θεάτρου Θάσου	Ανάδειξη - αναστήλωση (+)	Ιονίων Νήσων	0	4
		5	Στερέωση – αποκατάσταση – αναστήλωση - ανάδειξη αρχαίου θεάτρου Θορικού	Ανάδειξη - αναστήλωση		0	4
		6	Στερέωση – αποκατάσταση έργων οπλισμένου σκυροδέματος evans στο ανάκτορο Κνωσού	Ανάδειξη - αναστήλωση – απόδοση σε νέα χρήση	Δυτικής Ελλάδας	4	6
7	Συνολική ανάδειξη σπηλαιίου Δικταίου Άντρου	Μελέτη- Ανάδειξη – αναστήλωση – απόδοση σε νέα χρήση	Στερεάς Ελλάδας	0	10		

ΜΗΤΡΑ ΙΙΙ: ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ – ΣΥΝΟΛΩΝ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ							
ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Β΄ ΚΠΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ							
Προσφορά	Αριθμός	ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Β΄ ΚΠΣ***					
Μνημεία Σύνολα Αρχαιολογικοί Χώροι		Εθνικό σκέλος			Περιφερειακό σκέλος***		
		Αριθμός Έργων	Περιοχή*	Παρέμβαση	Περιφέρεια	Αρχαιολογικοί Χώροι	Μνημεία
		8	Συνολική ανάδειξη Α.Χ. Μαλλίων	Ανάδειξη - αναστήλωση –απόδοση σε νέα χρήση	Πελοποννήσου	3	8
		9	Διαμόρφωση Α.Χ. Μεγάλης τούμπας – Βασιλικών Τάφων Βεργίνας	Ανάδειξη - αναστήλωση –απόδοση σε νέα χρήση	Βορείου Αιγαίου	0	7
		10	Ολοκλήρωση έργου πυροπροστασίας – πυρόσβεσης Α.Χ. Επιδαύρου	Ανάδειξη - αναστήλωση –απόδοση σε νέα χρήση	Νοτίου Αιγαίου	1	4
		11	Πυροπροστασία – πυρόσβεση Α.Χ. Ολυμπίας	Ανάδειξη - αναστήλωση –απόδοση σε νέα χρήση	Κρήτης	9	8
		12	Ανάδειξη – διαμόρφωση και αντικατάσταση Στεγάστρου Α.Χ. Ακρωτηρίου Θήρας	Ανάδειξη - αναστήλωση			
		13	Αποκατάσταση Μνημείων βδ περιοχής μεσαιωνικής πόλης Ρόδου	Μελέτη- ανάδειξη – αναστήλωση			
		14	Αποκατάσταση – διαμόρφωση Βυζαντινών Οχυρώσεων και Μνημείων Κολλάκιου της μεσαιωνικής πόλης της Ρόδου	Μελέτη- ανάδειξη – αναστήλωση			
		Σύνολα	467*				56
Οργανωμένες & επισκέψιμες μονάδες	70**						

Πηγές: Κόμβος Οδυσσεάς του ΥΠ-ΠΟ. Γραμματεία Επιτροπής Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Υποπρογράμματος «Πολιτισμός» 1994 – 1999 – Συμπλήρωμα Προγραμματισμού Ε.Π Πολιτισμός 2000-06. *Κόμβος ΟΔΥΣΣΕΑΣ του ΥΠΠΟ . ** Απαιτείται εισιτήριο για την είσοδο των επισκεπτών. *** Τα Έργα του Β΄ ΚΠΣ έχουν περιληφθεί στην καταγραφή της προσφοράς. (+) Οι παρεμβάσεις θα ολοκληρωθούν στα πλαίσια του Γ΄ Κ.Π.Σ..

1.3.2.2 Ποιοτική προσέγγιση

- Έντονη υπήρξε η δραστηριότητα της αρχαιολογικής Υπηρεσίας τα τελευταία έτη (1993-2003) για την ανάπλαση των Αρχαιολογικών Χώρων. Επίσης, στο πλαίσιο της προστασίας και της ανάδειξης των μεμονωμένων – αρχαίων, βυζαντινών και μεταβυζαντινών – Μνημείων αλλά και των οργανωμένων Αρχαιολογικών Χώρων με συγκροτήματα Μνημείων, πλήθος είναι τα κτίσματα εκείνα και τα αρχιτεκτονήματα, τα οποία αποτέλεσαν το αντικείμενο ενδιαφέροντος από μέρους της Πολιτείας καθ' όλην την έκταση της επικράτειας.
- Σκοπός των παρεμβάσεων υπήρξε η αποτελεσματική διαχείριση της επί του εδάφους πολιτισμικής κληρονομιάς επ' ωφελεία των φιλάρχαιων επισκεπτών, της σπουδάζουσας νεολαίας και του επιστημονικού κοινού. Οι οποιοσδήποτε εργασίες που εκτελούνται με την έγκριση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (Κ.Α.Σ) βασίζονται σε εμπειριστατωμένες μελέτες που συντάσσονται από τις αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων, τις Διευθύνσεις Αναστηλώσεως Αρχαίων και Βυζαντινών Μνημείων καθώς και από τρίτους φορείς με τις υποδείξεις του ΥΠ-ΠΟ.
- Αρχαία θέατρα και ρωμαϊκά αμφιθέατρα συντηρήθηκαν και αναστηλώθηκαν (Λάρισα, Δημητριάς, Επίδαυρος, Θάσος, Πάτρα), παλαιοχριστιανικά μνημεία, βυζαντινοί ναοί και ευαγή ιδρύματα αποκαταστάθηκαν με την κατάλληλη επέμβαση (Δαφνί, Πύργος Ραγίου Θεσπρωτίας, Κάστρο Πατρών, Κάστρο Γλαρέντζας, Βασιλικές Φθιωτίδων Θηβών), χώροι διευθετήθηκαν και αναμορφώθηκαν (Αρχαία Αγορά Αθηνών, Ρωμαϊκή Αγορά Αθηνών, Ακρόπολις Αθηνών, Επίδαυρος Παλαιόπολης Κερκύρας, Διμήνι, κ.λπ.). Επίσης, Βρίσκεται σε προωθημένο στάδιο η προστασία και η ανάδειξη των σημαντικότερων αρχαιολογικών χώρων και Μνημείων της Ελλάδας που έχουν αναγνωριστεί ως μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς (Μνημεία Ακροπόλεως, Αρχαιολογικοί Χώροι Επιδαύρου και Ακρωτηρίου Θήρας, Μεσαιωνικά Μνημεία της Ρόδου, Βυζαντινά Μνημεία Παλαιόπολης Κέρκυρας, Βασιλικοί τάφοι της Βεργίνας). Το Πρόγραμμα Ενοποίησης των σημαντικότερων Αρχαιολογικών Χώρων του ιστορικού κέντρου της Αθήνας, με παράλληλη ανάδειξη Χώρων, αποκατάσταση διατηρητέων Μνημείων και δημιουργία δικτύου διαδρομών είναι σε φάση ολοκλήρωσης.
- Παρά τις ανωτέρω προόδους, εξακολουθεί να υφίσταται αναντιστοιχία μεταξύ, αφενός, του τεράστιου πολιτιστικού δυναμικού - διαρκώς αυξανόμενου μάλιστα λόγω των ανασκαφικών έργων που συνήθως συνοδεύουν την εκτέλεση των μεγάλων δημόσιων έργων ιδίως - και, αφετέρου, του ανεπαρκούς ποσοστού αξιοποίησης και ορθολογικής διαχείρισής του. Η αναντιστοιχία καταγράφεται στον περιορισμένο αριθμό οργανωμένων και επισκέψιμων Αρχαιολογικών Χώρων και συντηρημένων - αναστηλωμένων - αποκατεστημένων Μνημείων. Οι λοιποί Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία υπόκεινται σε φυσικές, περιβαλλοντικές και ανθρωπογενείς φθορές. Υπάρχει, επομένως, έντονη ανάγκη για ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που, αφενός, θα διατηρήσουν την υλική υπόσταση των Χώρων και των Μνημείων και, αφετέρου, θα αναδείξουν την ιστορικότητά τους, εξασφαλίζοντας συγχρόνως την απαιτούμενη προστασία τους ώστε να παραδοθούν στην επόμενη γενιά με τις λιγότερες δυνατές απώλειες.

- ❑ Μεγάλες ανάγκες και ελλείψεις υφίστανται σε πολύ σημαντικά και παγκοσμίως προβεβλημένα Μνημεία και Σύνολα, οι οποίες πρέπει επίσης να αντιμετωπιστούν. Προβλήματα παρουσιάζουν τόσο παλαιότερες ανασκαφές και αναστηλώσεις, κυρίως στη νότια Ελλάδα (π.χ. Αθήνα, Ολυμπία, Δελφοί, Δήλος, Κνωσσός, Μυκήνες, κ.λπ.), όσο και πλέον πρόσφατες επεμβάσεις, στη βόρεια Ελλάδα (π.χ. Βεργίνα, Δίον, κλπ) και το νησιωτικό χώρο (π.χ. Ακρωτήρι Θήρας).
- ❑ Κρίνεται επίσης σκόπιμο να επαναλειτουργήσουν όσα Μνημεία προσφέρονται (π.χ. Αρχαία Θέατρα, Στάδια) και να αποδοθούν σε νέες χρήσεις εκείνα που μπορούν να εξυπηρετήσουν σύγχρονες ανάγκες (π.χ. Κάστρα, διατηρητέα κτίρια). Σημειώνεται ότι αναγνωρίζεται πλέον και η σημασία των Μνημείων της νεώτερης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, ενώ έχει ήδη αρχίσει συστηματική προσπάθεια διάσωσής τους μέσα από έργα αποκατάστασης και απόδοσης σε νέες χρήσεις.
- ❑ Η χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για την ευρύτερη ανάδειξη και προβολή της επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς, υστερεί σημαντικά. Η ψηφιοποίηση των Μνημείων και των Αρχαιολογικών Χώρων και η χρήση των σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών για την ανάδειξη και προβολή τους, στο πλαίσιο μιας συγκροτημένης επικοινωνιακής στρατηγικής, κοινή για την κινητή και την επί του εδάφους πολιτιστική κληρονομιά, αποτελεί την αποτελεσματικότερη παρέμβαση, ενόψει της εμφάνισης των απώτερων, αλλά και σημαντικότερων επιπτώσεων του παρόντος Προγράμματος.
- ❑ Οι οργανωμένοι και επισκέψιμοι Αρχαιολογικοί Χώροι διαθέτουν χώρους υποδοχής και εξυπηρέτησης επισκεπτών, ενημερωτικά φυλλάδια και οδηγούς των αρχαιοτήτων, σχεδιαγράμματα, κ.λπ. Περιοχόνιση των αρχαιοτήτων και δημιουργία οδών προσπέλασης διευκολύνουν τις περιηγήσεις και συντείνουν στην προστασία των αρχαίων. Εκτός ελαχίστων περιπτώσεων οι επισκέψιμοι αρχαιολογικοί χώροι φυλάσσονται επί 24ώρου βάσεως. Εν τούτοις, το είδος και το επίπεδο των βασικών υπηρεσιών προς το κοινό στους οργανωμένους και επισκέψιμους Αρχαιολογικούς Χώρους και τα Μνημεία εμφανίζει ανεπάρκειες και αδυναμίες, όσον αφορά στις υπηρεσίες πληροφόρησης, εξυπηρέτησης, κλπ. Απαιτείται, επομένως, να αναπτυχθούν περισσότερο οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής πληροφόρησης (cd-rom, info-kiosques, κλπ), οι εκδόσεις, οι χάρτες και τα λοιπά πωλητέα είδη (αντίγραφα, κ.λπ.), αλλά και οι απλές υπηρεσίες εξυπηρέτησης, όπως είναι τα αναψυκτήρια, τα σημεία στάσης και θέασης, κλπ.
- ❑ Το ΥΠ-ΠΟ έχει εισάγει με επιτυχία τον θεσμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε μεγάλο αριθμό Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων και έχει προωθήσει την προβολή τους μέσα από τον κόμβο «Οδυσσέας», καθώς και την ενημέρωση - ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα προστασίας και διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ειδικώς στον τομέα της ευαισθητοποίησης, το ΥΠ.ΠΟ καθιέρωσε σε ετήσια βάση τις «Νύκτες Πανσελήνου» (δωρεάν επισκέψεις Αρχαιολογικών Χώρων, όπου κατά κανόνα, πλην ελάχιστων εξαιρέσεων, διοργανώνονται μουσικές εκδηλώσεις).
- ❑ Παρά τις προσπάθειες που έχουν αναληφθεί και τις προόδους που έχουν επιτευχθεί, κρίνεται αναγκαίο να αναπτυχθούν δράσεις περαιτέρω βελτίωσης της ελκτικότητας των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των επισκεπτών. Η βελτίωση της ελκτικότητας μπορεί να επιτευχθεί με διάφορες παρεμβάσεις, όπως: (α) ένταξη και άλλων Αρχαιολογικών Χώρων

στο δίκτυο των οργανωμένων και επισκέψιμων, (β) αναβάθμιση της υποδομής των ήδη επισκέψιμων χώρων, σε συνδυασμό με αποσυμφόρηση των κεντρικών χώρων και μέτρα προστασίας ώστε αυτοί να μπορούν να υποδεχτούν μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών χωρίς κινδύνους υποβάθμισης ή φθοράς των αρχαίων, (γ) δημιουργία δικτύων - διαδρομών και ελκυστικών χώρων εξυπηρέτησης κοινού, σε συνδυασμό και με αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς, κ.λπ.

- Η σημασία της ανάδειξης της ιστορικότητας και της πολιτισμικής φυσιογνωμίας της χώρας απαιτεί ανάληψη προβολής των Μνημείων και των Αρχαιολογικών Χώρων, ως συμβόλων ιστορικής μνήμης και ως τοπόσημων του σύγχρονου αστικού, περιαστικού και αγροτικού περιβάλλοντος. Εγχειρήματα αυτού του είδους σχετίζονται τόσο με την διαμόρφωση της πολιτιστικής ταυτότητας των αυτοχθόνων, όσο και με την ευρύτερη πολιτιστική διεξόδυση. «Αν αληθεύει ότι ο πολιτισμός αποτελεί τον συνεκτικό ιστό της κοινωνίας και σε όλες τις εκφάνσεις της, αυτό ισχύει πολύ περισσότερο για τον Ελληνικό Πολιτισμό, ψήγματα του οποίου ή και μεγαλύτερα του ατόμου τεμάχια διατρέχουν τον σημερινό κόσμο – ασχέτως θρησκευτικών ιδεολογιών και πολιτικών τοποθετήσεων – προσδίδοντας του ένα παιδευτικό χαρακτήρα παγκόσμιας αυτογνωσίας. Το όραμα μιας άλλης διάστασης παγκοσμιοποίησης (ιδιαίτερα εξανθρωπισμένης) που το υποσχέθηκε, το όραμα και το εγχείρημα του Μεγάλου Αλεξάνδρου, το οποίο καθιστούν σήμερα εφικτό οι ασύλληπτες τεχνολογικές δυνατότητες της ΚτΠ, δεν θα πρέπει να συρρικνωθεί και απεμπολιστεί, όπως έχει γίνει σε μεγάλο βαθμό μέχρι σήμερα».

1.3.2.3 Στοιχεία επισκεψιμότητας των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων

Τα διαθέσιμα στοιχεία επισημαίνουν ότι η επισκεψιμότητα των Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων κινείται σε σχετικά ικανοποιητικά επίπεδα, σε σύγκριση με ό,τι συμβαίνει με τα Μουσεία. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του επόμενου Πίνακα 1-11, στο διάστημα 1994 - 2001, το σύνολο των εισιτηρίων που εκδόθηκαν από τους 70 επισκέψιμους Αρχαιολογικούς Χώρους και Μνημεία, ήταν 49.808.875 (στοιχεία ΤΑΠΑ). Η μέση ετήσια τιμή της περιόδου ανέρχεται σε 6.222.272. Η διάθεση εισιτηρίων, παρουσιάζει διακυμάνσεις, ιδίως από το 1999 και μετά, οι οποίες, όπως και στην περίπτωση των Μουσείων, καταφανώς συμπορεύονται με την αυξομείωση του τουριστικού ρεύματος. Η τάση της επισκεψιμότητας είναι ελαφρώς ανοδική στη μακρά περίοδο 1994-01 (+ 1,1%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-11: ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ-ΜΝΗΜΕΙΩΝ									
1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	ΣΥΝΟΛΟ 1994-2001	Μ. Ε. Τ 1994-01
5.868.343	5.670.879	5.974.194	6.432.024	6.608.240	5.797.503	7.121.420	6.336.272	49.808.893	6.222.272

Πηγή: ΤΑΠΑ

Από τον επόμενο Πίνακα 1-12 προκύπτει ότι η κίνηση εισιτηρίων για τους 28 σημαντικότερους από πλευράς επισκεψιμότητας Αρχαιολογικούς Χώρους και Μνημεία ανήλθε σε 22.363.675 (86,5% του συνόλου των εισιτηρίων), στην περίοδο 1998-2001, με μέση ετήσια τιμή 22.363.675. Η μέση ετήσια μεταβολή της έκδοσης εισιτηρίων στην τετραετία είναι πτωτική (-3,6%). Στην ίδια τετραετία, πτωτική είναι η μέση ετήσια μεταβολή και για το σύνολο των Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων, αν και σε

χαμηλότερο ποσοστό (-1,4%). Η αρνητική εξέλιξη της επισκεψιμότητας, στην τετραετία 1998-2001, εμφανίζει ομοιογένεια τόσο για τους Αρχαιολογικούς Χώρους και τα Μνημεία, όσο και για τα Μουσεία, αν και η πτωτική τάση είναι πολύ εντονότερη στα δεύτερα. Επομένως, οι σχετικές επισημάνσεις που έγιναν για τα Μουσεία, ισχύουν αντιστοίχως και για τους Αρχαιολογικούς Χώρους και τα Μνημεία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-12: ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ – ΜΝΗΜΕΙΩΝ: 1998-01	
Κλάσεις	Αρχαιολογικοί Χώροι / Μνημεία
>3 εκατ.	ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ
1-2900 εκατ.	Α.Χ. ΚΝΩΣΟΥ , Α.Χ. ΛΙΝΔΟΥ, Α.Χ. ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ, Α. Χ. ΔΕΛΦΩΝ, Α.Χ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ
500-999 χιλ.	Α.Χ. ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ ΘΗΡΑΣ, Α.Χ. ΚΑΜΙΡΟΥ, Α.Χ. ΣΟΥΝΙΟΥ, Α.Χ. ΦΑΙΣΤΟΥ, Α.Χ. ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ ΚΩ, Α.Χ. ΚΟΡΙΝΘΟΥ, Α.Χ. ΓΟΡΤΥΝΑΣ
299-499 χιλ.	ΜΥΣΤΡΑΣ, ΝΑΟΣ ΑΦΑΙΑΣ ΑΙΓΙΝΑΣ, ΣΠΗΛΑΙΟ ΨΥΧΡΟΥ (ΙΔΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟ), ΠΑΛΑΜΗΔΙ, Α.Χ. ΙΑΛΥΣΟΥ, ΔΗΛΟΣ, ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΟΡΑ, ΚΑΣΤΡΟ ΚΩ, ΠΑΛΑΙΟ ΦΡΟΥΡΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
< 299 χιλ.	ΜΥΚΗΝΕΣ ΚΑΙ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΑΤΡΕΑ, Α.Χ. ΜΑΛΛΙΩΝ, ΒΑΣΙΛΙΚΟΙ ΤΑΦΟΙ ΒΕΡΓΙΝΑΣ, ΟΛΥΜΠΕΙΟ, ΔΙΟΝ, ΕΥΠΑΛΙΝΕΙΟ ΟΡΥΓΜΑ ΣΑΜΟΥ

Πηγή: ΤΑΠΑ

Οι περισσότεροι επισκέψιμοι Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία, με επισκέπτες από 1 έως 5 εκατ., (Ακρόπολη Αθηνών, Α.Χ Κνωσού, Α.Χ Λίνδου, Α.Χ. Επιδαύρου, Α.Χ. Δελφών, Α.Χ. Ολυμπίας) βρίσκονται είτε στο τρίγωνο των οργανωμένων πολιτιστικών διαδρομών με επίκεντρο την Αττική (Αττική, Βόρειος Πελοπόννησος, Στερεά) είτε εγγύς σημαντικών τουριστικών προορισμών, όπως συμβαίνει και με τα Μουσεία σχετικά υψηλής επισκεψιμότητας (π.χ. Κνωσός, Λίνδος, Σαντορίνη). Αλλά και στους λοιπούς τουριστικούς προορισμούς παρατηρείται περισσότερο ή λιγότερο σημαντική επισκεψιμότητα.

Διαφαίνεται από τα ανωτέρω στοιχεία, ότι η επί του εδάφους πολιτιστική κληρονομιά, σε συνδυασμό με το ιστορικό φορτίο και το φυσικό περιβάλλον, είναι περισσότερο ελκτική για τον επισκέπτη από την κινητή πολιτιστική κληρονομιά που εκτίθεται στα Μουσεία. Εν τούτοις, η επισκεψιμότητα τόσο σε απόλυτους αριθμούς, όσο και ως τάση (αρνητική μεταξύ 1998-2001) δεν είναι ικανοποιητική, αν ληφθεί υπόψη η αξία και η παγκόσμια εμβέλεια των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων της χώρας. Έχει ήδη αναφερθεί ανωτέρω (παρ. 1.3.2) ότι, λόγω της διασποράς Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων σε ολόκληρη την επικράτεια, η κατάλληλη αξιοποίησή τους μπορεί να αποτελέσει μοχλό ευρύτερης πολιτισμικής, κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, όπως έχει συμβεί στη Μύκονο, τους Δελφούς, την Ολυμπία, την Επίδαυρο, τη Ρόδο και, πλέον πρόσφατα, στη Βεργίνα.

1.3.3 Σύγχρονος Πολιτισμός

Τις τελευταίες δεκαετίες, ο τομέας του σύγχρονου πολιτισμού παρουσιάζει ραγδαία ανάπτυξη διεθνώς. Στοιχεία δυναμικής ανάπτυξης του εμφανίζονται και στην Ελλάδα, ιδίως στα Μητροπολιτικά κέντρα και τα μεγαλύτερα Περιφερειακά αστικά κέντρα, τα οποία, όμως, θα έπρεπε να ερμηνευθούν, επί του παρόντος, ως απλές τάσεις. Προκύπτει, πράγματι, από εμπειριστατωμένη συγκριτική ανάλυση της ex ante αξιολόγησης, η οποία διασταυρώθηκε και επιβεβαιώθηκε επ' ευκαιρία της παρούσας ενδιάμεσης

έκθεσης, ότι το επίπεδο ανάπτυξης του σύγχρονου πολιτισμού στην Ελλάδα εμφανίζει σημαντική υστέρηση σε σχέση με τις λοιπές ευρωπαϊκές χώρες, σύμφωνα με όλους τους κύριους Δείκτες (επενδύσεις, προσφορά και ζήτηση πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών, δημιουργία απασχόλησης, κ.λπ.).

Τα κύρια χαρακτηριστικά του τομέα του σύγχρονου πολιτισμού στην Ελλάδα είναι τα ακόλουθα:

- Οι υφιστάμενες υποδομές πολιτισμού στα Μητροπολιτικά και τα μεγάλα αστικά κέντρα είναι κτιριακά και τεχνολογικά πεπαλαιωμένες, με αποτέλεσμα να μην ανταποκρίνονται στις σύγχρονες κτιριολογικές και λειτουργικές προδιαγραφές και επικοινωνιακές πρακτικές.
- Υπάρχει έλλειψη μεγάλων και σύγχρονων πολιτιστικών μονάδων διεθνών προδιαγραφών, ενώ απουσιάζουν πολυδύναμες υποδομές για ανάπτυξη θεματικών μορφών πολιτιστικής και συνεδριακής δραστηριότητας. Από το Β' ΚΠΣ δημιουργήθηκαν δύο μεγάλες πολιτιστικές μονάδες (Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης), οι οποίες είχε προγραμματιστεί να ολοκληρωθούν στην παρούσα προγραμματική περίοδο (Ολοκλήρωση Συνεδριακών και Πολιτιστικών Κέντρων Μεγάρων Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης) διευρύνοντας τις δυνατότητες ανάπτυξης τόσο του σύγχρονου πολιτισμού, όσο και θεματικών μορφών πολιτιστικού και συνεδριακού τουρισμού στα Μητροπολιτικά Κέντρα της χώρας.
- Επιπροσθέτως, διάφορα άλλα Έργα θα ενισχύσουν και εμπλουτίσουν τις υποδομές σύγχρονου πολιτισμού και θα υποστηρίξουν τους πολιτιστικούς θεσμούς, με αντίστοιχες προς τις ανωτέρω επιπτώσεις.³²
- Παρόλη την προσπάθεια που καταβλήθηκε στο Β' ΚΠΣ, περιορισμένη είναι η παρουσία πολιτιστικών Δικτύων, τα οποία θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ταυτόχρονα ως εργαλεία ανάπτυξης θεματικών μορφών σύγχρονου πολιτισμού και διάχυσης της πολιτιστικής δραστηριότητας των Μητροπολιτικών Κέντρων στην περιφέρεια. Ωστόσο, το Β' ΚΠΣ έχει συμβάλει στην απαρχή δημιουργίας ορισμένων σύγχρονων πολιτιστικών υποδομών υψηλών προδιαγραφών: Συνεδριακό και πολιτιστικό Κέντρο Βέροιας (Κτιριακή υποδομή – εξοπλισμός), Μέγαρο Χορού Καλαμάτας (Μελέτη), Κέντρο Μουσικού Θεάτρου Βόλου (Κτιριακή υποδομή – εξοπλισμός), Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου (Κτιριακή υποδομή – εξοπλισμός), μετατροπή Δημοτικού Θεάτρου Μυτιλήνης σε συνεδριακό - πολιτιστικό Κέντρο (διαρρύθμιση, εκσυγχρονισμός, εξοπλισμός / ολοκληρώνεται στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ). Η προσπάθεια αναμένεται να συνεχιστεί με τη δημιουργία Δικτύων της Επικράτειας Πολιτισμού, στον χώρο του θεάτρου, της μουσικής, των εικαστικών τεχνών, του χορού, του κινηματογράφου, της φωτογραφίας, της λαογραφίας, του βιβλίου, της πολιτιστικής οργάνωσης και διαχείρισης.

³² Χαρακτηριστικά έργα που έχουν ήδη ενταχθεί είναι τα εξής: Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στη Θεσσαλονίκη (αποκατάσταση / αξιοποίηση διατηρητέου βιομηχανικού κτιρίου), Κέντρο διάδοσης Επιστημών του Μουσείου Τεχνολογίας Θέρμης Θεσσαλονίκης (ολοκλήρωση), Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (αναβάθμιση υποδομών και εξοπλισμός), Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (μελέτη, κατασκευή, εξοπλισμός), Μουσείο Γουλανδρή (ανακαίνιση υφιστάμενων κτιριακών υποδομών και ανάπτυξη υπηρεσιών πληροφόρησης), Γλυπτοθήκη της ΕΠΜΑΣ στο Πάρκο Γουδιού (αναδιαρρύθμιση και προσαρμογή δύο κτιρίων, πρώην σταύλων).

- Απουσιάζουν εξειδικευμένες δομές κατάρτισης και επιμόρφωσης για τους επαγγελματίες του τομέα του σύγχρονου πολιτισμού – ιδίως σε νέα επαγγέλματα – και, συναφώς, εντοπίζεται έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού και χαμηλό επίπεδο προσφερομένων υπηρεσιών.
- Η επικοινωνιακή πολιτική εμφανίζει μειωμένη αποτελεσματικότητα κυρίως λόγω ανεπαρκούς αξιοποίησης σύγχρονων τεχνολογικών μέσων.
- Οι ανωτέρω παράγοντες αποδυναμώνουν τις προσφερόμενες ευκαιρίες από τα κορυφαία διεθνή γεγονότα της παρούσας προγραμματικής περιόδου (Ολυμπιακοί Αγώνες, Πολιτιστική Ολυμπιάδα, Πάτρα: Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης) για διοργάνωση μεγάλων εκδηλώσεων σύγχρονου πολιτισμού, ανάδειξη των Μητροπολιτικών Κέντρων της χώρας και διαμόρφωση προϋποθέσεων ανάπτυξης θεματικών μορφών τουρισμού περί τον πολιτισμό.
- Η κατανομή των πολιτιστικών υποδομών ευνοεί τα Μητροπολιτικά Κέντρα (Αθήνα και Θεσσαλονίκη) όπου συγκεντρώνεται το 70% του συνόλου τους. Επιπροσθέτως, οι πολιτιστικές υποδομές και θεσμοί στην περιφέρεια εμφανίζουν μεγάλες αδυναμίες, από πλευρά τόσο διαθεσιμότητας, όσο και ποιότητας. Ταυτόχρονα παρατηρείται έλλειψη πολυδύναμων αιθουσών (π.χ. εντός των Μουσείων), που θα ήταν κατ' εξοχήν κατάλληλες για την τόνωση των τοπικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων και των συναφών αναπτυξιακών δυνατοτήτων. Ωστόσο, παρατηρείται ανάπτυξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων στην περιφέρεια μέσω των υφισταμένων - έστω και περιορισμένου αριθμού - πολιτιστικών Δικτύων και των τοπικών πολιτιστικών εκδηλώσεων, ιδίως σε τουριστικούς προορισμούς στη διάρκεια του θέρους, καθώς και άλλων δρώμενων θρησκευτικού ή λαογραφικού ενδιαφέροντος.
- Ο σύγχρονος ελληνικός πολιτισμός, ως καλλιτεχνική δημιουργία, έχει να επιδείξει σημαντικά επιτεύγματα. Εν τούτοις, οι περισσότερες από τις σύγχρονες μορφές του είναι λίγο έως καθόλου γνωστές διεθνώς, εκτός εξαιρέσεων και αυτών μικρής έκτασης και σε σχέση πάντα με επώνυμους και βραβευμένους δημιουργούς (π.χ. στον χώρο της ποίησης, του κινηματογράφου και σποραδικά της λογοτεχνίας και των εικαστικών τεχνών) και όχι ως εθνική καλλιτεχνική παραγωγή. Είναι προφανές, ότι η περιορισμένη εμβέλεια της γλώσσας, αποτελεί κατ' εξοχήν απαγορευτικό παράγοντα ευρύτερης διάχυσης της ελληνικής λογοτεχνίας και ποίησης. Στους άλλους τομείς, όμως, η ελάχιστη διεθνής προβολή της σύγχρονης ελληνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας οφείλεται μάλλον στην έλλειψη μακροπρόθεσμης και συνολικής επικοινωνιακής στρατηγικής, χρήσης σύγχρονων ψηφιακών τεχνολογιών, αξιοποίησης του Ίντερνετ, κ.λπ.
- Σε αντίθεση με την πολιτιστική κληρονομιά όπου η κρατική ευθύνη διάσωσης, ανάδειξης και προστασίας είναι σχεδόν αποκλειστική, στον τομέα του σύγχρονου πολιτισμού, η παρουσία του Κράτους επικεντρώνεται στη δημιουργία βασικών πολιτιστικών υποδομών και θεσμών, ενώ ο ρόλος του είναι επικουρικός έναντι της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας, αφορώντας τόσο στους δημιουργούς, όσο και στους χρήστες του πολιτιστικού αγαθού.

1.3.3.1 Στοιχεία επισκεψιμότητας εκδηλώσεων σύγχρονου πολιτισμού

Αναφέρθηκε, ήδη, στην ανάλυση του σχετικού Μέτρου, ότι η ανάπτυξη του σύγχρονου πολιτισμού παρουσιάζει καθυστέρηση σε σχέση με άλλες χώρες της Ε.Ε. αλλά επίσης, ότι, σχετικά πρόσφατα, έχει αρχίσει να αναπτύσσεται η ζήτηση και η προσφορά σύγχρονων πολιτιστικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Οι πολιτιστικές δραστηριότητες στον τομέα της μουσικής, του θεάματος και των οπτικοακουστικών προσελκύουν ιδιαίτερα το ενδιαφέρον του κοινού, γεγονός που συνδέεται με την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού. Παράλληλα, παρατηρούνται φαινόμενα αθρόας προσέλευσης επισκεπτών για ιδιαίτερα σημαντικές εκθέσεις εικαστικών. Χαρακτηριστικά παραδείγματα στην Αθήνα αποτελούν οι εκθέσεις «Από τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο στον Σεζάν» με 550.000 εισιτήρια σε έξι μήνες και «El Greco» με 130.000 εισιτήρια σε τρεις μήνες.

Στον Πίνακα 1-13 που ακολουθεί παρουσιάζεται η κίνηση των Κρατικών Θεάτρων και Ορχηστρών στην Ελλάδα κατά το διάστημα 1986 – 1997. Η ικανοποιητική αύξηση της ζήτησης στον χώρο των παραστατικών τεχνών συναρτάται επίσης με την άνοδο του βιοτικού και μορφωτικού επιπέδου, όσο και με την ποιοτική αναβάθμιση του παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-13: ΚΙΝΗΣΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ			
ΕΤΟΣ	ΠΕΡ/Α ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ	ΛΟΙΠΗ ΧΩΡΑ	ΣΥΝΟΛΟ
1986 – 87	616.881	665.719	1.272.600
1987 – 88	567.660	736.521	1.304.181
1988 – 89	1.073.015	797.117	1.870.132
1989 – 90	705.452	915.945	1.621.397
1990 – 91	641.934	822.939	1.464.873
1991 – 92	722.423	617.378	1.339.801
1992 – 93	644.913	750.784	1.395.697
1993 – 94	1.021.569	805.422	1.826.991
1994 – 95	716.516	818.815	1.535.331
1995 – 96	981.237	846.029	1.827.266
1996 – 97	1.160.166	1.024.900	2.185.066

Πηγή: ΚΕΠΕ, 1999

1.4 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΕΝΑΝΤΙ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ & ΑΠΕΙΛΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ: ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ – ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ			
<i>Γενική θεώρηση του τομέα του πολιτισμού</i>			
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ		ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ	
1	Η θεώρηση του πολιτιστικού τομέα - διεθνώς - έχει μεταβληθεί δραστικά τις τελευταίες δεκαετίες. Οι κοινωνικοοικονομικές και τεχνολογικές του συνιστώσες προβάλλονται συνεχώς εντονότερα. Κλάδοι αιχμής - βιομηχανικοί και υπηρεσιών – με υψηλότατο κύκλο εργασιών αναπτύσσονται περί αυτόν, θέσεις απασχόλησης, ιδίως σε νέα επαγγέλματα, δημιουργούνται με ταχύτερους ρυθμούς από το Μ.Ο, αυτόνομες μορφές πολιτιστικού τουρισμού εμπλουτίζουν και διαφοροποιούν το τουριστικό προϊόν, προάγεται η περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη από τη δημιουργία πολιτιστικών υποδομών και δραστηριοτήτων και τονώνεται η δραστηριότητα των Μ.Μ.Ε που ενεργοποιούνται σε αυτόν.	1	Ο πολιτιστικός τομέας τοποθετείται στις παρυφές της οικονομίας (κατά την κρατούσα άποψη στην Ελλάδα). Η συμβολή του στη διαμόρφωση των μακροοικονομικών μεγεθών (ΑΕΠ, απασχόληση, ισοζύγιο πληρωμών, κ.λπ.) δεν παρακολουθείται στατιστικά, συγγεόμενη με εκείνη του τουρισμού. Δεν αξιοποιούνται οι δυνατότητές του στον τομέα της απασχόλησης. Η πολιτιστική κληρονομιά εκλαμβάνεται κυρίως ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του συμβατικού ελληνικού τουρισμού (ήλιος, θάλασσα, κάποιες πολιτιστικές διαδρομές και επισκέψεις Μουσείων).
2	Μεγάλες επενδύσεις πραγματοποιούνται στις ανεπτυγμένες χώρες σε πολιτιστικές υποδομές και υπηρεσίες προκειμένου να αξιοποιηθεί η πολιτιστική κληρονομιά, να αναπτυχθούν νέα πολιτιστικά προϊόντα, να αντιμετωπιστεί ο έντονος διεθνής ανταγωνισμός, κ.λπ.	2	Επί πολλές δεκαετίες, οι επενδύσεις στον τομέα του πολιτισμού ήταν κατά πολύ υποδεέστερες των αναγκών στο πεδίο τόσο της πολιτιστικής κληρονομιάς, όσο και του σύγχρονου πολιτισμού.
3	Μοχλευτικό παράγοντα των ανωτέρω εξελίξεων αποτελεί η σύζευξη του πολιτισμού με την Κ.τ.Π και την Κ.τ.Γ και η ανάδειξη της πολιτιστικής οικονομίας.	3	Παρατηρείται χαμηλότατος βαθμός χρήσης σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών – ιδίως στον τομέα της ψηφιοποίησης και των σύγχρονων επικοινωνιακών μέσων.
4	Παρατηρείται συνεχής ανάπτυξη της επιστημονικής και εφαρμοσμένης έρευνας, στο πεδίο των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πολιτιστικής οικονομίας, όσο και των νέων τεχνολογιών. Η ανάπτυξη και χρήση της καινοτομίας προσδίδουν μορφή και λειτουργία μεγάλης βιομηχανίας σε πολιτιστικές δραστηριότητες όπως ο κινηματογράφος τα οπτικοακουστικά, η ηχογραφημένη μουσική, κ.λπ	4	Επιστημονική έρευνα διεξάγεται στον χώρο της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς τα Έργα πολιτισμού μετέχουν αναγκαία του δημόσιου έργου και της επιστημονικής έρευνας, αλλά υπάρχουν προβλήματα π.χ. λόγω έλλειψης οριζόντιας δομής υποστήριξης της έρευνας, ανεπάρκειας υποδομών και τεχνολογικού εξοπλισμού, κ.λπ. Αντίθετα, δεν υπάρχει ενεργοποίηση στον τομέα των νέων τεχνολογικών εφαρμογών.
5	Η χρήση σύγχρονων επικοινωνιακών μέσων διευρύνει συνεχώς τη ζήτηση, διευκολύνοντας την πρόσβαση όλο και μεγαλύτερου αριθμού χρηστών, με διαφορετικά χαρακτηριστικά και απαιτήσεις, στο πολιτιστικό προϊόν και δημιουργώντας νέες αγορές, με κατ' εξοχήν διεθνή διάσταση.	5	Η ζήτηση είναι περιορισμένη, όπως συνάγεται από την εξέλιξη της επισκεψιμότητας στα Μουσεία και τους Αρχαιολογικούς Χώρους, στα δε πρώτα, παρατηρείται διαχρονική μείωσή της. Το μέγεθος της ζήτησης κυμαίνεται ανάλογα με τις στρατηγικές των Tour Operators.

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ – ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ			
<i>Γενική θεώρηση του τομέα του πολιτισμού</i>			
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ		ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ	
6	Στις χώρες με αξιόλογο πολιτιστικό τομέα, η δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τα πανεπιστημιακά ιδρύματα και εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί οργανισμοί, προσφέρουν πολιτιστική εκπαίδευση, αρχική και δια βίου επαγγελματική κατάρτιση, καθώς και επιμόρφωση σε παραδοσιακά και σύγχρονα πολιτιστικά επαγγέλματα, τα οποία εμφανίζουν μεγάλη ζήτηση.	6	Δεν υπάρχει συγκροτημένο σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε πολιτιστικά επαγγέλματα - παραδοσιακά και σύγχρονα - παρά τις παρατηρούμενες ελλείψεις και την υφιστάμενη ζήτηση. Αυτές οι αδυναμίες έχουν άμεσο αντίκτυπο στο χαμηλό βαθμό ανάπτυξης της πολιτιστικής αγοράς εργασίας και στην ποιότητα των πολιτιστικών υπηρεσιών.
7	Η πολιτιστική κληρονομιά είναι μείζον συγκριτικό πλεονέκτημα της Ελλάδας, το αποτύπωμα της ιστορίας της και ο μάρτυρας της πολιτισμικής της ταυτότητας.	7	Η αναγνώριση της μοναδικότητας και της αξίας της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας θεωρείται σχεδόν αυτονόητη και δεδομένη, χωρίς περαιτέρω προσπάθεια. Δεν έχει αξιοποιηθεί επαρκώς η πολιτιστική κληρονομιά ως εργαλείο πολιτιστικής διείσδυσης και εξυπηρέτησης ευρύτερων γεωπολιτικών συμφερόντων. Ο πολύ χαμηλός βαθμός της προβολής του ελληνικού πολιτισμού στο Ίντερνέτ είναι μία μόνον ένδειξη περὶ αυτού.
8	Η αξία και η μοναδικότητα του κλασσικού ελληνικού πολιτισμού χαίρουν παγκόσμιας αναγνώρισης.	8	Δεν έχουν παρακολουθηθεί οι σύγχρονες τάσεις αξιοποίησης όχι μόνον του σύγχρονου πολιτισμού αλλά και της πολιτιστικής κληρονομιάς στην ανταγωνιστική αγορά (αν και με σημαντικές διαφορές όσον αφορά το εύρος και την ποιότητα της εμπορευματοποίησης, καθώς και με εξαιρέσεις, σχετικώς με τα ειδικά καθεστάτα ενίσχυσης)
9	Ο πολιτιστική κληρονομιά είναι διάχυτη σε ολόκληρη την Επικράτεια	9	Η αξιοποίηση του πολιτιστικού πόρου είναι χωρικά ανισομερής, λόγω της ανισοκατανομής και των αδυναμιών των υποδομών και υπηρεσιών. Οι ανταγωνιστικές δυνατότητες της πολιτιστικής κληρονομιάς έχουν λίγο αξιοποιηθεί, σε συγκεκριμένες τουριστικές περιοχές που γειτνιάζουν με σημαντικούς και αξιοποιημένους Αρχαιολογικούς Χώρους.
10	Με συνταγματική επιταγή, η προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς εναπόκειται στο Κράτος, γεγονός που, εκτός των άλλων, την προασπίζει από την εμπορευματοποίηση.	10	Τα πολιτιστικά προϊόντα και υπηρεσίες είναι ενταγμένα στον ανταγωνισμό και υπακούουν στο νόμο της προσφοράς και της ζήτησης. Στην Ε.Ε ισχύουν οι κοινοί κανόνες ανταγωνισμού για το σύνολο των πολιτιστικών προϊόντων, με σημαντικές όμως εξαιρέσεις, όσον αφορά στα ειδικά καθεστάτα ενίσχυσης (κρατικές βοήθειες).
11	Με το Άρθρο 151 της Συνθήκης του Μάαστριχτ καθιερώνεται η νομική βάση της παρέμβασης της κοινότητας προκειμένου «να διατηρηθεί και προστατευθεί η πολιτιστική κληρονομιά ευρωπαϊκής εμβέλειας».	11	Απουσιάζουν οι προϋποθέσεις (υποδομές, υπηρεσίες, έρευνα, αντιλήψεις εναρμονισμένες με τις διεθνώς επικρατούσες) για την εφαρμογή συγκροτημένου και μακροπρόθεσμου σχεδίου που θα αξιοποιούσε τη σημασία της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς, ως κοινής Μήτηρας και αφετηρίας του συνόλου των ευρωπαϊκών πολιτισμών.

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ – ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ			
<i>Γενική θεώρηση του τομέα του πολιτισμού</i>			
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ		ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ	
12	Εντείνεται συνεχώς το ενδιαφέρον της Ε.Ε. για τις δυνατότητες του πολιτιστικού να δημιουργεί απασχόληση και μάλιστα στο πλαίσιο της στρατηγικής που χάραξε η Σύνοδος Κορυφής του Λουξεμβούργου. Έρευνες, έναρξη στατιστικής παρακολούθησης από το Eurostat, διοργάνωση συνεδρίων, κ.λπ. μαρτυρούν την ενασχόληση με το θέμα. Αυξημένο ενδιαφέρον επιδεικνύουν η Γερμανία, Μ. Βρετανία, Γαλλία και Φινλανδία.	12	Δεν παρατηρείται αντίστοιχη ενεργοποίηση της Ελλάδας, αν και οι διαθέσιμες μελέτες αναφέρουν ότι η ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς δημιουργεί ουσιαστικά ανεξάντλητες δυνατότητες ζήτησης και συναφώς δημιουργίας απασχόλησης.
13	Ο σύγχρονος πολιτισμός εμφανίζει τάσεις επέκτασης διεθνώς, από πλευράς τόσο προσφοράς, όσο και ζήτησης. Όλες οι μορφές σύγχρονου πολιτισμού εμφανίζουν αλματώδη ανάπτυξη, γεγονός που συνδέεται με τις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις στις ανεπτυγμένες χώρες. Μεγάλες επενδύσεις πραγματοποιούνται σε πολιτιστικές υποδομές και μεγάλα πολιτιστικά γεγονότα, διεθνούς εμβέλειας.	13	Αντίστοιχες τάσεις εμφανίζονται στην Ελλάδα, αλλά η ζήτηση, εκτός εξαιρέσεων (όπως π.χ. της μουσικής, του θεάματος, των οπτικοακουστικών και κάποιων σημαντικών εκθέσεων εικαστικών) παραμένει γενικώς σε χαμηλά επίπεδα, γεγονός που συνδέεται με ευρύτερα θέματα παράδοσης, εκπαιδευτικού και πολιτιστικού επιπέδου, προτύπων κατανάλωσης, ανεπαρκούς προβολής του σύγχρονου πολιτισμού, έλλειψης ενημέρωσης, αδυναμιών της επικοινωνιακής πολιτικής και των σχετικών μέσων, κ.λπ.
		14	Στην κοινή συνείδηση η έννοια του πολιτισμού εξακολουθεί να συνδέεται κυρίως με την πολιτιστική κληρονομιά, λόγω τόσο της σημασίας, όσο και της έλλειψης μεγάλων πολιτιστικών υποδομών, θεσμών και, μέχρι πολύ πρόσφατα, σημαντικών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού.
14	Οι κορυφαίες διεθνείς διοργανώσεις της τρέχουσας περιόδου (Ολυμπιακοί Αγώνες, Πολιτιστική Ολυμπιάδα, Πάτρα: Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης) αποτελούν σημαντική ευκαιρία για την ανάδειξη του ελληνικού πολιτισμού ως διαχρονική αξία παγκόσμιας εμβέλειας, καθώς επίσης για την αναβάθμιση του ρόλου των Μητροπολιτικών Κέντρων της χώρας.	15	Απουσιάζουν ακόμη οι κτιριακές και οι υλικοτεχνικές υποδομές (γενικές και εξειδικευμένες) και οι υπηρεσίες για μεγάλα πολιτιστικά γεγονότα που θα αξιοποιούσαν τις ευκαιρίες από τις εν λόγω διεθνείς διοργανώσεις και θα δημιουργούσαν ζήτηση για το ελληνικό πολιτιστικό προϊόν the day after.

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ – ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ			
Τομεακή θεώρηση στα πεδία παρέμβασης του Ε.Π Πολιτισμός 2000-06: Μουσεία			
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ		ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ	
1	Ο ρόλος των Μουσείων είναι καθοριστικός στην Ελλάδα τόσο για την προστασία, μελέτη, ανάδειξη και αξιοποίηση της ανυπολόγιστης αξίας κινητής πολιτιστικής κληρονομιάς, όσο και για τη διατήρηση και προβολή της ιστορικής και πολιτισμικής φυσιογνωμίας της χώρας. Παράλληλα, μεγάλη μπορεί να είναι η συμβολή τους στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, την ανάδειξη των Μητροπολιτικών Κέντρων, τη δημιουργία απασχόλησης, την άνοδο του μορφωτικού και πολιτιστικού επιπέδου και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.	1	Δεν έχουν κατανοηθεί, σε όλο τους το εύρος, οι δυνατότητες των Μουσείων ως επίκεντρων κοινωνικοπολιτικών διεργασιών (περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, διαμόρφωσης θεματικών μορφών πολιτιστικού τουρισμού, άμεσης και έμμεσης δημιουργίας απασχόλησης, κ.λπ.), ως πόλων γενικευμένης πολιτισμικής ανάπτυξης (προβολής, μελέτης και έρευνας της κινητής πολιτιστικής κληρονομιάς, διοργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων και δρώμενων, κ.λπ.) και ως εργαλείων διεθνούς προβολής της χώρας.
2	Στην Ευρώπη έχουν απογραφεί, την τελευταία 10ετία, άνω των 15.000 Μουσείων και Πινακοθηκών, με μεγάλες επιδόσεις στο πεδίο της επισκεψιμότητας (1 στους 3 Ευρωπαίους επισκέπτεται τουλάχιστον 1 Μουσείο ετησίως). Η τάση επισκεψιμότητας προοιωνίζεται ανοδική. Η χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας και του Ιντερνέτ (εικονικά Μουσεία, μέσω Ιντερνέτ, cd-rom, κ.λπ.) έχει μεταβάλει άρδην τις πρακτικές της πολιτιστικής προσφοράς και κατανάλωσης, καθιστώντας προσιτά τα Μουσεία σε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα.	2	Ο αριθμός των ελληνικών Μουσείων είναι μικρός (251) σε σχέση με το μέγεθος και την αξία της κινητής πολιτιστικής κληρονομιάς. Η επισκεψιμότητά τους είναι χαμηλή - και με καθοδική τάση - τροφοδοτείται κυρίως από αλλοδαπούς επισκέπτες και, για το λόγο αυτό, παρατηρείται πτώση της όταν μειώνεται συγκυριακά το τουριστικό ρεύμα. Η ζήτηση εξαρτάται, κατά το μεγαλύτερο ποσοστό, από τις αποφάσεις των Tour Operators. Λίγο έχουν αξιοποιηθεί οι σύγχρονες τεχνολογίες και επικοινωνιακές πρακτικές για την αύξηση της ζήτησης και της επισκεψιμότητας
3	Οι επενδύσεις σε Μουσεία βαίνουν αυξανόμενες στην Ευρώπη προκειμένου η προσφορά να ανταποκρίνεται στην εξέλιξη της μουσειολογικής και μουσειογραφικής δεοντολογίας, τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό και τις σύνθετες ανάγκες και απαιτήσεις των χρηστών.	3	Στην Ελλάδα οι επενδύσεις σε Μουσεία υπήρξαν ανέκαθεν ανεπαρκείς, λόγω τόσο έλλειψης πόρων, όσο και κατανόησης του ευρύτερου αναπτυξιακού ρόλου τους, παρά τις προσπάθειες που γίνονται τις τελευταίες δεκαετίες.
4	Τις τελευταίες 10ετίες, το Κράτος προέβη σε ένα σημαντικό μουσειακό πρόγραμμα ανέγερσης νέων Μουσείων και βελτιστοποίησης των συνθηκών λειτουργίας των υφισταμένων, ώστε να ανταποκρίνονται τόσο στις νέες αρχιτεκτονικές αντιλήψεις περί κτιρίων προβολής του αρχαιολογικού πλούτου, όσο και στα νέα κεκτημένα της μουσειολογικής και μουσειογραφικής δεοντολογίας.	4	Ο θεματολογικός προσανατολισμός των Μουσείων επισημαίνει την υπεροχή των αρχαιολογικών και βυζαντινών και κατά δεύτερο λόγο, των ιστορικών και λαογραφικών (αντιστοίχως 49, 11 και 21% του συνόλου). Πολύ περιορισμένη είναι η παρουσία Εικαστικών Μουσείων – Πινακοθηκών και Μουσείων Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας (αντιστοίχως 8 και 4%).
		5	Παρατηρείται περιφερειακή ανισοκατανομή των Μουσείων. Η Αττική συγκεντρώνει το 22%, ενώ δύο Περιφέρειες με σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς το 23%. Οι λοιπές Περιφέρειες μοιράζονται το υπόλοιπο 55%. Τέσσερις από αυτές συγκεντρώνουν το 31%, ενώ οι λοιπές – κυρίως αγροτικού χαρακτήρα – τοποθετούνται στο κατώτατο επίπεδο (5 έως 2%).

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ – ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ		
<i>Τομεακή θεώρηση: Μουσεία</i>		
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ	
4 (συνέχεια)	<p>Στα πλαίσια του ανωτέρω μουσειακού προγράμματος του κράτους, ανεγέρθησαν ή επισκευάστησαν, επεκτάθησαν και ανακαινίσθησαν 30 μουσεία (ορισμένα βρίσκονται στο στάδιο της αποπεράτωσης).</p>	<p>6 Τα Μουσεία εθνικής εμβέλειας είναι περιορισμένα σε αριθμό, ενώ μεγάλη είναι η διαφορά μεταξύ αυτών και των περισσότερων περιφερειακών Μουσείων από άποψη αντίληψης, οργάνωσης, λειτουργίας, ελκτικότητας προς το κοινό, κ.λπ.</p>
		<p>7 Η μουσειολογική αντίληψη που επικρατεί σε πολλά Μουσείων είναι παρωχημένη.</p>
	<p>8 Τα Μουσεία δεν διαθέτουν υποδομές «οριζόντιας υποστήριξης» της εσωτερικής λειτουργίας τους, π.χ. δίκτυα εργαστηρίων συντήρησης, αρχαιολογικών αποθηκών, αποθηκών φύλαξης έργων τέχνης, έρευνας και μελέτης των εκθεμάτων, κ.λπ.</p>	
	<p>9 Παρατηρείται αναντιστοιχία μεταξύ, αφενός, του τεράστιου και συνεχώς αυξανόμενου αποθέματος αντικειμένων και, αφετέρου, του χαμηλού βαθμού έκθεσης, αξιοποίησης και προβολής τους. Οι αίθουσες των Μουσείων δεν επαρκούν για την έκθεση των συλλογών τους, τα αντικείμενα συνωθούνται στις προθήκες, ενώ οι αποθήκες είναι ανεπαρκείς για την αποθήκευση, προστασία και συντήρηση των αντικειμένων.</p>	
5	<p>Στα μεγάλα Μουσεία υπάρχουν ή προβλέπονται να υπάρχουν αίθουσες πολυδύναμες για τη διενέργεια πολιτιστικών και άλλων συναφών εκδηλώσεων (διαλέξεις, προβολές κ.λπ.), τις οποίες διοργανώνουν είτε οι διευθύνσεις των Μουσείων, είτε οι φίλοι του συγκεκριμένου Μουσείου.</p>	<p>10 Τα περισσότερα Μουσεία δεν διαθέτουν πολυδύναμες αίθουσες και δεν διοργανώνουν εκδηλώσεις, με αποτέλεσμα να μην λειτουργούν ως πόλοι πολιτιστικής ανάπτυξης αλλά να περιορίζονται στη διατήρηση και προβολή του παρελθόντος.</p>
6	<p>Στις λίγες μεγάλες μουσειακές Μονάδες και σε ορισμένα περιφερειακά Μουσεία πραγματοποιούνται τακτές ξεναγήσεις και λαμβάνουν χώρα πολιτισμικές εκδηλώσεις τόσοσ αυτονομες, όσο και με την ευκαιρία ειδικών δρώμενων (περιοδικές εκθέσεις, διεθνούς ή εθνικού ενδιαφέροντος εκθέσεις, κ.λπ.). Πολλά Μουσεία, ανεξαρτήτως κατηγορίας, διαθέτουν πωλητήρια, στα οποία ο επισκέπτης δύναται να προμηθευτεί οδηγούς, βιντεοκασέτες, CD, πιστά αντίγραφα πρωτοτύπων εκθεμάτων κ.λπ.</p>	<p>11 Η επικοινωνιακή αντίληψη που επικρατεί δεν προσελκύει ευρύτερα κοινωνικά στρώματα. Δεν χρησιμοποιούνται επαρκώς οι σύγχρονες επικοινωνιακές πρακτικές και τα τεχνολογικά μέσα διεύρυνσης της ζήτησης. Ο τρόπος παρουσίασης των μονίμων εκθέσεων δεν τις καθιστά προσίτες στο μέσο χρήστη. Δεν εκτίθεται το σύνολο των συλλογών με περιοδικές εκθέσεις. Τα Μουσεία δεν είναι αρκετά φιλικά, καθώς η εξυπηρέτηση των επισκεπτών εμφανίζει ελλείψεις, όσον αφορά τόσο τις εξειδικευμένες, όσο και τις απλές υπηρεσίες εξυπηρέτησης, όπως αναψυκτήρια, σημεία στάσης και θέασης, κ.λπ.</p>

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ – ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ			
Τομεακή θεώρηση: Μουσεία			
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ		ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ	
7	Τα μεγάλα Μουσεία και μουσειακές συλλογές φυλάσσονται με συμβατικό και ηλεκτρονικό τρόπο. Λαμβάνεται πρόνοια για αντίστοιχη φύλαξη, στο μέτρο του δυνατού, των περιφερειακών Μουσείων και μουσειακών συλλογών.	12	Πολλά περιφερειακά και ιδίως τοπικά Μουσεία δεν είναι επαρκώς ασφαλή, ιδίως κατά τους θερινούς μήνες που αυξάνεται η επισκεψιμότητα.
8	Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο έγινε μία πρώτη προσπάθεια, προβολής των Μουσείων μέσα από τον κόμβο «Οδυσσέας» του ΥΠΠΟ. Η αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που προέκυψαν από την ανάλυση προϋποθέτει εφαρμογή ψηφιοποίησης και χρήση των σύγχρονων επικοινωνιακών μέσων. Η πρόσφατη έναρξη υλοποίησης του σχεδίου ψηφιοποίησης (ΕΨΑ), αναμένεται να προσδώσει νέα δυναμική στην αξιοποίηση των εκθεμάτων των Μουσείων.	13	Ο βαθμός ψηφιοποίησης είναι επί του παρόντος πολύ περιορισμένος, με δυσμενείς επιπτώσεις στην ανάδειξη και προβολή των εκθεμάτων. Η σοβαρότητα αυτής της αδυναμίας είναι ευκρινής λόγω της ευκαιρίας - που κατά τα φαινόμενα θα απολεσθεί - προβολής σε παγκόσμιο επίπεδο της πολιτισμικής και ιστορικής φυσιογνωμίας της χώρας, προς την οποία θα είναι στραμμένη η προσοχή της παγκόσμιας κοινότητας εξ αιτίας των Ολυμπιακών Αγώνων.
9	Από το Β' ΚΠΣ, δημιουργήθηκαν σημαντικές μουσειακές μονάδες (Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού στη Θεσσαλονίκη, Μουσείο Μπενάκη στην Αθήνα), οι οποίες διέπονται από σύγχρονη μουσειολογική αντίληψη και πρακτική. Επίσης, προγραμματίστηκαν και δρομολογήθηκαν ενέργειες προετοιμασίας για την υλοποίηση σημαντικών Έργων στη διάρκεια του Γ' ΚΠΣ.	14	Η παρέμβαση του Β' ΚΠΣ επέφερε πολύ μικρή αύξηση ικανότητας στη μουσειακή δομή της χώρας και αυτή κυρίως με βελτιωτικές παρεμβάσεις στην ήδη υφιστάμενη υποδομή. Για το λόγο αυτό, υπάρχει ανάγκη επιτυχούς υλοποίησης του συνόλου των παρεμβάσεων του Γ' ΚΠΣ προκειμένου να ενισχυθούν, αναβαθμιστούν και εκσυγχρονιστούν τα Μουσεία, ώστε να ανταποκριθούν στις πολυσύνθετες λειτουργίες τους.

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ – ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ	
Τομεακή θεώρηση: Μνημεία	
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ
1 Η Ελλάδα συγκεντρώνει μέγα πλήθος Μνημείων, Συνόλων και Αρχαιολογικών Χώρων, όλων των εποχών, με ιδιαίτερα σημαντική ιστορική, αισθητική, καλλιτεχνική και εκπαιδευτική αξία. Σε συνδυασμό με το φυσικό ή κτιστό περιβάλλον τους, τα Μνημεία και οι Αρχαιολογικοί Χώροι, συνθέτουν μοναδικά πολιτιστικά σύνολα όπου αποτυπώνεται το ιστορικό φορτίο, η διαχρονία και ποικιλομορφία του ελληνικού πολιτισμού, από τους προϊστορικούς χώρους μέχρι τη σύγχρονη εποχή.	1 Τα περισσότερα Μνημεία και Αρχαιολογικοί Χώροι παραμένουν αναξιοποίητοι από πολιτιστικής, επιστημονικής και ερευνητικής πλευράς, αλλά και από καθαρά κοινωνικοοικονομικής και αναπτυξιακής.
	2 Τα μέχρι σήμερα Έργα ανασύλωσης και ανάδειξης Μνημείων και Αρχαιολογικών Χώρων καλύπτουν μικρό μόνον μέρος των αναγκών, ενώ ορισμένα από αυτά δεν κρίνονται ικανοποιητικά από επιστημονικές απόψεις, ή χρήζουν επεκτάσεων.
	3 Τα Μνημεία και οι Αρχαιολογικοί Χώροι δεν φυλάσσονται ούτε συντηρούνται επαρκώς. Ελλοχεύει κίνδυνος φθοράς από φυσικούς παράγοντες και ανθρωπογενείς παρεμβάσεις, ιδίως τους θερινούς μήνες που αυξάνεται η επισκεψιμότητα.
2 70 Αρχαιολογικοί Χώροι από τους 467 που αναφέρονται στον Κόμβο Οδυσσέας του ΥΠ-ΠΟ αποτελούν οργανωμένες και επισκέψιμες μονάδες.	4 Υπάρχει μεγάλη αναντιστοιχία μεταξύ, αφενός, του διαθέσιμου και διαρκώς διευρυνόμενου λόγω της κατασκευής των μεγάλων Έργων και των ανασκαφικών εργασιών που ως επί το πλείστον τα συνοδεύουν και, αφετέρου, του συντηρημένου και αξιοποιημένου δυναμικού Μνημείων και Αρχαιολογικών Χώρων.
3 Το δυναμικό της χώρας υπερβαίνει κατά πολύ αυτόν τον αριθμό.	
4 Τα μεγάλα Έργα και η κατασκευαστική δραστηριότητα αποκαλύπτουν συνεχώς νέα Μνημεία και Αρχαιολογικούς Χώρους.	
5 Η επί του εδάφους πολιτιστική κληρονομιά είναι διάσπαρτη σε όλη την επικράτεια, η δε αξιοποίησή της θα μπορούσε να αποτελέσει μοχλό ευρύτερης περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, όπως έχει συμβεί με της Μυκόνου, λόγω της γειννιάσής της με τον Αρχαιολογικό Χώρο της Δήλου, τους Δελφούς, την Ολυμπία, την Επίδαυρο, την Ρόδο, τη Μονεμβασιά, και, πλέον πρόσφατα, τη Βεργίνα που εξελίσσεται βαθμιαία σε πόλο ανάπτυξης υπερτοπικής σημασίας με επίκεντρο τον Αρχαιολογικό της Χώρο και το μεγάλο αριθμό επισκεπτών που προσελκύει.	5 Η αξιοποίησή της επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς για την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη είναι σποραδική, δεν υπακούει σε κάποια κεντρική στρατηγική με συγκεκριμένα κριτήρια και ισχυρή συσχέτιση με τους γενικούς και ειδικούς στόχους του σχεδίου ανάπτυξης κάθε συγκεκριμένης Περιφέρειας.
	6 Δεν έχουν αναπτυχθεί αυτόνομες μορφές τουρισμού συνδεδεμένες με τον μνημειακό πλούτο (πολιτιστικός, συνεδριακός, εκπαιδευτικός, κ.λπ.), παράλληλη τη στροφή της διεθνούς τουριστικής ζήτησης προς αυτές και την αξιοποίησή τους από τις ανταγωνίστριες - Μεσογειακές και άλλες - χώρες για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των περιοχών τους με μνημειακό/ ιστορικό φορτίο (μεταξύ των οποίων και τα Μητροπολιτικά τους Κέντρα).

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ – ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ			
<i>Τομεακή θεώρηση: Μνημεία</i>			
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ		ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ	
6	Η σχετικά ικανοποιητική επισκεψιμότητα των Μνημείων και των Αρχαιολογικών Χώρων επισημαίνει το ενδιαφέρον που προκαλούν τα κατάλοιπα της πολιτιστικής κληρονομιάς.	7	Η επισκεψιμότητα θα έπρεπε να είναι υψηλότερη, με δεδομένη την αξία και μοναδικότητα της επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς.
		8	Η επισκεψιμότητα διαμορφώνεται από τις δυνάμεις της αγοράς εκπροσωπούμενες από τα συμφέροντα και τις αποφάσεις των Tours Operators, οι οποίοι επιλέγουν πόσες και ποιες πολιτιστικές επισκέψεις και διαδρομές θα οργανώσουν για τους επισκέπτες.
		9	Απουσιάζει μια κεντρικά οργανωμένη στρατηγική για την αύξηση και τη βελτίωση της επισκεψιμότητας, η οποία θα διεγείρει το ενδιαφέρον των επισκεπτών και θα το κατευθύνει βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων.
7	Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο έγινε μία πρώτη προσπάθεια, προβολής των Μνημείων και Αρχαιολογικών Χώρων μέσα από τον κόμβο «Οδυσσέας» του ΥΠ-ΠΟ. Η πρόσφατη έναρξη υλοποίησης του σχεδίου ψηφιοποίησης (ΕΨΑ), αναμένεται να προσδώσει νέα δυναμική στην αξιοποίηση των εκθεμάτων των Μουσείων.	10	Η προσπάθεια ανάδειξης και προβολής από τον κόμβο «Οδυσσέας», αν και σημαντική είναι περιορισμένη και ατελής. Η αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που προέκυψαν από την ανάλυση παρεμποδίζεται από το χαμηλό βαθμό ψηφιοποίησης και χρήση σύγχρονων επικοινωνιακών μέσων.
8	Από το Β΄ ΚΠΣ έχουν υλοποιηθεί σημαντικά Έργα ανασύλωσης – ανάδειξης Μνημείων και Αρχαιολογικών Χώρων ανά την Επικράτεια (π.χ. Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας που ολοκληρώνεται στο Γ΄ ΚΠΣ)	11	Παραμένει πολύ μεγάλος αριθμός σημαντικών Μνημείων και Αρχαιολογικών Χώρων προς ανασύλωση και ανάδειξη.

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ – ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ			
Τομεακή θεώρηση: Σύγχρονος πολιτισμός			
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ		ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ	
1	Το περιεχόμενο του πολιτιστικού προϊόντος διευρύνεται διεθνώς, πέραν και εκτός των ορίων της πολιτιστικής κληρονομιάς, επεκτεινόμενο σε ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών.		
2	Επέκταση του περιεχομένου και διεύρυνση της έννοιας του πολιτιστικού προϊόντος παρατηρείται και στην Ελλάδα	1	Η έννοια και το περιεχόμενο του σύγχρονου πολιτιστικού προϊόντος απαιτεί επαναπροσδιορισμό και λειτουργική κατηγοριοποίηση, με βασικότερες διακρίσεις εκείνες της ποιότητας, του τρόπου εμπορευματοποίησης και των κατηγοριών των χρηστών του, προκειμένου να κατευθύνεται η στήριξη του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα προς τα υψηλής ποιότητας πολιτιστικά αγαθά και υπηρεσίες.
3	Τα πολιτιστικά προϊόντα και υπηρεσίες, αν και ενταγμένα στην αγορά, ευνοούνται από ειδικά καθεστώτα ενισχύσεων και χορηγίες στην Ελλάδα και διεθνώς, με διαφορετική έμφαση και τρόπο κατά κατηγορία.		
4	Ο τομέας του σύγχρονου πολιτισμού εμφανίζει στοιχεία δυναμικής ανάπτυξης στην Ελλάδα, ιδίως στα Μητροπολιτικά κέντρα και τα μεγαλύτερα Περιφερειακά αστικά κέντρα. Ενδιαφέρον της ζήτησης εκδηλώνεται κυρίως για τη μουσική, το θέαμα και τα οπτικοακουστικά, ενώ παρατηρείται αθρόα προσέλευση σε σημαντικές εκθέσεις εικαστικών ως αποτέλεσμα της ανόδου του μορφωτικού επιπέδου.	2	Η ανάπτυξη του σύγχρονου πολιτισμού παρουσιάζει καθυστέρηση, σε σχέση με τις λοιπές ευρωπαϊκές χώρες, σύμφωνα με όλους τους κύριους Δείκτες (επενδύσεις, προσφορά και ζήτηση πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών, δημιουργία απασχόλησης, κ.λπ.)
		3	Η κατανομή των πολιτιστικών υποδομών θεσμών και οργανισμών, ευνοεί τα Μητροπολιτικά Κέντρα (Αθήνα και Θεσσαλονίκη), όπου συγκεντρώνεται το 70% του συνόλου (των υποδομών).
		4	Παρατηρείται έλλειψη εξειδικευμένων δομών κατάρτισης και επιμόρφωσης για τους επαγγελματίες του τομέα του σύγχρονου πολιτισμού – ιδίως σε νέα επαγγέλματα - και συναφώς έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού και χαμηλό επίπεδο προσφερομένων υπηρεσιών.
		5	Η ενημέρωση και πληροφόρηση είναι αποσπασματική και αναποτελεσματική λόγω της έλλειψης συστηματικής επικοινωνιακής πολιτικής και χρήσης σύγχρονων τεχνολογικών μέσων.
		6	Οι πολιτιστικές υποδομές και θεσμοί στην περιφέρεια είναι χαμηλού επιπέδου, τόσο ποσοτικώς, όσο και ποιοτικώς. Ταυτόχρονα παρατηρείται έλλειψη πολυδύναμων αιθουσών (π.χ. εντός των Μουσείων), που θα ήταν κατ'εξοχήν κατάλληλες για την τόνωση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων.
5	Παρατηρείται τάση περιφερειακής αποκέντρωσης μέσω δημιουργίας πολιτιστικών Δικτύων και οργάνωσης τοπικών πολιτιστικών εκδηλώσεων ιδίως σε τουριστικούς προορισμούς στη διάρκεια του καλοκαιριού ή άλλων δρώμενων θρησκευτικού ή λαογραφικού ενδιαφέροντος.		

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ – ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ			
Τομεακή θεώρηση: Σύγχρονος πολιτισμός			
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ		ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ	
6	Έχουν δημιουργηθεί λίγες μεγάλες πολιτιστικές υποδομές ευρωπαϊκών προδιαγραφών και αντίστοιχοι Οργανισμοί.	7	Περιορισμένες σε αριθμό είναι οι μεγάλες εξειδικευμένες πολιτιστικές υποδομές και θεσμοί σύγχρονου πολιτισμού, ενώ λείπουν πολυδύναμες υποδομές για ανάπτυξη θεματικών μορφών πολιτιστικής και συνεδριακής δραστηριότητας.
		8	Οι υφιστάμενες υποδομές πολιτισμού στα Μητροπολιτικά και τα μεγάλα αστικά κέντρα είναι, κατά πλειονότητα, κτιριακά και τεχνολογικά πεπαλαιωμένες και δεν ανταποκρίνονται στις σύγχρονες κτιριολογικές και λειτουργικές προδιαγραφές. Αυτή η κατάσταση παρεμποδίζει την ανάδειξη της πολιτιστικής λειτουργίας των Μητροπολιτικών Κέντρων, που θα μπορούσε να προάγει την ακτινοβολία τους και να τονώσει τον τουρισμό τους
		9	Δεν έχει αναπτυχθεί επαρκώς ο θεσμός των πολιτιστικών Δικτύων, τα οποία είναι εν δυνάμει εργαλεία ανάπτυξης θεματικών μορφών σύγχρονου πολιτισμού και διάχυσης της στην περιφέρεια (π.χ Δίκτυα στον χώρο του θεάτρου, της μουσικής, των εικαστικών τεχνών, του χορού, του κινηματογράφου, της φωτογραφίας, της λαογραφίας, του βιβλίου, της πολιτιστικής οργάνωσης και διαχείρισης, που προβλέπονται από την Επικράτεια Πολιτισμού)
		10	Δεν υπάρχουν, λόγω των ανωτέρω, επαρκείς δυνατότητες για διοργάνωση μεγάλων γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού, που θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν πλήρως τις ευκαιρίες από τα κορυφαία διεθνή γεγονότα των Ολυμπιακών Αγώνων, της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας και της Πάτρας: Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, τα οποία θα αναδείκνυαν ταυτόχρονα τον ελληνικό πολιτισμό ως διαχρονική ενότητα (πολιτιστική κληρονομιά – σύγχρονος πολιτισμός) και τα ελληνικά Μητροπολιτικά Κέντρα, ενώ ταυτόχρονα θα παρείχαν προϋποθέσεις ανάπτυξης θεματικών μορφών τουρισμού περί τον πολιτισμό.
7	Ο σύγχρονος ελληνικός πολιτισμός, ως καλλιτεχνική δημιουργία, έχει να επιδείξει σημαντικά επιτεύγματα.	11	Οι περισσότερες μορφές του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού είναι λίγο γνωστές διεθνώς, εκτός εξαιρέσεων και αυτών μικρής έκτασης και μάλλον προσωποπαγούς χαρακτήρα (ποίηση, λογοτεχνία, κινηματογράφος),
		12	Η περιορισμένη εμβέλεια της γλώσσας αποτελεί κατ' εξοχήν απαγορευτικό παράγοντα διάχυσης του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού, σε συνδυασμό με την ελάχιστη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών και την έλλειψη μακροπρόθεσμης και συνολικής επικοινωνιακής στρατηγικής

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ – ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ			
<i>Τομεακή θεώρηση: Σύγχρονος πολιτισμός</i>			
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ		ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ	
8	Η παρέμβαση του Β' ΚΠΣ συγκεντρώθηκε κυρίως στη δημιουργία ορισμένων υποδομών θεματικών μορφών σύγχρονου πολιτισμού σε πέντε επαρχιακές πόλεις.	13	Η προσπάθεια του Β' ΚΠΣ ήταν πολύ περιορισμένη σε σχέση με τις υφιστάμενες ανάγκες, οι οποίες επιδιώκεται να καλυφθούν με τις παρεμβάσεις του Γ' ΚΠΣ.

ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ & ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

2 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ Ε.Π «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»

2.1 RATIONALE

Η στρατηγική του Ε.Π Πολιτισμός αρθρώνεται ως εξής:

Γενικοί στόχοι

- (i) «Ισόρροπη διαρθρωτική παρέμβαση στους τομείς της πολιτιστικής κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού»
- (ii) «Άρση περιφερειακών ανισοτήτων σε όρους τόσο προσφοράς όσο και ζήτησης πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και αναγκών εκάστης Περιφέρειας και των περιοχών της»

Οι ανωτέρω γενικοί στόχοι εξειδικεύονται σε τέσσερις ειδικούς:

Ειδικό Στόχοι

- (i) Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός της πολιτιστικής προσφοράς
- (ii) Τόνωση της πολιτιστικής ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών
- (iii) Ενίσχυση της πολιτιστικής υποδομής
- (iv) Ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών, με έμφαση στις υπηρεσίες ενημέρωσης και πληροφόρησης

Οι ανωτέρω Ειδικό Στόχοι δομούνται σε πέντε Άξονες Προτεραιότητας

Άξονες Προτεραιότητας

- (i) Προστασία και ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
- (ii) Ανάπτυξη του Σύγχρονου Πολιτισμού
- (iii) Τεχνική Βοήθεια
- (iv) Ένταξη του τομέα του πολιτισμού στην ΚΤΠ
- (v) Ενίσχυση και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα του πολιτισμού

Η υλοποίηση των Α.Π επιδιώκεται με τη συνδρομή τριών Ε.Π του Γ' ΚΠΣ, μεταξύ των οποίων υπάρχει **συνέργια** ως προς την επίτευξη κοινών στόχων:

- ✓ του Ε.Π «Πολιτισμός» που είναι στρατηγικής σημασίας, καθώς προσδιορίζει το είδος και το μέγεθος των παρεμβάσεων των δύο άλλων

- ✓ του Ε.Π «ΚτΠ» που περιλαμβάνει ενέργειες ανάπτυξης της ψηφιακής τεχνολογίας στον τομέα του πολιτισμού
- ✓ του Ε.Π «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση» που προβλέπει ενέργειες εξειδίκευσης και ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα του πολιτισμού

Τα Μέτρα των τριών αυτών Ε.Π φέρουν συγκεκριμένους Επιχειρησιακούς Στόχους που είναι ανά Πρόγραμμα οι εξής:

Επιχειρησιακοί Στόχοι

□ Ε.Π «Πολιτισμός»:

- Μέτρο 1.1: Αναβάθμιση υφισταμένης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών.
- Μέτρο 1.2: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων.
- Μέτρο 2.1: Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού.
- Μέτρο 2.2: Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων.
- Μέτρο 3.1: Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος.
- Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος.

□ Ε.Π «ΚτΠ»:

- Μέτρο 1.3: Τεκμηρίωση, αξιοποίηση και ανάδειξη του Ελληνικού Πολιτισμού.

□ Ε.Π «Επαγγελματική Κατάρτιση και απασχόληση»:

- Μέτρο 1.5: Ανάπτυξη των δεξιοτήτων & προώθηση της απασχόλησης ανέργων στους τομείς φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.
- Μέτρο 4.1: Ενίσχυση ανέργων για αυτοαπασχόληση και σύσταση νέων επιχειρήσεων.
- Μέτρο 4.4: Αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζόμενων στο Δημόσιο Τομέα.

Τα Μέτρα των Ε.Π του Γ' ΚΠΣ περιλαμβάνουν Κατηγορίες Πράξεων, οι οποίες είναι ομοιογενή σύνολα φυσικού αντικείμενου, ταυτοποιούμενα με κοινό Φυσικό Δείκτη.

Κατηγορίες Πράξεων του Ε.Π Πολιτισμός

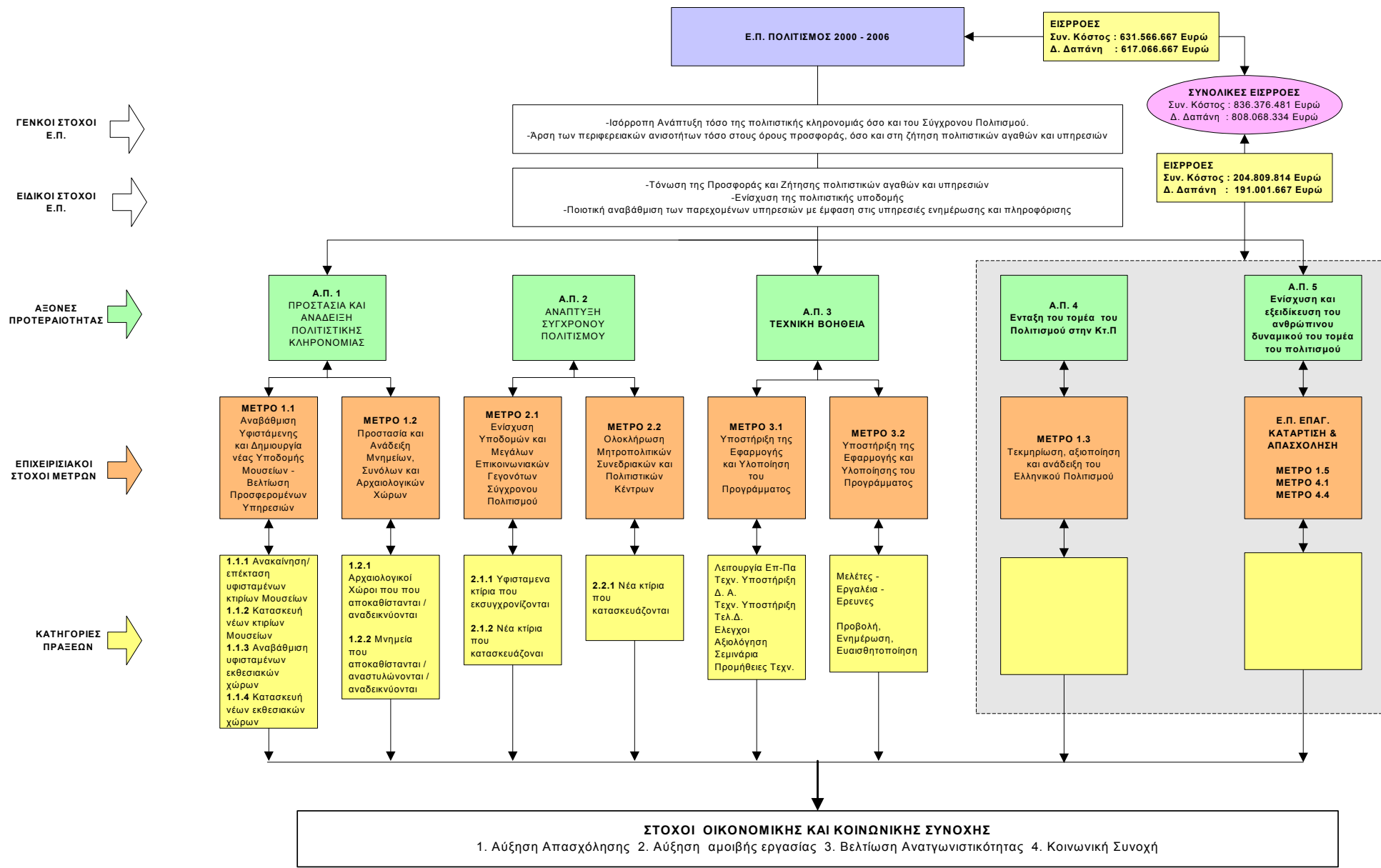
M.1.1:	<i>K-Π.1.1.1:</i>	<i>Υφιστάμενα κτίρια Μουσείων που εκσυγχρονίζονται</i>
	<i>K-Π.1.1.2:</i>	<i>Νέα κτίρια Μουσείων που κατασκευάζονται</i>
	<i>K-Π.1.1.3:</i>	<i>Υφιστάμενοι εκθεσιακοί χώροι που βελτιώνονται</i>
	<i>K-Π.1.1.4:</i>	<i>Νέοι εκθεσιακοί χώροι που κατασκευάζονται</i>
M.1.2:	<i>K-Π.1.2.1:</i>	<i>Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται</i>
	<i>K-Π.1.2.2:</i>	<i>Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται</i>
M.2.1:	<i>K-Π.2.1.1:</i>	<i>Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται</i>
	<i>K-Π.2.1.2:</i>	<i>Νέα κτίρια που κατασκευάζονται</i>
M.2.2:	<i>K-Π.2.2.1:</i>	<i>Νέα κτίρια που κατασκευάζονται</i>

Οι Κ-Π συνιστούν νέα προγραμματικά επίπεδα ιδιαίζουσας σημασίας στο Γ' ΚΠΣ όχι μόνον διότι βάσει αυτών εκτιμάται η επίδοση της υλοποίησης, αλλά και γιατί αυτές εξειδικεύουν το περιεχόμενο των Μέτρων συμβάλλοντας στην αποτελεσματική εκτίμηση

- (i) της συνάφειας με τις Δυνατότητες / Ευκαιρίες και Αδυναμίες / Απειλές στα πεδία παρέμβασης του Προγράμματος
- (ii) της συμπληρωματικότητας με άλλα Ε.Π
- (iii) του μεγέθους των εκροών σε σχέση με τις ανάγκες,
- (iv) της προώθησης των οριζόντιων προτεραιοτήτων και
- (v) της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας
- (vi) της ανάλυσης του μοναδιαίου κόστους
- (vii) των αποτελεσμάτων και των πρώτων επιπτώσεων.

Για τους παραπάνω λόγους, έγινε προσπάθεια να δομηθεί η αξιολόγηση - παράλληλα με το επίπεδο των Μέτρων - και σε εκείνο των Κατηγοριών Πράξεων.

Η Rationale του Ε.Π Πολιτισμός αποτυπώνεται στο επόμενο Γράφημα Α.

ΓΡΑΦΗΜΑ Α

2.2 ΥΨΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

2.2.1 Αρχικό χρηματοδοτικό σχήμα

Το αρχικό ύψος και η διάρθρωση της χρηματοδότησης του Ε.Π Πολιτισμός 2000-06 παρουσιάζεται στον επόμενο Πίνακα 2-1.

Το αρχικό συνολικό κόστος ανέρχεται σε 604.900 εκατ. Ευρώ. Η συμμετοχή της δημόσιας δαπάνης είναι 97,6% (590.400 εκατ. Ευρώ). Το υπόλοιπο 2,4% (14.500 εκατ. Ευρώ) καλύπτεται από ιδιωτικούς πόρους και αφορά αποκλειστικά στην ανάπτυξη του Σύγχρονου Πολιτισμού. (Βλ. Πίν.1. Παρ/τος ΙΙ). Το Ε.Π συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ, σε ποσοστό 70%, κατά μέσο όρο.

Εφόσον στην χρηματοδότηση του Ε.Π υπολογιστεί και εκείνη των Ε.Π Κοινωνία της Πληροφορίας (συνολικού κόστους 119.874.814 Euro και δημόσιας δαπάνης 106.066.667 Euro) και Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση (συνολικού κόστους / δημόσιας δαπάνης 84.935.000 Euro), τα οποία υλοποιούν Α-Π του Προγράμματος, τότε η συνολική χρηματοδότηση του Προγράμματος ανέρχεται σε 809.709.814 Euro (συνολικό κόστος) και 781.401.667 Euro (δημόσια δαπάνη).

Το συνολικό κόστος του Ε.Π «Πολιτισμός» κατανεμήθηκε σε δύο υποσύνολα που αντιστοιχούν σε δύο τριετείς προγραμματικές ημιπεριόδους, με διαφορετική συμμετοχή της δημόσιας και ιδιωτικής δαπάνης σε εκάστη.

Η ποσοστιαία κατανομή της δημόσιας και ιδιωτικής δαπάνης, καθώς και της αντίστοιχης κοινοτικής συμμετοχής των δύο προγραμματικών ημιπεριόδων εμφανίζονται στον επόμενο Πίνακα 2-1. Η δημόσια δαπάνη για την πρώτη ημιπερίοδο ανέρχεται στο 45,8% της συνολικής, η δε κοινοτική συμμετοχή σε 70%. Το ποσοστό της ιδιωτικής συμμετοχής είναι ελάχιστο (1.500.000 Ευρώ) και αντιπροσωπεύει το 10,3% της συνολικής ιδιωτικής δαπάνης. Τα αντίστοιχα μεγέθη για τη δεύτερη ημιπερίοδο είναι: δημόσια δαπάνη: 54,2% της συνολικής, κοινοτική συμμετοχή: 70%, ενώ πολύ μικρό ποσοστό του συνολικού κόστους καλύπτεται από ιδιωτ. πόρους (13.000.000), αντιπροσωπεύοντας το 89,7% της συνολικής ιδιωτικής δαπάνης.

Όπως φαίνεται από τον επόμενο Πίνακα 2-1 (περίοδος 2000-06), πρωταρχική επιλογή του Ε.Π είναι η προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς (Α.Π-1: 60,5% της συνολικής δημόσιας δαπάνης), ενώ έπεται η ανάπτυξη του σύγχρονου πολιτισμού (Α.Π-2: 36,8% της συνολικής δημόσιας δαπάνης). Τα ποσοστά συγχρηματοδότησης των Α.Π, κυμαίνονται από 75,0% (Α.Π - 1: Προστασία και Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Α.Π-3: Τεχνική Βοήθεια), μέχρις 62 % (Α.Π - 2: Ανάπτυξη του Σύγχρονου Πολιτισμού).

Το Μ.1.1: «Αναβάθμιση υφισταμένης και δημιουργίας νέας υποδομής Μουσείων» και το Μ.1.2: «Προστασία και ανάδειξη Μνημείων, Συνόλων και Αρχαιολογικών χώρων» προικοδοτούνται με το μεγαλύτερο ποσοστό δημόσιας δαπάνης (αντιστοίχως, 32,3% και 27,8%). Το Μ. 2.1: «Ενίσχυση του σύγχρονου πολιτισμού» και το Μ.2.2: «Ολοκλήρωση των Μητροπολιτικών Κέντρων» συμμετέχουν με πολύ μικρότερο ποσοστό (αντιστοίχως, 17,3% και 19,2%) στην κατανομή της δημόσιας δαπάνης.

Η συμμετοχή του Μ.1.1 στη δημόσια δαπάνη του Α.Π-1 «Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς» είναι κατά 5 περίπου ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερη σε σχέση με εκείνη του Μ.1.2 «Προστασία και ανάδειξη Μνημείων, Συνόλων και Αρχαιολογικών χώρων». Η κατανομή αυτή επισημαίνει τη σημασία που αποδίδεται στην προστασία και ανάδειξη της κινητής πολιτιστικής κληρονομιάς με τη δημιουργία Μουσείων, έναντι εκείνης της επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς (Αρχαιολογικοί Χώροι – Μνημεία), επιλογή που στηρίζεται στην ανάλυση του Κεφαλαίου 1 περί πλεονεκτημάτων, αδυναμιών και δυνατοτήτων του τομέα, σε συνδυασμό με το υψηλό κόστος των Έργων των Μουσείων.

Αντίστοιχα συμβαίνουν στον Α.Π-2 για την ανάπτυξη του σύγχρονου πολιτισμού, ο οποίος, με κριτήριο την κατανομή της δημόσιας δαπάνης προωθείται περισσότερο μέσω του Μ.2.2 «Ολοκλήρωση των Μητροπολιτικών Συνεδριακών και Πολιτιστικών Κέντρων» παρά μέσω του Μ.2.1 «Ενίσχυση Σύγχρονου Πολιτισμού», καθώς η συμμετοχή του Μ.2.2 στην κατανομή της δημόσιας δαπάνης υπερβαίνει κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες εκείνης του Μ.2.1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-1: ΑΡΧΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΤΟΥ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-2006 (%)							
Α.Π. / Μέτρα	Δημόσια δαπάνη			Ιδιωτική δαπάνη			Κοινοτική συμμετοχή
	2000-03 ⁽¹⁾	2004-06 ⁽²⁾	2000-06 ⁽³⁾	2000-03 ⁽¹⁾	2004-06 ⁽²⁾	2000-06 ⁽³⁾	2000-06
Μ.1.1: Αναβάθμιση υφισταμένης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	53,80%	53,80%	32,30%	-	-		75,00%
Μ.1.2: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	46,20%	46,20%	27,80%	-	-		75,00%
Α.Π.1: Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς	100,00%	100,00%	60,50%	-	-		75,00%
Μ.2.1: Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού	47,50%	47,50%	17,30%	100,00%	100,00%	100,00%	75,00%
Μ.2.2: Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	52,50%	52,50%	19,20%	-	-	-	50,00%
Α.Π.2: Ανάπτυξη σύγχρονου πολιτισμού	100,00%	100,00%	36,80%	100,00%	100,00%	100,00%	62,00%
Μ.3.1: Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	35,00%	35,00%	1,00%	-	-		75,00%
Μ.3.2: Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	65,00%	65,00%	1,80%	-	-		75,00%
Α.Π.3: Τεχνική βοήθεια	100,00%	100,00%	2,80%	-	-		75,00%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π ⁽⁴⁾	45,80%	54,20%	100%	10,30%	89,70%	100,00%	70,00%

(1) : Σε επίπεδο Α.Π.

(2) : Σε επίπεδο Α.Π.

(3) : Σε επίπεδο Ε.Π

(4): Κατανομή της δαπάνης και της κοινοτικής συμμετοχής στις προγραμματικές ημιπεριόδους του Γ' ΚΠΣ

2.2.2 Αναθεωρημένο χρηματοδοτικό σχήμα

Το Ε.Π προικοδοτήθηκε πρόσφατα με άλλα 20 εκατ. Ευρώ, με αποτέλεσμα η συνολική του χρηματοδότηση να αυξηθεί σε 631.566.667 Ευρώ. Κατόπιν αυτού, το χρηματοδοτικό σχήμα του Ε.Π. διαμορφώνεται ως εξής (Πίνακας 2-2), σε επίπεδο Α.Π, καθώς η κατανομή στα Μέτρα δεν έχει ακόμη γίνει:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-2: ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΤΟΥ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-2006 (%)								
Α.Π.	Συνολικό Κόστος		Δημόσια Δαπάνη		Ιδιωτική Συμμετοχή		Κοιν/κή Συμ/χή %	% Δ.Δ στο Σ.Κ.
	Π/Υ	%	Π/Υ	%	Π/Υ	%		
Α.Π. 1	448.000.000	70,93%	448.000.000	72,60%	0	0,0%	70,26%	100,0%
Α.Π. 2	173.166.667	27,42%	158.666.667	25,71%	14.500.000	100,00%	68,00%	91,6%
Α.Π. 3	10.400.000	1,65%	10.400.000	1,69%	0	0,00%	75,00%	100,0%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π	631.566.667	100,00%	617.066.667	100,00%	14.500.000	100,00%	69,72%	97,7%

Η συμμετοχή της δημόσιας δαπάνης στο συνολικό κόστος είναι 97,7%. Το υπόλοιπο 2,3% καλύπτεται από ιδιωτικούς πόρους. Η κοινοτική συμμετοχή ανέρχεται σε 69,7%, κατά μέσο όρο, παραμένοντας ουσιαστικά η ίδια με την αρχική.

Τα ποσοστά της κοινοτικής συμμετοχής στους Α.Π, σε σχέση με εκείνα του αρχικού χρηματοδοτικού σχήματος, διαμορφώνονται ως εξής:

- Α.Π. 1: Προστασία και Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς: 70,26% έναντι 75,0% (μείωση περίπου κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες).
- Α.Π. 2: Ανάπτυξη του Σύγχρονου Πολιτισμού: 68% έναντι 62% (αύξηση κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες).
- Ο Α.Π. 3: Τεχνική βοήθεια: 75 %, όπως και στο αρχικό χρηματοδοτικό σχήμα.

Συγκρίνοντας την κατανομή της συνολικής δημόσιας δαπάνης στο αναθεωρημένο χρηματοδοτικό σχήμα έναντι του αρχικού, παρατηρείται:

- αύξηση της συμμετοχής του Α.Π. 1 «Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς» κατά 12 ποσοστιαίες μονάδες (Α.Π. 1: 72,6% έναντι 60,5%),
- μείωση της συμμετοχής του Α.Π. 2 «Ανάπτυξη του Σύγχρονου Πολιτισμού» κατά 11 ποσοστιαίες μονάδες (Α.Π. 2: 25,71% έναντι 36,8%).
- μείωση της συμμετοχής του Α.Π. 3 «Τεχνική Βοήθεια» κατά 1 ποσοστιαία μονάδα (Α.Π. 3: 1,69% έναντι 2,8%).

Αν συνυπολογιστεί η χρηματοδότηση των Ε.Π ΚτΠ (συν. κόστους 119.874.814 Euro και δημ. δαπάνης 106.066.667 Euro) και Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση (συν.κόστους / δημ. δαπάνης 84.935.000 Euro), τότε η συνολική χρηματοδότηση για την υλοποίηση των Α.Π. του τομέα του πολιτισμού (εθνικό σκέλος) ανέρχεται πλέον σε 836.376.481 Euro (συνολικό κόστος) και 808.068.334 Euro (δημ.δαπάνη).

2.3 ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ/ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ / ΑΠΕΙΛΕΣ

Στην ex ante αξιολόγηση είχε εκτιμηθεί η συνάφεια (σε ποιοτικούς όρους και με χρήση ειδικών εκτιμητριών Μητρών) της διαρθρωτικής παρέμβασης του Ε.Π με τις Δυνατότητες / Ευκαιρίες (Δ / Ε) και της Αδυναμίες / Απειλές (Α / Α) του τομέα του πολιτισμού, σε επίπεδο Α.Π και Μέτρων.

Η επαναθεώρηση των εκτιμήσεων, με λεπτομερέστερη προσέγγιση του τομέα (βλ. σχετικές αναλύσεις και SWOT: Γενική θεώρηση, Κεφάλαιο 1) έδειξε πλήρη ισχύ των συμπερασμάτων της ex ante αξιολόγησης.

Στην παρούσα αξιολόγηση επεκτείνεται η διερεύνηση της συνάφειας σε επίπεδο Κατηγορίας Πράξης (Κ-Π), με χρήση των ιδίων μεθοδολογικών εργαλείων (βλ. σχετικές αναλύσεις και SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ Τομεακή θεώρηση, Κεφάλαιο 1).

2.3.1 Μουσεία

Μήτρα IV A : Συνάφεια Κατηγοριών Πράξεων με Δυνατότητες / Ευκαιρίες* : ΜΟΥΣΕΙΑ								
	Αξονες Προτ. Μετρα	Αξονες / Μέτρα / Πράξεις**				Ε.Π ΚτΠ	Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση	Σύνολα
		Α.Π.1						
		Μ1.1						
Κατηγορία Πράξεων	Κ-Π: 1.1.1	Κ-Π: 1.1.2	Κ-Π: 1.1.3	Κ-Π: 1.1.4				
Δυνατότητες/Ευκαιρίες(Δ/Ε)	Δ/Ε1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
	Δ/Ε2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
	Δ/Ε3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
	Δ/Ε4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
	Δ/Ε5	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
	Δ/Ε6	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
	Δ/Ε7	✓	✓				✓	3
	Δ/Ε8					✓	✓	2
	Δ/Ε9	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
Σύνολο Πράξης	8	8	7	7				
Σύνολο Μέτρου	30				8	9	47	
Σύνολο Α.Π	47							

* Οι Δυνατότητες / Ευκαιρίες (Δ/Ε) προκύπτουν από την ανάλυση της SWOT της παρ. 1.4

** Α.Π.1: Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς
 Μ 1.1: Αναβάθμιση υφισταμένης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών
 Κ-Π.1.1.1: Υφιστάμενα κτίρια Μουσείων που εκσυγχρονίζονται
 Κ-Π.1.1.2: Νέα κτίρια Μουσείων που κατασκευάζονται
 Κ-Π.1.1.3: Υφιστάμενοι εκθεσιακοί χώροι που βελτιώνονται
 Κ-Π.1.1.4: Νέοι εκθεσιακοί χώροι που κατασκευάζονται

Από την εκτίμηση της Μήτρας IV – Α προκύπτει ισχυρότατη συνάφεια των Κ-Π με όλες σχεδόν τις Δ/Ε του πεδίου «Μουσεία». Το αποτέλεσμα της εκτίμησης ερμηνεύεται από την ολοκληρωμένη φύση των παρεμβάσεων, οι οποίες προσδίδουν στα υπό κατασκευή ή αναβάθμιση Μουσεία το σύνολο των χαρακτηριστικών που πρέπει να διαθέτει ένα σύγχρονο Μουσείο προκειμένου να επιτελεί τις σύνθετες λειτουργίες του.

Όσον αφορά στην αντιμετώπιση των Α / Α (εκτίμηση Μήτρας IV – Β), μεγαλύτερη είναι η συνάφεια των Κ-Π 1.1.1 και 1.1.2 (αναβάθμιση υποδομών η κατασκευή νέων – αναβάθμιση υπηρεσιών), παρά των Κ-Π 1.1.3 και 1.1.4 (αναβάθμιση εκθεσιακών χώρων η κατασκευή νέων), καθώς είναι εύλογο ότι πρωταρχική προϋπόθεση για την υπέρβαση των συγκεκριμένων κρίσιμων μειονεκτημάτων που εντόπι-

σε η ανάλυση της προσφοράς και της ζήτησης είναι η δημιουργία σύγχρονων υποδομών και η προσφορά αντίστοιχων υπηρεσιών.

Μήτρα IV Β : Συνάφεια Κατηγοριών Πράξεων με τις Αδυναμίες / Απειλές* : ΜΟΥΣΕΙΑ								
	Άξονες / Μέτρα / Πράξεις**							
	Άξονες Προτ.	Α.Π.1				Ε.Π ΚτΠ	Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση	Σύνολα
	Μέτρα	Μ1.1						
	Κατηγορία Πράξεων	Κ-Π: 1.1.1	Κ-Π: 1.1.2	Κ-Π: 1.1.3	Κ-Π: 1.1.4			
Αδυναμίες / Απειλές	A/A1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	A/A2	✓	✓			✓	✓	4
	A/A3	✓	✓			✓	✓	4
	A/A4	✓	✓	✓	✓	-	✓	5
	A/A5	✓	✓				✓	3
	A/A6	✓	✓				✓	3
	A/A7	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
	A/A8	✓	✓			✓	✓	4
	A/A9	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
	A/A10	✓	✓	-	-	✓	✓	4
	A/A11	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
	A/A12	✓	✓				✓	3
	A/A13					✓	✓	2
	A/A14	✓	✓				✓	3
	Σύνολο Πράξης	13	13	5	5			
	Σύνολο Μέτρου	36				9	14	59
	Σύνολο Α.Π	59						

* Οι Αδυναμίες / Απειλές (A/A) προκύπτουν από την ανάλυση της SWOT της παρ. 1.4

** Α.Π.1: Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς

M 1.1: Αναβάθμιση υφισταμένης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών

Κ-Π.1.1.1: Υφιστάμενα κτίρια Μουσείων που εκσυγχρονίζονται

Κ-Π.1.1.2: Νέα κτίρια Μουσείων που κατασκευάζονται

Κ-Π.1.1.3: Υφιστάμενοι εκθεσιακοί χώροι που βελτιώνονται

Κ-Π.1.1.4: Νέοι εκθεσιακοί χώροι που κατασκευάζονται

2.3.2 Αρχαιολογικοί Χώροι - Μνημεία

Από την εκτίμηση της Μήτρας V – Α συνάγεται πλήρης συνάφεια των δύο Κ-Π με όλες τις Δ / Ε του πεδίου «Αρχαιολογικοί Χώροι / Μνημεία», καθώς και οι δύο συγκροτούν συνήθως ενιαία παρέμβαση.

Μήτρα V Α : Συνάφεια Κατηγοριών Πράξεων με τις Δυνατότητες / Ευκαιρίες* : ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ - ΜΝΗΜΕΙΑ						
	Άξονες / Μέτρα / Πράξεις**					
	Άξονες Προτ.	Α.Π.1		Ε.Π ΚτΠ	Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση	Σύνολα
	Μέτρα	Μ1.2				
	Κατηγορία Πράξεων	Κ-Π: 1.2.1	Κ-Π: 1.2.2			
Δυνατότητες/ Ευκαιρίες (Δ/Ε)	Δ/Ε1	✓	✓	✓	✓	
	Δ/Ε2	✓	✓	✓	✓	4
	Δ/Ε3	✓	✓	✓	✓	4
	Δ/Ε4	✓	✓	✓	✓	4
	Δ/Ε5	✓	✓	✓	✓	4
	Δ/Ε6	✓	✓	✓	✓	4
	Δ/Ε7	✓	✓	✓	✓	4
	Δ/Ε8	✓	✓		✓	3
	Σύνολο Πράξης	8	8			
	Σύνολο Μέτρου	16		7	8	31
	Σύνολο ΑΠ	31				

* Οι Δυνατότητες / Ευκαιρίες (Δ/Ε) προκύπτουν από την ανάλυση της SWOT της παρ. 1.4

** Α.Π.1: Μ.1.1: Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς. Μ 1.2: Προστασία και ανάδειξη Αρχαιολογικών χώρων και Μνημείων

Κ-Π.1.2.1: Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται

Κ-Π.1.2.2: Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται

Όσον αφορά στην αντιμετώπιση των Α / Α (εκτίμηση Μήτρας V Β), η εικόνα είναι παρεμφερής, δηλαδή πλήρης αντιμετώπισή τους από τις Κ-Π, για τον ίδιο με τον προαναφερθέντα λόγο.

Μήτρα V B : Συνάφεια Κατηγοριών Πράξεων* με τις Αδυναμίες / Απειλές : ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ - ΜΝΗΜΕΙΑ							
	Άξονες / Μέτρα / Πράξεις**					Σύνολα	
	Άξονες Πρωτ.	Α.Π.1			Ε.Π ΚτΠ		Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση
	Μέτρα	Μ1.2					
	Κατηγορία Πράξεων	Κ-Π: 1.2.1	Κ-Π: 1.2.2				
Αδυναμίες / Απειλές	A/A1	✓	✓	✓	✓	4	
	A/A2	✓	✓	✓	✓	4	
	A/A3	✓	✓	✓	✓	4	
	A/A4	✓	✓	✓	✓	4	
	A/A5	✓	✓	✓	✓	4	
	A/A6	✓	✓	✓	✓	4	
	A/A7	✓	✓	✓	✓	4	
	A/A8	✓	✓	✓	✓	4	
	A/A9	✓	✓	✓	✓	4	
	A/A10	✓	✓	✓	✓	4	
	A/A11	✓	✓	✓	✓	3	
Σύνολο Πράξης	11	11					
Σύνολο Μέτρου	22			10	11	43	
Σύνολο Α.Π	43						

* Οι Αδυναμίες / Απειλές (A/A) προκύπτουν από την ανάλυση της SWOT της παρ. 1.4

** Α.Π.1: Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς
 Μ 1.2: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων
 Κ-Π.1.2.1: Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται
 Κ-Π.1.2.2: Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται

2.3.3 Σύγχρονος Πολιτισμός

Μήτρα VI A : Συνάφεια Κατηγοριών Πράξεων με τις Δυνατότητες / Ευκαιρίες* : ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ									
	Άξονες / Μέτρα / Πράξεις**							Σύνολα	
	Άξονες Πρωτ.	Α.Π.2							
	Μέτρα	Μ2.1			Μ2.2				
	Κατηγορία Πράξεων	Κ-Π: 2.1.1	Κ-Π: 2.1.2	Ε.Π ΚτΠ	Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση	Κ-Π: 2.2.1	Ε.Π ΚτΠ		Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση
Δυνατότητες/ Ευκαιρίες (Δ/Ε)	Δ/Ε1	✓	✓			✓			7
	Δ/Ε2	✓	✓			✓			7
	Δ/Ε3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
	Δ/Ε4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
	Δ/Ε5	✓	✓	✓	✓				4
	Δ/Ε6					✓	✓	✓	3
	Δ/Ε7	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
	Δ/Ε8	✓	✓		✓	✓		✓	5
Σύνολο Πράξης	7	7			7				
Σύνολο Μέτρου	14		6	7	7	6	7	47	
Σύνολο ΑΠ	47								

* Οι Δυνατότητες / Ευκαιρίες (Δ/Ε) προκύπτουν από την ανάλυση της SWOT της παρ. 1.4

** Α.Π.2: Ανάπτυξη σύγχρονου πολιτισμού
 Μ2.1: Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού
 Μ2.2: Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων
 Κ-Π.2.1.1: Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται
 Κ-Π.2.1.2: Νέα κτίρια που κατασκευάζονται
 Κ-Π.2.2.1: Νέα κτίρια που κατασκευάζονται

Η εκτίμηση της Μήτρας VI-A έδειξε ισχυρή συνάφεια των Κ-Π του Μ.2.1 με τις Δ / Ε του πεδίου «Σύγχρονος Πολιτισμός». Λιγότερο ισχυρή είναι η συνάφεια με τις Α / Α, λόγω του μεγάλου εύρους και της ποικιλομορφίας των αδυναμιών του πεδίου έναντι των επικεντρωμένων παρεμβάσεων των Κ-Π του Μ.2.1.

Όσον αφορά στη συνάφεια της Κ-Π του Μ.2.1 είναι περισσότερο ισχυρή τόσο ως προς τις Δ / Ε όσο και ως προς τις Α / Α του πεδίου, γεγονός που οφείλεται στην αναμενόμενη δραστική επίδρασή της για την αξιοποίηση των πρώτων και την υπέρβαση των δευτέρων.

Μήτρα VI Β : Συνάφεια Κατηγοριών Πράξεων με τις Αδυναμίες / Απειλές* : ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ									
	Αξονες Προτ. Μέτρα	Αξονες / Μέτρα / Πράξεις**							Σύνολα
		Α.Π.2							
		Μ2.1				Μ2.2			
		Κ-Π: 2.1.1	Κ-Π: 2.1.2	Ε.Π ΚτΠ	Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση	Κ-Π: 2.2.1	Ε.Π ΚτΠ	Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση	
Κατηγορία Πράξεων	Κ-Π: 2.1.1	Κ-Π: 2.1.2	Ε.Π ΚτΠ	Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση	Κ-Π: 2.2.1	Ε.Π ΚτΠ	Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση		
Αδυναμίες / Απειλές	A/A1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
	A/A2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
	A/A3					✓		✓	2
	A/A4			✓	✓		✓	✓	4
	A/A5	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
	A/A6	✓	✓	✓	✓				4
	A/A7	✓	✓		✓	✓		✓	5
	A/A8					✓			1
	A/A9	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
	A/A10					✓	✓	✓	3
	A/A11			✓	✓		✓	✓	4
	A/A12			✓	✓		✓	✓	4
	A/A13	✓	✓		✓	✓		✓	5
	Σύνολο Πράξης	7	7			9			
	Σύνολο Μέτρου	14		8	10	9	8	11	60
	Σύνολο ΑΠ	60							

* Οι Αδυναμίες / Απειλές (A/A) προκύπτουν από την ανάλυση της SWOT της παρ. 1.4

** Α.Π.2: Ανάπτυξη σύγχρονου πολιτισμού

M2.1: Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού

M2.2: Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων

Κ-Π.2.1.1: Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται

Κ-Π.2.1.2: Νέα κτίρια που κατασκευάζονται

Κ-Π.2.2.1: Νέα κτίρια που κατασκευάζονται

Τέλος, η πλήρης συνάφεια των Κ-Π των Ε.Π «ΚτΠ» και «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση» με το σύνολο των Δ / Ε όλων των πεδίων παρέμβασης του Ε.Π «Πολιτισμός» υπογραμμίζει τη σημασία, αφενός, της διαθεσιμότητας επαρκούς και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού και, αφετέρου, της ενσωμάτωσης σύγχρονων τεχνολογιών για τη βελτιστοποίηση της απόδοσης των υποδομών. Αλλά και αντιστρόφως ισχύουν τα ανάλογα, δηλαδή υψηλότερη επίδοση όσον αφορά την υπέρβαση των κρίσιμων Α / Α, ιδίως εκείνων που σχετίζονται με την παρατηρούμενη αδυναμία ένταξης στη δυναμική διεθνή αγορά των ψηφιοποιημένων πολιτιστικών προϊόντων και πολιτιστικής διείσδυσης, μέσω της αξιοποίησης των ψηφιακών τεχνολογιών και των σύγχρονων επικοινωνιακών μέσων και πρακτικών.

Οι επιπτώσεις της υλοποίησης σε σχέση με τις ανωτέρω ex ante εκτιμήσεις θα γίνει προσπάθεια να καταγραφούν σε συνδυασμό με την ανάλυση της αποτελεσματικότητας.

2.4 ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

2.4.1 Απασχόληση

Άμεσες θετικές επιπτώσεις στη δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης εμφανίζουν όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των ΚΠΣ. Αντίθετα, άμεση μόνιμη απασχόληση δημιουργούν ή / και συντηρούν ορισμένα από αυτά.

Εξυπακούεται ότι έμμεση μόνιμη απασχόληση δημιουργεί το σύνολο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, αλλά αυτή βρίσκεται εκτός πεδίου παρατήρησης της παρούσας αξιολόγησης, καθώς εκτιμάται κεντρικά, βάσει οικονομετρικού υποδείγματος.

Στις προηγούμενες παραγράφους 1.2.1, 1.2.2 και ιδίως 1.2.6.2 γίνεται εκτεταμένη αναφορά στην υψηλή επίδοση του τομέα του πολιτισμού στη δημιουργία απασχόλησης. Η επίδοση αυτή οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην εντατική απορρόφηση ψηφιακών τεχνολογιών, σε συνδυασμό με την υψηλή ζήτηση για πολιτιστικά αγαθά (ιδίως ψηφιοποιημένα) και την εισαγωγή νέων προτύπων πολιτιστικής κατανάλωσης. Επίσης, στην παρ. 1.2.6.2 επισημαίνεται ότι η βαθμιαία εισαγωγή της πολιτισμικής συνιστώσας στο σύνολο των πολιτικών της Ε.Ε, συνδέεται με τις αναπτυξιακές προοπτικές και κυρίως με τους υψηλούς ρυθμούς δημιουργίας απασχόλησης του τομέα του πολιτισμού.

Υπογραμμίζεται ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία πολιτιστικής απασχόλησης για το σύνολο του τομέα στην Ελλάδα, προκειμένου να εντοπιστούν τα χαρακτηριστικά και οι τάσεις της. Παράλληλα, το ισχύον ΕΣΔΑ δεν αναφέρεται στον πολιτισμό, σε αντίθεση με τα ΕΣΔΑ του 1999 και 2000 που περιείχαν συγκεκριμένες σχετικές παρεμβάσεις. Και οι δύο αυτές ελλείψεις επισημαίνουν τον υφιστάμενο αποσυσχετισμό του τομέα του πολιτισμού από τον παραγωγικό τομέα της οικονομίας όσον αφορά στη διαμόρφωση των μακροοικονομικών μεγεθών, μεταξύ των οποίων και η απασχόληση.

Λαμβανομένων υπ' όψη των ανωτέρω, η Μήτρα συνάφειας που ακολουθεί κατασκευάστηκε κυρίως βάσει των παρατηρήσεων που έγιναν στο Κεφάλαιο 1 (παρ. 1.2.1 και 1.2.2) και με χρήση των τριών κριτηρίων της Απόφασης της Λισσαβόνας: *πλήρης απασχόληση, ποιότητα και παραγωγικότητα της εργασίας, κοινωνική συνοχή και ενσωμάτωση.*

Μήτρα VII : Απασχόληση						
Α.Π.*	Μέτρα	Κατηγορία Πράξεων		Συνάφεια		
		Κωδικός	Τίτλος	Πλήρης Απασχόληση	Ποιότητα και Παραγ/κότητα της Εργασίας	Κοινωνική Συνοχή
Α.Π.1	1.1	1.1.1	Ανακαίνιση / επέκταση υφισταμένων κτιρίων Μουσείων	+ □ *	+ □ *	+ □ *
		1.1.2	Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων	+ □ *	+ □ *	+ □ *
		1.1.3	Αναβάθμιση υφισταμένων εκθεσιακών χώρων	+ □ *	+ □ *	+ □ *
		1.1.4	Κατασκευή νέων εκθεσιακών χώρων	+ □ *	+ □ *	+ □ *
	1.2	1.2.1	Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται	+ □ *	+ □ *	+ □ *
		1.2.2	Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται	+ □ *	+ □ *	+ □ *
Α.Π.2	2.1	2.1.1	Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται	+ □ *	+ □ *	+ □ *
		2.1.2	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	+ □ *	+ □ *	+ □ *
	2.2	2.2.1	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	+ □ *	+ □ *	+ □ *
Α.Π.3	3.1	Τεχνική βοήθεια	+ □ *	+ □ *	+ □ *	
	3.2		+ □ *	+ □ *	+ □ *	
Ε.Π ΚτΠ			+ □ *	+ □ *	+ □ *	
Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση			+ □ *	+ □ *	+ □ *	

+ = Θετικές Επιπτώσεις - = Αρνητικές Επιπτώσεις
 * = Άμεσες □ = Έμμεσες

- *Α.Π.1: Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς
- ΑΠ.2: Ανάπτυξη σύγχρονου πολιτισμού
- ΑΠ.3: Τεχνική βοήθεια
- Μ1.1: Αναβάθμιση υφισταμένων και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών
- Μ1.2: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων
- Μ2.1: Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού
- Μ2.2: Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων
- Μ3.1: Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος
- Μ3.2: Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος

2.4.2 Ισότητα ευκαιριών

Από το σύνολο των κριτηρίων που προτείνονται στα επίσημα κείμενα¹ για την εκτίμηση της συνάφειας των παρεμβάσεων των Ε.Π με τον οριζόντιο στόχο της ισότητας των ευκαιριών, αξιόπιστη χρήση μπορεί να γίνει μόνον εκείνων που αφορούν στην ισότητα ευκαιριών στην απασχόληση και, εν μέρει, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, καθώς για τα θέματα αυτά υπάρχει σχετικώς επαρκής, γενική και ειδική, πληροφορία.

- Η γενική πληροφορία αφορά στη διαθέσιμη κατά φύλο διάρθρωση της απασχόλησης στο ΥΠ-ΠΟ που είναι ο σχεδόν αποκλειστικός εργοδότης στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η απουσία στοιχείων δεν επιτρέπει εκτιμήσεις όσον αφορά στην κατάσταση της γυναικείας απασχόλησης στην ιδιωτική αγορά εργασίας του τομέα του σύγχρονου πολιτισμού. Συναφώς, παρατηρείται απουσία στοιχείων για τη συμμετοχή των γυναικών στη δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων. Θα

¹ Βλ. "Μεθοδολογικές κατευθύνσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης του οριζοντίου στόχου της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις των Δ.Τ. Ιθάκη 19-20 Ιουνίου 2003", σε συνδυασμό με το "ESF Monitoring and Evaluation Meeting - Technical Group 21/06/02, Evaluation of mainstreaming equal opportunities for women and men in measures cofinanced by the ESF".

ήταν επομένως σκόπιμη η διεξαγωγή εξειδικευμένης έρευνας σε θέματα πολιτιστικής απασχόλησης και ισότητας ευκαιριών, στο πλαίσιο του ειδικότερου ενδιαφέροντος που επιδεικνύει η Ευρ. Επιτροπή επί του προκειμένου.

- Η ειδική πληροφορία προκύπτει από case study με εξειδικευμένο ερωτηματολόγιο προς τους Τ.Δ των Έργων του Ε.Π που διεξήχθη επ' ευκαιρία της παρούσας αξιολόγησης (βλ. παρ. 4.5.1.4, κατωτέρω).

Βάσει των δύο αυτών κατηγοριών πληροφοριών εκτιμήθηκε η ακόλουθη Μήτρα:

Μήτρα VII : Ισότητα Ευκαιριών (στο πεδίο της απασχόλησης)					
Α.Π.*	Μέτρα	Κατηγορία Πράξεων		Συνάφεια	
		Κωδικός	Τίτλος	+	-
Α.Π.1	1.1	1.1.1	Ανακαίνιση / επέκταση υφισταμένων κτιρίων Μουσείων	1	
		1.1.2	Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων	1	
		1.1.3	Αναβάθμιση υφισταμένων εκθεσιακών χώρων	1	
		1.1.4	Κατασκευή νέων εκθεσιακών χώρων	1	
	1.2	1.2.1	Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται	1	
		1.2.2	Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται	1	
Α.Π.2	2.1	2.1.1	Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται	1	
		2.1.2	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	1	
	2.2	2.2.1	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	1	
Α.Π.3	3.1		Τεχνική βοήθεια	1	
	3.2			1	
Ε.Π ΚτΠ				1	
Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση				1	

+ = Θετικές Επιπτώσεις - = Αρνητικές Επιπτώσεις ? = Απροσδιόριστο
 1 = Άμεσες 2 = Έμμεσες * = Ουδέτερες

- *Α.Π.1: Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς
 ΑΠ.2: Ανάπτυξη σύγχρονου πολιτισμού
 ΑΠ.3: Τεχνική βοήθεια
 Μ1.1: Αναβάθμιση υφισταμένης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών
 Μ1.2: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων
 Μ2.1: Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού
 Μ2.2: Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων
 Μ3.1: Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος
 Μ3.2: Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος

Αναλυτικότερα, η εκτίμηση της Μήτρας βασίστηκε στα παρακάτω δεδομένα:

- Από τα διαθέσιμα στοιχεία του ΥΠ-ΠΟ προκύπτει ότι η συμμετοχή ανδρών και γυναικών στο μόνιμο απασχολούμενο προσωπικό διαμορφώνεται ως εξής: επί συνόλου 4.456 απασχολουμένων, οι 2.493 (55,9%) είναι άνδρες και οι 1963 (44%) γυναίκες. Η αρκετά ισόρροπη αυτή κατανομή ανατρέπεται στο προσωπικό με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, όπου επί συνόλου 499 απασχολουμένων οι 499 (78%) είναι άνδρες και οι 141 (22%) γυναίκες.

- Η σύνθεση κατά φύλλο και ειδικότητα του μόνιμου προσωπικού δείχνει απόλυτη υπεροχή των γυναικών σε ορισμένες ειδικότητες, όπως: ΠΕ Αρχαιολόγοι (81%), ΠΕ Διοικητικοί (66%), ΤΕ Διοικητικοί / Λογιστικοί (69,5%), ΤΕ Συντηρητές αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης (73%), ΤΕ Εργοδηγοί / Σχεδιαστές (81%), ΔΕ Διοικητικοί / Γραμματείς (75,6%), ΥΕ Προσωπικό καθαριότητας. Αντίθετα, οι άνδρες υπερέχουν σε επαγγέλματα, όπως: ΤΕ Τεχνολόγοι Εφαρμογών (75%), ΔΕ Φύλαξη / Πληροφόρηση (63,4%), ΔΕ Τεχνικοί Συντήρησης Αρχαιοτήτων (66%), ΔΕ Τεχνικών (96%), ΔΕ Εργατοτεχνιτών (87%), Νυχτοφυλάκων (97,4%).
- Στους εργαζομένους με σχέση ιδιωτικού δικαίου, υπερέχουν οι άνδρες στις περισσότερες ειδικότητες: φύλακες (52,5%), νυχτοφύλακες (100%), αρχιτεχνίτες (91%), οδηγοί αυτοκινήτων (100%), ηλεκτρολόγοι (100%). Στις ειδικότητες ανωτέρων προσόντων η παρουσία των γυναικών είναι αυξημένη: αρχιτέκτονες (59%), χειριστές Η/Υ: 100%. Τέλος, στο προσωπικό καθαριότητας, οι γυναίκες συμμετέχουν κατά 100%.
- Μία πρώτη παρατήρηση που συνάγεται είναι ότι ενώ η υπεροχή των ανδρών είναι σαφής σε θεωρούμενα ως κυρίως ανδρικά επαγγέλματα, π.χ. αυτά που απαιτούν αυξημένη μυϊκή ισχύ (εργατοτεχνίτες, φύλακες), δεν συμβαίνει το ίδιο όσον αφορά στις γυναίκες. Πράγματι, με την εξαίρεση του προσωπικού καθαριότητας και γραμματειακής υποστήριξης, οι άλλοι κλάδοι στους οποίους υπερέχουν οι γυναίκες ή έστω καταλαμβάνουν σημαντικό ποσοστό των θέσεων δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως συμβατικά γυναικείοι. Με την επιφύλαξη ότι θα έπρεπε να γίνει πλέον ανάλυση προκειμένου να εντοπιστεί η σχέση των φύλων στην εκπαίδευση (πριν την κατάληψη θέσεων απασχόλησης), φαίνεται ότι το ανωτέρω συμπέρασμα είναι το πλέον σημαντικό, επιβεβαιώνεται μάλιστα τόσο από τα στοιχεία του ΥΠ-ΠΟ, όσο και από τα αποτελέσματα του case study της παρ. 4.5.1.4.
- Βάσει των ανωτέρω, εύλογη είναι η υπόθεση ότι και κατά τη λειτουργία των υλοποιουμένων Έργων θα παρατηρηθούν ανάλογα φαινόμενα τουλάχιστον στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Η υψηλή συμμετοχή των γυναικών στη πολιτιστική απασχόληση (του δημόσιου τομέα) συνοδεύεται από σημαντική εκπροσώπησή τους στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων. Δύο γυναίκες συμμετέχουν στην ηγεσία του ΥΠ-ΠΟ (Γενική Γραμματεύς και Ειδική Γραμματεύς). Υπενθυμίζεται ότι τρεις γυναίκες έχουν διατελέσει Υπουργοί στο ίδιο Υπουργείο κατά την τελευταία δεκαετία.

Προκύπτει από τα ανωτέρω ότι το Ε.Π Πολιτισμός εφαρμόζεται σε ένα χώρο, όπου δεν απαιτείται ιδιαίτερη προσπάθεια και εξειδικευμένα Μέτρα για την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών στην απασχόληση (τουλάχιστον για τις γυναίκες που ανήκουν στο επιστημονικό προσωπικό), καθώς και στη λήψη των αποφάσεων. Ωστόσο, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην γυναικεία συμμετοχή στην απασχόληση που πρόκειται να προκύψει από την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στη διαχείριση και ανάδειξη του τομέα του πολιτισμού, η οποία προβλέπεται να δημιουργήσει πλήθος θέσεων απασχόλησης υψηλής εξειδίκευσης και αμοιβών. Η ευρωπαϊκή εμπειρία δείχνει ότι η συμμετοχή των γυναικών στον τομέα του «ψηφιοποιημένου πολιτισμού» (digital culture) είναι μικρή και ότι ο χώρος ανδροκρατείται. Υπάρχει επομένως ανάγκη άμεσης κινητοποίησης για επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση

των γυναικών στον ανωτέρω τομέα και ενδεχομένως πρόβλεψη ειδικών κινήτρων προώθησης της γυναικείας απασχόλησης, προκειμένου να ικανοποιηθεί και το αίτημα του προσδιορισμού συγκεκριμένων στόχων για την αντιμετώπιση (πιθανών) ανισοτήτων.

Σχετικώς με λοιπά κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την αποτίμηση της προώθησης της ισότητας ευκαιριών, παρατηρούνται τα εξής:

- Δεν παρατηρούνται νομικά ή άλλου είδους εμπόδια στην εκπαίδευση όλων των βαθμίδων και ειδικότερα σε επαγγέλματα που αφορούν στην πολιτιστική απασχόληση, όπως ενδεικτικά μαρτυρά η κατάληψη θέσεων από γυναίκες σε όλες τις ειδικότητες του ΥΠ-ΠΟ, με τις εξαιρέσεις που αναφέρθηκαν ανωτέρω και με ερωτηματικό όσον αφορά στη μελλοντική απασχόληση που απαιτεί εξειδίκευση σε νέες τεχνολογίες.
- Η ισόρροπη συμμετοχή στην οικογενειακή και επαγγελματική ζωή είναι γενικότερο πρόβλημα και δεν εμφανίζει κατά τα φαινόμενα ιδιαιτερότητες όσον αφορά στις γυναίκες που απασχολούνται στον τομέα του πολιτισμού.
- Οδηγίες και πληροφορίες για την ισότητα των ευκαιριών παρέχονται από την Υπηρεσία Διαχείρισης στους Τ.Δ, ενώ με ερωτηματολόγια παρακολουθείται η υλοποίησή του.
- Τέλος, η συμμετοχή στην Επ-Πα Εκπροσώπων της Γραμματείας Ισότητας και του Υπουργείου Εργασίας διαμορφώνει προϋποθέσεις για την παρακολούθηση της υλοποίησης του Οριζόντιου Στόχου της ισότητας των ευκαιριών.

2.4.3 Περιβάλλον

Θετική και ισχυρή είναι η συσχέτιση με την οριζόντια προτεραιότητα της αειφορίας, καθώς τα Έργα πολιτισμού είτε είναι ουδέτερα ως προς τους περιβαλλοντικούς όρους, είτε διαφυλάσσουν το περιβάλλον (Αρχαιολογικοί Χώροι / Μνημεία), είτε προκαλούν παροδική επιδείνωση του κατά τη διάρκεια της κατασκευής υποδομών (Μουσεία / μεγάλες υποδομές σύγχρονου πολιτισμού) - όπως άλλωστε συμβαίνει με όλα τα κατασκευαστικά Έργα - όχι όμως και κατά τη λειτουργία τους, επειδή στις περισσότερες περιπτώσεις, η δημιουργία υποδομών πολιτισμού συνοδεύεται από αναβάθμιση του περιβάλλοντος χώρου.

Σημαντική θετική επίπτωση στους περιβαλλοντικούς όρους προκύπτει και από την αλλαγή χρήσης υποβαθμισμένων περιοχών, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα το απώτερο άκρο της οδού Πειραιώς, όπου η κατασκευή του Πολιτιστικού Κέντρου του Μουσείου Μπενάκη επί της Πειραιώς 138, σε συνδυασμό με τη λειτουργία της Σχολής Καλών Τεχνών και την εγκατάσταση και άλλων συναφών χρήσεων, τείνει να μεταβάλει μια κατ' εξοχήν υποβαθμισμένη και ρυπαίνουσα περιοχή βιομηχανικών και εμπορικών χρήσεων εν κρίσει, σε πόλο πολιτιστικής ανάπτυξης. Όπως και στην περίπτωση της ισότητας των ευκαιριών, η θετική συσχέτιση με την αειφορία είναι εγγενής στις παρεμβάσεις πολιτισμού, αφορά δε σχεδόν στο σύνολο τους τα συγχρηματοδοτούμενα Έργα.

Μήτρα VIII : Περιβάλλον																			
Α.Π.*	Μέτρα	Κατ/ρια Πράξεων	Συνάφεια με:																
			Αέρα / Κλίμα		Νερό		Έδαφος		Φύση / Άγρια Ζωή		Τοπίο		Φυσικοί Πόροι		Θόρυβος		Παράκτια Ζώνη		
			+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	
Α.Π.1	1.1	1.1.1										2		2		2			
		1.1.2										2		2		2			
		1.1.3																	
		1.1.4																	
	1.2	1.2.1									1								
		1.2.2									1								
Α.Π.2	2.1	2.1.1									2		2		2				
		2.1.2									2		2		2				
	2.2	2.2.1									2		2		2				
Ε.Π ΚτΠ																			
Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση																			

+ = Θετικές Επιπτώσεις - = Αρνητικές Επιπτώσεις ? = Απροσδιόριστο
 1 = Άμεσες 2 = Έμμεσες □ (κενό) = Ουδέτερες

- *Α.Π.1: Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς
- ΑΠ.2: Ανάπτυξη σύγχρονου πολιτισμού
- Μ1.1: Αναβάθμιση υφισταμένης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών
- Μ1.2: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων
- Μ2.1: Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού
- Μ2.2: Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων

2.4.4 Ανταγωνιστικότητα

Συνάφεια εντοπίζεται, κατ' αρχήν, ως προς την προσδοκώμενη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του ίδιου του πολιτιστικού προϊόντος λόγω της υλοποίησης από το παρόν Ε.Π των υψηλότερων επενδύσεων που έχουν ποτέ γίνει στον τομέα του πολιτισμού, σε συνδυασμό με τις παρεμβάσεις στον πολιτισμό του Ε.Π «ΚτΠ» και με δεδομένη την αύξηση της ζήτησης για πολιτιστικά αγαθά, διεθνώς. Τα θέματα αυτά έχουν αναλυθεί εκτενώς στις παραγράφους 1.2.1 και 1.2.2.

Υψηλή αναμένεται να είναι και η συσχέτιση με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της τουριστικής προσφοράς μέσω της εν δυνάμει διαφοροποίησης και του εμπλουτισμού της με θεματικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού, επικεντρωμένες στον πολιτισμό και σε συναφείς δραστηριότητες. Σημαντικό ρόλο θα παίξει, επίσης, η αναμενόμενη διεύρυνση της ζήτησης για πολιτιστικά αγαθά λόγω, αφενός, των μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων της τρέχουσας περιόδου και, αφετέρου, της γενικότερης ανάδειξης και προβολής της ιστορικής και πολιτισμικής φυσιογνωμίας της χώρας που θα προκύψει από την εισαγωγή ψηφιακών τεχνολογιών και σύγχρονων επικοινωνιακών πρακτικών.

Μήτρα ΙΧ : Ανταγωνιστικότητα									
Α.Π	Μέτρα	Κατηγορία Πράξεων		Συνάφεια με:					
		Κωδικός	Τίτλος	Πολιτιστικό προϊόν		Τουρισμός		Κλάδοι Αιχμής	
				+	-	+	-	+	-
Α.Π.1	1.1	1.1.1	Ανακαίνιση / επέκταση υφισταμένων κτιρίων Μουσείων	1		2		2	
		1.1.2	Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων	1		2		2	
		1.1.3	Αναβάθμιση υφισταμένων εκθεσιακών χώρων	1		2		2	
		1.1.4	Κατασκευή νέων εκθεσιακών χώρων	1		2		2	
	1.2	1.2.1	Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται	1		2		2	
		1.2.2	Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται	1		2		2	
Α.Π.2	2.1	2.1.1	Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται	1		2		2	
		2.1.2	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	1		2		2	
	2.2	2.2.1	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	1		2		2	
Ε.Π ΚτΠ				1		1		1	
Ε.Π Επ.Κατ/ση & Απ/ση				1		2		2	

+ = Θετικές Επιπτώσεις - = Αρνητικές Επιπτώσεις ? = Απροσδιόριστο
 1 = Άμεσες 2 = Έμμεσες * = Ουδέτερες

- *Α.Π.1: Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς
 ΑΠ.2: Ανάπτυξη σύγχρονου πολιτισμού
 Μ1.1: Αναβάθμιση υφισταμένων και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών
 Μ1.2: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων
 Μ2.1: Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού
 Μ2.2: Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων

Τέλος, δεν είναι αμελητέα η συσχέτιση με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας διαφόρων κλάδων αιχμής, καθώς η τόνωση της ζήτησης και οι υψηλές απαιτήσεις που συνεπάγεται η υλοποίηση των παρεμβάσεων του Γ΄ ΚΠΣ για τον πολιτισμό (π.χ. ψηφιοποίηση και παραγωγή προϊόντων «περιεχόμενου», υπηρεσίες πολιτιστικού, συνεδριακού, εκπαιδευτικού και άλλων συναφών μορφών τουρισμού, κ.λπ.) θα ωθήσουν τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις σε αναβάθμιση της ποιότητας και ανταγωνιστικότητας της προσφοράς τους.

Σημειώνεται ότι στην επομένη παράγραφο περί συνέργιας και συμπληρωματικότητας γίνεται συστηματική αναφορά στη σχέση του Ε.Π Πολιτισμός με άλλα Προγράμματα του Γ΄ ΚΠΣ τα οποία προσβλέπουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στους τομείς στους οποίους αναφέρονται.

Υπογραμμίζεται ότι η γενικότερη επενέργεια στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας από το σύνολο των παρεμβάσεων στον πολιτισμό αναμένεται να είναι ευρύτερη από εκείνη που μπορεί να συλλάβουν οι αναφορές της παρούσας Έκθεσης, λόγω των πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων επί της δυνατότητας παρουσίας και διεύθυνσης της χώρας στα διεθνή πολιτιστικά δρώμενα.

Ωστόσο, σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει με τις οριζόντιες προτεραιότητες της ισότητας των ευκαιριών και του περιβάλλοντος - των οποίων η θετική συσχέτιση με τα έργα πολιτισμού πρέπει να θεωρείται

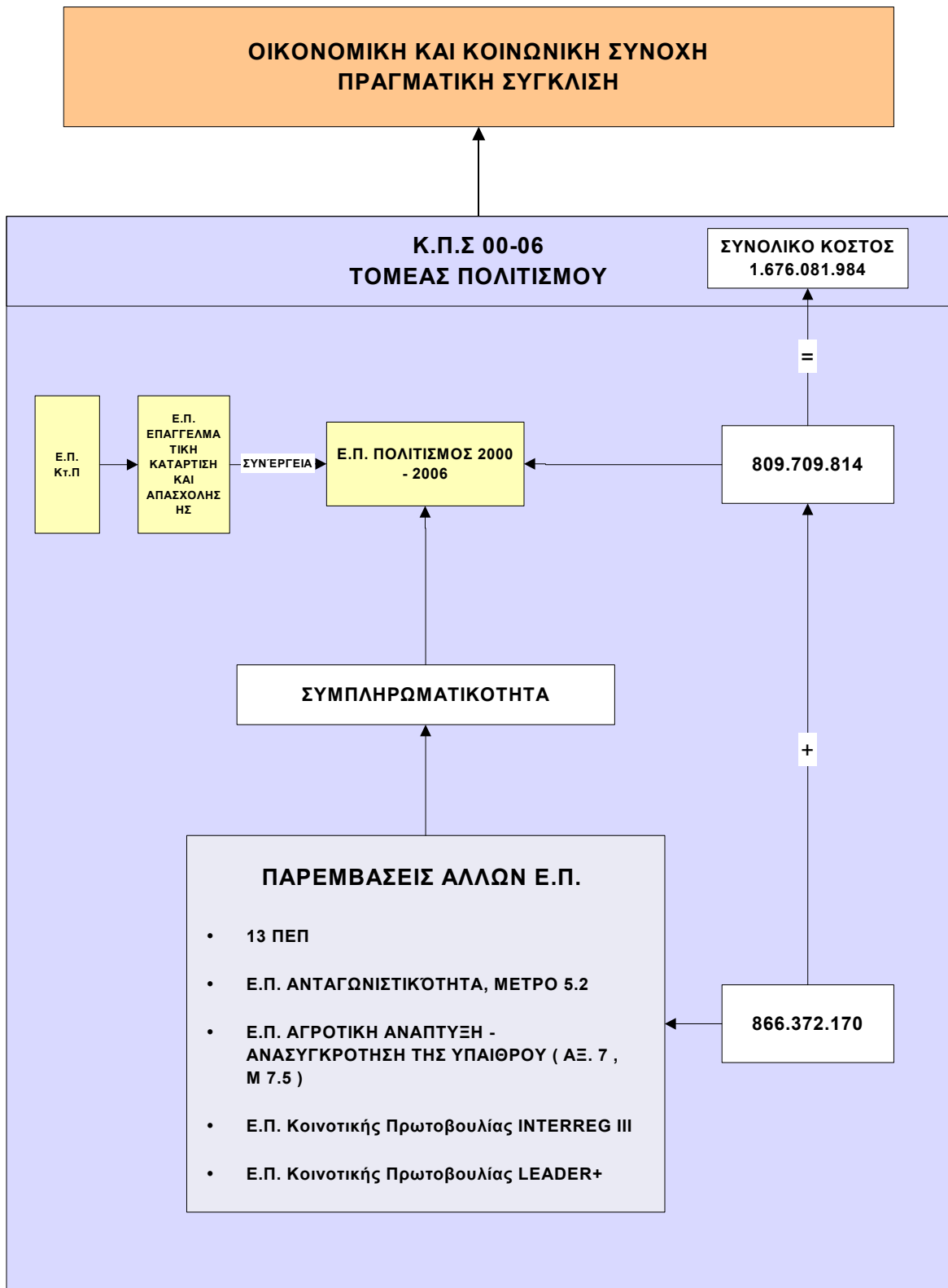
περίπου εγγενής ή έστω πολύ πιθανή - η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μέσω του παρόντος Προγράμματος χρήζει εξειδικευμένων στρατηγικών για την αξιοποίηση των ευκαιριών που δημιουργούν οι υλοποιούμενες επενδύσεις.

Η μέχρι σήμερα επίπτωση των δεδομένων της υλοποίησης επί της προώθησης των οριζοντίων προτεραιοτήτων θα συνεκτιμηθεί κατωτέρω, κατά την ανάλυση της αποτελεσματικότητας (Βλ. Κεφάλαιο 4).

2.5 ΣΥΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η παρέμβαση του Γ' ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού δεν εξαντλείται στα Ε.Π «Πολιτισμός», «ΚτΠ» και «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση», αλλά εκδηλώνεται με τη δράση και άλλων Ε.Π τα οποία λειτουργούν, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, συμπληρωματικά προς το πρώτο. Αυτά είναι:

- Τα Π.Ε.Π
- Το Ε.Π «Ανταγωνιστικότητα» τομέας τουρισμού, Μ. 5.2: Ολοκληρωμένες Δράσεις Εναλλακτικού Τουρισμού.
- Το Ε.Π «Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου»: Α.Π-7: Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της υπαίθρου, Μέτρο 7.5: Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών – Προστασία και διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς.
- Το Ε.Π της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Leader+, Μέτρο 1.4: Προστασία – Ανάδειξη και Αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Τα τέσσερα Ε.Π των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών INTERREG III A:
 - INTERREG III A- ΕΛΛΑΔΑ – ΑΛΒΑΝΙΑ, Μέτρο 2.2: Συνεργασία εκπαιδευτικών, ερευνητικών φορέων / Ανάδειξη και προβολή πολιτιστικών πόρων.
 - INTERREG III A- ΕΛΛΑΔΑ – FYROM, Μέτρο 2.2: Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού / Ανάδειξη και προβολή πολιτιστικών και τουριστικών πόρων.
 - INTERREG III A- ΕΛΛΑΔΑ – ΚΥΠΡΟΣ, Μέτρο 3.3: Ανάδειξη και προβολή πολιτιστικών και τουριστικών πόρων.
 - INTERREG III A- ΕΛΛΑΔΑ – ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ, Μέτρο 3.3: Ανάδειξη και προβολή πολιτιστικών και τουριστικών πόρων.
- Urban: περιλαμβάνει δράσεις για τον πολιτισμό
- Equal: περιλαμβάνει δράσεις για τον πολιτισμό

ΓΡΑΦΗΜΑ Β

Η συνέργια και η συμπληρωματικότητα μεταξύ του συνόλου των Ε.Π του Γ' ΚΠΣ και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών που υλοποιούν Έργα και δράσεις πολιτισμού δομείται ή πρέπει να δομείται γύρω από το «Ε.Π Πολιτισμός», ως την κεντρικής και στρατηγικής σημασίας διαρθρωτική παρέμβαση στο πεδίο του πολιτισμού.

- Η σχέση **συνέργιας** μεταξύ των Ε.Π «Πολιτισμός», «ΚΤΠ» και «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση» προκύπτει από το γεγονός ότι τα δεύτερα συν-υλοποιούν μαζί το πρώτο, δύο από τους Α.Π του. Οι παρεμβάσεις των τριών συνεργούντων Ε.Π είναι **διαφορετικής φύσης**, αλλά το Ε.Π «Πολιτισμός» προσδιορίζει ή θα πρέπει να προσδιορίζει το είδος και το εύρος της δράσης των δύο άλλων.
- Από κοινού με το Ε.Π «Πολιτισμός» σχεδιάζεται σημαντικό μέρος των Έργων των ΠΕΠ στον τομέα του πολιτισμού. Τα Έργα αυτά προκύπτουν από το Πρόγραμμα Δράσης του ΥΠ-ΠΟ, υλοποιούνται από τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες του (Εφορίες), είναι της **ίδιας φύσης** με εκείνα του Ε.Π Πολιτισμός (Μουσεία, Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία). Η δε ένταξη τους εγκρίνεται από το ΚΑΣ (ως προς το επιστημονικό μέρος). Στην ουσία το ΥΠ-ΠΟ υλοποιεί το Πρόγραμμα Δράσης του, μέσω της χρηματοδοτικής πηγής των ΠΕΠ. Μεταξύ του Ε.Π «Πολιτισμός» και των δεκατριών ΠΕΠ υπάρχει σχέση **συμπληρωματικότητας**, στον βαθμό που τα Έργα των δεύτερων ενισχύουν τις Κ-Π του πρώτου.
- Όσον αφορά, αφενός στα Έργα πολιτισμού των ΠΕΠ στα οποία δεν εμπλέκεται το ΥΠ-ΠΟ και, αφετέρου, στα Έργα πολιτισμού άλλων Ε.Π και Πρωτοβουλιών που δραστηριοποιούνται στον πολιτιστικό τομέα, Τελικοί τους Δικαιούχοι είναι τρίτοι φορείς, δημόσιοι ή ιδιωτικοί. Αν και τα Έργα των τρίτων είναι κατά πλειονότητα διαφορετικής φύσης από εκείνα του Ε.Π «Πολιτισμός», εν τούτοις πρέπει να θεωρηθούν συμπληρωματικά προς αυτά, με την έννοια ότι διευρύνουν και εμπλουτίζουν το πεδίο δράσης του Γ' ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού. Σημειώνεται ότι σύμφωνη γνώμη πρέπει να εκφράζεται από το ΥΠ-ΠΟ τουλάχιστον για τα σημαντικότερα από αυτά.

2.5.1 Συνολική παρέμβαση του Γ' ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού

Τα μέχρι σήμερα ενταγμένα Έργα του ΥΠ-ΠΟ που υλοποιούνται από τα ΠΕΠ, παρουσιάζονται στον κατωτέρω Πίνακα 2-3. Από τα στοιχεία του Πίνακα προκύπτει ότι τα ΠΕΠ έχουν εντάξει 140 Έργα ενδιαφέροντος ΥΠ-ΠΟ (Μουσεία, Μνημεία, Αρχαιολογικοί Χώροι) μέχρι 30/6/03 ύψους 193.774.898 Ευρώ, έναντι εντάξεων της ίδιας φύσης Έργων του Ε.Π (69 έργων) ύψους 418.442.694 Ευρώ.

Στο συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων Έργων της ανωτέρω κατηγορίας, το Ε.Π συμμετέχει κατά 68,35%, τα δε ΠΕΠ, κατά 31,65%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-3: ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΥΠ-ΠΟ										
Ε.Π.	Ημερομηνία Ελέγχου	Μουσεία		Αρχαιολογικοί Χώροι - Μνημεία		Σύγχρονος Πολιτισμός		Σύνολο Έργων		
		Αριθμός Έργων	Π/Υ	Αριθμός Έργων	Π/Υ	Αριθμός Έργων	Π/Υ	Συνολικός Αριθμός Έργων	Π/Υ	% Π.Υ.
Ε.Π.	31/12/2002	23	186.959.275	37	150.138.167	5	44.275.504	65	381.372.946	70,30%
	30/6/2003	25	206.568.275	39	167.598.915	5	44.275.504	69	418.442.694	68,35%
ΠΕΠ	31/12/2002	15	64.075.549	95	97.019.438	-	-	110	161.094.987	29,70%
	30/6/2003	22	70.668.013	118	123.106.885	-	-	140	193.774.898	31,65%
Σύνολο	31/12/2002	38	251.034.824	132	247.157.605	5	44.275.504	175	542.467.933	100,00%
	30/6/2003	47	277.236.288	157	290.705.800	5	44.275.504	209	612.217.592	100,00%

(σε Ευρώ)

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΕΚΤΟΣ ΕΡΓΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΥΠ-ΠΟ)								
Κατηγορίες πράξεων / Προγράμματα	ΠΕΠ	Ε.Π.:Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της Υπαιθρου	Ε.Π.: Ανταγωνιστικότητα	Leader +	Τέσσερα Interreg III A	Equal	Urban	Σύνολο
Δίκτυα – Διαδρομές	✓	✓	✓	✓	✓			5
Στήριξη και ανάδειξη της σύγχρονης πολ.δημιουργίας	✓	✓		✓	✓			4
Παραδοσιακή λαϊκή αρχιτεκτονική	✓	✓		✓				3
Προβιομηχανική αρχιτεκτονική	✓	✓	✓	✓				4
Παραδοσιακές τεχνικές κατασκευών και παραγωγής			✓	✓				2
Προβολή πολιτιστικού προϊόντος	✓	✓	✓	✓	✓			5
Υποδομές σύγχρονου πολιτισμού	✓							1
Επιστημονική έρευνα στον τομέα του πολιτισμού	✓							1
Ένταξη των Α-Χ στον αστικό ιστό – δημιουργία χώρων συνεύρεσης, αναψυχής και επιμόρφωσης	✓							1
Λαογραφία – αγροτική κληρονομιά – εκδηλώσεις	✓	✓		✓				3
Διατήρηση, αξιοποίηση παραδοσιακού τρόπου ζωής			✓					1
Μουσεία				✓	✓		✓	3
Επιχειρηματική δράση μικρού μεγέθους	✓	✓	✓	✓	✓			5
Πολιτιστική απασχόληση	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
Σύνολο	11	8	7	10	6	1	2	

Τα λοιπά Έργα πολιτισμού των ΠΕΠ και τα Έργα πολιτισμού των άλλων Ε.Π συγκροτούν ένα ποικιλόμορφο σύνολο, αναλόγως με τον τομέα στον οποίο ενεργοποιείται έκαστο από αυτά και με τις προτεραιότητες του. Παρατίθεται κατωτέρω μία πρώτη τυπολογία των εν λόγω Έργων:

Τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφανίζουν οι δράσεις: (i) πολιτιστική απασχόληση, (ii) Δίκτυα – Διαδρομές που συχνά συνδυάζουν στοιχεία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, (iii) προβολή του πολιτιστικού προϊόντος και επιχειρηματική δράση μικρού μεγέθους με επίκεντρο τον πολιτισμό. Ακολουθούν (iv) στήριξη και ανάδειξη της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας και συντήρηση / ανάδειξη της προβιομηχανικής αρχιτεκτονικής (ελαιοτριβεία, νερόμυλοι, κ.λπ.) και (vi) παραδοσιακή λαϊκή αρχιτεκτονική. Τα λοιπά είδη Έργων και δράσεων παρουσιάζουν μικρότερη συχνότητα. Όλα τα Προγράμματα εμφανίζουν ποικιλία παρεμβάσεων, αλλά περισσότερο τα ΠΕΠ και το Leader+ (βλ. λεπτομερή περιγραφή των δράσεων των διαφόρων Προγραμμάτων στο Παράρτημα Ι, Πίνακα Α).

Συνάγεται από τα ανωτέρω στοιχεία και πληροφορίες που προέκυψαν bottom up ότι:

- Η συνέργια και η συμπληρωματικότητα αποτελούν **οργανικό στοιχείο της στρατηγικής** του παρόντος Προγράμματος, ειδικά στο πεδίο της διατήρησης, ανάδειξης, αξιοποίησης και προβολής της κινητής και της επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Οι επιλεξιμότητες των Προγραμμάτων συνεπέφεραν **συντονισμό με τις εξελίξεις που εκδηλώνονται στην Ε.Ε**, αναδεικνύοντας την κοινωνικοοικονομική και τεχνολογική συνιστώσα των παρεμβάσεων στον πολιτισμό. Αυτό τουλάχιστον μαρτυρεί η συμπερίληψη δράσεων πολιτισμού σε όλα τα επιδεκτικά Προγράμματα και το ύψος της συνολικής χρηματοδότησης του τομέα. Είναι εύλογο ότι τα Ε.Π των παραγωγικών τομέων της οικονομίας, επιδιώκουν αμεσότερη οικονομική αξιοποίηση του πολιτιστικού προϊόντος. Π.χ. το Μ.7.5 του Ε.Π «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου» ευθέως επιδιώκει την πολυδραστηριότητα / πολυαπασχόληση των κατοίκων της υπαίθρου μέσω οικονομικών δραστηριοτήτων τοπικής εμβέλειας με επίκεντρο τον πολιτισμό. Το αυτό επιχειρεί και το Leader+. Επίσης, το Μ.5.2 του Ε.Π «Ανταγωνιστικότητα» συνδέει αμέσως τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος με την αξιοποίηση ιδίως της λαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως και οι δράσεις των 4 Ε.Π του Interreg III Α.
- Αντίθετα, στη λιγότερο πρόσφορη για άμεσους τρόπους οικονομικής αξιοποίησης πολιτιστική κληρονομιά, η κοινωνικοοικονομική συνιστώσα, εμφανίζεται ιδίως με τη μορφή της συμβολής στην περιφερειακή ανάπτυξη και στη διαφοροποίηση και εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος. Η τεχνολογική συνιστώσα, όμως, είναι εμφανέστατη λόγω της εμπλοκής του Ε.Π «ΚτΠ», γεγονός που συνδέει την πολιτιστική κληρονομιά με έναν από τους δυναμικότερους διεθνείς οικονομικούς κλάδους, ο οποίος μάλιστα παρουσιάζει υψηλές επιδόσεις στη δημιουργία απασχόλησης. Επί του προκειμένου, εντύπωση προκαλεί η αδράνεια του Μ.1.5 του Ε.Π «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση», το οποίο αφορά σε κατάρτιση ανέργων, ειδικώς όταν η προσφορά εργασίας είναι δεδομένη από τον βασικό εργοδότη στο πεδίο της πολιτιστικής κληρονομιάς που είναι το ΥΠ-ΠΟ και μάλιστα, σε όρους σημαντικού βαθμού ισότητας ευκαιριών των φύλων, όπως συνάγεται από τα διαθέσιμα στοιχεία. Σημειώνεται ότι οι ανάγκες της αγοράς σε παραδοσιακά και σύγχρονα επαγγέλματα πολιτισμού, στο

βαθμό που έχουν διερευνηθεί, εντοπίζει μεγάλη ζήτηση. Επομένως, είναι αναγκαίο να καταβληθούν άμεσες προσπάθειες για την ενεργοποίηση του Μέτρου, καθώς ο στόχος του είναι συναφής με τον πρώτο στόχο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, ενώ, ταυτόχρονα, συμβάλει στην υλοποίηση της εθνικής πολιτικής απασχόλησης. Εξυπακούεται ότι η κατάρτιση των ανέργων στην πολιτιστική κληρονομιά προϋποθέτει όχι μόνον εξειδικευμένο και αξιόπιστο φορέα, αλλά και ειδικά μέτρα ασφάλειας, λόγω της ανυπολόγιστης αξίας, λεπτότητας και ευαισθησίας της κινητής και ακίνητης πολιτιστικής κληρονομιάς.

- Από την καταγραφή, bottom up, των παρεμβάσεων πολιτισμού των διαφόρων Ε.Π προκύπτει μία **συνεχής διεύρυνση του περιεχομένου της πολιτιστικής κληρονομιάς** που συντρέχει με αντίστοιχες εξελίξεις στην Ε.Ε. Ωστόσο, η διατήρηση, αξιοποίηση και προβολή της κινητής και επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς της αρχαιότητας και των βυζαντινών χρόνων, κυριαρχεί στο Γ' ΚΠΣ από άποψη χρηματοδότησης, γεγονός που οφείλεται στο εύρος και την αξία του αναξιοποίητου πολιτιστικού αποθέματος λόγω της έλλειψης κατάλληλων προϋποθέσεων (επαρκών υποδομών, συναφών υπηρεσιών, σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού). Λιγότερο σημαντική είναι η παρέμβαση στο σύγχρονο πολιτισμό, πέραν των μεγάλων υποδομών του Ε.Π Πολιτισμός και ορισμένων παρεμβάσεων των ΠΕΠ.
- Προκύπτει από τα ανωτέρω ότι η συσχέτιση των παρεμβάσεων στον πολιτισμό αποκλειστικά με την ποιότητα ζωής, κατά την προγραμματική αντίληψη του Γ' ΚΠΣ, εν μέρει μόνον αποδίδει την κατάσταση που προκύπτει από την ανωτέρω bottom up ανάλυση των παρεμβάσεων των Ε.Π στον πολιτιστικό τομέα. Χωρίς να αγνοείται η αξία του πολιτισμού για την ποιότητα ζωής των πολιτών, επισημαίνεται απλά ότι η στρατηγική των ανωτέρω Προγραμμάτων συντάσσεται περισσότερο με την πραγματικότητα που περιγράφεται ως «πολιτιστική οικονομία» ή «οικονομοποίηση του πολιτισμού».

2.5.2 Ύψος και διάρθρωση της χρηματοδότησης του τομέα του πολιτισμού

Από τα στοιχεία του επόμενου Πίνακα 2-4 προκύπτει ότι η συνολική χρηματοδότηση της διαρθρωτικής παρέμβασης του Γ' ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού εκτιμάται σε 1.676.081.984 Ευρώ. Δεν έχουν συνηπολογιστεί η χρηματοδότηση των δράσεων του Urban και του Equal, καθώς δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία.

- Το Ε.Π «Πολιτισμός» συμμετέχει στη συνολική χρηματοδότηση κατά 36,1%, αν όμως ληφθούν υπ' όψη και τα δύο Ε.Π που υλοποιούν στόχους του, τότε το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 48,3%.
- Η συμμετοχή των ΠΕΠ ανέρχεται σε 41,3% - είναι δηλαδή ανάλογης τάξης μεγέθους με εκείνη του Ε.Π Πολιτισμός - από το οποίο το 11,7% αφορά σε Έργα ενδιαφέροντος ΥΠ-ΠΟ και το υπόλοιπο σε Έργα πολιτισμού τρίτων.
- Τα λοιπά προγράμματα συμμετέχουν με ποσοστό 10,5% περίπου.

Από τα διαθέσιμα στοιχεία δαπανών συνάγεται ότι με την εξαίρεση των Ε.Π Πολιτισμός και των ΠΕΠ (Έργα ενδιαφέροντος ΥΠ-ΠΟ, τα λοιπά προγράμματα εμφανίζουν ελάχιστες ή καθόλου δαπάνες,

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-4: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ					
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ / ΠΕΠ / ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ Π/Υ (2000-06)	%	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ %	ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΧΡΙ 30/6/03	% ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΤΟΝ Π/Υ
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06	604.900.000	36,1%	70%	113.734.418,53	18,8%
Ε.Π ΚτΠ	119.874.814	7,2%	75%	47.412,00	0,0%
Ε.Π ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	84.935.000	5,1%	75%	0,00	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ (1)	809.709.814	48,3%	71%	113.781.830,53	14,1%
ΠΕΠ	691.567.594	41,3%	71%	-	-
<i>(ΕΡΓΑ ενδιαφέροντος ΥΠ-ΠΟ)</i>	<i>(196.998,946)</i>	<i>(11,7%)</i>		<i>(26.948.185,83)</i>	<i>(13,7%)</i>
<i>(ΕΡΓΑ ΤΡΙΤΩΝ)</i>				-	-
ΣΥΝΟΛΟ (2)	691.567.594	41,3%	71%	26.948.185,83	3,9%
Ε.Π ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	57.622.168	3,4%	69%	0,00	0,0%
Ε.Π ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	44.239.025	2,6%	78%	529,57	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ (3)	101.861.193	6,1%	74%	529,57	0,0%
INTERREG III-A	56.905.000	3,4%	75%	0,00	0,0%
LEADER+	16.038.383	1,0%	74%	-	-
ΣΥΝΟΛΟ (4)	72.943.383	4,4%	75%	0,00	0,0%
ΣΥΝΟΛΑ: 1+2+3+4	1.676.081.984	100,0%	71%	140.730.545,93	8,4%

Πηγές: Πίνακας Β, Παρ/τος Ι. Πληροφορίες ΕΥΔ, ΥΠ-ΠΟ

Επισημαίνεται ότι τα ανωτέρω στοιχεία των λοιπών προγραμμάτων που χρηματοδοτούν πολιτιστικά Έργα και δράσεις (εκτός εκείνων που αφορούν στα Έργα πολιτισμού ενδιαφέροντος ΥΠ-ΠΟ των ΠΕΠ) συγκεντρώθηκαν με μεγάλη δυσκολία από την ΕΥΔ και το Σ.Α, δίνονται δε με κάθε επιφύλαξη και τελίως ενδεικτικά, καθώς μπορεί να πάσχουν από διάφορες ατέλειες. Ωστόσο, η ποιοτική αξία τους παραμένει σημαντική, καθώς, ανεξαρτήτως χρηματοδοτικού μεγέθους, τα στοιχεία αυτά καταγράφουν ένα καινοφανές τοπίο πολιτιστικών δράσεων που τείνει να διαμορφώσει την πολιτιστική προσφορά της χώρας.

Νέα πολιτιστικά αγαθά και υπηρεσίες δημιουργούνται βάσει της επιλεξιμότητας των Δ.Τ και απουσία του αρμόδιου για τον πολιτισμό Φορέα που είναι το ΥΠ-ΠΟ. Τονίζεται με έμφαση ότι θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε το σύνολο των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων στον τομέα του πολιτισμού να παρακολουθείται συστηματικά από το ΥΠ-ΠΟ, αφενός, για να διασφαλίζεται η ποιότητα των Έργων και δράσεων και, αφετέρου, για να υπάρχει μια συνεκτική αντίληψη της βαθμιαίας συγκρότησης της πολιτιστικής προσφοράς της χώρας.

2.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

2.6.1 Διαχρονική καταλληλότητα

Από τις αναλύσεις που προηγήθηκαν τόσο στο Κεφάλαιο 1 όσο και στο παρόν 2, προέκυψε η διαχρονική εγκυρότητα της στρατηγικής για τους εξής λόγους, εν συντομία:

- Το εξωτερικό περιβάλλον δεν παρουσίασε κρίσιμες μεταβολές του είδους που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε επαναπροσδιορισμό της στρατηγικής, αντιθέτως ενίσχυσαν σημαντικό τον αρχικό σχεδιασμό.
- Η έκταση, η ένταση και το είδος των αναγκών δικαιώνουν τόσο το ύψος της αρχικής χρηματοδότησης, όσο και τη μεγάλη προβλεπόμενη αύξηση ικανότητας από την υλοποίηση των Κ-Π / Δεικτών Σ.Π (βλ. επ. Κεφάλαιο 3). Επιπροσθέτως, η ανάλυση της προσφοράς αποκάλυψε τόσο ταχέως αυξανόμενες ανάγκες ώστε για την ικανοποίησή τους θα μπορούσαν να απορροφηθούν πολλαπλάσια κονδύλια από τα 26,6 εκατ. ευρώ με τα οποία προικοδοτήθηκε πρόσφατα το πρόγραμμα από το αποθεματικό προγραμματισμού.
- Η ισχυρή συνάφεια των Κ-Π / Δεικτών Σ.Π τόσο με τις Δυνατότητες / Ευκαιρίες, όσο και με τις Αδυναμίες / Απειλές των πεδίων παρέμβασης του Ε.Π προσιωνίζεται υψηλό βαθμό ανταπόκρισης των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων τους με τις ανάγκες του τομέα του πολιτισμού. Οι υψηλοί ρυθμοί υλοποίησης ορισμένων Μέτρων του Προγράμματος (Μ.1.1: Μουσεία και 1.2: Αρχαιολογικοί Χώροι - Μνημεία) επισημαίνουν ότι οι σχετικές με αυτά αδυναμίες του τομέα θα ικανοποιηθούν, στο πλαίσιο του χρονικού ορίζοντα και των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων του Προγράμματος. Ωστόσο, με τα δεδομένα του πρώτου εξαμήνου του 2003, οι αντίστοιχες αδυναμίες του τομέα του Σύγχρονου Πολιτισμού φαίνονται να παραμένουν ακέραιες, ιδίως σε ότι αφορά τα Πολιτιστικά / Συνεδριακά Κέντρα (Μ.2.2) που επρόκειτο να καλύψουν κρίσιμες ανάγκες των Μητροπολιτικών Κέντρων της χώρας. Επομένως, οι εκτιμήσεις της SWOT ανάλυσης διατηρούν την αξία τους, ως προς αυτό το σημείο.
- Η υψηλότερη θετική συσχέτιση των Κ-Π με τις οριζόντιες προτεραιότητες – ιδιαίτερα όσον αφορά την ισότητα ευκαιριών και την αειφορία – επισημαίνει την ορθότητα της στρατηγικής, τη διατήρηση της αξίας της και τη σκοπιμότητα να ενισχυθεί ο τομέας του πολιτισμού με περισσότερα χρηματοδοτικά μέσα.
- Οι κοινωνικοοικονομικές και τεχνολογικές παράμετροι των παρεμβάσεων στην πολιτιστική κληρονομιά και το σύγχρονο πολιτισμό είναι ευδιάκριτες στα αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις από την υλοποίηση της στρατηγικής, ενώ ταυτόχρονα επισημαίνουν το συντονισμό της με τις εξελίξεις στην Ε.Ε. Ωστόσο, η μη ενεργοποίηση του Ε.Π «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση» και η καθυστερημένη ενεργοποίηση του Ε.Π ΚτΠ στον τομέα του πολιτισμού υπογραμμίζουν την ανάγκη της όσο το δυνατόν ταχύτερης υλοποίησής των σχετικών με τον πολιτισμό παρεμβάσεων των δύο αυτών Προγραμμάτων.

- Οι συνέργιες και συμπληρωματικότητες – άλλοτε σχεδιασμένες (ΠΕΠ) και άλλοτε προκύπτουσες - αναμένεται να παράξουν προστιθέμενη αξία στον τομέα του πολιτισμού και από αυτήν την άποψη διατηρούν την αξία τους για τη συνολική στρατηγική του Γ' ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού. Ωστόσο, η χαμηλή έως μηδενική υλοποίηση πολλών από τα συμπληρωματικά Έργα και Δράσεις είναι δυνατόν να καθυστερήσουν ή / και να διακυβεύσουν τα αναμενόμενα σωρευτικά αποτελέσματα και επιπτώσεις τους.

Συνάγεται από τα ανωτέρω, ότι η θετική εκτίμηση της ex ante αξιολόγησης περί καταλληλότητας της στρατηγικής όχι μόνον επιβεβαιώθηκε, αλλά και ενισχύθηκε από τις αναλύσεις που επιχειρήθηκαν επ' ευκαιρία της παρούσας Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης.

Εν τούτοις, η καταλληλότητα και η εγκυρότητα της στρατηγικής δεν είναι πρόκριμα για τη μη διατάραξη των ισορροπιών της από την εσωτερική δυναμική της υλοποίησης. Συστηματική και συνεκτική ανάλυση της διατήρησης ή της αλλοίωσης της διαχρονικής συνέπειας της στρατηγικής βάσει της εξέλιξης των ποσοτικών δεδομένων της υλοποίησης επιχειρείται στις παρ. 4.4.3 και 4.6.

2.7 ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Ε.Π «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» 2000-06 ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

Η συμβολή του πολιτιστικού τομέα στην επίτευξη των στόχων της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής προέκυψε από τη συνθετική θεώρηση, αφενός, της ανάλυσης (top down) του περιβάλλοντος του προγραμματικού σχεδιασμού και, αφετέρου, της διερεύνησης (bottom up) του εύρους και του είδους της διαρθρωτικής παρέμβασης του Γ' ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού.

Το αποτελέσματα της ανάλυσης των Κεφαλαίων 1 και 2 έδειξαν ότι η εμβέλεια του πολιτιστικού τομέα υπερβαίνει το πεδίο «Ποιότητα Ζωής» του Γ' ΚΠΣ, στο οποίο είναι ενταγμένος, μαζί με το περιβάλλον και την υγεία / πρόνοια, εκτεινόμενη σε πεδία που έχουν αδιαμφισβήτητη συνάφεια με τις κοινωνικοοικονομικές και τεχνολογικές παραμέτρους των παραγωγικών τομέων της οικονομίας. Άλλωστε, προς αυτή την κατεύθυνση έχουν διαμορφωθεί τόσο οι θέσεις της Ε.Ε για τον πολιτιστικό τομέα – τουλάχιστον από το 1997 και μετά – όσο και η πρακτική πολλών Κ-Μ. Αν ήταν περισσότερο διακριτή στο Γ' ΚΠΣ η δισυπόστατη φύση των παρεμβάσεων στον πολιτισμό, αυτό ενδεχομένως θα καθιστούσε περισσότερο εύληπτη τη σημασία του για τη δημιουργία απασχόλησης και εισοδημάτων, την ισότητα των ευκαιριών, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του ίδιου του πολιτιστικού τομέα και του τουρισμού, την απορρόφηση νέων τεχνολογιών, κ.λπ. Υπενθυμίζεται ότι, στις εκθέσεις αξιολόγησης του Β' ΚΠΣ (Ε.Π-ΥΠ Πολιτισμός του Ε.Π «Τουρισμός – Πολιτισμός» 1994-99) και στην ex ante αξιολόγηση του παρόντος αυτόνομου Ε.Π «Πολιτισμός 2000-06» και του Σ.Π του, είχαν τονιστεί με έμφαση οι οικονομικοκοινωνικές και τεχνολογικές συνιστώσες του τομέα. Η παρούσα Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης επιβεβαίωσε την ex ante ανάλυση, ενισχύοντάς την με νέα στοιχεία και πληροφορίες.

Σχετικώς με τη δυνατότητα του Ε.Π «Πολιτισμός» και των λοιπών Προγραμμάτων που εμπλέκονται στον πολιτιστικό τομέα να παράξουν αποτελέσματα ικανά να συμβάλουν στην επίτευξη του συνόλου των στόχων της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, σημειώνεται ότι η υφισταμένη και ακόμη περισσότερο η εν δυνάμει επίδοσή τους όσον αφορά:

- στην **αύξηση της απασχόλησης**, επειδή η θετική επίπτωση του πολιτιστικού τομέα στη δημιουργία απασχόλησης είναι ή μπορεί να είναι, υπό όρους και προϋποθέσεις, ιδιαίτερα υψηλή,
- στην **επίτευξη ικανοποιητικών αμοιβών εργασίας**, καθώς τα επαγγέλματα του τομέα του πολιτισμού, κυρίως εκείνα που συνδέονται με εφαρμογές σύγχρονων τεχνολογιών, απαιτούν υψηλό βαθμό εξειδίκευσης και αντίστοιχη αμοιβή εργασίας,
- στην **ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας** τόσοσων αμέσως του ίδιου του πολιτιστικού προϊόντος - του οποίου η διεθνής αγορά αναδεικνύεται ως μία από τις πλέον ανταγωνιστικές και κερδοφόρες - όσο και, εμμέσως, άλλων τομέων και κλάδων, όπως είναι κατ' εξοχήν ο τουρισμός αλλά και οι κλάδοι αιχμής νέων τεχνολογιών που θα εμπλακούν στον πολιτιστικό τομέα μέσω των δράσεων του Ε.Π ΚτΠ,
- στην **κοινωνική και οικονομική συνοχή**, λόγω της συμβολής των πολιτιστικών υποδομών και υπηρεσιών στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, στην προώθηση του συνόλου των οριζόντιων προτεραιοτήτων και στον κοινωνικό απεγκλωβισμό αποκλεισμένων κοινωνικών ομάδων και περιθωριοποιημένων αστικών και αγροτικών περιοχών.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

3. ΠΟΣΟΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ: ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ (ΕΚΡΟΕΣ) ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

3.1 ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Ο τρόπος ποσοτικού προσδιορισμού των στόχων αναλύεται διεξοδικά στην ήδη υποβληθείσα Έκθεση Εξειδίκευσης της Μεθοδολογίας. Περιληπτικά, αναπαράγουμε κατωτέρω τη Μήτρα με τις τεχνικές και τα εργαλεία αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται.

Επιστημονικά εργαλεία και τεχνικές ανά πεδίο αξιολόγησης:	
Ποσοτικοποίηση του Προγράμματος: κατασκευή της Βάσης Αξιολόγησης	Δείκτες και άλλα εργαλεία ποσοτικοποίησης ex ante – top down
	✓ Κύριοι Δείκτες ποσοτικοποίησης εκροών του «Ε.Π Πολιτισμός» 2000-06
	✓ Αντίστοιχοι χρηματοδοτικοί Δείκτες επί του συνολικού κόστους και της δημοσίας δαπάνης (χρηματοδοτικά μέσα εκτέλεσης)
	✓ Τιμές εκκίνησης των Δεικτών εκροών – τιμές βάσης
	✓ Δείκτες ποσοτικοποίησης εκροών των Μέτρων για τον πολιτισμό των Ε.Π. «ΚΤΠ» και «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση»
	✓ Δείκτες ποσοτικοποίησης εκροών των Έργων του τομέα πολιτισμού άλλων Προγραμμάτων: ΠΕΠ, Α.Π.7 Ε.Π Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου, Μέτρο 5.2 Ε.Π Ανταγωνιστικότητα (τομέας τουρισμού), Interreg III, Leader +, Urban, Equal
	✓ Δείκτες ποσοτικοποίησης Κ-Π με ισχυρή συσχέτιση με τις οριζόντιες προτεραιότητες
✓ Δείκτες ποσοτικοποίησης αποτελεσμάτων και πρώτων επιπτώσεων	

3.2 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ - ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Προϋπόθεση για την εκπόνηση του παρόντος Κεφαλαίου, αλλά και των επομένων περί αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, υπήρξε η κατασκευή και, εν συνεχεία, η εκτίμηση της στατιστικής Βάσης Αξιολόγησης.

Το εγχείρημα αποδείχτηκε πλέον δυσχερές από όσο ήταν στο Β' ΚΠΣ για τους εξής λόγους:

- Τα αιτούμενα αποτελέσματα από τη Σύμβαση έχουν ως σημείο αναφοράς τους Δείκτες του Σ.Π, σε επίπεδο Κατηγορίας Πράξης / Δείκτη (ομοιογενών συνόλου ταυτοποιήσιμων με τον ίδιο φυσικό

Δείκτη). Τα διαθέσιμα στοιχεία του ΟΠΣ δεν αναφέρονται σε Δείκτες του Σ.Π αλλά ακολουθούν τη λογική του Β' ΚΠΣ, δηλαδή ανάγονται από τα Έργα στο Μέτρο, χωρίς την ενδιάμεση προγραμματική κατηγορία που είναι η Κ-Π / Δείκτης. Το ζήτημα είναι σοβαρό και πολυσήμαντο, καθώς πεδίο εκτίμησης των επιδόσεων της περιόδου 2000-03, είναι οι Κ-Π/ Δείκτες και όχι τα Έργα ή τα Μέτρα, τίθεται δε με ιδιαίτερη ένταση όταν τα Έργα είναι σύνθετα και συμπεριλαμβάνουν περισσότερα του ενός Υποέργου που ανήκουν σε διαφορετικές κατηγορίες Κ-Π Δείκτη και ακόμη περισσότερο όταν τα διακριτά τμήματα των Υποέργων αντιστοιχούν σε διαφορετικές Κ-Π / Δείκτες. Τυπική επί του προκειμένου είναι η περίπτωση των Έργων των Αρχαιολογικών Χώρων και των εντός αυτών Μνημείων, που καταγράφονται ως ενιαίο Έργο στο ΟΠΣ.

- Κατόπιν υποδείξεως του Σ.Α, ο ίδιος και η ΕΥΔ επιδόθηκαν σε μία κοπιώδη και μακρόχρονη προσπάθεια διάσπασης των Έργων / Υποέργων σε Κ – Π / Δείκτες του Σ.Π που τα συγκροτούν, καθώς και αντίστοιχης κατανομής των προϋπολογισμών, δαπανών και φυσικού αντικειμένου προκειμένου να κατασκευαστεί μία στατιστική Βάση συμβατή με τις απαιτήσεις της αξιολόγησης του Γ' ΚΠΣ.
- Η ανωτέρω εργασία απαίτησε αναγωγή στα διακριτά τμήματα, ειδικώς στην περίπτωση των Έργων των Αρχαιολογικών Χώρων και των εντός αυτών Μνημείων:
 - Σε πρώτη φάση, βάσει των διακριτών τμημάτων, κατανεμήθηκαν οι προϋπολογισμοί και δαπάνες στις αντίστοιχες Κ-Π/ Δείκτες Επίδοσης. Από την προηγούμενη εμπειρία του Σ.Α από την αξιολόγηση ομοιογενών Έργων του Β' ΚΠΣ προέκυψε ότι στα Έργα των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων που εκτελούνται δι' αυτεπιστασίας και απολογιστικά, οι ρυθμοί απορρόφησης και φυσικής υλοποίησης περίπου συντρέχουν. Αυτό συμβαίνει επειδή το κόστος των εν λόγω Έργων αποτελείται σχεδόν στο σύνολο του από τακτικά καταβαλλόμενους μισθούς, το δε κόστος των υλικών είναι ελάχιστο και συνήθως εξοφλείται αμέσως.¹ Συνάγεται ότι τα Έργα αυτά είναι ουσιαστικά διάφορα εκείνων που εκτελούνται με εργολαβίες, στα οποία, όπως είναι γνωστό, η φυσική υλοποίηση προηγείται της απορρόφησης κατά αρκετές ποσοστιαίες μονάδες. Την εμπειρία του Β' ΚΠΣ έλεγξε και επιβεβαίωσε ο Σ.Α, κατ' αρχήν, με πληροφορίες που συνέλεξε από στελέχη της ΕΥΔ και των αρμόδιων υπηρεσιών του ΥΠ-ΠΟ, με μεγάλη πείρα υλοποίησης Έργων αυτού του είδους. Ο έλεγχος συστηματοποιήθηκε με δειγματοληπτική εργασία σε Τριμηνιαία Δελτία, όπου υπολογίστηκε εκ παραλλήλου ο βαθμός απορρόφησης και φυσικής υλοποίησης των Κ-Π / Δεικτών βάσει των διακριτών. Το αποτέλεσμα επιβεβαίωσε την σχεδόν παράλληλη εξέλιξη του οικονομικού και φυσικού αντικειμένου.
 - Η φυσική υλοποίηση ανά Κ-Π / Δείκτη προέκυψε τελικώς από την επεξεργασία της Βάσης αξιολόγησης, σε επίπεδο διακριτού τμήματος, το δε αποτέλεσμα ελεγχόταν με την εξέλιξη της απορρόφησης. Ας σημειωθεί ότι είναι πολύ δύσκολο να εκτιμηθεί από τους επιβλέποντες το ποσοστό φυσικής υλοποίησης ανά Δείκτη στα ανωτέρω Έργα, καθώς οι εκτελούμενες εργασίες είναι σε πολλές περιπτώσεις τόσο στενά συνδεδεμένες, ώστε να καθίσταται σχεδόν αδύνατο να ενταχθούν με βε-

¹ Είναι χαρακτηριστική η απάντηση ενός από τα ερωτηθέντα έμπειρα στελέχη της ΕΥΔ: «το έργο τρέχει όσο πληρώνει. Στο τέλος είναι ζήτημα αν χρωστά δύο σακιά τσιμέντο».

βαιότητα στον ένα ή τον άλλο Δείκτη. Τελικώς, η κατανομή των διακριτών τμημάτων ανά Κ-Π / Δείκτη έγινε δυνατή μόνον λόγω της πολύ μεγάλης γνώσης και εμπειρίας των στελεχών της ΕΥΔ και των εξειδικευμένων στελεχών του Σ.Α όσον αφορά στις ιδιαιτερότητες της υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου των Έργων Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων που εκτελούνται δι' Αυτεπιστάσας, σε συνδυασμό με τον πολύ χρόνο που αφιερώθηκε σε αυτήν την εργασία. Σημειώνεται ότι οι επιβλέποντες των έργων δίνουν γενική εκτίμηση της φυσικής υλοποίησης σε επίπεδο Έργου το οποίο αποτελεί ένα επιπλέον στοιχείο διασταύρωσης και ελέγχου των αποτελεσμάτων της ανωτέρω διαδικασίας υπολογισμού του Φ.Α. και της εξέλιξής του.²

Τελικώς, την ευθύνη για την ορθότητα της Στατιστικής Βάσης και την αξιοπιστία των στοιχείων που περιέχει, ως προς τους Δείκτες Επίδοσης, φέρουν η ΕΥΔ και ο Σ.Α, αντί του κεντρικού και επίσημου εργαλείου παρακολούθησης του Γ' ΚΠΣ, που είναι το ΟΠΣ. Επισημαίνεται ότι αυτό αντιβαίνει στο περιεχόμενο της προκήρυξης, όπου δεν ζητείται κατασκευή στατιστικής βάσης αλλά μόνον εκτίμησή της, επειδή είχε θεωρηθεί ως δεδομένο ότι αυτή θα ήταν διαθέσιμη από το ΟΠΣ.

- Η Στατιστική Βάση που κατασκευάστηκε είναι αρκετά ευέλικτη ώστε να δίνει αποτελέσματα σε όλα τα ζητήματα που θέτει η σύμβαση, όπως ενδεικτικά είναι τα εξής:
 - Φυσική ολοκλήρωση σε επίπεδο Κ-Π / Δείκτη
 - Σταθμισμένη Φυσική Υλοποίηση – Αποτελεσματικότητα σε επίπεδο Υποέργου – Έργου - Μέτρου
 - Συνεκτικότητα της υλοποίησης
 - Αρχικό και τελικό μοναδιαίο κόστος – Αποδοτικότητα (εφόσον έχει διαμορφωθεί αξιόπιστο Δείγμα ολοκληρωμένων Έργων)
 - Δαπάνες / απορρόφηση
 - Δημιουργία απασχόλησης κατά την εκτέλεση των Έργων (εκτίμηση)
 - Ποσοτικοποίηση στόχου συνόλου ενταγμένων Υποέργων (bottom up) ανά Κατηγορία Πράξης / Δείκτη και, εν γένει, όλων των συναφών στοιχείων που προκύπτουν από τα ΤΔΕ / ΤΔΥ (απασχόληση κατά την εκτέλεση του Έργου και κατά τη λειτουργία του, θέαση, κ.λπ.)

Είναι χαρακτηριστικό ότι τα στοιχεία των εξειδικευμένων Πινάκων που ζητήθηκαν από την κεντρική ΕΥΔ, ήταν κατά πλειονότητα διαθέσιμα στη Βάση του Σ.Α.

Όσον αφορά στα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν, δέον να θεωρούνται αξιόπιστα, καθώς προέκυψαν από επίσημες πηγές, όπως:

² Όπως προέκυψε από συνεντεύξεις με εκπρόσωπους Τ.Δ, η παρακολούθηση των έργων και η συμπλήρωση των Τριμηνιαίων Δελτίων από αυτούς γίνεται με βάση τα διακριτά τμήματα του Υποέργου, τα οποία είναι υποχρεωτικά, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΟΠΣ. Συχνά, όμως, αυτά δεν συμβαδίζουν με τις Ομάδες Εργασιών του ΑΤΟΕ, όπως απαιτεί η ελληνική νομοθεσία περί Δημοσίων Έργων. Επομένως σε Έργα που υλοποιούνται με εργολαβίες, η παρακολούθηση μπορεί να είναι, κατά περίπτωση, διπλή (ΟΠΣ και ΑΤΟΕ), γεγονός που επιβαρύνει τους Τ.Δ, χωρίς να αποκλείονται και λάθη στην προσπάθεια αντιστοίχισης.

- Ε.Π Πολιτισμός 2000-06 και Σ.Π για την top down προσέγγιση των τιμών των Δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων, καθώς επίσης και των χρηματοοικονομικών μεγεθών (σε συνδυασμό με τους βασικούς χρηματοδοτικούς Πίνακες του Ε.Π).
- Εκθέσεις αξιολόγησης του Β' ΚΠΣ για τον προσδιορισμό των τιμών βάσης, σε συνδυασμό με επιπλέον ενημέρωση
- ΤΔΕ / ΤΔΥ για την ποσοτικοποίηση των στόχων bottom up – αντίστοιχοι προϋπολογισμοί Έργων/Υποέργων (μέσω ΟΠΣ και Discover) – Μηνιαία Δελτία Δαπανών.
- Τριμηνιαία Δελτία για την παρακολούθηση των δαπανών και της υλοποίησης, σε συνδυασμό με άμεσες πληροφορίες των στελεχών της ΕΥΔ που παρακολουθούν τα Έργα και του Τεχνικού Συμβούλου του ΥΠ-ΠΟ Στάδιον Α.Ε.
- Πρακτικά της Επιτροπής Παρακολούθησης, Εκθέσεις της ΕΥΔ, στοιχεία των φακέλων των Έργων
- Συνεντεύξεις με τα εκάστοτε καθ' ύλην αρμόδια στελέχη της ΕΥΔ.

Για τα case studies Έργων χρησιμοποιήθηκαν οι φάκελοι των Έργων, όπου περιέχεται ολόκληρο το ιστορικό τους, συνεντεύξεις με στελέχη της ΕΥΔ και τους αρμόδιους χειριστές, εκπροσώπους των Τ.Δ, στελέχη του ΥΠ.ΠΟ, κ.λπ. Για τη μελέτη περιπτώσεως της απασχόλησης και της ισότητας ευκαιριών, χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο προς τους Τ.Δ.

3.3 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΥΠΩΜΕΝΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΩΝ

3.3.1 Ποιότητα – χρησιμότητα των Δεικτών Εκροών

Οι φυσικοί Δείκτες που έχουν χρησιμοποιηθεί για την ποσοτικοποίηση των αναμενομένων εκροών από τις Κ-Π / Δείκτες συμπεριλαμβάνονται στον πυρήνα του ΟΠΣ και είναι ολιγάριθμοι και σαφείς. Επομένως, δεν απαιτείται οποιαδήποτε αλλαγή τους από ποιοτική τουλάχιστον άποψη. Εξ άλλου, λόγω της σαφήνειας και απλότητάς τους, οι Δείκτες είναι κατάλληλοι για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του Προγράμματος.

Ωστόσο, θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί η ομαδοποίηση των Κ-Π / Δεικτών: 1.2.1 (Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται) και 1.2.2 (Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται), στο βαθμό που αφορούν στο ίδιο Έργο. Η ομαδοποίηση θα μπορούσε να γίνει με χρήση κυρίου Δείκτη, οριζόμενου αναλόγως της χρηματοδοτικής βαρύτητας και της σημασίας του ως προς τον χαρακτηρισμό του Έργου, το δε λοιπό Φυσικό Αντικείμενο θα ταυτοποιείτο με δευτερεύοντα Δείκτη. Η προτεινόμενη αναδιάταξη των Κ-Π / Δεικτών θα τους καθιστούσε αποτελεσματικότερους για την παρακολούθηση και την εκτίμηση του βαθμού φυσικής υλοποίησης, ενώ ταυτόχρονα, θα εξαπλούσταν τον χειρισμό της Βάσης.

Όσον αφορά στους μετρήσιμους Δείκτες αποτελεσμάτων, στο Σ.Π αναφέρονται δύο: Δείκτες δημιουργίας απασχόλησης και Δείκτες θέασης, οι οποίοι θεωρούνται ως αντιπροσωπευτικοί.

Κατά τα λοιπά οι στόχοι των Κ-Π / Δεικτών και των λοιπών αποτελεσμάτων είναι ποσοτικοποιημένοι στο σύνολό τους top down. Όσον αφορά στο μέγεθος που προσλαμβάνουν bottom up, προσεγγίστηκε βαθμιαία σύμφωνα με τους ρυθμούς των Εντάξεων και βάσει των δεδομένων των ΤΔΕ.

3.3.1.1 Εντοπισμός ενδεχομένων κενών ή υπερβάσεων

Από τη σύγκριση των τιμών των Κ-Π / Δεικτών του Σ.Π (top down) και του συνόλου των μέχρι 31/12/2002 και 30/6/2003 ενταγμένων μονάδων Φυσικού Αντικειμένου (bottom up), διαπιστώνονται σημαντικά κενά ή, αντιστρόφως, υπερβάσεις στόχου (βλ. Πίν. 3-1, κατωτέρω), που προέκυψαν από τις διαδικασίες των εντάξεων.

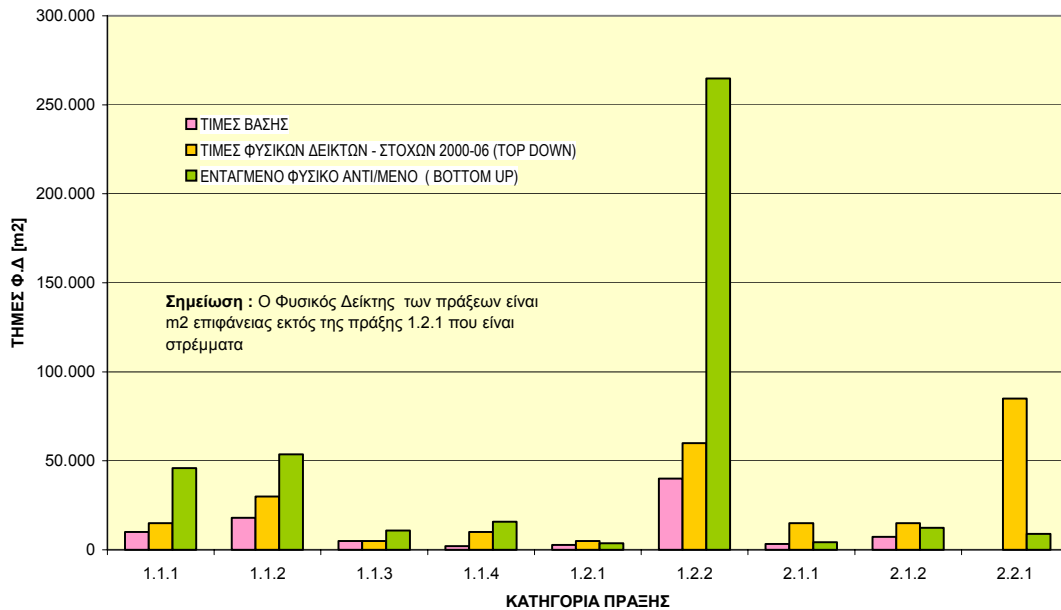
Τα επόμενα στοιχεία ισχύουν με την επιφύλαξη της μη κατά περίπτωση μεταβολής τους από την επικείμενη εκκαθάριση του μεγέθους του Φυσικού Αντικειμένου που αναφέρεται στα ΤΔΕ / ΤΔΥ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-1: ΤΙΜΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ – ΣΤΟΧΩΝ													
Προσέγγιση top down – bottom up													
Α.Π.	ΜΕΤΡΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΑΞΕΩΝ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΦΡΩΣΗ/ ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ		ΤΙΜΕΣ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ - ΣΤΟΧΩΝ (TOP DOWN)		ΕΝΤΑΓΜΕΝΟ ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚ/ΜΕΝΟ (BOTTOM UP)		ΑΥΞΗΣΗ ΙΚΑΝ/ΤΑΣ %	ΑΠΟΚΛΙΣΗ %	
							2000-06	2000-03	2000 -02	2000-30/6/03		(6=2/1)	(7=4-2/2)
					(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				
Α.Π. 1: Προστασία και ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς	Μέτρο 1.1: Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσείων – βελτίωση προσφερομένων υπηρεσιών	1.1.1	Ανακαίνιση / επέκταση υφιστάμενων κτιρίων Μουσείων	Εμβαδόν επιφάνειας	m ²	10.000	15.000	4.500	39.038	45.938	150,0	160,3	206,3
		1.1.2	Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων	Εμβαδόν επιφάνειας	m ²	18.000	30.000	6.000	53.590	53.590	166,7	78,6	78,6
		1.1.3	Αναβάθμιση υφιστάμενων εκθεσιακών χώρων	Εμβαδόν επιφάνειας	m ²	5.000	5.000	1.200	10.798	10.798	100,0	116,0	116,0
		1.1.4	Κατασκευή νέων εκθεσιακών χώρων	Εμβαδόν επιφάνειας	m ²	2.000	10.000	2.500	11.455	15.855	500,0	14,6	58,6
	Μέτρο 1.2: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	1.2.1	Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται	Έκταση	Στρέμματα	2.700	5.000	1.000	3.722	3.722	185,2	-25,6	-25,6
		1.2.2	Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται	Εμβαδόν επιφάνειας	m ²	40.000	60.000	30.000	162.857	171.902	150,0	171,4	186,5

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-1: ΤΙΜΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ – ΣΤΟΧΩΝ (συνέχεια)													
Προσέγγιση top down – bottom up													
Α.Π.	ΜΕΤΡΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΑΞΕΩΝ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΦΡΩΝ/ ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ		ΤΙΜΕΣ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ - ΣΤΟΧΩΝ (TOP DOWN)		ΕΝΤΑΓΜΕΝΟ ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚ/ΜΕΝΟ (BOTTOM UP)		ΑΥΞΗΣΗ ΙΚΑΝ/ΤΑΣ %	ΑΠΟΚΛΙΣΗ %	
							2000-06	2000-03	2000 -02	2000-30/6/03		(6=2/1)	(7=4-2/2)
					(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				
Α.Π. 2: Ανάπτυξη σύγχρονου πολιτισμού	Μέτρο 2.1: Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	2.1.1	Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται	Εμβαδόν επιφάνειας	m ²	3.300	15.000	0	4.268	4.268	454,5	-71,5	-71,5
		2.1.2	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	Εμβαδόν επιφάνειας	m ²	7.250	15000	4.000	4.000	4.000	206,9	-73,3	-73,3
	2.2.1	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	Εμβαδόν επιφάνειας	m ²	54.000	85.000	25.000	9.000	9.000	157,4	- 89,4	-89,4	

Πηγές: Εκθέσεις Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Υποπρογράμματος Πολιτισμός του Β' ΚΠΣ και Σ.Π.

* Στις τιμές βάσης περιλαμβάνονται οι παρεμβάσεις του Β' ΚΠΣ

Σχήμα Ι : Αποκλίσεις μεταξύ τιμών Κ – Π / Δεικτών του Σ.Π (top down), ενταγμένων μονάδων Φυσικού Αντικειμένου (bottom up 30-06-03) και τιμών βάσης.

Σε σύγκριση με το στόχο των Δεικτών με ορίζοντα το 2006:

- ✓ Πολύ υψηλή θετική απόκλιση παρατηρείται στις Κ-Π / Δείκτες των Μ.1.1 και Μ.1.2, ιδίως μάλιστα εκείνες των Κ-Π 1.1.1, 1.1.3 και 1.1.2

Κ-Τ / Δείκτες		31/12/02	30/6/03
Κ.Π - 1.1.1	Ανακαίνιση/ επέκταση υφισταμένων κτιρίων Μουσείων	+160,3%	+206,3%
Κ.Π - 1.1.3	Αναβάθμιση υφισταμένων εκθεσιακών χώρων	+116%	+116,0%
Κ.Π - 1.2.2	Μνημεία που αποκαθίστανται/ αναστυλώνονται/ αναδεικνύονται	+171,4%	+186,5%

- ✓ Στις λοιπές Κ-Π / Δείκτες των δύο αυτών Μέτρων, οι θετικές αποκλίσεις είναι μικρότερες, ενώ αρνητική απόκλιση εμφανίζει η Κ-Π 1.2.1 (βλ. Πίν. 3-1 ανωτέρω)
- ✓ Αρνητική απόκλιση παρουσιάζουν όλοι οι Κ-Π / Δείκτες του Μ. 2.2, ιδιαιτέρως ο 2.2.1 (βλ. Πίν. 3-1 ανωτέρω). Ωστόσο, με τις εντάξεις νέων Έργων στο Μ.2.1 οι αρνητικές αποκλίσεις θα σμικρυνθούν (ως προς αυτό το Μέτρο)

Η αξιοπιστία των ανωτέρω παρατηρήσεων υπόκειται σε περιορισμούς για τους εξής λόγους:

- Τα στοιχεία των Κ-Π / Δεικτών των Μ.1.1 και Μ.1.2 είναι κατ' αρχήν αξιόπιστα, καθώς όχι απλά έχει καλυφθεί ο προϋπολογισμός των Μέτρων (δημόσια δαπάνη), αλλά παρατηρείται και υπερένταξη (σε χρηματοδοτικούς όρους, θετική απόκλιση του προϋπολογισμού των ενταγμένων Έργων σε σχέση με τις δεσμεύσεις + 7,6% στο Μ.1.1 και + 1,2% στο Μ.1.2). Εν τούτοις, οι υπερβάσεις του Φυσικού Αντικειμένου των Κ-Π / Δεικτών του Σ.Π είναι σκόπιμο να ερευνηθούν συστηματικό-

τερα, με επανέλεγχο των Τ.Δ.Ε / Τ.Δ.Υ, επειδή είναι δυνατόν, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι τιμές που εμφανίζουν να μην ανταποκρίνονται στο ακριβές Φυσικό Αντικείμενο των Έργων (είναι πιθανόν, π.χ., να αναγράφεται στο Τ.Δ.Ε / Τ.Δ.Υ ως τιμή Δείκτη των Αρχαιολογικών Χώρων, το σύνολο της επιφανείας τους αντί της επιφανείας παρέμβασης, στην περίπτωση που η δεύτερη είναι μικρότερη της πρώτης).

- Πέραν αυτού, όμως, του συγκεκριμένου και ελέγξιμου παράγοντα, είναι δυνατόν να υπάρχει πρόβλημα κατανόησης της σημασίας των Κ-Π Δεικτών από τους Τ.Δ, ιδίως όσον αφορά στην αυστηρότητα που πρέπει να διέπει τον προσδιορισμό της τιμής τους και των επιπτώσεων που μπορεί να έχει η παραγνώρισή της, για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Ε.Π. Δεν πρέπει να αγνοηθεί, επίσης, η διεκδικητική αντίληψη έναντι του Προγράμματος εκ μέρους ορισμένων τουλάχιστον Τ.Δ που το αντιλαμβάνονται αποκλειστικά ως πηγή χρηματοδότησης των Έργων τους, με αποτέλεσμα να προσπαθούν να εντάξουν όσο το δυνατόν περισσότερο Φυσικό Αντικείμενο και να εξασφαλίσουν όσο το δυνατόν περισσότερους πόρους. Τέτοιες αντιλήψεις είχαν πολλές φορές διαπιστωθεί και στο Β' ΚΠΣ. Σημειώνεται ότι έχει ήδη αρχίσει ο κατά περίπτωση έλεγχος των ΤΔΕ / ΤΔΥ για την εκκαθάριση των τιμών των Δεικτών (π.χ. στην περίπτωση του Αρχαιολογικού Χώρου του Λόφου του Φιλοπάππου), ενώ έχει αποσταλεί σχετική Εγκύκλιος στους Τ.Δ. προκειμένου να υπάρξει συνολικός και συστηματικός έλεγχος της ακρίβειας της τιμής του ενταγμένου Φυσικού Αντικειμένου.
- Όσον αφορά στα στοιχεία των Κ-Π / Δεικτών του Μ.2.1 και του Μ.2.2, δεν είναι αντιπροσωπευτικά επειδή ο αριθμός των ενταγμένων Έργων είναι ακόμη μικρός, η δε συμμετοχή του συνολικού προϋπολογισμού τους στην ενεργοποιημένη δαπάνη του Α.Π-2 ανέρχεται στο χαμηλό ποσοστό του 20,8%. Ωστόσο, το ποσοστό πρόκειται να αυξηθεί στο άμεσο μέλλον με τις νέες εντάξεις που βρίσκονται καθ' οδόν. Σημειώνεται ότι σε χρηματοδοτικούς όρους, παρατηρείται αρνητική απόκλιση του προϋπολογισμού των ενταγμένων Έργων σε σχέση με τις δεσμεύσεις – 84% στο Μ.2.1 και - 74% στο Μ.1.2 (βλ. παρ. 4.2.1).

Συνάγεται από τα ανωτέρω ότι:

- ✓ *Το ενταγμένο Φυσικό Αντικείμενο είναι άνισα κατανομημένο μεταξύ Κ-Π, Μέτρων και Α.Π, σε σχέση με την αντίστοιχη προγραμματική κατανομή, επισημαίνοντας «κενό Φυσικού Δείκτη – Στόχου» ή, αντίστροφα, «υπέρβαση Φυσικού Δείκτη – Στόχου».*
- ✓ *Ο Α.Π 1 έχει ενισχυθεί εις βάρος του Α.Π 2, συγκεντρώνοντας το μεγάλο ποσοστό του ενταγμένου Φυσικού Αντικειμένου. Η επισήμανση συνάδει με την αυξημένη συμμετοχή (+ 4,8) του εν λόγω Α.Π στο συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων Έργων σε σχέση με τη συμμετοχή του στην προγραμματική και την ενεργοποιημένη δημόσια δαπάνη. Το αντίθετο ακριβώς συμβαίνει με τον Α.Π 2, του οποίου το αντίστοιχο ποσοστό συμμετοχής μειώνεται κατά – 80%.*
- ✓ *Μεταξύ των Μέτρων παρατηρείται ανισοκατανομή του ενταγμένου Φυσικού Αντικειμένου, όπως π.χ. υστέρηση ένταξης Φυσικού Αντικειμένου στο Μ.2.1 και κυρίως στο Μ.2.2, σε αντίθεση με το*

Μ.1.1, προκαλώντας αντίστοιχη μεγάλη διατάραξη της ισορροπίας των Επιχειρησιακών Στόχων των Μέτρων.

3.3.2 Τιμές βάσης, προβλεπόμενη αύξηση ικανότητας & κάλυψη αναγκών

Κεντρικό ζήτημα σχετικώς με το μέγεθος των τιμών των Φυσικών Δεικτών – Στόχων των Κ-Π του Σ.Π είναι η αποτίμηση της επάρκειας των αναμενομένων εκροών Φυσικού Αντικειμένου έναντι των υφισταμένων αναγκών.

- Περί της ύπαρξης και του μεγέθους των αναγκών του ελληνικού πολιτιστικού τομέα, ουδέποτε υπήρχε αμφιβολία και δεν ήταν ανάγκη να αξιολογηθεί το παρόν Πρόγραμμα για να διαπιστωθούν. Ωστόσο, έστω και με τη σύντομη ανάλυση της προσφοράς και της ζήτησης που επιχειρήθηκε στο Κεφάλαιο 1, επισημάνθηκαν ορισμένα κρίσιμα χαρακτηριστικά (πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα) των πεδίων παρέμβασης του Ε.Π, σε τρόπο ώστε να καθίσταται δυνατή μία κατά το δυνατόν αξιόπιστη απάντηση στο ανωτέρω κεντρικό ερώτημα περί επάρκειας της προβλεπόμενης αύξησης ικανότητας.
- Από τον προηγούμενο Πίνακα 3-1 προκύπτει ότι, σε αντίθεση με ό,τι συνέβη στο Β' ΚΠΣ, η παρέμβαση του Γ' ΚΠΣ διακρίνεται από φιλόδοξους στόχους. Η απόκλιση μεταξύ των τιμών βάσης και των τιμών – στόχων είναι πολύ σημαντική, κυμαινόμενη για όλες σχεδόν τις Κ-Π / Δείκτες σε επίπεδο σημαντικά ανώτερο του 100%, φθάνοντας, σε ορισμένες από αυτές, σε τετραπλασιασμό ή πενταπλασιασμό της τιμής βάσης. Θα πρέπει, όμως, να παρατηρηθεί ότι τα αποτελέσματα της ανάλυσης της προσφοράς στα πεδία παρέμβασης του Προγράμματος θα δικαιολογούσαν και μεγαλύτερου ακόμη ύψους αύξησης ικανότητας, τόσο στο πεδίο της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, όσο και σε εκείνο του Σύγχρονου Πολιτισμού.
- Σημείο - κλειδί επί του προκειμένου είναι το ανεξάντλητο δυναμικό της χώρας σε κινητή και ακίνητη Πολιτιστική Κληρονομιά, το οποίο θα απαιτεί επενδύσεις στο διηνεκές για την προστασία, ανάδειξη, αξιοποίηση και προβολή της, σε όφελος όχι μόνον της χώρας και της Ε.Ε, αλλά και ολόκληρου του πλανήτη. Όσον αφορά στον Σύγχρονο Πολιτισμό, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι όσο θα εμμένει η καθυστέρηση της χώρας σε υποδομές και υπηρεσίες έναντι των άλλων Κ-Μ της Ε.Ε, θα καθίσταται ανέφικτη η πραγματική σύγκλιση στο όχι αμελητέο αυτό πεδίο όχι μόνον για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών αλλά και ενόψει των αναπτυξιακών δυνατοτήτων του. Με αυτό το πρίσμα θα πρέπει, επομένως, να αποτιμηθεί το μέγεθος των ποσοτικών στόχων έναντι των υφισταμένων αναγκών. Εξ άλλου, ερμηνεύοντας τα αποτελέσματα της ανάλυσης του 1^{ου} Κεφαλαίου, θα μπορούσε κανείς να καταλήξει στο ότι οι πρόσφατες μεταβολές του εξωτερικού περιβάλλοντος του προγραμματικού σχεδιασμού μάλλον συνηγορούν υπέρ της ενίσχυσης των ποσοτικών στόχων του Προγράμματος, παρά το αντίθετο.

3.3.3 Καταλληλότητα των Δεικτών για την παρακολούθηση των επιπτώσεων στις οριζόντιες προτεραιότητες

Η ποιοτική ανάλυση της συνάφειας των Κ-Π / Δεικτών του Σ.Π με τις οριζόντιες προτεραιότητες (βλ. παρ. 2.4), ανάδειξε κατά γενικό κανόνα, εγγενή, θετικά και συστηματικά, αποτελέσματα όσον αφορά στην ισότητα των ευκαιριών, στο περιβάλλον και στην απασχόληση, ενώ τα αποτελέσματα επί της ανταγωνιστικότητας εκτιμήθηκαν ως θετικά και άμεσα για το ίδιο το πολιτιστικό προϊόν, αλλά περισσότερο έμμεσα για άλλους στενά συνδεδεμένους με αυτό τομείς (π.χ. τουρισμός ή κλάδοι αιχμής σχετικοί με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών στον πολιτιστικό τομέα), με την έννοια ότι απαιτείται συστηματικός σχεδιασμός για να εμφανιστούν ευεργετικά αποτελέσματα.

Σχετικώς με τη δυνατότητα παρακολούθησης της υλοποίησης της συνάφειας με ποσοτικούς Δείκτες, θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν είναι αυτονόητη, ούτε επιδέχεται ενιαία προσέγγιση.

- Η θετική συσχέτιση με την ισότητα ευκαιριών των φύλων, τουλάχιστον όσον αφορά στην απασχόληση, είναι δυνατόν να εκτιμηθεί σε ποσοτικούς όρους τόσο κατά την υλοποίηση των Έργων, όσο και κατά τη λειτουργία τους, στη δεύτερη περίπτωση με τεχνικές follow up. Η επιβεβαίωση της συνάφειας επιχειρήθηκε ήδη με μέθοδο αποστολής Ερωτηματολογίου στους Τ.Δ. Τα αποτελέσματα εμφανίζονται στο επόμενο Κεφάλαιο 4.
- Η συνάφεια με την αειφορία είναι περίπου αυταπόδεικτη από το γεγονός και μόνον της αυστηρής τήρησης των περιβαλλοντικών όρων από τους Τ.Δ, αλλά και της μέριμνας που έχει επιδείξει η ΕΥΔ-ΥΠ.ΠΟ για τη λεπτομερή ενημέρωσή τους. Υπενθυμίζεται επίσης ότι για πολλές κατηγορίες Έργων του τομέα του πολιτισμού (Αρχαιολογικοί Χώροι – Μνημεία) δεν απαιτείται, κατά κανόνα, έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
- Τέλος, όσον αφορά στη συνάφεια με την ανταγωνιστικότητα, σημειώνεται ότι η βελτίωσή της θα καταστεί ορατή, μετά την έναρξη λειτουργίας των Έργων, οπότε θα μπορεί να εκτιμηθεί με διάφορους Δείκτες, γενικούς και ειδικούς, ανά πεδίο παρέμβασης του Ε.Π. Τυπικοί Δείκτες, θα μπορούσαν να είναι η αύξηση επισκεψιμότητας και εσόδων των πολιτιστικών υποδομών και υπηρεσιών, η ζήτηση για ψηφιοποιημένα πολιτιστικά προϊόντα και πωλητέα είδη, η ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού, η βελτίωση του μεριδίου ανταγωνιστικότητας των Μητροπολιτικών Κέντρων, κ.λπ.

3.3.4 Ποσοτικοποίηση στόχου των παρεμβάσεων των Ε.Π «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση» και «ΚτΠ» στον τομέα του πολιτισμού

Τα ανωτέρω Ε.Π υλοποιούν Α-Π του παρόντος προγράμματος. Για το λόγο αυτό είναι σκόπιμο να αναφερθούν οι ποσοτικοί τους στόχοι στον τομέα του πολιτισμού, στο βαθμό που είναι διαθέσιμοι.

- Όπως έχει ήδη αναφερθεί στο προηγούμενο Κεφάλαιο 2, το Μέτρο 1.5 του Ε.Π «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση», που αφορά σε κατάρτιση ανέργων στους τομείς της πολιτιστικής κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού, δεν είναι ακόμη εξειδικευμένο.

- Το ίδιο ισχύει και για δύο άλλα Μέτρα του ίδιου Ε.Π - Μ.4.1 και Μ.4.2 - που αφορούν αντιστοίχως (i) σε επιχορήγηση ανέργων για δημιουργία ανεξάρτητων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και στον τομέα του πολιτισμού και (ii) σε κατάρτιση υπαλλήλων του Δημοσίου, μεταξύ άλλων και του ΥΠ-ΠΟ.

Το συνολικό κόστος και η δημόσια δαπάνη της παρέμβασης του ανωτέρω Ε.Π στον τομέα του πολιτισμού εκτιμήθηκαν ενδεικτικά ως εξής:

Ε.Π «ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»			
Συνολικό Κόστος	Δημόσια Δαπάνη	Κοινοτική Δαπάνη (ΕΤΠΑ)	Ιδιωτική Δαπάνη
84.935.000	84.935.000	63.701.250	–

Πηγή: ΕΥΔ του Ε.Π «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση»

- Οι Κ-Π του Ε.Π ΚτΠ που αφορούν στον πολιτισμό είναι οι ακόλουθες:
 - Δημιουργία υποδομών για τη ανάπτυξη ψηφιακού πολιτιστικού αποθέματος
 - Ανάδειξη, προβολή και επικοινωνία του Ελληνικού Πολιτισμού στην ΚτΠ
 - Οικονομική αξιοποίηση – προστασία πνευματικών δικαιωμάτων
 - Ανάπτυξη ψηφιακών πολιτιστικών προϊόντων και εφαρμογών από τον ιδιωτικό τομέα

Οι Δείκτες – στόχοι του Σ.Π του Ε.Π «ΚτΠ» ανά Κ-Π εμφανίζονται στον επόμενο Πίνακα:

Ε.Π «ΚτΠ»: ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΑΞΗΣ		
	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	2006
Αριθμός οργανωμένων μονάδων – κέντρων ψηφιακής τεκμηρίωσης	0	40
Αριθμός καθολικών ψηφιακών συλλογών πολιτιστικών τεκμηρίων	Αμελητέος	50
Αριθμός νέων και βελτιωμένων κόμβων πολιτιστικής πληροφόρησης και «ψηφιακών κοινοτήτων»	5	25

Μέχρι 31/12/2002 δεν είχε ενταχθεί κανένα Έργο. Μέχρι 30/6/2003 έχουν ενταχθεί 19 Έργα ύψους 35.967.600 Ευρώ και οι δαπάνες είναι 47.412 Ευρώ.

Τα οικονομικά δεδομένα της υλοποίησης του Ε.Π «ΚτΠ» με ημερομηνία 30/6/2002 είναι τα ακόλουθα:

Ε.Π «ΚτΠ» ΜΕΤΡΟ: 1.3							
Συνολικό Κόστος	Δημόσια Δαπάνη	Κοιν. Συμμετοχή	Ιδ. Δαπάνη	Ύψος Προσκλήσεων	Εντ/μένα Έργα	Π/Υ Εντ. Έργων	Δαπάνες μέχρι 30/6/03
119.874.814	106.066.667	75%	13.808.147	87.027.600	19	35.967.000	47.412

3.3.5 Δείκτες ποσοτικοποίησης ex ante αναμενόμενων αποτελεσμάτων και πρώτων επιπτώσεων

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα και οι πρώτες επιπτώσεις που αναμένονται από την υλοποίηση των Έργων του Ε.Π, αφορούν σε δύο πεδία:

- *Τη δημιουργία απασχόλησης*
- *Την αύξηση θέασης ή αύξηση ικανότητας ως προς τη θέαση*

Η αύξηση της θέασης θα εκτιμηθεί μετά την ολοκλήρωση και την λειτουργία των Έργων. Αντίθετα, τα αποτελέσματα της δημιουργίας πρόσκαιρης απασχόλησης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των Έργων, εκτιμώνται από τις πρώτες φάσεις της υλοποίησης.

3.3.5.1 Ποσοτικοποίηση Δεικτών ex ante δημιουργίας απασχόλησης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των Έργων

Οι ex ante τιμές των Δεικτών δημιουργίας πρόσκαιρης απασχόλησης (σε ισοδύναμα ανθρωποετών) κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των Έργων εμφανίζονται στον επόμενο Πίνακα 3-2. Οι τιμές προκύπτουν από τρεις διαφορετικές πηγές και αντίστοιχες προσεγγίσεις:

- A.** Τιμές Δεικτών του Σ.Π (top down)
- B.** Τιμές Δεικτών που προκύπτουν από το ΟΠΣ, βάσει των ΤΔΕ των ενταγμένων Έργων (bottom up)
- Γ.** Τιμές Δεικτών που προέκυψαν από επεξεργασία της βάσης του Σ.Α (bottom up)

Όπως φαίνεται στον επόμενο Πίνακα 3-2, οι ex ante τιμές των Δεικτών του Σ.Π και του ΟΠΣ εμφανίζουν μεγάλες διαφορές μεταξύ τους.

Στον Α.Π-1, διαφαίνεται ότι οι τιμές του Σ.Π είναι υποεκτιμημένες, γεγονός που οφείλεται στη μη επαρκή εξειδίκευση των ποσοτικών Δεικτών των Μέτρων, την εποχή που εκτιμήθηκαν. Επομένως, οι Δείκτες αυτοί επιδέχονται βελτίωση βάσει των πραγματικών τιμών των Δεικτών εκρών. Αντίθετα, οι τιμές του ΟΠΣ που προκύπτουν από τα ΤΔΕ / ΤΔΥ εμφανίζονται πολύ υψηλές ιδίως στα Μ.1.1 και Μ.1.2. Η ερμηνεία πρέπει να αναζητηθεί, κατ' αρχήν, στην υπερδραστικότητα των Μέτρων (υπερένταξη και υπεραπορρόφηση ειδικώς του Μ.1.2). Υπάρχει, ωστόσο, το ενδεχόμενο να έχουν υπολογιστεί και τμήματα Έργων εκτός πεδίου παρέμβασης του Ε.Π (βλ. παρ. 3.3.1.1, ανωτέρω), οπότε το πρόβλημα θα επιλυθεί με τον επανέλεγχο των Τ.Δ.Ε / Τ.Δ.Υ. Επίσης, είναι δυνατόν να μην έχει κατανοηθεί ορθά ο τρόπος εκτίμησης της απασχόλησης από τους Τ.Δ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-2: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΧ ΑΝΤΕ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ						
Μέτρα / Α.Π	Τιμή – στόχος			Αποκλίσεις		
	Ex ante: Σ.Π. (top down)	Ex ante: ΤΔΕ (bottom up)	Ex ante εκτίμηση Σ.Α (bottom up) ³			
	1	2	3	4=(2-1)/1	5=(3-1)/1	6=(3-2)/2
M. 1.1	750	3.035	3.786	304,6%	404,8%	24,7%
M. 1.2	2.000	5.408	4.847	170,4%	142,4%	-10,4%
Α.Π. 1	2.750	8.443	8.633	207,0%	213,9%	2,3%
M. 2.1	1.000	422	229	-57,8%	-77,1%	-45,7%
M. 2.2	1.000	700	432	-30,0%	-56,8%	-38,3%
Α.Π. 2	2.000	1.122	661	-43,9%	-67,0%	-41,1%
Α.Π. 1 & 2	4.750	9.565	9.294	101,4%	95,7%	-2,8%

Στον Α.Π-2, η σύγκριση μεταξύ των τιμών στόχων του Σ.Π και του ΟΠΣ δεν είναι αξιόπιστη λόγω του ότι τα ενταγμένα Έργα είναι λίγα και αντιπροσωπεύουν μικρό μέρος του προϋπολογισμού των Μέτρων.

Όσον αφορά στην εκτίμηση του ΣΑ έγινε με χρήση της μεθοδολογίας που προτείνεται στην Εγκύκλιο 182434/ΕΥΣΑΠΠ439/1.7.2002 της Ειδικής Υπηρεσίας Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Περιφερειακής Πολιτικής και Προγραμμάτων της Διαχειριστικής Αρχής του Κ.Π.Σ και διαθέτει αξιοπιστία, όπως θα αναφερθεί αναλυτικότερα στην παρ. 4.5.

3.3.5.2 Ποσοτικοποίηση Δεικτών ex ante αναμενόμενης αύξησης θέασης

Από τα ΤΔΕ των Ενταγμένων Έργων μέχρι 30/6/2003, προκύπτει ότι το 54,3% του συνόλου των Έργων προβλέπεται να αυξήσουν την επισκεψιμότητά τους κατά 25%. Χαμηλότερη αύξηση επισκεψιμότητας αναμένεται να εμφανίσει το 17,1% των Έργων, ενώ μεγαλύτερη το 8%. Τέλος για το 20% των Έργων, η αναμενόμενη αύξηση επισκεψιμότητας είναι 100%. Αξίζει να σημειωθεί ότι για τα πέντε Έργα Σύγχρονου Πολιτισμού που εντάχθηκαν μετά τις 30/6/2003, προβλέπεται αύξηση επισκεψιμότητας κατά 100%.

³ Βλέπε παρ. 4.5.1.1. για τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, ειδικότερα για τους συντελεστές εργατικών επί του συνολικού κόστους.

Η ΠΟΡΕΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

4.1 ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Η προσέγγιση της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας έχει αναλυθεί λεπτομερώς στην Έκθεση Εξειδίκευσης της Μεθοδολογίας. Περιληπτικά, αναπαράγουμε τη Μήτρα με τις τεχνικές και τα εργαλεία αξιολόγησης. Σημειώνεται ότι έχουν προστεθεί και νέα εργαλεία, όπως η διερεύνηση της χρονικής ολοκλήρωσης του Ε.Π, καθώς και κάποιες πλέον προωθημένες αναλύσεις των πτυχών της υλοποίησης.

Επιστημονικά εργαλεία και τεχνικές ανά πεδίο αξιολόγησης:	
• Ανάλυση της απορρόφησης.	✓ Δείκτης απορρόφησης.
• Ανάλυση της Φυσικής Υλοποίησης	✓ Δείκτης φυσικής υλοποίησης
• Ανάλυση της αποτελεσματικότητας.	✓ Δείκτης Αποτελεσματικότητας
• Ανάλυση της αποδοτικότητας.	✓ Δείκτης αποδοτικότητας, βάσει της σχέσης τελικού μοναδιαίου κόστους προς το αντίστοιχο αρχικό, ανά εκροή:
	✓ Εναρμονισμένο Δείγμα εκτίμησης κόστους, ανά εκροή.
	- Συντελεστής Μεταβλητότητας. - Δείκτης Αξιοπιστίας. - Δείκτες «Καλής Διαχείρισης» ανά εκροή.
• Παράγωγες αναλύσεις (I).	✓ Δείκτης Αποτελεσματικότητας υπερσυνόλων με ανομοιογενές Φυσικό Αντικείμενο (σταθμισμένος)
• Παράγωγες αναλύσεις (II). (για τη διατύπωση βελτιωτικών προτάσεων της πορείας υλοποίησης)	✓ Συσχετίσεις:
	- Απορρόφησης και απόκλισης μεταξύ δεσμεύσεων και κατανομής της δημόσιας δαπάνης σε επώνυμα Έργα
	- Απορρόφησης και Φυσικής υλοποίησης - Φυσικής υλοποίησης και συνεκτικότητας.
• Ανάλυση αποτελεσμάτων:	✓ Πλήθος ανθρωποετών απασχόλησης που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της κατασκευής των Έργων. ✓ Αύξηση ικανότητας σε σχέση με τις τιμές εκκίνησης στο πεδίο παρέμβασης (σε ποσοστιαία βάση). ✓ Βελτίωση θέασης (σε ποσοστιαία βάση).
• Ανάλυση άμεσων επιπτώσεων.	✓ Πλήθος νέων (καθαρών) θέσεων μόνιμης απασχόλησης που δημιουργούνται από τη λειτουργία των Έργων. ✓ Γεωγραφική έκταση στην οποία διαχέονται οι επιπτώσεις των Έργων. ✓ Πλήθος κοινωνικών ομάδων που ωφελούνται άμεσα και έμμεσα. ✓ Πλήθος χρηστών.

Στο Παράρτημα II παρατίθεται η εξειδίκευση της μεθοδολογίας βάσει της οποίας εκτιμήθηκε η αποτελεσματικότητα (βλ και την παρ. 3.2, ειδικώς για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των Κ-Π / Δεικτών των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων, βάσει των διακριτών).

4.2 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

4.2.1 Η ενταξιακή διαδικασία

Στον επόμενο Πίνακα 4-1 επιχειρείται σύγκριση μεταξύ των μεγεθών: (i) της συνολικής προγραμματικής δημόσιας δαπάνης - top down, (ii) της συνολικής ενεργοποιημένης δημόσιας δαπάνης - bottom up και του συνολικού προϋπολογισμού των ενταγμένων Έργων - bottom up.

- Η προγραμματική δημόσια δαπάνη¹ εμφανίζεται ενεργοποιημένη σχεδόν στο σύνολο της σε επίπεδο Ε.Π. Το ίδιο ισχύει και για τον Α.Π 1, ενώ ο Α.Π 2 εμφανίζει μικρή αρνητική απόκλιση της τάξης του -2% περίπου. Αντίθετα, ο Α.Π 3: Τεχνική Βοήθεια παρουσιάζει πολύ μεγάλη αρνητική απόκλιση, περίπου - 71,28%. Το αποτέλεσμα αυτό προκύπτει από αρνητικές αποκλίσεις και των δύο Μέτρων του Α.Π-3, ιδίως μάλιστα του πρώτου που παραμένει ουσιαστικώς ανενεργό.
- Η σύγκριση του συνολικού προϋπολογισμού των Ενταγμένων Έργων και της προγραμματικής δημόσιας δαπάνης, επισημαίνει υπερένταξη στον Α.Π 1 της τάξης του 4,8% και overbooking 17,2 εκατ. ευρώ (30/6/2003). Η ανωτέρω υπέρβαση των δεσμεύσεων προέρχεται κυρίως από το Μ.1.1 (+7,4%) και πολύ λιγότερο από το Μ.1.2 (+1,2%). Το Μ.1.1 θα αντιμετωπίσει χρηματοδοτικό πρόβλημα για την ολοκλήρωση του ενταγμένου Φυσικού Αντικειμένου, με τα δεδομένα των υφισταμένων χρηματοδοτικών Πινάκων, ενώ ταυτόχρονα στερείται ευελιξίας για διορθωτικές παρεμβάσεις. Το χρηματοδοτικό πρόβλημα μπορεί να καλυφθεί με αύξηση των δεσμεύσεων (ήδη το Ε.Π προικοδοτήθηκε με επί πλέον 26.6 εκατ.), η οποία όμως πρέπει να είναι τέτοιου μεγέθους ώστε να καλύψει τις χρηματοδοτικές ανάγκες για την απρόσκοπτη ολοκλήρωση του ενταγμένου Φυσικού Αντικειμένου και εκείνου που πρόκειται να ενταχθεί (Νέο Μουσείο Ακρόπολης).
- Η εικόνα του Α.Π 2 είναι τελείως αντίθετη, με αρνητική απόκλιση μεταξύ προϋπολογισμού ενταγμένων Έργων και δημόσιας δαπάνης της τάξης του - 80%, επισημαίνοντας σημαντικότερη υστέρηση των διαδικασιών προκηρύξεων / εντάξεων Έργων, αλλά και επιτρέποντας διορθωτικές παρεμβάσεις. Ο κρισιμότερος παράγων της ανωτέρω εξέλιξης ήταν η μη ένταξη του Πολιτιστικού και Συνεδριακού Κέντρου Αθηνών (β' φάση). Σημειώνεται ότι η κατάσταση τείνει να βελτιωθεί μετά τη ένταξη 9 Έργων στο Μ.2.1 συνολικού προϋπολογισμού 47.761.757 Ευρώ.
- Σημειώνεται ότι αποκλίσεις από τις κατανομές βάσης είναι συχνές στις αρχικές φάσεις της υλοποίησης, θεραπεύονται δε εκ των υστέρων όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία του συνόλου των εντάξεων. Επομένως, το πρόβλημα συγκεντρώνεται κυρίως στη θεραπεία της κατάστασης του Μ.2.2. Ωστόσο, ακόμη και στην περίπτωση των συνήθως παρατηρουμένων αποκλίσεων, ο διαφορετικός χρονισμός των εντάξεων, επηρεάζοντας αντίστοιχα τους χρόνους έναρξης της εκτέλεσης και ολοκλήρωσης των Έργων, διακυβεύει τη συνεκτικότητα του Ε.Π, με δυσμενή αποτελέσματα στην έγκαιρη και πλήρη εμφάνιση των αναμενομένων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων.

¹ Η αμελητέου μεγέθους ιδιωτική δαπάνη δεν λαμβάνεται υπόψη, επειδή δεν έχει κινητοποιηθεί, καθώς δεν αφορά στα Μέτρα του Α.Π 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-1: ΑΠΟΚΛΙΣΕΙΣ ΒΑΡΥΤΗΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΑΞΟΝΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ / ΜΕΤΡΩΝ (30/06/2003)									
Προσέγγιση top down – bottom up									
ΜΕΤΡΑ	Προγραμματική Δημόσια Δαπάνη		Ενεργοποιηθείσα Δημόσια Δαπάνη		Συνολικός Προϋπολογισμός Εντ/μένων Έργων		%	%	%
	ποσό	%	ποσό	%	ποσό	%			
1	2	3	4	5	6	7	8=[4-2]/2	9=[6-2]/2	10=[6-4]/4
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	357.000.000	60,47%	357.000.000	62,16%	374.167.189	88,4%	0,00%	4,81%	4,81%
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία της υποδομής μουσείων – βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	192.000.000	32,52%	192.000.000	33,43%	206.568.275	48,8%	0,00%	7,59%	7,59%
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	165.000.000	27,95%	165.000.000	28,73%	167.598.915	39,6%	0,00%	1,58%	1,58%
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	217.000.000	36,75%	212.600.000	37,02%	44.275.504	10,5%	-2,03%	-79,60%	-79,17%
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	103.000.000	17,45%	98.600.000	17,17%	15.221.944	3,6%	-4,27%	-85,22%	-84,56%
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	114.000.000	19,31%	114.000.000	19,85%	29.053.560	6,9%	0,00%	-74,51%	-74,51%
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	16.400.000	2,78%	4.710.474	0,82%	4.822.831	1,1%	-71,28%	-70,59%	2,39%
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	5.740.000	0,97%	193.000	0,03%	299.200	0,1%	-96,64%	-94,79%	55,03%
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	10.660.000	1,81%	4.517.474	0,79%	4.523.631	1,1%	-57,62%	-57,56%	0,14%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	590.400.000	100,00%	574.310.474	100,00%	423.265.524	100,0%	-2,73%	-28,31%	-26,30%

Πηγή : ΟΠΣ – ΕΡΓΟΡΑΜΑ, Επεξεργασία στοιχείων βάσης Σ.Α

- Αποτέλεσμα των αποκλίσεων που αναλύθηκαν προηγουμένως ήταν η μεταβολή των βαρυτήτων μεταξύ τόσο των Α.Π, όσο και των Μέτρων τους στο συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων Έργων, σε σχέση με εκείνη που εμφανίζεται στην προγραμματική δημόσια δαπάνη (επόμενος Πίνακας 4-2). Συγκεκριμένα, οι βαρύτητες των Α.Π, μετά τις εντάξεις Έργων (μέχρι 30/6/2003) έχει παρεκκλίνει σημαντικά υπέρ του Α.Π 1.
- Αυτή η εξέλιξη οφείλεται στις αυξημένες ανάγκες και την αντίστοιχη ζήτηση Έργων των Μ.1.1. και Μ.1.2. Επισημαίνεται ότι δεν είναι ακόμη ενταγμένο το Νέο Μουσείο Ακρόπολης, Έργο ιδιαίτερης οικονομικής βαρύτητας, το οποίο θα ενισχύσει ακόμη περισσότερο τον Α.Π 1. Αυτό δε σημαίνει ότι δεν υπάρχουν ανάγκες ή ζήτηση για Έργα του Α.Π 2, είναι ωστόσο εύλογο ότι οι Τ.Δ (υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ ή εποπτευόμενοι Φορείς), ήταν περισσότερο έτοιμοι όσον αφορά σε προτάσεις Έργων. Κυρίως, όμως, η πορεία του Α.Π 2 προσδιορίστηκε από το γεγονός ότι το επώνυμο αναφερόμενο στα προγραμματικά κείμενα Έργο «Ολοκλήρωση Συνεδριακού και Πολιτιστικού Κέντρου Αθηνών», ανάλογης σημασίας και χρηματοδοτικής βαρύτητας (116 εκατ. Ευρώ) για τον Α.Π 2 με εκείνη του Νέου Μουσείου Ακρόπολης για τον Α.Π. 1, δεν έχει - ούτε πρόκειται - να ενταχθεί. Η απουσία αυτού του Έργου επιφέρει τόσο σημαντική μεταβολή – ποσοτική και ποιοτική - στις αρχικές ισορροπίες της στρατηγικής, ώστε να καθιστά αναγκαία την άμεση λήψη διορθωτικών Μέτρων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-2: ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ 2000-06 ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΒΑΡΥΤΗΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΑΞΟΝΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ / ΜΕΤΡΩΝ (30/06/2003) <i>Προσέγγιση top down – bottom up</i>									
ΜΕΤΡΑ	Προγραμματική Δημόσια Δαπάνη		Ενεργοποιηθείσα Δημόσια Δαπάνη		Συνολικός Προϋπολογισμός Εντ/μένων Έργων		%	%	%
	ποσό	%	ποσό	%	ποσό	%			
1	2	3	4	5	6	7	8=4/2	9=6/2	10=6/4
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	357.000.000	60,47%	357.000.000	62,16%	374.167.189	88,4%	100,00%	104,81%	104,81%
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία της υποδομής μουσείων – βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	192.000.000	32,52%	192.000.000	33,43%	206.568.275	48,8%	100,00%	107,59%	107,59%
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	165.000.000	27,95%	165.000.000	28,73%	167.598.915	39,6%	100,00%	101,58%	101,58%
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	217.000.000	36,75%	212.600.000	37,02%	44.275.504	10,5%	97,97%	20,40%	20,83%
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	103.000.000	17,45%	98.600.000	17,17%	15.221.944	3,6%	95,73%	14,78%	15,44%
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	114.000.000	19,31%	114.000.000	19,85%	29.053.560	6,9%	100,00%	25,49%	25,49%
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	16.400.000	2,78%	4.710.474	0,82%	4.822.831	1,1%	28,72%	29,41%	102,39%
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	5.740.000	0,97%	193.000	0,03%	299.200	0,1%	3,36%	5,21%	155,03%
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	10.660.000	1,81%	4.517.474	0,79%	4.523.631	1,1%	42,38%	42,44%	100,14%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	590.400.000	100,00%	574.310.474	100,00%	423.265.524	100,0%	97,27%	71,69%	73,70%

Πηγή: ΟΠΣ – ΕΡΓΟΡΑΜΑ, Επεξεργασία στοιχείων βάσης Σ.Α

4.2.2 Ρυθμοί απορρόφησης 2000 - 2003

Η δυναμική της χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης, στην περίοδο 2000 έως 30 Ιουνίου 2003, αποτυπώνεται στη **συνολική απορρόφηση** του Προγράμματος, με τιμή του αντίστοιχου Δείκτη 19,26% επί των συνολικών δεσμεύσεων της δημόσιας δαπάνης (2000 - 06) και 18,8% επί του συνολικού κόστους του. Προκύπτει ότι η απορρόφηση κατά το 1^ο εξάμηνο του 2003 αυξήθηκε περίπου κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το ποσοστό της στις 31-12-02. (βλ. επόμενο Πίνακα 4-3).

Το ανωτέρω αποτέλεσμα προήλθε από την επίδοση του Α.Π.1, ο οποίος παρουσίασε αύξηση απορρόφησης κατά 7,22 ποσοστιαίες μονάδες, εντός του πρώτου εξαμήνου του 2003. Σημαντική αύξηση απορρόφησης εμφάνισαν και τα δύο Μέτρα του Α.Π - 1, ιδίως όμως το Μ.1.2 (περίπου 8,7 ποσοστιαίες μονάδες έναντι 6 ποσοστιαίων μονάδων του Μ.1.1).

Στο πρώτο εξάμηνο του 2003, το ποσοστό απορρόφησης σε σχέση με τις δεσμεύσεις της δημόσιας δαπάνης 2000-03, ανέρχεται σε 42,09%.² Ο Α.Π 1 αναδεικνύεται και πάλι στον κύριο μοχλό απορρόφησης (62,52%). Την υψηλότερη απορρόφηση, της τάξης σχεδόν του 100%, στην ίδια περίοδο, εμφανίζει το Μ.1.2, Αναμένεται επομένως υπεραπορρόφηση του Μέτρου μέχρι τέλους του 2003, όπως άλλωστε συνέβη και στην περίοδο 2000 –2002. Η υπεραπορρόφηση του Μ.1.2 οφείλεται τόσο στη μεγάλη ζήτηση για το είδος των Έργων που εντάσσονται στις οικείες Κ-Π (Αρχαιολογικοί Χώροι, Μνημεία), λόγω συσσωρευμένων αναγκών και στενότητας πόρων κατά το παρελθόν, όσο και στην αποτελεσματική προετοιμασία ένταξης και υλοποίησης. Υπογραμμίζεται ότι οι επιδόσεις αυτές επιτυγχάνονται σε ένα πεδίο εξαιρετικά σύνθετων Έργων που μετέχουν ταυτόχρονα του δημοσίου Έργου και της επιστημονικής έρευνας και εκτελούνται κυρίως δι' αυτεπιστασίας και απολογιστικά από την Αρχαιολογική Υπηρεσία και τις κατά τόπους Εφορίες.

Η αποτελεσματική προετοιμασία των Έργων αυτής της Κ-Π οφείλεται στους εξής παράγοντες:

- έγκαιρη – επιστημονική και τεχνική - ωρίμανση των Έργων,
- ταχύτητα των διαδικασιών εισηγήσεων και εγκρίσεων από τα Αρχαιολογικά Συμβούλια,
- εξοικείωση των Τ.Δ (υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ και εποπτευμένοι Οργανισμοί) τόσο με τη φύση των Έργων, όσο και με τις διαδικασίες και τα τυποποιημένα έγγραφα του Γ' ΚΠΣ,
- εξαπλούστευση, ομογενοποίηση και τυποποίηση των εγγράφων και διαδικασιών, λόγω της εργασίας υποδομής της Ειδικής Γραμματείας και της ΕΥΔ,
- συνεχή υποστήριξη των Τ.Δ για την επίλυση προβλημάτων που ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης.

Η σχετικά μικρότερη απορρόφηση του Μ.1.1 (14,6%) συσχετίζεται κυρίως τόσο με την μη ένταξη επί του παρόντος του Νέου Μουσείου Ακρόπολης, η οποία όμως έχει πλέον αποφασιστεί, όσο και με το

² Η ιδιωτική δαπάνη δεν έχει ακόμη κινητοποιηθεί.

ό,τι η διαδικασία των δημοπρατήσεων, απαίτησε μεγάλο χρόνο. Επομένως, οι ρυθμοί απορρόφησης και του Μέτρου αυτού αναμένεται να αυξηθούν σημαντικά στο άμεσο μέλλον.

Το Μ.2.1 εμφανίζει χαμηλή απορρόφηση (10,6%), στην περίοδο 1/1/2000 έως 30/6/2003, η οποία οφείλεται, με τα δεδομένα μέχρι τις 30/6/2003, στο μικρό αριθμό ενταγμένων Έργων που αντιπροσωπεύουν μικρό ποσοστό της ενεργοποιημένης δαπάνης του Μέτρου. Ωστόσο, μετά τις πρόσφατες και τις άμεσα αναμενόμενες εντάξεις Έργων, αναμένεται επιτάχυνση της υλοποίησης.

Η πολύ χαμηλή απορρόφηση του Μ.2.2 (τιμή Δείκτη 0,6%) στην ίδια περίοδο αποδίδεται στο ό,τι δεν εντάχθηκε τελικώς το Έργο «Ολοκλήρωση Συνεδριακού και Πολιτιστικού Κέντρου Αθηνών», σημαντικού Επώνυμου Έργου του Ε.Π, σε συνδυασμό με το σχεδόν μηδενικό βαθμό υλοποίησης του Έργου «Πολιτιστικό και Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλονίκης». Με αυτά τα δεδομένα, το Μέτρο αυτό δεν αναμένεται να παρουσιάσει άξια λόγου διαφοροποίηση της απορρόφησής του, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα.

Τέλος, ελάχιστη απορρόφηση εμφανίζουν τα δύο Μέτρα του Α.Π-3 (Τεχνική βοήθεια), γεγονός το οποίο πιθανόν να έχει αρνητική επίπτωση στους ρυθμούς υλοποίησης. Επισημαίνεται ότι, παρόλο που ο τομέας του πολιτισμού εντάσσεται για πρώτη φορά στο Γ' ΚΠΣ με αυτόνομο Ε.Π και επομένως το ΥΠ-ΠΟ και η ΕΥΔ έχουν μεγαλύτερη ανάγκη υποστήριξης σε σχέση με άλλους Φορείς που υλοποιούν Ε.Π του Γ' ΚΠΣ με μεγαλύτερη εμπειρία από το παρελθόν, δεν έχει οριστεί ακόμη Τεχνικός Σύμβουλος.

Τα αντίστοιχα στοιχεία για τη μικρή περίοδο 2000-03, εμφανίζονται στον Πίνακα 4-3.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-3 : ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑ Α.Π. ΚΑΙ ΜΕΤΡΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ								
Προέγγιση top down - bottom up								
ΜΕΤΡΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ (Σ/Κ)	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΔΗΜ. ΔΑΠΑΝΗΣ (Δ/Δ)	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ 31/12/2002	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ 30/06/2003	% ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ 31/12/2002 Σ/Κ	% ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ 31/12/2002 Δ/Δ	% ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ 30/06/2003 Σ/Κ	% ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ 30/06/2003 Δ/Δ
	1	2	3	4	5=3/1	6=3/2	6=4/1	7=4/2
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	357.000.000	357.000.000	76.350.500	102.147.808	21,39%	21,39%	28,61%	28,61%
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσείων - βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	192.000.000	192.000.000	16.437.041	27.989.254	8,56%	8,56%	14,58%	14,58%
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	165.000.000	165.000.000	59.913.459	74.158.554	36,31%	36,31%	44,94%	44,94%
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	231.500.000	217.000.000	11.076.684	11.531.529	4,78%	5,10%	4,98%	5,31%
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	117.500.000	103.000.000	10.753.784	10.939.576	9,15%	10,44%	9,27%	10,57%
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	114.000.000	114.000.000	322.900	643.897	0,28%	0,28%	0,56%	0,56%
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	16.400.000	16.400.000	7.881	55.081	0,05%	0,05%	0,34%	0,34%
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	5.740.000	5.740.000	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	10.660.000	10.660.000	7.881	55.081	0,07%	0,07%	0,52%	0,52%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	604.900.000	590.400.000	87.435.065	113.734.418	14,45%	14,81%	18,80%	19,26%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ε.Π, ΟΠΣ – ΕΡΓΟΡΑΜΑ, Επεξεργασία στοιχείων βάσης Σ.Α, Χρηματοδοτικοί Πίνακες, "Έκθεση Προόδου" Δ.Α ΥΠ-ΠΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-4: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑ Α.Π. ΚΑΙ ΜΕΤΡΟ ΕΠΙ ΤΗΣ Π.Δ.Δ.								
Προέγγιση top down - bottom up								
ΜΕΤΡΑ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ				ΠΛΗΡΩΜΕΣ		ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ	
	Δεσμεύσεις 2000-02	Δεσμεύσεις 2003	Συνολικές Δεσμεύσεις 2000-2003	Συνολικές Δεσμεύσεις 2000-2006	ΠΛΗΡΩΜΕΣ 2000-02 (ΠΟΣΟ)	ΠΛΗΡΩΜΕΣ 2000- 30/06/03 (ΠΟΣΟ)	ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ Απορρόφηση 2000-02	ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ Απορρόφηση 2000-30/06/03
	1	2	3	4	5	6	7=5/1	8=6/3
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	101.367.018	62.025.516	163.392.534	357.000.000	76.350.501	102.147.808	75,32%	62,52%
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσείων - βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	54.516.715	33.358.261	87.874.976	192.000.000	16.437.041	27.989.254	30,15%	31,85%
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	46.850.303	28.667.255	75.517.558	165.000.000	59.913.459	74.158.554	127,88%	98,20%
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	61.615.246	37.701.784	99.317.030	217.000.000	11.076.684	11.531.529	17,98%	11,61%
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	29.245.946	17.895.317	47.141.263	103.000.000	10.753.784	10.887.632	36,77%	23,20%
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	32.369.300	19.806.467	52.175.767	114.000.000	322.900	643.987	1,00%	1,23%
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	4.656.635	2.849.352	7.505.987	16.400.000	7.881	55.081	0,17%	0,73%
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	1.629.823	997.273	2.627.096	5.740.000	0	0	0,00%	0,00%
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	3.026.812	1.852.079	4.878.891	10.660.000	7.881	55.081	0,26%	1,13%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	167.638.899	102.576.652	270.215.551	590.400.000	87.435.066	113.734.418	52,16%	42,09%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ε.Π, ΟΠΣ – ΕΡΓΟΡΑΜΑ, Επεξεργασία στοιχείων βάσης Σ.Α, Χρηματοδοτικοί Πίνακες, "Έκθεση Προόδου" Δ.Α ΥΠ-ΠΟ

4.2.3 Ανάλυση της απορρόφησης των προχρηματοδοτημένων και μη Έργων

Οι αποκλίσεις που εμφανίζονται στην χρηματοοικονομική ολοκλήρωση του Προγράμματος, απαιτήσαν λεπτομερέστερη διερεύνηση των παραγόντων που τις υπαγόρευσαν. Αναλυτικότερα, αναζητήθηκε ο λόγος για τον οποίο ορισμένα Μέτρα εμφανίζουν πολύ υψηλή απορρόφηση, ενώ άλλα πολύ χαμηλή. Αναλύοντας την απορρόφηση σε Δείγμα Έργων και των δύο αυτών κατηγοριών Μέτρων, προέκυψε η συσχέτισή της με το αν ήταν προχρηματοδοτημένα ή όχι. Κατόπιν αυτού, επιχειρήθηκε μια συνολικότερη και συστηματικότερη προσέγγιση της απορρόφησης σε επίπεδο Έργου, με ταξινόμηση βάσει των κριτηρίων της απορρόφησης και της ύπαρξης ή μη προχρηματοδότησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-5: ΠΡΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΜΕΝΑ ΕΡΓΑ				
ΜΕΤΡΟ	ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ (ΠΛΗΘΟΣ / ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ)			
	0 – 10 %	10 – 30%	> 30%	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΕΤΡΟ 1.1	0	4	1	5
	0	45.511.372	17.608.217	63.119.589
ΜΕΤΡΟ 1.2	0	0	11	11
	0	0	61.812.032	61.812.032
ΜΕΤΡΟ 2.1	0	0	2	2
	0	0	11.665.444	11.665.444
ΜΕΤΡΟ 2.2	1	0	0	1
	29.053.560	0	0	29.053.560
ΣΥΝΟΛΑ	1	4	14	19
	29.053.560	45.511.372	91.085.693	165.650.625

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-6: ΜΗ ΠΡΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΜΕΝΑ ΕΡΓΑ				
ΜΕΤΡΟ	ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ (ΠΛΗΘΟΣ / ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ)			
	0 – 10 %	10 – 30%	> 30%	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΕΤΡΟ 1.1	14	3	3	20
	118.925.072	13.749.083	10.774.531	143.448.686
ΜΕΤΡΟ 1.2	7	12	9	28
	34.201.614	27.248.716	44.336.552	105.786.882
ΜΕΤΡΟ 2.1	2	0	0	2
	3.556.500	0	0	3.556.500
ΜΕΤΡΟ 2.2	0	0	0	0
	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΑ	23	15	12	50
	156.683.186	40.997.799	55.111.083	252.792.068

Η ταξινόμηση των προχρηματοδοτηθέντων Έργων, στον Πίνακα 4-5 επισημαίνει ότι:

- ✓ Από τα 19 προχρηματοδοτημένα Έργα, τα 14 (73,68% του συνόλου των Έργων και 54,99% του συνολικού προϋπολογισμού τους) ανήκουν σε τάξη μεγέθους απορρόφησης >30%, ενώ μόνον 1 (5,26% του συνόλου των Έργων και 17,54% του συνολικού προϋπολογισμού τους) εντάσσεται στην κατώτερη τάξη μεγέθους απορρόφησης (0-10%). Τα υπόλοιπα 4 Έργα (21,05% του συνόλου των Έργων και 27,47% του συνόλου του προϋπολογισμού τους) ανήκουν στην ενδιάμεση τάξη απορρόφησης 10-30%.
- ✓ Τα προχρηματοδοτημένα Έργα συγκεντρώνονται σχεδόν αποκλειστικά στον Α.Π-1 (16 από 19), ο οποίος εμφανίζει τη μεγαλύτερη επίδοση στην απορρόφηση, ιδίως μάλιστα στο Μ.1.2 (11 από τα 19).
- ✓ Ο Πίνακας 4-6 των μη προχρηματοδοτημένων Έργων εμφανίζει την εντελώς αντίθετη εικόνα, καθώς από τα 50 μη προχρηματοδοτημένα Έργα:
 - τα 23 (46% του συνόλου των Έργων και 61,98% του συνολικού προϋπολογισμού τους) ανήκει σε τάξη μεγέθους απορρόφησης από 0-10%,
 - τα 12 (24% του συνόλου των Έργων και 21,80% του συνολικού προϋπολογισμού τους) βρίσκεται στην υψηλότερη τάξη μεγέθους απορρόφησης (>του 30%),
 - η απορρόφηση των υπόλοιπων 15 Έργων (30% του συνόλου των Έργων και 16,22% του συνολικού προϋπολογισμού τους) κυμαίνεται από 10 έως 30%.

Από τη συνεκτίμηση των ανωτέρω στατιστικών ευρημάτων και τις σχετικές με την ερμηνεία τους πληροφορίες, προέκυψαν δύο κύρια συμπεράσματα:

- *Η προχρηματοδότηση απέδωσε όχι μόνον αυτή καθαυτή, αλλά και λόγω του υψηλού βαθμού ωριμότητας των προχρηματοδοτημένων Έργων, της ετοιμότητας προς υλοποίηση του Τ.Δ, της απουσίας ανασταλτικών εξωγενών παραγόντων και της στήριξης από την ΕΥΔ για την άμεση επίλυση προβλημάτων της υλοποίησης.*
- *Κύριος λόγος της χαμηλής απορρόφησης των μη προχρηματοδοτημένων Έργων υπήρξε η καθυστέρηση ένταξης, χωρίς να αγνοούνται και άλλοι ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες.*

Επισημαίνεται ότι η ανάλυση των έξι case – studies Έργων (βλ. Case studies, Τόμος Β' Έκθεσης) επιβεβαίωσε τα ανωτέρω, επισημαίνοντας την ευεργετική επίδραση της προχρηματοδότησης όταν απουσιάζουν εξωγενείς ανασταλτικοί παράγοντες.

Προχρηματοδοτημένα Έργα / case studies:

- Δημιουργία Πολιτιστικού Κέντρου του Μουσείου Μπενάκη επί της οδού Πειραιώς 138
- Στερέωση / αναστύλωση Μνημείων Ακροπόλεως Λίνδου
- Επισκευή – Επέκταση και Εκσυγχρονισμός Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου

Τα δυο πρώτα - των οποίων η προετοιμασία ήταν πλήρης, η δε υλοποίηση δεν συνάντησε εμπόδια – άρχισαν στις αρχές του 2000, με αποτέλεσμα να ακολουθούν πιστά το χρονοδιάγραμμα εργασιών³, να εμφανίζουν υψηλή αποτελεσματικότητα και να αναμένεται να ολοκληρωθούν, ενδεχομένως συντομότερα από την ορισμένη ημερομηνία περαίωσης. Το τρίτο Έργο αντιμετώπισε σημαντικά εξωγενή προβλήματα (ανεύρεση αρχαίων στο υπέδαφός του) και αντίστοιχες καθυστερήσεις.

Μη προχρηματοδοτημένα Έργα / case studies:

- Επανεκθεση Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου
- Ολοκλήρωση Διαχρονικού Μουσείου Λάρισας
- Επανεκθεση Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης

Τα ανωτέρω τρία Έργα εμφανίζουν καθυστέρηση υλοποίησης σε σχέση με τα προηγούμενα, ιδίως τα δύο πρώτα που αντιμετωπίζουν και εξωγενείς παράγοντες (βλ. case studies τόμος Β').

Οι ανωτέρω παρατηρήσεις οδήγησαν σε **συστηματική διερεύνηση του χρονισμού των φάσεων και διαδικασιών ενεργοποίησης του Ε.Π και υλοποίησης των Έργων του** (βλ. κατωτέρω παρ. 4.3).

4.2.4 Πρόβλεψη απορρόφησης

Η εξέλιξη της απορρόφησης του Προγράμματος επί των συνολικών δεσμεύσεων παρουσιάζεται στους Πίνακες που ακολουθούν (Πίν. 4-7, 4-8). Προκύπτει από τους Πίνακες ότι το Πρόγραμμα παρουσίασε ιδιαίτερα υψηλούς ρυθμούς απορρόφησης οι οποίοι προβλέπεται να συνεχισθούν ως το τέλος του 2003, κατά πάσα δε πιθανότητα και τα επόμενα χρόνια.

Η πρόβλεψη απορρόφησης, έγινε σε συνεργασία με τη ΕΥΔ. Εφαρμόστηκε μεθοδολογία bottom up, δηλαδή έγινε πρόβλεψη σε επίπεδο Έργου μέχρι τέλους του 2003. Συγκεκριμένα, βάσει του χρονοδιαγράμματος κάθε Έργου / Υποέργου, εκτιμήθηκε η προβλεπόμενη εξέλιξη της φυσικής υλοποίησής του, καθώς και οι ιδιαιτερότητες και τα ενδεχόμενα προβλήματά του. Βάσει αυτών προσεγγίστηκε η απορρόφηση όλων των Έργων και δι' αναγωγής των Μέτρων, των Α.Π και του Προγράμματος στο σύνολο του. Η μέθοδος αυτή θεωρήθηκε από τον ΣΑ ως η πλέον κατάλληλη για αξιόπιστη πρόβλεψη.

Σύμφωνα με τα δεδομένα του Προγράμματος (στοιχεία 10-10-2003) επιβεβαιώνονται και υπερκαλύπτονται οι προβλέψεις του Σχεδίου της Ενδιάμεσης αξιολόγησης (στοιχεία 31/05/2003). Στην περίοδο μεταξύ 31/05/03 έως 10/10/03 (περίπου 4 μήνες) απορροφήθηκαν 25,2 εκ. ευρώ, τα οποία αντιστοιχούν στο 20% της συνολικής απορρόφησης του προγράμματος μέχρι την 10 Οκτωβρίου 2003.

³ Η τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων δεν αποτελεί ενιαίο και ακριβή τρόπο εκτίμησης του βαθμού φυσικής υλοποίησης και, συναφώς, αποτελεσματικότητας. Οι διάφορες δραστηριότητες για την υλοποίηση ενός σύνθετου Έργου δεν πραγματοποιούνται, κατά κανόνα, σε διαδοχική σειρά, ούτε εξελίσσονται με βάση την κατεύθυνση της κρίσιμης όδευσης (Critical Path) ενός χρονοδιαγράμματος, αλλά, αντίθετα, γίνονται παράλληλα και με χρονικές επικαλύψεις. Μόνο στην περίπτωση που θα ακολουθείτο επακριβώς η κρίσιμη όδευση, θα ήταν δυνατόν οι χρόνοι εκτέλεσης του Έργου να αποτελούν σχετικώς ακριβή και ενιαίο παράγοντα εκτίμησης του βαθμού φυσικής υλοποίησής και, αυτό, με την προϋπόθεση ότι το χρονοδιάγραμμα είναι ορθά διαρθρωμένο. Ωστόσο, η τήρηση του χρονοδιαγράμματος είναι ισχυρή ένδειξη αποτελεσματικότητας, στο βαθμό που θα συνδυαστεί με στοιχεία, όπως η εκτίμηση του επιβλέποντος για την προστιθέμενη αξία του Έργου, τη στιγμή του ελέγχου από τον αξιολογητή, η απορρόφηση, κ.λπ., όπως διεξοδικά αναπτύσσεται στην προταθείσα μεθοδολογία.

Όπως είχε εκτιμηθεί και στο Σχέδιο της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης οι λόγοι αυτής της επίδοσης είναι:

- Η επιτάχυνση της υλοποίησης του Μέτρου 1.1 λόγω της υψηλής ωριμότητας και ετοιμότητας που εμφανίζουν πλέον τα Έργα του. Η επικείμενη ένταξη του Μουσείου Ακρόπολης - Έργου Επώνυμου στα προγραμματικά κείμενα του Ε.Π, υψηλής χρηματοδοτικής βαρύτητας (περίπου 85 εκ. Ευρώ), μεγάλης συμβολικής σημασίας και εντελώς απαραίτητου για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος σχετικώς με την αναβάθμιση της πολιτιστικής προσφοράς και τη διεθνή ακτινοβολία της χώρας - αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στην αύξηση της απορρόφησης.
- Οι υψηλότεροι ρυθμοί απορρόφησης του Μέτρου 1.2, κατά τους θερινούς και φθινοπωρινούς μήνες. Σημειώνεται ότι στα Έργα που περιλαμβάνουν εργασίες πεδίου, όπως είναι οι Αρχαιολογικοί Χώροι και τα Μνημεία, οι ρυθμοί υλοποίησης επιταχύνονται τους προαναφερόμενους μήνες λόγω καταλληλότητας των κλιματολογικών συνθηκών.
- Όσον αφορά στα Έργα του Σύγχρονου Πολιτισμού (Α.Π 2) στο Μέτρο 2.1, έχουν ήδη ενταχθεί συνολικά 13 Έργα (4 στο 1ο εξάμηνο του 2003 και 9 στο δεύτερο), επομένως η βελτίωση της απορρόφησης θα είναι άμεση, ενώ πρόκειται να ενταχθούν άμεσα άλλα 5 Έργα. Στο Μέτρο 2.2 δεν αναμένονται ιδιαίτερες μεταβολές, με αποτέλεσμα να διατηρηθεί η σημερινή εικόνα μέχρι το τέλος του 2003 (βλ. ανωτέρω παρ. 4. 2.1).
- Η απορρόφηση του Α.Π. 3 (Τεχνική Βοήθεια) αναμένεται να παραμείνει σε χαμηλά επίπεδα, αλλά πάντως το ποσοστό της επηρεάζει οριακά τη συνολική απορρόφηση, λόγω του μικρού χρηματοδοτικού μεγέθους του Έργου.

Επικαιροποίηση πρόβλεψης

Σύμφωνα με νεώτερα στοιχεία της ΕΥΔ (23/12/2003), η πραγματική απορρόφηση με ημερομηνία 31/12/2003 διαμορφώνεται περίπου στα 156 εκατ. € (λαμβανομένων υπ' όψη και των πληρωμών που θα εμφανιστούν στο εναπομένον διάστημα μέχρι τέλους του έτους), δηλαδή σε ποσοστό 25,79 % επί του συνολικού κόστους και 26,41% επί της δημόσιας δαπάνης.

Η διαφορά των 29.955.498 € σε σχέση με την πρόβλεψη του Σ.Α (185.955.498 € βλ. επόμενο Πίνακα) οφείλεται στο γεγονός ότι δεν ίσχυσαν, στο σύνολο τους, οι υποθέσεις (με ημερομηνία 10/10/2003) βάσει των οποίων εκτιμήθηκε το ύψος των αναμενομένων πληρωμών, ειδικότερα στο ότι δεν εντάχθηκαν, εντός του 2003, το Νέο Μουσείο Ακρόπολης και ορισμένα Έργα του Μ.2.1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-7: ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ – ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ										
Α.Π. ΜΕΤΡΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Π/Υ 2000-2006	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ						ΑΠΟΡ/ΣΗ 10/10/2003	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΤΕΛΟΣ 2003	
		2000	2001	2002	31/5/2003	30/6/2003	10/10/2003		ΕΥΡΩ	%
M1.1	192.000.000	4.581.955,77	6.136.911,75	16.437.041,24	21.760.150,24	27.989.254,00	32.824.399,00	17,10%	62.160.591,03	32,38%
M1.2	165.000.000	6.539.792,08	29.401.059,67	59.913.459,34	66.862.639,34	74.158.554,00	80.696.199,00	48,91%	102.494.907,00	62,12%
Α.Π 1	357.000.000	11.121.747,85	35.537.971,42	76.350.500,58	88.622.789,58	102.147.808,00	113.520.598,00	31,80%	164.655.498,03	46,12%
M2.1	117.500.000	7.139.910,86	9.787.902,41	10.753.783,91	10.849.688,91	10.887.632,00	10.962.713,00	9,33%	20.000.000,00	17,02%
M2.2	114.000.000	0	0	322.900,00	643.900,00	643.897,00	796.467,00	0,70%	1.000.000,00	0,88%
Α.Π 2	231.500.000	7.139.910,86	9.787.902,41	11.076.683,91	11.493.588,91	11.531.529,00	11.759.180,00	5,08%	21.000.000,00	9,07%
M3.1	5.740.000	0	0	0	0	0	28.320,00	0,49%	200.000,00	3,48%
M3.2	10.660.000	0	0	7.881,22	40.921,22	55.081,00	55.081,00	0,52%	100.000,00	0,94%
Α.Π 3	16.400.000	0	0	7.881,22	40.921,22	55.081,00	83.401,00	0,51%	300.000,00	1,83%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓ/ΤΟΣ	604.900.000	18.261.658,71	45.325.873,83	87.435.065,71	100.157.299,71	113.734.418,00	125.363.179,00	20,72%	185.955.498,03	30,74%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-8: ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ										
Α.Π. ΜΕΤΡΟ	ΔΕΣΜΕΥΣΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ Π/Υ 2000-2006	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ						ΑΠΟΡ/ΣΗ 10/10/2003	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΤΕΛΟΣ 2003	
		2000	2001	2002	31/5/2003	30/6/2003	10/10/2003		ΕΥΡΩ	%
M1.1	192.000.000	4.581.955,77	6.136.911,75	16.437.041,24	21.760.150,24	27.989.254,00	32.824.399,00	17,10%	62.160.591,03	32,38%
M1.2	165.000.000	6.539.792,08	29.401.059,67	59.913.459,34	66.862.639,34	74.158.554,00	80.696.199,00	48,91%	102.494.907,00	62,12%
Α.Π 1	357.000.000	11.121.747,85	35.537.971,42	76.350.500,58	88.622.789,58	102.147.808,00	113.520.598,00	31,80%	164.655.498,03	46,12%
M2.1	103.000.000	7.139.910,86	9.787.902,41	10.753.783,91	10.849.688,91	10.887.632,00	10.962.713,00	10,64%	20.000.000,00	19,42%
M2.2	114.000.000	0	0	322.900,00	643.900,00	643.897,00	796.467,00	0,70%	1.000.000,00	0,88%
Α.Π 2	217.000.000	7.139.910,86	9.787.902,41	11.076.683,91	11.493.588,91	11.531.529,00	11.759.180,00	5,42%	21.000.000,00	9,68%
M3.1	5.740.000	0	0	0	0	0	28.320,00	0,49%	200.000,00	3,48%
M3.2	10.660.000	0	0	7.881,22	40.921,22	55.081,00	55.081,00	0,52%	100.000,00	0,94%
Α.Π 3	16.400.000	0	0	7.881,22	40.921,22	55.081,00	83.401,00	0,51%	300.000,00	1,83%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓ/ΤΟΣ	590.400.000	18.261.658,71	45.325.873,83	87.435.065,71	100.157.299,71	113.734.418,00	125.363.179,00	21,23%	185.955.498,03	31,50%

Πηγή: ΟΠΣ – ΕΡΓΟΡΑΜΑ, ΕΥΔ - ΥΠ-ΠΟ

4.3 ΧΡΟΝΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

4.3.1 Χρονισμός και αποτελεσματικότητα

Η χρονική παράμετρος της υλοποίησης αποτελεί σημαντικό στοιχείο της εκτίμησης της αποτελεσματικότητας λόγω των αυστηρών κανόνων και της εν γένει επιτάχυνσης των διαδικασιών που διέπουν το Γ' ΚΠΣ. Για το λόγο αυτό, η χρονική εξέλιξη του συνόλου των ενταγμένων Έργων πολιτισμού αποτέλεσε αντικείμενο ενδιαφέροντος της ΕΥΔ, από την αρχή της υλοποίησης. Τα αποτελέσματα σχετικής έρευνας,⁴ της οποίας τα στοιχεία ενημερώνονται συνεχώς μέχρι σήμερα, αξιοποιήθηκαν μετά από κατάλληλες στατιστικές επεξεργασίες στην παρούσα Έκθεση, προκειμένου να εκτιμηθεί ο πραγματικός διαθέσιμος χρόνος υλοποίησης των Έργων στις εξής ημερομηνίες: 30/6/2003, 31 Οκτωβρίου 2003 (πραγματικά στοιχεία + πρόβλεψη) και 31/12/2003 (πρόβλεψη).

Τα αποτελέσματα αυτής της εργασίας αποδείχτηκαν πολλαπλώς χρήσιμα, καθώς αξιοποιήθηκαν όχι μόνον για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας της υλοποίησης, στο βαθμό που είναι (προφανής) συνάρτηση του διαθέσιμου χρόνου υλοποίησης μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών ένταξης των Έργων, αλλά και για την αποτίμηση της επίδοσης όλων των παραγόντων που προσδιορίζουν την αποτελεσματικότητα του Προγράμματος (Επ-Πα, ΕΥΔ, Τελικοί Δικαιούχοι, ΥΠ-ΟΙΚ.).

Συγκεκριμένα:

- Αναλύθηκαν τα χρονικά δεδομένα δύο υποσυνόλων Έργων (**87** Έργα / Υποέργα του Ε.Π «Πολιτισμός» και **214** Έργα / Υποέργα πολιτισμού ενδιαφέροντος ΥΠ-ΠΟ, ενταγμένων στα Π.Ε.Π), δηλαδή συνολικά **301** Έργων / Υποέργων. Τα συμπεράσματα από τα Έργα των Π.Ε.Π χρησιμοποιούνται κατωτέρω για την εκτίμηση της αξιοπιστίας των συμπερασμάτων και της συστηματικότητας των φαινομένων της χρονικής εξέλιξης των Έργων του Ε.Π.
- Η ανωτέρω ανάλυση έλαβε υπόψη τις ακόλουθες ημερομηνίες:
 - ✓ Την ημερομηνία κατά την οποία η ΕΥΔ δημοσιεύει την πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων
 - ✓ Την ημερομηνία κατά την οποία οι φορείς υποβάλουν τις προτάσεις τους στη ΕΥΔ
 - ✓ Την ημερομηνία κατά την οποία η ΕΥΔ ολοκληρώνει την αξιολόγηση των προτάσεων και αποστέλλει σχετικό έγγραφο για συντονισμό, ώστε να λάβει τη σύμφωνη γνώμη της Κεντρικής ΕΥΔ του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών
 - ✓ Την ημερομηνία στην οποία ολοκληρώνεται ο συντονισμός και εκδίδεται η Απόφαση Ένταξης του Έργου

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι μέσοι όροι των χρόνων που απαιτούνται για κάθε φάση μέχρι την ένταξη των Έργων.

⁴ Διεξήχθη από το Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης του ΥΠ-ΠΟ ΣΤΑΔΙΟ Α.Ε.

Ο Πίνακας 4-9 (α) απεικονίζει την χρονική διάρκεια των φάσεων προετοιμασίας και υλοποίησης του Προγράμματος, μέχρι τη στιγμή του ελέγχου από τον αξιολογητή (30.6.2003). Ο Πίνακας 4-9 (β) εκτείνεται μέχρι 31/10 2003 και ο Πίνακας 4-9 (γ) μέχρι 31/12/2003 (πρόβλεψη).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-9 (α) : ΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-2006: 1.1.2000 - 30.6.2003					
Φάσεις	Διαδικασίες	Διάρκεια (μήνες)	1.1.2000-30.6.03: (μήνες)	%	Υπεύθυνος Φορέας
(1)	(2)	(3)	(4)	(5= 3/4)	(6)
Α.	Προετοιμασία μέχρι τη στιγμή της δημοσίευσης της πρόσκλησης	23	42	54,8%	Δ.Α
	Σύνολο Α	23		54,8%	
Β.	Υποβολή προτάσεων	<1		2,4%	ΥΠ-ΠΟ
	Αξιολόγηση προτάσεων	3		7,1%	Δ.Α
	Συντονισμός	2		4,8%	ΥΠ. Οικονομίας
	Σύνολο Β	6		14,3%	
	Σύνολο Α. & Β.	29		69,0%	
Γ.	Τυπικός χρόνος υλοποίησης	13		31,0%	
	Πραγματικός χρόνος υλοποίησης	17		40,5%	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων της Μελέτης του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης του ΥΠ-ΠΟ ΣΤΑΔΙΟ Α.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-9 (β): ΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-2006: 1.1.2000 - 31.10.2003					
Φάσεις	Διαδικασίες	Διάρκεια (μήνες)	1.1.2000-31.10.03: (μήνες)	%	Υπεύθυνος Φορέας
(1)	(2)	(3)	(4)	(5= 3/4)	(6)
Α.	Προετοιμασία μέχρι τη στιγμή της δημοσίευσης της πρόσκλησης	23	46	50,0%	Δ.Α
	Σύνολο Α	23		50,0%	
Β.	Υποβολή προτάσεων	<1		2,2%	ΥΠ-ΠΟ
	Αξιολόγηση προτάσεων	3		6,5%	Δ.Α
	Συντονισμός	2		4,3%	ΥΠ. Οικονομίας
	Σύνολο Β	6		13,0%	
	Σύνολο Α. & Β.	29		63,0%	
Γ.	Τυπικός χρόνος υλοποίησης	17		37,0%	
	Πραγματικός χρόνος υλοποίησης	21		45,7%	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων της Μελέτης του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης του ΥΠ-ΠΟ ΣΤΑΔΙΟ Α.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-9 (γ) : ΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-2006: 1.1.2000 - 31.12.2003					
Φάσεις	Διαδικασίες	Μέση Διάρκεια (μήνες)	1.1.2000-31.12.2003 (μήνες)	%	Υπεύθυνος Φορέας
(1)	(2)	(3)	(4)	(5= 3/4)	(6)
Α.	Προετοιμασία μέχρι τη δημοσίευση των προσκλήσεων	23	48	47,9%	Δ.Α
	Σύνολο Α	23		47,9%	
Β.	Υποβολή προτάσεων	1		2,1%	
	Αξιολόγηση προτάσεων	3		6,3%	ΥΠ-ΠΟ
	Συντονισμός	2		4,2%	ΥΠ-ΠΟ
	Σύνολο Β	6		12,5%	ΥΠ. Οικονομίας
Σύνολο Α. & Β.		29		60,4%	
Γ.	Τυπικός χρόνος υλοποίησης	19		39,6%	
	Πραγματικός χρόνος υλοποίησης	23		47,9%	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων της Μελέτης του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης του ΥΠ-ΠΟ ΣΤΑΔΙΟ Α.Ε.

Από την ανάγνωση των στοιχείων του Πίνακα 4-9 (α) προκύπτουν τα εξής:

- Στο συνολικό χρονικό διάστημα από την επίσημη έναρξη του Γ' ΚΠΣ, δηλαδή από την 1/1/2000, μέχρι το τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2003, μεσολαμβάνουν 42 μήνες.
- Από αυτούς οι 23, δηλαδή το 54,8% του διαθέσιμου χρόνου των 42 μηνών, αποτέλεσαν «χρόνο προετοιμασίας» μέχρι να δημοσιευθεί η Πρόκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος. Αναλυτικότερα, 23 μήνες χρειάστηκαν, κατά μέσο όρο, μέχρι να γίνουν οι προπαρασκευαστικές ενέργειες και η ΕΥΔ να δημοσιεύσει τις Προσκλήσεις Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος προκειμένου να υποβληθούν προτάσεις Έργων.
- Ορισμένες χαρακτηριστικές ημερομηνίες της περιόδου προετοιμασίας είναι οι εξής:
 - ✓ Το Ε.Π «Πολιτισμός» εγκρίθηκε στις 19/3/2001
 - ✓ Η ΚΥΑ σύστασης της ΕΥΔ – ΥΠ-ΠΟ δημοσιεύτηκε στις 29.12.2000 (ΦΕΚ 1620/Β')
 - ✓ Η ΕΥΔ στελεχώθηκε μεταξύ Μαρτίου και Ιουνίου 2001
 - ✓ Το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού εγκρίθηκε από την 1^η Επιτροπή Παρακολούθησης, στις 19/6/2001.
 - ✓ Η διαχειριστική δομή του Γ' ΚΠΣ ολοκληρώθηκε (Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης, Ο.Π.Σ., κλπ) αρκετά μετά την 1/1/2000.

Προκύπτει ότι μεσολάβησε σημαντικό χρονικό διάστημα μεταξύ της τυπικής έναρξης του Προγράμματος και της εκκίνησης της προετοιμασίας της υλοποίησης.

- Ο «διαδικαστικός χρόνος», δηλαδή ο χρόνος που απαιτήθηκε για τη σύνταξη, υποβολή και αξιολόγηση των προτάσεων, καθώς και για το συντονισμό με το ΥΠ-ΟΙΚ., μέχρι να εκδοθεί η Απόφαση Ένταξης, διήρκεσε κατά μέσο όρο 6 μήνες ή 14,3% του συνολικού διαθέσιμου χρόνου των 42 μηνών. Οι προσκλήσεις δημοσιεύτηκαν σταδιακά, σε τρεις φάσεις ενός μηνός εκάστη:

- 9^{ος} 2001: 3 Προσκλήσεις συνολικού ύψους προϋπολογισμού 334.900.000 Ευρώ,
- 3^{ος} 2002: 1 Πρόσκληση συνολικού ύψους προϋπολογισμού 22.800.000 Ευρώ,
- 3^{ος} 2003: 3 Προσκλήσεις συνολικού ύψους προϋπολογισμού 326.586.249,55.

Συνεπώς, ο συνολικός χρόνος που απαιτήθηκε μέχρι να φθάσουμε σε εντάξεις Έργων ήταν 29 μήνες, διάρκεια που αντιπροσωπεύει το 69,0% του συνολικού διαθέσιμου χρόνου των 42 μηνών.

- Ο «τυπικός χρόνος υλοποίησης» των Έργων που απέμεινε, δηλαδή ο χρόνος από τη στιγμή που εκδόθηκε η Απόφαση Ένταξης μέχρι και 30/6/2003 είναι, κατά μέσο όρο, 13 μήνες ήτοι το 31,0% του συνολικά διαθέσιμου χρόνου, από την τυπική έναρξη του Γ' ΚΠΣ. Θα περίμενε κανείς ότι ο πραγματικός χρόνος υλοποίησης των Έργων θα ήταν μικρότερος των 13 μηνών, καθώς, από τη στιγμή που εκδίδεται μία Απόφαση Ένταξης μέχρι να αρχίσει η υλοποίηση του Έργου, χρειάζεται χρονικό διάστημα περίπου ενός μηνός προκειμένου να εξασφαλιστούν οι απαραίτητες πιστώσεις (εγγραφή στο Π.Δ.Ε, έγκριση χρηματοδότησης, κλπ). Ωστόσο, «ο μέσος πραγματικός χρόνος υλοποίησης» είναι μεγαλύτερος και φθάνει, κατά μέσο όρο, τους 17 μήνες. Αυτή η αύξηση του μέσου πραγματικού χρόνου υλοποίησης των Έργων εξασφαλίστηκε λόγω της πρακτικής των «προχρηματοδοτήσεων», δηλαδή λόγω του ότι μία σειρά Έργων είχαν ήδη χρηματοδοτηθεί από 1/1/2000 από αμιγώς εθνικούς πόρους και εντάχθηκαν εν συνεχεία στο Πρόγραμμα. Αν και οι δημοσιονομικοί περιορισμοί δεν επέτρεψαν ευρεία χρήση αυτής της πρακτικής, στο βαθμό που αξιοποιήθηκε, είχε ιδιαίτερα ευεργετικά αποτελέσματα στην πρόοδο των Έργων και τη συνολική πορεία του Προγράμματος, με δεδομένο ότι, όπως ήδη αναφέρθηκε στην παρ. 4.2.2, κύριος συντελεστής της απορρόφησης αποδείχτηκαν τα προχρηματοδοτημένα Έργα.
- Αναφέρθηκε ανωτέρω ότι ο αυξημένος πραγματικός μέσος χρόνος υλοποίησης προκύπτει στατιστικά από τη συνεκτίμηση του χρόνου εκτέλεσης των προχρηματοδοτηθέντων Έργων. Ωστόσο, για τα μη προχρηματοδοτημένα Έργα ισχύει ο περιορισμένος μέσος χρόνος υλοποίησης των 13 μηνών.
- Οι Πίνακες 4-9 (β) και 4-9 (γ), όπου οι χρόνοι εκτείνονται αντιστοίχως μέχρι 21/10/200 και 31/12/2002 καταγράφουν αύξηση του χρόνου υλοποίησης σε 17 και 19 μήνες αντίστοιχα. Ο τυπικός χρόνος της υλοποίησης, ως ποσοστό του συνολικού διαθέσιμου χρόνου, ανέρχεται σε 37% (31/10/2003) και σε 39,6% (31/12/2003). Όσον αφορά στον πραγματικό χρόνο υλοποίησης (λαμβανομένης υπόψη της προχρηματοδότησης), ανέρχεται σε 45,7% (31/10/2003) και 47,9% (31/12/2003).

Η ανάλυση που προηγήθηκε οδηγεί σε σημαντικές παρατηρήσεις για το βαθμό αξιολογησιμότητας του Προγράμματος. Από την εμπειρία του Β' ΚΠΣ για ομοειδή Έργα πολιτισμού – και όχι μόνον - προκύπτει ότι για την αξιόπιστη εκτίμηση των Δεικτών αποτελεσματικότητας και συνεκτικότητας, καθώς και για τη διερεύνηση ενδεχόμενης διατάραξης της στρατηγικής από την εσωτερική δυναμική της υλοποίησης, απαιτείται ποσοστό φυσικής ολοκλήρωσης των Έργων περί το 50%, σε επίπεδο Μέτρου. Ωστόσο, ο χρόνος υλοποίησης μέχρι 30/6/2003 για το μεγάλο πλήθος των μη προχρηματοδοτημένων Έργων επι-

σημαίνει φάση φυσικής υλοποίησης κάτω του 25%, τουλάχιστον σύμφωνα με τα στερεότυπα της υλοποίησης ομοειδών Έργων του ΕΠ-ΥΠ «Πολιτισμός 1994-99» του Β' ΚΠΣ. Υπενθυμίζεται ότι ο Σ.Α του προαναφερομένου ΕΠ-ΥΠ απέφυγε να διατυπώνει συμπεράσματα και, ιδίως, να κάνει προβλέψεις (π.χ. για την πιθανότητα να επιτευχθούν οι επιχειρησιακοί στόχοι ή για την επάρκεια των πόρων προκειμένου να ολοκληρωθεί το ενταγμένο Φυσικό Αντικείμενο, κ.λπ.), με ποσοστά φυσικής υλοποίησης χαμηλότερα του 50%, θεωρώντάς τα ως μη ασφαλή. Όσον αφορά στην εκτίμηση του Δείκτη αποδοτικότητας, προϋποθέτει 20% ολοκληρωμένων ή έστω προς ολοκλήρωση Έργων ανά Κ-Π/Δείκτη, με την παραδοχή, στη δεύτερη περίπτωση, ότι δεν πρόκειται να μεταβληθεί το μοναδιαίο κόστος τους. Το ανωτέρω ποσοστό (20%) αντιστοιχεί, grosso modo, σε ποσοστό φυσικής υλοποίησης 60 –70% (τρίτο τεταρτημόριο της περιοχής εκτίμησης του Δείκτη αποτελεσματικότητας).

Οι ανωτέρω παρατηρήσεις επισημαίνουν ότι, αφενός, το Πρόγραμμα δεν είναι ακόμη ώριμο για να αξιολογηθεί με πλήρη αξιοποίηση των μεθοδολογικών εργαλείων που έχουν προταθεί από το Σ.Α και, αφετέρου, ορισμένα τουλάχιστον από τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από την επεξεργασία των ποσοτικών δεδομένων της υλοποίησης με ημερομηνία 30/6/2003 θα πρέπει να ερμηνεύονται με μεγάλη προσοχή. Πλέον αξιόπιστες εκτιμήσεις θα είναι διαθέσιμες περί το τέλος του 2003 ή τις αρχές του 2004 για την αποτελεσματικότητα και τα συναφή μεγέθη και αρκετά αργότερα για την αποδοτικότητα.

4.3.2 Συστηματικότητα του φαινομένου

Στον Πίνακα 4-10 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι μέσοι όροι των χρόνων που απαιτήθηκαν για τα διάφορα στάδια προετοιμασίας μέχρι την ένταξη των Έργων πολιτισμού στο Ε.Π Πολιτισμός και στα Π.Ε.Π, όσο και συνολικά σε επίπεδο Κ.Π.Σ.

Από την ανάγνωση των στοιχείων του Πίνακα, ο οποίος είναι αναπαραγωγή Πίνακα της προαναφερόμενης μελέτης του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης του ΥΠ-ΠΟ ΣΤΑΔΙΟ Α.Ε. και έχει κατασκευαστεί με ημερομηνίες 30/6/2003, προκύπτουν τα εξής:

- Το συνολικό χρονικό διάστημα από την επίσημη έναρξη του Γ' ΚΠΣ, δηλαδή από την 1/1/2000 μέχρι τις 30/6/2003 είναι 42 μήνες. Από αυτούς περίπου οι 22 μήνες αποτέλεσαν «χρόνο προετοιμασίας» για το Γ' Κ.Π.Σ. Αυτό το χρονικό διάστημα αντιπροσωπεύει το 54% περίπου του διαθέσιμου χρόνου. Υπενθυμίζεται ότι οι εγκρίσεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων έγιναν μετά την 1/1/2000, ενώ οι εγκρίσεις των Συμπληρωμάτων Προγραμματισμού έγιναν το καλοκαίρι του 2001.
- Ο «διαδικαστικός χρόνος», δηλαδή ο χρόνος που απαιτήθηκε για τη σύνταξη, υποβολή και αξιολόγηση των προτάσεων, καθώς και για το συντονισμό με το ΥΠ.ΟΙΚ., μέχρι να εκδοθεί η απόφαση ένταξης, διήρκεσε κατά μέσο όρο 9 μήνες, διάρκεια που αντιπροσωπεύει το 22% του διαθέσιμου χρόνου.
- Συνεπώς, ο συνολικός «χρόνος ένταξης» που απαιτήθηκε μέχρι να φθάσουμε σε εντάξεις Έργων ήταν κατά μέσο όρο 31 μήνες, διάρκεια που αντιπροσωπεύει το 76% του συνολικού διαθέσιμου χρόνου.

- Ο τυπικός χρόνος υλοποίησης των Έργων που απέμεινε μετά από τα παραπάνω, δηλαδή ο χρόνος από τη στιγμή που εκδόθηκε η Απόφαση Ένταξης μέχρι και σήμερα, είναι κατά μέσο όρο 10 μήνες, δηλαδή το 24% του διαθέσιμου χρόνου.
- Ο «πραγματικός χρόνος υλοποίησης» των Έργων είναι σημαντικά μεγαλύτερος των 11 μηνών και φθάνει κατά μέσο όρο τους 13 μήνες. Αυτή η αύξηση του πραγματικού χρόνου υλοποίησης των Έργων εξασφαλίστηκε χάρη στην πρακτική της προχρηματοδότησης, η οποία, όμως, είχε περιορισμένη εφαρμογή λόγω των δημοσιονομικών περιορισμών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-10: ΜΕΣΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΟ Γ' Κ.Π.Σ. (ΜΗΝΕΣ) ΜΕΧΡΙ 30.6.2003						
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ / ΦΑΣΗ ΣΕ ΜΗΝΕΣ					
	Δ.Α	ΥΠ.ΠΟ	Δ.Α	ΥΠ.ΟΙΚ	ΥΠ.ΠΟ	ΥΠ.ΠΟ
	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	23	<1	3	2	13	17
Π.Ε.Π ΑΜΘ	19	6	7	1	9	21
Π.Ε.Π ΑΤΤΙΚΗΣ	22	1	8	2	8	15
Π.Ε.Π ΒΟΡ. ΑΙΓΑΙΟΥ	22	5	4	1	10	15
Π.Ε.Π ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΟΣ	21	1	4	2	14	17
Π.Ε.Π Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	22	4	8	1	11	10
Π.Ε.Π ΗΠΕΙΡΟΥ	24	4	6	2	6	8
Π.Ε.Π ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	27	4	4	1	6	12
Π.Ε.Π ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	19	3	3	1	15	13
Π.Ε.Π Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	18	6	3	1	12	11
Π.Ε.Π ΚΡΗΤΗΣ	22	3	6	3	7	5
Π.Ε.Π ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	24	5	5	1	6	5
Π.Ε.Π ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	22	4	4	2	10	11
Π.Ε.Π ΣΤ. ΕΛΛΑΔΟΣ	-	-	-	-	-	-
	22	3	4	2	10	13
Γ' ΚΠΣ 2000 – 2006	54%	7%	10%	5%	24%	
		22%				
	76%					

Προκύπτει ως γενικό συμπέρασμα ότι η έναρξη υλοποίησης των Έργων του Προγράμματος εμφανίζει συστηματική καθυστέρηση άνω των δύο ετών, η οποία δεν μπορεί να ανακτηθεί με εντατικοποίηση των επομένων φάσεων της υλοποίησης, δεδομένου ότι αυτές υπακούουν σε δικούς τους τεχνικούς ρυθμούς, όπως συμβαίνει, άλλωστε, με όλα τα δημόσια Έργα. Επισημαίνεται ότι, μετά από όλη αυτήν τη διαδικασία της προετοιμασίας, εντάχθηκαν Έργα επώνυμα, που ήταν γνωστά εξ αρχής ως πρώτης προτεραιότητας και συχνά υψηλής ωριμότητας.

4.4 ΦΥΣΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

4.4.1 Επίδοση ως προς τους Δείκτες του Σ-Π

Στον παρατιθέμενο Πίνακα 4-11 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εκτίμησης των τιμών των Κ-Π / Δεικτών επίδοσης του Προγράμματος με ημερομηνία ελέγχου 30/06/2003. Προκύπτει ότι όλες οι Κατηγορίες Πράξης / Δείκτες (Κ-Π / Δ) επιτυγχάνουν τον στόχο του 2003, εκτός από την Κ-Π / Δείκτη επίδοσης 2.2.1, η οποία εμφανίζει σημαντική υστέρηση. Σχετικά με αυτήν, πρέπει να επισημανθεί ότι ο στόχος των 25.000 μ² τέθηκε με την πρόβλεψη ότι θα εντάσσονταν στο Πρόγραμμα το σημαντικό Έργο: «Πολιτιστικό και Συνεδριακό Κέντρων Αθηνών». Με δεδομένο ότι το εν λόγω Έργο δεν θα ενταχθεί τελικά, θα πρέπει να τακτοποιηθεί η τιμή του Δείκτη (στόχος 2000-2006) ώστε να εκφράζει την πραγματική εκροή του Μέτρου 2.2.

Τα αποτελέσματα των Δεικτών Επίδοσης του Προγράμματος είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακά εάν ληφθεί υπόψη ότι ο χρόνος ελέγχου είναι η 30/6/2003 και όχι η 31/12/2003 η οποία είναι και η επίσημη ημερομηνία ελέγχου του προγράμματος για το αποθεματικό επίδοσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-11: ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ 2003 ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ								
ΜΕΤΡΑ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΟ ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ		ΦΥΣΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ 30/06/03	ΥΛΟΠΟΙΗΘΕΝ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟ ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ		ΣΤΟΧΟΣ 2003	ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ 30/06/03
		31/12/2002	30/6/2003		31/12/2002	30/6/2003		
ΜΕΤΡΟ 1.1	1.1.1	39.038	45.938	10,90%	4.255	5.007	4.500	111,3%
	1.1.2	53.590	53.590	19,06%	10.214	10.214	6.000	170,2%
	1.1.3	10.798	10.798	13,55%	1.463	1.463	1.200	121,9%
	1.1.4	11.455	15.855	36,01%	4.125	5.709	2.500	228,4%
ΜΕΤΡΟ 1.2	1.2.1	3.722	3.722	63,02%	2.346	2.346	1.000	234,6%
	1.2.2	162.857	171.902	37,05%	60.339	63.690	30.000	212,3%
ΜΕΤΡΟ 2.1	2.1.2	4.000	4.000	100,0%	4.000	4.000	4.000	100,0%
ΜΕΤΡΟ 2.2	2.2.1	9.000	9.000	11,5%	1.035	1.035	25.000	4,1%

* Η βάση έχει συγκροτηθεί σε επίπεδο υποέργου του ίδιου Δείκτη. Κατ' εξαίρεση, στον ίδιο Δείκτη συμμετέχουν και Έργα όταν δεν είναι σύνθετα.

4.4.2 Σταθμισμένη φυσική υλοποίηση των Κ-Π / Δεικτών

Από στατιστική επεξεργασία της Βάσης Αξιολόγησης, προέκυψε η μέση σταθμισμένη φυσική υλοποίηση (Σ.Φ.Υ) των Κ-Π / Δ. Τα αποτελέσματα εμφανίζονται στον Πίνακα 4-12. Τη μεγαλύτερη Σ.Φ.Υ παρουσιάζουν οι Κ-Π / Δ: 2.1.2 & 1.2.1 με ποσοστά 100% και 63,02% αντίστοιχα. Όσον αφορά στο αποτέλεσμα της Κ-Π / Δ: 2.1.2, δεν διαθέτει συγκρίσιμη ισχύ επειδή περιλαμβάνει ένα μόνον Έργο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-12 : ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ							
Α.Π.	ΜΕΤΡΑ	Είδη Δεικτών ανά Κατ. Πράξης	Υποέργα του ίδιου Δείκτη	Προϋπολογισμός των υποέργων του ίδιου Δείκτη	Βαρύτητα της Κατ. Πράξης ως προς το συνολικό Προϋπολογισμό των Υποέργων	Σταθμισμένη Φυσική υλοποίηση	Μέτρο Συνεκτικότητας
		1	2	3	4	6	7
1	1.1	1.1.1	24	85.148.268	20,3%	10,09%	7,8
		1.1.2	20	78.151.137	18,7%	19,06%	5,3
		1.1.3	12	22.054.133	5,3%	13,55%	10,6
		1.1.4	22	21.214.736	5,1%	36,01%	2,6
	1.2	1.2.1	72	138.832.370	33,2%	63,02%	3,5
		1.2.2	73	28.766.545	6,9%	37,05%	4,0
2	2.1	2.1.1	4	4.313.653	1,0%	14,57%	2,1
		2.1.2	2	10.908.291	2,6%	(100,00%)	-
	2.2	2.2.1	1	29.053.560	6,9%	11,50%	-

4.4.3 Σταθμισμένη Φυσική Υλοποίηση Α.Π και Μέτρων

Με περαιτέρω στατιστική επεξεργασία, εκτιμήθηκε η ΣΦΥ των Α-Π, των Μέτρων και του Προγράμματος στο σύνολο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-13: ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΞΟΝΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ					
Άξονες	Αριθμός Ενταγμένων Έργων	Προϋπολογισμός Ενταγμένων Έργων	Βαρύτητα των Α.Π στον Υ/Π των Ενταγμένων Έργων	Σταθμισμένη Φυσική υλοποίηση	Μέτρο Συνεκτικότητας
1	2	3	4	6	7
1	64	374.167.189	89,4%	31,8%	4,3
2	5	44.275.504	10,6%	(42,02%)*	2,8
Α.Π 1 & 2	69	418.442.693	100,0%	35,7%	7,2

* Η τιμή της ΣΦΥ του Α.Π 2 δεν λαβαίνεται υπ' όψη. Η τιμή αυτή προέκυψε από το γεγονός ότι το 1 από τα 4 έργα του Μ.2.1, με υψηλό μάλιστα προϋπολογισμό, έχει ολοκληρωθεί, με αποτέλεσμα, μέσα από τη στατιστική επεξεργασία των σταθμίσεων να προκύπτει πλασματικά υψηλό ποσοστό ΣΦΥ για όλον τον Α.Π 2.

Προκύπτει από τον Πίνακα ότι η ΣΦΥ του Προγράμματος (Α-Π 1 και 2) ανέρχεται σε 35,7%.

Από την αντίστοιχη επεξεργασία σε επίπεδο Μέτρου (βλ. Πίνακα 4-14), προκύπτει ο σχετικά χαμηλός βαθμός ΣΦΥ του Μ.1.1, ο οποίος μεταθέτει χρονικά την επίτευξη του επιχειρησιακού του στόχου που σχετίζεται με την προστασία, ανάδειξη, αξιοποίηση και προβολή της κινητής πολιτιστικής κληρονομιάς (με την παραδοχή ότι τα Έργα του τελικώς θα υλοποιηθούν). Λόγω της υψηλής συμμετοχής του εν λόγω Μέτρου στο συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων Έργων, η αρνητική επίπτωσή του στην ισορροπία της στρατηγικής, με τα μέχρι 30/06/2003 δεδομένα, είναι σημαντική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-14: ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΤΡΩΝ					
Μέτρα	Αριθμός Ενταγμένων Έργων	Προϋπολογισμός Ενταγμένων Έργων	Βαρύτητα των Μέτρων Π/Υ των Ενταγμένων Έργων	Σταθμισμένη Φυσική υλοποίηση	Μέτρο Συνεκτικότητας
1	2	3	4	6	7
1.1	25	206.568.275	49,4%	16,6%	8,7
1.2	39	167.598.915	40,1%	49,5%	5,4
2.1	4	15.221.944	3,6%	(75,79%)	1,7
2.2	1	29.053.560	6,9%	11,50%	-
A.Π 1 & 2	69	418.442.693	100%	35,7%	7,2

Η τιμή της ΣΦΥ για το Μ.2.1 δεν διαθέτει συγκρίσιμη ισχύ, καθώς το 1 από τα 4 έργα του, με υψηλό μάλιστα προϋπολογισμό, έχει ολοκληρωθεί, επηρεάζοντας πλασματικά τη συνολική εκτίμηση της ΣΦΥ.

Τα ανωτέρω αποτελέσματα του Μ.1.1 αντισταθμίζει το υψηλό ποσοστό σταθμισμένης φυσικής υλοποίησής τους του Μ.1.2, το οποίο αποβλέπει στην προστασία, ανάδειξη, αξιοποίηση και προβολή της επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς. Επισημαίνεται ότι η μικρότερη συμμετοχή του προϋπολογισμού του εν λόγω Μέτρου στο συνολικό προϋπολογισμό των Ενταγμένων Έργων, σε σχέση με εκείνη του Μ.1.1, επιτρέπει και αναλόγου μεγέθους ανάταξη των στρατηγικών ισορροπιών. Ωστόσο, επειδή ο χαμηλός βαθμός υλοποίησης του Μ.1.1 οφείλεται σε αντικειμενικούς λόγους ή σε εξωγενείς παράγοντες, οι οποίοι τείνουν να εκλείψουν, θα πρέπει να αποφεύγονται σχηματικές εκτιμήσεις, βασισμένες αποκλειστικά σε στατιστικές επεξεργασίες, ως προς την τήρηση των εσωτερικών στρατηγικών ισορροπιών του Α.Π.1. Άλλωστε, επειδή οι ρυθμοί υλοποίησης των Έργων του Μ.1.1 (Μουσεία) είναι ταχείς, οι υφιστάμενες διαφορές ρυθμών υλοποίησης των Μέτρων του Α.Π 1 αναμένεται να αναταχθούν και η διατάραξη των ισορροπιών να αποκατασταθεί, επιτρέποντας την υψηλή αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προστασίας, ανάδειξης, αξιοποίησης και προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και την εμφάνιση των συναφών σπουδαιών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων (βλ. ανάλυση SWOT σε συνδυασμό με τις Μήτρες Στρατηγικής και Επιπτώσεων, παρ. 1.4 και 4.6.1).

Η κατάσταση είναι διαφορετική όσον αφορά στον Α.Π 2. Η ΣΦΥ των δύο Μέτρων του είναι από ελάχιστη έως μηδενική και, εφόσον δεν υπάρξει άμεση κινητοποίηση, ο τομέας του Σύγχρονου Πολιτισμού θα υποβαθμιστεί εκ των πραγμάτων, ανατρέποντας συνολικά τη συνοχή της στρατηγικής και περιορίζοντας τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις της στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η SWOT ανάλυση και οι Μήτρες στρατηγικής ενημερώνουν εύγλωττα για τις δυσμενείς επιπτώσεις ενός τέτοιου ενδεχομένου, ιδίως στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο με τις μεγάλες ευκαιρίες προβολής και ανάδειξης της χώρας, στην αξιοποίηση των οποίων θα συνέβαλαν σημαντικά τα Έργα τα Α.Π 2 (κυρίως του Μ.2.2). Βάσει των ανωτέρω είναι εύλογο ότι η συνεκτικότητα του Ε.Π είναι χαμηλή, καταγράφοντας και στατιστικά το ενδεχόμενο της μη εμφάνισης του συνόλου των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, η οποία εξαρτάται από την αρμονική υλοποίηση όλων των παρεμβάσεων που συνεργούν για την επίτευξή τους.

Ωστόσο, για να διαμορφωθεί μια περισσότερο αντικειμενική εικόνα, θα πρέπει, να ληφθεί υπόψη ότι στο Μ.1.1 περιλαμβάνονται και Έργα Μουσείων που σχετίζονται άμεσα με το Σύγχρονο Πολιτισμό, όπως το Πολιτιστικό Κέντρο του Μουσείου Μπενάκη επί της οδού Πειραιώς 138 (προϋπολογισμού 17.608.217 ευρώ) και το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (προϋπολογισμού 2.538.517 ευρώ). Επίσης και άλλα από τα υλοποιούμενα Έργα Μουσείων, στο βαθμό που θα διαθέτουν πολυδύναμες αίθουσες, θα μπορούν να φιλοξενούν και εκδηλώσεις Σύγχρονου Πολιτισμού. Επομένως, ο διαχωρισμός σε Έργα Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Σύγχρονου Πολιτισμού δεν είναι τόσο κάθετος και παγιωμένος όσο προκύπτει εκ πρώτης όψεως από την τυπική δομή του Προγράμματος σε Α.Π και Μέτρα, με την εξαίρεση του Μ.1.2. που αφορά σε αμιγώς Αρχαιολογικά Έργα. Άλλωστε, η αξιοποίηση των υποδομών Μουσείων ταυτόχρονα στο πεδίο της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και σε εκείνο του Σύγχρονου Πολιτισμού όχι μόνον συμβαδίζει με τις σύγχρονες μουσειολογικές αρχές, αλλά και αυξάνει την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των επενδύσεων σε υποδομές πολιτισμού.

4.4.4 Ταξινόμηση Έργων βάσει της φυσικής υλοποίησής τους

Στους Πίνακες 4-15 και 4-16 ταξινομείται το σύνολο των Έργων του Ε.Π, σε τέσσερις κατηγορίες, αναλόγως με το ποσοστό φυσικής υλοποίησής τους.

Πλήρως σχολιασμένος κατάλογος των Έργων, με αναφορά και στην χωρική τους διάσταση (αστικές / αγροτικές περιοχές) παρατίθεται στο Παράρτημα Ι, Πίνακας Γ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-15: ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ								
Μέτρα	0%-10%		11%-30%		31%-95%		96%-100%	
	Έργα	Π/Υ	Έργα	Π/Υ	Έργα	Π/Υ	Έργα	Π/Υ
1.1	11	127.165.701,10	9	46.594.293,40	4	30.805.575,94	1	2.002.704,18
1.2	4	30.666.911,37	14	27.848.716,04	19	93.874.336,37	2	15.208.950,85
Α.Π 1	15	157.832.612,47	23	74.443.009,44	23	124.679.912,31	3	17.211.655,03
2.1	2	3.556.500,00	0	0,00	1	757.153,34	1	10.908.290,54
2.2	0	0,00	1	29.053.560,00	0	0,00	0	0,00
Α.Π 2	2	3.556.500,00	1	29.053.560,00	1	757.153,34	1	10.908.290,54
ΣΥΝΟΛΑ	17	161.389.112,47	24	103.496.569,44	24	125.437.065,65	4	28.119.945,57

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-16: ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (%)								
Μέτρα	0%-10%		11%-30%		31%-95%		96%-100%	
	Έργα	Π/Υ	Έργα	Π/Υ	Έργα	Π/Υ	Έργα	Π/Υ
1.1	64,7%	78,8%	37,5%	45,0%	16,7%	24,6%	25,0%	7,1%
1.2	23,5%	19,0%	58,3%	26,9%	79,2%	74,8%	50,0%	54,1%
Α.Π 1	88,20%	97,80%	95,80%	71,90%	95,90%	99,40%	75,00%	61,20%
2.1	11,8%	2,2%	0,0%	0,0%	4,2%	0,6%	25,0%	38,8%
2.2	0,0%	0,0%	4,2%	28,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Α.Π 2	11,80%	2,20%	4,20%	28,10%	4,20%	0,60%	25,00%	38,80%
ΣΥΝΟΛΑ	100%	100%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

- Στην κατώτερη τάξη φυσικής υλοποίησης (0-10%), τα Έργα του Α.Π 1 αντιπροσωπεύουν το 88,2% του συνόλου, ενώ του Α.Π 2 το 11,8%. Στον αντίστοιχο προϋπολογισμό, ο Α.Π 1 συμμετέχει με 97,8% και ο Α.Π 2 με 2,2%.
- Στη δεύτερη τάξη (11-30%), ο Α.Π.1 συμμετέχει, στο σύνολο των Έργων, κατά 95,8%, ενώ το υπόλοιπο 4,2% αποτελεί τη συμμετοχή του Α.Π 2. Στον αντίστοιχο προϋπολογισμό, ο Α.Π 1 συμμετέχει κατά 71,9% και ο Α.Π 2 κατά 28,1%.
- Στην τρίτη τάξη (31-95%), η συμμετοχή του Α.Π 1, ως προς τα Έργα, ανέρχεται σε 95,9%, ενώ εκείνη του Α.Π 2 σε 4,2%. Αντιστοίχως, στον προϋπολογισμό, ο Α.Π 1 συμμετέχει κατά 99,4% και ο Α.Π 2 κατά 0,6%.
- Τέλος, στην τέταρτη τάξη (96%-100%), ο Α.Π 1 συμμετέχει κατά 75,0% και ο Α.Π 2 κατά 25% στο αριθμό των Έργων, ενώ η αντίστοιχη συμμετοχή τους στον προϋπολογισμό είναι 61,2% και 38,8%.

Τα ανωτέρω αποτελέσματα οφείλονται, ταυτόχρονα, στο μικρό αριθμό ενταγμένων Έργων στον Α.Π 2 (5 έναντι 64 του Α.Π 1) και στην καθυστερημένη έναρξη υλοποίησής τους, ενώ σημαντικά επηρεάζει και ο πολύ χαμηλός βαθμός υλοποίησης του Πολιτιστικού και Συνεδριακού Κέντρου Θεσσαλονίκης.

Σε επίπεδο Μέτρου, οι εξελίξεις μέχρι την 30/6/2003 είναι οι ακόλουθες:

- Στον Α.Π 1, το Μ.1.1 συμμετέχει με υψηλά ποσοστά Έργων και προϋπολογισμού στις κατώτερες τάξεις υλοποίησης, ιδίως μάλιστα στην κατώτατη (0-10%), στην οποία τα Έργα του συμμετέχουν κατά 64,7% και ο προϋπολογισμός του κατά 78,8%. Στη δεύτερη τάξη (11-30%), η συμμετοχή του είναι μικρότερη σε αριθμό Έργων (37,5%), και σημαντική στον προϋπολογισμό (45,0%), γεγονός που επισημαίνει το υψηλό κόστος των Έργων. Στις δύο άλλες τάξεις (31 έως 95% και >96%), παρατηρείται μικρή συμμετοχή τόσο σε Έργα όσο και σε προϋπολογισμό (βλ. Πίνακα 4-16 σε συνδυασμό με Πίνακα 4-15).
- Η μεγάλη συγκέντρωση των Έργων του ανωτέρω Μέτρου στις κατώτερες τάξεις φυσικής υλοποίησης διερευνήθηκε επισταμένως τόσο με συνεντεύξεις και ερωτηματολόγια με στελέχη της ΕΥΔ και με Τ.Δ., όσο και με case – studies. Επισημαίνεται ότι από τα έξι case studies που παρατίθενται στον Β' τόμο της Έκθεσης, τα πέντε αφορούν σε Έργα του Μ.1.1 (Μουσεία). Προέκυψαν ότι δύο υπήρξαν κυρίως οι καθοριστικές αιτίες, εκ των οποίων η πρώτη είναι διαρθρωτικής τάξης και η δεύτερη συγκυριακής (εξωγενής παράγων).
- Η διαρθρωτική αιτία αφορά στο μακρύ χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση των διαδικασιών μέχρι την ανάθεση των Έργων. Αντιθέτως, ο χρόνος κατασκευής εκτιμάται ως σχετικώς μικρότερος σε σχέση με τον προηγούμενο και αυτό οφείλεται κυρίως στον εκσυγχρονισμό, την ορθολογικότερη οργάνωση και, εν τέλει, τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των μεγάλων τεχνικών Εταιρειών που αναλαμβάνουν τις εργολαβίες. Είναι μάλιστα γνωστό ότι οι ιδιότητες αυτές αποκτήθηκαν πρόσφατα από τις εν λόγω εταιρείες, υπό την πίεση των σύντομων χρονοδιαγραμμάτων των Έργων των Ολυμπιακών Αγώνων. Ενόψη των ανωτέρω, οι Τ.Δ (αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ)

είχαν δημοπρατήσει και πριν την ένταξη των Έργων, προκειμένου να συντμήσουν κατά το δυνατόν τους χρόνους των διαδικασιών ανάθεσης. Οι ανωτέρω πληροφορίες διασταυρώθηκαν και επιβεβαιώθηκαν τόσο με τα συμπεράσματα της μελέτης του Τεχνικού Συμβούλου του ΥΠ.ΠΟ ΣΤΑΔΙΟΝ Α.Ε περί των χρόνων υλοποίησης των Έργων του Ε.Π και των ΠΕΠ (παρ.4.3), όσο και με το Εγχειρίδιο της ΜΟΔ Νο 7 (Οδηγός Ωρίμανσης Κτιριακών Έργων), όπου αναφέρεται ότι οι χρόνοι δημοπράτησης με πλήρεις μελέτες εκτιμώνται σε 23 μήνες, αλλά η εμπειρία έχει δείξει ότι ο πραγματικός χρόνος ανέρχεται σε περίπου 32 μήνες. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, επειδή οι διαδικασίες ανάθεσης για τα περισσότερα Μουσεία έχουν ολοκληρωθεί και τα Έργα έχουν συμβασιοποιηθεί, εκτιμάται ότι ο ρυθμός υλοποίησης θα είναι σημαντικά ταχύτερος στο μέλλον.

- Σχετικώς με τη συγκυριακή αιτία καθυστέρησης, αυτή σχετίζεται με εξωγενείς παράγοντες, οι βασικότεροι των οποίων είναι οι νομικές εμπλοκές που παρουσίασαν ορισμένα Έργα Μουσείων, κυρίως εκείνο της Ακροπόλεως, αλλά και της Πέλλας και της Ολυμπίας (αν και για το τελευταίο το πρόβλημα έχει ήδη επιλυθεί) και η ύπαρξη αρχαίων στο Μουσείο Ηρακλείου Κρήτης. Νομική εμπλοκή εμφανίζει και το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, ως προς το κατασκευαστικό του μέρος το οποίο χρηματοδοτείται από το ΠΕΠ Αττικής, αλλά επηρεάζει το Έργο της επανέκθεσης που χρηματοδοτείται από το Ε.Π.

Σημειώνεται ότι η εικόνα του Μέτρου θα μεταβληθεί δραστικά προς τα άνω, όσον αφορά στο μέγεθος τόσο του Φυσικού όσο και του Οικονομικού Αντικειμένου, μετά την πρόσφατη απόφαση για ένταξη του Νέου Μουσείου Ακρόπολης. Το Έργο είναι ώριμο και η υλοποίησή του αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στην εικόνα της υλοποίησης του Προγράμματος (βλ. και ανωτέρω παρ. 4.2.1).

- Αντιθέτως, τα Έργα του Μ.1.2 είναι περισσότερο συγκεντρωμένα σε υψηλότερες τάξεις φυσικής υλοποίησης (11-30% και, ιδίως, 31-59%) και λιγότερο στην χαμηλότερη (0-10%). Όπως έχει ήδη αναφερθεί ανωτέρω (βλ. παρ. 4.3.1), οι λόγοι του σχετικώς υψηλού βαθμού φυσικής υλοποίησης των εν λόγω Έργων πρέπει να αναζητηθούν στην αποτελεσματική προετοιμασία τους (έγκαιρη – επιστημονική και τεχνική - ωρίμανση, ταχύτητα των διαδικασιών εισηγήσεων και εγκρίσεων από τα Αρχαιολογικά Συμβούλια, εξοικείωση των Τ.Δ (υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ) με τη φύση των Έργων και τις διαδικασίες και τα τυποποιημένα έγγραφα του Γ' ΚΠΣ, συνεχή υποστήριξη από την ΕΥΔ, κ.λπ.). Εξυπακούεται ότι αυτοί οι παράγοντες θα εξακολουθήσουν να λειτουργούν υπέρ των Έργων του Μ.1.2 και στο μέλλον.
- Όσον αφορά στα Έργα των Μέτρων 2.1 και 2.2, το πολύ χαμηλό ποσοστό υλοποίησής τους - εκτός εξαιρέσεων όπως το Βασιλικό Θέατρο που έχει ολοκληρωθεί και λειτουργεί πλήρως - σε συνδυασμό με τη μεγάλη καθυστέρηση εντάξεων και τη μη ένταξη του καθοριστικής σημασίας Έργου του Συνεδριακού και Πολιτιστικού Κέντρου Αθηνών, δεν επιτρέπουν συναγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων. Υπενθυμίζεται ότι εννέα νέα Έργα έχουν ενταχθεί στο Μ.2.1, μετά τις 30/6/2003, συνεπώς αναμένεται βελτίωση των αποτελεσμάτων του Α.Π. 2.

4.4.5 Συνθετική θεώρηση των αποτελεσμάτων

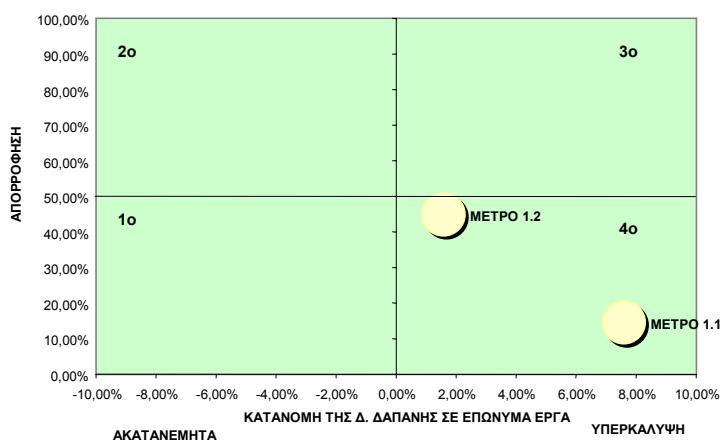
4.4.5.1 Ταξινόμηση βάσει του συσχετισμού απορρόφησης και απόκλισης μεταξύ δεσμεύσεων και κατανεμημένης δημόσιας δαπάνης σε Επώνυμα Έργα

Τα Μέτρα ταξινομούνται με βάση τη συσχέτιση απορρόφησης και απόκλισης μεταξύ δεσμεύσεων και κατανομής της δημόσιας δαπάνης σε Επώνυμα Έργα. Δημιουργούνται 4 υποσύνολα Μέτρων. Η ομαδοποίηση έγινε σύμφωνα με τα επόμενα κριτήρια:

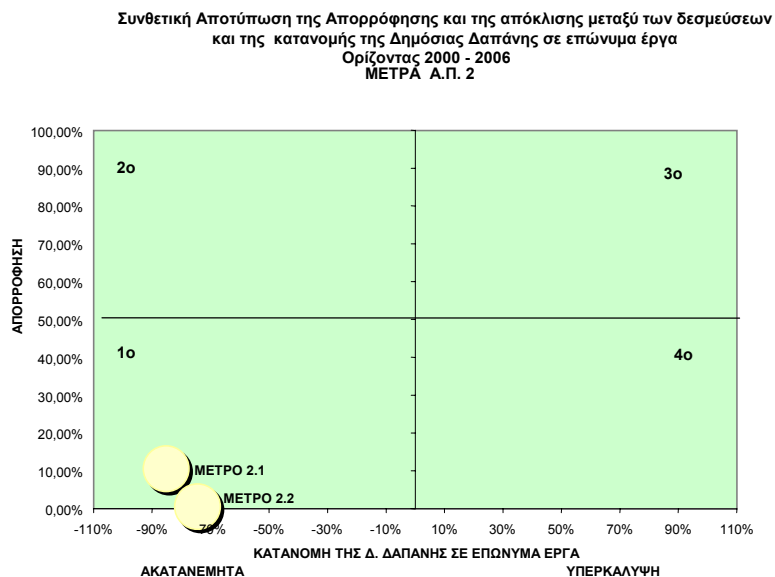
1ο Υποσύνολο : χαμηλή απορρόφηση & ύπαρξη ακατανεμιγμάτων	Μέτρα στην αρχή της ολοκλήρωσης τους, με περιθώρια ένταξης Έργων.
2ο Υποσύνολο : υψηλή απορρόφηση & ύπαρξη ακατανεμιγμάτων	Μέτρα προς την ολοκλήρωσή τους, με περιθώριο ένταξης Έργων.
3ο Υποσύνολο : υψηλή απορρόφηση & υπερδέσμευση	Μέτρα προς την ολοκλήρωσή τους, με χρηματοοικονομικό πρόβλημα εξεύρεσης πρόσθετων πόρων
4ο Υποσύνολο : χαμηλή απορρόφηση & υπερδέσμευση	Μέτρα στην αρχή της υλοποίησής τους με ενδεχόμενο χρηματοοικονομικό πρόβλημα εξεύρεσης πρόσθετων πόρων

Η ανωτέρω προσέγγιση προσθέτει στην ανάλυση το στοιχείο του εντοπισμού της ενδεχόμενης προβληματικότητας της χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης των Μέτρων. Συνεπώς, καθίσταται ευχερέστερη η διατύπωση βελτιωτικών προτάσεων. Ιδιαίτερως χρήσιμη είναι η πληροφορία περί περιθωρίων ένταξης νέων Έργων, στο βαθμό που συμπληρώνεται από την εκτίμηση της επάρκειας των πόρων για την ολοκλήρωση του Φυσικού Αντικειμένου. (Χρονικός οριζοντας: 2000-06)

Συνθετική Αποτύπωση της Απορρόφησης και της απόκλισης μεταξύ δεσμεύσεων και κατανομής της Δημόσιας Δαπάνης σε επώνυμα έργα
Οριζοντας 2000 - 2006
Μέτρα Α.Π. 1

M.1.1: σχετικά χαμηλή απορρόφηση (14,61%) και υπερδέσμευση (7,59%). Το Μέτρο έχει εξαντλήσει το περιθώριο ένταξης Έργων. M.1.2: ικανοποιητική απορρόφηση (44,98%) και οριακή υπερδέσμευση (1,58%). Το Μέτρο έχει επίσης εξαντλήσει το περιθώριο ένταξης Έργων.

M.2.1: πολύ χαμηλή απορρόφηση και μεγάλο περιθώριο ένταξης Έργων. M.2.2: πολύ σημαντική καθυστέρηση και πολύ μεγάλο περιθώριο ένταξης Έργων.

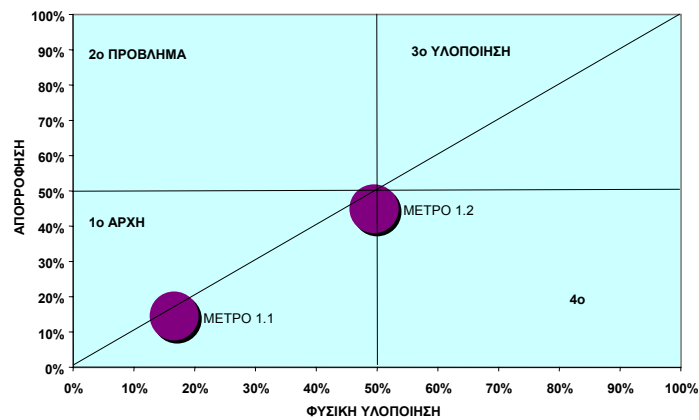
4.4.5.2 Ταξινόμηση βάσει του συσχετισμού απορρόφησης και φυσικής υλοποίησης

Τα Μέτρα ταξινομούνται με βάση τη συσχέτιση απορρόφησης και φυσικής υλοποίησης. Δημιουργούνται 4 υποσύνολα Μέτρων. Η ομαδοποίηση έγινε σύμφωνα με τα επόμενα κριτήρια:

<i>1ο Υποσύνολο: χαμηλή απορρόφηση και χαμηλή φυσική υλοποίηση</i>	Μέτρα στην αρχή της διαδικασίας ολοκλήρωσής τους
<i>2ο Υποσύνολο: υψηλή απορρόφηση και χαμηλή φυσική υλοποίηση</i>	Μέτρα με πρόβλημα επίτευξης στόχου
<i>3ο Υποσύνολο: υψηλή απορρόφηση και υψηλή φυσική υλοποίηση</i>	Μέτρα που προσεγγίζουν την ολοκλήρωσή τους
<i>4ο Υποσύνολο : χαμηλή απορρόφηση και υψηλή φυσική υλοποίηση</i>	Πρόκειται για την αδύνατη περιοχή του κανάβου

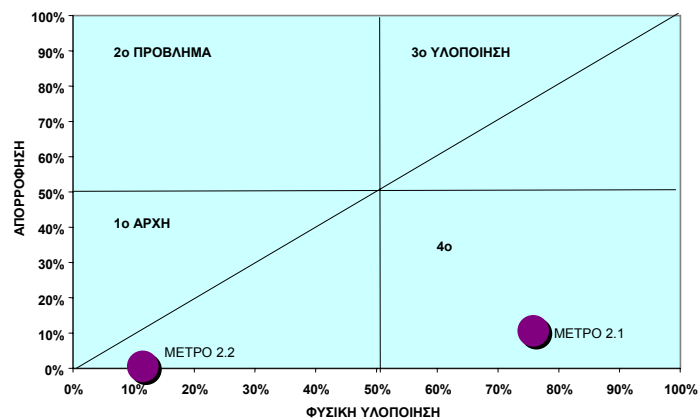
Η ανωτέρω προσέγγιση ενημερώνει για την ακριβή φάση στην οποία βρίσκεται το Μέτρο, προσθέτοντας επίσης την πληροφορία για τον βαθμό στον οποίο η εξέλιξη του είναι ομαλή ή αν, αντίθετα, απαιτείται διορθωτική παρέμβαση. (Χρονικός ορίζοντας: 2000-06).

ΦΥΣΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ
ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2000 - 2006
ΜΕΤΡΑ Α.Π. 1

Μ.1.1: αρχικό στάδιο υλοποίησης (απορρόφηση και φυσική υλοποίηση στην αρχή του Υποσυνόλου 1).
Μ.1.2: υψηλός βαθμός φυσικής υλοποίησης και απορρόφησης. Και τα δύο Μέτρα είναι διατεταγμένα επί της διαγώνιου του κανάβου, παρουσιάζοντας στοιχεία ομαλής εξέλιξης.

ΦΥΣΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ
ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2000 - 2006
ΜΕΤΡΑ Α.Π. 2

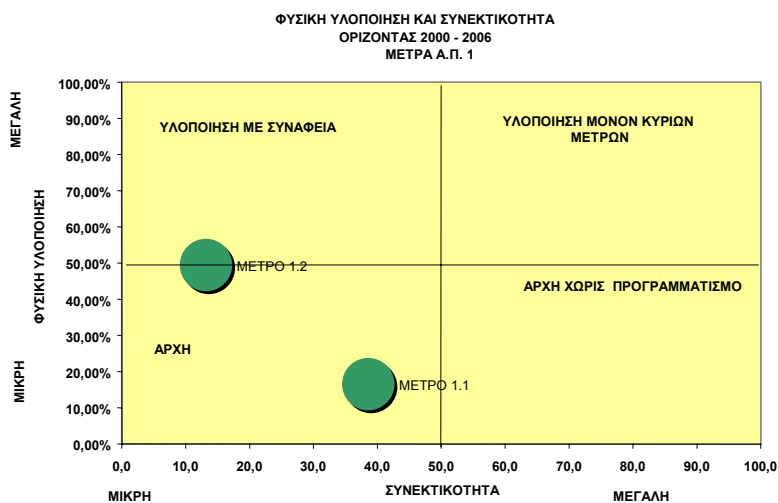
Μ.2.1: η εκτίμηση δεν είναι αξιόπιστη, λόγω μικρού αριθμού ενταγμένων Έργων (4) μέχρι 30/6/2003, εκ των οποίων το ένα είναι ολοκληρωμένο με αποτέλεσμα να εμφανίζεται υψηλός βαθμός φυσικής υλοποίησης και πολύ χαμηλή απορρόφηση. Μέτρο 2.2: πολύ αργή εξέλιξη του ενός Έργου του.

4.4.5.3 Ταξινόμηση βάσει συσχετισμού φυσικής υλοποίησης και συνεκτικότητας

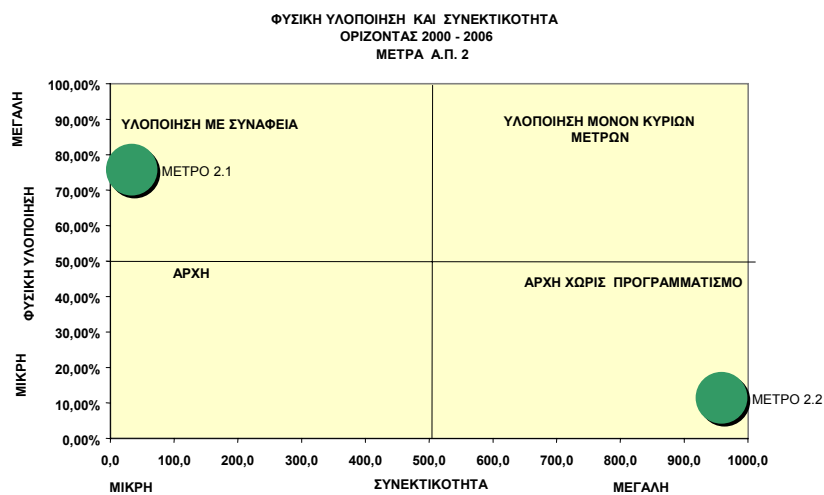
Τα Μέτρα ταξινομούνται με βάση τη συσχέτιση της φυσικής υλοποίησης και της συνεκτικότητας της υλοποίησης. Δημιουργούνται 4 Υποσύνολα Μέτρων. Η ομαδοποίηση έγινε με τα εξής κριτήρια.

1ο Υποσύνολο: υψηλή συνεκτικότητα και χαμηλή φυσική υλοποίηση	Μέτρα με Έργα που βρίσκονται στην αρχή της ολοκλήρωσής τους
2ο Υποσύνολο: υψηλή συνεκτικότητα και υψηλή φυσική υλοποίηση	Μέτρα με Έργα υψηλής συνεκτικότητας και φυσικής ολοκλήρωσης - Αρμονική ολοκλήρωση
3ο Υποσύνολο: χαμηλή συνεκτικότητα και υψηλή φυσική υλοποίηση	Μέτρα που ολοκληρώνουν κάποια Έργα τους, ενώ κάποια άλλα παρουσιάζουν μικρή υλοποίηση.
4ο Υποσύνολο: χαμηλή συνεκτικότητα και χαμηλή φυσική υλοποίηση	Μέτρα με Έργα χαμηλής υλοποίησης και έλλειψης συνεκτικότητας

Η σύγκριση της συνεκτικότητας και της φυσικής υλοποίησης παρέχει πληροφορίες για το αν το σύνολο των Έργων υλοποιείται συντονισμένα σε τρόπο ώστε να παραχθούν με την ολοκλήρωση των Μέτρων τα αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις. Η προσέγγιση βασίζεται στην παραδοχή ότι η εμφάνιση των επιπτώσεων εξαρτάται από την αρμονική υλοποίηση των Έργων που συνεργούν αναγκαία ως τμήματα ενός συνεκτικού συνόλου (Μέτρου). (Χρονικός ορίζοντας: 2000-06).

Ο συσχετισμός της φυσικής ολοκλήρωσης και της συνεκτικότητας των Μέτρων του Α.Π 1 καταγράφει διαφορές ως προς το βαθμό υλοποίησης (το Μ.1.2 υπερτερεί του Μ.1.1), ωστόσο και τα δύο Μέτρα χαρακτηρίζονται από συνεκτική υλοποίηση (αριστερά τεταρτημόρια του κανάβου).

Λόγω του χαμηλού ποσοστού Φ.Υ και του μικρού αριθμού ενταγμένων Έργων και των δύο Μέτρων του Α.Π 2, ο συσχετισμός της φυσικής ολοκλήρωσης και της συνεκτικότητας δεν είναι αξιόπιστος,

4.4.6 Αποδοτικότητα – εκτίμηση μοναδιαίου κόστους

Ο Πίνακας 4-17 εμφανίζει το μοναδιαίο κόστος ανά Κ-Π / Δ. Από τα στοιχεία του Πίνακα προκύπτει ότι το αρχικό μοναδιαίο κόστος (top down) κατά μονάδα Φυσικού Αντικειμένου εκάστης Κ-Π / Δ διαφέρει ουσιαστικά από το μοναδιαίο κόστος που προκύπτει bottom up - βάσει στα ΤΔΕ/ΤΔΥ – βάσει των ενταγμένων μονάδων Φυσικού Αντικειμένου για τις ίδιες Κ-Π / Δ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-17: ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ							
Κατηγορίες Πράξης	Π/Υ Υποέργων / Έργων	Στόχος 2006	Μ.Κ (top down)	Μονάδες Εντ. Φ. Αντικειμένου (Bottom up) 30/06/03	Μ.Κ (Bottom up) 30/6/03	% Απόκλιση	%
1	2	3	4 = (2)/(3)	5	6 = (2)/(5)	7 = [(6)-(4)]/(4)	8 = (6)/(4)
Κ-Π 1.1.1	85.148.268	15.000	5.677	45.938	1.854	-67,35%	32,65%
Κ-Π 1.1.2	78.151.137	30.000	2.605	53.590	1.458	-44,02%	55,98%
Κ-Π 1.1.3	22.054.133	5.000	4.411	10.798	2.042	-53,70%	46,30%
Κ-Π 1.1.4	21.214.736	10.000	2.121	15.855	1.338	-36,93%	63,07%
Κ-Π 1.2.1	138.832.370	5.000	27.766	3.722	37.300	34,34%	134,34%
Κ-Π 1.2.2	28.766.545	60.000	479	171.902	167	-65,10%	34,90%
Κ-Π 2.1.1	4.313.653	15.000	288	4.268	1.011	251,45%	351,45%
Κ-Π 2.1.2	10.908.291	15.000	727	4.000	2.727	275,00%	375,00%
Κ-Π 2.2.1	29.053.560	85.500	340	9.000	3.228	850,00%	950,00%

Αναλυτικότερα, σε πέντε Κ-Π / Δ, το μοναδιαίο κόστος που υπολογίστηκε βάσει των ΤΔΕ/ΤΔΥ είναι χαμηλότερο από το αρχικό, ενώ στις υπόλοιπες τέσσερις είναι υψηλότερο. Οι θετικές και αρνητικές διαφορές είναι, στις περισσότερες περιπτώσεις, τόσο μεγάλου εύρους διακύμανσης ώστε να καθίσταται ατελέσφορη κάθε προσπάθεια ερμηνείας τους. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι το αρχικό μοναδιαίο κόστος, βάσει του οποίου ποσοτικοποιήθηκαν οι στόχοι στο Σ.Π προέκυψε από πλήθος παρατηρήσεων επί ομοειδών με τα παρόντα Έργων που είχαν συγκεντρώσει bottom up οι τότε Σύμβουλοι Διαχείρισης και Αξιολόγησης του Β' ΚΠΣ (ΕΠ-ΥΠ Πολιτισμός του Ε.Π «Τουρισμός – Πολιτισμός» 1994-99).

Το πρόβλημα των αποκλίσεων του μοναδιαίου κόστους είναι συναφές με εκείνο των αποκλίσεων των τιμών των φυσικών Στόχων των Κ-Π / Δ που έχει ήδη εντοπιστεί στο Κεφάλαιο 3. Επαναλαμβάνεται, επομένως η ανάγκη που επισημάνθηκε στο προαναφερόμενο Κεφάλαιο, περί επανελέγχου και ενδεχόμενης εκκαθάρισης των τιμών των Δεικτών Φυσικού Αντικειμένου των ενταγμένων Έργων και των αντίστοιχων προϋπολογισμών.

Όσον αφορά στον υπολογισμό τελικού μοναδιαίου κόστους, αναφέρθηκε ήδη ότι, σύμφωνα με την υποβληθείσα μεθοδολογία, απαιτείται προς τούτο Δείγμα Έργων ολοκληρωμένων ή έστω ευρισκόμενων σε τόσο προωθημένη φάση ολοκλήρωσης που να εξασφαλίζει αξιοπιστία. Το Δείγμα πρέπει να αντιστοιχεί τουλάχιστο στο 20% των Έργων εκάστης κατηγορίας Πράξης για να είναι ασφαλές και αξιοποιήσιμο.

4.5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

4.5.1 Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των έργων

4.5.1.1 Προσέγγιση

Η δημιουργία απασχόλησης είχε προσεγγιστεί στο Σχέδιο της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης (31/12/2002), με εκπόνηση δύο case-studies: (i) Έργα που εκτελούνται με Εργολαβίες και (ii) Έργα που εκτελούνται με Αυτεπιστασίες. Για το πρώτο case study χρησιμοποιήθηκε η έμμεση μεθοδολογία της Ειδικής Υπηρεσίας Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Περιφερειακής Πολιτικής και Προγραμμάτων του Γ' Κ.Π.Σ (Εγκύκλιος 182434/ΕΥΣΑΠΠ439 /1.7.2002). Το δεύτερο case study βασίστηκε στις απαντήσεις σε Ερωτηματολόγια προς τους Τ.Δ. που εκτελούν Έργα με Αυτεπιστασίες προκειμένου να συλλεγούν πραγματικά στοιχεία (συνολικά, κατά φύλο και κατηγορία απασχόλησης: επιστημονικό / εργατοτεχνικό δυναμικό). Αυτό το case study απέβλεπε να διερευνήσει και την ενσωμάτωση γυναικείας απασχόλησης στα Έργα πολιτισμού (βλ. Παράρτημα Ι, Πίνακας Δ).

Στην παρούσα Έκθεση, το πρώτο case study ενημερώθηκε με στοιχεία της στατιστικής Βάσης του Σ.Α, με ημερομηνία 30/6/2003. Προκειμένου να υπάρξει ενιαία προσέγγιση, εκπονήθηκε και δεύτερο case study, με χρήση της έμμεσης μεθόδου (με ορισμένες προσαρμογές που θα αναφερθούν κατωτέρω), για τη διερεύνηση της δημιουργίας απασχόλησης από Έργα Αυτεπιστασιών.

Παράλληλα, εστάλησαν εκ νέου Ερωτηματολόγια στους Τ.Δ. που εκτελούν Έργα με Αυτεπιστασίες προκειμένου να συλλεγούν πραγματικά στοιχεία bottom up, τα οποία συμπληρώθηκαν με στοιχεία με ημερομηνία 30/6/2003. Τα ερωτηματολόγια περιείχαν, πλέον των αιτούμενων στοιχείων (συνολική απασχόληση, κατά φύλο και ηλικία) και στοιχεία κατά κατηγορία απασχόλησης (επιστημονικό / εργατοτεχνικό δυναμικό). Η επιλογή των ανωτέρω Τ.Δ οφείλεται στην υψηλή επίδοση ως προς τη δημιουργία απασχόλησης του Μ.1.2, στο οποίο κυρίως συγκεντρώνονται τα Έργα των Αυτεπιστασιών. Αντίθετα, τα Έργα του Μ.1.1 που εκτελούνται κυρίως με Εργολαβίες αφενός παρουσιάζουν πολύ χαμηλότερο ποσοστό δημιουργίας απασχόλησης και, αφετέρου, χρησιμοποιούν σε μικρό ποσοστό γυναίκες, λόγω της φύσης των εργασιών τους (κατασκευαστικά Έργα). Τα λοιπά Μέτρα του Προγράμματος εμφανίζουν πολύ ισχνά αποτελέσματα για να είναι αντιπροσωπευτικά.

Ένας ακόμη λόγος που συνηγόρησε για την αποστολή Ερωτηματολογίων μόνον στους Τ.Δ Έργων που εκτελούνται με Αυτεπιστασίες, ήταν η αβεβαιότητα για το αν θα μπορούσαν να συγκεντρωθούν πλήρη και αξιόπιστα στοιχεία από Έργα Εργολαβιών, ενώ για τα Έργα Αυτεπιστασιών (εκτελούμενα από υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ ή από εποπτευόμενους Φορείς) υπήρχε ασφάλεια ως προς τη διαθεσιμότητα και την αξιοπιστία των στοιχείων. Υπογραμμίζεται ότι με βάση τα στοιχεία που συνελέγησαν εκτιμήθηκε και η επίπτωση της υλοποίησης του Ε.Π στην προώθηση της οριζόντιας προτεραιότητας της ισότητας των ευκαιριών (στην απασχόληση) που είναι η μόνη που επιδέχεται ποσοτική εκτίμηση.

Η εκτίμηση με την έμμεση μεθοδολογία έγινε μετά από ταξινόμηση των στοιχείων των ενταγμένων Έργων / Υποέργων ανά Κ-Π / Δείκτη, Μέτρο και Α.Π.

Σύμφωνα με παραδοχές της έμμεσης μεθοδολογίας που προτείνεται στην προαναφερόμενη Εγκύκλιο, ο μέσος ετήσιος μισθός ορίστηκε:

- ✓ σε 20.250 Ευρώ για τα Υποέργα που αφορούν ή εμπεριέχουν υποδομές (Εργολαβίες και προμήθειες που σχετίζονται με αυτές)
- ✓ σε 52.800 Ευρώ για τα Υποέργα που αφορούν μελέτες, εργαλεία, έρευνες και συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Τα ποσοστά των εργατικών στο συνολικό κόστος είναι τα εξής:

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΡΓΟΥ		
Κατηγορίες Έργων	Εργατικά στο συνολικό κόστος του Υποέργου (%)	
	Συντελεστές Εγκυκλίου της ΕΥΔ του Γ' ΚΠΣ	Συντελεστές Σ.Α
Μουσεία	32%	32%
- Επανεκθεση	-	50%
- Ανακαίνιση υφιστάμενων κτιρίων	32%	40%
Μνημεία	60%	60%
Αρχαιολογικοί χώροι	70%	70%
Υποδομές σύγχρονου πολιτισμού	30%	30%
Πεζοδρομήσεις οδών Αποστόλου Παύλου και Διονυσίου Αρεοπαγίτου	-	65%
Μελέτες και συμβουλευτικές υπηρεσίες	80%	80%

Οι συντελεστές κόστους αυξήθηκαν σε ορισμένες περιπτώσεις βάσει των εκτιμήσεων εξειδικευμένων στελεχών του Σ.Α σε συνεργασία με την ΕΥΔ. Τα αποτελέσματα διασταυρώθηκαν και με πληροφορίες από τα case – studies. Αναλυτικότερα:

- Στα Έργα της Κ-Π / Δείκτη 1.1.1 (ανακαίνιση υφιστάμενων κτιρίων), αυξήθηκε ο συντελεστής σε 40%, τόσο για τα Έργα που εκτελούνται με Αυτεπιστασίες, όσο και για εκείνα που εκτελούνται με Εργολαβίες.
- Στα Έργα της Κ-Π / Δείκτη 1.1.3 και 1.1.4 (επανεκθεση), αυξήθηκε ο συντελεστής σε 50%. Οι επανεκθέσεις υλοποιούνται αποκλειστικά με αυτεπιστασία.
- Στα Έργα των Κ-Π / Δείκτη 1.2.1 και 1.2.2 (ανάδειξη – αποκατάσταση Μνημείων και Αρχαιολογικών χώρων) που εκτελούνται με αυτεπιστασίες ελήφθη υπόψη μέσος συντελεστής 65% (προηγήθηκε συνεννόηση και με την ΕΥΔ του Γ' ΚΠΣ ΥΠ-ΟΙΚ).

4.5.1.2 Αποτελέσματα

Οι κατωτέρω Πίνακες 4-18 και 4-19 εμφανίζουν τα αποτελέσματα των εκτιμήσεων για τη δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των έργων με ημερομηνία 30/6/2003, τόσο στο σύνολο του Προγράμματος, όσο και στα υποσύνολα των Έργων που εκτελούνται, αφενός, με Εργολαβίες και, αφετέρου, με Αυτεπιστασίες. Επίσης, εμφανίζονται τα αντίστοιχα αποτελέσματα των εκτιμήσεων για την αναμενόμενη να δημιουργηθεί απασχόληση και οι αποκλίσεις μεταξύ αυτής και της πράγματι δημιουργηθείσας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-18: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Α.Π	Επιχειρησιακοί Στόχοι Μέτρων	Κατηγορίες Πράξεων		Π/Υ Ενταγμένων Έργων	Δαπάνες μέχρι 30/6/03	Εργολαβίες			Αυτεπιστάσιες			Σύνολο (Εργολαβίες + Αυτεπιστάσιες)			
						Ex ante απασχ/ση	On Going απασχ/ση	% Απόκλιση	Ex ante απασχ/ση	On Going απασχ/ση	% Απόκ.	Ex ante απασχ/ση	On Going απασχ/ση	% Α-πόκλ.	
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Προστασία και ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς	ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσείων - βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	1.1.1	Ανακαίνιση/ επέκταση υφιστάμενων κτιρίων Μουσείων	92.595.153	5.832.271	1.827	103	-94,4%	17	7	-58,8%	1.844	110	-94,0%	
		1.1.2	Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων	77.765.174	13.850.125	1.149	148	-87,1%					1.149	148	-87,1%
		1.1.3	Αναβάθμιση υφιστάμενων εκθεσιακών χώρων	12.993.162	1.481.860	66	2	-97,0%	209	31	-85,2%	275	33	-88,0%	
		1.1.4	Κατασκευή νέων εκθεσιακών χώρων	23.214.786	6.824.998	110	45	-59,1%	408	95	-76,7%	518	140	-73,0%	
		Σύνολο Μέτρου 1.1		206.568.275	27.989.254	3.152	298	-90,5%	634	133	-79,0%	3.786	431	-88,6%	
	ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	1.2.1	Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται/ αναδεικνύονται	80.063.150	42.988.672	1.155	599	-48,1%	1.231	678	-44,9%	2.386	1.277	-46,5%	
		1.2.2	Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται/ αναδεικνύονται	87.535.765	31.169.882	606	50	-91,7%	1.855	938	-49,4%	2.461	988	-59,9%	
		Σύνολο Μέτρου 1.2		167.598.915	74.158.554	1.761	649	-63,1%	3.086	1.616	-47,6%	4.847	2.265	-53,3%	
		Σύνολο Α.Π. 1		374.167.189	102.147.808	4.913	947	-80,7%	3.720	1.749	-53,0%	8.633	2.696	-68,8%	
	Ανάπτυξη Σύγχρονου Πολιτισμού	ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	2.1.1	Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται	4.313.653	624.597	64	9	-85,9%				64	9	-85,9%
2.1.2			Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	10.908.291	10.263.035	165	156	-5,5%				165	156	-5,5%	
Σύνολο Μέτρου 2.1			15.221.944	10.887.632	229	165	-27,9%				229	165	-27,9%		
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων		2.2.1	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	29.053.560	643.897	432	10	-97,7%				432	10	-97,7%	
		Σύνολο Μέτρου 2.2		29.053.560	643.897	432	10	-97,7%				432	10	-97,7%	
Σύνολο Α.Π. 2		44.275.504	11.531.529	661	175	-73,5%				661	175	-73,5%			
Σύνολο Α.Π. 1 & Α.Π. 2				418.442.693	113.679.337	5.574	1.122	-79,9%	3.720	1.749	-53,0%	9.294	2.871	-69,1%	

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-18: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)

Α.Π	Επιχειρησιακοί Στόχοι Μέτρων	Κατηγορίες Πράξεων		Π/Υ Ενταγμένων Έργων	Δαπάνες μέχρι 30/6/03	Εργολαβίες			Αυτεπιστασίες			Σύνολο (Εργολαβίες + Αυτεπιστασίες)				
						Ex ante απασχ/ση	On Going απασχ/ση	% Α-πόκλ.	Ex ante απασχ/ση	On Going απασχ/ση	% Α-πόκλ.	Ex ante απασχ/ση	On Going απασχ/ση	% Α-πόκλ.		
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Τεχνική βοήθεια	ΜΕΤΡΟ 3.1: Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	3.1.1	Λειτουργία Επιτροπής Παρακολούθησης													
		3.1.2	Εξωτερική τεχνική υποστήριξη της Διαχειριστικής Αρχής													
		3.1.3	Εξωτερική τεχνική υποστήριξη των τελικών δικαιούχων													
		3.1.4	Έλεγχοι													
		3.1.5	Αξιολόγηση	177.000			3		-100,0%				3		-100,0%	
		3.1.6	Σεμινάρια													
		3.1.7	Προμήθεια τεχνολογικού εξοπλισμού	122.200			2		-100,0%				2		-100,0%	
		Σύνολο Μέτρου 3.1		299.200			5		-100,0%				5		-100,0%	
	ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	3.2.1	Μελέτες - Εργαλεία - Έρευνες	83.577	47.200	1	1					1	1			
		3.2.2	Προβολή, Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση	4.440.054	7.881	67			-100,0%				67		-100,0%	
		Σύνολο Μέτρου 3.2		4.523.631	55.081	68	1	-98,5%					68	1	-98,5%	
		Σύνολο Α.Π. 3		4.822.831	55.081	73	1	-98,6%					73	1	-98,6%	
	Σύνολο (Α.Π. 1 + Α.Π. 2 + Α.Π. 3)				423.265.524	113.734.419	5.647	1.123	-80,1%	3.720	1.749	-53,0%	9.367	2.872	-69,3%	
	Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06				604.900.000											

ΣΥΝΟΨΗ ΠΙΝΑΚΑ 4-19: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ									
	Ex ante απασχ/ση				On going απασχ/ση				%
	Εργ/βίες	Αυτ/σίες	Σύνολο	%	Εργ/βίες	Αυτ/σίες	Σύνολο	%	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9: (7-3)/3
M. 1.1	3.152	634	3.786	40,4%	298	133	431	15,0%	-88,6%
M. 1.2	1.761	3.086	4.847	51,8%	649	1.616	2.265	78,9%	-53,3%
A.Π. 1	4.913	3.720	8.633	92,2%	947	1.749	2.696	93,9%	-68,8%
M. 2.1	229	0	229	2,4%	165	0	165	5,8%	-27,9%
M. 2.2	432	0	432	4,6%	10	0	10	0,3%	-97,7%
A.Π. 2	661	0	661	7,1%	175	0	175	6,1%	-73,5%
M. 3.1	5	0	5	0,1%	0	0	0	0,0%	-100,0%
M. 3.2	68	0	68	0,7%	1	0	1	0,0%	-98,5%
A.Π. 3	73	0	73	0,8%	1	0	1	0,0%	-98,6%
Σύνολο	5.647	3.720	9.367		1.123	1.749	2.872		-69,3%

- Στο σύνολο του Προγράμματος προβλέπεται να δημιουργηθούν 9.367 Ισοδύναμα Θέσεων Απασχόλησης (ΙΘΑ) 12 μηνής διάρκειας. Από αυτές έχουν ήδη δημιουργηθεί 2.872, δηλαδή παρουσιάζεται απόκλιση - 69% περίπου.
- Από τα Έργα που εκτελούνται με Αυτεπιστασίες αναμένεται να δημιουργηθούν 3.720 Ι.Θ.Α και έχουν δημιουργηθεί 1.749 (απόκλιση - 53,0%).
- Από τα Έργα που εκτελούνται με Εργολαβίες αναμένεται να δημιουργηθούν 5.647 Ι.Θ.Α. και 1.123 (απόκλιση - 80,1%).

Τα αποτελέσματα αυτά προκύπτουν από το μεγαλύτερο ποσοστό υλοποίησης του Α.Π 1 και ειδικότερα του Μ.1.2 που υλοποιείται κυρίως με Αυτεπιστασίες. Το Μέτρο αυτό έχει δημιουργήσει το 78,9% των Ι.Θ.Α, έναντι του 51,8% περίπου που αναμένεται να δημιουργήσει, συνολικά. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το ίδιο Μέτρο σημειώνει και το μεγαλύτερο ποσοστό υλοποίησης.

Σημειώνεται ότι η εκτίμηση της δημιουργίας απασχόλησης κατά την διάρκεια εκτέλεσης των Έργων βάσει των ΤΔΕ (στοιχεία ΟΠΣ 30/6/2003) δίνει διαφορετικά αποτελέσματα από εκείνα της Βάσης του Σ.Α. Συγκεκριμένα, η διαφορά (βάσει των στοιχείων των ΤΔΕ) ανέρχεται σε 202 περισσότερα ανθρωποέτη για την αναμενόμενη να δημιουργηθεί απασχόληση και σε 100 περισσότερα ανθρωποέτη για την ήδη δημιουργηθείσα.

Δημιουργία απασχόλησης κατά την διάρκεια εκτέλεσης των Έργων		
	Αναμενόμενη	Δημιουργηθείσα
Εκτίμηση βάσει ΤΔΕ:	9.569	2.972
Εκτίμηση Σ.Α:	9.367	2.872
Διαφορά	202	100

Επειδή, αφενός, έχει εφαρμοστεί και στις δύο περιπτώσεις η ίδια μεθοδολογία και, αφετέρου, η εκτίμηση του ΣΑ έχει ελεγχθεί κατ' επανάληψη, θα ήταν σκόπιμο να επανεξεταστεί η ακρίβεια των στοιχείων των ΤΔΕ.

4.5.1.3 Κατανομή της δημιουργηθείσας απασχόλησης ανά φύλο και ηλικία

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-20: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΣ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΡΓΑ ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΩΝ (ΤΟΜΕΑΚΑ)							
Άξονες Προτεραιότητας	Ανθρωπομήνες	Αριθμός Απασχολουμένων	Απασχόληση κατά την υλοποίηση Ανθρωπομήνες				Απασχόληση κατά τη λειτουργία (μετά την ολοκλήρωση) ανθρωποέτη
			Αριθμός		Ηλικία		
			Ανδρών	Γυναικών	μέχρι 25	25 +	
ΑΠ. 1: Προστασία και ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς	13.044	-	8.888	4.156	2.498	10.546	3.484

Αρ. Έργων	Σύνολο Δαπανών Μισθοδοσίας μέχρι και 30/6/2003	Σύνολο Δαπανών Μισθοδοσίας (άμεση απασχόληση) μέχρι και 30/6/2003	%	Άμεσα δημιουργούμενη απασχόληση (ανθρωπομήνες) Σύνολο								
				Σύνολο			Γυναίκες			Άνδρες		
				Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25
33	32.349.496	22.128.318	68,4%	13.044	2.498	10.546	4.156	908	3.248	8.888	1.590	7.298
				100,0%	19,2%	80,8%	31,9%	21,8%	78,2%	68,1%	17,9%	82,1%

Από την ταξινόμηση των στοιχείων του Πίνακα, προκύπτουν τα εξής:

- Στο σύνολο των απασχολούμενων, το ποσοστό των ανδρών ανέρχεται σε 68,1% και των γυναικών σε 31,9%. Η σχέση μεταξύ ανδρών και γυναικών προσεγγίζει εκείνη που παρατηρείται στο σύνολο της χώρας.
- Οι απασχολούμενοι με ηλικία κάτω των 25 ετών αντιπροσωπεύουν το 19,2% και οι άνω το 80,8%.
- Στο σύνολο των απασχολούμενων ανδρών, οι άνδρες ηλικίας μικρότερης των 25 ετών αντιπροσωπεύουν το 17,9%, ενώ μεγαλύτερης το 82,1%.
- Στο σύνολο των απασχολούμενων γυναικών, οι γυναίκες ηλικίας μικρότερης των 25 ετών αντιπροσωπεύουν το 21,8%, ενώ μεγαλύτερης το 78,2%.

Στην κατηγορία ηλικιών κάτω των 25 ετών, οι γυναίκες και οι άνδρες συμμετέχουν κατά το ίδιο περίπου ποσοστό, ενώ σε εκείνη των μεγαλύτερων, η υπεροχή των ανδρών είναι συντριπτική. Για την ερμηνεία της ισότιμης συμμετοχής, στην πρώτη περίπτωση, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο παράγων της στρατιωτικής θητείας.

4.5.1.4 Κατανομή της δημιουργηθείσας απασχόλησης ανά φύλο, ηλικία και θέση (επιστήμονες – εργατοτεχνίτες)

Άμεσα δημιουργούμενη απασχόληση (ανθρωπομήνες) Εργατοτεχνίτες								
Σύνολο			Γυναίκες			Άνδρες		
Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25
9.330	2.004	7.326	1.596	495	1.101	7.734	1.509	6.225
100,0%	21,5%	78,5%	17,1%	31,0%	69,0%	82,9%	19,5%	80,5%

Στο σύνολο των Εργατοτεχνιτών:

- Οι άνδρες ηλικίας μικρότερης των 25 ετών αντιπροσωπεύουν το 19,5%, ενώ μεγαλύτερης το 80,5%.
- Οι γυναίκες ηλικίας μικρότερης των 25 ετών αντιπροσωπεύουν το 31%, ενώ μεγαλύτερης το 69%.

Το ποσοστό των γυναικών ηλικίας μικρότερης των 25 ετών, είναι μεγαλύτερο των ανδρών. Το αποτέλεσμα αυτό ερμηνεύεται, επίσης, από την παρεμβολή της στρατιωτικής θητείας.

Άμεσα δημιουργούμενη απασχόληση (ανθρωπομήνες) Επιστημονικό προσωπικό									Μηνιαίος μισθός	Ετήσιος μισθός
Σύνολο			Γυναίκες			Άνδρες				
Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25		
3.714	494	3.220	2.560	413	2.147	1.154	81	1.073	1.696	20.357
100,0%	13,3%	86,7%	68,9%	16,1%	83,9%	31,1%	7,0%	93,0%		

Στο σύνολο του Επιστημονικού προσωπικού:

- Οι άνδρες ηλικίας μικρότερης των 25 ετών αντιπροσωπεύουν το 7% ενώ μεγαλύτερης το 93%.
- Οι γυναίκες ηλικίας μικρότερης των 25 ετών αντιπροσωπεύουν το 16,1%, ενώ μεγαλύτερης το 83,9%.

Το αποτέλεσμα δείχνει διπλάσιο ποσοστό γυναικών ηλικίας μικρότερης των 25 ετών στο επιστημονικό προσωπικό, γεγονός που πρέπει επίσης να οφείλεται στην παρεμβολή της στρατιωτικής θητείας. Η συμμετοχή των γυναικών μεγαλύτερης ηλικίας των 25 ετών στο επιστημονικό προσωπικό είναι σημαντική και συνάδει με τις παρατηρήσεις της ανάλυσης της ισότητας των ευκαιριών στον τομέα του πολιτισμού της παρ. 2.4.2.

4.5.2 Αναμενόμενη να δημιουργηθεί μόνιμη απασχόληση / Διατηρούμενη απασχόληση

Στον επόμενο Πίνακα αναφέρονται στοιχεία, βάσει των ΤΔΕ (πηγή: ΟΠΣ), για την αναμενόμενη να δημιουργηθεί μόνιμη απασχόληση (νέες θέσεις εργασίας) και μερική ή εποχιακή απασχόληση, μετά την ολοκλήρωση των Έργων και κατά τη λειτουργία τους. Παρατίθενται, επίσης, στοιχεία σχετικά με τις διατηρούμενες θέσεις απασχόλησης (ΙΘΑ).

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΗ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΕΙ ΜΟΝΙΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ / ΔΙΑΤΗΡΟΥΜΕΝΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ					
Άξονας	Μέτρο	Πλήθος Έργων Αναφερόμενων στο ΟΠΣ	Θέσεις εργασίας που διατηρούνται	Νέες θέσεις εργασίας μερικής ή εποχιακής απασχόλησης	Νέες θέσεις εργασίας απασχόλησης
			Αριθμός	Ισοδύναμα Ανθρωποέτη	Αριθμός
1	1	23	378	120	566
1	2	38	319	1043	471
1	0	61	697	1.163	1.037
2	1	4	7	9	15
2	2	1	15	0	65
2	0	5	22	9	80
3	1	1	0	0	0
3	2	3	0	0	0
3	0	4	0	0	0

4.5.3 Έλεγχος των παραδοχών της έμμεσης μεθοδολογίας βάσει των άμεσων στοιχείων των Αυτεπιστασιών

Από τα ελεγχθέντα μέχρι τις 30/6/2003 Ερωτηματολόγια που αφορούν σε 14 Τ.Δ που υλοποιούν 33 Έργα δι' Αυτεπιστασίας, προκύπτουν τα εξής αποτελέσματα:

- Συνολικές δαπάνες: 36.187.825 Ευρώ.
- Δαπάνες μισθοδοσίας: 32.349.496 Ευρώ, δηλαδή ποσοστό 89,3% περίπου των συνολικών δαπανών.
- Μέσο ετήσιο κόστος απασχόλησης: 20.357 Ευρώ.

Από τα ανωτέρω, συνάγεται ότι:

- Το ποσοστό των εργατικών επί του συνολικού κόστους διαμορφώνεται σε υψηλότερο επίπεδο από εκείνο που προβλέπει η έμμεση μεθοδολογία (89,3% έναντι 65% κατά μέσο όρο). Ωστόσο το ποσοστό αυτό δεν είναι σκόπιμο να συγκριθεί με το αντίστοιχο της έμμεσης μεθοδολογίας, καθώς στα εκτελούμενα δι' Αυτεπιστασίας Έργα, οι δαπάνες των εργατικών αποτελούν πολύ μεγάλο τμήμα των συνολικών δαπανών.
- Ο μέσος ετήσιος μισθός εμφανίζεται περίπου ίδιος με εκείνον της έμμεσης μεθοδολογίας (20.357 Ευρώ έναντι 20.250 Ευρώ).

Επομένως, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η αξιοπιστία της έμμεσης μεθοδολογίας βάσει του διαφορετικού ποσοστού των εργατικών, καθώς το είδος των Έργων επί των οποίων έγιναν οι ανωτέρω υπολογισμοί είναι ειδικής φύσης. Αντίθετα, η σχεδόν ταύτιση των μέσων ετήσιων μισθών επιβεβαιώνει την αξιοπιστία της μεθοδολογίας ως προς αυτό το σημείο.

4.5.4 Επιπτώσεις από την χωρική διάσταση των Έργων και των Πόρων

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-21: ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ						
Π/Υ Ενταγμένων Έργων	Περιοχή εφαρμογής		Χωροθέτηση		Π/Υ	%
	Αστική	Αγροτική	Νομός	Αριθμός Έργων		
418.442.693	44	25	N. Αθηνών	22	130.470.938,42	31,18%
			N. Αργολίδος	2	3.675.484,81	0,88%
			N. Αχαΐας	3	29.933.969,18	7,15%
			N. Δυτ. Αττικής	1	5.869.405,72	1,40%
			N. Δωδεκανήσων	3	14.271.460,01	3,41%
			N. Ηλείας	3	27.581.646,08	6,59%
			N. Ημαθίας	1	880.410,86	0,21%
			N. Ηρακλείου	2	25.238.444,29	6,03%
			N. Θεσσαλονίκης	8	80.428.468,29	19,22%
			N. Ιωαννίνων	3	14.402.054,29	3,44%
			N. Κορινθίας	1	8.804.108,58	2,10%
			N. Κυκλάδων	6	20.542.920,02	4,91%
			N. Λάρισας	1	8.804.108,58	2,10%
			N. Λέσβου	1	1.760.821,72	0,42%
			N. Μαγνησίας	1	1.995.597,95	0,48%
			N. Μεσσηνίας	1	4.402.054,29	1,05%
			N. Πέλλας	2	21.276.595,74	5,08%
			N. Πρεβέζης	1	4.474.482,75	1,07%
			N. Ρεθύμνου	2	3.967.351,43	0,95%
			N. Σερρών	1	1.056.500,00	0,25%
N. Φωκίδος	2	6.186.353,63	1,48%			
N. Χαλκιδικής	1	600.000,00	0,14%			
N. Χίου	1	1.819.516,14	0,43%			

Από τον Πίνακα 4-21 συνάγεται ότι η μεγαλύτερη συγκέντρωση Έργων παρατηρείται στο νομό Αθηνών και Θεσσαλονίκης (30 Έργα), με ταυτόχρονη συγκέντρωση και των περισσότερων κονδυλίων (περίπου 50% του συνόλου). Με την ένταξη του Μουσείου Ακρόπολης ο Νομός Αθηνών θα συγκεντρώσει πολύ υψηλότερους πόρους.

Μεγάλη συγκέντρωση πόρων (από 20 έως 30 εκατ, ευρώ ανά νομό) εμφανίζουν επίσης οι νομοί Αχαΐας, Ηλείας, Ηρακλείου, Πέλλας και Κυκλάδων.

Σχετικά μεγάλος αριθμός Έργων υλοποιείται στο νομό Κυκλάδων, ενώ στους λοιπούς νομούς υλοποιούνται 1 έως 3 έργα.

Ωστόσο, προκειμένου να υπάρξει αντιπροσωπευτική εικόνα, πρέπει να ληφθεί υπόψη το μέγεθος και η ποιοτική διάσταση των Έργων, σε συνδυασμό με το πολιτιστικό απόθεμα των διαφόρων νομών. Π.χ. σύμφωνα με τα ανωτέρω κριτήρια, τα έργα που υλοποιούνται στους νομούς Ηλείας, Φωκίδας, Ηρακλείου και Πέλλας, έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος.

Όσον αφορά στους νομούς Αθηνών και Θεσσαλονίκης, που αποτελούν τα Μητροπολιτικά Κέντρα της χώρας, η προικοδότησή τους με πόρους είναι εύλογη, ιδίως μάλιστα για το νομό Αθηνών που διαθέτει το μεγαλύτερο πολιτιστικό απόθεμα σε επίπεδο χώρας και ένα από τα μεγαλύτερα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Θετικό είναι το γεγονός ότι στις αγροτικές περιοχές συγκεντρώνεται μεγαλύτερος αριθμός Έργων από ότι στις αστικές, με δεδομένες τις ελλείψεις τους σε πολιτιστικές υποδομές. Συναφώς, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο μεγάλος αριθμός Έργων ενδιαφέροντος ΥΠ-ΠΟ που υλοποιείται από τα ΠΕΠ σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας.

Θα πρέπει, τέλος, να σημειωθεί ότι τα Έργα που εκτελούνται στα Μητροπολιτικά Κέντρα και στις περιοχές με μεγάλο πολιτιστικό απόθεμα είναι εθνικής εμβέλειας και, για το λόγο αυτό, δεν μπορούν να ισχύσουν, ως προς αυτά, τα συνήθη κριτήρια κατανομής των πόρων.

4.5.5 Επιπτώσεις στην προώθηση των Οριζόντιων Προτεραιοτήτων

Μετρήσιμες επιπτώσεις εντοπίζονται στις οριζόντιες προτεραιότητες που αφορούν στην απασχόληση και στην ισότητα ευκαιριών (βλ. ανωτέρω).

Οι επιπτώσεις στο περιβάλλον είναι ουδέτερες έως θετικές στην περίπτωση των Αρχαιολογικών Χώρων. Εξυπακούεται ότι, στο βαθμό που υλοποιούνται Έργα Αρχαιολογικών Χώρων, θα εμφανίζονται και αντίστοιχες επιπτώσεις.

Όσον αφορά στην επίπτωση στην ανταγωνιστικότητα, θα εκδηλωθεί μετά την ολοκλήρωση και τη λειτουργία των Έργων.

4.6 ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΟΥ Ν+2

Προκειμένου να διερευνηθεί η ικανοποίηση του Κανόνα ν+2, ο Σ.Α. προέβη στην κατασκευή του πίνακα 4-23 που ακολουθεί.

Η στήλη 1 περιέχει τη χρονική κατανομή του προϋπολογισμού της δημόσιας δαπάνης. Η στήλη 2 περιέχει την κοινοτική συμμετοχή στη δημόσια δαπάνη, η οποία αποτελεί το κρίσιμο μέγεθος στον Κανόνα του ν+2.

Η στήλη 4 περιλαμβάνει τις πληρωμές της δημόσιας δαπάνης. Η συμπλήρωση της στήλης βασίστηκε στα εξής στοιχεία και υποθέσεις.

1. Δαπάνες των ετών 2001 και 2002 καθώς και πρόβλεψη των δαπανών του έτους 2003
2. Οι δαπάνες για τα έτη 2004 και 2005 προέκυψαν από την τάση της μέχρι σήμερα αθροιστικής απορρόφησης του προγράμματος.
3. Οι δαπάνες 2006, 2007 και 2008 αποτελούν το ελάχιστο ποσό που πρέπει να καλυφθεί για να εκπληρωθεί η απαίτηση του Κανόνα ν+2

Η απαίτηση του Κανόνα ν+2 (απορρόφηση της κοινοτικής συμμετοχής) υπολογίζεται από τον κατωτέρω τύπο βάσει του οποίου συμπληρώνονται οι στήλες 7,8 και 9 του πίνακα.

$$A_{\nu+2} \geq \frac{\sum_{\nu=1}^6 \text{ΚΣΔΔ}_{\nu}}{\sum_{\nu=1}^6 \text{ΑΚΣΔΔ}_{\nu+2}}$$

Όπου :

A_{ν+2} = Το ποσοστό απορρόφησης της κοινοτικής συμμετοχής.

ΚΣΔΔ_ν = Κοινοτική συμμετοχή στη δημόσια δαπάνη του Προγράμματος το έτος ν

ΑΚΣΔΔ_{ν+2} = Απορρόφηση της κοινοτικής συμμετοχής στη δημόσια δαπάνη το έτος ν+2

Για να ισχύει ο Κανόνας ν+2 θα πρέπει **ΚΣΔΔ**_ν > ή = **ΑΚΣΔΔ**_{ν+2} για το έτος ν

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-23 : ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΟΥ v + 2									
ΕΤΟΣ	ΠΡΟΥΠ/ΣΜΟΣ Δ.Δ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ Δ.Δ		ΠΛΗΡΩΜΕΣ (Δ.Δ) & ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ Ετήσια	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ		ΚΑΝΟΝΑΣ v+2 ΑΠΑΙΤΗΣΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΚΑΝΟΝΑ v+2
		Ποσό	%		Ποσό	%			
	1	2	3=2/1	4	5	6	7 = $\sum_{v=1}^6 [\text{στήλη} 2]_v$	8 = $\sum_{v=1}^6 [\text{στήλη} 5]_{v+2}$	9=8/7
2001	74.144.800	52.029.457	70,17%	45.325.874	31.806.419	70,17%			
2002	93.494.099	65.607.395	70,17%	42.109.192	29.549.185	70,17%			
2003	102.576.652	71.980.871	70,17%	98.520.432	69.134.510	70,17%	52.029.457	130.490.113	250,80%
2004	108.181.179	75.913.721	70,17%	44.044.502	30.907.243	70,17%	117.636.852	161.397.357	137,20%
2005	107.558.448	75.476.738	70,17%	42.000.000	29.472.562	70,17%	189.617.723	190.869.919	100,66%
2006	104.444.825	73.291.820	70,17%	110.000.000	77.190.040	70,17%	265.531.444	268.059.958	100,95%
2007				105.000.000	73.681.402	70,17%	341.008.182	341.741.360	100,22%
2008				103.400.003	72.558.640	70,17%	414.300.002	414.300.000	100,00%
ΣΥΝΟΛΑ	590.400.003	414.300.002	70,17%	590.400.003	414.300.002				

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 29.000.000 ευρώ

Εάν χρειαστεί μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εκπλήρωση του Κανόνα v+2 στα έτη 2005,2006 & 2007

- Πρόβλεψη για το 2003
- Κατανομή της Ετήσιας Απορρόφησης για την κάλυψη του κανόνα v+2 στα επόμενα χρόνια
- Πρόβλεψη εκπλήρωσης Κανόνα v+2 για τα έτη 2004 έως 2008

Από τα αποτελέσματα του Πίνακα 4-23, συνάγονται τα εξής συμπεράσματα σχετικά με την εκπλήρωση του Κανόνα n+2 από το Πρόγραμμα.

- ⇒ Για το έτος 2003 που είναι και το πρώτο έτος εφαρμογής του Κανόνα n+2, το Πρόγραμμα υπερκαλύπτει την απαίτηση δεδομένου ότι τα 52 εκ. ευρώ που είναι η ελάχιστη απαίτηση υπερκαλύπτονται από τα 130 εκ. ευρώ περίπου της απορρόφησης της κοινοτικής συμμετοχής, χωρίς να χρειαστεί να χρησιμοποιηθεί η προκαταβολή του προγράμματος.
- ⇒ Για το έτος 2004, δεν θα υπάρξει πρόβλημα δεδομένου ότι μόνο με την απορρόφηση του 2003 έχει καλυφθεί και η απαίτηση του 2004. Σημειώνεται ότι η πρόβλεψη της απορρόφησης για το έτος 2004 είναι ιδιαίτερα συντηρητική. Είναι βέβαιο ότι το Πρόγραμμα, λόγω της μέχρι σήμερα δυναμικής του, θα παρουσιάσει υψηλότερη επίδοση.
- ⇒ Το έτος 2005 δεν αναμένεται να παρουσιαστεί πρόβλημα. Η απορρόφηση των 42 εκ ευρώ (πρόβλεψη) είναι βέβαιο ότι θα επιτευχθεί.
- ⇒ Για τα επόμενα έτη, μέχρι την οικονομική ολοκλήρωση του προγράμματος, επισημαίνονται τα εξής. Το έτος 2008 είναι ουδέτερο ως προς τον Κανόνα n+2 επειδή είναι το έτος της οικονομικής ολοκλήρωσης του Προγράμματος και επομένως η απαίτηση του Κανόνα n+2 θα καλυφθεί ούτως ή άλλως. Απομένουν τα έτη 2006 και 2007 τα οποία φαίνεται να είναι τα πλέον κρίσιμα για το Πρόγραμμα. Με βάση το σενάριο εξέλιξης της απορρόφησης, για την κάλυψη της ελάχιστης απαίτησης του Κανόνα n+2, το Πρόγραμμα θα πρέπει να παρουσιάσει στα έτη αυτά υψηλή απορρόφηση (βλέπε πίνακα). Αυτό όμως είναι αναμενόμενο επειδή είναι τα τελευταία έτη υλοποίησης των έργων και η εμπειρία έχει δείξει ότι τα προγράμματα παρουσιάζουν παρόμοια συμπεριφορά στο τέλος της περιόδου. Στην περίπτωση που υπάρξει πρόβλημα μπορεί να επιστρατευθεί το ποσό της προκαταβολής για την κάλυψη της απαίτησης του Κανόνα n+2

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι η ικανοποίηση του Κανόνα n+2 δεν θα παρουσιάσει προβλήματα τουλάχιστον μέχρι και το 2005. Σημειώνεται ότι η παραπάνω πρόβλεψη για την ικανοποίηση του Κανόνα n+2 βασίστηκε στα υφιστάμενο χρηματοδοτικό σχήμα του προγράμματος. Με την επικείμενη αναθεώρηση των χρηματοδοτικών πινάκων θα πρέπει να επανεξεταστεί η πρόβλεψη στο βαθμό που η αναδιάρθρωση του χρηματοδοτικού σχήματος, ως προς το ύψος και την χρονική κατανομή του, επηρεάζει τις παραπάνω προβλέψεις.

4.7 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

4.7.1 Προσέγγιση

Η διαχρονική καταλληλότητα της στρατηγικής του Ε.Π «Πολιτισμός» 2000-06 έχει αποτιμηθεί θετικά, βάσει των αποτελεσμάτων της ανάλυσης των Κεφαλαίων 1 και 2. Πράγματι, στα προαναφερόμενα Κεφάλαια έχει καταδειχθεί ότι η στρατηγική του Προγράμματος είναι ποσοτικά και ποιοτικά κατάλληλη για να ανταποκριθεί, ταυτόχρονα, στις εξελίξεις του εξωτερικού περιβάλλοντος, στις ανάγκες του τομέα του πολιτισμού και στην προώθηση των οριζόντιων προτεραιοτήτων. Ωστόσο, τα ανωτέρω δεν αποτελούν πρόκριμα για τη μη αλλοίωση της συνέπειας της στρατηγικής και της ισορροπίας των στόχων από τη δυναμική της υλοποίησης.

Τα ποσοτικά δεδομένα της υλοποίησης περιγράφηκαν και αξιολογήθηκαν στα Κεφάλαια 3 και 4. Η συνθετική αξιοποίησή τους επιχειρείται κατωτέρω, με χρήση ποσοτικοποιημένων Μητρών όπου αποτυπώνεται η στρατηγική, τόσο στην προγραμματική εκδοχή της, όσο και σε εκείνη που προέκυψε από τη δυναμική της υλοποίησης.

Οι Μήτρες συγκεντρώνουν το σύνολο της πληροφορίας που απαιτείται προκειμένου να καταγραφεί, σύντομα και συνεκτικά, η επίπτωση της υλοποίησης στη διατήρηση ή μη της λογικής της στρατηγικής και της ισορροπίας των στόχων. Αναλυτικότερα, οι Μήτρες περιλαμβάνουν:

- (i) *Τους Άξονες Προτεραιότητας και τους επιχειρησιακούς στόχους*
- (ii) *Τα Μέτρα και τις Κ-Π / Δείκτες του Σ.Π*
- (iii) *Το ποσοστό της συμμετοχής των Μέτρων επί των δεσμεύσεων της δημόσιας δαπάνης (βαρύτητα) top down και το αντίστοιχο ποσοστό συμμετοχής τους bottom up μετά τις εντάξεις των Έργων*
- (iv) *Τους αρχικούς ποσοτικούς στόχους του Σ.Π top down ανά Κ-Π / Δείκτη, καθώς και τις τιμές που προσλαμβάνουν bottom up μετά τις εντάξεις των Έργων*
- (v) *Τη φυσική υλοποίηση και τη συνεκτικότητά της*
- (vi) *Τα αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις*

Η αλληλουχία των πληροφοριών των Μητρών βοηθά στο να διαμορφωθεί μια πρώτη απάντηση στα εξής ερωτήματα (βάσει των αποτελεσμάτων μέχρι 30/6/2003):

- *Ποιες ήταν οι αρχικές υποθέσεις για τη συμβολή κάθε Α.Π. και Μέτρου στην επίτευξη των προτεραιοτήτων, καθώς και σε εκείνη των γενικών και επιχειρησιακών στόχων*
- *Αν και σε ποιο βαθμό έχει αλλοιώσει η δυναμική της υλοποίησης τις ανωτέρω υποθέσεις*
- *Ποιές είναι οι πιθανότητες να εμφανιστούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις από την υλοποίηση του Φυσικού Αντικείμενου του Προγράμματος και την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων των Μέτρων*

ΜΗΤΡΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ: ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ																				
Μέτρα	%επί της Δημόσιας Δαπάνης						Αποκλίσεις		% Απορρόφησης (Συν. Κόστος = Δημ. Δαπάνη)	Κατηγορία Πράξεων	Φυσικοί Δείκτες Σ.Π.	Τιμές Φυσικών Δεικτών								Σταθμισμένη Φυσική Υλοποίηση
	% επί της προγρ. Δ. Δαπάνης	% επί της ενεργ. Δ. Δαπάνης	% επί του ΠΥ των Εντ. Έργων		Ενεργητή Δ. Δαπάνη / Προγρ/κή Δ. Δαπάνη ΠΥ	Εντ/νων Έργων / Προγρ/κή Δ. Δαπάνη	Κωδικός	Τίτλος				Ονομασία / Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Τιμή Στόχος Σ.Π 2000-06 top down	Ενταγμένο Φ.Α. bottom up	Απόκλιση (%)	Φυσική Υλοποίηση (%)	Μέτρο Συντάς Υλοποίησης	Επίτευξη Στόχου 30/6/03	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17= (16-15)/15	18	19	20	21
1.1 ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΑΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ - ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	32,5	53,8	33,5	53,8	48,3	55,4	0,0	-2,80%	14,58%	1.1.1	Ανακαίνιση / επέκταση υφισταμένων κτιρίων Μουσείων	Επιφάνεια υφισταμένων Κτιρίων-Μουσείων που εκσυγχρονίζονται / Εμβαδόν(m ²)	10.000	15.000	39.038	160,3%	10,1%	7,8%	111,3%	16,6%
			45.938	206,2%																
			1.1.2	Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων	Επιφάνεια νέων Κτιρίων-Μουσείων που κατασκευάζονται / Εμβαδόν (m ²)	18.000	30.000	53.590		78,6%	19,1%	5,3%	170,2%							
			53.590	78,6%																
1.1.3	Αναβάθμιση υφισταμένων εκθεσιακών χώρων	Επιφάνεια υφισταμένων εκθεσιακών χώρων που βελτιώνονται./ Εμβαδόν (m ²)	5.000	5.000	10.798	116,0%	13,6%	10,6%	121,9%											
10.798	116,0%																			
1.1.4	Κατασκευή νέων εκθεσιακών χώρων	Επιφάνεια νέων εκθεσιακών χώρων/ Εμβαδόν (m ²)	2.000	10.000	11.455	14,6%	36,0%	2,6%	228,4%											
15.855	58,5%																			
1.2 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ, ΣΥΝΟΛΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	27,9	46,2	28,7	46,2	39,9	44,6	0,0	-8,7%	44,94%	1.2.1	Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται	Επιφάνεια αρχαιολογικών χώρων που αποκαθίστανται/ αναδεικνύονται/ Έκταση (στρεμ.)	2.700	5.000	3.722	-25,6%	63,0%	3,5%	234,6%	49,5%
			3.722	-25,6%																
			28,7	46,2	39,6	44,7	0,0	1,6%		1.2.2	Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται	Εμβαδόν μνημείων που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται/ αναδεικνύονται/ Εμβαδόν (m ²)	40.000	60.000	162.857	102,84%	37,1%	4,0%	212,3%	
			171.902	186,5%																
Α.Π. 1	60,5	100	62,5	100	87,3	100	0,0	-5,5%	28,61%											31,8%
			62,5	100	88,4	100	0,0	4,8%												

Ημ. Ελέγχου : 31/12/2002
 Ημ. Ελέγχου : 30/06/2003

ΜΗΤΡΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ: ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2 - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ																						
Μέτρα	%επί της Δημόσιας Δαπάνης						Αποκλίσεις		% Απορρόφησης στο Συνολικό Κόστος	% Απορρόφησης στη Δημόσια Δαπάνη	Κατηγορία Πράξεων		Φυσικοί Δείκτες Σ.Π. Ονομασία / Μονάδα Μέτρησης	Τιμές Φυσικών Δεικτών							Σταθμισμένη Φυσική Υλοποίηση	
	% επί της προορ. Δ. Δαπάνης	% επί της ενεργ. Δ. Δαπάνης	% επί του Π/Υ των Εντ. Έργων		Ενεργηθ Δ. Δαπάνη / Προορ. Δ. Δαπάνη Π/Υ	Εντ/νων Έργων / Προορ. Δ. Δαπάνη	Κωδικός	Τίτλος			Τιμή Βάσης	Τιμή Στόχος Σ.Π. 2000-06 top down		Ενταγμένο Φ.Α. bottom up	Απόκλιση (%)	Φυσική Υλοποίηση (%)	Μέτρο Συνήτας Υλοποίησης	Επίτευξη Στόχου 30/6/03				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18= (17-16)/16	19	20	21	22	
2.1 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	17,4	47,5	17,2	46,4	3,9	34,4	-4,3%	-85,2%	9,27%	10,57%	2.1.1	Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται	Επιφάνεια υφισταμένων κτιρίων που εκσυγχρονίζονται / Εμβαδόν (m ²)	3.300	15.000	16.618	10,8%	14,6%	2,1%		(75,8%)*	
			4.268	-71,5%																		
2.2 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ	19,3	52,5	17,2	46,4	3,6	46,4	-4,3%	-85,2%	0,56%	0,56%	2.1.2	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	Επιφάνεια νέων κτιρίων που κατασκευάζονται / Εμβαδόν (m ²)	7.250	15.000	0	-100,0%	100,0%		100,0%		
			4.000	-73,3%																		
Α.Π. 2	36,8	100	19,8	53,6	7,5	56,6	0,0%	-74,5%	4,98%	5,31%	2.2.1	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	Επιφάνεια νέων κτιρίων που κατασκευάζονται / Εμβαδόν (m ²)	85.000		9.000	-89,4%	11,5%	958,6%	4,1%	11,5%	
			19,8	53,6	6,9	53,6	0,0%	-74,5%								9.000	-89,4%					
			37,0	100		100	-2,0%	-79,6%														(42,0%)*
			37,0	100	10,5	100	-2,0%	-79,6%														

	Ημ. Ελέγχου : 31/12/2002
	Ημ. Ελέγχου : 30/06/2003
*	Μη αξιόπιστη εκτίμηση λόγω πολύ μικρού αριθμού Ενταγμένων Έργων

ΜΗΤΡΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ : ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ																	
Μέτρα	%επί της Δημόσιας Δαπάνης				Αποκλίσεις		Σταθμισμένη Φυσική Υλοποίηση	Αποτελέσματα και Επιπτώσεις (μετρήσιμα)						Ευρύτερες επιπτώσεις (ποιοτική εκτίμηση)			
	% επί της προγραμματικής Δ. Δαπάνης		% επί της ενεργοποιημένης Δ. Δαπάνης		Ενεργοποιημένη Δ. Δαπάνη / Προγραμματική Δ. Δαπάνη	Προϋπολογισμός Ενεργειών / Προγραμματική Δ. Δαπάνη		Επισκεψιμότητα		Δημιουργία Απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης		Δημιουργία Μόνιμης Απασχόλησης (ex ante ΤΔΕ)					
	%	%	%	%				Ex ante	On going	Ex ante Σ.Π.	Ex ante ΤΔΕ	On going (έκτιμηση Σ.Α)	Θέσεις εργασίας που διατηρούνται		Νέες θέσεις απασχόλησης		
					Ex ante	On going											
1.1 ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΑΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ - ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	32,5	53,8	33,5	53,8	48,3	55,4	0,0	-2,80%	16,6%	+25%-100%	+25%	750	3.035	431	378	566	<p>Προβολή της ιστορικής και πολιτισμικής φυσιογνωμίας της χώρας</p> <p>Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του πολιτιστικού προϊόντος της χώρας</p> <p>Ισορρόπηση μεταξύ πολιτιστικού αποθέματος και πολιτιστικού προϊόντος</p> <p>Αύξηση της απασχόλησης - Δημιουργία νέων επαγγελματιών</p> <p>Τόνωση της προσφοράς και ζήτησης πολιτιστικών υπηρεσιών και αγαθών στα πλαίσια της Κτ Π - υιοθέτηση σύγχρονης επικοινωνιακής αντίληψης - πρόσβαση στον πολιτισμό ευρύτερων κοινωνικών στρωμάτων - πολιτιστική διείσδυση</p> <p>Στήριξη της περιφερειακής και τοπικής κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης</p> <p>Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος (δημιουργία θεματικών / εναλλακτικών μορφών τουρισμού)</p> <p>Δημιουργία περιφερειακών πολιτιστικών πόλων - αναβάθμιση του πολιτιστικού επιπέδου των πολιτών</p> <p>Καλύτερη κατανομή των μουσειακών υποδομών</p> <p>Αύξηση της συμμετοχής μουσείων εθνικής εμβέλειας</p> <p>Δημιουργία Μουσείων Μητροπολιτικής Εμβέλειας</p> <p>Υιοθέτηση νέων αρχιτεκτονικών αντιλήψεων και συντονισμός με τα νέα κεκτημένα της μουσειολογικής και μουσειογραφικής δεοντολογίας</p> <p>Βελτιστοποίηση των συνθηκών λειτουργίας των μουσείων</p> <p>Βελτίωση επισκεψιμότητας</p> <p>Βελτίωση της ασφάλειας των περιφερειακών μουσείων</p>
			33,5	53,8	48,8	55,3	0,0	7,6%									

Ημ. Ελέγχου : 31/12/2002
 Ημ. Ελέγχου : 30/06/2003

ΜΗΤΡΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ : ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ: ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ																	
Μέτρα	%επί της Δημόσιας Δαπάνης				Αποκλίσεις		Σταθμισμένη Φυσική Υλοποίηση	Αποτελέσματα και Επιπτώσεις (μετρήσιμα)						Ευρύτερες επιπτώσεις (ποιοτική εκτίμηση)			
	% επί της προγραμματικής Δ. Δαπάνης		% επί της ενεργοποιημένης Δ. Δαπάνης		% επί του προϋπολογισμού των Ενεργειών Έργων	Ενεργοποιημένη Δ. Δαπάνη / Προγραμματική Δ. Δαπάνη		Προϋπολογισμός Ενεργειών / Προγραμματική Δ. Δαπάνη	Επισκεψιμότητα		Δημιουργία Απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης		Δημιουργία Μόνιμης Απασχόλησης (ex ante ΤΔΕ)				
	Ex ante	On going	Ex ante Σ.Π.	Ex ante ΤΔΕ					On going (έκτιμηση Σ.Α)	Θέσεις εργασίας που διατηρούνται	Νέες θέσεις εργασίας απασχόλησης						
1.2 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ, ΣΥΝΟΛΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	27,9	46,2	28,7	46,2	39,9	44,6	0,0	-8,70%	49,5%	+25%-100%	+47,5	2.000	5.408	2.265	319	471	<p>Προβολή της ιστορικής και πολιτισμικής φυσιογνωμίας της χώρας</p> <p>Μείωση της αναντιστοιχίας μεταξύ του μεγάλου αριθμού αναξιοποίητων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων και του μικρού αξιοποιημένων και επισκέψιμων</p> <p>Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του πολιτιστικού προϊόντος της χώρας</p> <p>Αύξηση του αριθμού των επισκέψιμων Α-Χ και Μνημείων και αποτελεσματικότερη κατανομή τους στην Επικράτεια</p> <p>Αύξηση της απασχόλησης - Δημιουργία νέων επαγγελμάτων</p> <p>Τόνωση της προσφοράς και ζήτησης πολιτιστικών υπηρεσιών και αγαθών στα πλαίσια της Κτ Π - υιοθέτηση σύγχρονης επικοινωνιακής αντίληψης - πρόσβαση στον πολιτισμό ευρύτερων κοινωνικών στρωμάτων - πολιτιστική διείσδυση</p> <p>Στήριξη της περιφερειακής και τοπικής κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης</p> <p>Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος (δημιουργία θεματικών / εναλλακτικών μορφών τουρισμού)</p> <p>Βελτίωση της συνολικής λειτουργίας των Μνημείων</p> <p>Βελτίωση των συνθηκών ασφαλείας</p>
			28,7	46,2	39,6	44,7	0,0	1,6%									
Α.Π. 1	60,5	100	62,5	100	87,3	100	0,0	-5,50%									
			62,5	100	88,4	100	0,0	4,8%									

Ημ. Ελέγχου : 31/12/2002
 Ημ. Ελέγχου : 30/06/2003

ΜΗΤΡΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ : ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2 - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Μέτρα	%επί της Δημόσιας Δαπάνης			Αποκλίσεις		Σταθμισμένη Φυσική Υλοποίηση	Αναμενόμενα Αποτελέσματα και Επιπτώσεις (μετρήσιμα)						Ευρύτερες επιπτώσεις (ποιοτική εκτίμηση)				
	% επί της προγραμματικής Δ. Δαπάνης	% επί της ενεργοποιημένης Δ. Δαπάνης		Ενεργοποιημένη Δ. Δαπάνη / Προγραμματική Δ. Δαπάνη	Προπολογισμός Ενεργειών / Προγραμματική Δ. Δαπάνη		Επισκευή/τητα / Θέαση		Δημιουργία Απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης		Δημιουργία Μόνιμης Απασχόλησης (ex ante ΤΔΕ)						
		Ex ante	On going				Ex ante Σ.Π.	Ex ante ΤΔΕ	On going (έκτιμηση Σ.Α)	Θέσεις εργασίας που διατίθενται	Νέες θέσεις απασχόλησης						
2.1 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	17,4	47,5	17,2	46,4	3,9	34,4	-4,3%	-85,2%	75,79%*	+25%-100%	+60,0%	1.000	422	165	7	15	<p>Διαμόρφωση προϋποθέσεων για τη δημιουργία διαπεριφερειακών και διακρατικών Δικτύων. Ανάδειξη της πολιτιστικής τους λειτουργίας.</p> <p>Εξισορρόπηση της ανισοκατανομής των υποδομών σύγχρονου πολιτισμού μεταξύ Μητρ. Κέντρων και Περιφέρειας.</p> <p>Ποιοτική αναβάθμιση της πολιτιστικής λειτουργίας στην Περιφέρεια</p> <p>Ανάδειξη - αξιοποίηση - προβολή του σύγχρονου πολιτισμού</p> <p>Ανάδειξη - προβολή της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας</p> <p>Τόνωση της προσφοράς και ζήτησης πολιτιστικών υπηρεσιών και αγαθών στα πλαίσια της Κτ Π (Υπηρεσίες διαδικτύου , παραγωγή – διάθεση CD Rom)</p> <p>Αξιοποίηση ευκαιριών από τις κορυφαίες διεθνείς διοργανώσεις (Ολ. Αγώνες, Πολιτιστική Ολυμπιάδα, Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης – Πάτρα)</p> <p>Δημιουργία απασχόλησης - νέων επαγγελματιών</p> <p>Στήριξη της περιφερειακής ανάπτυξης μέσω της αξιοποίησης του πολιτιστικού συγκριτικού πλεονεκτήματος</p> <p>Εμπλουτισμός – Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος</p> <p>Ενίσχυση πολιτιστικών θεσμών και εκδηλώσεων - προώθηση των εκδηλώσεων των πολιτιστικών δικτύων της χώρας</p> <p>Δημιουργία νέων πολιτιστικών πόλων στην περιφέρεια, αναβάθμιση του πολιτιστικού επιπέδου του πληθυσμού</p> <p>Επιτάχυνση της ένταξης στην Κτ.Π υιοθέτηση σύγχρονης επικοινωνιακής αντίληψης, πρόσβαση ευρύτερων κοινωνικών στρωμάτων</p> <p>Αξιοποίηση του αποθέματος της κινητής πολιτιστικής κληρονομιάς</p> <p>Προβολή της ιστορικής και πολιτιστικής φυσιογνωμίας της χώρας</p>

	Ημ. Ελέγχου : 31/12/2002
	Ημ. Ελέγχου : 30/06/2003
*	Μη αξιόπιστη εκτίμηση λόγω πολύ μικρού αριθμού Ενεργειών

ΜΗΤΡΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ: ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2 - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ																	
Μέτρα	%επί της Δημόσιας Δαπάνης				Αποκλίσεις		Σταθμισμένη Φυσική Υλοποίηση	Αναμενόμενα Αποτελέσματα και Επιπτώσεις (μετρήσιμα)						Ευρύτερες επιπτώσεις (ποιοτική εκτίμηση)			
	% επί της προγραμματικής Δ. Δαπάνης		% επί της ενεργοποιημένης Δ. Δαπάνης		Ενεργοποιημένη Δ. Δαπάνη / Προγραμματική Δ. Δαπάνη	Πρόσολογισμός Ενεργειών / Προγραμματική Δ. Δαπάνη		Επισκεψη/ήτητα / Θέαση		Δημιουργία Απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης		Δημιουργία Μόνιμης Απασχόλησης (ex ante ΤΔΕ)					
	Ex ante	On going	Ex ante Σ.Π.	Ex ante ΤΔΕ				On going (έκτιμηση Σ.Α)	Θέσεις εργασίας που διατηρούνται	Νέες θέσεις εργασίας απασχόλησης							
2.2 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΜΗΤΡΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΕ-ΝΤΡΩΝ	19,3	52,5	19,8	53,6	7,5	56,6	0,0%	-74,5%	11,5%	+15%	+15%	1.000	700	10	15	65	<p>Διαμόρφωση προϋποθέσεων για τη ανάδειξη της πολιτιστικής λειτουργίας των Μητροπολιτικών Κέντρων της χώρας</p> <p>Διαμόρφωση προϋποθέσεων για την ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού (πολιτιστικού, συνεδριακού, εκπαιδευτικού κλπ) - αύξηση αριθμού επισκεπτών ειδικών ενδιαφερόντων –</p> <p>Βελτίωση ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος των Μητροπολιτικών Κέντρων.</p> <p>Δημιουργία απασχόλησης - νέων επαγγελματιών</p> <p>Τόνωση της προσφοράς και ζήτησης πολιτιστικών υπηρεσιών και αγαθών στα πλαίσια της Κτ Π (Υπηρεσίες διαδικτύου , παραγωγή – διάθεση CD Rom)</p> <p>Ανάπτυξη πολιτιστικών, εκπαιδευτικών συνεδριακών, καλλιτεχνικών κλπ εκδηλώσεων. Ενημέρωση του κοινού για τα πολιτιστικά δρώμενα στον Ελλαδικό χώρο</p> <p>Προβολή της ιστορικής και πολιτιστικής φυσιογνωμίας της χώρας , Θετική επί-πωση στην ισότητα των ευκαιριών ως προς την γυναικεία απασχόληση</p>
			19,8	53,6	6,9	53,6											
Α.Π. 2	36,8	100	37,0	100		100	-2,0%	-79,6%									
			37,0	100	10,5	100	-2,0%	-79,6%									

23.88 Ημ. Ελέγχου : 31/12/2002
 23.88 Ημ. Ελέγχου : 30/06/2003

4.7.2 Επίτευξη των προτεραιοτήτων και των στόχων

4.7.2.1 Προτεραιότητες

Από τη συγκριτική θεώρηση των Μητρών, παρατηρείται αμέσως η διατάραξη της ισορροπίας της στρατηγικής υπέρ του Α.Π 1 και εις βάρος του Α.Π 2, τόσο σε οικονομικούς, όσο και σε φυσικούς όρους. Συνθέτοντας, τα βασικά ποσοτικά δεδομένα των Μητρών στον επόμενο Πίνακα, διαγράφεται η εξής εικόνα:

Βασικά ποσοτικά μεγέθη του Ε.Π	Α.Π: 1 (%)	Α.Π:2 (%)
Προγραμματική δημόσια δαπάνη*	60,5%	36,8%
Προϋπολογισμός ενταγμένων Έργων	88,4%	10,5%
Απορρόφηση (στο σύνολο της Δ.Δ) (30/6/03)	28,6%	5,3%
Φυσική υλοποίηση	31,8%	**

* Το συνολικό κόστος δεν λαμβάνεται υπ' όψιν καθώς η ιδιωτική δαπάνη, αφενός, είναι ασήμαντη και, αφετέρου, δεν έχει ακόμη κινητοποιηθεί.

** Αδυναμία εκτίμησης λόγω πολύ μικρού αριθμού ενταγμένων Έργων

- Από τα στοιχεία του Πίνακα προκύπτει ότι η συμμετοχή των δύο Α.Π στο συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων Έργων έχει αποκλίνει δραστικά από την αρχική συμμετοχή τους στη δημόσια δαπάνη. Με αυτό το δεδομένο, είναι εύλογο το αποτέλεσμα της απορρόφησης. Συνάγεται ότι το γενεσιουργό αίτιο της διολίσθησης του Α.Π 2 από το προγραμματικό του μέγεθος εντοπίζεται κυρίως στο πεδίο των εντάξεων ή, ακριβέστερα, της ακύρωσης ή/και της καθυστέρησης τους.
- Όπως έχει ήδη αναλυθεί και σχολιασθεί στο Κεφάλαιο 4, η μη ένταξη του Πολιτιστικού και Συνεδριακού Κέντρου Αθηνών, που αποτελούσε, μαζί με το αντίστοιχο Κέντρο της Θεσσαλονίκης την κύρια διαρθρωτική παρέμβαση στον τομέα του Σύγχρονου Πολιτισμού (Μ.2.2), είχε καταλυτική επιρροή στην υποβάθμιση του Α.Π 2, με σοβαρές συνέπειες στον όλο σχεδιασμό του Προγράμματος. Το γεγονός ότι η υλοποίηση του Πολιτιστικού και Συνεδριακού Κέντρου Θεσσαλονίκης καρκινοβατεί, καθιστά ακόμη δυσμενέστερες τις προοπτικές για τον Α.Π 2. Αρνητική επίδραση - αν και μικρότερου μεγέθους και πάντως ανατάξιμη - είχε και η καθυστέρηση της ένταξης Έργων στο άλλο Μέτρο του Α.Π.2 (Μ.2.1) που αποβλέπει στην ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων Σύγχρονου Πολιτισμού. Ωστόσο, το πρόβλημα αυτό φαίνεται πως τείνει να καλυφθεί μετά από τις πραγματοποιηθείσες και τις αναμενόμενες εντάξεις Έργων. Ωστόσο, για να υπάρξει μία περισσότερο αντικειμενική εικόνα του Α.Π 2, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στο Μ.1.1 περιλαμβάνονται και Έργα Μουσείων που σχετίζονται άμεσα με το Σύγχρονο Πολιτισμό, όπως το Πολιτιστικό Κέντρο του Μουσείου Μπενάκη επί της οδού Πειραιώς 138 (προϋπολογισμού 17.608.217 ευρώ) και το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (προϋπολογισμού 2.538.517 ευρώ). Επίσης και άλλα από τα υλοποιούμενα Έργα Μουσείων,

στο βαθμό που θα διαθέτουν πολυδύναμες αίθουσες, θα μπορούν να φιλοξενούν και εκδηλώσεις Σύγχρονου Πολιτισμού.

4.7.2.2 Γενικοί στόχοι

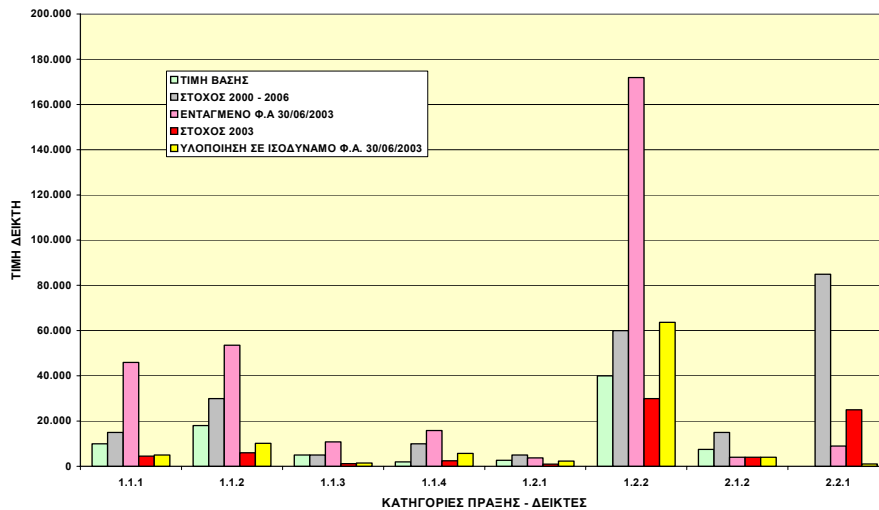
- Το κενό που προκύπτει από την ανωτέρω κατάσταση σχετικά με τα δύο Πολιτιστικά και Συνεδριακά Κέντρα είναι σε τέτοιο βαθμό δυσαναπλήρωτο, ώστε μπορεί εύλογα να υποστηριχθεί κανείς ότι ο γενικός στόχος της «ισόρροπης διαρθρωτικής παρέμβασης στους τομείς της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και του Σύγχρονου Πολιτισμού» δεν επιδιώκεται όπως είχε σχεδιαστεί. Σημειώνεται, επιπροσθέτως ότι η ήδη μειωμένη από τη δυναμική της υλοποίησης συμμετοχή του Α.Π. 2 στην προγραμματική δημόσια δαπάνη, υποβαθμίζεται ακόμη περισσότερο μετά την πρόσφατη αναμόρφωση των Χρηματοδοτικών Πινάκων, όπου το ποσοστό συμμετοχής του ανέρχεται πλέον σε 25,7%.
- Καλύτερες είναι οι προϋποθέσεις για την επίτευξη του δεύτερου γενικού στόχου που αφορά στην «άρση των περιφερειακών ανισοτήτων σε όρους τόσο προσφοράς όσο και ζήτησης πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών». Πράγματι, η χωρική διασπορά των Έργων και των πόρων του Α.Π 1 αλλά και του Α.Π 2, μετά τις νέες εντάξεις Έργων στο Μ.2.1, σε συνδυασμό με τα Έργα ενδιαφέροντος ΥΠ-ΠΟ που χρηματοδοτούν τα ΠΕΠ, είναι δυνατόν να συμβάλλουν, στο πλαίσιο των υφισταμένων χρηματοδοτικών δυνατοτήτων, στην άρση των περιφερειακών ανισοτήτων, μέσω ιδίως της δημιουργίας υποδομών πολιτισμού.

Η επίτευξη των γενικών στόχων δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μέσο για την εμφάνιση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων και τη συναφή κάλυψη των αναγκών. Αυτό, όμως, προϋποθέτει ολοκλήρωση του συνόλου του Φυσικού Αντικειμένου των Μέτρων και, συναφώς, επίτευξη των επιχειρησιακών τους στόχων.

4.7.2.3 Επιχειρησιακοί Στόχοι, αποτελέσματα και επιπτώσεις

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-22: ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΤΡΩΝ				
Μέτρα	Προγραμματική Δημόσια Δαπάνη	Προϋπολογισμός Ενταγμένων Έργων	Απορρόφηση	Φυσική Υλοποίηση
1.1	32,5%	48,8%	14,6%	16,6%
1.2	27,9%	39,6%	45,0%	49,5%
2.1	17,4%	3,6%	10,6%	*
2.2	19,3%	6,9%	0,6%	11,5%

* Μη αξιόπιστη εκτίμηση λόγω πολύ μικρού αριθμού ενταγμένων Έργων

ΓΡΑΦΗΜΑ Γ: ΤΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

- Από τα ποσοτικά δεδομένα του ανωτέρω Πίνακα 4-22 και από το Γράφημα Γ, προκύπτει ο σχετικά χαμηλός βαθμός υλοποίησης του Μ.1.1, γεγονός το οποίο μεταθέτει χρονικά την επίτευξη του επιχειρησιακού του στόχου που σχετίζεται με την προστασία, ανάδειξη, αξιοποίηση και προβολή της κινητής πολιτιστικής κληρονομιάς. Αλλά, όπως έχει αναφερθεί στο Κεφάλαιο 4, η χρονική υστέρηση της υλοποίησης του εν λόγω Μέτρου είναι προσωρινή, στο βαθμό που σχετίζεται με τους μεγάλους χρόνους προετοιμασίας μέχρι την δημοπράτηση, πρόκειται δε να αναταχθεί λόγω του μικρότερου απαιτούμενου χρόνου για την κατασκευή των Έργων. Επομένως, πρέπει να αναμένεται η έγκαιρη εμφάνιση των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων από την υλοποίηση του Μέτρου. Το Μ.1.2, του οποίου ο επιχειρησιακός στόχος αποβλέπει στην προστασία, ανάδειξη, αξιοποίηση και προβολή της επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς, εμφανίζει το υψηλότερο ποσοστό φυσικής υλοποίησης, γεγονός που προοιωνίζεται ταχεία εμφάνιση των αναμενομένων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων.
- Όσον αφορά στα Μέτρα του Α.Π 2, πέραν των όσων αναφέρθηκαν προηγουμένως, εμφανίζουν ελάχιστη έως μηδενική φυσική υλοποίηση. Συνάγεται ότι οι επιχειρησιακοί τους στόχοι (Μ.2.1: Ενίσχυση Σύγχρονου Πολιτισμού, Μ.2.2: Ολοκλήρωση Μητροπολιτικών Συνεδριακών και Πολιτιστικών κέντρων) έχουν υποβαθμιστεί ολοσχερώς, ανατρέποντας συνολικά τη συνοχή της στρατηγικής, τουλάχιστον στην περίοδο που εξετάζει η αξιολόγηση. Υπενθυμίζεται, πάντως, ότι, εφόσον υλοποιηθούν αποτελεσματικά τα προσφάτως ενταγμένα Έργα και εκείνα που αναμένεται να ενταχθούν, το Μ.2.1 θα επιτύχει τον επιχειρησιακό του στόχο.
- Από τον Πίνακα 4-22 συνάγεται ότι η προγραμματική συμμετοχή των δύο Μέτρων του Α.Π 1 στη δημόσια δαπάνη (στα Μέτρα αυτά δεν προβλέπεται ιδιωτική συμμετοχή) έχει αλλοιωθεί, καθώς το ποσοστό συμμετοχής τους στο συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων Έργων, είναι διαφορετικό. Συγκεκριμένα, η συμμετοχή και των δύο Μέτρων στο συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων Έργων του Α.Π 1 εμφανίζεται αυξημένη, αλλά

σε διαφορετικό βαθμό (αύξηση συμμετοχής κατά 16,3% του Μ.1.2 και κατά 11,7% του Μ.1.2). Και τα δύο Μέτρα εμφανίζουν overbooking. Πρακτική συνέπεια αυτού είναι ότι το Μ.1.1, θα αντιμετωπίσει χρηματοδοτικό πρόβλημα για την ολοκλήρωση του ενταγμένου Φυσικού Αντικειμένου εφόσον δεν αυξηθούν οι δεσμεύσεις του. Το ζήτημα αυτό μάλιστα θα λάβει πολύ ευρύτερη διάσταση με την ένταξη του Μουσείου Ακρόπολης. Το Μ.1.2 παρουσιάζει οριακή υπερδέσμευση, η οποία μπορεί να καλυφθεί με μικρή αύξηση πόρων. Συνάγεται ότι η ολοκλήρωση των Φυσικού Αντικειμένου των δύο ανωτέρω Μέτρων και, επομένως, η εμφάνιση των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων τους, προϋποθέτει την αύξηση των πόρων του Α.Π 1.

- Όσον αφορά στα Μέτρα του Α.Π 2, η συμμετοχή τους στην προγραμματική δαπάνη υποβαθμίζεται δραστικά στον προϋπολογισμό των ενταγμένων Έργων, γεγονός που παρέχει ευρύ περιθώριο για αναμόρφωση του περιεχομένου τους, ανασύσταση της λογικής του σχεδιασμού και εμφάνιση των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων. Επισημαίνεται ότι οι Μήτρες στρατηγικής, σε συνδυασμό με τη SWOT ανάλυση, ενημερώνουν εύγλωττα για τις δυσμενείς συνέπειες από μια αναποτελεσματική υλοποίηση των Μέτρων του Α.Π 2. Θα πρέπει, μάλιστα, να υπογραμμιστεί ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες του τομέα του Σύγχρονου Πολιτισμού παρουσιάζει μεγάλη και διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση διεθνώς, ενώ αντίστοιχες τάσεις εμφανίζονται και στην Ελλάδα. Αποτέλεσμα αυτού είναι ότι κυρίως ο τομέας του Σύγχρονου Πολιτισμού παράγει απασχόληση και εισοδήματα, ενώ ταυτόχρονα τα διεθνώς εμπορεύσιμα προϊόντα και υπηρεσίες του σημειώνουν υψηλές επιδόσεις διείσδυσης στην παγκοσμιοποιημένη πολιτιστική αγορά.

Βάσει των ανωτέρω είναι εύλογο ότι, με τα δεδομένα της πορείας του Προγράμματος στο τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2003, η συνεκτικότητά του εμφανίζεται ως ιδιαίτερος χαμηλή. Εν τούτοις, μία συνεκτική υλοποίηση θα μπορούσε να προωθήσει όχι μόνον τους στόχους της εθνικής πολιτικής για τον πολιτισμό, αλλά και να συμβάλει στην οικονομική και κοινωνική συνοχή και την πραγματική σύγκλιση, όπως επιχειρήθηκε να καταδειχθεί στα Κεφάλαια 1 και 2 περί προγραμματικού σχεδιασμού. Αντίθετα, η μη συνεκτική υλοποίηση θα έχει δυσμενείς συνέπειες, ιδιαίτερος ορατές στη μη πλήρη αξιοποίηση των ευκαιριών για δημιουργία πολιτιστικής απασχόλησης και για εισαγωγή ψηφιακών τεχνολογιών, με ό,τι αυτό μπορεί να σημαίνει σε όρους ανταγωνιστικότητας της πολιτιστικής προσφοράς, πολιτιστικής διείσδυσης, διαφοροποίησης της τουριστικής προσφοράς και ανάπτυξης κλάδων τεχνολογικής αιχμής, συνδεόμενων με τον πολιτισμό.

Τα αποτελέσματα της εκτίμησης του Κανόνα v+ 2 (βλ. παρ. 4.6) δείχνουν ότι δεν θα υπάρξει ζήτημα απώλειας πόρων, σε επίπεδο Προγράμματος. Αυτό, όμως, δεν εγγυάται και την τήρηση της στρατηγικής, χωρίς διορθωτικές παρεμβάσεις, κατά τα ανωτέρω, ιδίως μετά τις αλλαγές που θα προκύψουν με την ένταξη του Νέου Μουσείου Ακρόπολης, τις μεταβολές στους Χρηματοδοτικούς Πίνακες, κ.λπ.

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Ο Σ.Α προέβη σε ανάλυση των μηχανισμών και των διαδικασιών παρακολούθησης, διαχείρισης και ελέγχου βάσει των ακόλουθων πηγών στοιχείων και πληροφοριών:

- Της γενικής εμπειρίας που αποκόμισε από την πολύμηνη θητεία του στο Πρόγραμμα και τη συνεχή επικοινωνία του με το σύνολο των συντελεστών του σχεδιασμού και της υλοποίησής του.
- Των συμπερασμάτων τριών ειδικών συνεντεύξεων, εν όψει της εκπόνησης της παρούσας Έκθεσης, παρουσία της προϊστάμενης της ΕΥΔ, των υπευθύνων των Μονάδων Α', Β', Γ' και Δ', καθώς και ορισμένων στελεχών τους. Οι συνεντεύξεις έγιναν με Ερωτηματολόγιο¹ στις 12 Μαΐου, 19 Σεπτεμβρίου και 15 Οκτωβρίου 2003. Κρίσιμα σημεία του ερωτηματολογίου αποσαφηνίστηκαν με αυτοπρόσωπη και τηλεφωνική επικοινωνία με τον εκάστοτε αρμόδιο. Λόγω της ευαισθησίας του θέματος των ελέγχων έγιναν περισσότερες συναντήσεις με την αρμόδια Μονάδα Γ προκειμένου να συμπληρωθεί λεπτομερές ερωτηματολόγιο, σε σημεία που έρχονταν ιδιαίτερης εμβάθυνσης.
- Των αποτελεσμάτων της διαλογής των Ερωτηματολογίων² προς Τ.Δ. που υλοποιούν 28 κρίσιμα Έργα, συνολικού προϋπολογισμού 186.780.100 ευρώ. Σημειώνεται ότι οι περισσότεροι από αυτούς εκτελούν και άλλα Έργα ενδιαφέροντος ΥΠ-ΠΟ, ίδιας φύσης και σημασίας με εκείνα του Ε.Π., χρηματοδοτούμενα από τα ΠΕΠ, γεγονός που ενισχύει την αξιοπιστία των απαντήσεων τους.
- Των εκτιμήσεων που προέκυψαν για τα ανωτέρω θέματα από έξη εκτεταμένα case – studies Έργων.
- Της συνεχούς ανταλλαγής απόψεων με τον Τεχνικό Σύμβουλο του ΥΠ-ΠΟ Στάδιον Α.Ε
- Των Ετήσιων Εκθέσεων της ΕΥΔ για την πρόοδο που σημειώνει το Ε.Π.
- Της προηγούμενης εμπειρίας του από την αξιολόγηση του ΕΠ/ΥΠ Πολιτισμός του ΕΠ «Τουρισμός – Πολιτισμός» 1994-99, του σχεδιασμού του παρόντος ΕΠ σε όλες τις φάσεις του οποίου έλαβε μέρος, καθώς και της αξιολόγησης του ιδίου και του ΣΠ του.

Κρίσιμες εκτιμήσεις για όλα τα θέματα προέκυψαν από την επικοινωνία με την πρόεδρο και μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης.

¹ Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ, Ερωτηματολόγιο 1.

² Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ, Ερωτηματολόγιο 2.

5.1 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Κορμό του συστήματος διαχείρισης του Ε.Π «Πολιτισμός», όπως και κάθε Ε.Π του Γ' ΚΠΣ, αποτελεί η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ), η οποία έχει την ευθύνη υλοποίησης και διαχείρισης των Πράξεων του Προγράμματος.

Η αρχική στελέχωση της ανωτέρω Υπηρεσίας πραγματοποιήθηκε μεταξύ Μαρτίου και Ιουνίου 2001. Το 2002 συνεχίστηκε η στελέχωση των Μονάδων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ), με την πρόσληψη τριών νέων στελεχών από τη ΜΟΔ και την απόσπασή τους εν συνεχεία σε αυτήν.

Παρ' όλα αυτά, τμήμα του Επιχειρησιακού Προγράμματος είχε αρχίσει να υλοποιείται νωρίτερα από την ημερομηνία σύστασης της ΕΥΔ, καθώς είχαν προχρηματοδοτηθεί 19 Έργα, συνολικού προϋπολογισμού 165.650.625 ευρώ.

Όπως προκύπτει από την παρ. 4.2, υπήρξε καθυστέρηση όσον αφορά τόσο στην έγκριση του Ε.Π, όσο και στη σύσταση της ΕΥΔ, όπως άλλωστε συνέβη σε όλα τα Προγράμματα του Γ' ΚΠΣ, γεγονός που είχε σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην πορεία του Προγράμματος, λόγω σύντμησης του διαθέσιμου χρόνου για τη φάση της εκτέλεσης των Έργων. Βεβαίως η προχρηματοδότηση Έργων από αμιγώς εθνικούς πόρους ήδη από τις αρχές του 2000 και η μετέπειτα ένταξή τους στο Πρόγραμμα απάμβλυε τις επιπτώσεις των καθυστερήσεων όχι όμως σε τόσο σημαντικό βαθμό ώστε να υπερκεραστούν οι προαναφερόμενες καθυστερήσεις, λόγω δημοσιονομικής στενότητας, η οποία δεν επέτρεψε γενίκευση της μεθόδου της προχρηματοδότησης (περί αυτών γίνεται εκτεταμένη ανάλυση στις παρ. 4.1 και 4.2).

Στην ΚΥΑ σύστασης της ΕΥΔ προβλέπονται συνολικά 27 θέσεις προσωπικού (19 θέσεις κατηγορίας ΠΕ, 3 θέσεις ΤΕ, 5 θέσεις ΔΕ). Σήμερα υπηρετούν στην ΕΥΔ συνολικά 21 άτομα (17 κατηγορίας ΠΕ, 1 ΤΕ, 3 ΔΕ). Επομένως, η στελέχωση υπολείπεται κατά 6 άτομα. Η έλλειψη προσωπικού οφείλεται στο ότι δεν ανταποκρίνονται πάντοτε στις προσκλήσεις την ΜΟΔ στελέχη με τα ζητούμενα προσόντα. Από ποιοτική άποψη, το επίπεδο του συνόλου του προσωπικού είναι καλό.

Η κατανομή του προσωπικού στις Μονάδες της ΕΥΔ έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Στελέχωση των Μονάδων της ΕΥΔ	
Προϊσταμένη ΕΥΔ:	1 άτομο (1 ΠΕ)
Μονάδα Α' Προγραμματισμού και Αξιολόγησης:	4 άτομα (4 ΠΕ)
Μονάδα Β' Παρακολούθησης και Διαχείρισης:	7 άτομα (6 ΠΕ, 1 ΔΕ)
Μονάδα Γ' Ελέγχου:	4 άτομα (4 ΠΕ)
Μονάδα Δ' Οργάνωσης-Υποστήριξης:	5 άτομα (2 ΠΕ, 1 ΤΕ, 2 ΔΕ)
Σύνολο	21 άτομα

Τελικώς, προέκυψε η ακόλουθη στελέχωση των Μονάδων κατά ειδικότητες:

Ειδικότητες των στελεχών της ΕΥΔ	
Αρχιτέκτονες	4
Αρχαιολόγοι	4
Ιστορικός-Αρχαιολόγος	1
Πολιτικοί Μηχανικοί	2
Οικονομολόγοι ΠΕ	4
Διοικητικοί ΠΕ	2
Εργοδηγός-Σχεδιαστής	1
Διοικητικοί ΔΕ	3
Σύνολο	21

Η αρχική επιλογή των στελεχών έγινε από τη «δεξαμενή» του ΥΠ-ΠΟ. Σε τελική επιλογή προέβη η Επιτροπή Αξιολόγησης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Τρία στελέχη έχουν προσληφθεί από τη ΜΟΔ Α.Ε., μετά από περιγραφή προσόντων που έχει γίνει από την ΕΥΔ. Το γεγονός ότι κύρια πηγή της στελέχωσης υπήρξε το ΥΠ-ΠΟ (18 στελέχη επί 21) είχε ως αποτέλεσμα την πολύ καλή γνώση του Φυσικού Αντικειμένου του Προγράμματος. Αντίθετα, παρουσιάζεται έλλειψη σε ειδικότητες μηχανικών με γνώση της νομοθεσίας των δημοσίων έργων, πληροφορικού, λογιστή και μηχανικού ή οικονομολόγου με εξειδικευμένες γνώσεις διαχείρισης Έργων. Έχει ζητηθεί από τη ΜΟΔ Α.Ε. η πλήρωση των θέσεων και επίκειται η πρόσληψη 2 μηχανικών, με εμπειρία ικανή να καλύψει τις ανωτέρω ελλείψεις. Θα πρέπει επίσης να πληρωθούν και οι 2 θέσεις διοικητικού προσωπικού ΔΕ.

Οι χώροι εργασίας είναι ανεπαρκείς και έχει ζητηθεί από καιρό η μεταστέγαση της ΕΥΔ σε άλλο κτήριο. Ο εξοπλισμός είναι επαρκής.

Η ΜΟΔ Α.Ε. έχει ανταποκριθεί πολύ καλά στα αιτήματα της ΕΥΔ, πλην του θέματος της αλλαγής κτιρίου, το οποίο όμως αναμένεται σύντομα να διευθετηθεί.

Αξίζει να επισημανθεί ο μεγάλος φόρτος εργασίας προκειμένου να ανταποκριθεί η ΕΥΔ στις αρμοδιότητες της, ο οποίος παροξύνθηκε από τις επίπονες και χρονοβόρες διαδικασίες προετοιμασίας προσκλήσεων, αξιολόγησης, επιλογής και ένταξης των Έργων.

5.2 ΣΑΦΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Υπάρχει σαφής κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των Μονάδων και των στελεχών τους. Μέχρι σήμερα, δεν έχουν παρατηρηθεί άξια λόγου φαινόμενα υπέρβασης αρμοδιοτήτων και επικαλύψεις από τη μία Μονάδα στην άλλη. Επίσης, δεν έχει εντοπιστεί δυσκολία στην οριζόντια επικοινωνία μεταξύ των Μονάδων.

Η ροή πληροφοριών γίνεται με προφορικές συνεννοήσεις μεταξύ Μονάδων, με κοινοποίηση υπογεγραμμένων εγγράφων, με εσωτερικά σημειώματα, με γραπτές οδηγίες και, από καιρού εις καιρόν, με συναντήσεις όλων των στελεχών της Υπηρεσίας για αλληλοενημέρωση. Εάν παρατηρηθεί ότι υπάρχει κενό πληροφόρησης ή ενέργεια που παρόμοια δεν έχει παρουσιασθεί στο παρελθόν, ορίζεται διαδικασία μετά από συνεργασία με τις αρμόδιες Μονάδες.

Η συχνά μακρά γνωριμία των στελεχών της ΕΥΔ που προέρχονται από το ΥΠ-ΠΟ διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό τη συνεργασία μεταξύ τους και την εν γένει αποτελεσματική λειτουργία της ΕΥΔ, ενώ η σχέση μεταξύ των Μονάδων σφυρηλατήθηκε περισσότερο κατά την διάρκεια της ενταξιακής διαδικασίας.

Ωστόσο, η απουσία Εσωτερικού Κανονισμού δεν αποκλείει δυσλειτουργίες και για το λόγο αυτό θα ήταν σκόπιμη η εκπόνησή του. Αρχικά δεν συντάχθηκε Κανονισμός, λόγω του περιορισμένου προσωπικού, ενώ στη συνέχεια παγιώθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό οι διαδικασίες ενεργειών και συνεργασιών. Επί του παρόντος, η ΕΥΔ ακολουθεί το εγχειρίδιο της ΜΟΔ Α.Ε. για την περιγραφή των αρμοδιοτήτων των Μονάδων και τη ροή των διαδικασιών.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον εμφανίζει το θέμα της σαφήνειας των σχέσεων με τους Τ.Δ, ιδιαίτερα όσον αφορά στον τρόπο και το βαθμό υποστήριξης τους τόσο στο στάδιο της προετοιμασίας των προτάσεων, όσο και κατά την υλοποίηση των Έργων από τους τελικώς επιλεγέντες μεταξύ αυτών. Για την υποστήριξη στη διάρκεια της υλοποίησης, γίνονται εκτεταμένες αναφορές στην οικεία παράγραφο 5.5. Σχετικώς με τη σαφήνεια των σχέσεων κατά τη φάση της προετοιμασίας των προτάσεων, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, όσο και αν είναι κατανοητή η ανάγκη υποστήριξης των εν δυνάμει Τ.Δ εν όψει των δυσκολιών του Γ' ΚΠΣ, σε συνδυασμό με τις ιδιαιτερότητες ειδικώς των αρχαιολογικών Έργων επί Μνημείων,³ η ικανότητά τους να διαμορφώνουν αποτελεσματικά τις προτάσεις τους αποτελεί εκ των πραγμάτων κριτήριο επιλογής τους. Από τις απαντήσεις στα Ερωτηματολόγια τόσο προς τα στελέχη της ΕΥΔ, όσο και προς τους Τ.Δ, συνάγεται ότι η ΕΥΔ συνέδραμε τους τελευταίους κατά τη φάση της προετοιμασίας, αλλά αυστηρά στο πεδίο της παροχής της αναγκαίας πληροφορίας και των κατάλληλων οδηγιών για την ορθή συμπλήρωση των ΤΔΕ. Η Ετήσια Έκθεση 2002 είναι σαφής επί του προκειμένου: «αναπτύχθηκε μια διαρκής επικοινωνία των στελεχών της Μονάδας Β' και της Μονάδας Δ' με τους ενδιαφερόμενους φορείς, στους οποίους δίδονταν συγκεκριμένες οδηγίες για τη σωστή συμπλήρωση των Τεχνικών Δελτίων, καθώς και κάθε είδους πληροφορίες για τους κανόνες και όρους που διέπουν το Γ' Κ.Π.Σ. Συγκεκριμένα, πριν και κατά την δημοσίευση των προσκλήσεων πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες ενέργειες πληροφόρησης και δημοσιότητας:

³ Τα Έργα αυτά από τεχνική, οργανωτική και νομοθετική άποψη διαφοροποιούνται σημαντικά από τα συνήθη δημόσια έργα των ΚΠΣ ακόμη και στη φάση της προετοιμασίας των προτάσεων.

- Αποστολή Εγκυκλίου προς τους Τ.Δ του ΥΠ-ΠΟ (κατά περίπτωση), σχετικά με την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος
- Παράλληλη δημοσίευση των προσκλήσεων στην Ιστοσελίδα της ΕΥΔΕΠΠ, με την παροχή όλων των κωδικοποιημένων στοιχείων, δελτίων και οδηγιών, καθώς και επικαιροποίηση- εμπλουτισμός της ιστοσελίδας
- Δημοσίευση στον ημερήσιο τύπο των περιλήψεων των προσκλήσεων με παραπομπές στην ιστοσελίδα για το πλήρες κείμενο και τα συνημμένα παραρτήματα
- Ενημέρωση των ενδιαφερόμενων μέσω του Γραφείου Πληροφόρησης και Υποστήριξης (Help-Desk)
- Ορισμός Υπευθύνων Μέτρων (στελέχη Μονάδας Β') για παροχή πληροφοριών προς τους δυνητικούς φορείς υλοποίησης σχετικά με την συμβατότητα της προτεινόμενης πράξης με το ΕΠ Πολιτισμός και τη συμπλήρωση των Τεχνικών Δελτίων Έργων
- Πραγματοποίηση σεμιναρίων με στόχο την ενημέρωση δυνητικών τελικών δικαιούχων σχετικά με τις νέες διαδικασίες ένταξης και παρακολούθησης έργων στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ, καθώς και την υποστήριξη τους

5.3 ΈΛΕΓΧΟΙ

5.3.1 Η νομική βάση

Οι έλεγχοι βασίζονται στην ακόλουθη νομοθετική και κανονιστική βάση:

- ✓ Στο άρθρο 280 της Ενοποιημένης Συνθήκης για την ΕΕ.
- ✓ Στο Κανονισμό (ΕΚ) 1260/99 του Συμβουλίου «περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά Ταμεία».
- ✓ Στο Νόμο 2860/00 για την «Διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και άλλες διατάξεις».
- ✓ Στο Κανονισμό 438/2001 της Επιτροπής «για την θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού 1260/99 όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών Ταμείων».
- ✓ Στο Κανονισμό 448/2001 «για την θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά τη διαδικασία διενέργειας δημοσιονομικών διορθώσεων στην παρέμβαση που χορηγείται στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων».
- ✓ Στις λεπτομέρειες εφαρμογής του Κανονισμού 1159/2000 «για τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας που πρέπει να αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη σχετικά με τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων».
- ✓ Στο Διοικητικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας επί των εσωτερικών ελέγχων μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών – μελών.
- ✓ Στην Κ.Υ.Α. 907/0052/02.07.2003 (ΦΕΚ 878/Β/02.07.2003) για την ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρνόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ.
- ✓ Στις διατάξεις εφαρμογής του ΕΠ «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» με απόφαση έγκρισης Ε(2001) 280/19.03.2001 όπως τροποποιήθηκε με την C(2001) 2010/26.07.2001.
- ✓ Στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού όπως εγκρίθηκε με την αρ.1/19.06.2001 απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης και τροποποιήθηκε μεταγενέστερα.
- ✓ Στις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1783/99 «σχετικά με το ΕΤΠΑ».
- ✓ Στις Αποφάσεις της Ειδικής Γραμματέως Προγραμμάτων και Έργων της Ε.Ε. για ένταξη των πράξεων στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
- ✓ Στις Αποφάσεις της Ειδικής Γραμματέως Προγραμμάτων και Έργων της Ε.Ε. για την σύσταση της ελεγκτικής επιτροπής και την διενέργεια συγκεκριμένων ελέγχων.

5.3.2 Σύστημα σχεδιασμού ελέγχων

Οι τακτικοί έλεγχοι της Μονάδας Γ πραγματοποιούνται βάσει ετήσιου προγραμματισμού, ο οποίος λαμβάνεται πρόνοια να τηρείται απαρεγκλίτως, εκτός αν προκύψουν εξωγενείς παράγοντες και επείγουσες υπηρεσιακές ανάγκες που επιβάλουν επαναπροσδιορισμό των ημερομηνιών.

Για την επιλογή των προς έλεγχο έργων λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια:

- Ο κατάλογος των Έργων που έχουν ενταχθεί στο Ε.Π «Πολιτισμός» και έχουν δηλωμένες δαπάνες.
- Η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος βάσει τόσο του πλέγματος των Κατηγοριών Πράξεων που περιλαμβάνει το Πρόγραμμα (Μουσεία, Αρχαιολογικοί χώροι, Μνημεία, Πολιτιστικά κτίρια), όσο και του μεγέθους τους.
- Η ανάγκη να ελεγχθούν εκείνοι οι Τελικοί Δικαιούχοι που εμφανίζουν υψηλή συγκέντρωση Έργων (Εφορείες Αρχαιοτήτων, Διευθύνσεις του Υπουργείου Πολιτισμού, Ταμείο Διαχείρισης Πιστώσεων για την Εκτέλεση Αρχαιολογικών Έργων, άλλοι επιχορηγούμενοι φορείς) και διέπονται από διαφορετικό νομικό πλαίσιο.

Ο ετήσιος σχεδιασμός αποστέλλεται στην Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πληρωμής και στην Γενική Διεύθυνση Πολιτικής και Δημοσιονομικών Ελέγχων - Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου για ενημέρωσή τους.

Τα κριτήρια επιλογής, το δείγμα των προς έλεγχο έργων και το χρονοδιάγραμμα, διαμορφώνονται από τη Μονάδα Γ. Στο πλαίσιο της οριζόντιας επικοινωνίας και του συντονισμού της λειτουργίας των Μονάδων της ΕΥΔ, η Μονάδα Γ συνεργάζεται με τη Μονάδα Β πριν από τη διενέργεια του ελέγχου. Αναλυτικότερα, η Μονάδα Β ενημερώνεται με εσωτερικό σημείωμα για τον ετήσιο σχεδιασμό της Μονάδας Γ, προκειμένου να διατυπώσει την άποψή της. Ο σχεδιασμός εγκρίνεται από την Προϊσταμένη της ΕΥΔ και εν συνέχεια υπογράφεται από την Ειδική Γραμματέα προκειμένου να αποσταλεί στην Αρχή Πληρωμής και την ΕΔΕΛ.

Τα ελεγκτικά κλιμάκια συνήθως αποτελούνται από 3 ή 4 μέλη και στελεχώνονται από πλέγμα ειδικοτήτων, ανάλογα με τη φύση του έργου. Σημειώνουμε ότι η στελέχωση της Μονάδος Γ είναι ολιγομελής (3 άτομα: 2 οικονομολόγοι, 1 Πολιτικός μηχανικός, και η Προϊσταμένη Αρχιτέκτων Μηχανικός), όπως άλλωστε συμβαίνει και με τις λοιπές Μονάδες, οπότε δεν υπάρχει ευχέρεια συγκρότησης πολλών ομάδων με διαφορετική σύνθεση.

5.3.3 Μεθοδολογία ελέγχων

Οι έλεγχοι πραγματοποιούνται βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας, η οποία ακολουθεί τις εξής διαδικασίες και φάσεις:

- Η διενέργεια του ελέγχου κοινοποιείται έγκαιρα στον Τ.Δ. Επίσης, γίνεται προφορική συνεννόηση με τον Τ.Δ για τις λεπτομέρειες του ελέγχου. Τα στοιχεία που πρέπει να έχει διαθέσιμα ο Τ.Δ ανα-

φέρονται στην απόφαση διεξαγωγής του ελέγχου.⁴ Πριν την διεξαγωγή του ελέγχου η ομάδα ελέγχου συγκεντρώνει και μελετάει τα αναγκαία στοιχεία τα οποία αφορούν στα εξής: (i) το νομικό πλαίσιο που εφαρμόζει ο ελεγχόμενος φορέας υλοποίησης, (ii) τις χρηματοδοτήσεις που του έχουν δοθεί για την εκτέλεση του υπό έλεγχο έργου, (iii) τα πορίσματα τυχόν άλλων διενεργηθέντων ελέγχων. Προκειμένου να εξετασθεί η λεπτομερής τήρηση του άρθρου 7 του Κ.438/2001, όπως αυτό αναλύεται εκτενέστερα στο Παράρτημα I του ίδιου, γίνεται σχεδιασμός της διαδρομής ελέγχου και συγκεντρώνονται όλα τα αναγκαία στοιχεία δαπανών και πληρωμών από το ΟΠΣ, τα οποία στη συνέχεια ελέγχονται επιτοπίως. Επίσης, η Μονάδα Γ' επικοινωνεί με την Μονάδα Β και ενημερώνεται για τυχόν προβλήματα που έχουν εντοπισθεί κατά την παρακολούθηση του έργου.

- Ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τα εγκεκριμένα ελεγκτικά πρότυπα. Χρησιμοποιείται η μεθοδολογία ελέγχου έργων του ΕΤΠΑ, το ερωτηματολόγιο ελέγχου για προγράμματα χρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠΑ του «Εγχειριδίου Ελέγχου Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ» της ΕΔΕΛ και της Αρχής Πληρωμής, καθώς και οι εξειδικευμένοι οδηγοί και τα άλλα ελεγκτικά πρότυπα που περιγράφονται στο εγχειρίδιο διαχείρισης και ελέγχου του Γ' ΚΠΣ.
- Κατά την διεξαγωγή του ελέγχου, γίνεται αρχικά προφορική παρουσίαση των μελών της ομάδας ελέγχου και υπενθυμίζονται οι βαθμοί του ελέγχου και οι στόχοι του πρωτοβάθμιου ελέγχου. Στη συνέχεια, συμπληρώνεται το «Ερωτηματολόγιο Ελέγχου Τ.Δ» και το «Ερωτηματολόγιο Ελέγχου Πράξης».⁵
- Μέσω του ελέγχου επιδιώκεται κυρίως να διακριβωθεί η αποτελεσματικότητα του Τ.Δ Διερευνάται το επίπεδο οργάνωσης και λειτουργίας του, καθώς και η επίδοσή του ως προς την υλοποίηση, παρακολούθηση και έλεγχο του Έργου. Ειδικότερα, ελέγχεται η συμμόρφωση του Τ.Δ σχετικώς με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την απόφαση ένταξης, καθώς και η τήρηση των διαδικασιών και πληροφοριών που απαιτούνται για την επίτευξη μιας ικανοποιητικής διαδρομής ελέγχου. Επίσης ελέγχεται η τήρηση του νομικού πλαισίου και των διαδικασιών δημοπράτησης, η τήρηση των υποχρεώσεων δημοσιότητας και διαφάνειας, και οι διαδικασίες παρακολούθησης της υλοποίησης του έργου σύμφωνα με το ΤΔΕ.⁶

⁴ Συγκεκριμένα αναφέρεται: «Κατά τη διάρκεια του ελέγχου παρακαλούμε να παρευρίσκονται οι υπεύθυνοι που εμπλέκονται στην υλοποίηση των πράξεων και να έχετε διαθέσιμα: Φάκελο με τα τεχνικά στοιχεία του έργου./ Φάκελο με τα οικονομικά στοιχεία του έργου».

⁵ Ο έλεγχος εντοπίζεται στα εξής: (i) Φυσικό Αντικείμενο. (ii) Οργάνωση (Υπαρξη και εφαρμογή Οργανογράμματος). (iii) Υλικοτεχνική υποδομή (iv) Διάκριση καθηκόντων. (v) Αριθμητικοί και λογιστικοί έλεγχοι [(α) επαλήθευση της αριθμητικής ακρίβειας των δηλουμένων στοιχείων μεταξύ των Μηνιαίων και Τριμηνιαίων Δελτίων των Τ.Δ και των καταχωρουμένων στο Ο.Π.Σ, (β) τήρηση και έλεγχο των αθροισμάτων, (γ) ελέγχους συμφωνίας, λογιστικούς λογαριασμούς, καθώς και (δ) λογιστική αξιολόγηση των χρησιμοποιούμενων εγγράφων.]. (vi) Προσωπικό [Υπαρξη διαδικασιών που να διασφαλίζουν ότι το προσωπικό έχει προσόντα, γνώσεις, και ικανότητες ανάλογα με τις ευθύνες του]. (vii) Εποπτεία [Υπαρξη συστήματος ελέγχου της καλής εσωτερικής λειτουργίας που περιλαμβάνει την εποπτεία από αρμοδίους υπαλλήλους των καθημερινών πράξεων και της καταχώρησής τους]. (viii) Επάρκεια φορέα επίβλεψης και ελέγχου εκτέλεσης της Πράξης [καθορισμός των υπηρεσιών που είναι υπεύθυνες για τον έλεγχο της πράξης και επάρκειά τους για την εκτέλεση των καθηκόντων τους]. (ix) Διοίκηση [άσκηση από την διοίκηση ελέγχων γενικής επίβλεψης και ειδικότερα αν η διοίκηση είναι ενήμερη για ορισμένους υφιστάμενους κινδύνους ούτως ώστε να θεσπίσει και να διατηρήσει ένα σύστημα κατάλληλης εσωτερικής λειτουργίας]. (x) Τέλος, γίνεται μια μικρή περίληψη των βασικών στοιχείων του πραγματοποιηθέντος ελέγχου και ενημερώνεται ο Τ.Δ για τα περαιτέρω στάδια δηλαδή την σύνταξη της έκθεσης, της αποστολής της, κ.λπ.

⁶ Το περιεχόμενο της Έκθεσης περιλαμβάνει: (i) Γενικά στοιχεία. (ii) Διεξαγωγή Ελέγχου (iii) Ευρήματα και διαπιστώσεις. (iv) Συμπεράσματα και συστάσεις (v) Παραρτήματα (Έλεγχος χρηματορρών). Συγκεντρωτικοί Πίνακες εκτέλεσης προϋπολογι-

Τα πορίσματα της έκθεσης υπογράφονται από τον Προϊστάμενο της ΕΥΔ καθώς και από την Ειδική Γραμματέα. Ο φάκελος του αποδεικτικού υλικού τούς προσκομίζεται άμεσα εφόσον ζητηθεί.

Επισημαίνεται ότι μέχρι σήμερα δεν έχουν διατυπωθεί σχόλια και αιτιάσεις από Τ.Δ. Σε περίπτωση, όμως, που θα αντιμετωπιστεί τέτοια περίπτωση και ανεξαρτήτως του αν έγιναν αυτά αποδεκτά, θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί σύνταξη πρακτικού.

5.3.4 Διενεργηθέντες έλεγχοι – Αποτελέσματα

A. Τακτικοί έλεγχοι

Παρατίθενται και αξιολογούνται κατωτέρω οι διενεργηθέντες τακτικοί επιτόπιοι έλεγχοι (κατά τη φάση της υλοποίησης) ως προς το ποσοστό συμμετοχής, αφενός, του προϋπολογισμού των ελεγχμένων Έργων στο συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων Έργων και, αφετέρου, των δαπανών των ελεγχμένων έργων στις συνολικές δαπάνες των ενταγμένων, με ημερομηνία 30/6/2003. Το ποσοστό αυτό συγκρίνονται με το στόχο που έχει τεθεί, δηλαδή με το 5% (σε μέση ετήσια βάση) και των δύο προαναφερομένων μεγεθών. Επίσης, γίνεται μνεία των ελέγχων που διενεργήθηκαν μέχρι τον Οκτώβριο του 2003 και των προβλεπομένων μέχρι τέλους του 2003.

□ Επιτόπιοι έλεγχοι

Μέχρι 30/6/ 2003, πραγματοποιήθηκαν τακτικοί επιτόπιοι έλεγχοι από τη Μονάδα Γ της ΕΥΔ, σε 13 Έργα συνολικού προϋπολογισμού 68.117.388,48 Ευρώ, που αντιστοιχούν σε **16,09%** του συνολικού προϋπολογισμού των ενταγμένων Έργων και **23,08%** στη συνολικής δαπάνης του Ε.Π. Προκύπτει ότι οι διενεργηθέντες έλεγχοι υπερβαίνουν κατά πολύ το στόχο επίδοσης του 5%.

Αξιζει να σημειωθεί ότι ήδη από το τέλος του 2002, οι πραγματοποιηθέντες έλεγχοι είχαν υπερβεί το εν λόγω στόχο, καθώς αντιστοιχούσαν στο 9,41% του προϋπολογισμού των ενταγμένων Έργων και στο 10,64% των συνολικών δαπανών τους.

Εξ άλλου, μέχρι 31/10/2003, ο αριθμός των ελέγχων ανήλθε σε 15, ο δε συνολικός προϋπολογισμός τους σε 79.460.015,04. Όσον αφορά τον προγραμματισμό μέχρι τέλους του έτους, προβλέπεται ότι αριθμός των ελέγχων θα φθάσει τους 19, συνολικού προϋπολογισμού 115.477.623,26.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-1: ΈΛΕΓΧΟΙ ΈΡΓΩΝ ΜΕΧΡΙ 30/6/2003						
Αριθμός Έργων	Συνολικός Π/Υ Ελεγχμένων Έργων	Συνολικές Δαπάνες Ελεγχμένων Έργων	Συνολικός Π/Υ Ενταγμένων Έργων	Συνολικές Δαπάνες Ενταγμένων Έργων	%	%
1	2	3	4	5	6= 2/4	7= 3/5
13	68.117.388,48	26.250.551,59	423.265.524,10	113.734.418,33	16,09	23,08

σμού επιλέξιμων δαπανών. Οργανόγραμμα και Στελεχιακό δυναμικό Τ.Δ, Οργανόγραμμα Έργου, Σεμινάρια, Συγχρηματοδοτούμενα Έργα Γ' ΚΠΣ, έργα εκτελούμενα με εθνικούς πόρους.

□ Αποτελέσματα ελέγχων

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του συνόλου των πραγματοποιηθέντων ελέγχων, δεν έχει παρουσιαστεί κάποιο οριζόντιο πρόβλημα. Ωστόσο, έγιναν συστάσεις στους Τ.Δ για την καλύτερη διαχείριση των Έργων που υλοποιούν στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ. Κατά τα λοιπά, έγιναν δημοσιονομικές διορθώσεις σε 4 έργα ύψους 323.885,91 ευρώ, οι οποίες κοινοποιήθηκαν στην ΕΔΕΛ με τη μορφή Τριμηνιαίων Ανακοινώσεων των περιπτώσεων παρατυπίας στα πλαίσια των διαρθρωτικών πολιτικών, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ.1681/94 της Επιτροπής. Οι δημοσιονομικές διορθώσεις έγιναν σε έναν φορέα υλοποίησης που εκτελούσε προχρηματοδοτημένα έργα και δεν είχε την εμπειρία του Γ' ΚΠΣ.

Παρατυπίες εντοπίστηκαν σε έργα αυτεπιστασίας. Δεν συνάγεται όμως ότι ο κίνδυνος είναι μεγαλύτερος από τα έργα των εργολαβιών γιατί η πλειοψηφία των έργων που ελέγχθηκαν ήταν έργα που εκτελούνται δι' αυτεπιστασίας (3 έργα και 1 υποέργο εργολαβίας, 10 έργα αυτεπιστασίας).

Με τα μέχρι σήμερα δεδομένα, δεν διαφαίνεται μια τυπολογία παρατυπιών. Ίσως προκύψει τυπολογία όταν, με την πάροδο του χρόνου ελεγχθούν περισσότερα έργα σύμφωνα με τον προγραμματισμό. Στην περίπτωση αυτή, θα ήταν σκόπιμο να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο ποινολογίου (για όλο το Γ' ΚΠΣ) που θα αντιμετώπιζε με ενιαίο τρόπο τις προβλεπόμενες ποινές για κάθε τύπο παρατυπίας, απόκλισης από τις προϋποθέσεις της απόφασης ένταξης, κ.λπ.

Η διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων από τον Ιούλιο του 2003 γίνεται σύμφωνα με την ΚΥΑ 907/0052/02.07.03 (ΦΕΚ 878/Β/02.07.03). Στο προηγούμενο της ΚΥΑ χρονικό διάστημα, η διαδικασία ανάκτησης έγινε σύμφωνα με τις προφορικές οδηγίες της Αρχής Πληρωμής και της ΕΔΕΛ.

□ Στάδια ολοκλήρωσης των ελέγχων – χρονισμός

Η μέση διάρκεια των ελέγχων είναι **6 μήνες και 3 ημέρες**. Οι έλεγχοι που ξεπέρασαν τη μέση διάρκεια ολοκλήρωσης είναι έξι. Τέσσερις από αυτούς διενεργήθηκαν σε έργα όπου Τ.Δ είναι η Α' ΕΠΚΑ, η οποία εκτελεί έργα αυτεπιστασίας μεγάλης σημασίας. Οι έλεγχοι αυτοί ήταν και οι πρώτοι σε έργα αυτεπιστασίας. Οι άλλοι δύο έλεγχοι διενεργήθηκαν σε έργα της ΕΑΧΑ ΑΕ και έπονταν ελέγχου της ΕΔΕΛ, κατόπιν του οποίου ελήφθη απόφαση της Μονάδας Γ' να αναμένει τα αποτελέσματα του ελέγχου της ΕΔΕΛ πριν προβεί στην ολοκλήρωση της έκθεσής της. Αν αυτό δεν είχε συμβεί η μέση διάρκεια των ελέγχων θα ήταν μικρότερη. Σε γενικές γραμμές, περισσότερο χρονοβόροι είναι οι έλεγχοι των Έργων δι' αυτεπιστασίας, λόγω των πολλών παραστατικών (αν και ελέγχονται δειγματοληπτικά).

Αιτίες των όποιων καθυστερήσεων ήταν ο μικρός αριθμός στελεχών της Μονάδας Γ', όπως άλλωστε και των λοιπών μονάδων, σε συνδυασμό με τη φύση της ελεγκτικής εργασίας η οποία απαιτεί υψηλό βαθμό υπευθυνότητας και αυξημένη προσοχή.

Σημειώνεται ότι, μέχρι τον Απρίλιο του 2003, όπου η Αρχή Πληρωμής απέστειλε στη Διαχειριστική Αρχή το Πλαίσιο οδηγιών για έλεγχο, δεν υπήρχε πρακτικά υποστήριξη της ελεγκτικής διαδικασίας, γεγονός που δυσχέραινε και καθυστερούσε το έργο των ελεγκτών. Οι χρόνοι αναμένεται να συντομωθούν

λόγω της εφεξής διαθεσιμότητας Πλαισίου Οδηγιών και της σχετικής τυποποίησης των διαδικασιών, αλλά και της κτηθείσας εμπειρίας και τεχνογνωσίας.

A/A	Διαδικασίες	Μέσος χρόνος (ημέρες)
1	Διάστημα από την απόφαση έως την αρχή του ελέγχου	18
2	Διάρκεια Ελέγχου*	15
3	Διάστημα από το τέλος του ελέγχου έως τη σύνταξη της Έκθεσης	106
4	Διάστημα από τη σύνταξη της Έκθεσης έως την αποστολή της στον Τελικό Δικαιούχο**	6
5	Διάστημα από την αποστολή της στον Τελικό Δικαιούχο έως την απάντηση του Φορέα	17
6	Διάστημα από την απάντηση του Φορέα έως την αποστολή στην Αρχή Πληρωμής***	22
ΣΥΝΟΛΟ		184

* Συχνά, ο έλεγχος διακόπηκε και συνέχισε αργότερα λόγω υπηρεσιακών αναγκών

** Σε αυτό το διάστημα, η έκθεση φεύγει από την Μονάδα Γ αλλά παραμένει στην ΕΥΔ

*** Σε αυτό το διάστημα, η έκθεση αναπροσαρμόζεται (ανάλογα με την απάντηση του φορέα) και παραμένει στη ΕΥΔ

Οι νόμιμοι χρόνοι που διέπουν την διάρκεια του ελέγχου, σύμφωνα με την ανωτέρω ΚΥΑ, είναι οι ακόλουθοι:

- Εντός 30 ημερών, ο Τ.Δ μπορεί να εκφράσει τις αντιρρήσεις του και τις απόψεις του. Αν δεν απαντήσει σημαίνει ότι αποδέχεται τα πορίσματα του ελέγχου. Σημειώνεται ότι οι ανωτέρω αντιρρήσεις εκτιμώνται από τους ελεγκτές κατ' ελευθέρη κρίση και βάσει του νομοθετικού πλαισίου. Δυνατότητα συμβιβασμού επί των πορισμάτων των εκθέσεων ελέγχου δεν υφίσταται. Ως Ημερομηνία περάτωσης του ελέγχου θεωρείται η τελευταία ημέρα της επιτόπιας επίσκεψης αν δεν ζητηθούν περαιτέρω διευκρινίσεις. Διαφορετικά, η δεύτερη.
- Η φάση της σύνταξης της έκθεσης μετά το πέρας του ελέγχου διαρκεί 3 μήνες, είναι δε και η περισσότερο χρονοβόρα.

Εκτιμάται ως άκρως ικανοποιητική η ανωτέρω μέση επίδοση των 6 μηνών και 3 ημερών, ιδίως αν ληφθούν υπόψη, αφενός, οι νόμιμοι χρόνοι διάρκειας 4 μηνών και, αφετέρου, η αρχική έλλειψη Πλαισίου Οδηγιών Ελέγχου, σε συνδυασμό με τις χρονοβόρες διαδικασίες ελέγχου των αυτεπιστασιών και την καθυστέρηση από τον προαναφερόμενο έλεγχο της ΕΔΕΛ.

□ Προληπτικοί έλεγχοι

Ο προληπτικός έλεγχος είναι υποσύνολο του τακτικού ελέγχου. Προληπτικοί έλεγχοι διεξάγονται σε προκηρύξεις και συμβάσεις Υπηρεσιών, Προμηθειών και Έργων. Οι Μονάδες Β και Γ ασκούν προληπτικό έλεγχο πριν την δημοσίευση της προκήρυξης και πριν την υπογραφή της σύμβασης με στόχο την ελαχιστοποίηση του κινδύνου λάθους και παρατυπιών στις διαδικασίες αναθέσεων. Προληπτικό έλεγχο σε ολόκληρο το έργο η Μονάδα Γ μπορεί να ασκήσει εφόσον της ζητηθεί από τη Μονάδα Β η οποία είναι υπεύθυνη για την ένταξη, διαχείριση και παρακολούθηση των έργων. Στα έργα που έχουν υποστεί προληπτικό και τακτικό έλεγχο δεν βρέθηκαν παρατυπίες.

Μέχρι 30/6/2003 διενεργήθησαν 23 έλεγχοι Διακηρύξεων Δημοπράτησης Έργων από τη Μονάδα Γ' και δόθηκαν σχετικές προεγκρίσεις. Προκηρύξεων σε ισάριθμα Έργα, μεγέθους προϋπολογισμού 77.209.896,83 €.

Δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές ή συστηματικές παρατυπίες. Έγιναν συστάσεις ή δόθηκαν οδηγίες για διόρθωση τυχόν ελλείψεων ή για την αποσαφήνιση διατυπώσεων σε διακηρύξεις έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών. Επίσης, δόθηκε οριζόντια οδηγία σε όλους τους φορείς υλοποίησης για την χρήση των υποδειγμάτων διακηρύξεων της Οδηγίας 2001/78/ΕΚ/13.9.2001. Όπου υπήρξε σύσταση στους Φορείς Υλοποίησης έγιναν οι σχετικές διορθώσεις πριν από τη δημοσίευση της προκήρυξης ή την υπογραφή της σύμβασης.

Β' Έλεγχοι που διενεργήθηκαν από άλλες ελεγκτικές αρχές

ΕΣΠΕΛ

1. Ανάπλαση / διαμόρφωση Δικτύου Πεζοδρόμων και & Κοινοχρήστων & Ελευθέρων χώρων στην Περιοχή Ακρόπολης (Β' ΦΑΣΗ) [πόρισμα: i]
2. Πεζοδρόμηση της οδού Αποστόλου Παύλου [1^ο πόρισμα: ii, 2^ο πόρισμα: i]⁷
3. Βασιλικό Θέατρο / Ανακαίνιση – Ανακατασκευή Β' φάση [πόρισμα: i]

Σύμφωνα με τις οδηγίες (54727/ Α.Πλ.4013/01.08.2003, 67868/Α.Πλ.5418/13.10.2003) της Αρχής Πληρωμής σχετικά με την υποβολή αιτήσεων στα Διαρθρωτικά Ταμεία, μόνο οι πληρωμές των έργων που κατατάσσονται στις κατηγορίες 2ii και 2iii δεν λαμβάνονται υπόψη στις δηλώσεις δαπανών, μέχρι την επιβεβαίωση αποκατάστασης της κακοτεχνίας με νεότερο έλεγχο από τον ΕΣΠΕΛ.

ΕΔΕΛ

1. Ανάπλαση – διαμόρφωση δικτύου πεζοδρόμων & Κοινόχρηστων & Ελεύθερων χώρων στην περιοχή της Ακρόπολης (Β' Φάση).

(Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ, Πίνακας Α και Β, λεπτομερή αναφορά των στοιχείων των Ελέγχων)

⁷ Η ΕΑΧΑ Α.Ε μετά την παραλαβή της 1^{ης} Έκθεσης, εκτέλεσε τις εργασίες για τις οποίες υπήρξαν παρατηρήσεις και με επιστολή της κάλεσε τον ΕΣΠΕΛ για 2^ο έλεγχο, ο οποίος κατέληξε θετικά.

5.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΈΡΓΩΝ

Η ποιότητα του συστήματος επιλογής Έργων αποτιμάται με Δείκτη το ποσοστό των Έργων / Δράσεων (σε χρηματοδοτική αξία) που επελέγησαν για ένταξη σύμφωνα με σαφώς καθορισμένα κριτήρια επιλογής, σε σύγκριση με τον στόχο που έχει τεθεί. Ως στόχος καθορίζεται το 100 % των ενταγμένων έργων.

Ο στόχος επιτεύχθηκε, καθώς το 100% των Έργων που εντάχθηκαν μέχρι την 30/6/2003, αλλά και μέχρι σήμερα, επελέγησαν βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων για τις Κ-Π κάθε Μέτρου.

Τα κριτήρια αξιολόγησης διαρθρώνονται σε 5 κύριες κατηγορίες, όπως εγκρίθηκαν και από την 1η Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π (1/19-6-01), δηλαδή: φύση και είδος της Πράξης στο πλαίσιο του Μέτρου, σκοπιμότητα της Πράξης, πληρότητα και η ωριμότητα της Πράξης, συμβατότητα της Πράξης με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές.

Για την εφαρμογή των ανωτέρω κριτηρίων αναπτύχθηκε από τη ΕΥΔ μεθοδολογία, η οποία και χρησιμοποιήθηκε κατά την αξιολόγηση των προτάσεων που υποβλήθηκαν στις προσκλήσεις των Μέτρων 1.1, 1.2, 2.1 και 2.2.

Η αξιολόγηση που έλαβε χώρα ήταν άμεση, δηλαδή κάθε πρόταση αξιολογήθηκε αυτοτελώς, μετά την υποβολή της στην ΕΥΔ.

Από διαδικαστικής πλευράς, η Μονάδα Β παρακολουθούσε και συντόνιζε, παράλληλα με το Ο.Π.Σ, την πορεία αξιολόγησης των έργων με τη μορφή Λογιστικού Φύλλου, με τίτλο «Κατάσταση Παρακολούθησης Υποβληθέντων ΤΔΕ», από την έναρξη υποβολής προτάσεων. Έτσι, η αξιολόγηση των προτάσεων πραγματοποιήθηκε με συντονισμένες ενέργειες, που αφορούσαν όλα τα εμπροθέσμως υποβληθέντα έργα, έχοντας παράλληλα τον έλεγχο της πορείας τους, τόσο από την κατ' εξοχήν αρμόδια για την παρακολούθηση της πορείας αξιολόγησης των Πράξεων Μονάδα Β, όσο και από την ιεραρχία. Η ομόφωνη άποψη των Τ.Δ είναι ότι η ΕΥΔ τους υποστήριξε σημαντικά, με ταχύτητα και ποιοτική επάρκεια, κατά τη διαδικασία της προετοιμασίας / ένταξης των Έργων.

Τόσο στις προαναφερόμενες συνεντεύξεις της ΕΥΔ, όσο και στα συμπεράσματα της Ετήσιας Έκθεσης 2002 της ΕΥΔ, αναφέρεται ότι η διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής των Έργων προχώρησε ομαλά και ότι το σύστημα αξιολόγησης των προτάσεων που εγκρίθηκε με το Σ.Π. ήταν αποτελεσματικό και οδήγησε στην αξιολόγηση των προτάσεων κατά τρόπο αντικειμενικό και αξιόπιστο.

Ωστόσο, τα ανωτέρω επιδέχονται σχολιασμό ιδίως όσον αφορά, αφενός στο σύστημα των κριτηρίων αξιολόγησης και, αφετέρου, στην άμεση μέθοδο αξιολόγησης. Τα δύο αυτά ζητήματα είναι, άλλωστε, αλληλένδετα.

- Η εξειδίκευση των κριτηρίων είναι στην ουσία μια λειτουργικότερη ανάλυση, ομαδοποίηση και ταξινόμηση των κριτηρίων του Σ.Π, σε τρόπο ώστε, αφενός, να συναρτώνται με τις προτεραιότητες και τους στόχους του Ε.Π και, αφετέρου, να διευκολύνεται ο έλεγχος της τήρησης των κριτηρίων.

Αυτό τουλάχιστον συνάγεται από τη σύγκριση του πλέγματος των κριτηρίων του Σ.Π και των φύλλων αξιολόγησης.

- Η μέθοδος άμεσης αξιολόγησης επελέγη για τα προς ένταξη Έργα τόσο του Α.Π 1, όσο και του Α.Π 2. Η επιλογή αυτή επιδέχεται τις ακόλουθες παρατηρήσεις:
- Η επιλογή των Έργων του Α.Π 1 μπορούσε πράγματι να γίνει με άμεση αξιολόγηση, χωρίς να επηρεάζεται η αντικειμενικότητα και η αξιοπιστία των διαδικασιών, ούτε και η σκοπιμότητα της επιλογής. Κατ' αρχήν είναι γνωστό ότι για την άσκηση πολιτικής στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς αρμόδιο είναι το Κράτος (ΥΠ-ΠΟ), κατά συνταγματική μάλιστα επιλογή. Η εθνική νομοθεσία προσδιορίζει τους δυνητικούς Τ.Δ, για όλες τις Κ-Π των Μέτρων 1.1 και 1.2, οι οποίοι είναι κυρίως υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ ή εποπτευόμενοι από αυτό Φορείς. Οι ανωτέρω δυνητικοί Τ.Δ. διαθέτουν μακρόχρονη και ευρεία εμπειρία σε όλα τα πεδία της πολιτιστικής κληρονομιάς, με αποτέλεσμα να μην ανακύπτει, κατ' αρχήν, θέμα αποτελεσματικής υλοποίησης εκ μέρους τους. Η υποστήριξη της ΕΥΔ συμπλήρωσε την εμπειρία των ανωτέρω Τ.Δ. σχετικώς με τις ιδιαιτερότητες του Γ' ΚΠΣ και τις κοινοτικές πολιτικές και οριζόντιες προτεραιότητες (βλ. κατωτέρω, παρ. 5.6).
- Σχετικώς με την ποιότητα και τη σκοπιμότητα των υπό ένταξη Έργων, θα πρέπει να σημειωθεί ότι είχαν προκύψει, κατά πλειονότητα, από το Πρόγραμμα Δράσης του ΥΠ-ΠΟ και ήταν ήδη γνωστά ως απολύτως αναγκαία πριν την έναρξη των διαδικασιών ένταξης. Επρόκειτο για Έργα πρώτης προτεραιότητας και, κατά μεγάλο ποσοστό, υψηλής ωριμότητας. Ορισμένα από αυτά ήταν Έργα – Γέφυρες ή δεσμεύσεις του Β' ΚΠΣ. Ειδικώς για τα εξαιρετικής ευαισθησίας Έργα του Μέτρου 1.2 (Αρχαιολογικοί Χώροι – Μνημεία), η ποιότητά τους ελέγχεται ενδελεχώς (ex ante) από το ΚΑΣ. Επομένως, θα μπορούσε κανείς να υποθέσει ότι η εξειδίκευση και η ποιότητα των κριτηρίων προϋπήρχε, τρόπον τινά, της φάσης της τυπικής αξιολόγησης. Με βάση την ανάλυση του Κεφαλαίου 1 για τις υφιστάμενες ανάγκες, οι επιλογές που έγιναν τόσο για τα Έργα των Μουσείων όσο και των Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων ενδείκνυνται για την κάλυψη των αδυναμιών της προσφοράς. Όσον αφορά το κρίσιμο ερώτημα του βαθμού στον οποίο επελέγησαν Έργα ικανά να συμβάλουν στην υπέρβαση της υφιστάμενης διαπεριφερειακής ανισοκατανομής των Μουσειακών Υποδομών και Επισκέψιμων Αρχαιολογικών Χώρων που προέκυψε από την ανάλυση της προσφοράς του Κεφαλαίου 1, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, εκτός της ικανοποιητικής χωρικής διασποράς των Έργων του ίδιου του Ε.Π (βλ. παρ. 4.5.3.), σημαντικά Έργα ενδιαφέροντος ΥΠ-ΠΟ, ίδιας φύσης με εκείνα του Α.Π 1, χρηματοδοτούνται από τα ΠΕΠ, όπως λεπτομερώς αναλύθηκε στην παράγραφο 2.5.1. Συνεκτιμώντας αυτό το στοιχείο, προκύπτει με ασφάλεια το συμπέρασμα ότι το σύνολο των Περιφερειών πρόκειται να προικοδοτηθεί με υποδομές πολιτισμού στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς που είναι δυνατόν να προάγουν την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη. Από το ανωτέρω σκεπτικό προκύπτει ότι περαιτέρω διαδικασίες εξειδίκευσης κριτηρίων και συγκριτικής αξιολόγησης μόνον καθυστερήσεις θα επέφεραν σε ένα ήδη βεβαρημένο χρονοδιάγραμμα έναρξης υλοποίησης (βλ. ανωτέρω, παρ. 4.2).

- Η κατάσταση δεν είναι η ίδια, όμως, για τα Έργα του Σύγχρονου Πολιτισμού. Η επιλογή, στην παρούσα περίπτωση, θα έπρεπε να θεωρηθεί εξ ορισμού ανταγωνιστική και, για το λόγο αυτό, ουσιωδώς διαφορετική από εκείνη των Έργων της πολιτιστικής κληρονομιάς. Εξάλλου, είναι φανερό ότι χωρίς προωθημένη εξειδίκευση κριτηρίων επιλογής δεν θα ήταν δυνατόν να γίνει συγκριτική αξιολόγηση. Ωστόσο, η εξειδίκευση κριτηρίων ένταξης Έργων Σύγχρονου Πολιτισμού είναι δύσκολο εγχείρημα, καθώς προϋποθέτει, αφενός, αποσαφήνιση του περιεχομένου του όρου «Σύγχρονος Πολιτισμός» και, αφετέρου, ακριβή οριοθέτηση του πεδίου παρέμβασης του συγκεκριμένου Προγράμματος σ' αυτόν. Διαφορετικά είναι δυνατόν να υπάρξει περιπτωσιολογική επιλογή Έργων, τα οποία δεν θα συγκροτούν συνεκτικό πλέγμα με κοινές στοχεύσεις εν όψει συγκεκριμένων αποτελεσμάτων. Οι παρατηρήσεις αυτές ισχύουν είτε η μέθοδος αξιολόγησης είναι άμεση, όπως στην παρούσα περίπτωση, είτε είναι συγκριτική.

Ορισμένες επισημάνσεις του Κεφαλαίου 1 για το Σύγχρονο Πολιτισμό σχετίζονται ευθέως με τα ανωτέρω και για το λόγο αυτό αναφέρονται περιληπτικά, κατωτέρω:

Σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει με την πολιτιστική κληρονομιά, το περιεχόμενο της οποίας είναι σαφώς οριοθετημένο σε νομοθετική μάλιστα βάση - αν και εδώ χωρεί επανεξέταση ως προς νέα προϊόντα που εισάγονται είτε από τον ανταγωνισμό, είτε μέσω των χρηματοδοτήσεων των Δ.Τ και των λοιπών προγραμμάτων που αναφέρονται στον πολιτισμό (βλ. παρ. 1.2.1 και 1.2.6.3 & 4 περί διεύρυνσης του πεδίου αναφοράς της πολιτιστικής κληρονομιάς) - το αντίστοιχο περιεχόμενο του Σύγχρονου Πολιτισμού είναι αρκετά συγκεχυμένο.⁸ Αυτό, όμως, είναι γενικότερο φαινόμενο, παρατηρούνται μάλιστα διαφορετικές προσεγγίσεις του πεδίου αναφοράς του Σύγχρονου Πολιτισμού και των ορίων του προς άλλους τομείς από χώρα σε χώρα (βλ. παρ. 1.2.1). Συνάγεται ότι θα ήταν προφανώς υπερβολικά φιλόδοξο για τους συντελεστές του παρόντος Ε.Π να προσπαθήσουν να επιλύσουν θέματα επιστημονικής ακόμη και φιλοσοφικής φύσης, με τα οποία ασχολούνται πανεπιστημιακά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα και ειδικοί επιστήμονες διεθνούς κύρους. Ωστόσο, η περιγραφή των πεδίων παρέμβασης του ΥΠ-ΠΟ στο Σύγχρονο Πολιτισμό, όπως καταγράφονται στην ιστοσελίδα του είναι ένας πρώτος οδηγός για την προσέγγιση του περιεχομένου του. Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι στα αρχικά προγραμματικά κείμενα του Ε.Π⁹ και πριν αυτό προσλάβει τη σημερινή συνοπτική μορφή του, υπήρχε εκτεταμένη ανάλυση για τις ενδεικνυόμενες διαρθρωτικές παρεμβάσεις Σύγχρονου Πολιτισμού στην Ελλάδα. Το ίδιο συνέβαινε στις Εκθέσεις της on going αξιολόγησης του Β' ΚΠΣ με λεπτομερείς αναφορές μάλιστα στην πολιτική του Υπουργείου στον τομέα - καθώς και στην ex ante αξιολόγηση του παρόντος Ε.Π.

- Από την πληροφορία που συγκέντρωσε ο ΣΑ, προκύπτει ότι η ΕΥΔ χρησιμοποίησε βασικώς τα κριτήρια επιλεξιμότητας του Σ.Π, όπως αναλύθηκαν και κωδικοποιήθηκαν, σε συνδυασμό με τις ποσοτικές και ποιοτικές αναφορές του στο Σύγχρονο Πολιτισμό, στο βαθμό που αυτές ήταν ενδεικτικές της βούλησης των ληπτών των αποφάσεων, υπέρ ορισμένων Κ-Π. Κατά τις συνεντεύξεις με την ΕΥΔ, διατυπώθηκαν επί του θέματος τα εξής:

«η επιλογή της άμεσης αξιολόγησης ακόμη και στο Μέτρο 2.1, που εκ πρώτης όψεως θα μπορούσε να θεωρηθεί «δεκτικό» της συγκριτικής αξιολόγησης, αποτελεί συνέπεια και μονόδρομο των επιδιώξεων,

⁸ Η πολύ περιορισμένη διαθεσιμότητα στοιχείων που διακρίνεται σαφώς στην ανάλυση του ελληνικού πολιτιστικού τομέα του Κεφαλαίου 1 είναι ενδεικτική της ασάφειας που επικρατεί γύρω από τον όρο.

⁹ Είχαν εκπονηθεί δύο προηγούμενα κείμενα του Ε.Π το 1999, ένα από κοινού με τον Τουρισμό και ένα αυτοτελές.

στόχων, ιεραρχήσεων και προτεραιοτήτων του Σ.Π. Αυτό, σε συνδυασμό με «τα κριτήρια επιλεξιμότητας που από μόνα τους αποτελούν λειτουργικές προδιαγραφές του περιεχομένου του Σ.Π., , οδήγησε μέχρι στιγμής τουλάχιστον σε αποτελεσματικές επιλογές έργων». Επίσης, «...λαμβάνοντας υπ' όψη τον σημαντικό ανατρεπτικό παράγοντα του χαμηλού σχετικά προϋπολογισμού του Μέτρου 2.1 – που δεν επιτρέπει διευρύνσεις αλλά επιτάσσει περιορισμούς και σμικρύνσεις - τεκμηριώνεται αβίαστα η άμεση σχέση των εντάξεων με τον συνδυασμό επιδιώξεων – στόχων του Σ.Π. που περιληπτικά είναι : η κατασκευή, αναβάθμιση εξειδικευμένων υποδομών Σύγχρονου Πολιτισμού στα Μητροπολιτικά Κέντρα της χώρας, η κατασκευή και αναβάθμιση υποδομών Σύγχρονου Πολιτισμού στην Περιφέρεια με έμφαση και σε συνάρτηση με ανάπτυξη Πολιτιστικών Δικτύων, η ενίσχυση προσφοράς πολιτιστικών υπηρεσιών και αγαθών».

- Προκειμένου να διερευνηθεί ex post τη σκοπιμότητα των επιλεγέντων και των υπό ένταξη Έργων Σύγχρονου Πολιτισμού, ο ΣΑ χρησιμοποίησε εμπειρικά κριτήρια, με τη βοήθεια των οποίων κατασκεύασε την επόμενη εκτιμήτρια Μήτρα. Τα κριτήρια προέκυψαν από (i) την πολιτική που ασκεί το ΥΠ-ΠΟ στον τομέα του Σύγχρονου Πολιτισμού, (ii) τα συμπεράσματα από τις ανοιχτές συζητήσεις με την πρόεδρο και μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης, (iii) τα συμπεράσματα των συνεντεύξεων με την ΕΥΔ, (iv) τις αναλύσεις του Κεφαλαίου 1 και (v) τα ΤΔΕ των Έργων. Σημειώνεται ότι εξειδικευμένα κριτήρια, του είδους που θα προέκυπταν από έρευνα των συγκεκριμένων περιφερειακών αναγκών σε πολιτιστικές υποδομές και υπηρεσίες δεν είναι διαθέσιμα. Επομένως, δεν είναι δυνατόν να εκτιμήσει κανείς αν τα ενταχθέντα ή τα υπό ένταξη Έργα είναι τα καταλληλότερα για τις συγκεκριμένες περιοχές, αν θα έπρεπε να είχαν προτιμηθεί άλλες περιοχές, κ.λπ.
- Τα συμπεράσματα από την εκτίμηση της Μήτρας
 - ο Το σύνολο των Έργων καλύπτει ανάγκες που καταγράφηκαν στην ανάλυση της προσφοράς του Σύγχρονου Πολιτισμού (παρ. 1.3.3), όπου τονίζεται τόσο η απουσία εξειδικευμένων υποδομών Σύγχρονου Πολιτισμού στα Μητροπολιτικά Κέντρα της χώρας, όσο και η ακραία διαπεριφερειακή ανισότητα σε πολιτιστικές υποδομές, υπηρεσίες και δρώμενα, για την οποία προτείνεται ως θεραπεία η δημιουργία υποδομών, με ταυτόχρονη ανάπτυξη Δικτύων.
 - ο Οι επιλογές υπηρετούν, κατά μεγάλο ποσοστό τον ένα από τους δύο Γενικούς Στόχους του Ε.Π που αναφέρεται στην «Άρση των περιφερειακών ανισοτήτων σε όρους τόσο προσφοράς όσο και ζήτησης πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών», καθώς είναι διάσπαρτα στην χώρα. Ορισμένα μάλιστα από τα Έργα υλοποιούνται ή πρόκειται να υλοποιηθούν σε απομακρυσμένες και μειονεκτικές περιοχές. Επισημαίνεται η πολύ περιορισμένη συμβολή του Β' ΚΠΣ (εθνικό και περιφερειακό σκέλος) όσον αφορά ειδικότερα στην άρση της διαπεριφερειακής ανισότητας που καθιστά αναγκαία τη συνέχιση της προσπάθειας, ιδιαίτερα μάλιστα στην παρούσα περίοδο των μεγάλων διεθνών - αθλητικών και πολιτιστικών – γεγονότων.
 - ο Το σύνολο των Έργων αποτελούν αξιολογες υποδομές, συμβάλλοντας στη συγκέντρωση των πόρων. Υπογραμμίζεται ότι ειδικώς στο πεδίο του Σύγχρονου Πολιτισμού είναι ορατός ο κίνδυνος πολυδιάσπασης των πόρων σε πολλές μικρές δράσεις και, συναφώς, μη εμφάνισης επιπτώσεων ικανών να αντιμετωπίσουν, κατά το μέτρο του δυνατού, τις αδυναμίες του τομέα και τη διαπεριφε-

ρειακή ανισότητα. Για το λόγο αυτό η συγκέντρωση των πόρων είναι ένα από τα πλέον κρίσιμα κριτήρια επιλογής Έργων.

- Οι κατευθύνσεις του Σ.Π. ικανοποιούνται από το είδος των Έργων και την Κ-Π στην οποία εντάσσονται. Ένα Έργο από τα δύο που αναφέρονται επώνυμα στο Ε.Π (Μέτρο 2.2) αφορά στην Κ-Π «Κατασκευή, αναβάθμιση εξειδικευμένων υποδομών Σύγχρονου Πολιτισμού στα Μητροπολιτικά Κέντρα της χώρας». Στην ίδια κατηγορία εμπίπτουν 5 ακόμη Έργα, ορισμένα από τα οποία είναι εθνικής εμβέλειας (Αναβάθμιση και προσθήκη εξοπλισμού του ελληνικού λογοτεχνικού Αρχείου, Μελέτη, κατασκευή εξοπλισμός Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, Αποκατάσταση ιστορικού κινηματογράφου Λαίς για τη στέγαση της ταινιοθήκης της Ελλάδας). Δώδεκα Έργα εντάσσονται στην Κ-Π «Κατασκευή, αναβάθμιση υποδομών Σύγχρονου Πολιτισμού στην Περιφέρεια». Δύο Έργα είναι διαπεριφερειακής εμβέλειας και ιδιαίτερου ενδιαφέροντος καθώς χρήστες τους θα είναι ευαίσθητες κοινωνικά ομάδες (Τσιγγάνοι, άτομα με κινητικά προβλήματα). Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι σε ορισμένα περιφερειακά αστικά κέντρα θα υλοποιηθούν Έργα που συνδέονται με τη μακρά πολιτιστική παράδοση ή με την εξειδίκευση τους σε θεματικά πολιτιστικά πεδία. Αυτό συμβαίνει, π.χ., στην περίπτωση της Κέρκυρας όπου υπάρχει παράδοση πέντε αιώνων στο λυρικό θέατρο (το κτίριο της όπερας καταστράφηκε από βομβαρδισμό στο δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο), καθώς επίσης και σε εκείνη της Καλαμάτας που αναπτύσσει διεθνή δραστηριότητα στον χορό λόγω του ότι εκεί λειτουργεί το Ελληνικό Κέντρο Χορού. Πολιτιστικές υποδομές πολλαπλών χρήσεων (Πολιτιστικά / Συνεδριακά Κέντρα) κατασκευάζονται σε άλλα περιφερειακά αστικά κέντρα, των οποίων η μεγάλη πολιτιστική παράδοση, σε συνδυασμό με την απουσία συγκεκριμένης θεματικής πολιτιστικής δραστηριότητας ή εμπειρίας, δεν επιτρέπει θεματικές επιλογές. Στις περιπτώσεις αυτές ενδείκνυται η λύση του πολυδύναμου πολιτιστικού κέντρου που θα ενισχύσει οριζόντια την προσφορά πολιτιστικών υπηρεσιών και αγαθών σε περιοχές ευρισκόμενες στις παρυφές της χώρας, με πλήρη ως επί το πλείστον ένδεια πολιτιστικών υποδομών. Οι ανάγκες των περιοχών στις οποίες θα υλοποιηθούν Έργα Σύγχρονου Πολιτισμού επισημαίνονται παραστατικά από την προβλεπόμενη αύξηση επισκεψιμότητας η οποία είναι σε όλα της τάξης του 100%.
- Όσον αφορά στις χρήσεις των Έργων, όπως αυτές προκύπτουν από τα ΤΔΕ τους, εμπίπτουν συλλήβδην στα πεδία των πολιτικών του ΥΠ-ΠΟ για το Σύγχρονο Πολιτισμό και στις προτεραιότητες για τον πολιτισμό της Ε.Ε (βλ. Μήτρα παρ. 1.2.6.4). Επιπροσθέτως, αποτελούν αναγκαίες υποδομές για την ανάπτυξη σημαντικών Δικτύων της Επικράτειας Πολιτισμού,¹⁰ όπως τα Δίκτυα για το βιβλίο, το θέατρο, τη μουσική, τις εικαστικές τέχνες, τον χορό, και τον κινηματογράφο. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με την διεθνή εμπειρία, η ανάπτυξη πολιτιστικών Δικτύων είναι ευεργετική για τη διάχυση στην περιφέρεια της πολιτιστικής δραστηριότητας των Μητροπολιτικών Κέντρων.
- Τα επιλεγέντα Έργα είναι του είδους που μπορούν να αξιοποιηθούν, αφενός, για ανάπτυξη θεματικών μορφών αυτόνομου - πολιτιστικού και συνεδριακού - τουρισμού μεγάλης εμβέλειας, ο οποίος,

¹⁰ Το σύνολο των Δικτύων της Επικράτειας πολιτισμού αφορούν στα εξής: το βιβλίο, το θέατρο, τη μουσική, τις εικαστικές τέχνες, τον χορό, τον κινηματογράφο, τη φωτογραφία, τη λαογραφία, την πολιτιστική οργάνωση και διαχείριση.

σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, προσιδιάζει ιδιαίτερος στα Μητροπολιτικά Κέντρα και, αφετέρου, για τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας στα μικρότερα αστικά κέντρα, ενώ αυτονόητη είναι η επίπτωση στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Υπενθυμίζεται ότι τα ανωτέρω συγκαταλέγονται στα αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις του Προγράμματος, όπως καταγράφονται στη Μήτρα Στρατηγικής της παρ. 4.6.

- Κρίσιμα θέματα που προκύπτουν για τα Έργα του Μ.2.1 είναι, αφενός, ο βαθμός ωριμότητας των ανωτέρω Έργων και, αφετέρου, η δυνατότητα αποτελεσματικής υλοποίησής τους από τους Τ.Δ. Ο βαθμός ωριμότητας έχει ήδη αξιολογηθεί θετικά από την αρμόδια υπηρεσία, με αποτέλεσμα να μην αναμένονται φαινόμενα καθυστερήσεων, μεταβολών του φυσικού αντικειμένου, κ.λπ. Όσον αφορά στη διασφάλιση της αποτελεσματικής υλοποίησης των Έργων, είναι προφανής η ανάγκη σημαντικής και διαρκούς παρακολούθησης και υποστήριξης από την ΕΥΔ σε συνδυασμό με την χρησιμοποίηση project managers. Οι ίδιοι οι Τ.Δ φαίνεται ότι έχουν πλήρη επίγνωση αυτής της ανάγκης, καθώς προτείνουν στο σύνολο τους την πρόσληψη project manager. Ορισμένοι από αυτούς έχουν ήδη επιλεγεί, η δε αμοιβή τους καλύπτεται από αμιγώς εθνικούς πόρους (ΠΔΕ) και έχει εγγραφεί στη ΣΑΕ του ΥΠ-ΠΟ.

Οι ακόλουθες παρατηρήσεις διατυπώνονται ως επίμετρο στα ανωτέρω. Η όλη σύλληψη της παρέμβασης στο Σύγχρονο Πολιτισμό από τα Δ.Τ – στην Ελλάδα με τις δεδομένες ελλείψεις και τον χαμηλό βαθμό ανάπτυξης του τομέα – χρήζει περαιτέρω επεξεργασίας. Η εμπειρία των χωρών της Ε.Ε. δείχνει ότι ο τομέας του Σύγχρονου Πολιτισμού είναι εκείνος που κυρίως παράγει απασχόληση και εισοδήματα, ενώ ταυτόχρονα τα διεθνώς εμπορεύσιμα προϊόντα και υπηρεσίες του εμφανίζουν υψηλές επιδόσεις διείσδυσης στην παγκοσμιοποιημένη πολιτιστική αγορά. Αν και με τα ήδη ενταγμένα ή υπό ένταξη Έργα Σύγχρονου Πολιτισμού φαίνεται να καλύπτεται σε σημαντικό βαθμό ο συνολικός προϋπολογισμός του Μ.2.1, δεν θα ήταν άσκοπη η εκπόνηση σχετικής μελέτης με επίκεντρο τη συναγωγή συμπερασμάτων από best practices και μεταφορά εμπειριών από άλλα Κ-Μ με ανεπτυγμένο τομέα Σύγχρονου Πολιτισμού. Προσεγγίσεις αυτού είδους συμβάλλουν στην πραγματική σύγκλιση στον τομέα του πολιτισμού.

(Οι πληροφορίες και τα στοιχεία του παρατιθέμενου Πίνακα είναι ενημερωμένα μέχρι και τα μέσα Δεκεμβρίου 2003)

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-2: ΕΡΓΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ							
Έργα	Π/Υ	Περιοχή	Συνοχή με στόχους Ε.Π.	Χρήσεις / Δίκτυα	Πεδία Εθνικής Πολιτικής	Προτ/ότητες Ευρ. Πολιτικής	
Ενταγμένα έως 30/6/2003							
1	Αναβάθμιση και προσθήκη εξοπλισμού του ελληνικού λογοτεχνικού και ιστορικού αρχείου	757.153,44	Αθήνα Θεσσαλονίκη	✓	Βιβλίο	✓	✓
2	Επέκταση της Δημοτικής Πινακοθήκης "Λ. Κανακάκης"	1.056.500,00	Κρήτη	✓	Εικαστικές Τέχνες	✓	✓
3	Βασιλικό Θέατρο / Ανακαίνιση – ανακατασκευή, Β' φάση	10.908.290,54	Θεσσαλονίκη	✓	Θέατρο	✓	✓
4	Προσθήκη καθ' ύψος και ανακατασκευή του Κινηματοθεάτρου «Αστέρια» του Δήμου Σερρών	2.500.000,00	Σέρρες	✓	Κινηματογράφος	✓	✓
5	Πολιτιστικό και Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλονίκης, Β' φάση.	29.053.560,00	Θεσσαλονίκη	✓	Επώνυμο Έργο του Ε.Π	✓	Επώνυμο Έργο
Ενταγμένα έως 30/9/2003							
6	Μουσείο Γαίτη – Σίμωσι στη νήσο Ίο	4.275.000,00	Ίος	✓	Εικαστικές Τέχνες	✓	✓
7	Πολιτιστική παρακαταθήκη Σπύρου Βασιλείου	344.230,00	Αττική: Αθήνα / Εύβοια	✓	Εικαστικές Τέχνες	✓	✓
8	Μέγαρο χορού Καλαμάτας	12.700.000,00	Καλαμάτα	✓	Χορός	✓	✓
9	Κατασκευή υπαίθριου θεάτρου Δελφών	3.000.000,00	Δελφοί	✓	Θέατρο	✓	✓
10	Αναστήλωση και επαναλειτουργία Μαλλιαροπουλείου Θεάτρου	1.500.000,00	Τρίπολη	✓	Θέατρο	✓	✓
11	Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Ορεστιάδας	2.347.526,70	Ορεστιάδα	✓	Θέατρο, Αίθουσες μουσικών – κοινωνικών εκδηλώσεων	✓	✓
12	Δημιουργία πολιτιστικών υποδομών για την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού	3.095.000,00	Διαπεριφερειακό	✓	Πολιτιστική ενασχόληση / πολιτιστικά δρώμενα για Τσιγγάνους	Εφαρμογή εθν. πολιτικής	✓
13	Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων του Κέντρου Ανάπτυξης Πολιτισμού προσαρμοσμένου αθλητισμού – Κ.Α.Π.Α. 2000	3.500.000,00	Θεσσαλονίκη / διαπεριφερειακό	✓	Προσαρμοσμένος αθλη- τισμός για ευαίσθητες κοι- νωνικές κατηγορίες	Εφαρμογή εθν. πολιτικής	-
14	Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο Ηρακλείου	17.000.000,00	Κρήτη	✓	Θέατρο, Κινηματογράφος, Χώροι εκδηλώσεων, Εκθεσιακοί χώροι κ.λπ.	✓	✓
15	Αποκατάσταση ιστορικού κινηματογράφου «Λαΐς» για τη στέγαση της ταινιοθήκης Ελλάδας.	5.525.360,00	Αθήνα	✓	Κινηματογράφος	✓	✓
Έργα υπό ένταξη							
16	Ανέγερση Λυρικού Θεάτρου Κέρκυρας	29.080.000,00	Κέρκυρα	✓	Θέατρο	✓	✓
17	Λυόμενο Θέατρο Επίδαυρο	1.320.616,43	Επίδαυρο	✓	Θέατρο	✓	✓
18	Μελέτη, κατασκευή και εξοπλισμός Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης	40.000.000,00	Αττική	✓	Εικαστικές Τέχνες	✓	✓
19	Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο Κομοτηνής	14.600.000,00	Κομοτηνή	✓	Θέατρο πρόζας / λυρικό, Μπαλέτο, Μουσική, Κινημα- τογράφος, κ.λπ.	✓	✓
20	Προστασία – Ανάδειξη Βουλγαρικών Καπναποθηκών	3.000.000,00	Κιλκίς	✓	Θέατρο / εκθεσιακός χώρος, στέγαση διοικ. υπηρεσιών Πολιτιστικού Κέντρου.	✓	✓
21	Τροποποίηση ΤΔΕ / αποπληρωμή του Έργου υπ'αρ. 13 ανωτέρω	1.000.000,00	(Ανωτέρω 13)	(Ανωτέρω 13)	(Ανωτέρω 13)	(Ανωτέρω 13)	(Ανωτέρω 13)
Σύνολο Π/Υ		186.563.237					

Παρά το γεγονός ότι το προγραμματικό κείμενο του Ε.Π αναφέρεται ρητώς στην προσφορά και τη ζήτηση¹¹, παρατηρείται ότι καμία δράση δεν έχει προκηρυχθεί για την ενίσχυση της ζήτησης των πολιτιστικών προϊόντων και υπηρεσιών. Παραμένουν, κατ' αυτόν τον τρόπο αναπάντητα εύλογα ερωτήματα σχετικά με την εκτιμώμενη ανταπόκριση στις ανάγκες της ζήτησης ή / και με την επίπτωση στην αύξηση της από τα υλοποιούμενα Έργα. Η αναμενόμενη να δημιουργηθεί ζήτηση δεν περιλαμβάνεται στα κριτήρια ένταξης, η δε εκτίμηση της αύξησης της επισκεψιμότητας στα ΤΔΕ δεν αναπληρώνει το κενό.

Η απουσία διερεύνησης των τάσεων της ζήτησης και η πρόβλεψη soft δράσεων για βελτίωσή της εν όψει της δημιουργίας υποδομών τόσο στον χώρο της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, όσο και σε εκείνο του Σύγχρονου Πολιτισμού αποτελεί σημαντική έλλειψη της εξειδίκευσης σε Έργα και Δράσεις του Προγράμματος. Είναι χαρακτηριστική από αυτήν την άποψη η επισήμανση ενός κειμένου αξιολόγησης της Ευρ. Επιτροπής που τονίζει ότι «οι εμπλεκόμενοι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς είναι αναγκαίο να αντιλαμβάνονται τους χρήστες όχι ως απλούς αποδέκτες πληροφορίας, αλλά ως ενεργητικές ομάδες σύνθετων αναγκών και απαιτήσεων που δημιουργούν τις αγορές της πολιτιστικής κληρονομιάς».¹² Το πρόβλημα της ζήτησης είναι ιδιαίζοντως σημαντικό για πολλούς λόγους που καταγράφηκαν στην ανάλυση της ζήτησης του ελληνικού πολιτιστικού προϊόντος της παρ. 1.3, όπως:

- Η καθοδική πορεία της επισκεψιμότητας.
- Η έλλειψη αυτονομίας της πολιτιστικής ζήτησης και η εξάρτησή της από τις εξελίξεις της τουριστικής αγοράς και τους σχεδιασμούς των Tour Operators.
- Η πιεστική ανάγκη εξεύρεσης πόρων για την κάλυψη του λειτουργικού κόστους και του κόστους συντήρησης και εκσυγχρονισμού των υλοποιούμενων υποδομών, σε συνδυασμό με τις δημοσιονομικές δυσχέρειες λόγω του μεγάλου ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης το οποίο δεν αφήνει πολλά περιθώρια για ανάληψη νέων δαπανών. Εν όψει των ανωτέρω το πρόβλημα της ανταποδοτικότητας της πολιτιστικής προσφοράς είναι σκόπιμο να θεωρηθεί ως πρώτης προτεραιότητας.
- Η εμφάνιση των σημαντικών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων από τις παρεμβάσεις στον τομέα του πολιτισμού που καταγράφονται στο Σ.Π και αναλύονται στο Κεφάλαιο 1, εξαρτώνται από τον βαθμό στον οποίο τα πολιτιστικά προϊόντα και υπηρεσίες που θα παραχθούν από το παρόν Ε.Π και τα ΠΕΠ θα τοποθετηθούν αποτελεσματικά στην ανταγωνιστική αγορά, διεγείροντας τη ζήτηση εξειδικευμένων ιδίων ομάδων – στόχων.

Για τους παραπάνω λόγους, θα ήταν σκόπιμο να κινητοποιηθεί άμεσα η Τεχνική Βοήθεια προκειμένου να μελετηθεί συστηματικά και εις βάθος η παράμετρος της ζήτησης.

¹¹ «Άρση περιφερειακών ανισοτήτων σε όρους τόσο προσφοράς όσο και ζήτησης πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών».

¹² Βλ. *Evaluation of socio-economic aspects of Projects in the area of cultural heritage applications. Report of an evaluation Panel, Commissioned by DG INFSO D2, 2000, par. 2.4, page 17.*

5.5 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

5.5.1 Επιτροπή Παρακολούθησης

Η παρακολούθηση του Ε.Π ανατίθεται στην Επιτροπή Παρακολούθησης (Επ-Πα), σύμφωνα με το Άρθρο 35 του Καν. (ΕΚ 1260/99). Οι αρμοδιότητες της Επ-Πα περιγράφονται στις Διατάξεις Εφαρμογής, παρ. 4.3.1: Επιτροπή Παρακολούθησης. Από το περιεχόμενο της ανωτέρω παραγράφου προκύπτει, ως κύριος ρόλος της Επ-Πα, η αξιολόγηση των εξελίξεων του Ε.Π και η επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων του. Επίσης, η Επ-Πα εξετάζει τα αποτελέσματα της εφαρμογής, ιδίως όσον αφορά στην επίτευξη των (ποσοτικών) στόχων που έχουν τεθεί για τα διάφορα Μέτρα. Συναφώς με τα ανωτέρω, η Επ-Πα προτείνει οποιαδήποτε τροποποίηση του Ε.Π που μπορεί να συντελέσει στην επίτευξη των στόχων ή να βελτιώσει τη διαχείριση της παρέμβασης. Προκύπτει ότι η Επ-Πα δεν εμπλέκεται πλέον στην ένταξη Έργων, όπως στο Β' ΚΠΣ, αλλά ασχολείται με το μείζον θέμα της τήρησης των στρατηγικών ισορροπιών και της πορείας βαθμιαίας επίτευξης των στόχων, παρεμβαίνοντας μάλιστα διορθωτικά, όποτε εκτιμά ότι διακυβεύονται.

Από τα συμπεράσματα της 2^{ης} Συνεδρίασης της Επ-Πα (26/6/2002), συνάγεται ότι τα μέλη της ασχολήθηκαν τόσο με σχετικά με τα ανωτέρω θέματα, όπως είναι η πρόοδος του Προγράμματος, τα κριτήρια Επιλογής Πράξεων και το αποθεματικό επίδοσης, όσο και με ειδικότερα, π.χ. τον Οδηγό Εκτέλεσης Έργων δι' αυτεπιστασίας, τα Σεμινάρια υποστήριξης Τελικών Δικαιούχων, το ΟΠΣ, την τεχνική βοήθεια, τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας, την αξιολόγηση, κλ.π., καλύπτοντας όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων της.

Από τις ανοιχτές συζητήσεις του ΣΑ με την πρόεδρο και μέλη της Επ-Πα προέκυψε το αυξημένο ενδιαφέρον για την ανασύσταση της λογικής της στρατηγικής η οποία έχει σημαντικά διαταραχθεί από την υπερδραστηριότητα του Α.Π 1 και ειδικότερα του Μ.1.2, την καθυστέρηση εντάξεων Έργων Σύγχρονου Πολιτισμού στο Μ.2.1, την ανατροπή του σχεδιασμού του Μ.2.2 λόγω της μη ένταξης του Πολιτιστικού και Συνεδριακού Κέντρου Αθηνών (Β' Φάση), σε συνδυασμό με τον πολύ χαμηλό βαθμό υλοποίησης του αντίστοιχου Κέντρου στη Θεσσαλονίκη. Το πρόβλημα της ποιότητας των κριτηρίων ένταξης των Έργων του Σύγχρονου Πολιτισμού και η δυνατότητα των Τ.Δ να τα υλοποιήσουν αποτέλεσε ένα ακόμη σημείο προβληματισμού. Τελικώς, όμως, κυριάρχησε στις συζητήσεις η επιτυχία όσον αφορά στην επίτευξη των Δεικτών επίδοσης.

Το σημαντικότερο, όμως, θέμα σχετικά με τη λειτουργία της Επ-Πα είναι ο βαθμός επίτευξης εταιρικής στις σχέσεις μεταξύ των φορέων που την συναποτελούν. Η αφαίρεση της ένταξης Έργων από τις αρμοδιότητες της Επ-Πα είναι ενδεχόμενο να την αποστεώσει σε σημείο που να μεταβληθεί σε ένα απλό όργανο που θα ασχολείται και θα αποφασίζει μόνον για την χρηματοδοτική πλευρά του Προγράμματος (τροποποιήσεις των Χρηματοδοτικών Πινάκων). Η υποβάθμιση της εταιρικής που θα επακολουθήσει, αν επικρατήσει ένα τέτοιο Σενάριο, είναι προφανής. Στο νέο θεσμικό πλαίσιο, ουσιαστικοί δεσμοί εταιρικής θα μπορούσαν να αναπτυχθούν, εφόσον αξιοποιηθεί στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό η αρμοδιότητα της Επ-Πα που σχετίζεται με την αναπτυξιακή υφή τόσο του Προγράμματος στο σύνολό του, όσο και στα επιμέρους Μέτρα και Δείκτες του. Προκειμένου να συμβεί αυτό θα

πρέπει να αρχίσει ένας γενικότερος προβληματισμός των εταίρων σε θέματα στρατηγικής στον τομέα του πολιτισμού και στους συναφείς με αυτόν (π.χ. τουρισμός), αναπτυξιακών κριτηρίων ένταξης Έργων, αναπτυξιακής σκοπιμότητας των παρεμβάσεων, προώθησης της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μέσα από τη δράση του Ε.Π «Πολιτισμός», κ.λπ. Σκόπιμο θα ήταν επίσης να ασχοληθεί η Επ-Πα με εξειδικευμένα προβλήματα, όπως είναι η, κατά το δυνατόν, ακριβής οριοθέτηση των πεδίων παρέμβασης του Προγράμματος, η οποία παραπέμπει ακόμη και στη διερεύνηση εννοιών και ορισμών (π.χ. πως νοείται επιχειρησιακά ο Σύγχρονος Πολιτισμός, ή ποια θα πρέπει να είναι η λειτουργική συσχέτιση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και του Σύγχρονου Πολιτισμού), κ.λπ. Ο ΣΑ επιχείρησε μία πρώτη προσέγγιση των ανωτέρω θεμάτων, απαιτείται όμως περισσότερο ευρεία και ενδελεχής διερεύνηση, η οποία, μεταξύ άλλων, θα μπορούσε να δώσει ουσιαστικό περιεχόμενο στη λειτουργία της Επ-Πα, αναβαθμίζοντας ταυτόχρονα το επίπεδο της εταιρικότητας.

5.5.2 Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης

Καθήκοντα συνεχούς και συστηματικής παρακολούθησης της υλοποίησης ασκεί η ΕΥΔ σε επίπεδο Κ-Π/ Έργου / Υποέργου, αλλά και σε επίπεδο κάθε διακριτού μέρους του Ε.Π. Επομένως, η αρμοδιότητα της είναι σαφώς διαχωρισμένη, ως προς το αντικείμενο, από εκείνη της Επ-Πα, αλλά και συμπληρωματική προς αυτήν, καθώς η επίτευξη των στόχων (αρμοδιότητας της Επ-Πα) εξαρτάται από το ρυθμό υλοποίησης των Έργων, ο οποίος με τη σειρά του σχετίζεται με την αποτελεσματικότητα της παρακολούθησης. Συνάγεται ότι η παρακολούθηση των Έργων αποτελεί κορυφαία δραστηριότητα της ΕΥΔ, σχετικώς με την όλη πορεία του Προγράμματος. Στις διατάξεις εφαρμογής του Ε.Π περιλαμβάνεται λεπτομερής περιγραφή των ενεργειών παρακολούθησης, από όπου προκύπτει ότι δύο είναι κυρίως οι τρόποι με τους οποίους οφείλει η ΕΥΔ να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της σχετικά με την παρακολούθηση:

- Πρώτον, με την εν γένει υποστήριξη των Τ.Δ.
- Δεύτερον, με τον έλεγχο των Μηνιαίων Δελτίων Παρακολούθησης Δαπανών (ΜΔΔΔ) και Τριμηνιαίων Δελτίων Παρακολούθησης Έργου / Υποέργου (ΤΔΠΕ/Υ) που υποβάλλονται από τους Τ.Δ. και τελικώς εισάγονται στο ΟΠΣ με ευθύνη της ΕΥΔ ως προς την αξιοπιστία τους,

5.5.2.1 Υποστήριξη από την ΕΥΔ προς τους Τελικούς Δικαιούχους

Οι κατηγορίες των Τ.Δ διαφέρουν αναλόγως του Μέτρου και είναι: (i) το Δημόσιο (ΥΠ-ΠΟ) για την πλειοψηφία των Πράξεων (λόγω της εθνικής νομοθεσίας περί πολιτιστικής κληρονομιάς), (ii) ΝΠΔΔ, (iii) ΝΠΙΔ, (iv) ΑΕ και (v) ΟΤΑ.

Από το ερωτηματολόγιο προς την ΕΥΔ συνάγεται ότι η αποτελεσματικότητα των Τ.Δ ποικίλλει, εξαρτάται δε από αντικειμενικά κριτήρια. Ορισμένοι Τ.Δ έχουν επαρκή εμπειρία σε ειδικά Έργα, αλλά παρουσιάζουν υπερσυσσώρευση που μπορεί να δημιουργήσει δυσχέρειες ανταπόκρισης στις υποχρεώσεις τους. Άλλοι Τ.Δ που ασχολούνται με εξειδικευμένα Έργα (π.χ. όπως είναι οι Τ.Δ πολιτιστικών Έργων Σύγχρονου Πολιτισμού ή θεματικών Μουσείων), αν και είναι δυνατόν να μην έχουν συγκεκριμένη εμπειρία, αντιμετωπίζουν, κατά πλειονότητα, τις υποχρεώσεις τους με υπευθυνότητα, προσφεύγοντας

σε υπηρεσίες του ιδιωτικού τομέα (project managers). Επομένως, ο τρόπος και η ένταση της υποστήριξης διαφέρει ή πρέπει να διαφέρει από ομάδα σε ομάδα Τ.Δ και από Τ.Δ σε Τ.Δ.

Αν ως μία από τις ενδείξεις αποτελεσματικότητας και ετοιμότητας των τελικώς επιλεγέντων Τ.Δ θεωρηθεί η ποιότητα των ΤΔΕ τους, αυτά, κατά γενικό κανόνα, δεν παρουσίασαν μείζονες αδυναμίες, εξ αιτίας καταφανώς της υποστήριξης εκ μέρους της ΕΥΔ (βλ. και ανωτέρω παρ. 5.2). Ωστόσο, υπήρξαν ορισμένα προβλήματα σχετικά με την αντίληψη της επιλεξιμότητας, της στρατηγικής, των στόχων κ.λπ. Π.χ., σε αρκετές περιπτώσεις δεν διακρίνεται επαρκώς η συνάφεια με τους στόχους του Ε.Π, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχει. Επίσης, παρατηρήθηκε, δυσκολία στην οργάνωση του Έργου (δομή υποέργων), την κατανομή σε διακριτά, τον καθορισμό και την οριοθέτηση επιλέξιμων ενεργειών-δαπανών, την αντίληψη και σωστή συμπλήρωση Δεικτών, τη μη υποβολή τεύχους παρουσίασης Έργου κ.λπ. Τα προβλήματα αυτά αντιμετωπίστηκαν με οδηγίες, διευκρινήσεις, επιτόπιες επισκέψεις και συνεργασίες (όπου απαιτείται και μετά και από συνεργασία της ΕΥΔ με την Αρχή Πληρωμής, το ΟΠΣ κ.λπ.), ώστε να μην επηρεάσουν στη συνέχεια την αποτελεσματικότητα της υλοποίησης.

Η μέχρι σήμερα εμπειρία από Έργα που σημειώνουν σημαντική υλοποίηση (Έργα εκτελούμενα με Εργολαβίες ή Αυτεπιστασίες του τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς των Μέτρων 1.1 και 1.2, των οποίων Τ.Δ είναι υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ), καταγράφει αξιοσημείωτη υποστήριξη εκ μέρους της ΕΥΔ, ιδίως όσον αφορά στην ωρίμανση των Έργων και στην επίλυση επί μέρους προβλημάτων κατά την υλοποίηση.

Ειδικότερα, οι χειριστές των Έργων βρίσκονται σε διαρκή επικοινωνία με όλους τους Τ.Δ, προβαίνοντας στις εξής ενέργειες:

- Οδηγίες, συστάσεις, διευκρινίσεις προφορικές και γραπτές.
- Οριοθέτηση επιλεξιμότητας ενεργειών και δαπανών.
- Ενημέρωση και αποστολή Εγκυκλίων προς τους Τ.Δ για τη διασφάλιση της συμβατότητας των Πράξεων / Έργων με τις Κοινοτικές πολιτικές και προτεραιότητες.
- Αποσαφήνιση υποχρεώσεων, ανάλυση σκοπιμότητας παροχής στοιχείων.
- Επίλυση προβλημάτων διαχειριστικής ή και δημοσιολογιστικής φύσης (συμπλήρωση πεδίων ΤΔΕ, Τριμηνιαίων Δελτίων, τροποποίηση ΤΔΕ, δομή ΤΔΕ, εφαρμογή δημοσιολογιστικών διατάξεων, κ.λπ.).
- Συνεργασία για διαλεύκανση θεμάτων, άρση εκκρεμοτήτων στη διάρκεια των επισκέψεων της ΕΥΔ στα έργα.
- Προσπάθεια για εποικοδομητική επικοινωνία και συνεργασία με διασφάλιση εμπιστοσύνης.

Η πολύ καλή γνώση των στελεχών της ΕΥΔ (λόγω των εξειδικευμένων προσόντων και της εκτεταμένης εμπειρίας τους σε Έργα του πεδίου της πολιτιστικής κληρονομιάς) τόσο της φύσης των Έργων και των προβλημάτων που μπορεί να αντιμετωπίσουν, όσο και των δυνατοτήτων και αδυναμιών των Τ.Δ. /

υπηρεσιών του ΥΠ-ΠΟ, συνέβαλε στο να προσαρμοστεί ακριβώς η υποστήριξη προς αυτούς στις συγκεκριμένες ανάγκες τους.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η ΕΥΔ συνεργάζεται στενά με την Επ-Πα, την ΕΥΔ του Γ'ΚΠΣ και την Αρχή Πληρωμής. Η συνεργασία μεταξύ τους είναι αποτελεσματική και τα όποια προβλήματα επιλύονται απρόσκοπτα.

Πέραν των ανωτέρω ενεργειών που εντάσσονται στις τυπικές υποχρεώσεις της ΕΥΔ, διαμορφώθηκε και γενικό πλαίσιο για την αποτελεσματική υλοποίηση των Έργων του Γ' ΚΠΣ, με εργασία υποδομής η οποία είναι διαχρονική και πολλαπλώς χρήσιμη. Σημειώνεται ότι ο ΣΑ χρησιμοποίησε συχνά το προϊόν αυτής της εργασίας (ιδίως τον Οδηγό Αυτεπιστασίας) προκειμένου να προσαρμόσει τη μεθοδολογία του στις ιδιαιτερότητες των Πράξεων και Έργων του παρόντος Ε.Π.

Αναλυτικότερα, η Ειδική Γραμματεία Προγραμμάτων και Έργων Ε.Ε., προκειμένου να ανταποκριθεί στο ιδιαίτερα αυξημένο βάρος και την αντίστοιχη σημαντική ευθύνη που έχει αναλάβει το ΥΠ.ΠΟ έναντι του Γ' ΚΠΣ, με την υποστήριξη του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης του ΥΠ-ΠΟ και τη συνδρομή της Μονάδας Α' της ΕΥΔ, προέβη σε ενέργειες υποστήριξης γενικής φύσεως, κυρίως υπέρ των Τ.Δ που υλοποιούν, απολογιστικά και δι' αυτεπιστασίας, αρχαιολογικά Έργα (αναστηλώσεις, ανασκαφές, στερεώσεις, συντηρήσεις αρχαίων και Μνημείων, διαμορφώσεις Αρχαιολογικών Χώρων, μουσειακές εργασίες εν γένει, επισκευές, μετασκευές). Η υποστήριξη προς τους Τ.Δ αφορούσε ευρύ φάσμα ενεργειών, όπως:

A) Σύνταξη Οδηγού Αυτεπιστασίας

Η σύνταξη του Οδηγού κρίθηκε απαραίτητη τόσο για τις Υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ, προκειμένου να γίνει συστηματική παρουσίαση του σχετικού νομικού πλαισίου και ορθή εφαρμογή του Π.Δ. 99/92 για τη μελέτη και εκτέλεση αρχαιολογικών εν γένει Έργων, όσο και για τις ΕΥΔ του Ε.Π «Πολιτισμός» και των ΠΕΠ, ώστε να μπορούν με ενιαίο τρόπο να παρακολουθούν και να ελέγχουν τα Έργα τους.¹³ Επίσης κρίθηκε απαραίτητο όλα τα δικαιολογητικά/ έγγραφα που αφορούν τα στάδια υλοποίησης ενός Έργου δι' Αυτεπιστασίας (έναρξη, εξέλιξη, περαίωση) να συστηματοποιηθούν, ώστε να ικανοποιούν τους νέους Κανονισμούς και τους νέους μηχανισμούς διαχείρισης και ελέγχου του Γ ΚΠΣ. Οι Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ. τηρούν σχολαστικά τον «Οδηγό» και έχουν διευκολυνθεί σημαντικά από τα υποδείγματα όλων των τυποποιημένων εγγράφων που απαιτούνται σε κάθε στάδιο. Συγχρόνως, ο «Οδηγός» διαμόρφωσε το πλαίσιο της συνεργασίας του ΥΠ.ΠΟ με τις ΕΥΔ των ΠΕΠ, για την ένταξη των Έργων τους.¹⁴

¹³ Η εκτέλεση έργων δι' αυτεπιστασίας, η οποία αποτελεί την καθιερωμένη μέθοδο για τη μελέτη και την υλοποίηση των επεμβάσεων επί Μνημείων και εντός Αρχαιολογικών Χώρων, διέπεται από απολύτως εξειδικευμένο και πολύ συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο, λόγω της μοναδικότητας των Μνημείων, κινητών ή μη, και της επιστημονικής και καλλιτεχνικής φύσης των έργων που εκτελούν οι φορείς του ΥΠ.ΠΟ.

¹⁴ Ο Οδηγός παρουσιάστηκε στους προϊστάμενους και τα στελέχη των κεντρικών και ειδικών περιφερειακών Διευθύνσεων του ΥΠ-ΠΟ και των εποπτευόμενων Νομικών Προσώπων (259 άτομα), στη διάρκεια 5 συναντήσεων εργασίας στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Η εμπλουτισμένη με παρατηρήσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια των συναντήσεων, τελική μορφή του «Οδηγού» απεστάλη με Εγκύκλιο στις Υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ και στις Περιφέρειες. Επίσης, ο «Οδηγός» έχει δημοσιευτεί και στην ιστοσελίδα του Ε.Π Πολιτισμός.

Β) Σύνταξη Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας (Σ.Α.Υ.)-Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.)

Η υποβολή σχεδίου ασφάλειας και υγείας αποτελεί απαίτηση του Γ' ΚΠΣ. Στο πλαίσιο της υποστήριξης των Υπηρεσιών του ΥΠ-ΠΟ που υλοποιούν αρχαιολογικά Έργα με Αυτεπιστασία, συντάχθηκε «Οδηγός Ασφάλειας και Υγείας Αρχαιολογικών Έργων που εκτελούνται με Αυτεπιστασία», συνοδευόμενος από σχετικό Σ.Α.Υ. (Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας) και Φ.Α.Υ. (Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας). Ο «Οδηγός Ασφάλειας και Υγείας» στηρίχθηκε σε μελέτη που ανατέθηκε σε ειδικούς από την Ειδική Γραμματεία και έλαβε την οριστική του μορφή μετά από επεξεργασία με βάση τις ιδιαιτερότητες και εξειδικευμένες ανάγκες των αρχαιολογικών Έργων. Προκειμένου μάλιστα να αποτελέσει εύχρηστο βοήθημα για τις Υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ που εκτελούν έργα Αυτεπιστασίας στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ, περιλαμβάνει κατάλογο εργασιών που ταυτίζονται απόλυτα με τα διακριτά τμήματα του «Οδηγού Αυτεπιστασίας», τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στα ΤΔΕ. Το σχετικό Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (Σ.Α.Υ.) είναι επίσης κατάλληλα προσαρμοσμένο, σε τρόπο ώστε οι Υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ να μπορούν εύκολα και με ενιαίο τρόπο να το διαμορφώνουν για κάθε Έργο και να το υποβάλουν στις αντίστοιχες ΕΥΔ τόσο του Ε.Π «Πολιτισμός» όσο και των ΠΕΠ.¹⁵

Γ) Σύνταξη Βιβλίου αναλυτικής καταγραφής χρηματοοικονομικών ενεργειών πράξεων

Μία ακόμα ενέργεια υποστήριξης των Υπηρεσιών του ΥΠ-ΠΟ ήταν η σύνταξη εξειδικευμένου Βιβλίου Αναλυτικών Καταγραφών Χρηματοοικονομικών Ενεργειών Πράξεων για τα αρχαιολογικά Έργα. Το Β.Α.Κ.Χ.Ε.Π. διαμορφώθηκε από τον Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης, με βάση τις Γενικές Οδηγίες του ΥΠ-ΟΙΚ. και τις ειδικές ανάγκες των αρχαιολογικών Έργων των εκτελουμένων δι' Αυτεπιστασίας, αποτελώντας χρήσιμο εργαλείο για τις υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ, οι οποίες διαθέτουν πλέον ενιαίο τρόπο καταγραφής των οικονομικών ενεργειών των Έργων.¹⁶

Επειδή οι στόχοι του προγράμματος του Ε.Π. Πολιτισμός συμπληρώνονται και από την υλοποίηση δύο άλλων Προγραμμάτων (ΚτΠ - Κατάρτιση & Απασχόληση), είναι αναγκαίος ο συντονισμός του σχεδιασμού, της υλοποίησης, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης. Οι ενέργειες συντονισμού με τα δύο προαναφερόμενα Προγράμματα γίνονται μέχρι σήμερα με ευθύνη της Ειδικής Γραμματείας. Όσον αφορά στο συντονισμό των διαδικασιών σχεδιασμού και ένταξης Έργων των Υπηρεσιών του ΥΠ-ΠΟ στα ΠΕΠ ανήκει στην ευθύνη της ΕΥΔ. Η υλοποίηση των Έργων παρακολουθείται, αφενός, με τα ΜΜΔΔ και τα ΤΔΠΕ/Υ, τα οποία κοινοποιούνται στην Ειδική Γραμματεία και, αφετέρου, με επιτόπιες επισκέψεις και συνεργασία με τους Τ.Δ, προκειμένου να επιλύονται τα όποια προβλήματα.

5.5.2.2 Έλεγχος των Μηνιαίων και Τριμηνιαίων Δελτίων – Εισαγωγή στο ΟΠΣ

Οι κανόνες για τη συλλογή των στοιχείων περιλαμβάνονται στις Διατάξεις Εφαρμογής. Με Κοινή Υπουργική Απόφαση καθορίστηκε ότι για τη σωστή και έγκυρη πορεία εκτέλεσης του Φυσικού και Οικονομικού

¹⁵ Ο «Οδηγός Ασφάλειας και Υγείας» με τα σχετικά υποδείγματα Σ.Α.Υ. και Φ.Α.Υ. βρίσκονται στην ιστοσελίδα της Δ.Α, ενώ με εγκύκλιο του Υπουργού ΥΠ-ΠΟ κοινοποιήθηκε σε όλες τις Υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ, στο ΥΠ-ΟΙΚ. και στους Γ. Γ. των Περιφερειών.

¹⁶ Το Β.Α.Κ.Χ.Ε.Π. έχει δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του Ε.Π. Πολιτισμός. Τόσο ο «Οδηγός Ασφάλειας και Υγείας», όσο και το Β.Α.Κ.Χ.Ε.Π., παρουσιάστηκαν σε συνάντηση εργασίας, στην οποία συμμετείχαν όλοι οι προϊστάμενοι των Κεντρικών και Περιφερειακών Υπηρεσιών.

κονομικού Αντικειμένου των ενταγμένων Πράξεων / Έργων υποβάλλονται από τους Τ.Δ. ΜΔΔΔ και ΤΔΠΕ/Υ, τα στοιχεία των οποίων καταχωρούνται στο ΟΠΣ, με ευθύνη της ΕΥΔ ως προς την αξιοπιστία τους.

Η χρήση των ΤΔΠΕ/Υ αποτελεί ουσιαστική βελτίωση των διαδικασιών παρακολούθησης των Έργων, καθώς εξασφαλίζει συνεχή ροή χρήσιμων πληροφοριών σχετικών με το Φυσικό Αντικείμενο, τις διαδικασίες υλοποίησης, τα προβλήματα που ανακύπτουν και τις λύσεις που δίνονται.

Κρίσιμο ζήτημα είναι η πληρότητα και η αξιοπιστία των στοιχείων που καταγράφουν οι Τ.Δ. Από την μέχρι εμπειρία προκύπτει ότι οι Τ.Δ έχουν ανταποκριθεί ικανοποιητικά στην υποχρέωση για υποβολή των ΜΔΔΔ, ενώ χρειάστηκε μεγαλύτερη προσπάθεια εκ μέρους της Μονάδας Β' για να ομαλοποιηθεί η ροή των ΤΔΠΕ/Υ για το σύνολο των ενταγμένων Έργων. Προβλήματα παρατηρήθηκαν κυρίως όσον αφορά στη συμπλήρωση κάποιων πεδίων (π.χ. διακριτών). Για την αντιμετώπισή τους δόθηκαν τηλεφωνικές οδηγίες και διευκρινήσεις, ενώ στάλθηκαν και Εγκύκλιοι. Σχεδόν όλοι οι Τ.Δ είναι συνεπείς στις προθεσμίες για την υποβολή των ΜΔΔΔ, ενώ στις προθεσμίες για τα ΤΔΠΕ/Υ, ανταποκρίνεται η πλειονότητα αυτών. Επιπροσθέτως, υπήρξε ανταπόκριση από τους Τ.Δ στο αίτημα της ΕΥΔ για βελτίωση της πληρότητας των Τριμηνιαίων. Επισημαίνεται ότι ορισμένα ΤΔΠΕ/Υ είναι υποδειγματικά, όπως είχε την ευκαιρία να διαπιστώσει ο ΣΑ κατά την εκπόνηση των case – study Έργων.

Προσέγγιση του ποσοστού φυσικής υλοποίησης σε επίπεδο Έργου / Υποέργου δεν προβλέπεται στα ΤΔΠΕ/Υ. Ωστόσο είναι διαθέσιμη, κατά κανόνα, η λεπτομερής ποιοτική περιγραφή των υλοποιηθέντος Φυσικού Αντικειμένου. Σημειώνεται ότι, όπως διαπιστώθηκε κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας της Ενδιάμεσης Έκθεσης, οι επιβλέποντες, σε συνεργασία με την ΕΥΔ, είναι απολύτως σε θέση να εκτιμήσουν το ποσοστό φυσικής υλοποίησης του Έργου / Υποέργου, επομένως, θα μπορούσε να προστεθεί και η πληροφορία αυτή στα ΤΔΠΕ/Υ, πράγμα που θα διευκόλυνε την εργασία τόσο του ΣΑ, όσο και της ΕΥΔ, ενώ ταυτόχρονα θα ήταν και ένα αξιόπιστο στοιχείο ενημέρωσης της ιεραρχίας. Όσον αφορά στην εκτίμηση της δημιουργίας απασχόλησης, διαφαίνεται από τα στοιχεία που συγκέντρωσε ο ΣΑ ότι ο τρόπος προσέγγισης δεν είναι πάντα ομοιογενής, ενώ συχνά διακρίνεται υποτίμηση της σημασίας της. Για τους λόγους αυτούς, θα ήταν σκόπιμο να διοργανωθούν ημερίδες επί των ανωτέρω θεμάτων προκειμένου να εξασφαλιστεί πληρότητα, ποιότητα και ομοιογένεια της προσέγγισης.

Όσον αφορά στην πληρότητα του ελέγχου των ΤΔΠΕ/Υ, εντοπίστηκε απουσία ελέγχου του μεγέθους του ενταγμένου Φυσικού Αντικειμένου, το οποίο έχει υπερβεί σε πολύ μεγάλο βαθμό του ποσοτικούς στόχους των Κ-Π / Δεικτών του 2006 (βλ. παρ. 3.3.1.1). Η ΕΥΔ, απαντώντας σε σχετική ερώτηση του Ερωτηματολογίου του Σ.Α, θεωρεί ότι «είναι πιθανό οι τιμές των Δεικτών στα ΤΔΕ να μην απεικονίζουν με ακρίβεια το προς υλοποίηση Φυσικό Αντικείμενο, οπότε να χρειάζεται διόρθωση των ΤΔΕ με πιο ορθά ποσοτικά στοιχεία, χωρίς πραγματική τροποποίηση του Φυσικού Αντικειμένου. Σε περίπτωση που δεν διαπιστωθούν λάθη στα ΤΔΕ, θα πρέπει να επανεκτιμηθούν οι ποσοτικοί στόχοι του Προγράμματος και να απαιτηθεί, πιθανόν, τροποποίηση του Σ.Π.»

Μετά από την επισήμανση του προβλήματος στο Σχέδιο της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης και την πρόταση για επανέλεγχο τον ΤΔΕ / ΤΔΥ έχουν ληφθεί τα αναγκαία προς τούτο Μέτρα (αποστολή Εγκυκλίου προς τους Τ.Δ) και επίκειται ο επανέλεγχος (βλ. σχετικώς Κεφάλαιο 3)

Το πρόβλημα είχε προκύψει από την απουσία παρακολούθησης σε επίπεδο Κ-Π / Δεικτών Επίδοσης, οφείλεται δε στον τρόπο λειτουργίας και ενημέρωσης του ΟΠΣ. Επομένως, οι υπερβάσεις ή αντιστρόφως το κενό εντάξεων Φυσικού Αντικείμενου στις Κ-Π/ Δείκτες επίδοσης δεν είναι δυνατόν να παρακολουθεί από το επίσημο Εργαλείο παρακολούθησης του Γ'ΚΠΣ. Εν τω μεταξύ, το πρόβλημα έχει αντιμετωπιστεί εσωτερικά, επειδή, λόγω των αναγκών της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης, έχει διαμορφωθεί από το ΣΑ σε συνεργασία με την Μονάδα Α', στατιστική Βάση ικανή να πληροφορεί για το Φυσικό Αντικείμενο σε επίπεδο Κ-Π/Δείκτη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-3: ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΕΤΗΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ													
ΕΠ ΚΩΔΙΚΟΣ	Ε.Π.	ΠΛΗΘΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ 31.12.2002	Π/Υ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ 31.12.2002	ΠΛΗΘΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΠΕΡΑΤΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 30.06.2003)	Π/Υ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΠΕΡΑΤΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 30.06.2003)	ΠΛΗΘΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕ 3ΜΗΝΙΑΙΟ ΜΕΤΑΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ	Π/Υ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕ 3ΜΗΝΙΑΙΟ ΜΕΤΑΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕ 3ΜΗΝΙΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ 2ο 2003	Π/Υ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕ 3ΜΗΝΙΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ 2ο 2003	ΠΛΗΘΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕ 3ΜΗΝΙΑΙΟ ΜΕΤΑΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ 2ο 2003	Π/Υ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕ 3ΜΗΝΙΑΙΟ ΜΕΤΑΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ 2ο 2003	Π/Υ ΕΡΓΩΝ ΜΕ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜ ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ Π/Υ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΜΕ ΣΥΜΠΛ. ΤΕΧΝ. Δ.ΔΕΛΤΙΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ		71	386.302.285	2	17.812.032	0	0	63	356.340.937	0	0,00	356.340.937	92,24

Η ποιότητα του Συστήματος Παρακολούθησης αποτιμάται βάσει του ποσοστού των Έργων (σε χρηματοδοτική αξία) που παρακολουθούνται με ετήσια χρηματοδοτικά στοιχεία και στοιχεία παρακολούθησης, σε σύγκριση με τον στόχο που έχει τεθεί (100 % των ενταγμένων έργων). Μέχρι 31/12/2002 έχουν παρακολουθηθεί, με ΜΔΔΔ και ΤΔΠΕ/Υ, Έργα των οποίων ο προϋπολογισμός αντιστοιχεί στο 92,24% του συνολικού προϋπολογισμού των ενταγμένων Έργων. Το αντίστοιχο ποσοστό για το 2ο τρίμηνο του 2003 ανέρχεται σε 100% για όλα τα Έργα, εκτός εκείνων του Μ.1.1 των οποίων το ποσοστό είναι 93,3%.

5.5.2.3 Διαχειριστικά εργαλεία

Η καθιέρωση του ΟΠΣ αποτελεί σημαντική καινοτομία. Από τη διαλογή των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο προς την ΕΥΔ προκύπτει ότι:

- Η λειτουργία του ΟΠΣ διευκολύνει το έργο της, αν και επισημαίνεται ότι το ΟΠΣ δεν δίνει στοιχεία ανά Δείκτη επίδοσης (ενώ ζητούνται για τις αναφορές και τις εκθέσεις), δεν συνδέει τα στοιχεία με τη ΣΑΕ (ώστε να παρακολουθείται η ροή χρηματοδότησης) και δεν βοηθά στις εκτιμήσεις.
- Η πρόσληψη πληροφοριών βελτιώθηκε σημαντικά με το Discoverer.

- Η εκπαίδευση του προσωπικού που είναι επιφορτισμένο με το χειρισμό του ΟΠΣ εκτιμάται ως επαρκής.
- Ο μηχανισμός στήριξης που έχει δημιουργήσει το ΥΠΕΘΟ (Κεντρικό Γραφείο ΟΠΣ) είναι αποτελεσματικός.
- Η συνεργασία με το Κεντρικό Γραφείο ΟΠΣ είναι καλή.

Το πρόβλημα της Υπηρεσίας εντοπίστηκε στο ότι δεν υπάρχει πληροφορικός για να την στηρίζει στην καθημερινή εργασία.

Τα Εργαλεία διαχείρισης, όπως ορίζονται στις Εγκυκλίους της ΕΥΔ του Γ' ΚΠΣ, χαρακτηρίστηκαν εν γένει ως «σαφή», επισημάνθηκε όμως ότι «συνήθως στέλλονται με κάποια καθυστέρηση ως προς το χρόνο γένεσης των προβλημάτων. Σε ειδικές περιπτώσεις, «συντάσσει εργαλεία διαχείρισης η Υπηρεσία». Παρ' όλα αυτά, διαπιστώθηκε ότι απαιτείται και πρόσθετο σύστημα ως διαχειριστικό Εργαλείο.

Το τελευταίο αυτό σημείο των διαπιστώσεων της ΕΥΔ αξίζει ιδιαίτερης προσοχής. Ήδη στο Σχέδιο της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης, είχε επισημανθεί ότι «οι όποιες ad hoc πρόοδοι συντελέστηκαν επ' ευκαιρία της Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης (π.χ. κατασκευή στατιστικής Βάσης για την παρακολούθηση του Φυσικού Αντικειμένου σε επίπεδο Κ-Π/Δεικτών), δεν αρκούν ενόψει της ανάγκης για διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου και συνεκτικού διαχειριστικού συστήματος που θα λειτουργεί βάσει συγκεκριμένων κατευθύνσεων, concepts, τεχνικών και Εργαλείων διαχείρισης». Επιπροσθέτως, στο βαθμό που θα προχωρά η υλοποίηση, θα τίθενται θέματα παρακολούθησης του κόστους, αντιμετώπισης ενδεχόμενων χρηματοδοτικών προβλημάτων για την ολοκλήρωση του - υπερενταγμένου κατά περίπτωση - Φυσικού Αντικειμένου, επισταμένης παρακολούθησης των Τ.Δ των Έργων του Σύγχρονου Πολιτισμού, τα οποία δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν ad hoc και χωρίς την ύπαρξη εξειδικευμένων Εργαλείων.

Ως τελικό συμπέρασμα, σημειώνεται ότι μείζον κριτήριο για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας της παρακολούθησης αποτελεί η εντυπωσιακά υψηλή επίτευξη των Δεικτών του Σ.Π, για την πρώτη προγραμματική ημiperίοδο (2000-03), όπως διεξοδικά αναλύθηκε στο Κεφάλαιο 4.

Ωστόσο, δεν μπορεί να αγνοηθεί ότι αυτή η επιτυχία συντρέχει με την ολοσχερή ανατροπή της στρατηγικής του Προγράμματος και της ισορροπίας μεταξύ των Α.Π, γεγονός που διακυβεύει τη συνοχή του και προοικονομείται, εφόσον δεν ληφθούν έγκαιρα διορθωτικά μέτρα, τη μη επίτευξη του πρώτου γενικού στόχου του Προγράμματος που έγκειται στην «ισόρροπη διαρθρωτική παρέμβαση στους τομείς της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και του Σύγχρονου Πολιτισμού».

Είναι, όμως, γεγονός ότι η διατάραξη της ισορροπίας μεταξύ Α.Π προήλθε από τη μη ένταξη του κρίσιμου για τον Α.Π 2, τόσο από χρηματοδοτική όσο και από ποιοτική άποψη, Συνεδριακού και Πολιτιστικού Κέντρου Αθηνών, που οφειλόταν σε εξωγενείς παράγοντες, οι οποίοι υπερέβαιναν της αρμοδιότητας και της δυνατότητας παρέμβασης της ΕΥΔ. Αυτή η εξέλιξη, σε συνδυασμό με τους εξαιρετικά αργούς ρυθμούς υλοποίησης του αντίστοιχου Κέντρου της Θεσσαλονίκης, προκάλεσαν τη δραστική διολίσθηση του Α.Π 2.

Όσον αφορά, στην καθυστέρηση εντάξεων Έργων στο Μ.2.1 (ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων Σύγχρονου Πολιτισμού), η ΕΥΔ απάντησε στο σχετικό ερώτημα του ΣΑ ότι: «η συσσώρευση πολλών αιτημάτων για γνωμοδότηση στη Κεντρική ΕΥΔ, οδηγεί σε καθυστέρηση παροχής γνωμοδοτήσεων με επακόλουθο τις καθυστερήσεις στη ροή των εντάξεων, δεδομένου ότι, αφενός, απαιτείται σύμφωνη γνώμη της για έργα με έσοδα και, αφετέρου, η εφαρμογή της άμεσης αξιολόγησης δεν επιτρέπει υπερβάσεις των προτεραιοτήτων. Η ανάγκη παρακολούθησης της ταυτόχρονης έναρξης υλοποίησης των ήδη ενταγμένων έργων, οδηγούσε σε καθορισμό παράλληλων ή και επάλληλων προτεραιοτήτων εργασιών της ΕΥΔ, δεδομένων των αυξημένων απαιτήσεων του Γ΄ ΚΠΣ. Ειδικά για το Μέτρο 2.2 η διαφαινόμενη ανάγκη και σκοπιμότητα αναμόρφωσης του ΕΠ απαιτούσε πολλαπλές διερευνήσεις και αναλύσεις».

Θα μπορούσε κανείς να προσθέσει ότι η έλλειψη ειδικότερης διερεύνησης των αναγκών της χώρας σε πολιτιστικές υποδομές Σύγχρονου Πολιτισμού, σε συνδυασμό με την ανάγκη να εξασφαλιστεί, κατά το δυνατόν, η αποτελεσματική υλοποίηση των Έργων από Τ.Δ, συχνά χωρίς προηγούμενη εμπειρία σε ομοειδή Έργα, συνέβαλαν σε ακόμη μεγαλύτερη καθυστέρηση από όση δικαιολογούσαν οι ανωτέρω αντικειμενικοί παράγοντες.

5.6 ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Η διασφάλιση της συμβατότητας προς τις κοινοτικές πολιτικές και η εφαρμογή των κανόνων περί ανταγωνισμού, δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών καθώς και πληροφόρησης και δημοσιότητας αποτελεί θεσμοθετημένη αρμοδιότητα της ΕΥΔ.

Ο σχεδιασμός του Ε.Π, η εξειδίκευση του στο Σ.Π και τα κριτήρια επιλογής Κ-Π και Έργων έγιναν με γνώμονα τους νέους Κανονισμούς της Ε.Ε. για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και τον Κανονισμό 1685/00 για την θέσπιση λεπτομερών κανόνων επιλεξιμότητας των δαπανών των ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από τα Δ.Τ, με στόχο, μεταξύ άλλων, τη διασφάλιση της συμβατότητας προς τις κοινοτικές πολιτικές, καθώς και την τήρηση των κανόνων περί ανταγωνισμού, δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, πληροφόρησης και δημοσιότητας. Η ΕΥΔ παρακολουθεί την εξέλιξη των ανωτέρω πολιτικών και μεριμνά για τις αναγκαίες προσαρμογές των παρεμβάσεων του Ε.Π προς αυτές. Θα πρέπει, επίσης, να σημειωθεί ότι το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο έχει εναρμονιστεί με τις αντίστοιχες Οδηγίες της Ε.Ε. ως προς την τήρηση των κανόνων περί συμβάσεων, προμηθειών, υπηρεσιών και έργων.

Η ΕΥΔ διασφαλίζει την τήρησή από τους Τ.Δ. των δεσμευτικών κανόνων του θεσμικού πλαισίου πριν την ένταξη Έργων με εξέταση της συμβατότητας τους προς τις κοινοτικές πολιτικές, η οποία είναι, άλλωστε, κριτήριο αξιολόγησης και ένταξης στο Ε.Π. Η τήρηση των ανωτέρω κανόνων παρακολουθείται κατά τη διάρκεια της υλοποίησης με συνεχή επικοινωνία της Μονάδας Β' με τους Τ.Δ, διενέργεια των επιβεβλημένων ελέγχων από την Μονάδα Γ' και αποστολή στους δικαιούχους των Πράξεων αναλυτικών οδηγιών σχετικά με την υποχρέωση τήρησης των Κοινοτικών Κανονισμών και της Κοινοτικής και Εθνικής Νομοθεσίας για το περιβάλλον, την ισότητα των δύο φύλων και τις ίσες ευκαιρίες.

Κατά τη διάρκεια της διετίας 2001 – 02, εστάλη σειρά εγκυκλίων στους Τελικούς Δικαιούχους, ενημερώνοντας τους για όλα τα σχετικά με την τήρηση της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας θέματα. Οι εν λόγω Εγκύκλιοι αναφέρονται λεπτομερώς στην Ετήσια Έκθεση της ΕΥΔ. Στις συνεντεύξεις των Τ.Δ υπογραμμίζεται ότι υπήρξε και υπάρχει πλήρης στήριξη όσον αφορά στην ενημέρωσή τους για τις κοινοτικές πολιτικές και την κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων τους.

Στον τομέα των οριζόντιων προτεραιοτήτων, η ΕΥΔ, σε συνεργασία με τον ΣΑ, παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την εξέλιξη της απασχόλησης και της ισότητας των ευκαιριών, με αποστολή ερωτηματολογίων στους Τ.Δ. Ήδη στην Ετήσια Έκθεση του 2002, αναφέρονταν λεπτομερή στοιχεία για τη δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης, ενώ στο draft της Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης (30/12/2002), υπήρχαν και στοιχεία για την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών στην απασχόληση, τα οποία είχαν συγκεντρωθεί από το ΣΑ σε συνεργασία με την ΕΥΔ, για την εκπόνηση case – study. Το αυτό συνέβη και στο αντίστοιχο case- study της παρούσας Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης. Όσον αφορά στις λοιπές οριζόντιες προτεραιότητες, όπως ήδη έχει αναφερθεί, η μεν νομοθεσία για το περιβάλλον τηρείται απαρεγκλίτως, η δε επίπτωση των Πράξεων στην ανταγωνιστικότητα θα εκτιμηθεί μετά την ολοκλήρωση των Έργων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

6 ΠΟΙΟΤΙΚΗ & ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06

6.1 Η ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Η επαναθεώρηση της ex ante αξιολόγησης έδειξε ότι ορθώς είχαν διαγνωστεί τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες και οι δυνατότητες του ελληνικού πολιτιστικού τομέα. Ο εμπλουτισμός και η εμπάθουση της ανάλυσης που επιχειρήθηκε εν όψει της Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης, κατέγραψαν ορισμένα επί πλέον ενδιαφέροντα σημεία, η σύνοψη των οποίων παρατίθεται κατωτέρω.

- Ο ελληνικός πολιτιστικός τομέας δέχεται «μηνύματα» προσαρμογής στις εξελίξεις της διεθνοποιημένης και ανταγωνιστικής πολιτιστικής αγοράς. Τα κυριότερα από αυτά σχετίζονται με την ανάδειξη των σημαντικών κοινωνικοοικονομικών και τεχνολογικών παραμέτρων του πολιτιστικού τομέα, κυρίως δε με την εξέχουσα επίδοσή του στη δημιουργία απασχόλησης, η οποία προκύπτει από όλες τις διαθέσιμες εμπειρικές μελέτες και αξιολογήσεις. Δεν είναι άσχετο επί του προκειμένου το ενδιαφέρον με το οποίο παρακολουθεί η Ευρ. Επιτροπή τις εξελίξεις στο πεδίο της πολιτιστικής απασχόλησης, ούτε η επιλεξιμότητα παρεμβάσεων πολιτιστικού περιεχομένου σε όλα τα επιδεικτικά προς τούτο Ε.Π του Γ' ΚΠΣ και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών (ΠΕΠ, Ε.Π: «Ανταγωνιστικότητα», Ε.Π: «Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαιθρου», Ε.Π: «ΚΤΠ», Ε.Π: «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση», Ε.Π: των Πρωτοβουλιών «Interreg III», «Leader+», «Equal» και «Urban»). Παράλληλα και ταυτόχρονα, παρατηρείται βαθμιαία διεύρυνση του περιεχομένου του «πολιτιστικού προϊόντος» προς όλο και περισσότερο «εμπορεύσιμες» μορφές ακόμη και στο πεδίο της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, αν και σ' αυτήν την περίπτωση με πλέον ήπιο και έμμεσο τρόπο. Συναφής είναι και ο εμπλουτισμός της ορολογίας, καθώς η σχετική βιβλιογραφία βρίθει όρων όπως «πολιτιστική οικονομία», «οικονομοποίηση του πολιτισμού», «πολιτισμοποίηση της οικονομίας», «ψηφιοποιημένος πολιτισμός» (digital culture), κ.λπ.
- Αν και η απουσία πλήρους και συστηματικής στατιστικής παρακολούθησης – και όχι μόνο στην Ελλάδα - δυσχεραίνει τη σαφή οριοθέτηση του πολιτιστικού τομέα έναντι άλλων τομέων (της βιομηχανίας και των υπηρεσιών), επομένως και την ακριβή εκτίμηση των επιδόσεων του, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το πολιτιστικό προϊόν βρίσκεται στο επίκεντρο της ανταγωνιστικότητας διεθνώς, η δε ανάπτυξή του συμβάλλει καθοριστικά στην τόνωση των εθνικών οικονομιών. Είναι ενδεικτικό ότι οι πιο δυναμικοί κλάδοι του, σχετιζόμενοι κυρίως με τον «ψηφιοποιημένο πολιτισμό», υιοθετούν με αξιοσημείωτη προσαρμοστικότητα τις νομοτέλειες της ελεύθερης οικονομίας, εμφανίζοντας status βιομηχανίας, ολιγοπωλιακής δομής αγοράς και γεωγραφικής συγκέντρωσης στις ανεπτυγμένες περιοχές του πλανήτη, όπου παρατηρείται εκρηκτική ανάπτυξη της κατανάλωσης άτυπων και συμβολικών αγαθών. Συνάγεται ότι η τοποθέτηση του πολιτισμού από το Γ' ΚΠΣ στο

πλαίσιο των παρεμβάσεων της «ποιότητας ζωής» είναι αναντίρρητα, αλλά μόνον εν μέρει, ορθή, καθώς ο πολιτιστικός τομέας μπορεί να συμβάλει πολλαπλώς στην επίτευξη των στόχων της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, ιδίως μέσω της αξιοποίησης του μείζονος συγκριτικού πλεονεκτήματος της χώρας στο πεδίο της Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Υπογραμμίζεται ότι ο αποσυσχετισμός μεταξύ, αφενός, των μακροοικονομικών πολιτικών που επιχειρούνται στον οριζόμενο ως αναπτυξιακό τομέα και, αφετέρου, της πολιτιστικής πολιτικής και του πολιτιστικού τομέα, δεν προάγει την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Πολιτιστικής Κληρονομιάς της χώρας, ούτε δημιουργεί το κατάλληλο πλαίσιο για την ανάπτυξη του Σύγχρονου Πολιτισμού.

- Η ex ante αξιολόγηση είχε ορθώς υπογραμμίσει ότι οι οικονομικές και κοινωνικές παράμετροι του διαθέσιμου πολιτιστικού πόρου τυγχάνουν λίγης προσοχής στην Ελλάδα. Η παρούσα ανάλυση επιβεβαιώνει την ανωτέρω διαπίστωση. Πράγματι, η πολιτιστική κληρονομιά σποραδικά και απρογραμμάτιστα έχει συμβάλει στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, ενώ μόνον πολύ πρόσφατα επιχειρείται διαφοροποίηση και εμπλουτισμός - μικρής έκτασης πάντως - της τουριστικής προσφοράς μέσω της προώθησης αυτόνομων θεματικών μορφών τουρισμού με επίκεντρο τον πολιτισμό. Επιπροσθέτως, πρέπει να επισημανθεί ότι η Πολιτιστική Κληρονομιά έχει «αξιοποιηθεί» κυρίως ως πλεονέκτημα του συμβατικού τουριστικού προτύπου (ήλιος - θάλασσα - κάποιες πολιτιστικές διαδρομές και δρώμενα), συχνά χωρίς σεβασμό και μέριμνα για την αειφορία της. Ωστόσο, ο ανταγωνισμός, μεταξύ των Μεσογειακών τουριστικών προορισμών στρέφεται όλο και περισσότερο προς την αξιοποίηση της «πολιτιστικής φέρουσας ικανότητας» για λόγους που σχετίζονται με τη διεύρυνση της τουριστικής πελατείας προς ομάδες εξειδικευμένων ενδιαφερόντων, οι οποίες είναι ή πρέπει να είναι λιγότερο ευεπίφορες στους παράγοντες που επηρεάζουν την κατανάλωση των συνήθων τουριστικών υπηρεσιών (όπως είναι, π.χ., οι στρατηγικές των Tour Operators, οι ταξιδιωτικές Οδηγίες, η ανταγωνιστικότητα που βασίζεται στις τιμές, κλπ.). Είναι χαρακτηριστικό, από αυτήν την άποψη ότι, ενώ ο αντίκτυπος στα μεγέθη της ελληνικής οικονομίας από την επιδείνωση του διεθνούς κλίματος κατά τη διετία 2000-2002 δεν υπήρξε σημαντικός, το ισοζύγιο πληρωμών και ιδιαιτέρως οι ταξιδιωτικές εισπράξεις εμφάνισαν σοβαρή μείωση λόγω της σωρευτικής επίδρασης του δυσμενούς εξωτερικού περιβάλλοντος και της μείωσης της ανταγωνιστικότητας σε σχέση με τις τιμές. Τέλος, δεν φαίνεται να έχει συνειδητοποιηθεί ότι ο πολιτιστικός τομέας συγκαταλέγεται μεταξύ εκείνων με τις μεγαλύτερες επιδόσεις στη δημιουργία απασχόλησης, γεγονός που επισημαίνει τη σημασία του για την αντιμετώπιση του κορυφαίου προβλήματος της ελληνικής οικονομίας που είναι η ανεργία. Ενδεικτικό είναι επί του προκειμένου ότι το ισχύον ΕΣΔΑ πουθενά δεν μνημονεύει την πολιτιστική απασχόληση, γεγονός αξιοσημείωτο καθώς τα ΕΣΔΑ των ετών 1999 και 2000, περιλάμβαναν ρητές σχετικές αναφορές.

Από την επανεξέταση της υφισταμένης κατάστασης στα τρία πεδία παρέμβασης του Ε.Π «Πολιτισμός» 2000-06 (Α.Π 1: Μουσεία, Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία, Α.Π 2: Σύγχρονος Πολιτισμός) προέκυψαν αξιοσημείωτα συμπεράσματα, αφενός, εξειδικευμένα ανά πεδίο και, αφετέρου οριζόντια:

Μουσεία

- Παρά τις αναμφισβήτητες προόδους που έχουν συντελεστεί την τελευταία τριακονταετία στον χώρο των Μουσείων, αληθεύει η διαπιστωθείσα από την ex ante αξιολόγηση μεγάλου εύρους αναντιστοιχία μεταξύ, αφενός, του τεράστιου αποθέματος εκθεμάτων που συσσωρεύονται στις προθήκες και τις αποθήκες των Μουσείων, και, αφετέρου, του χαμηλού βαθμού έκθεσης, αξιοποίησης και προβολής του. Αυτό το απόθεμα μάλιστα αυξάνει συνεχώς και με γρήγορους ρυθμούς ως συνέπεια κυρίως του μεγάλου αριθμού δημοσίων Έργων που εκτελούνται και των παρελκομένων ανασκαφικών εργασιών, αλλά και της εν γένει κατασκευαστικής δραστηριότητας. Η παρέμβαση του Β' ΚΠΣ ήταν πολύ περιορισμένη για να καλύψει τις υφιστάμενες ανάγκες που παραμένουν σε μεγάλο βαθμό ακέραιες. Το εύρος της απόκλισης μεταξύ των τιμών βάσης 2000 και των τιμών των Δεικτών - Στόχων 2006 είναι ενδεικτικό της αύξησης ικανότητας που απαιτείται προκειμένου να καλυφθούν, σε κατά το δυνατόν ικανοποιητικό βαθμό, οι ανάγκες.
- Η σύντομη ανάλυση της προσφοράς σημείωσε σημαντικές αδυναμίες, σχετικώς με τη συγκέντρωση των υφιστάμενων Μουσείων σε λίγες θεματικές κατηγορίες (αρχαιολογικά – βυζαντινά Μουσεία), την πολύ χαμηλή συμμετοχή Μουσείων εικαστικών τεχνών, φυσικών επιστημών και τεχνολογίας, την απουσία Μουσείων μητροπολιτικής εμβέλειας και την περιφερειακή ανισοκατανομή των μουσειακών υποδομών και υπηρεσιών. Τα Μουσεία στερούνται, κατά πλειονότητα, χώρων πολλαπλών χρήσεων, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να καταστούν πόλοι πολιτιστικής ανάπτυξης, ούτε να επιτελέσουν πλήρως τον παιδευτικό τους ρόλο, αρκούμενα να λειτουργούν ως χώροι διατήρησης και κατά το δυνατόν προβολής των μόνιμων κυρίως εκθεμάτων τους. Σημαντικές είναι οι αδυναμίες στο πεδίο της εξυπηρέτησης του κοινού, όπως σε υπηρεσίες ηλεκτρονικής πληροφόρησης (cd-rom, info-kiosques), σε εκδόσεις, χάρτες και λοιπά πωλητέα είδη (αντίγραφα), αλλά και σε απλές υπηρεσίες εξυπηρέτησης (αναψυκτήρια, σημεία στάσης και θέασης, κ.λπ.). Επίσης, απουσιάζουν υποδομές «οριζόντιας υποστήριξης» της εσωτερικής λειτουργίας των Μουσείων.
- Εξόχως ανησυχητικό είναι το χαμηλό επίπεδο επισκεψιμότητας και οι τάσεις συρρίκνωσής της, αν ληφθεί υπόψη, αφενός, η ιστορική, αισθητική και παιδευτική αξία των εκθεμάτων και, αφετέρου, ο πολλαπλάσιος αριθμός αλλοδαπών τουριστών που υποδέχεται η Ελλάδα, σε σχέση με τον αριθμό των επισκεπτών των Μουσείων. Σημειώνεται ότι τα πλέον επισκέψιμα Μουσεία σημείωσαν τη μεγαλύτερη πτωτική τάση επισκεψιμότητας τα τελευταία χρόνια. Τη μεγαλύτερη κίνηση επισκεπτών εμφανίζουν τα Μουσεία που βρίσκονται σε πολυσύχναστους τουριστικούς προορισμούς ή σε μεγάλα αστικά Κέντρα με τουριστική κίνηση. Είναι φανερό ότι η συγκέντρωση της επισκεψιμότητας σε περιοχές ήδη ανεπτυγμένες, αποστερεί τις λοιπές από ευκαιρίες οικονομικοκοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης και αύξησης της απασχόλησης. Για το λόγο αυτό, είναι αναγκαία η σύμφωνη με

αναπτυξιακά κριτήρια χωροταξική κατανομή των μουσειακών υποδομών και υπηρεσιών, λαμβανομένων υπόψη του μεγέθους και των αναγκών της ζήτησης.

- Η χαμηλή επισκεψιμότητα σχετίζεται πολλαπλώς με τις αδυναμίες της προσφοράς, αλλά όχι μόνον. Επιπλέον, απουσιάζει η συστηματική διερεύνηση της ζήτησης μουσειακών υπηρεσιών που θα συνέβαλε στην καλύτερη, ποσοτική και ποιοτική, κάλυψη των αναγκών και απαιτήσεων των καταναλωτών τους. Τελικώς, το επίπεδο της ζήτησης μουσειακών υπηρεσιών δεν προσδιορίζεται τόσο από τις προτιμήσεις των καταναλωτών τους και την αξία των εκθεμάτων, όσο από τους εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζουν τις εξελίξεις της τουριστικής κίνησης (op. cit.). Θα ήταν, επομένως, πρόσφορο, η επενδυτική προσπάθεια σε υποδομές που αναλαμβάνεται από το παρόν Ε.Π, να συνοδεύεται και από διερεύνηση της ζήτησης προκειμένου να σχεδιαστεί μια αυτόνομη στρατηγική βελτίωσης της επισκεψιμότητας, η οποία θα συνέβαλε και στην αύξηση των εσόδων των Μουσείων.
- Από την υλοποίηση των παρεμβάσεων στα Μουσεία αναμένονται πολλαπλές θετικές επιπτώσεις, μεταξύ των οποίων διακρίνονται η επιστημονικά θεμελιωμένη διατήρηση και επικοινωνιακά σύγχρονη παρουσίαση, προβολή και κατανόηση του ελληνικού πολιτισμού, η περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, η διαφοροποίηση, εμπλουτισμός και ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, κατά τις φάσεις τόσο της υλοποίησης όσο και της λειτουργίας των υποδομών πολιτισμού, σε όρους μάλιστα προαγωγής της ισότητας ευκαιριών και μη επιδείνωσης των περιβαλλοντικών όρων.

Μνημεία

- Έντονη υπήρξε η δραστηριότητα της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας την τελευταία δεκαετία για την προστασία και ανάδειξη των Αρχ. Χώρων και των μεμονωμένων – αρχαίων, βυζαντινών και μεταβυζαντινών – Μνημείων, αλλά και των οργανωμένων Αρχαιολογικών Χώρων με συγκροτήματα Μνημείων. Παρά ταύτα, εξακολουθεί να υφίσταται μεγάλο εύρους αναντιστοιχία μεταξύ, αφενός, του ανυπολόγιστου πολιτιστικού δυναμικού της χώρας σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μνημεία (διαρκώς αυξανόμενου μάλιστα λόγω των ανασκαφικών εργασιών που συνήθως συνοδεύουν την εκτέλεση των δημοσίων Έργων και την κατασκευαστική δραστηριότητα) και, αφετέρου, του χαμηλού βαθμού ορθολογικής διαχείρισης, αξιοποίησης και προβολής του. Το Β' ΚΠΣ κάλυψε σε πολύ μικρό ποσοστό τις υφιστάμενες ανάγκες. Όπως και στην περίπτωση των Μουσείων, το εύρος της απόκλισης μεταξύ των τιμών βάσης 2000 και των τιμών των Δεικτών - Στόχων 2006 είναι ενδεικτικό της αύξησης ικανότητας που απαιτείται προκειμένου να ικανοποιηθούν, κατά το δυνατόν, οι ανάγκες
- Η σύντομη ανάλυση της προσφοράς κατέγραψε πολύ μικρό αριθμό οργανωμένων και επισκέψιμων Αρχαιολογικών Χώρων και συντηρημένων, αναστηλωμένων και αποκατεστημένων Μνημείων, έναντι του πλήθους εκείνων που έχουν αφεθεί απροστάτευτα να υφίστανται τις φυσικές, περιβαλλοντικές και ανθρωπογενείς φθορές. Μεγάλες ανάγκες και ελλείψεις εντοπίζονται, επίσης, σε παλαιό-

τερες ανασκαφές και αναστηλώσεις, αλλά και σε πλέον πρόσφατες επεμβάσεις. Στο πεδίο της προσφοράς βασικών υπηρεσιών προς τους επισκέπτες, εντοπίστηκαν αδυναμίες, ποσοτικές και ποιοτικές, όσον αφορά π.χ στην πληροφόρηση, ηλεκτρονική και μη (info-kiosques, cd-rom, κ.λπ.), σε εκδόσεις, χάρτες και λοιπά πωλητέα είδη (αντίγραφα, κ.λπ.), αλλά και σε απλές υπηρεσίες εξυπηρέτησης, όπως αναψυκτήρια, σημεία στάσης και θέασης, κλπ.

- Η ανάλυση της ζήτησης επεσήμανε σχετικά ικανοποιητικότερη επισκεψιμότητα των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων, σε σύγκριση με εκείνη των Μουσείων. Η τάση της επισκεψιμότητας είναι ελαφρώς ανοδική στη μακρά περίοδο 1994/01, επισημαίνοντας την ελκτικότητα της επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς, σε συνδυασμό με το ιστορικό φορτίο της χώρας και το φυσικό περιβάλλον. Ωστόσο, στην τετραετία 1998/2001, η τάση της επισκεψιμότητας για τους σημαντικότερους Αρχαιολογικούς Χώρους και Μνημεία - που εκδίδουν το 87% περίπου του συνόλου των εισιτηρίων - εμφανίζεται αρνητική, ενώ επίσης αρνητική είναι και η τάση της ζήτησης για το σύνολο των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων, σε χαμηλότερο όμως βαθμό. Οι εξελίξεις αυτές είναι εξ ίσου ανησυχητικές με τις αντίστοιχες των Μουσείων. Οι επισημάνσεις επί του προκειμένου που έγιναν για τα τελευταία ισχύουν grosso modo και για τους Αρχαιολογικούς Χώρους και τα Μνημεία, στο βαθμό που καταγράφουν ως προσδιοριστικό παράγοντα της ζήτησης εξωγενείς παράγοντες, σε συνδυασμό με έλλειψη αυτόνομης στρατηγικής βελτίωσης της επισκεψιμότητας. Προκύπτει ότι είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν δράσεις βελτίωσης της ελκτικότητας των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων, όπως, π.χ., η δημιουργία δικτύων – διαδρομών με παράλληλη αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς, διαμόρφωση ελκυστικών χώρων εξυπηρέτησης κοινού, κ.λπ. Οι επισκέψιμοι Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία βρίσκονται, κατά το πλείστον, εγγύς σημαντικών τουριστικών προορισμών, με αποτέλεσμα τη συγκέντρωση της επισκεψιμότητας σε περιοχές ήδη ανεπτυγμένες, συρρικνώνοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο τις αναπτυξιακές ευκαιρίες των λοιπών περιοχών. Ενδεικνύεται, επομένως, η συστηματική διερεύνηση, αφενός, της διαθεσιμότητας των περιοχών της χώρας σε σημαντικούς αναξιοποίητους Αρχαιολογικούς Χώρους και Μνημεία σε συνδυασμό με τις ανάγκες προστασίας τους και, αφετέρου, των αναπτυξιακών αναγκών εκάστης εξ αυτών, ώστε οι επενδύσεις να κατανέμονται με πολυκριτηριακή προσέγγιση.
- Η υλοποίηση των παρεμβάσεων του Προγράμματος θα συνεπιφέρει θετικές επιπτώσεις μεταξύ των οποίων εξέχουσας σημασίας είναι η αειφόρος διατήρηση της υλικής υπόστασης των Αρχαιολογικών Χώρων και των Μνημείων ώστε να παραδοθούν αλώβητα στις επόμενες γενεές. Όχι μικρότερης σημασίας είναι η ανάδειξη της ιστορικότητας και της παιδευτικής και αισθητικής αξίας της επί του εδάφους πολιτιστικής κληρονομιάς. Σκόπιμο θα ήταν, επίσης, Μνημεία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων της νεώτερης, να αποκατασταθούν και αποδοθούν σε νέες χρήσεις. Όπως και στην περίπτωση των Μουσείων, αναμένεται θετική συμβολή στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, διαφοροποίηση, εμπλουτισμός και ποιοτική αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, κατά τις φάσεις τόσο της υλοποίησης όσο και της λειτουργίας των Έργων, σε συνθήκες προαγωγής της ισότητας ευκαιριών και αναβάθμισης του περιβάλλοντος.

Σύγχρονος πολιτισμός

- Τις τελευταίες δεκαετίες, ο τομέας του Σύγχρονου Πολιτισμού παρουσιάζει ραγδαία επέκταση διεθνώς. Παρόλο που στοιχεία δυναμικής ανάπτυξης του παρατηρούνται και στην Ελλάδα, καταγράφεται γενικότερη καθυστέρηση σε σχέση με τις λοιπές ευρωπαϊκές και τις άλλες ανεπτυγμένες χώρες, βάσει όλων των κύριων Δεικτών (διαθεσιμότητα υποδομών, επενδύσεις, απορρόφηση σύγχρονων τεχνολογιών, μέγεθος και ποιότητα προσφοράς και ζήτησης πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών, εξειδικευμένη κατάρτιση, δημιουργία απασχόλησης, κ.λπ.). Ωστόσο, αυξημένη ζήτηση παρουσιάζουν κυρίως η μουσική, το θέαμα και τα οπτικοακουστικά, ενώ παρατηρείται αθρόα προσέλευση του κοινού σε σημαντικές εκθέσεις εικαστικών.
- Η σύντομη ανάλυση της προσφοράς αποκάλυψε ανισομερή κατανομή των πολιτιστικών υποδομών υπέρ των Μητροπολιτικών Κέντρων (70% του συνόλου στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη), με την επισήμανση ότι οι διαθέσιμες υποδομές είναι, κατά πλειονότητα, κτιριακά και τεχνολογικά πεπαλαιωμένες, με μικρή ανταπόκριση στις σύγχρονες κτιριολογικές και λειτουργικές προδιαγραφές και επικοινωνιακές πρακτικές. Επιπροσθέτως, παρατηρείται έλλειψη μεγάλων, σύγχρονων, πολιτιστικών μονάδων διεθνών προδιαγραφών, ενώ απουσιάζουν πολυδύναμες υποδομές για ανάπτυξη θεματικών μορφών πολιτιστικής και συνεδριακής δραστηριότητας. Με τη συμβολή του Β' ΚΠΣ δημιουργήθηκαν δύο μεγάλες σύγχρονες πολιτιστικές / συνεδριακές μονάδες, ανά μία στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, αλλά η αύξηση ικανότητας ήταν μικρή, σε σχέση με τις ανάγκες.
- Οι πολιτιστικές υποδομές στην περιφέρεια εμφανίζουν μεγάλες αδυναμίες από πλευράς διαθεσιμότητας και ποιότητας. Η προσπάθεια που καταβλήθηκε στο Β' ΚΠΣ για δημιουργία πολιτιστικών υποδομών και Δικτύων αν και εξαιρετικά περιορισμένη, ήταν μια αρχή. Επισημαίνεται ότι τα πολιτιστικά Δίκτυα, τα οποία μπορούν να λειτουργήσουν ταυτόχρονα ως υποδοχείς θεματικών μορφών πολιτισμού και ως μέσα διάχυσης της πολιτιστικής δραστηριότητας των Μητροπολιτικών Κέντρων στην περιφέρεια, αποτελούν επιλογή της εθνικής πολιτικής στο πεδίο του Σύγχρονου Πολιτισμού. Η συμβολή του Γ' ΚΠΣ αναμένεται να είναι σημαντική, όσον αφορά στη δημιουργία τόσο πολιτιστικών υποδομών, όσο και δικτύων στους κυριότερους τομείς Σύγχρονου Πολιτισμού (βιβλίο, θέατρο, κινηματογράφος, εικαστικές τέχνες, κ.λπ.). Σημειώνεται ότι η υφισταμένη κατάσταση από πλευράς υποδομών και θεσμών αποδυναμώνει, εκ των πραγμάτων, τις ευκαιρίες που δημιουργούν τα κορυφαία διεθνή γεγονότα που λαμβάνουν ή πρόκειται να λάβουν χώρα (Ολυμπιακοί Αγώνες, Πολιτιστική Ολυμπιάδα, Πάτρα: Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης) για διοργάνωση μεγάλων πολιτιστικών εκδηλώσεων, ανάδειξη των Μητροπολιτικών Κέντρων, διαμόρφωση προϋποθέσεων για θεματικές μορφές τουρισμού περί τον πολιτισμό, κ.λπ.

6.2 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- Σημαντικότερο οριζόντιο πρόβλημα συνιστά η ποσοτική και ποιοτική ανεπάρκεια ανθρώπινου δυναμικού εξειδικευμένου σε παραδοσιακά και σύγχρονα πολιτιστικά επαγγέλματα. Επίσης, απουσιάζουν ειδικές δομές κατάρτισης και επιμόρφωσης για τους επαγγελματίες του τομέα του πολιτισμού. Οι ανωτέρω αδυναμίες και ελλείψεις έχουν άμεσο αντίκτυπο τόσο στο (μικρό) βαθμό ανάπτυξης της πολιτιστικής αγοράς εργασίας, όσο και στην (χαμηλή) ποιότητα των προσφερομένων πολιτιστικών υπηρεσιών. Για τους λόγους αυτούς, ιδιαίτερα αισθητή είναι η αδράνεια που παρουσιάζει το Μ. 1.5 του Ε.Π «Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση», το οποίο έχει σχεδιαστεί για την κατάρτιση ανέργων σε πολιτιστικά επαγγέλματα, όταν μάλιστα η προσφορά εργασίας, τουλάχιστον στον τομέα της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, είναι δεδομένη από τον βασικό εργοδότη που είναι το ΥΠ-ΠΟ και οι εποπτευόμενοι Οργανισμοί. Η ενεργοποίηση του Μ.1.5 είναι νευραλγικής σημασίας ταυτόχρονα για την προώθηση των στόχων του Προγράμματος και των οριζόντιων προτεραιοτήτων της δημιουργίας απασχόλησης και της ισότητας των ευκαιριών. Τονίζεται ότι η δημιουργία απασχόλησης αποτελεί και τον πρώτο στόχο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Εξυπακούεται ότι η κατάρτιση των ανέργων στον τομέα της Πολιτιστικής Κληρονομιάς προϋποθέτει όχι μόνον εξειδικευμένο και αξιόπιστο φορέα, αλλά και ικανό να μεριμνά για την ακεραιότητα του ανυπολόγιστης αξίας, λεπτότητας και ευαισθησίας αντικειμένου της κατάρτισης.
- Η ραγδαία εισαγωγή ψηφιακών εφαρμογών και, εν γένει, σύγχρονων τεχνολογιών στον χώρο του πολιτισμού δεν έχει αξιοποιηθεί, παρά την αυξανόμενη ζήτηση για ψηφιοποιημένα πολιτιστικά προϊόντα διεθνώς αλλά και στην Ελλάδα και παρά το γεγονός ότι η δημιουργία απασχόλησης συνδέεται στενά με την απορρόφηση νέων τεχνολογιών. Ειδικότερα, οι ψηφιακές τεχνολογίες δεν έχουν εισαχθεί στα πεδία παρέμβασης του προγράμματος (Μουσεία Αρχαιολογικοί Χώροι / Μνημεία), όπως, επίσης, δεν έχει επιτευχθεί η ενημέρωση του κοινού μέσω του Internet. Απούσα είναι και η on line σύνδεση με συναφείς Οργανισμούς του εσωτερικού και του εξωτερικού (όπως π.χ. πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα, κ.λπ.), για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και best practices. Αποτέλεσμα των ανωτέρω αδυναμιών είναι ότι η μοναδικής αξίας ελληνική Πολιτιστική Κληρονομιά να είναι εκτός ανταγωνιστικού πεδίου στη δυναμική διεθνή αγορά των ψηφιοποιημένων πολιτιστικών προϊόντων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε όρους απώλειας θέσεων απασχόλησης, εισροής εσόδων και πολιτιστικής διείσδυσης. Ωστόσο, στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο, έγινε μία πρώτη προσπάθεια να προβληθεί η πολιτιστική κληρονομιά μέσω του Κόμβου του ΥΠΠΟ Οδυσσέας, ενώ μόλις πρόσφατα ενεργοποιήθηκε το σχέδιο ψηφιοποίησης στο πεδίο του πολιτισμού (Ε-ΨΑ) του Ε.Π «ΚτΠ».

6.2.1 ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ / ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

- Οι πολιτιστικές δραστηριότητες, ιδίως εκείνες που σχετίζονται με τη διατήρηση, μελέτη και αξιοποίηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς έχουν ευμενείς επιπτώσεις στην ισότητα των ευκαιριών, ιδίως για τις γυναίκες αυξημένων προσόντων, όπως έδειξε σχετικό case study του ΣΑ. Δεν συμβαίνει το ίδιο με τις δραστηριότητες που αφορούν στις εφαρμογές των ψηφιακών και εν γένει των νέων τεχνολογιών, τουλάχιστον σύμφωνα με τα στατιστικά ευρήματα πρόσφατων ευρωπαϊκών μελετών, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη να ληφθούν πρωτοβουλίες για κατάρτιση γυναικών στους σχετικούς με τις νέες τεχνολογίες κλάδους, οι οποίοι αναμένεται να δημιουργήσουν πολλές νέες θέσεις εργασίας.
- Η θετική συσχέτιση με την οριζόντια προτεραιότητα της αειφορίας, είναι δεδομένη, επειδή τα Έργα πολιτισμού είτε είναι ουδέτερα ως προς τους περιβαλλοντικούς όρους, είτε διαφυλάσσουν το περιβάλλον (Αρχαιολογικοί Χώροι – Μνημεία), είτε προκαλούν παροδική επιδείνωση, π.χ. κατά τη διάρκεια της κατασκευής μεγάλων υποδομών όπως όλα τα κατασκευαστικά Έργα, όχι όμως και κατά τη λειτουργία τους, καθώς, στις περισσότερες περιπτώσεις, η δημιουργία υποδομών πολιτισμού συνοδεύεται από αναβάθμιση του περιβάλλοντος χώρου. Σημαντική θετική επίπτωση στους περιβαλλοντικούς όρους προκύπτει και από την αλλαγή χρήσης υποβαθμισμένων περιοχών, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα το Πολιτιστικό Κέντρο του Μουσείου Μπενάκη επί της οδού Πειραιώς 138, όπου η κατασκευή του, σε συνδυασμό με τη λειτουργία της Σχολής Καλών Τεχνών και την εγκατάσταση και άλλων συναφών χρήσεων, τείνουν να μεταβάλουν μια κατ' εξοχήν υποβαθμισμένη και ρυπαίνουσα περιοχή βιομηχανικών και εμπορικών χρήσεων, σε πόλο πολιτιστικής ανάπτυξης.
- Σχετικώς με την ανταγωνιστικότητα, η εισαγωγή ψηφιακών τεχνολογιών θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, κατ' αρχήν, του ίδιου του πολιτιστικού προϊόντος, λόγω κυρίως της αύξησης της ζήτησης για ψηφιοποιημένα πολιτιστικά αγαθά. Επίσης, η τόνωση της ζήτησης και η ενίσχυση της προσφοράς ψηφιοποιημένων προϊόντων και υπηρεσιών (υπηρεσίες μέσω Διαδικτύου, παραγωγή και διάθεση CD-ROM, κλπ), με αντίστοιχη διευκόλυνση της πρόσβασης σε πολιτιστικά αγαθά και υπηρεσίες του κοινού, δημιουργεί προϋποθέσεις για ανάπτυξη κλάδων αιχμής, στους τομείς υψηλής τεχνολογίας και υπηρεσιών. Τέλος, μεγάλη μπορεί να είναι η συμβολή των παρεμβάσεων του Ε.Π στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού, μέσω της διαφοροποίησης και του εμπλουτισμού της τουριστικής προσφοράς, αλλά και γενικότερα διά της ανάδειξης και προβολής, σε διεθνές επίπεδο, της ιστορικής φυσιογνωμίας της χώρας και της διαχρονικής αισθητικής και της παιδευτικής αξίας του ελληνικού πολιτισμού.

6.3 ΤΑ ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΚΡΟΣΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

6.3.1 Συμπεράσματα για τη εκπλήρωση των κριτηρίων του αποθεματικού επίδοσης

Από την ανάλυση που προηγήθηκε, ειδικότερα στα Κεφάλαια 4 και 5, προκύπτει ότι καλύπτονται όλα τα κριτήρια επίδοσης για την περίοδο 2000-03. Συνοπτικά, οι επιδόσεις του Ε.Π καταγράφονται στις επόμενες παραγράφους.

6.3.1.1 Χρηματοδοτικά κριτήρια

Η εξέλιξη της απορρόφησης του Προγράμματος επί των συνολικών δεσμεύσεων παρουσίασε ιδιαίτερα υψηλούς ρυθμούς απορρόφησης οι οποίοι προβλέπεται να συνεχισθούν ως το τέλος του 2003 και, κατά πάσα πιθανότητα, τα επόμενα χρόνια.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ

Α.Π./Μέτρα	% απορρόφησης επί της Δημ. Δαπάνης (2000-03)*	% απορρόφησης (2000-06) μέχρι 30/6/03		% απορρόφησης (2000-06) μέχρι 10/10/03		Πρόβλεψη Απορρόφησης (τέλος 2003)	
		Επί του Συν. Κόστους	Επί της Δ. Δαπάνης	Επί του Συν. Κόστους	Επί της Δ. Δαπάνης	Επί του Συν. Κόστους	Επί της Δ. Δαπάνης
M. 1.1	31,9%	14,6%	14,6%	17,1%	17,1%	32,4%	32,4%
M. 1.2	98,3%	45,0%	45,0%	48,9%	48,9%	62,1%	62,1%
Α.Π. 1	62,6%	28,6%	28,6%	31,8%	31,8%	46,1%	46,1%
M. 2.1	23,2%	9,27%	10,6%	9,3%	10,6%	17,0%	19,4%
M. 2.2	1,2%	0,6%	0,6%	0,7%	0,7%	0,9%	0,9%
Α.Π. 2	11,7%	4,98%	5,3%	5,1%	5,4%	9,1%	9,7%
M. 3.1	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%	0,5%	3,5%	3,5%
M. 3.2	1,1%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,9%	0,9%
Α.Π. 3	0,7%	0,3%	0,3%	0,5%	0,5%	1,8%	1,8%
ΣΥΝΟΛΟ	42,2%	19,3%	18,8%	20,7%	21,2%	30,7%	31,5%

* Δεν έχει κινητοποιηθεί η ιδιωτική δαπάνη στην περίοδο 2000-03, η οποία αφορά μόνον στον Α.Π 2.

Η απορρόφηση 2000-03 έχει υπολογιστεί βάσει των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν μέχρι 30/6/2003. Εξάλλου, η απορρόφηση βάσει δαπανών μέχρι 10/10/2003 ανήλθε σε 46,1%. Επομένως, επιβεβαιώνονται και υπερκαλύπτονται οι προβλέψεις του Σχεδίου της Ενδιάμεσης αξιολόγησης (στοιχεία 31/05/2003). Πράγματι, στην περίοδο μεταξύ 31/05/03 έως 10/10/03 (περίπου 4 μήνες) απορροφήθηκαν 25,2 εκ. €, τα οποία αντιστοιχούν στο 20% της συνολικής απορρόφησης του μέχρι την 10^η Οκτωβρίου 2003.

Επικαιροποίηση πρόβλεψης

Σύμφωνα με νεώτερα στοιχεία της ΕΥΔ (23/12/2003), η πραγματική απορρόφηση με ημερομηνία 31/12/2003 διαμορφώνεται περίπου σε 160 εκατ. €, δηλαδή σε ποσοστό 26,45% επί του συνολικού κόστους και 27,1% επί της δημόσιας δαπάνης.

Η διαφορά των 25.955.498 € σε σχέση με την πρόβλεψη του Σ.Α, οφείλεται στο γεγονός ότι δεν ίσχυσαν, στο σύνολο τους, οι υποθέσεις (με ημερομηνία 10/10/2003) βάσει των οποίων εκτιμήθηκε το ύψος των αναμενομένων πληρωμών, ειδικότερα μάλιστα το ότι δεν εντάχθηκαν το Νέο Μουσείο Ακρόπολης και ορισμένα Έργα του Μ.2.1., εντός του 2003.

6.3.1.2 Χρηματοδοτικό κριτήριο για τη συμμετοχή στο αποθεματικό επίδοσης

Η συμμετοχή στο αποθεματικό επίδοσης προϋποθέτει απορρόφηση μέχρι τέλους του 2003, που προκύπτει από τα άθροισμα:

- των δεσμεύσεων της δημόσιας δαπάνης του 2001 (74.144.800 €),
- του 50% των αντίστοιχων δεσμεύσεων του 2002 (46.747.050 €),
- του 20% του συνόλου τους (24.178.370 €).

Το άθροισμα αυτό ανέρχεται σε 145.070.219 €.

Επομένως, το κριτήριο υπερκαλύπτεται, καθώς η πραγματική απορρόφηση μέχρι τέλους του 2003 θα ανέλθει σε 156.000.000 € περίπου.¹

Εφόσον ληφθεί υπ' όψιν και η ικανοποίηση των λοιπών κριτηρίων του αποθεματικού επίδοσης (βλ. κατωτέρω), προκύπτει ότι η συμμετοχή στο αποθεματικό επίδοσης αναμένεται εύλογα να είναι της τάξης του 10% επί της συνολικής δημόσιας δαπάνης του Προγράμματος (590.400.000 €), δηλαδή ύψους περί 59 εκατ. €.

6.3.1.3 Ικανοποίηση του Κανόνα n+2

Ο Κανόνας n+2 φαίνεται να εκπληρώνεται, χωρίς πρόβλημα (βλ. Πίνακα 4-23). Επισημαίνεται ότι, με την υφισταμένη συμπεριφορά της απορρόφησης (67,8% στην περίοδο 2000-02), ο Κανόνας n+2 έχει ικανοποιηθεί όχι μόνον για το 2003, αλλά και για το 2004.

6.3.1.4 Κινητοποίηση πόρων ιδιωτικού τομέα

Δεν απαιτήθηκε μέχρι 30/6/2003, καθώς αφορά αποκλειστικά στον Α.Π 2, του οποίου τα Μέτρα ελάχιστα έχουν υλοποιηθεί. Άλλωστε, το μέγεθος των ιδιωτικών πόρων είναι τόσο μικρό (2,4% του συνολικού κόστους) ώστε δεν εμφανίζει ενδιαφέρον για την παρούσα αξιολόγηση.

¹ Σημειώνεται ότι το αίτημα της ΕΥΔ προς την Αρχή Πληρωμής ανέρχεται σε 148.081.003 €, με ημερομηνία καταγραφής πληρωμών 22/12/2003.

6.3.1.5 Κριτήρια διαχείρισης

- Ποιότητα του Συστήματος παρακολούθησης

Από απόψεως επίδοσης, η ποιότητα του Συστήματος Παρακολούθησης αποτιμάται βάσει του ποσοστού των Έργων (σε χρηματοδοτική αξία) που παρακολουθούνται με ετήσια χρηματοδοτικά στοιχεία και στοιχεία παρακολούθησης, σε σύγκριση με τον στόχο που έχει τεθεί. Ως στόχος καθορίζεται το 100% των ενταγμένων Έργων. Μέχρι 31/12/2002 έχει παρακολουθηθεί το 92,4% των ενταγμένων Έργων με υποβολή ΜΔΔΔ και ΤΔΠΕ/Υ (βλ. Πίνακα 5-3)

- Ποιότητα του Συστήματος Ελέγχου

Ως κριτήριο για την ποιότητα ελέγχου έχει τεθεί το 5% (σε μέση ετήσια βάση) αφενός, του προϋπολογισμού των ελεγμένων Έργων ως προς το συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων Έργων και, αφετέρου, των δαπανών των ελεγμένων Έργων ως προς τις συνολικές δαπάνες των ενταγμένων.

Κατά τη φάση της υλοποίησης και μέχρι 30/6/ 2003, πραγματοποιήθηκαν επιτόπιοι έλεγχοι από τη Μονάδα Γ της ΕΥΔ, σε 13 Έργα συνολικού προϋπολογισμού 68.117.388,48 €, που αντιστοιχούν σε **16,09%** του συνολικού προϋπολογισμού των ενταγμένων Έργων και σε **23,08%** της συνολικής δαπάνης του Ε.Π. Επομένως, οι διενεργηθέντες έλεγχοι υπερβαίνουν κατά πολύ το στόχο επίδοσης του 5% (βλ. Πίνακα 5-1). Αξίζει να σημειωθεί ότι ήδη από το τέλος του 2002, οι πραγματοποιηθέντες έλεγχοι είχαν υπερβεί το τεθέντα στόχο, καθώς αντιστοιχούσαν στο 9,41% του προϋπολογισμού των ενταγμένων Έργων και στο 10,64% των συνολικών δαπανών τους.

Εξ άλλου, μέχρι 31/10/2003, ο αριθμός των ελέγχων ανήλθε σε 15, ο δε συνολικός προϋπολογισμός των ελεγμένων Έργων σε 79.460.015,04. Όσον αφορά στον προγραμματισμό των ελέγχων μέχρι τέλος του έτους, προβλέπεται ότι ο αριθμός τους θα ανέλθει σε 19, ο δε συνολικός προϋπολογισμός των ελεγμένων Έργων σε 115.477.623,26 €.

- Ποιότητα του Συστήματος Επιλογής Έργων – Δράσεων

Η ποιότητα του συστήματος επιλογής Έργων αποτιμάται με Δείκτη το ποσοστό των Έργων / Δράσεων (σε χρηματοδοτική αξία) που επελέγησαν για ένταξη σύμφωνα με σαφώς καθορισμένα κριτήρια επιλογής, σε σύγκριση με τον στόχο που έχει τεθεί. Ως στόχος καθορίζεται το 100 % των ενταγμένων Έργων.

Από τη διερεύνηση του ΣΑ προέκυψε ότι το 100% (σε χρηματοδοτική αξία) των Έργων που εντάχθηκαν μέχρι 30/6/2003, αλλά και αργότερα (Αύγουστος 2003), επελέγησαν βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων αξιολόγησης (βλ. παρ. 5.4)

Για την αξιολόγηση των πράξεων προς ένταξη εξειδικεύτηκαν, για κάθε Μέτρο, Κριτήρια Επιλογής Πράξεων. Αυτά διαρθρώνονται σε 5 κύριες κατηγορίες, όπως εγκρίθηκαν και από την 1η Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος (1/19-6-01): (i) φύση και είδος της Πράξης στο πλαίσιο του Μέρους, (ii) σκοπιμότητα της Πράξης, (i) πληρότητα της Πράξης (iv) ωριμότητα της Πράξης, (v) συμβατότητα της Πράξης με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές.

• Κριτήρια αποτελεσματικότητας

Τα δεδομένα της φυσικής υλοποίησης καταγράφουν υπερέκλυψη του συνόλου σχεδόν των Δεικτών των Κατηγοριών Πράξεων του Σ.Π, με την εξαίρεση εκείνων που αφορούν στο Σύγχρονο Πολιτισμό.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ

Κατηγορίες Πράξεων	Φυσικός Δείκτης Εκρώων	Φυσικός Στόχος (2000-03)	Φυσική Υλοποίηση μέχρι 30/6/03	Υλοποιηθέν Ισοδύναμο Φυσικό Αντικείμενο	Επίτευξη Στόχου
1	2	3	4	5	6
Κ.Π. 1.1.1	Ανακαίνιση / επέκταση υφισταμένων κτιρίων Μουσείων [m ²]	4.500	10,9%	5.007	111,3%
Κ.Π. 1.1.2	Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων [m ²]	6.000	19,05%	10.214	170,2%
Κ.Π. 1.1.3	Αναβάθμιση υφισταμένων εκθεσιακών χώρων [m ²]	1.200	13,5%	1.463	121,9%
Κ.Π. 1.1.4	Κατασκευή νέων εκθεσιακών χώρων [m ²]	2.500	36,0%	5.709	228,4%
Κ.Π. 1.2.1	Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται [στρέμματα]	1.000	63,0%	2.346	234,6%
Κ.Π. 1.2.2	Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται [m ²]	30.000	37,0%	63.690	212,3%
Κ.Π. 2.1.2	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται [m ²]	4.000	100,0%	4.000	100,0%
Κ.Π. 2.2.1	Νέα κτίρια που κατασκευάζονται [m ²]	25.000	11,5%	1.035	4,1%

Αξιόλογα είναι τα αποτελέσματα της υλοποίησης των Μέτρων 1.1. και ιδίως 1.2, από πλευράς δημιουργίας απασχόλησης.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Δημιουργία απασχόλησης κατά την διάρκεια υλοποίησης των Έργων (σε ισοδύναμα ανθρωποέτη)			
Μέτρα / Α.Π	Πρόβλεψη δημιουργίας απασχόλησης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των Έργων: 2000-06 (Σ.Π)	Δημιουργηθείσα απασχόληση (2000-30/06/03)	
		Εκτίμηση Σ.Α	Βάσει ΤΔΕ Ενταγμένων Έργων ²
Μ. 1.1	750	431	290
Μ. 1.2	2.000	2.265	2.670
Α.Π. 1	2.750	2.696	2.960
Μ. 2.1	1.000	165	10
Μ. 2.2	1.000	10	-
Α.Π. 2	2.000	175	10
ΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 1 & Α.Π. 2	4.750	2.871	2.970

Σημειώνεται, επίσης, ότι οι οριζόντιες προτεραιότητες προάγονται, στο βαθμό που προκύπτει συνάφειά τους με τις Κατηγορίες Πράξεων του Προγράμματος, ειδικότερα με εκείνες του Α.Π.1.

6.3.2 Συμπεράσματα για την επίπτωση της υλοποίησης επί της τήρησης της στρατηγικής

Η σημασία των ανωτέρω θετικών αποτελεσμάτων αμβλύνεται εξ αιτίας της δραστηκής διατάραξης της στρατηγικής και της ισορροπίας των στόχων ως συνέπεια της σχεδόν ολοσχερούς υποβάθμισης του Α.Π 2 (Σύγχρονος Πολιτισμός), βάσει των δεδομένων της υλοποίησης μέχρι 30/6/2003. Ενδεικτικά εί-

² Στο κείμενο προτείνεται να επανελεγχθούν τα ΤΔΕ και ως προς αυτό το σημείο (σχολιασμός στα Κεφάλαια 3 και 4)

να επί του προκειμένου τα αποτελέσματα της εκτίμησης της σταθμισμένης φυσικής υλοποίησης, σε επίπεδο Μέτρου και Α.Π.

ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΜΕΤΡΑ / Α.Π	Σταθμισμένη Φυσική Υλοποίηση
ΜΕΤΡΟ 1.1	16,6%
ΜΕΤΡΟ 1.2	49,5%
Α.Π. 1	31,8%
ΜΕΤΡΟ 2.1	- ³
ΜΕΤΡΟ 2.2	11,5%
Α.Π. 2	- ⁴
ΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 1 & Α.Π. 2	35,7%

Η υποβάθμιση του Α.Π 2 προοιωνίζεται δυσμενή εξέλιξη για την επίτευξη του πρώτου γενικού στόχου του Προγράμματος που αφορά στην «ισόρροπη διαρθρωτική παρέμβαση στους τομείς της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και του Σύγχρονου Πολιτισμού», εφόσον δεν ληφθούν έγκαιρα τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα, ειδικώς για το Μ.2.2 «Ολοκλήρωση Μητροπολιτικών Συνεδριακών και Πολιτιστικών Κέντρων». Σημειώνεται ότι, μετά τις πρόσφατες και τις αναμενόμενες εντάξεις Έργων στο Μ.2.1 «Ενίσχυση Σύγχρονου Πολιτισμού», φαίνεται ότι θα αναταχθεί η αρχική ισορροπία ως προς αυτό, με την προϋπόθεση ότι τα Έργα θα υλοποιηθούν αποτελεσματικά. Καλύτερες είναι οι προϋποθέσεις για την επίτευξη του δεύτερου γενικού στόχου που σχετίζεται με την «άρση των περιφερειακών ανισοτήτων» λόγω της αποτελεσματικής διασποράς των Έργων, εφόσον ληφθούν υπόψη και τα Έργα ενδιαφέροντος ΥΠ-ΠΟ που χρηματοδοτούν τα ΠΕΠ.

Στα προηγούμενα Κεφάλαια, έχουν συναχθεί ειδικότερα συμπεράσματα που δεν ενδείκνυται να επαναληφθούν εδώ, αποκομμένα από την ανάλυσή τους. Ωστόσο, σκόπιμο είναι να επισημανθεί ότι, ενώ το προγραμματικό κείμενο του Ε.Π αναφέρεται ρητώς όχι μόνον στην προσφορά αλλά και στη ζήτηση πολιτιστικών προϊόντων και υπηρεσιών, καμία δράση δεν έχει προκηρυχθεί για την άμεση ενίσχυσή της. Το κενό αυτό πρέπει άμεσα να καλυφθεί, καθώς το πρόβλημα της ζήτησης είναι διαζόντως σημαντικό για πολλούς λόγους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται:

- (i) η καθοδική πορεία της επισκεψιμότητας,*
- (ii) η έλλειψη αυτονομίας της πολιτιστικής ζήτησης και η εξάρτησή της από τις εξελίξεις της τουριστικής αγοράς,*
- (iii) η ανάγκη εξεύρεσης πόρων για την κάλυψη του λειτουργικού κόστους και του κόστους συντήρησης και εκσυγχρονισμού των υλοποιουμένων υποδομών,*
- (iv) η αυτονόητη απαίτηση να αποσβεστούν οι πραγματοποιηθείσες επενδύσεις.*

³ Αδυναμία εκτίμησης λόγω πολύ μικρού αριθμού ενταγμένων Έργων με ταυτόχρονη έλλειψη συνεκτικής υλοποίησης.

⁴ Idem

Σημειώνεται, επίσης, ότι η εμφάνιση των αναμενομένων αποτελεσμάτων από τη διαρθρωτική παρέμβαση του Γ΄ ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού, εξαρτάται από το βαθμό στον οποίο τα πολιτιστικά προϊόντα και υπηρεσίες που θα παραχθούν, θα καταστεί δυνατόν να τοποθετηθούν επωφελώς στη διεθνοποιημένη και ανταγωνιστική αγορά τους.

6.4 ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ⁵

Μέτρο 1.1: Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων – βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών			
Εντοπισμός προβλήματος σε επίπεδο Μέτρου	Κατηγορία Πράξης	Αίτιο προβληματικότητας	Εφαρμόσιμες προτάσεις
A. Χαμηλό ποσοστό υλοποίησης: - απορρόφηση: 14,6% (επί του συν. κόστους και της δημόσιας δαπάνης) - σταθμισμένη φυσική υλοποίηση: 16,6% B. Υπερδέσμευση και έλλειψη περιθωρίων ευελιξίας	Ανακαίνιση / Επέκταση υφιστάμενων κτιρίων Μουσείων (Κ-Π: 1.1.1)	Χρονοβόρες διαδικασίες προετοιμασίας μέχρι τη συμβασιοποίηση Νομικές εμπλοκές	Δεν απαιτούνται ^[1] Εκτός δυνατότητας παρέμβασης ^[2]
	Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων (Κ-Π: 1.1.2)	Υπερένταξη Φυσικού Αντικειμένου ^[3]	Αύξηση των δεσμεύσεων της δημ. δαπάνης
	Υφιστάμενοι εκθεσιακοί χώροι βελτιώνονται (Κ-Π: 1.1.3) Νέοι εκθεσιακοί χώροι που κατασκευάζονται (Κ-Π: 1.1.4)	Υπερένταξη Φυσικού Αντικειμένου ^[3]	Αύξηση των δεσμεύσεων της δημ. δαπάνης

⁵ Οι επισημάνσεις του Πίνακα συνάγονται από τα συμπεράσματα της αξιολόγησης για την περίοδο 1/1/2000-30/6/2003.

Μέτρο 1.2: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων			
Εντοπισμός προβλήματος	Κατηγορία Πράξης	Αίτια	Εφαρμόσιμες προτάσεις
Υπερδέσμευση και έλλειψη περιθωρίων ευελιξίας	Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται/αναδεικνύονται (Κ-Π: 1.2.1) Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται / αναδεικνύονται (Κ-Π: 1.2.2)	Υπερένταξη Φυσικού Αντικειμένου ^[3]	Αύξηση των δεσμεύσεων της δημόσιας δαπάνης
Μέτρο 2.1: Ενίσχυση υποδομών και μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού			
Εντοπισμός προβλήματος	Κατηγορία Πράξης	Αίτια	Εφαρμόσιμες προτάσεις
Χαμηλό ποσοστό υλοποίησης - Απορρόφηση: 9,27% επί του συν. κόστους, 10,6% επί της δημόσιας δαπάνης - Σ.Φ.Υ: - ^[4] Υποδέσμευση	Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται (Κ-Π: 2.1.1) Νέα κτίρια που κατασκευάζονται (Κ-Π: 2.1.2)	Μεγάλη καθυστέρηση εντάξεων Έργων	Δεν απαιτούνται ^[5]

Μέτρο 2.2: Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων			
Εντοπισμός προβλήματος	Κατηγορία Πράξης	Αίτια	Εφαρμόσιμες προτάσεις
<p>Πολύ χαμηλό ποσοστό υλοποίησης</p> <p>- Απορρόφηση: 0,6% επί του συν. κόστους και της δημόσιας δαπάνης</p> <p>- Σ.Φ.Υ: 11,5% ^[6]</p> <p>Υποδέσμευση μεγάλου μεγέθους</p>	<p>Νέα κτίρια που κατασκευάζονται (Κ-Π: 2.2.1)</p>	<p>Μη ένταξη του ενός από τα δύο επώνυμα Έργα του Μέτρου (Πολιτιστικό και Συνεδριακό Κέντρο Αθηνών - β' φάση) ^[7]</p> <p>Χαμηλή υλοποίηση του δεύτερου Επώνυμου Έργου (Πολιτιστικό και Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλονίκης - β' φάση)</p>	<p>Επιτάχυνση του ρυθμού υλοποίησης του Πολιτιστικού και Συνεδριακού Κέντρου Θεσσαλονίκης (β' φάση)</p>
Μέτρο 3.1: Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος			
Εντοπισμός προβλήματος	Περιεχόμενο	Αίτια	Εφαρμόσιμες προτάσεις
<p>- Απορρόφηση: 0,0% επί του συν. κόστους και της δημόσιας δαπάνης</p> <p>- Ολοκληρωτική υποδέσμευση</p>	<p>Λειτουργία Επ_Πα. Εξωτερική τεχνική υποστήριξη της ΕΥΔ Τεχνική υποστήριξη των Τ.Δ. Έλεγχοι. Αξιολόγηση. Σεμινάρια. Προμήθεια τεχν.εξοπλισμού.</p>	<p>Οι δράσεις παραμένουν ανανεργές, εκτός της αξιολόγησης</p>	<p>Άμεση ενεργοποίηση του Μέτρου ^[8]</p>

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος			
Εντοπισμός προβλήματος	Κατηγορία Πράξης	Αίτια	Εφαρμόσιμες προτάσεις
- Απορρόφηση: 0,5% επί του συν. κόστους και της δημόσιας δαπάνης - Σχεδόν ολοκληρωτική υποδέσμευση	Μελέτες, Εργαλεία, Έρευνες. Προβολή, Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση.	Οι δράσεις παραμένουν ανανεργές	Άμεση ενεργοποίηση του Μέτρου ^[9]

Παρατηρήσεις

[1]	Στα Έργα των Κ-Π: 1.1.1: Ανακαίνιση / Επέκταση υφιστάμενων κτιρίων Μουσείων και Κ-Π 1.1.2: Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων, απαιτούν μακρά περίοδο προετοιμασίας, μέχρι τη συμβασιοποίηση. Εκτιμάται ότι η φάση της κατασκευής είναι αντίστοιχη, αν όχι μικρότερη εκείνης της προετοιμασίας. Η πρώτη φάση έχει ολοκληρωθεί ή τείνει να ολοκληρωθεί και για το λόγο αυτό δεν απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες. (βλ. παρ. 4.2.2, 4.4.2, 4.4.3 και 4.4.4).
[2]	Ορισμένα από τα Έργα Μουσείων αντιμετωπίζουν ή αντιμετώπισαν νομικές εμπλοκές. Οι νομικές εμπλοκές συνιστούν παράγοντες καθυστέρησης μη επιδεχόμενους διορθωτικών παρεμβάσεων στα πλαίσια των συνήθων αρμοδιοτήτων της ΕΥΔ. (βλ. παρ. 4.4.4).
[3]	Όπου εμφανίζονται υπερδέσμευσεις οφείλονται στη μεγάλη ζήτηση για Έργα, η οποία οφείλεται στην ύπαρξη αντίστοιχων μεγάλων και από μακρού χρόνου διαγνωσμένων αναγκών. Την ύπαρξη των αναγκών επιβεβαίωσε, άλλωστε, η ανάλυση της υφισταμένης κατάστασης. Επισημαίνεται ότι η υπερδέσμευση του Μ.1.1., θα αυξηθεί πολύ σημαντικά με την ένταξη του Έργου του Νέου Μουσείου Ακρόπολης, ύψους προϋπολογισμού 85 εκατ.€.
[4]	Η επεξεργασία των στατιστικών δεδομένων με τη μέθοδο των σταθμίσεων δίνει πλασματικά υψηλό αποτέλεσμα της τάξης του 75,8 %. Αυτό οφείλεται στο πολύ μικρό αριθμό ενταγμένων Έργων (4), κατά την ημερομηνία ελέγχου (30/6/2003), εκ των οποίων όμως ένα υψηλού προϋπολογισμού είχε ολοκληρωθεί. Επομένως, το αποτέλεσμα δεν λαμβάνεται υπ' όψιν.
[5]	Δεν απαιτούνται παρεμβάσεις, καθώς μετά τις 30/6/2003 και μέχρι τις 30/9/2003 έχουν ενταχθεί 9 Έργα, ενώ άλλα 5 είναι υπό άμεση ένταξη. Ως αποτέλεσμα των μετά τις 30/6/2003 δεσμεύσεων, υπερκαλύπτεται ο συνολικός προϋπολογισμός του Μέτρου 2.1.
[6]	Το ποσοστό υλοποίησης 11,5% αφορά αποκλειστικά το μελετητικό τμήμα του Έργου. Το ποσοστό απορρόφησης 0,6% αφορά δαπάνες αμοιβής του Συμβούλου του Έργου.
[7]	Υλοποιείται εκτός του πλαισίου του Ε.Π, με αμιγώς εθνικούς πόρους.
[8]	Απαιτείται η κινητοποίηση εξωτερικών συμβουλευτικών υπηρεσιών, για την ενίσχυση τόσο της ΕΥΔ, όσο και των Τελικών Δικαιούχων, ιδίως εκείνων των νεοενταγμένων ή υπό ένταξη Έργων του Μ.2.1. Επίσης, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί η διοργάνωση θεματικών Σεμιναρίων με συμμετοχή και αλλοδαπών, π.χ. για την ανταλλαγή και ενδεχομένως μεταφορά εμπειριών, κ.λπ.
[9]	Εκτιμάται ως αναγκαία η διεξαγωγή μελετών, π.χ., σχετικών με τον τρόπο αξιοποίησης των υποδομών πολιτισμού (βλ. προηγ. Παρ. 6.3.2).

6.5 ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Από τις αναλύσεις της Έκθεσης, προκύπτουν κρίσιμες επισημάνσεις, άμεσα σχετιζόμενες με την αναθεώρηση του Ε.Π. Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι ο βαθμός αξιολογησιμότητας του Προγράμματος δεν είναι επί του παρόντος επαρκής για αξιόπιστη εκτίμηση όλων των παραγόντων που θα μπορούσαν να στοιχειοθετήσουν μια συνολική και συνεκτική πρόταση αναθεώρησης εκ μέρους της αξιολόγησης.

Ειδικότερα, βασικά κριτήρια για τις δέουσες κατευθύνσεις και το εύρος της αναθεώρησης, όπως προκύπτουν από τη μεθοδολογία του Σ.Α. είναι:

- ενδεχόμενες δραστικές αλλαγές στο εξωτερικό περιβάλλον του προγραμματικού σχεδιασμού
- τυχόν σημαντικές αποκλίσεις από τις βασικές παραδοχές της στρατηγικής, οφειλόμενες στην εσωτερική δυναμική της υλοποίησης (όπως, π.χ. αποκλίσεις του οικονομικού και φυσικού αντικειμένου από τις αντίστοιχες κατανομές βάσης ως αποτέλεσμα χαμηλής αποτελεσματικότητας και συνεκτικότητας της υλοποίησης, υπερβάσεις του κόστους και συναφής αδυναμία ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου, κ.λπ.).

Σχετικώς με την εφαρμογή των ανωτέρω κριτηρίων, στην παρούσα φάση της υλοποίησης του Ε.Π, παρατηρούνται τα εξής:

- Η ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος του σχεδιασμού που επιχειρήθηκε στο Κεφάλαιο 1 της παρούσας Έκθεσης, μπορεί να θεωρηθεί - με δεδομένο το διαθέσιμο χρόνο και προϋπολογισμό του έργου της ενδιάμεσης αξιολόγησης - λεπτομερής και πολυκριτηριακή. Το κύριο συμπέρασμα που προέκυψε από αυτήν είναι ότι η εγκυρότητα και σκοπιμότητα του προγραμματικού σχεδιασμού και της στρατηγικής, όχι μόνον διατηρήθηκε, αλλά και ενισχύθηκε, στο μέσο της περιόδου υλοποίησης. Επομένως, είναι δυνατόν να υποστηριχθεί μετά βεβαιότητας ότι η Rationale του Προγράμματος παραμένει ακέραια.
- Δεν συμβαίνει, όμως, το ίδιο όσον αφορά στη δυνατότητα εκτίμησης των κριτηρίων αναθεώρησης που σχετίζονται με την εσωτερική δυναμική της υλοποίησης. Αναλυτικότερα, η αξιολόγηση οφείλει να στοιχειοθετήσει τις προτάσεις της επί της ανάγκης αναθεώρησης με αυστηρά και, κατά το δυνατόν, μετρήσιμα δεδομένα, χρησιμοποιώντας το σύνολο των μεθοδολογικών εργαλείων που έχουν προταθεί από το Σ.Α.⁶ Όμως, το Πρόγραμμα δεν εμφανίζει ακόμη το αναγκαίο ποσοστό υλοποίησης που θα επέτρεπε τέτοιου είδους προσεγγίσεις. Π.χ. η αξιόπιστη εκτίμηση των τιμών των Δεικτών αποτελεσματικότητας ⁷ προϋποθέτει ποσοστό φυσικής υλοποίησης τουλάχιστον 50% σε επίπεδο Μέτρου. Όπως, όμως, συνάγεται από τον Πίνακα 4-14 (παρ. 4.4.3), μόνον το Μ.1.2 προσεγγίζει αυτό το ποσοστό. Επίσης, για την ανάλυση του μέσου μοναδιαίου κόστους υλοποίησης και

⁶ Βλ. Έκθεση Εξειδίκευσης της Μεθοδολογίας Αξιολόγησης (Ιούνιος 2003).

⁷ Οι τιμές του Δείκτη αποτελεσματικότητας της υλοποίησης είναι το ασφαλέστερο εργαλείο αναθεώρησης, καθώς εντοπίζει τα Μέτρα που εκτιμάται ότι δεν θα εκπληρώσουν τους ποσοτικούς τους στόχους μέχρι το τέλος της συμβατικής περιόδου, συμβάλλοντας στην εξεύρεση λύσεων.

τη συναφή εκτίμηση του Δείκτη αποδοτικότητας⁸ απαιτείται ποσοστό φυσικής υλοποίησης άνω του 60% σε επίπεδο Κατηγορίας Πράξης.⁹ Ωστόσο, το μέχρι σήμερα ποσοστό υλοποίησης των Κατηγοριών Πράξεων, ακόμη και εκείνων με την υψηλότερη επίδοση, είναι χαμηλότερο του προαναφερομένου ορίου.

Προκύπτει ότι οι επισημάνσεις του Σ.Α σχετικά με την αναθεώρηση συνάγονται λιγότερο από μια αυστηρή επεξεργασία των ποσοτικών δεδομένων της υλοποίησης και περισσότερο από την ερμηνεία τους βάσει των εμπειριών του από τη συνεχή τριβή με το Πρόγραμμα. Πρόκειται συγκεκριμένα για επισημάνσεις που σχετίζονται με τα εξής θέματα:

- *Ολοκλήρωση του Φυσικού Αντικείμενου από πόρους του Προγράμματος*
- *Ανασύσταση της λογικής της στρατηγικής*
- *Κριτήρια κατανομής των διαθέσιμων πόρων*

Τα θέματα αυτά θα προσεγγιστούν στις επόμενες παραγράφους. Η προσέγγιση στηρίζεται, αφενός, σε ιστορικά στοιχεία και, αφετέρου, στα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα (κατά περίπτωση μέχρι και τις 11/12/2003), προκειμένου τα συναγόμενα συμπεράσματα να ανταποκρίνονται τόσο στην υφιστάμενη κατάσταση του Προγράμματος, όσο και στους παράγοντες που τη διαμόρφωσαν.

6.5.1 Ολοκλήρωση του Φυσικού Αντικείμενου από πόρους του Προγράμματος

6.5.1.1 Ενταγμένο Φυσικό Αντικείμενο μέχρι 30/6/2003

Η σύγκριση μεταξύ, αφενός, του συνολικού προϋπολογισμού των Ενταγμένων Έργων και, αφετέρου, της προγραμματικής δημόσιας δαπάνης, στις 30/6/2003, επεσήμανε υπερένταξη Φυσικού Αντικείμενου (βλ.παρ. 3.3.1.1 και Πιν.3-1 της Έκθεσης)¹⁰ και αντίστοιχη υπερδέσμευση (overbooking) στον Α.Π 1 (17.167.190 € ή + 4,81%). Η υπερδέσμευση προερχόταν κυρίως από το Μ.1.1 (14.568.275 € ή +7,6%) και πολύ λιγότερο από το Μ.1.2 (2.598.915 € ή +1,6%). Λεπτομέρειες περί αυτών παρατίθενται στην παράγραφο 4.2.1 της Έκθεσης.

Επομένως, και τα δύο ανωτέρω Μέτρα αντιμετώπιζαν, ήδη κατά την ανωτέρω ημερομηνία, χρηματοδοτικό πρόβλημα για την ολοκλήρωση του ενταγμένου Φυσικού Αντικείμενου, ενώ στερούντο ευελιξίας για διορθωτικές παρεμβάσεις. Συνεπώς, απαιτείτο αύξηση των δεσμεύσεων της δημόσιας δαπάνης και σχετική αναθεώρηση των Χρηματοδοτικών Πινάκων.

⁸ Ο Δείκτης αποδοτικότητας πληροφορεί με ικανοποιητική ακρίβεια για την επάρκεια των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων προκειμένου να ολοκληρωθεί απρόσκοπτα το ενταγμένο Φυσικό Αντικείμενο και ενδεχομένως να ενταχθεί νέο.

⁹ Προκειμένου να διαθέτει αξιοπιστία η εκτίμηση του Δείκτη αποδοτικότητας απαιτείται Δείγμα ολοκληρωμένων Έργων προϋπολογισμού που θα αντιστοιχεί στο 20% του συνολικού προϋπολογισμού των Ενταγμένων Έργων, ανά Κατηγορία Πράξης (υποσύνολο Έργων με ομοιοειδές Φυσικό Αντικείμενο, ταυτοποιήσιμο με τον ίδιο Φυσικό Δείκτη). Η εμπειρία έχει δείξει ότι αυτή η συνθήκη ικανοποιείται όταν η φυσική υλοποίηση ανά Κατηγορία Πράξης σημειώνει επίδοση άνω του 60%. Βλ. σχετικά τις αναφορές της παρ. 4.3.1., σε συνδυασμό με τα στοιχεία του Πίνακα 4-12. Επίσης, βλ. επίσης την Έκθεση Εξειδίκευσης της Μεθοδολογίας του Σ.Α.

¹⁰ Επισημαίνεται ότι το μέγεθος του υπερενταγμένου Φυσικού Αντικείμενου θα εντοπιστεί μετά τον επανέλεγχο των ΤΔΕ/ΤΔΥ τον οποίο έχει ήδη ζητήσει η ΕΥΔ από τους Τ.Δ.

Όσον αφορά στον Α.Π 2, εμφάνιζε, στις 30/6/2003, τελείως διαφορετική εικόνα, δηλαδή, υποδέσμευση ύψους 172.724.496 € (- 79,6%), η οποία προερχόταν από υποδέσμευση τόσο του Μ.2.1 (87.778.056 € ή - 85,2%), όσο του Μ.2.2. (84.946.440 € ή -74,5%). Ο Α.Π 2 παρείχε ευχέρειες για διορθωτικές παρεμβάσεις προκειμένου να ανασυσταθεί η λογική της στρατηγικής του Ε.Π.

6.5.1.2 Ενταγμένο Φυσικό Αντικείμενο μετά τις 30/6/2003 - Φυσικό Αντικείμενο υπό άμεση ένταξη

• Άξονας Προτεραιότητας 1

Επιπρόσθετοι πόροι απαιτούνται για την υλοποίηση του Νέου Μουσείου Ακρόπολης (Ν.Μ.Α) - υπό ένταξη στο Μ.1.1 - συνολικού προϋπολογισμού περίπου 85 εκατ. €. Ωστόσο, έχει αποφασιστεί οριστικά ότι το Ν.Μ.Α θα χρηματοδοτηθεί από μεταφορά των πόρων του Πολιτιστικού και Συνεδριακού Κέντρου Αθηνών, ύψους προϋπολογισμού 84.946.440 €. Επομένως, δεν διευρύνεται η υπερδέσμευση του Μ.1.1 λόγω της ένταξης του Ν.Μ.Α, η οποία παραμένει στο ίδιο επίπεδο (14.568.275 €) με εκείνο που εντοπίστηκε στις 30/6/2003 (βλ. ανωτέρω).

Στη 3^η Συνεδρίαση της Επ-Πα αποφασίστηκε η ολοκλήρωση της Β' φάσης των Αρχαιολογικών Έργων του ΤΔΠΕΑΕ (Μ.1.2), συνολικού προϋπολογισμού 12 εκ. €. Επίσης, υπό άμεση ένταξη στο ίδιο Μέτρο είναι τα εξής Έργα: (i) ΥΦΑΝΕΤ, συνολικού προϋπολογισμού 16.517.650 € και (ii) Πωλητήρια Εισιτηρίων (ΟΠΕΠ), συνολικού προϋπολογισμού 5.290.000 €. Ο προϋπολογισμός των ανωτέρω έργων συμποσούνται σε 33.807.650 €. Λαμβανομένης υπ' όψιν της ήδη υφισταμένης υπερδέσμευσης με ημερομηνία 30/6/2003 (2.598.915 €), η συνολική υπερδέσμευση του Μ.1.2 ανέρχεται στο ποσό των 36.406.565 €.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η υπερδέσμευση του Α.Π. 1 διαμορφώνεται σε 50.974.840 (+ 14,28%).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, από διερεύνηση των αιτημάτων των Τ.Δ και βάσει της ανάλυσης του Κεφαλαίου 1 περί προσφοράς και ζήτησης στους τομείς παρέμβασης του Προγράμματος, εντοπίστηκαν ανάγκες σε Έργα του Μ.1.2, υπερδιπλάσιου προϋπολογισμού σε σχέση με εκείνου των υπό ένταξη. Τα εν λόγω Έργα είναι, μάλιστα, υψηλής ετοιμότητας και προτεραιότητας. Το γεγονός αυτό προσδίδει ευελιξία στο Ε.Π, ειδικώς σε περιπτώσεις όπου ανασταλτικοί παράγοντες, κυρίως εξωγενείς, θα παρεμπόδιζαν την ομαλή υλοποίηση ήδη ενταγμένων ή υπό ένταξη Έργων στους Α.Π 1 και 2.

Άξονας Προτεραιότητας 2

Από την 1/7/2003 και μέχρι σήμερα (15 Δεκεμβρίου) έχουν ενταχθεί 10 νέα Έργα στο Μ.2.1 συνολικού προϋπολογισμού 53.287.116,7 €. Επίσης, επίκειται η ένταξη 5 νέων Έργων, συνολικού προϋπολογισμού 88.000.616,43, ενώ υπάρχει και αίτημα για αύξηση προϋπολογισμού ενός ήδη ενταγμένου Έργου κατά 1 εκατ.€.

Κατά συνέπεια, η σημερινή χρηματοδοτική εικόνα του Μ.2.1 εμφανίζεται με υπερδέσμευση της τάξης του 54.509.677,13 €, λαμβανομένων υπ' όψιν των αδιάθετων υπολοίπων ύψους 87.778.056 € της περιόδου μέχρι 30/6/2003.

Το Μ.2.2 δεν εμφανίζει πλέον υπερδέσμευση, με αποτέλεσμα η συνολική υποδέσμευση του Α.Π 2 να ταυτίζεται με εκείνη του Μ.2.1.

Η συνολική υπερδέσμευση των Α.Π 1 και 2 για την ολοκλήρωση του Φυσικού Αντικειμένου (ενταγμένου και υπό άμεση ένταξη) ανέρχεται σε 105.484.517,13 €.

6.5.2 Επιπρόσθετοι διαθέσιμοι πόροι για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών υλοποίησης του Φυσικού Αντικειμένου

Όπως είναι γνωστό, το Ε.Π Πολιτισμός, συμμετέχει:

- στην κατανομή των πόρων του αποθεματικού προγραμματισμού, με μερίδιο 26,6 εκατ.€
- στην κατανομή των πόρων του αποθεματικού επίδοσης, εκτιμωμένου ύψους περί τα 59 εκατ. €.

Οι συνολικοί πόροι από τη συμμετοχή στα δύο ανωτέρω αποθεματικά ανέρχονται 85,6 εκατ. €.

Οι πόροι αυτοί θα διατεθούν για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών του Προγράμματος, ώστε να υλοποιηθεί απρόσκοπτα το μέχρι σήμερα ενταγμένο και το υπό άμεση ένταξη Φυσικό Αντικείμενο, λαμβανομένων επίσης υπ' όψιν της μεταφοράς των πόρων από το Μ.2.2 προς το Μ.1.1 και της αδιάθετης προκαταβολής ύψους 29,7 εκατ. €.

Συγκρίνοντας τη συνολική υπερδέσμευση των Α.Π 1 και 2, ύψους 105.484.517 €, με τους επιπρόσθετους διαθέσιμους πόρους από τη συμμετοχή στα δύο ανωτέρω αποθεματικά, συνάγεται ότι οι χρηματοδοτικές ανάγκες του Ε.Π για την ολοκλήρωση του (ήδη ενταγμένου και υπό άμεση ένταξη) Φυσικού Αντικειμένου εμφανίζουν υπερδέσμευση συνολικού ύψους 19.884.517 €. Επειδή, όμως, υπάρχει αδιάθετη η προκαταβολή, ύψους 29,7 εκατ. €, μηδενίζεται η ανωτέρω υπερδέσμευση, ενώ εμφανίζεται και μικρή υποδέσμευση ύψους 9.815.483 €, η οποία μπορεί να συμβάλει σε διορθωτικές παρεμβάσεις μικρού εύρους.

6.5.3 Ανασύσταση της λογικής της στρατηγικής

Οι επιλογές της αναθεώρησης είναι περισσότερο περίπλοκες από εκείνες που σχετίζονται με την εξασφάλιση πόρων για την απρόσκοπτη ολοκλήρωση του Φυσικού Αντικειμένου, καθώς είναι αναγκαίο να ληφθούν υπ' όψιν και οι στρατηγικές ισορροπίες μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας, ιδιαίτερα δε η ανασύστασή τους, στο βαθμό που έχουν διαταραχθεί από τη δυναμική της υλοποίησης.

Στην παράγραφο 4.7.2.1 της Έκθεσης, καταγράφεται στατιστικά, η δραστική απόκλιση της στρατηγικής ισορροπίας υπέρ του Α.Π. 1 και εις βάρος του Α.Π 2, τόσο σε χρηματοδοτικούς, όσο και σε φυσικούς όρους, με ημερομηνία ελέγχου τις 30/6/2003. Ο Α.Π 2, με μερίδιο της τάξης του 36,8% στην προγραμματική δημόσια δαπάνη¹¹, συμμετείχε, στην ίδια ημερομηνία, μόνον κατά 10,5% στο συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων Έργων, ενώ τα αντίστοιχα μεγέθη για τον Α.Π 1 ήταν 60,5% και 88,4%, επισημαίνοντας την αναβάθμιση της βαρύτητάς του.

¹¹ Το συνολικό κόστος δεν λαμβάνεται υπ' όψιν καθώς η ιδιωτική δαπάνη που αφορά μόνον στον Α.Π.2, αφενός, είναι ασήμαντη και, αφετέρου, δεν έχει ακόμη κινητοποιηθεί.

Τα αποτελέσματα αυτά οφείλονταν στο συνδυασμό των εξής κυρίως παραγόντων, (i) της σημαντικότητας υστέρησης των διαδικασιών προκηρύξεων / εντάξεων Έργων στο Μ.2.1 (ii) της μη ένταξης του επώνυμου Έργου «Πολιτιστικό και Συνεδριακό Κέντρο Αθηνών - β' φάση» στο Μ.2.2 και (iii) της υπέρταξης Έργων στον Α.Π 1.

Με την εικόνα που διαμορφώνεται σήμερα, βάσει των προϋπολογισμών των ενταγμένων και υπό άμεση ένταξη Έργων, η σχέση των δύο Α.Π είναι η εξής: Α.Π 1: 72%, Α.Π 2: 27,3% (το υπόλοιπο 0,7% αντιπροσωπεύει τη συμμετοχή του Α.Π 3).

Η σχέση αυτή είναι περίπου ίδια με εκείνη που εμφανίζεται στους αναθεωρημένους Χρηματοδοτικούς Πίνακες (Απόφαση 5/13 Οκτωβρίου 2003 της Επ-Πα για την τροποποίηση των Χρηματοδοτικών Πινάκων του Ε.Π «Πολιτισμός»), σύμφωνα με τους οποίους η βαρύτητα του Α.Π 1 ανέρχεται σε 72,6% και του Α.Π 2 σε 25,7% (το υπόλοιπο 1,7% αντιπροσωπεύει τη συμμετοχή του Α.Π 3).

Επομένως, η ισορροπία μεταβάλλεται επί τα βελτίω, σε σχέση με εκείνη που παρατηρείτο στις 30/6/2003, αλλά όχι επαρκώς ώστε να ανασυσταθεί η προγραμματική λογική της στρατηγικής, στο βαθμό που αντικατοπτρίζεται στην κατανομή των πόρων του Προγράμματος.

6.5.4 Η ουσιαστική ανασύσταση της λογικής της στρατηγικής

Επιχειρείται στη συνέχεια η επανεξέταση βάσει ευρύτερων κριτηρίων – πέραν δηλαδή εκείνων που προκύπτουν από την τυπική κατανομή των δεσμεύσεων - του όλου θέματος της ανάπτυξης του Σύγχρονου Πολιτισμού από τις παρεμβάσεις του παρόντος Προγράμματος.

Από την εφαρμογή τέτοιου είδους κριτηρίων προκύπτουν, π.χ., τα εξής:

- Το Έργο του Πολιτιστικού και Συνεδριακού Κέντρου Αθηνών (β' φάση) - αν και μη ενταγμένο στο Ε.Π. - υλοποιείται από άλλους πόρους, οπότε αναμένεται να καλυφθούν οι ανάγκες βάσει των οποίων είχε σχεδιαστεί το χρηματοδοτικό μέγεθος και το περιεχόμενο του Μ.2.2 (βλ. παράγραφο 1.3.3, σε συνδυασμό με την ανάλυση SWOT).
- Στο Μ.1.1 περιλαμβάνονται Έργα Μουσείων που σχετίζονται άμεσα με το Σύγχρονο Πολιτισμό. Πρόκειται για τα Έργα: «Πολιτιστικό Κέντρο του Μουσείου Μπενάκη επί της οδού Πειραιώς 138» (προϋπολογισμού 17.608.217 ευρώ), «Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης» (προϋπολογισμού 2.538.517 ευρώ), και «Ολοκλήρωση Κέντρου Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας» (προϋπολογισμού 6.233.309 €). Το συνολικό χρηματοδοτικό μέγεθος των τριών αυτών Έργων είναι 26.380.043 €.
- Θα πρέπει, επιπροσθέτως, να σημειωθεί ότι τα περισσότερα από τα υλοποιούμενα Έργα Μουσείων θα διαθέτουν, σύμφωνα με τις νέες μουσειολογικές αντιλήψεις, πολυδύναμες αίθουσες, ικανές να φιλοξενούν εκδηλώσεις σύγχρονου πολιτισμού.
- Στο Μ.1.2 περιλαμβάνονται επίσης δύο Έργα που ανήκουν καταφανώς στον τομέα του Σύγχρονου Πολιτισμού, δηλαδή η «Αποκατάσταση και Εξοπλισμός του Κτιριακού Συγκροτήματος του Ε-

θνικού Θεάτρου» (προϋπολογισμού 17 εκ. €) και το υπό ένταξη ΥΦΑΝΕΤ (προϋπολογισμού 16.517.650 €). Οι προϋπολογισμοί των δύο αυτών Έργων συμποσούνται σε 33.517.650 €.

Προκύπτει από τα ανωτέρω ότι, πέραν των δεσμεύσεων του Α.Π 2, ο τομέας του Σύγχρονου Πολιτισμού χρηματοδοτείται με επιπλέον 59.897.693 €, ενώ η εν γένει ανάπτυξη του ενισχύεται ακόμη περισσότερο από την δυνατότητα χρήσης των πολυδύναμων αιθουσών των Μουσείων για εκδηλώσεις και δρώμενα σύγχρονου πολιτισμού.

Αναλυτικότερα, αν το κονδύλι των 59.897.693 € αφαιρεθεί από τον Α.Π 1 και προστεθεί στον Α.Π 2, τότε η συμμετοχή εκάστου Α.Π στο συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων και των υπό ένταξη Έργων διαμορφώνεται ως εξής: Α.Π 1: 63,3%, Α.Π 2: 36% (το υπόλοιπο 0,7% αντιπροσωπεύει τη συμμετοχή του Α.Π 3). Βάσει αυτής της, κατά τεκμήριο πραγματικής, προσέγγισης, έχει σχεδόν ανασυσταθεί η προγραμματική ισορροπία της στρατηγικής μεταξύ των Α.Π 1 και 2 (Α.Π 1: 60,5% και Α.Π 2: 36,8%).

6.5.5 Κριτήρια κατανομής των διαθέσιμων πόρων

Οι επιπρόσθετοι διαθέσιμοι πόροι του Ε.Π, θα πρέπει να κατανεμηθούν, στο πλαίσιο της αναθεώρησης, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που προκύπτουν από τις ανωτέρω επισημάνσεις, όπως:

- Η εξασφάλιση πόρων για την ολοκλήρωση του ενταγμένου ή / και του προς ένταξη Φυσικού Αντικειμένου σε Κατηγορίες Πράξης σχετικές με: (i) Μουσεία και Εκθέσεις / Επανεκθέσεις του Μ.1.1., (ii) καθαρώς Αρχαιολογικά Έργα (Χώροι / Μνημεία) του Μ.1.2. και (iii) Έργα Σύγχρονου Πολιτισμού του Μ.2.1.
- Μεταξύ των Έργων των Μουσείων, ιδιαίτερης προσοχής θα πρέπει να τύχει η εξασφάλιση πόρων για την χρηματοδότηση του Ν.Μ.Α, εγχειρήματος υψηλής χρηματοδότησης, αλλά κυρίως ανεκτίμητης συμβολικής και αισθητικής αξίας, ικανού να συμμετάσχει καθοριστικά στην προβολή και αναβάθμιση του κυρίου Μητροπολιτικού Κέντρου της χώρας, στο πλαίσιο του ανταγωνισμού που αναπτύσσεται διεθνώς μεταξύ Μητροπολιτικών Κέντρων.
- Τα Μουσεία που μπορούν να λειτουργήσουν ως ευρύτεροι πόλοι πολιτιστικής ανάπτυξης, υπερβαίνοντας την διαχωριστική γραμμή μεταξύ των πεδίων της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και του Σύγχρονου Πολιτισμού, θα έπρεπε να ευνοηθούν ιδιαίτερα, μεταξύ άλλων και για λόγους σχετικούς με την μεγαλύτερη αποδοτικότητα των υποδομών.
- Η επαρκής χρηματοδότηση της ολοκλήρωσης και έναρξης λειτουργίας των Έργων που υλοποιούνται στις Ολυμπιακές Πόλεις είναι αυτονόητο κριτήριο προτεραιότητας. Σημειώνεται ότι πέραν της άμεσης σκοπιμότητας των Έργων αυτών λόγω της επικείμενης διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων, της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας, κ.λπ., η λειτουργία τους θα υπηρετήσει και την προβολή και αναβάθμιση τόσο της Αθήνας, όσο και των άλλων σημαντικών Πόλεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΙΝΑΚΑΣ Α: ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ		
Ε.Π που συνεργούν με το Ε.Π Πολιτισμός 2000-06 για την επίτευξη των στόχων του		
Ε.Π Κ.Τ.Π	M.1.3	<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία υποδομών για τη ανάπτυξη ψηφιακού πολιτιστικού αποθέματος Ανάδειξη, προβολή και επικοινωνία του Ελληνικού Πολιτισμού στην ΚτΠ Οικονομική αξιοποίηση – προστασία πνευματικών δικαιωμάτων Ανάπτυξη ψηφιακών πολιτιστικών προϊόντων και εφαρμογών από τον ιδιωτικό τομέα
Ε.Π Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση	M.1.5	<ul style="list-style-type: none"> Κατάρτιση και απόκτηση εργασιακής εμπειρίας ανέργων στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς Κατάρτιση ανέργων στον τομέα του σύγχρονου πολιτισμού Κατάρτιση ανέργων στα καλλιτεχνικά επαγγέλματα Ενίσχυση της απασχόλησης ανέργων στον πολιτιστικό τομέα
	M.4.1	<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις επιχορήγησης ανέργων για δημιουργία ανεξάρτητων επιχειρήσεων και στον τομέα του πολιτισμού (μεταξύ άλλων)
	M.4.4	<ul style="list-style-type: none"> Κατάρτιση υπάλληλων του Δημοσίου και στον τομέα του πολιτισμού (μεταξύ άλλων)
Συμπληρωματικά ΠΕΠ που ενισχύουν τις κατηγορίες Πράξης του Ε.Π Πολιτισμός 2000-06		
ΠΕΠ Αν. Μακεδονίας Θράκης	M.2.8	<ul style="list-style-type: none"> Ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς Πολιτιστική παράδοση και σύγχρονη πολιτιστική δημιουργία
ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας	M.2.3	<ul style="list-style-type: none"> Συντήρηση και αποκατάσταση των Μονών, αναστηλωτικές, στερεωτικές και λοιπές κατάλληλες εργασίες σε κτίρια που κινδυνεύουν, εργασίες συντήρησης εικόνων και αντικειμένων, κατασκευή δικτύων εξυπηρετικών: δράσεις τομέα πολιτισμού Εργασίες επέκτασης κτιριακών συνόλων για την εξυπηρέτηση επισκεπτικών και λειτουργικών αναγκών των Ιερών Σκηνωμάτων
	M.3.6	<ul style="list-style-type: none"> Ανάδειξη – προβολή και προστασία των αρχαιολογικών και πολιτιστικών χώρων και μνημείων της Κ. Μακεδονίας Δημιουργία ολοκληρωμένων αρχαιολογικών και πολιτιστικών χώρων σε δικτύωση, για την ανάδειξη αρχαιολογικών – ιστορικών διαδρομών, με στόχο την ενίσχυση της τουριστικής δραστηριότητας και τη δημιουργία δευτερογενών ωφελειών στην απασχόληση, σε τοπική κλίμακα Διαμόρφωση και ανανέωση των μουσειακών χώρων Διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου αρχαιολογικών χώρων σε αστικά κέντρα για την ένταξη τους στον αστικό ιστό και τις λειτουργίες της πόλης, για την αύξηση της επισκεψιμότητας και την απόδοση τους στο ευρύ κοινό, με την δημιουργία χώρων κοινωνικής συνεύρεσης, αναψυχής και επιμόρφωσης Ανάπτυξη σύγχρονων εργαλείων για υποστήριξη, προβολή και ανάδειξη πολιτιστικών πόρων Δημιουργία πολιτιστικών πάρκων και σύγχρονων πολιτιστικών υποδομών Ολοκλήρωση των κτιριακών υποδομών πολιτιστικής δραστηριότητας Ανάπτυξη και προώθηση υφιστάμενων πολιτιστικών θεσμών και δημιουργία νέων

Συμπληρωματικά ΠΕΠ που ενισχύουν τις κατηγορίες Πράξης του Ε.Π Πολιτισμός 2000-06		
ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	M.3.3	<ul style="list-style-type: none"> Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικών χώρων Δημιουργία πόλων έλξης για την ανάπτυξη πολιτιστικού τουρισμού Ενίσχυση της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας
	M.6.3	<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία δικτύου αρχαιολογικών χώρων – πόλεων Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικών πόρων Δημιουργία θεματικών διαδρομών με πολιτιστικά στοιχεία
ΠΕΠ Ηπείρου	M.3.3	<ul style="list-style-type: none"> Πολιτισμός (πεδίο παρέμβασης 354), που αναφέρεται κυρίως στην κατασκευή και την ολοκλήρωση Μουσείων. Συντήρηση – Ανάδειξη μνημείων (πεδίο παρέμβασης 354), που αναφέρεται στην συντήρηση αποκατάσταση, ανάδειξη και αξιοποίηση μνημείων όλων των ιστορικών περιόδων Ενίσχυση σύγχρονων πολιτιστικών δράσεων (πεδία παρέμβασης 172 και 354), που αναφέρεται στην υποβοήθηση και την ανάδειξη της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας
ΠΕΠ Θεσσαλίας	M.2.10	<ul style="list-style-type: none"> Προστασία και αξιοποίηση λαογραφικού υλικού, μικρών ιστορικών μνημείων εκτός οικιστικών συνόλων και επιχειρησιακή δικτύωση τους, κλπ.
	M.2.17	<p><u>Ενέργεια Β (ΚΠ 1306)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ανακαίνιση παραδοσιακών στοιχείων του τοπικού οικιστικού περιβάλλοντος Προστασία, διατήρηση, ανάδειξη παραδοσιακών και αρχιτεκτονικών στοιχείων της αγροτικής κληρονομιάς εντός οικιστικών συνόλων (π.χ. νερόμυλοι, ανεμόμυλοι, γεφύρια κλπ) Διατήρηση παραδοσιακών αγροτικών εργασιών και συνθησιών
	M.3.2	<p><u>Ενέργεια 3.2.2:Αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Αποκαταστάσεις διατηρητέων κτιρίων Αναδείξεις, αναβαθμίσεις ιστορικών κέντρων <p><u>Ενέργεια 3.2.3:Ανάδειξη της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Έργα ανάδειξης πολιτιστικής κληρονομιάς Δημιουργία δικτύων ομοειδών πολιτιστικών δραστηριοτήτων
	M.3.4	<p><u>Ενέργεια 3.4.2:Ανάδειξη φυσικών πόρων και πολιτιστικής κληρονομιάς</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Έργα ανάδειξης στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς με ιδιαίτερο τουριστικό ενδιαφέρον
ΠΕΠ Ιονίων Νήσων	M.1.4	<ul style="list-style-type: none"> Έργα αποκατάστασης, ανάδειξης και ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων Διαμόρφωση, αποκατάσταση και ανάδειξη μνημείων (ιστορικών κέντρων, κτιρίων ιστορικής αξίας) Αξιοποίηση παραδοσιακών αρχιτεκτονικών συνόλων και κτιρίων Μουσεία Συμπληρωματικές ενέργειες λειτουργικότητας των μνημείων (βελτίωση πρόσβασης, κυκλοφορίας, στάθμευσης και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου). Οργάνωση – Ανάπτυξη δικτύων διαδρομών Ανάδειξη του ιστορικού και αρχαιολογικού υλικού της Π.Ι.Ν Υποδομές θεατρικής, μουσικής και λοιπής πολιτιστικής παράδοσης Εκδόσεις έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού, δίκτυα πληροφόρησης

Συμπληρωματικά ΠΕΠ που ενισχύουν τις κατηγορίες Πράξης του Ε.Π Πολιτισμός 2000-06		
ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας	M.2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάδειξη – αποκάλυψη αρχαιολογικών μνημείων • Ανάπλαση – ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων • Αναστήλωση – αποκατάσταση αρχαίων, βυζαντινών και νεώτερων μνημείων • Αποκατάσταση μονών και ναών • Ανέγερση – αποπεράτωση μουσείων • Δημιουργία μουσειακών χώρων σε μνημεία και παραδοσιακά κτίρια • Ανέγερση πολυλειτουργικών χώρων πολιτισμού • Προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς • Υποστήριξη και ενίσχυση του επιστημονικού έργου και των καινοτομικών δράσεων πολιτισμού • Αξιοποίηση της Κοινωνίας της Πληροφορίας σε θέματα πολιτισμού
	M.2.3	<ul style="list-style-type: none"> • Προστασία – ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων • Αναστήλωση αρχαίων μνημείων • Εξασφάλιση κατάλληλων υποδομών υποδοχής πολιτιστικών δραστηριοτήτων • Ανακαινίσεις κτιρίων • Προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς • Υποστήριξη και ενίσχυση του επιστημονικού έργου και των καινοτομικών δράσεων πολιτισμού
	M.2.4	<ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη επιχειρησιακού σχεδίου σύνταξης φακέλου τεκμηρίωσης της υποψηφιότητας της πόλης των Πατρών προς ανάληψη του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης • Προβολή των κοινών πολιτιστικών ρευμάτων • Υποστήριξη και ενίσχυση του δημιουργικού έργου • Προώθηση του διαλόγου μεταξύ των πολιτισμών της Ευρώπης και του υπολοίπου κόσμου • Αξιοποίηση της ιστορικής κληρονομιάς, της αστικής αρχιτεκτονικής και της ποιότητας ζωής στην πόλη • Εξασφάλιση κατάλληλων κτιριακών υποδομών υποδοχής πολιτιστικών δραστηριοτήτων • Προβολή της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας και των Πολιτιστικών Εκδηλώσεων
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας	M.2.3	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή και επέκταση Μουσείων • Αποκατάσταση – Αναστήλωση – Ανάδειξη μνημείων • Βελτιωτικές παρεμβάσεις, ανάδειξη, ανάπλαση ιστορικών - αρχαιολογικών χώρων. • Ανάδειξη βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων. • Ενίσχυση υποδομών σύγχρονου πολιτισμού • Προβολή Πολιτιστικού Προϊόντος • Καινοτόμες δράσεις πολιτιστικών διαδρομών • Καινοτόμες δράσεις πολιτιστικού Τουρισμού
ΠΕΠ Αττικής	M.1.3	<ul style="list-style-type: none"> • Αισθητικές παρεμβάσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία • Παρεμβάσεις για την ενίσχυση και βελτίωση των σχετικών υποδομών. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται η κατασκευή δύο τουλάχιστον νέων Μουσείων • Παρεμβάσεις που αφορούν τον τομέα της on-line παροχής υπηρεσιών και της δικτύωσης • Εκσυγχρονισμός παροχής υπηρεσιών – εμπλουτισμός τουριστικού προϊόντος • Υπηρεσίες προώθησης και προβολής τουριστικού προϊόντος Αττικής
	M.5.3	<ul style="list-style-type: none"> • Επισκευές ζημιών που υπέστησαν κτίρια, τείχη, ψηφιδωτά κλπ. που ανήκουν τόσο στην αρχαία όσο και στην βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο • Επισκευές κτιριακών εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και υποδομής εκθεμάτων των μουσείων που υπέστησαν ζημιές.

Συμπληρωματικά ΠΕΠ που ενισχύουν τις κατηγορίες Πράξης του Ε.Π Πολιτισμός 2000-06		
ΠΕΠ Αττικής	M.5.4	<ul style="list-style-type: none"> Αποκατάσταση ζημιών κτιρίων που έχουν κηρυχθεί διατηρητέα από το ΥΠ.ΠΟ ή το ΥΠΕΧΩΔΕ Περιλαμβάνονται και κτίρια που ήταν ήδη σε πρόγραμμα αποκατάστασης και υπέστησαν επιπρόσθετες ζημιές από το σεισμό Επισκευή διατηρητέων κτιρίων και εγκαταστάσεων Υπ. Δικαιοσύνης
ΠΕΠ Πελοποννήσου	M.3.2	<ul style="list-style-type: none"> Βελτίωση, ανάδειξη και προβολή μνημείων και αρχαιολογικών χώρων Προβολή και βελτίωση της επισκεψιμότητας των ιστορικών χώρων και των μνημείων Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε ιστορικούς οικισμούς Ανάπλαση των ιστορικών κέντρων των πόλεων και των οικισμών Βελτίωση, ανάδειξη και αξιοποίηση των κάστρων και των σπηλαίων Δημιουργία μουσείων Ανάδειξη της νεότερης πολιτιστικής κληρονομιάς, λαογραφικά μουσεία, μουσεία ειδικού ενδιαφέροντος Ανάδειξη και πολιτιστική - εκπαιδευτική αξιοποίηση ερευνητικών - επιστημονικών υποδομών Δημιουργία ή βελτίωση διαδρομών με ιστορικό ενδιαφέρον
ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου	M.1.2	<ul style="list-style-type: none"> Έργα και ενέργειες για την αποκατάσταση, ανάδειξη και αξιοποίηση αρχαιολογικών χώρων Έργα και ενέργειες για την αποκατάσταση, ανάδειξη και αξιοποίηση βυζαντινών, μεταβυζαντινών και μεσαιωνικών μνημείων – κάστρων και οικισμών Έργα και ενέργειες για την αποκατάσταση, ανάδειξη και αξιοποίηση διατηρητέων κτιρίων Δημιουργία θεματικών μουσείων και την βελτίωση εκθεσιακών χώρων σε υφιστάμενα μουσεία Προβολή της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς των νησιών με την χρήση σύγχρονων εργαλείων επικοινωνίας (π.χ. χρήση διαδικτύου). Δημιουργία ολοκληρωμένων αρχαιολογικών και πολιτιστικών χώρων σε δικτύωση για την ανάδειξη πολιτιστικών και ιστορικών διαδρομών με στόχο την ενίσχυση της τουριστικής δραστηριότητας και την δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης Ενίσχυση των δομών και υποδομών σχετικών με την σύγχρονη πολιτιστική δραστηριότητα
Ε.Π του Γ' ΚΠΣ που διευρύνουν τις κατηγορίες παρεμβάσεων στον πολιτισμό		
Ε.Π Ανταγωνιστικότητα	M.5.2	<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία δικτύων πολιτιστικών στοιχείων, διαδρομών πολιτιστικού τουρισμού και εναλλακτικές μορφές τουρισμού Παρεμβάσεις υποστήριξης επιχειρήσεων του Τουριστικού τομέα για αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος Δράσεις ανάπτυξης οικοτουρισμού
Ε.Π Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαιθρου	M.7.5	<ul style="list-style-type: none"> Προστασία και ανάδειξη αξιόλογων αρχιτεκτονικών στοιχείων της αγροτικής υπαίθρου (παραδοσιακά ελαιοτριβεία, μύλοι, παρατηρητήρια, μονοπάτια, κλπ)

Κοινοτικές Πρωτοβουλίες του Γ' ΚΠΣ που διευρύνουν τις κατηγορίες παρεμβάσεων στον πολιτισμό		
IINTERREG III - A	III.A Ελλάδα – Αλβανία: M. 2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Διοργάνωση Πολιτιστικών, αθλητικών, περιβαλλοντικών εκδηλώσεων και ανταλλαγής καλλιτεχνικών προϊόντων • Προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση μνημείων, παραδοσιακών διατηρητέων κτισμάτων, ιστορικών και αρχαιολογικών χώρων και προβολή τους, μέσω της νέας τεχνολογίας • Ανάδειξη κοινών Πολιτιστικών Διαδρομών μέσω Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων με σκοπό τη σύνδεση ιστορικών και αρχιτεκτονικών μνημείων στη διασυνοριακή υποδομή • Καταγραφή, ανάδειξη και προβολή κοινών παραδοσιακών στοιχείων και δημιουργίας χώρων έκφρασης σύγχρονου πολιτισμού
	III A Ελλάδα – Fyrom: M.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάδειξη μνημείων και κτιρίων, ως στοιχείων δημιουργίας πολιτιστικών διαδρομών • Καταγραφή στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς (μελέτη της πολιτισμικής κληρονομιάς και καταγραφή πολιτιστικών δεδομένων) • Υποστήριξη της δημιουργίας δομών για την από κοινού μελέτη, καταγραφή και ανάδειξη των κοινών στοιχείων του πολιτισμού, της μουσικής και της γλώσσας μεταξύ των δύο χωρών. • Υποστήριξη κοινών δραστηριοτήτων ανάδειξης της πολιτιστικής ταυτότητας των δύο χωρών που υποστηρίζονται από τη χρήση νέων τεχνολογιών πληροφορικής • Ενίσχυση των πολιτιστικών ανταλλαγών με από κοινού διοργάνωση και ανταλλαγή εκδηλώσεων και εκθέσεων • Σχέδια οργάνωσης χώρου, συμπεριλαμβανομένων μελετών φέρουσας ικανότητας, για την αποκατάσταση, ανάδειξη και τουριστική αξιοποίηση θέσεων και στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και αποκατάσταση – ανάδειξη ιστορικών μνημείων, αρχαιολογικών θέσεων και οικισμών και των σχετικών υποδομών
	III A Ελλάδα – Κύπρος: M.3.3	<ul style="list-style-type: none"> • Αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και την ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς • Ανάδειξη και προβολή στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς και την προώθηση των πολιτιστικών ανταλλαγών • Αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού
	III A Ελλάδα – Βουλγαρία: M.3.3	<ul style="list-style-type: none"> • Αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και την ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς • Ανάδειξη και προβολή στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς και την προώθηση των πολιτιστικών ανταλλαγών • Επιχειρηματικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού (υλοποίηση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού, οι οποίες θα επιδιώκουν την αξιοποίηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων)
Leader+	M.1.4	<ul style="list-style-type: none"> • Αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου • Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς

ΠΙΝΑΚΑΣ Β: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ												
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΠΕΠ, ΚΟΙΝ. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ Π/Υ 2000-2006	% ΣΤΟ ΣΥΝΟΛ. Π/Υ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	% ΣΤΗ ΣΥΝΟΛ. Δ.Δ	% Δ.Δ. ΣΤΟΝ Π/Υ	ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ	% ΣΤΗ ΣΥΝΟΛ. Ι.Δ	% Ι.Δ. ΣΤΟΝ Π/Υ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	% Κ.Σ. ΣΤΗ Δ.Δ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΧΡΙ 30/6/03	% ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΤΟΝ Π/Υ
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(3)/(1)	(6)	(7)	(8)=(6)/ (1)	(9)	(10)=(9)/ (3)	(11)	(12)
Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06	604.900.000	36,1%	590.400.000	37,0%	97,6%	14.500.000	18,2%	2,4%	414.300.002	70%	113.734.418,53	18,8%
Ε.Π ΚτΠ	119.874.814	7,2%	106.066.667	6,6%	88,5%	13.808.147	17,4%	11,5%	79.550.000	75%	47.412,00	0,0%
Ε.Π ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	84.935.000	5,1%	84.935.000	5,3%	100,0%		0,0%	0,0%	63.701.250	75%	0,00	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ (1)	809.709.814	48,3%	781.401.667	48,9%	96,5%	28.308.147	35,6%	3,5%	557.551.252	71%	113.781.830,53	14,1%
ΠΕΠ	691.567.594	41,3%	681.567.594	42,7%	98,6%	10.000.000	12,6%	1,4%	483.027.393	71%	26.948.185,83	3,9%
ΣΥΝΟΛΟ (2)	691.567.594	41,3%	681.567.594	42,7%	98,6%	10.000.000	12,6%	1,4%	483.027.393	71%	26.948.185,83	3,9%
Ε.Π ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ 2000-06	57.622.168	3,4%	37.453.473	2,3%	65,0%	20.168.695	25,4%	35,0%	25.964.395	69%	0,00	0,0%
Ε.Π ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ 2000-06	44.239.025	2,6%	41.029.330	2,6%	92,7%	3.209.695	4,0%	7,3%	32.080.531	78%	529,57	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ (3)	101.861.193	6,1%	78.482.803	4,9%	77,0%	23.378.390	29,4%	23,0%	58.044.926	74%	529,57	0,0%
INTERREG III-A	56.905.000	3,4%	41.285.000	2,6%	72,6%	15.620.000	19,6%	27,4%	30.963.750	75%	0,00	0,0%
LEADER+	16.038.383	1,0%	13.810.633	0,9%	86,1%	2.227.750	2,8%	13,9%	10.286.953	74%	0,00	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ (4)	72.943.383	4,4%	55.095.633	3,5%	75,5%	17.847.750	22,4%	24,5%	41.250.703	75%	0,00	0,0%
ΣΥΝΟΛΑ: 1+2+3+4	1.676.081.984	100,0%	1.596.547.698	100,0%	95,3%	79.534.287	100,0%	4,7%	1.139.874.274	71%	140.730.545,93	8,4%

Πηγές: Σ.Π., Πληροφορίες Δ.Α. ΥΠ-ΠΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ: ΠΡΟΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06							
ΜΕΤΡΟ 1.1: ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΑΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ - ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ							
A/A	MIS	ΕΡΓΟ	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ (ΝΟΜΟΣ)	ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Π/Υ ΕΡΓΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΕΩΣ 30/6/2003
1	56097	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 138	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ	17.608.217,16	Το έργο αφορά στην αγορά υπάρχοντος βιομηχανικού κτιρίου στην οδό Πειραιώς 138 και τις εργασίες αναδιαρρύθμισης και επέκτασής του για τη στέγαση δραστηριοτήτων του Πολιτιστικού Κέντρου του Μουσείου Μπενάκη. Στο φυσικό αντικείμενο του έργου περιλαμβάνεται επίσης ο εξοπλισμός λειτουργίας του Κέντρου και οι εκθεσιακές δαπάνες. Η δαπάνη μελέτης και επίβλεψης θα καλυφθεί από το Μουσείο Μπενάκη. Το έργο προχωρά με γρήγορους ρυθμούς. Προβλέπονται εγκαινία όλου του έργου τον Απρίλιο 2004, ενώ τον Οκτώβριο 2003 θα εγκαινιαστεί η έκθεση του Ισογείου. Έχει υποβληθεί τροποποίηση ΤΔΕ για αύξηση π/υ για περίπου 1.404.230 Ευρώ (υπόλοιπο σύμβασης .Ο.Κ.Ω κ.λ.π)
2	57086	ΕΠΑΝΕΚΘΕΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ	8.804.108,58	Το έργο αφορά στην ανάπτυξη μονίμων συλλογών, στον εξοπλισμό των αρχαιολογικών αποθηκών, τη διαμόρφωση και εξοπλισμό εργαστηρίων συντήρησης κλπ. Το Υ/Ε του φωτ. εξοπλισμού ολοκληρώθηκε το 2000. Το Υ/Ε της επανέκθεσης εξελίσσεται σε δύο φάσεις. Η πρώτη (δεξιά πτέρυγα) προβλέπεται να εγκαινιαστεί τον Απρίλιο του 2004, ενώ η δεύτερη (αριστερή πτέρυγα) στα μέσα του 2005. Το έργο θα σπάσει σε υποέργα μεγάλων προμηθειών οπότε θα τροποποιηθεί το ΤΔΕ. Στις δαπάνες του έργου περιλαμβάνεται η προμήθεια προθηκών για τις «Ώρες Βυζαντίου»(500.000 Ευρώ). Οι προθήκες αποθηκεύτηκαν και θα χρησιμοποιούνται σε περιοδικές εκθέσεις. Προβλέπεται καθυστέρηση σε σχέση με το χρονοδιάγραμμα του ΤΔΕ λόγω διορθωτικών επεμβάσεων στα εργαστήρια συντήρησης και στις αποθήκες. Έχει διατυπωθεί προφορικά το αίτημα για αύξηση προϋπολογισμού.
3	56286	ΕΚΘΕΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΥΚΗΝΩΝ	Ν. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΤΑΜΕΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.)	2.002.704,18	Το έργο αφορά στην ολοκλήρωση της έκθεσης του Μουσείου Μυκηνών, η οποία περιλαμβάνει την κατάλληλη διαμόρφωση των αιθουσών, την τοποθέτηση προθηκών ικανών να αναδείξουν το υλικό που θα εκτεθεί, την ολοκλήρωση του σχεδιασμού της εκθέσεως, τη συντήρηση των εκθεμάτων, την επιλογή και φωτογράφιση των εκθεμάτων και τελικά την οργάνωση και εφαρμογή του απαραίτητου εποπτικού υλικού. Το έργο έχει ολοκληρωθεί. Εγκαινιάστηκε 31/07/03. Η συμπληρωματική σύμβαση για εργασίες φωτισμού προθηκών έχει σταλεί στην Αρχή Πληρωμής στον πίνακα υπερβάσεων (204.212 Ευρώ)

4	60554	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ ΑΡΧ.ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΠΑΠ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ	Ν. ΗΛΕΙΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΓΔΑΜΤΕ), ΔΜΜ, ΔΕΕΜ	15.260.454,88	Το έργο αφορά στη μελέτη και κατασκευή αναβάθμισης του νέου αρχαιολογικού μουσείου Αρχαίας Ολυμπίας, την επισκευή του κτιρίου Σ.Π.Α.Π. και τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου αυτού. Για το Υ/Ε της μελέτης εκκρεμούν δύο θέματα: διευκρίνηση από την Αρχή Πληρωμής σχετικά με την προεκτιμώμενη αμοιβή μελέτης και η μη χρήση συμπληρωματικής σύμβασης από τη ΔΜΜ. Η σύμβαση ολοκληρώνεται 30/6/2004. Από τον Οκτώβριο του 2003 θα αρχίσουν να παραδίδονται τμηματικά αίθουσες του Νέου Μουσείου (εκκρεμεί το πρόγραμμα παράδοσης αιθουσών και το σημαντικό θέμα της ασφάλειας τους). Προβλέπεται να παραδοθεί μόνο ένα τμήμα του ΣΠΑΠ (όχι το τμήμα των γραφείων) για τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Από την έκπτωση της εργολαβίας προκύπτει πλεόνασμα 1.081.437 Ευρώ που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για Ο.Κ.Ω. κ.λ.π
5	57243	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΔΕΛΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ	Ν. ΦΩΚΙΔΟΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΔΕΕΜ, Ι' ΕΠΚΑ	4.425.531,91	Το έργο αφορά στην επισκευή – εκσυγχρονισμό του υπάρχοντος Αρχαιολογικού Μουσείου Δελφών, την εφαρμογή βιοκλιματικού σχεδιασμού και την μεταφορά και προστασία των εκθεμάτων. Το 1ο Υ/Ε της μεταφοράς των αρχαίων έχει ολοκληρωθεί. Το 2ο Υ/Ε επέκτασης και εκσυγχρονισμού έχει καθυστερήσει λόγω αλλαγών στο κτιριολογικό πρόγραμμα πράγμα το οποίο πιθανόν θα επιφέρει καθυστερήσεις και στο έργο της επανέκθεσης. Η ΔΕΕΜ δεσμεύτηκε ότι θα αρχίσουν να παραδίδονται αίθουσες τον Οκτώβριο 2003, με λήξη του έργου 27/2/2004. Ωστόσο εκκρεμεί το πρόγραμμα παράδοσης αιθουσών και το σημαντικό θέμα της ασφάλειας τους. Από την έκπτωση της σύμβασης υπάρχει πλεόνασμα 163.084 Ευρώ περίπου.
6	57244	ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΠΥΡΓΟΥ ΣΕ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	Ν. ΗΛΕΙΑΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΔΕΕΜ, ΔΜΜ	8.088.041,09	Το έργο αφορά στη μελέτη μετατροπής της Δημοτικής Αγοράς Πύργου σε αρχαιολογικό μουσείο, συνολικού εμβαδού 3.168 τ.μ., με τη δημιουργία εκθεσιακών χώρων, αίθουσας πολλαπλών χρήσεων, χώρων εξυπηρέτησης επισκεπτών, χώρων διοίκησης, εργαστηρίων, αποθηκών και λοιπών βοηθητικών χώρων. Για το Υ/Ε της μελέτης εκκρεμεί διευκρίνηση από την Αρχή Πληρωμής σχετικά με την προεκτιμώμενη αμοιβή μελέτης. Το Υ/Ε της κατασκευής προχωρά με εντατικούς ρυθμούς. Έχει υποβληθεί η τροποποίηση του ΤΔΕ για αύξηση 302.023 Ευρώ.(υπέρβαση της σύμβασης και Ο.Κ.Ω).Ενδεχομένως θα υπάρξει πρόβλημα στην παράταση της παραχώρησης της ιδιοκτησίας από το Δήμο – ανάγκη παράτασης πέραν της άνοιξης 2004. Η ΔΕΕΜ προβλέπει να παραδώσει μία αίθουσα και τις όψεις του κτιρίου για τους Ολυμπιακούς.

7	57251	ΕΠΙΣΚΕΥΗ-ΕΠΕΚΤΑΣΗ -ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ Η/Μ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ-ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ)	Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΔΕΕΜ, ΓΔΑΜΤΕ, ΚΓ' ΕΠΚΑ	20.836.390,32	Το έργο αφορά στην επισκευή – διαρρύθμιση του υπάρχοντος κτιρίου με δημιουργία εκθεσιακών χώρων και χώρων εξυπηρέτησης επισκεπτών. Θα γίνει επέκταση στο υπάρχον οικόπεδο, καθώς και στο παρακείμενο οικόπεδο (ιδιοκτησία ΥΠ.ΠΟ.). Επίσης στο έργο περιλαμβάνονται η μεταφορά και φύλαξη των εκθεμάτων μέχρι την ολοκλήρωση των οικοδομικών και Η/Μ εργασιών. Η σύμβαση της εργολαβίας κατασκευής υπεγράφη την 6/6/2002. Έχουν ολοκληρωθεί οι προκαταρκτικές εργασίες κατασκευής των W.C. κοινού και των προσωρινών Η/Μ εγκαταστάσεων καθώς και οι κατεδαφίσεις στο υπάρχον οικόπεδο. Λόγω της ανεύρεσης αρχαίων στο χώρο εκσκαφών για την επέκταση του Μουσείου χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση της μελέτης και κατάργηση ενός από τα προβλεπόμενα κτίρια, πράγμα που συνεπάγεται μεγάλη καθυστέρηση. Ως εκ τούτου το έργο δεν πρόκειται να ολοκληρωθεί μέχρι τους Ολυμπιακούς Αγώνες, οπότε προτείνεται να υπολογισθεί ως έργο του overbooking. Οι μόνες εργασίες που θα συνεχιστούν και θα εμφανίζουν απορρόφηση μέχρι το τέλος 2003 είναι οι ανασκαφές.
8	64970	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	4.988.994,86	Το έργο αφορά στην ολοκλήρωση των μόνιμων εκθέσεων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, στην επανέκθεση στο Λευκό Πύργο – «μουσείο πόλης», στην προμήθεια και εξοπλισμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων, στην τοποθέτηση ανελκυστήρα στο χώρο περιοδικών εκθέσεων. Περιλαμβάνονται οργάνωση περιοδικών εκθέσεων και προμήθεια εξοπλισμού χώρου περιοδικών εκθέσεων, αρχαιολογικών αποθηκών και εργαστηρίων συντήρησης, του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού και βελτίωση Η/Μ εγκαταστάσεων «Λευκού Πύργου». Έχουν ενεργοποιηθεί το 1ο και 2ο και το 4ο υποέργο. Για το 1ο υποέργο που αφορά στη μόνιμη έκθεση του Μουσείου προβλέπεται να παραδοθούν οι δύο αίθουσες τον Οκτώβριο 2003. Το 2ο υ/π έχει καλύψει το 35%. Το 4ο αφορά τον εξοπλισμό και την μηχανοργάνωση του Μουσείου. Για τον εξοπλισμό έχει ήδη προκηρυχθεί διεθνής διαγωνισμός, ενώ για την μηχανοργάνωση προτείνεται από τη Δ.Α να γίνει ξεχωριστό υποέργο, οπότε θα τροποποιηθεί και το ΤΔΕ.
9	65380	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗ ΘΕΡΜΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ (ΚΔΕΜΤ)	6.233.308,88	Το έργο αφορά στη μελέτη – κατασκευή τμήματος του συνολικού κτηρίου, στον εξοπλισμό εκθεσιακών χώρων, εργαστηρίων, αποθηκών, βιβλιοθήκης κλπ. και σε εργασίες στον περιβάλλοντα χώρο. Έχει ολοκληρωθεί ως φυσικό αντικείμενο η πρώτη εργολαβία που αφορά στον φέροντα οργανισμό και στα Η/Μ. Ωστόσο υπάρχουν εκκρεμότητες για το κλείσιμο του οικονομικού αντικείμενου. Η δεύτερη εργολαβία που αφορά στα οικοδομικά έχει ήδη ξεκινήσει. Προβλέπεται να τροποποιηθεί το ΤΔΕ για το διαχωρισμό του εξοπλισμού σε νέο υποέργο. Έχει γίνει αίτημα για πρόσθετη χρηματοδότηση 2.000.000 Ευρώ για την έκθεση και 1.500.000 Ευρώ για τη διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου.

10	61125	ΕΚΘΕΣΗ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΕΡΟΙΑΣ (Β' ΦΑΣΗ)	Ν. ΗΜΑΘΙΑΣ	ΑΣΤΙΚΗ	11η ΕΒΑ	880.410,86	Το έργο αφορά στην οργάνωση μόνιμων εκθέσεων στο μουσείο και τον εξοπλισμό εργαστηρίων και αποθηκών. Συγκεκριμένα, η οργάνωση μόνιμων εκθέσεων περιλαμβάνει τη σύνταξη συμπληρωματικών μελετών για την επιλογή, τεκμηρίωση και έκθεση των αντικειμένων, τη συντήρηση των προς έκθεση αντικειμένων, την οργάνωση των εκθεσιακών χώρων, την επεξεργασία και εγκατάσταση πρόσθετου πληροφοριακού υλικού σε ηλεκτρονική μορφή και την έκδοση σχετικών εντύπων. Ο εξοπλισμός εργαστηρίων και αποθηκών περιλαμβάνει συμπληρωματικές κατασκευές για την άρτια λειτουργία τους. Οριστικοποιήθηκε η μουσειολογική μελέτη, για το β' όροφο και ήδη ξεκίνησε η εκπόνηση της μουσειογραφικής μελέτης. Έγιναν προμήθειες και εργασίες οργάνωσης των αποθηκών και των εργαστηρίων. Συνεχίστηκε η συντήρηση του εκθέσιμου υλικού. Προβλεπόμενος χρόνος εγκαινίων: 2005.
11	65863	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ	Ν. ΛΑΡΙΣΑΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΔΕΕΜ	8.804.108,58	Το έργο αφορά στην αποπεράτωση του διαχρονικού μουσείου Λάρισας, συνολικού εμβαδού 11.712 τ.μ., που θα στεγάσει αρχαιολογικά και βυζαντινά ευρήματα. Το οικόπεδο καταλαμβάνει έκταση 70 στρεμμάτων. Πρόκειται για συγκρότημα 5 κτιρίων συνδεδεμένων μεταξύ τους. Περιλαμβάνει εκθεσιακούς χώρους 2.500 μ ² , εργαστήρια και αποθήκες αρχαιολογικών ευρημάτων και Η/Μ εγκαταστάσεων 5.500 μ ² , αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, αναψυκτήριο, πωλητήριο αρχ/κών αντιγράφων και βιβλίων, αίθουσα εκπαιδευτικών προγραμμάτων, χώρο στάθμευσης. Για την εργολαβία έχουν παραδοθεί τα τεύχη δημοπράτησης και αναμένεται η ολοκλήρωση των διαδικασιών εγκρίσεων.
12	65987	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΡΟΣΦ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔ. ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (ΑΝΑΒ/ΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ)	Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΜΑΚΕΔ. ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	2.538.517,97	Το έργο περιλαμβάνει την εγκατάσταση οπτικοακουστικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, το φωτισμό του κτηρίου, την προμήθεια συστήματος πυρόσβεσης και εξοπλισμού αποθηκών, την έκθεση έργων της μόνιμης συλλογής στη νέα πτέρυγα. Έχουν ολοκληρωθεί η προμήθεια-εγκατάσταση οπτικοακουστικού, ηλεκτρονικού εξοπλισμού και φωτισμού, καθώς και η προμήθεια συστήματος πυρόσβεσης. Ανατέθηκε η προμήθεια εξοπλισμού αποθηκών. Έχει ήδη εγκαινιαστεί περιοδική έκθεση, έχουν γίνει κατασκευές για τη διαμόρφωση των εκθεσιακών χώρων, η κατασκευή προθηκών της έκθεσης της δωρεάς Απέργη και έχει ετοιμασθεί εποπτικό υλικό χωρίς όμως να έχει ολοκληρωθεί το έργο. Προβλέπεται παράταση μέχρι το τέλος του 2003.

13	64531	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΕΛΦΩΝ: ΕΠΑΝΕΚΘΕΣΗ	Ν. ΦΩΚΙΔΟΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Ι' ΕΠΚΑ	1.760.821,72	Στο έργο περιλαμβάνεται η αναδιαρρύθμιση των αιθουσών ώστε να επιτρέπει τον εμπλουτισμό των εκθεμάτων (με νέα ή ως τώρα αποθηκευμένα ευρήματα, νέες ταυτίσεις) και την ενσωμάτωση πρόσφατων πορισμάτων της έρευνας. Σκοπός του είναι η μεγιστοποίηση του εκπαιδευτικού και επικοινωνιακού ρόλου του μουσείου σε θέματα τέχνης και ιστορίας της αρχαίας κοινωνίας. Το έργο προχωρά με αργούς ρυθμούς με χαμηλές απορροφήσεις κυρίως λόγω των καθυστερήσεων από τις αλλαγές στο κτιριολογικό. Προβλέπεται η επανέκθεση να ολοκληρωθεί εν μέρει τον Απρίλιο 2004 και πλήρως στο τέλος του 2004.
14	68709	ΜΕΛΕΤΗ-ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΔΕΕΜ, ΔΜΜ	4.402.054,29	Το έργο αφορά στην επέκταση του κτηρίου του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης με την κατασκευή νέου κτηρίου εμβαδού 2.500μ ² . Το έργο δεν προχωρά επειδή εκκρεμεί η απόφαση ανάθεσης στον τεχνικό σύμβουλο (ίδιο πρόβλημα με το Βυζαντινό Αθηνών και το Αρχαιολογικό Θεσσαλονίκης)
15	71653	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ	Ν. ΑΧΑΪΑΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΓΔΑΜΤΕ, ΔΕΕΜ, ΔΜΜ	23.477.622,89	Το έργο αφορά στην μελέτη και κατασκευή του νέου αρχαιολογικού μουσείου Πατρών συνολικής επιφάνειας 7.400 μ ² και στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου αυτού. Έχει ολοκληρωθεί η οριστική μελέτη και εκκρεμεί η έγκριση της, ενώ προχωρά η μελέτη εφαρμογής. Εκκρεμεί επίσης η διευκρίνιση από την Αρχή Πληρωμής σχετικά με την προεκτιμώμενη αμοιβή μελέτης. Για το υποέργο αυτό προβλέπεται απορρόφηση μέχρι το τέλος 2003, 60%.
16	68721	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΠΕΛΛΑΣ	Ν. ΠΕΛΛΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΔΕΕΜ, ΔΜΜ	13.939.838,59	Το έργο αφορά στην κατασκευή νέου κτηρίου στον αρχ/κο χώρο της Πέλλας, που θα έχει συνολικό εμβαδόν 6.100 τ.μ. Θα αποτελείται από υπόγειο, ισόγειο και πατάρι και θα περιλαμβάνει χώρους εξυπηρέτησης κοινού, εκθεσιακούς χώρους, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, γραφεία διοίκησης, εργαστήρια κλπ. Έχει ολοκληρωθεί η μελέτη. Η εργολαβία δεν προχωρά λόγω ενστάσεων για την ανάθεση. Εκκρεμεί σχετική απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας.
17	70930	ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ Η/Μ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΔΕΕΜ	751.300,00	Το έργο περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις, που σκοπό έχουν την βελτίωση της εμφάνισης και της λειτουργικότητας του χώρου και την προσαρμογή του στο νέο δεδομένο της στέγασης του αίθριου, γενικές επισκευές που προκύπτουν λόγω παλαιότητας του κτιρίου και λόγω της προσαρμογής του στις μεταρρυθμίσεις, καθώς και Η/Μ εγκαταστάσεις στο πλαίσιο της ανακαίνισης. Έχουν εντοπιστεί πολλά σφάλματα στη μελέτη γεγονός που θα οδηγήσει σε νέες τιμές και απορρόφηση των προβλεπών. Προβλέπεται μικρή καθυστέρηση και παράδοση του έργου στα τέλη 2003.

18	61137	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΔΕΕΜ, ΙΣΤ' ΕΠΚΑ	20.836.390,32	Το έργο περιλαμβάνει την ανακαίνιση και επέκταση του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, το οποίο τελικά θα έχει συνολικό εμβαδόν 10.000 μ ² . Το Υ/Ε της μεταφοράς σχεδόν έχει τελειώσει (παραμένουν τα γραφεία των εκθεμάτων της Εφορείας). Προβλέπεται τροποποίηση ΤΔΕ για το σπάσιμο του Υ/Ε της ΔΕΕΜ σε περισσότερα υποέργα – εργολαβίες. Ωστόσο το υποέργο αυτό έχει ξεκινήσει να υλοποιείται με δύο μικρές εργολαβίες, οι οποίες αφορούν εκσκαφές, καθαιρέσεις τοίχων κ.λ.π.. Για τη βασική εργολαβία αυτού του υποέργου προβλέπεται να εγκατασταθεί ο εργολάβος τον Οκτώβριο 2003 και να παραδώσει το κεντρικό αίθριο, τους χώρους γύρω από αυτό και την είσοδο στις 15/2/2004. Έχει υποβληθεί νέο ΤΔΕ με αύξηση π/υ 3,25 εκατ. ευρώ. Επίσης έχει υποβληθεί αίτημα για επανέκθεση – εξοπλισμό 4.000.000 Ευρώ.
19	65720	ΕΡΓΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΛΗΡΟΦ. ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	1.027.146,00	Το έργο περιλαμβάνει την ανακαίνιση υφιστάμενων κτιριακών υποδομών, την εγκατάσταση βασικού εξοπλισμού, οπτικοακουστικού συστήματος, συστημάτων αυτοματισμού για αγγλική μετάφραση και την παραγωγή έντυπου υλικού. Παρ' όλη την αρχική καθυστέρηση το έργο προχωρά με ικανοποιητικούς ρυθμούς. Έχουν υπογραφεί οι συμβάσεις όλων των υποέργων και προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος 2003 – αρχές 2004.
20	71521	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΠΑΡΧΟΝΤΟΣ ΚΤΙΡΙΟΥ, ΝΕΑ ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΚΘΕΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΟΛΟΥ	Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΙΓ' ΕΠΚΑ	1.995.597,95	Το έργο περιλαμβάνει τη βελτίωση-επισκευή του υπάρχοντος κτηρίου Αρχαιολογικού Μουσείου Βόλου, εμβαδού 875 τ.μ., την έκθεση αρχαιολογικών ευρημάτων στη νέα πτέρυγα, την επανέκθεση ευρημάτων στις υφιστάμενες αίθουσες, τον εξοπλισμό βιβλιοθήκης, εργαστηρίων, αποθηκών, χώρων εξυπηρέτησης κοινού (πωλητήριο, αναψυκτήριο κλπ) και χώρου πολλαπλών χρήσεων (για διαλέξεις, προβολές, εκπαιδευτικά προγράμματα) και την εγκατάσταση ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης. Μέχρι το Μάρτιο 2003 δεν υπήρχε σημαντική απορρόφηση στο έργο. Σήμερα όμως έχει ενεργοποιηθεί το 1ο υποέργο που αφορά την βελτίωση του κτηρίου και την επανέκθεση. Ο εξοπλισμός του νέου κτηρίου έχει εξαιρεθεί από αυτό το υποέργο. Μέχρι το τέλος του 2003 προβλέπεται απορρόφηση για το 1ο υποέργο 75%

21	68936	ΕΠΑΝΕΚΘΕΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ (ΕΑΜ)	4.064.563,46	Στο έργο περιλαμβάνονται επανεκθέσεις της Προϊστορικής Συλλογής (νεολιθικής, κυκλαδικής, μυκηναϊκής αίθουσας και αίθουσας της Θήρας), της Συλλογής Αγγείων και της Συλλογής Χαλκών του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, που αναπτύσσονται σε χώρο συνολικού εμβαδού 1.031 τ.μ. στο ισόγειο του κτηρίου και 1.764 τ.μ. στον α' όροφο. Η νέα έκθεση προβλέπει την αγορά νέων προθηκών και την τροποποίηση παλαιών, τον εμπλουτισμό του εποπτικού υλικού και την προβολή των αρχαίων κατά τρόπο εκπαιδευτικό και σύμφωνα με τις νέες μουσειολογικές αντιλήψεις έκθεσης και ασφάλειας. Ο πρώτος διαγωνισμός για τις προθήκες κρίθηκε άγονος λόγω έλλειψης ορισμένων τυπικών εγγράφων. Ο δεύτερος διαγωνισμός κρίθηκε επίσης άγονος. Η Διεύθυνση του Μουσείου έχει απευθύνει σχετικό ερώτημα στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Δεν υλοποιείται το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα, λόγω των καθυστερήσεων στην εργολαβία του κτηρίου (ΠΕΠ Αττικής). Έχει υποβληθεί τροποποίηση ΤΔΕ για την αύξηση του οικονομικού και φυσικού αντικείμενου (1.500.000 Ευρώ)
22	75747	ΕΠΑΝΕΚΘΕΣΗ ΝΕΟΥ ΚΑΙ ΠΑΛΙΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΗ ΕΦΟΡΕΙΟΥ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	Ν. ΗΛΕΙΑΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΔΜΜ, ΔΕΕΜ, Ζ' ΕΠΚΑ	4.233.150,11	Το έργο περιλαμβάνει την επανέκθεση στα εξής κτήρια: Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας, Παλιό Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας (Μουσείο Ολυμπιακών Αγώνων) και παλιό εφορείο Αρχαίας Ολυμπίας. Περιλαμβάνει επίσης τη μελέτη και επισκευή του Παλαιού Εφορείου. Η ΔΜΜ έχει προχωρήσει στη σύνταξη των τευχών δημοπράτησης. Εκκρεμεί η τροποποίηση του ΤΔΕ για την μεταφορά εργασιών και ποσού 300.000 Ευρώ από το 5ο υ/ε κατασκευή και προμήθεια επανέκθεσης στο υ/ε της Ζ' ΕΠΚΑ, επανέκθεση νέου Μουσείου Αρχαίας Ολυμπίας.
23	75740	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	Ν. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΔΕΕΜ, ΙΒ' ΕΠΚΑ	10.000.000,00	Προβλέπεται η αναδιarrύθμιση και ο εκσυγχρονισμός του μουσείου για την ορθολογικότερη λειτουργία του και επανέκθεση σύμφωνα με σύγχρονες μουσειολογικές και μουσειογραφικές μεθόδους με έμφαση στον εκπαιδευτικό χαρακτήρα, καθώς και η επέκτασή σε ημιυπαίθριους χώρους. Στις 27-9-2002 ξεκίνησε η Β' φάση του διαγωνισμού της εργολαβίας. Έχει ολοκληρωθεί η μεταφορά των αρχαίων. Ο εργολάβος έχει ήδη εγκατασταθεί και προβλέπεται ολοκλήρωση του έργου εντός του χρονοδιαγράμματος (19/9/2005)
24	80223	ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ		17.609.000,00	

25	82417	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΑΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ		2.000.000,00	
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 1.1						206.568.274,60	

ΜΕΤΡΟ 1.2: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ, ΣΥΝΟΛΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ							
A/A	MIS	ΕΡΓΟ	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ (ΝΟΜΟΣ)	ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Π/Υ ΕΡΓΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΕΩΣ 30/6/2003
1	56083	ΑΝΑΠΛΑΣΗ-ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΔΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ (Β' ΦΑΣΗ)	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΘΗΝΑΣ Α.Ε. (Ε.Α.Χ.Α. Α.Ε.)	6.903.741,75	Το Έργο αφορά στην κατασκευή πεζόδρομου, κοινοχρήστων και ελεύθερων χώρων στην οδό Δ. Αρεοπαγίτου (μεταξύ Λ. Αμαλίας και Απ. Παύλου), χωρική ενότητα που αποτελεί τον συνδεδετικό ιστό για πολλούς από τους πλέον σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους της πόλης. Το έργο αποτελείται από δύο τμήματα (ΑΙ και ΑΙΙ) συνολικού μήκους 630 μέτρων, ανάμεσα στα οποία έχει ήδη πεζοδρομηθεί πιλοτικά το τμήμα ΑΙΙ μήκους 200 μέτρων με χρηματοδότηση από το Β' Κ.Π.Σ. Το έργο έχει ολοκληρωθεί. Από την έκπτωση του εργολάβου για την σύμβαση θα υπάρξει μείωση του π/υ κατά 734.986 Ευρώ. Επίσης έχει δηλωθεί στην Αρχή Πληρωμής η υπέρβαση της σύμβασης από την οποία θα προκύψει μείωση του π/υ κατά 130.158 Ευρώ. Συνολικά θα υπάρξει μείωση του π/υ κατά 865.144 Ευρώ. Τέλος εκκρεμεί η διαδικασία κλεισίματος του έργου και βεβαίωση περαίωσης του. Στο έργο έχει γίνει έλεγχος από την ΕΔΕΛ και αναμένεται η έκθεση.
2	56096	ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΑΠ. ΠΑΥΛΟΥ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΕΑΧΑ Α.Ε	8.305.209,10	Το έργο αφορά στην κατασκευή πεζόδρομου αλλά και κοινοχρήστων και ελεύθερων χώρων στην οδό Αποστόλου Παύλου, χωρική ενότητα που αποτελεί τον συνδεδετικό ιστό για πολλούς από τους πλέον σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους της πόλης. Το έργο έχει μήκος περίπου 910 μέτρα. Η περιοχή επιστρώνεται με μαρμαρόπλακες Τήνου και κυβόλιθους γνευσίου τύπου Νάξου. Το έργο έχει ολοκληρωθεί, αλλά το 3ο υποέργο δεν θα υλοποιηθεί, ενώ το 4ο υποέργο θα αντιμετωπισθεί συνολικά από την ΕΑΧΑ. Εκκρεμεί η διαδικασία κλεισίματος του έργου, η βεβαίωση περαίωσης του και η δεύτερη έκθεση του ΕΣΠΕΛ, λόγω κακής ποιότητας κατασκευήστου έργου (κατηγορία 2.2). Επίσης εκκρεμεί δαπάνη ύψους 944.000 Ευρώ η οποία δεν έχει περαστεί στο ΟΠΣ ενόσω εκκρεμεί η απάντηση του ΕΣΠΕΛ. Το Υ 3 δεν θα πραγματοποιηθεί.

3	56150	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΟΛΥΜΠΙΕΙΟΥ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	Γ' ΕΠΚΑ	1.320.616,29	Το έργο αφορά σε αρχ/κούς καθαρισμούς και διευθέτηση αρχ/κού υλικού, σε κατασκευή διαδρομών, αγωγών ομβρίων και πινακίδων σήμανσης, σε επεμβάσεις συντήρησης-στερέωσης των μνημείων του χώρου και στην έκδοση έντυπου πληροφοριακού υλικού. Το έργο προχωρά πολύ καλά. Προβλέπεται να ολοκληρωθεί εντός του χρονοδιαγράμματος του ΤΔΕ. Πρόσφατα ξεκίνησε η υλοποίηση των διαδρομών και δεν έχει ξεκινήσει ακόμα η τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης. Επίσης έχουν ήδη κατασκευασθεί τα φυλάκεια της ΕΑΧΑ. Δεν θα ολοκληρωθεί ένα μικρό τμήμα του Φ.Α (δημοσίευση αρχείου Τραυλού – 15.000 Ευρώ), οπότε και θα υπάρξει μείωση του π/υ, αλλαγή η οποία θα φανεί στο επόμενο τριμηνιαίο δελτίο του έργου. Γενικά το έργο θα ολοκληρωθεί με μικρότερο από το προβλεπόμενο κόστος.
4	56173	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	Γ' ΕΠΚΑ	1.320.616,28	Το έργο περιλαμβάνει καθαρισμούς και διαμορφώσεις του χώρου, δημιουργία διαδρομών, τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων, συντήρηση αρχαίων κονιαμάτων, εργασίες στερέωσης μνημείων και κατασκευή στεγάστρων στον πύργο του Διπύλου. Το έργο προχωρά με αργούς ρυθμούς. Έχει ξεκινήσει η κατασκευή των διαδρομών ενώ θα ξεκινήσει η κατασκευή της γέφυρας του Ηριδανού. Υπάρχει γενικά καθυστέρηση στην υλοποίηση των στεγάστρων και των αναστηλωτικών εργασιών, ενώ συζητείται ακόμα το θέμα του στεγάστρου στον Πύργο του Διπύλου (θα τροποποιηθεί και απλοποιηθεί η αναστήλωση του ρωμαϊκού μνημείου).
5	56195	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΡΘΑΙΑΣ ΚΕΑΣ	Ν. ΚΥΚΛΑΔΩΝ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	2.347.762,29	Οι προτεινόμενες επεμβάσεις είναι οι εξής: α) πρόσβαση, διαδρομές επισκεπτών, εγκαταστάσεις συγκέντρωσης κοινού, β) περίφραξη – φυλάκια, κτήριο μουσειακής συλλογής και γ) συντήρηση, αναστήλωση και ανάδειξη των μνημείων. Για την υλοποίηση του έργου απαραίτητη είναι η απόκτηση αγροτεμαχίων ή τμημάτων τους. Το υ/ε των απαλλοτριώσεων είναι προβληματικό. Βρίσκεται σε εξέλιξη η κτηματογράφηση και απ' ευθείας εξαγορά. Επίσης, για το λόγο αυτό, δεν έχει αρχίσει το 3ο υ/ε, από το οποίο όμως έχει ήδη ολοκληρωθεί και πληρωθεί η μελέτη με χρήματα από το π/υ του 1ου υ/ε.
6	56196	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΧΙΟΥ	Ν. ΧΙΟΥ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Κ' ΕΠΚΑ	1.819.516,14	Το έργο αφορά στην ανάδειξη και διαμόρφωση του αρχαιολογικού χώρου ως επισκέψιμο με την αποκάλυψη, συντήρηση και προστασία αρχαίων οικιστικών λειψάνων και του Ιερού της Αθηνάς, φωτισμό και περίφραξη του χώρου, συστήματα ασφαλείας-πυρασφάλειας, δίκτυα ύδρευσης κλπ., δημιουργία διαδρομών και κτηρίων εξυπηρέτησης κοινού, σήμανση, παραγωγή εποπτικού υλικού, δημιουργία μικρής έκθεσης για την κατανόηση του χώρου. Το έργο προβλέπεται να εγκαινιασθεί τον Οκτώβριο 2003.

7	56198	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΜΥΡΙΝΑΣ ΛΗΜΝΟΥ	Ν. ΛΕΣΒΟΥ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Κ' ΕΠΚΑ	1.760.821,72	Το έργο αφορά στην οργάνωση σε επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο με την αποκάλυψη, προστασία και στερέωση των οικιστικών λειψάνων, φωτισμό και περίφραξη του χώρου, συστήματα ασφαλείας, δίκτυα ύδρευσης κλπ., δημιουργία διαδρομών και κτηρίων εξυπηρέτησης κοινού, σήμανση, παραγωγή εποπτικού υλικού, δημιουργία μικρής έκθεσης για την κατανόηση του χώρου. Το έργο προχωρά πολύ καλά. Προβλέπεται να ολοκληρωθεί νωρίτερα από το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα του ΤΔΕ, δηλαδή στο τέλος του 2004. Ωστόσο αναμένεται να ζητηθεί αύξηση του π/υ και του Φ.Α.
8	56231	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ, ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	8.804.108,58	Το έργο αφορά στην αναστήλωση – αποκατάσταση των μνημείων: στοά του Αβάτου, Θόλο (θεμέλια, κρηπίδα), συγκρότημα τελετουργικού εστιατορίου (λεγόμενο γυμνάσιο), Στάδιο, Ιερό του Απόλλωνος Μαλεάτα, την διαμόρφωση – ανάδειξη του συνολικού αρχαιολογικού χώρου και την τεκμηρίωση - προβολή των μνημείων του αρχαιολογικού χώρου. Οι αναστηλωτικές εργασίες στα ανωτέρω μνημεία του αρχαιολογικού χώρου βρίσκονται σε προχωρημένη φάση. Έχουν προχωρήσει σημαντικά οι συντηρήσεις αρχιτεκτονικών μελών, οι σχεδιάσεις - αποτυπώσεις, η φωτογραφική τεκμηρίωση και οι εργαστηριακές αναλύσεις. Το έργο προχωρά γενικά καλά. Προβλέπεται να ολοκληρωθεί στο πλαίσιο του χρονοδιαγράμματος του ΤΔΕ. Στο ΤΔΕ περιγράφεται προβλεπόμενη Β' φάση για νέο Φ.Α. ποσού 7.336.757 Ευρώ.
9	56227	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΚΑΡΚΟΥ ΙΟΥ	Ν. ΚΥΚΛΑΔΩΝ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΚΑ' ΕΠΚΑ	1.760.821,72	Το έργο περιλαμβάνει καθαρισμούς, αποχρωματώσεις, στερεωτικές επεμβάσεις και προστατευτικά μέτρα στα κτίρια, περίφραξη, φωτισμό, συστήματα πυρασφάλειας, δημιουργία διαδρομών, διαμόρφωση χώρων εξυπηρέτησης κοινού, φυλακίου, εκθετηρίου, εργαστηρίων, αποθηκών, καθώς και τοπογράφηση, αποτύπωση, φωτογράφιση, παραγωγή ενημερωτικού υλικού, συντήρηση κινητών ευρημάτων. Το υ/ε των απαλλοτριώσεων είναι προβληματικό, αλλά δεν καθυστερεί το υ/ε της αυτεπιστασίας, το οποίο προχωρά κανονικά.
10	56283	ΕΡΓΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΞΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΕΑΧΑ Α.Ε	10.183.418,93	Από τα 7 υ/ε που περιλαμβάνονται στο σημερινό ΤΔΕ έχουν ολοκληρωθεί αυτά του Ολυμπίου και των κλιτύων (δεν θα υλοποιηθεί το στέγαστρο του χαλκούργειου). Το έργο έπρεπε να έχει τελειώσει τον Ιούνιο του 2003. Εκκρεμεί τροποποίηση ΤΔΕ για παράταση εργασιών για την ανέγερση πληροφοριακού κέντρου στο υ/ε των Κλιτύων και διαχωρισμό των υποέργων σε έξι διαφορετικά έργα. Δεν μπορεί να προχωρήσει η τροποποίηση επειδή δεν έχει υποβληθεί ακόμα το ΤΔΕ του Κεραμεικού. Πιθανόν να προκύψει υπόλοιπο από την έκπτωση των δημοπρασιών.

11	56285	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ-ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΟΧΥΡΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	Ν. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	5.869.405,72	Στο έργο περιλαμβάνονται: στερέωση-αποκατάσταση του χερσαίου τμήματος των οχυρώσεων της Ρόδου, διαμόρφωση-ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της μεσαιωνικής τάφρου της Ρόδου, στερέωση-αποκατάσταση του θαλάσσιου τμήματος των οχυρώσεων της Ρόδου. Το έργο προχωρά πολύ καλά και προβλέπεται να ολοκληρωθεί νωρίτερα από το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα του ΤΔΕ. Ενδεχομένως να υπάρξει και δεύτερη φάση στο έργο.
12	56284	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	Ν. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	5.869.405,72	Στο έργο περιλαμβάνονται: ολοκληρωμένη αποκατάσταση μνημείων της ΒΔ περιοχής της μεσαιωνικής πόλης της Ρόδου, αποκατάσταση μνημείων του Κολλάκιου και εκκλησιών της μεσαιωνικής πόλης της Ρόδου, αποκατάσταση των μουσουλμανικών τζαμιών και της συναγωγής, ολοκληρωμένη αποκατάσταση μνημείων της περιοχής του Αγίου Παντελεήμονα. Το έργο προχωρά πολύ καλά και προβλέπεται να ολοκληρωθεί νωρίτερα από το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα του ΤΔΕ. Ενδεχομένως να υπάρξει και δεύτερη φάση στο έργο.
13	56321	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ (ΦΑΣΗ 2000-2004)	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	Α' ΕΠΚΑ	2.553.191,49	Το έργο αφορά σε καθαρισμούς, ευπρεπισμό και εξυγίανση πρασίνου του αρχαιολογικού χώρου, ενίσχυση και αντικατάσταση δικτύων, ανασκαφικές εργασίες και διαμορφώσεις σε επιμέρους μνημεία, αποχωματώσεις, αποκαταστάσεις επιπέδων, κατασκευή φυλακίων, εργασίες στερέωσης, αναστήλωσης και συντήρησης επιμέρους μνημείων, μελέτη-κατασκευή στεγάστρου προστασίας του αγάλματος της Νίκης και σημαντικών ευρημάτων, συντήρηση ανασκαφικών ευρημάτων, κατασκευή αντιγράφων για τη χρήση τους στις αναστηλώσεις, τεκμηρίωση των ερευνητικών και αναστηλωτικών εργασιών, σήμανση και παραγωγή πληροφοριακού υλικού. Το έργο προβλέπεται να ολοκληρωθεί στο πλαίσιο του χρονοδιαγράμματος του ΤΔΕ, δηλαδή τον Απρίλιο του 2004.
14	56323	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑΣ ΚΛΙΤΥΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ (ΦΑΣΗ 2000-2004)	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	Α' ΕΠΚΑ	3.521.643,43	Το έργο περιλαμβάνει εργασίες διαμόρφωσης και διευθέτησης του αρχαιολογικού χώρου, δημιουργία διαδρόμων, εργασίες στερεώσεων και αποκαταστάσεων, συντήρηση και εξυγίανση φυσικών στοιχείων και αρχαίων καταλοίπων, δημιουργία χώρων ενημέρωσης κοινού, Η/Μ δίκτυα, φωτισμό, πυρασφάλεια, εργοταξιακό εξοπλισμό για την υλοποίηση του έργου, τεκμηρίωση και πληροφόρηση για το έργο και την προβολή του. Το έργο προχωρά με εντατικούς ρυθμούς. Υπάρχουν διάφορες τεχνικές δυσκολίες για την υλοποίηση του έργου, όπως για παράδειγμα η ενσωμάτωση του Περιπάτου στην περιοχή του Διονυσιακού Θεάτρου. Το έργο στις Κλίμακες και στο εκκλησάκι του Αγ. Νικολάου προχωρά πολύ καλά.

15	57129	ΑΝΑΔΕΙΞΗ-ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΩΡΟ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ ΘΗΡΑΣ (Β ΦΑΣΗ)	Ν. ΚΥΚΛΑΔΩΝ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	10.271.460,01	Το έργο αφορά στην καθαίρεση του παλαιού και την κατασκευή νέου στεγάστρου, στην κατασκευή Η/Μ κλπ. εγκαταστάσεων, στη διενέργεια ερευνητικών εργασιών θεμάτων γεωφυσικής κλπ., στη διαμόρφωση του αρχαιολογικού χώρου και τη στερέωση των μνημείων, στη συντήρηση και τεκμηρίωση κινητών ευρημάτων. Το 1ο υ/ε έχει σχεδόν ολοκληρωθεί και θα τελειώσει στο τέλος του 2003. Το 2ο υ/ε της εργολαβίας προχωρά κανονικά. Το 4ο υ/ε έχει ολοκληρωθεί. Το εγκεκριμένο έργο στο σύνολό του προβλέπεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2003. Ωστόσο δεν θα αποτελεί ολοκληρωμένο, βιοκλιματικό στέγαστρο (κάλυψη με χώμα, υαλοπίνακες κ.λ.π.) διότι απαιτούνται περίπου 20.542.929€ επιπλέον (Γ φάση που περιγράφεται στο ΤΔΕ). Εκκρεμεί επίσης διερεύνηση των συμβάσεων του τεχνικού συμβούλου και της εργολαβίας.
16	57058	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ (ΥΣΜΑ)	16.845.194,42	Το έργο υλοποιείται με εργασίες στο σύνολο των μνημείων της Ακρόπολης (αποσυναρμολογήσεις, καθαρισμοί, συμπλήρωση αρχιτεκτονικών μελών, εργασίες δομικής αποκατάστασης των μνημείων). Το έργο προχωρά κανονικά. Υπάρχει όμως πρόβλημα με τις μη επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες μέχρι σήμερα πληρώνονται από το λογαριασμό του έργου (Γ' ΚΠΣ) και τις οποίες ο Φ.Υ. υπολογίζει να καλύψει από εθνικούς πόρους. Αν τακτοποιηθεί το θέμα των μη επιλέξιμων δαπανών παραμένει υπό διερεύνηση αν επαρκεί ο π/υ. Επίσης στο ΤΔΕ περιγράφεται Β φάση π/υ 7.337.000€.
17	56393	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧ. ΧΩΡΟΥ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ (ΛΟΦΟΙ ΜΟΥΣΕΙΟΥ-ΠΝΥΚΑΣ-ΝΥΜΦΩΝ ΦΑΣΗ 2000-2004)	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	Α' ΕΠΚΑ	3.228.173,15	Το έργο αφορά στην οργάνωση των τριών λόφων σε Αρχαιολογικό Άλσος και περιλαμβάνει την περίφραξη του αρχ/κού χώρου, δημιουργία διαδρομών και φυλακίων, την προβολή των μνημείων, τειχών, αρχαίων οδούσεων κλπ., την καθαίρεση του «Θεάτρου Μπαστιά» και την αποκατάσταση των μονοπατιών στο λόφο Φιλοπάππου (έργο Πικιώνη). Το 2ο και το 3ο υ/ε έχουν ολοκληρωθεί. Το 1ο υ/ε προχωρά πολύ καλά με ορισμένα προβλήματα στην κατασκευή της περίφραξης, λόγω των ασφαλιστικών μέτρων των κατοίκων της περιοχής, οπότε και καθυστερεί η τοποθέτηση των πινακίδων σήμανσης. Υπάρχει γενικότερο πρόβλημα στον προγραμματισμό των διαγωνισμών καθώς και προβλήματα διοικητικής υποστήριξης των έργων της Α' ΕΠΚΑ.

18	56377	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ-ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ (2000-2004)	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	Α' ΕΠΚΑ	4.108.584,01	Το έργο περιλαμβάνει εργασίες διαμόρφωσης του αρχαιολογικού χώρου, εξομάλυνση και επιστροφή διαδρομών, τοποθέτηση πινακίδων πληροφόρησης, εργασίες στερεώσεων και αποκαταστάσεων, συντήρηση αρχαιοτήτων, εξυγίανση φυσικών στοιχείων και αρχαίων καταλοίπων, φωτισμό, υδροδότηση, αποστραγγιστικά έργα, δίκτυα πυρόσβεσης, δημιουργία χώρων εξυπηρέτησης και ενημέρωσης κοινού, εργοταξιακό εξοπλισμό αρχαιολογικού χώρου, τεκμηρίωση. Το έργο προχωρά κανονικά. Υπάρχει πρόβλημα στην ολοκλήρωση της περιφραξής μεταξύ της Αγοράς και του Αρείου Πάγου. Προβληματική είναι επίσης η αντιστήριξη των ηρανών της οδού Αδριανού, την οποία η Εφορεία επιμένει να αναλάβει η ΔΑΑΜ με εργολαβία. Έχει γίνει ήδη πρόταση από την Εφορεία για τροποποίηση ΤΔΕ με νέο υ/ε της εργολαβίας και κατ' επέκταση συνολική αύξηση του π/υ κατά 113.761€. Πρόταση της Δ.Α. είναι να εκτελεστεί το ανωτέρω έργο από την Εφορεία στο πλαίσιο του υ/ε της αυτεπιστασίας.
19	56287	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ, ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΠΑΛΑΜΑΡΙΟΥ ΣΚΥΡΟΥ	Ν. ΚΥΚΛΑΔΩΝ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	2.054.292,00	Το έργο αφορά στις εργασίες αποκάλυψης τμημάτων του Οικισμού και της περιμέτρου της Οχύρωσης, διαμόρφωσης και ανάδειξης του Αρχαιολογικού χώρου, στην απαλλοτρίωση έκτασης και στην κατασκευή κτηρίου φυλακίου, κέντρου πληροφόρησης και εξυπηρέτησης επισκεπτών. Καθυστερούν οι απαλλοτριώσεις του έργου, με αποτέλεσμα να καθυστερεί και η υλοποίηση των κτηρίων εξυπηρέτησης κοινού. Το υπόλοιπο έργο εκτελείται κανονικά. Υπάρχει περίπτωση να ζητηθεί παράταση μέχρι το 2005. Αναμένεται τροποποίηση ΤΔΕ με ενοποίηση των υ/ε 1 και 3.
20	56174	ΣΤΕΡΕΩΣΗ-ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΙΝΔΟΥ	Ν. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	2.532.648,57	Το έργο αφορά στην ολοκλήρωση αναστήλωσης της δυτικής πτέρυγας της Ελληνιστικής στοάς και αναστηλωτικές εργασίες στο ναό της Αθηνάς (ανατολικός τοίχος - πρόσταση). Ολοκληρώθηκε η αναστήλωση της Δυτικής Πτέρυγας της Ελληνιστικής Στοάς. Οι αναστηλωτικές εργασίες στο Ναό της Αθηνάς (ανατολικός τοίχος- πρόσταση) βρίσκονται σε προχωρημένη φάση κατασκευής. Παρ' όλη τη δυσκολία του έργου, αυτό προχωρά με πολύ ικανοποιητικούς ρυθμούς και προβλέπεται να ολοκληρωθεί συντομότερα από το χρονοδιάγραμμα του ΤΔΕ, δηλαδή να ολοκληρωθεί το Φ.Α. στο τέλος του 2003. Αναμένεται τροποποίηση ΤΔΕ για την αύξηση του Φ.Α. με τον ίδιο π/υ.

21	56229	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΣΙΦΝΟΥ	Ν. ΚΥΚΛΑΔΩΝ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΚΑ' ΕΠΚΑ	1.173.881,14	Το έργο περιλαμβάνει καθαρισμούς και αποχρωματώσεις, συντηρήσεις, στερεώσεις και τοποθέτηση προστατευτικών στεγάστρων στα μνημεία, συντήρηση κινητών ευρημάτων, τοπογράφιση, φωτογράφιση, παραγωγή εποπτικού υλικού, κατασκευή φυλακίων και χώρων εξυπηρέτησης κοινού, διαμόρφωση διαδρομών, ηλεκτροδότηση, υδροδότηση, φωτισμό, πυρασφάλεια. Το έργο έχει καθυστερήσει λόγω δύσκολης πρόσβασης. Δεν έχει γίνει η διάνοιξη του δρόμου λόγω καθυστέρησης της έγκρισης από την Περιφέρεια. Προβλέπεται όμως να γίνει τον Άγουστο 2003. Αναμένεται να ολοκληρωθεί έναν χρόνο μετά το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα του ΤΔΕ.
22	57228	ΑΝΑΠΛΑΣΗ -ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΥ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΥ ΒΟΥΝΤΕΝΗΣ ΠΙΑΤΡΩΝ	Ν. ΑΧΑΪΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	3.521.643,43	Το έργο περιλαμβάνει μια σειρά εργασιών προστασίας, διαμόρφωσης και ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου. Το έργο έχει γενικά καθυστερήσει. Σημαντική αύξηση του π/υ των απαλλοτριώσεων (το επιπλέον ποσό θα ζητηθεί από εθνικούς πόρους). Θα ζητηθεί παράταση μέχρι το 2006.
23	56289	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΣΤΕΡΕΩΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΔΗΛΟΥ	Ν. ΚΥΚΛΑΔΩΝ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	2.934.702,86	Το έργο αφορά στη συντήρηση τοιχογραφιών-κονιαμάτων-ψηφιδωτών, στην αποκατάσταση αρχιτεκτονικών μελών και αναστήλωση μνημείων, στη χάραξη διαδρομών, στις μελέτες για τη στερέωση και αναστήλωση μνημείων και την ολοκλήρωση του έργου μεταφοράς και έκθεσης των Ναξιακών Λεόντων. Το έργο προχωρά με χαμηλούς ρυθμούς απορρόφησης, διότι υπήρχαν προβλήματα εξεύρεσης προσωπικού (συντηρητές, αρχιτέκτονες), τα οποία όμως έχουν λυθεί εν μέρει και έχουν ξεκινήσει εργασίες. Προβλέπεται καθυστέρηση του έργου. Ενδεχομένως να υπάρξει β' φάση με αύξηση π/υ και Φ.Α.
24	57245	ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΝΩΣΣΟΥ	Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	4.402.054,29	Το έργο αφορά στη συντήρηση γυψόλιθου και πωρόλιθου, την συντήρηση-στερέωση αρχαίων τοίχων, δαπέδων αρχιτεκτονικών μελών, αρχαίων πύλων, την μελέτη και κατασκευή αγωγών απορροής ομβρίων, την αποκατάσταση των χρωμάτων και την συντήρηση της αναστήλωσης του Α. Evans, την κατασκευή νέων W. C., την επέκταση των ξύλινων διαδρομών και τη συντήρηση ή βελτίωση των υφιστάμενων, την αντικατάσταση παλαιών στεγάστρων, την κατασκευή νέων και την απαλλοτρίωση ακινήτων. Το έργο εξελίσσεται κανονικά. Υπάρχει αύξηση του π/υ των απαλλοτριώσεων. Το ποσό αυτό θα εξασφαλιστεί από την ανακατανομή του π/υ στο ΤΔΕ. Εκκρεμεί τροποποίηση του ΤΔΕ για αλλαγές και ανακατανομή του Φ.Α.

25	57248	ΑΓΝΩΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΔΕΚΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΑΣΤΙΚΗ	9η ΕΒΑ	1.467.351,43	Το έργο αφορά στη διαμόρφωση σημαντικών αρχαιολογικών χώρων στο κέντρο της πόλης με εργασίες καθαρισμών, αποξηλώσεις, κατασκευές δικτύων, διαμόρφωση διαδρομών, προσβάσεων και χώρων εξυπηρέτησης κοινού, σήμανση, τοποθέτηση φωτιστικών, προστατευτικών στεγάστρων, επεμβάσεις σε τοιχοποιίες και εργασίες στερέωσης-αποκατάστασης των μνημείων. Το έργο προχωρά ικανοποιητικά τηρώντας το χρονοδιάγραμμα του. Στο 1ο υ/ε έχει ολοκληρωθεί η Α' φάση και η Β' φάση που προβλέπεται στο 2003 δεν έχει ξεκινήσει ακόμα. Έχει ολοκληρωθεί το 2ο υ/ε. Έχει ξεκινήσει το 3ο υ/ε και προβλέπεται να ολοκληρωθεί εντός του 2003. Έχει ολοκληρωθεί το 9ο υ/ε. Δεν έχουν ξεκινήσει το 7ο και το 10ο υ/ε, γιατί στο μεν 7ο υπάρχει πρόβλημα με την εκκλήσια ενώ στο 10ο με το σχολείο του οποίου τον περιβάλλοντα χώρο θα διαμορφώσει η 9η ΕΒΑ.
26	60605	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΡΚΑΔΙΟΥ	Ν. ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	13η ΕΒΑ	1.467.351,43	Το έργο αφορά στη συντήρηση της πρόσοψης του καθολικού, στην αποκατάσταση της Μονής, στην κατασκευή μόνωσης, Η/Μ και υδραυλικών εγκαταστάσεων, στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου και στη συντήρηση των εκθεμάτων της συλλογής της Μονής. Το έργο προχωρά κανονικά. Υπήρξε καθυστέρηση εξαιτίας παρατηρήσεων του ΚΑΣ σχετικά με τη συντήρηση της όψης του Καθολικού. Προβλέπεται το χρονοδιάγραμμα να τηρηθεί.
27	61143	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΟΥ ΜΕΣΣΗΝΗΣ -ΙΘΩΜΗΣ	Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	4.402.054,29	Το έργο περιλαμβάνει εργασίες για την αναστήλωση, αποκατάσταση και ανάδειξη των μνημείων του χώρου και εργασίες διαμόρφωσης-ανάπλασης με την κατασκευή περίφραξης, εκδοτηρίου και W.C. , τη διαμόρφωση διαδρομών και την τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων, την υδροδότηση και φωτισμό, καθώς και τη χρήση των οικοδομημάτων θεάματος (Σταδίου, Θεάτρου). Το έργο προχωρά με γρήγορους ρυθμούς και προβλέπεται να ολοκληρωθεί νωρίτερα από το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα (2006). Οι απαλλοτριώσεις και απ'ευθείας εξαγορές έχουν προχωρήσει με καλές τιμές. Έχει προφορικά διατυπωθεί το αίτημα αύξησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου κατά 1.000.00€ περίπου.

28	57260	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ - ΑΝΑΠΛΑΣΗ - ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ ΤΕΙΧΟΥΣ ΔΥΜΑΙΩΝ	Ν. ΑΧΑΪΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	2.934.702,86	Στο έργο περιλαμβάνονται: εργασίες στερέωσης του τείχους και θεμελίων κτιρίων εντός της ακρόπολης, βελτίωση των υποδομών του χώρου που θα περιλάβουν περίφραξη, ηλεκτροφωτισμό, δημιουργία διαδρομών διακίνησης, χώρους υποδοχής, εξυπηρέτησης και ενημέρωσης επισκεπτών και χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων. Το έργο μέχρι στιγμής προχωρά κανονικά. Θα ζητηθεί όμως παράταση μέχρι το 2006.
29	61133	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ- ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΔΩΔΩΝΗΣ	Ν. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	1.467.351,43	Το έργο αφορά στη συνολική διαμόρφωση και ανάδειξη ολόκληρου του χώρου καθώς και την απαλλοτρίωση έκτασης. Το έργο προχωρά χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα. Εκκρεμεί όμως τροποποίηση του ΤΔΕ για παράταση εργασιών μέχρι το α' εξάμηνο 2005 και για νέο υ/ε των δικτύων (αφού υπαγραφεί η σύμβαση). Για τα δίκτυα υπάρχουν οι απαραίτητες εγκρίσεις και έχει ήδη δημοσιευθεί η διακήρυξη. Για τα κτήρια υπάρχει ήδη η έγκριση από το ΚΑΣ που τέθηκε ως προϋπόθεση από τη Δ.Α. για τροποποίηση του ΤΔΕ. Επίσης έχει γίνει αύξηση της επιφάνειας των κτηρίων όποτε θα χρειαστεί οικοδομική άδεια. Το υ/ε της απαλλοτρίωσης δεν έχει ακόμα απορροφήσεις.
30	61124	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ- ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΔΩΔΩΝΗΣ	Ν. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	2.934.702,86	Το έργο αφορά στην αποκατάσταση του Θεάτρου και περιλαμβάνονται τα εξής: Μελέτες, συντήρηση των επιφανειών, εργασίες αποκατάστασης στο κοίλο του θεάτρου, εργασίες στα νοτιανατολικά αναλήμματα και εργασίες σταθεροποίησης των πρανών των ακραίων κερκίδων του επιθεάτρου, και ανάδειξη του θεάτρου. Το έργο παρουσιάζει χαμηλή απορρόφηση, διότι έχει αλλάξει πολλές φορές η μελέτη αναστήλωσης του μνημείου. Η μελέτη εξετάστηκε από το ΚΑΣ το οποίο έθεσε σειρά προδιαγραφών. Υπάρχει σημαντική καθυστέρηση στο έργο. Αναμένεται τροποποίηση ΤΔΕ. Ίσως και να μην προλάβει να ολοκληρωθεί το έργο.

31	65253	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΑΝΑΔΕΙΞΗ- ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΠΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΗΣ	Ν. ΠΕΛΛΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	7.336.757,15	Το έργο αφορά στη συντήρηση των αρχιτεκτονικών λειψάνων και την ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της Πέλλας. Η επέμβαση περιλαμβάνει συντήρηση- αποκατάσταση των τοίχων και δαπέδων του κεντρικού αρχαιολογικού χώρου, στον τομέα της Αγοράς καθώς και αναστήλωση μικρής κλίμακας στο κτίριο του δημόσιου Αρχείου της πόλης. Προβλέπονται ανάλογες επεμβάσεις στον οικιστικό τομέα της πόλης και σε τμήμα του ανακτόρου. Επίσης περιλαμβάνεται η ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου. Τέλος θα γίνουν απαλλοτριώσεις ιδιωτικών αγροτεμαχίων. Το υ/ε της αυτεπιστασίας προχωρά κανονικά χωρίς προβλήματα. Η εργολαβία δεν έχει ακόμα προκηρυχθεί (πρόβλεψη για Αύγουστο 2003). Η μελέτη της εργολαβίας (ΤΑΠΑ) συζητήθηκε πρόσφατα στο ΚΑΣ όπου έγιναν πολλές παρατηρήσεις. Αποφασίστηκε να αναμορφωθεί σε πολλά σημεία της προκειμένου να επανεισαχθεί στο ΚΑΣ. Οι απαλλοτριώσεις προχωρούν κανονικά και προβλέπεται να ολοκληρωθούν στο τέλος του 2003
32	71498	ΣΤΕΡΕΩΣΗ - ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΡΧΑΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΑΡΓΟΥΣ	Ν. ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	ΑΣΤΙΚΗ	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ (ΔΑΑΜ)	1.672.780,63	Το έργο περιλαμβάνει καθαρισμούς, επεμβάσεις συντήρησης και στερέωσης του Θεάτρου, συντήρηση ψηφιδωτών και ανάγλυφων, κατασκευή αποστραγγιστικών και αποκατάσταση αποχετευτικών αγωγών, εγκατάσταση δικτύου φωτιστικών και συστήματος πυρόσβεσης. Το έργο προχωρά πάρα πολύ καλά. Προβλέπεται να ολοκληρωθεί νωρίτερα από το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα. Θα υπάρξει μείωση του η/υ του ΤΔΕ από την έκπτωση της σύμβασης κατά 100.367€.
33	61122	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΝΙΚΟΠΟΛΗΣ	Ν. ΠΡΕΒΕΖΗΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	4.474.482,75	Στο έργο περιλαμβάνονται στερεωτικές επεμβάσεις, συντηρήσεις (τοιχοποιιών, ψηφιδωτών δαπέδων) και ανάδειξη των μνημείων του αρχαιολογικού χώρου. Στα Ρωμαϊκά Μνημεία βρίσκονται σε προχωρημένη φάση υλοποίησης οι εργασίες αρμολογημάτων - μικροστερεώσεων λιθοδομών, αναστηλώσεων - αποκαταστάσεων μνημείων στη Βόρεια Νεκρόπολη, στην έπαυλη του Μ. Αντωνίνου, στο Ωδείο και στο ΜΝημείο του Αυγούστου, ενώ ξεκίνησαν και προχωρούν παράλληλα οι εργασίες υποστυλώσεων - αντιστηρίξεων της οχύρωσης, αποτοιχίσεων και συντηρήσεων επιφανειών. Στις απαλλοτριώσεις της Α' φάσης αναμένεται ο προσδιορισμός προσωρινής τιμής μονάδας, ενώ της Β' φάσης βρίσκονται στη φάση πριν την κήρυξη της απαλλοτρίωσης. Στα Βυζαντινά Μνημεία πραγματοποιήθηκαν στερεώσεις τοιχοποιιών στην Βασιλική Αλκίσωνος και στα Τείχη, ενώ έχει ολοκληρωθεί η συντήρηση και εν μέρει η ανάκτηση τοιχοποιιών στην Βασιλική Δ. Η μελέτη αποτύπωσης και αποκατάστασης του Ρωμαϊκού Ωδείου βρίσκεται σε φάση εκτέλεσης. Τα δύο υ/ε αυτεπιστασίας προχωρούν κανονικά.

							Προβλέπεται τα δύο υ/ε των απαλλοτριώσεων να γίνουν ένα, λόγω υψηλού κόστους των απαλλοτριώσεων. Το υ/ε του στεγάστρου της παλαιοχριστιανικής βασιλικής του Δουμετίου θα καταργηθεί και το επιπλέον ποσό θα μεταφερθεί στα υ/ε της αυτεπιστασίας (θα κατασκευαστούν μικρότερα στέγαστρα). Επίσης αναμένεται να ζητηθεί αύξηση του Φ.Α. Για όλα τα παραπάνω θα κατατεθεί τροποποίηση ΤΔΕ με μείωση/συγχώνευση υποέργων. Έχει επίσης παραδοθεί το 1ο στάδιο της γεωτεχνικής μελέτης για το μνημείο του Αυγούστου.
34	72631	ΣΤΕΡΕΩΣΗ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΔΑΦΝΙΟΥ	Ν. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΑΣΤΙΚΗ	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ & ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ (ΔΑΒΜΜ)	5.869.405,72	Το έργο περιλαμβάνει εργασίες για τη διερεύνηση και ενόργανη παρακολούθηση της μηχανικής συμπεριφοράς του καθολικού, εργασίες διερεύνησης των θεμελίων, συντήρηση των ψηφιδωτών (στερέωση, αποτοίχιση - επανατοποθέτηση τμημάτων), στερέωση του καθολικού και ερειπίων, εγκατάσταση μόνιμου συστήματος μετρητικών οργάνων ενόργανης παρακολούθησης για την εξασφάλιση της ετοιμότητας του μνημείου σε τυχόν σεισμικές δράσεις, τοποθέτηση αλεξικέρανου, αρχαιολογική τεκμηρίωση, σήμανση, εργασίες για την εξασφάλιση της επισκεψιμότητας. Υπάρχει καθυστέρηση στην υλοποίηση του έργου. Θα πραγματοποιηθεί αυτοψία-σύσκεψη με τους Φ.Υ. για να εξεταστεί συνολικά το έργο (Ε.Π. και ΠΕΠ Αττικής).
35	57235	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΕΝΤΡΟΥ ΛΙΘΟΥ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.	1.335.289,80	Το έργο αφορά στην έρευνα και πιλοτική εφαρμογή μεθόδων υποστήριξης αρχαιολογικών έργων που χρηματοδοτούνται από το Γ' ΚΠΣ και στην προμήθεια εξοπλισμού. Το έργο προχωρά κανονικά. Έχουν γίνει 20 από τις 47 μελέτες. Προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέσα στο προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα (τέλος 2004).
36	75745	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΥΛΗΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΔΑΑΜ	763.022,73	Το έργο αφορά στη συντήρηση-στερέωση των επιφανειών του μνημείου και στην αποκατάστασή του, στο πλαίσιο της οποίας προβλέπεται ανακατασκευή και τοποθέτηση των ελλειπόντων κίωνων των όψεων, διάλυση και αποκατάσταση του επιστυλίου και του κεντρικού αετώματος, καθώς και αποκατάσταση των θωρακίων στο κεντρικό άνοιγμα, με βάση μελέτη που θα ανατεθεί σε ερευνητικό τμήμα του ΕΜΠ. Το έργο προχωρά. Υπογράφεται η σύμβαση της εργολαβίας άμεσα και προβλέπεται να ολοκληρωθεί το 2003. Θα προκύψει μείωση του η/υ από την έκπτωση της εργολαβίας κατά 55.409€

37	76058	ΑΝΑΔΕΙΞΗ – ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΜΟΝΗΣ ΖΥΓΟΥ	Ν. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	10η ΕΒΑ	600.000,00	Το έργο περιλαμβάνει εργασίες στερέωσης και αναστήλωσης, κατασκευή περίφραξης, ηλεκτροφωτισμό, δημιουργία διαδρομών και εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης επισκεπτών, τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων, συντήρηση ευρημάτων. Το έργο ξεκίνησε πρόσφατα, οπότε παρουσιάζει μικρές απορροφήσεις. Υπάρχουν προβλήματα επιλεξιμότητας δαπανών (αποζημιώσεις εκτός έδρας).
38	76375	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΕ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ (ΕΝΩΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΑΘΗΝΩΝ) ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΤΡΙΠΟΔΩΝ 32 ΣΤΗΝ ΠΛΑΚΑ – ΑΘΗΝΑ	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΔΠΚΑΝΜ	460.748,50	
39	76378	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΤΙΡΙΑΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 24-26	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	17.000.000,00	
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 1.2						167.598.914,62	

ΜΕΤΡΟ 2.1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ							
A/A	MIS	ΕΡΓΟ	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ (ΝΟΜΟΣ)	ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Π/Υ ΕΡΓΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΕΩΣ 30/6/2003
1	56267	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ (ΕΛΙΑ)	Ν. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ (ΕΛΙΑ)	757.153,34	Το έργο αφορά στον εξοπλισμό λειτουργίας ασφάλειας, πυρασφάλειας, σήμανσης, φωτισμού στον εξοπλισμό λειτουργίας δύο κτιρίων (θέρμανση-κλιματισμός, κλπ.) και εκθεσιακού χώρου, στον εξοπλισμό λειτουργίας διοίκησης, Hardware, software, στον εξοπλισμό λειτουργίας αναγνωστηρίου και εξυπηρέτησης ερευνητών, φωτογραφικού αρχείου, χαρτογραφικού αρχείου, διάσωσης και συντήρησης αρχειακών συλλογών. Έχουν ολοκληρωθεί οι προμήθειες που αφορούν την διάσωση, συντήρηση και αποθήκευση του αρχειακού υλικού καθώς και ο εξοπλισμός λειτουργίας αναγνωστηρίου. Έχουν προχωρήσει σε μεγάλο ποσοστό οι προμήθειες και εργασίες για τον εξοπλισμό λειτουργίας ασφάλειας, πυρασφάλειας, σήμανσης, φωτισμού διοίκησης και λειτουργίας κτιρίου. Έχουν ξεκινήσει και προχωρούν κανονικά τα προγράμματα επαναδιοργάνωσης και ταξινόμησης του αρχειακού υλικού.
2	57035	ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ – ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΕΠΙΣΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ 1997 (ΟΠΠΕΘ)	10.908.290,54	Το έργο αφορά στην ολοκλήρωση επίσης ανακατασκευής του παλαιού κτιρίου του Βασιλικού Θεάτρου και του περιβάλλοντος χώρου, με διατήρηση επίσης μορφής του και επέκταση του κτιρίου σε βάθος. Επίσης το υπάρχον αντλιοστάσιο του ΟΑΘ, καθώς και ο χώρος πάνω από αυτό ενσωματώνονται στο κτίριο. Η κύρια αίθουσα του θεάτρου είναι χωρητικότητας περίπου 800 θέσεων. Επίσης, η Πειραματική Σκηνή (studio) είναι χωρητικότητας 150 θεατών. Το έργο έχει ολοκληρωθεί και λειτουργεί πλήρως.
3	76338	ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΚΑΘ' ΎψΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟΥ «ΑΣΤΕΡΙΑ» ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ	Ν. ΣΕΡΡΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	2.500.000,00	
4	82397	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ «Λ. ΚΑΝΑΚΑΚΙΣ»	Ν. ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	1.056.500,00	
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 2.1						15.221.943,88	

ΜΕΤΡΟ 2.2: ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ							
A/A	MIS	ΕΡΓΟ	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ (ΝΟΜΟΣ)	ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Π/Υ ΕΡΓΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΕΩΣ 30/6/2003
1	75135	ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ΜΕΛΕΤΗ - Β' ΦΑΣΗ)	Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΑΣΤΙΚΗ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΕΓΑΡΟΥ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ΟΜΜΘ)	29.053.560,00	Το έργο αφορά στην μελέτη και κατασκευή: α) του κτιρίου Β' του Συνεδριακού και Πολιτιστικού Κέντρου Θεσσαλονίκης στο οποίο περιλαμβάνονται οι εξής κύριοι χώροι: Μουσική Βιβλιοθήκη, Μουσείο Μουσικής, Συνεδριακές Λειτουργίες συμπληρωματικές του κτιρίου Α, 2 Αίθουσες Πολλαπλών Χρήσεων, Χώροι υποδοχής και εξυπηρέτησης κοινού – φουαγιέ για τα παραπάνω, Αποθηκευτικοί χώροι και συμπληρωματικοί για την λειτουργία των παραπάνω χρήσεων, εστιατόριο, κυλικείο Καλλιτεχνών, και β) του συνόλου των χώρων στάθμευσης του Κέντρου (κτίριο Α' και κτίριο Β'). Στο έργο περιλαμβάνεται επίσης η πλήρης μελέτη και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου (δημιουργία ζωνών πρασίνου, υπαίθριων κατασκευών οδεύσεων Κυκλοφορίας κλπ.). Το έργο βρίσκεται σε φάση προκαταρκτικών μελετών και προετοιμασίας των τευχών της κύριας τεχνικής μελέτης του έργου.
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 2.2						29.053.560,00	

ΠΙΝΑΚΑΣ Δ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ 30/6/03 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΕ ΕΡΓΑ ΕΚΤΕΛΟΥΜΕΝΑ ΔΙ' ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06																						
Α/Α	Φορέας	Αρ. Έργων	Σύνολο Δαπανών μέχρι και 30/6/03	Σύνολο Δαπανών Μισθοδοσίας μέχρι 30/6/03	Άμεσα δημιουργούμενη απασχόληση (ανθρωπομήνες)									Άμεσα δημιουργούμενη απασχόληση (ανθρωπομήνες) Εργατοτεχνίτες								
					Σύν.			Γυν.			Ανδ.			Σύν.			Γυν.			Ανδ.		
					Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25
1	Ταμείο Διαχείρισης Πιστώσεων για την εκτέλεση Αρχ/κών έργων	16	25.001.596,06	17.895.818,86	10.265	2.146	8.119	3.056	785	2.271	7.209	1.361	5.848	7.755	1.766	5.989	1.308	465	843	6.447	1.301	5.146
2	Ζ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων	1	39.047,37	10.887,23	3	0	3	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ΚΑ Εφορεία Προϊστορικών Κλασικών Αρχαιοτήτων	2	258.502,56	139.733,36	14	1	13	4	1	3	10	0	10	12	1	11	3	1	2	9	0	9
4	Κ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων	2	2.320.525,41	1.254.782,43	1.339	220	1.119	390	54	336	949	166	783	1.013	168	845	184	14	170	829	154	675
5	Ι Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων	1	247.353,85	76.276,66	53	0	53	28	0	28	25	0	25	15	0	15	0			15		15
6	Γ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Αθηνών	2	1.492.169,57	1.280.244,31	136	6	130	44	2	42	92	4	88	83	2	81	5	0	5	78	2	76
7	11η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων	1	815.224,00	264.918,00	71	27	44	48	18	30	23	9	14	18	6	12	11	3	8	7	3	4
8	1η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων	1	85.903,65	85.903,65	100	24	76	44	8	36	56	16	40	86	24	62	30	8	22	56	16	40
9	Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο	1	655.231,82	305.135,67	288	29	259	186	29	157	102	0	102	47	0	47	7		7	40		40
10	Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης	1	14.461,29	14.461,29	14	3	11	6	1	5	8	2	6	3	1	2	0			3	1	2
11	28η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων	2	236.186,44	236.186,44	216	17	199	35	3	32	181	14	167	182	17	165	21	3	18	161	14	147
12	9η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκη	1	248.949,40	24.521,18	21	1	20	11	0	11	10	1	9	8	1	7	4	0	4	4	1	3
13	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού	1	811.437,48	451.677,83	453	23	430	263	6	257	190	17	173	77	17	60	10	0	10	67	17	50
14	ΙΓ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων	1	122.907,10	87.771,26	71	1	70	38	1	37	33	0	33	31	1	30	13	1	12	18	0	18
ΣΥΝΟΛΑ		33	32.349.496,00	22.128.318,17	13.044	2.498	10.546	4.156	908	3.248	8.888	1.590	7.298	9.330	2.004	7.326	1.596	495	1.101	7.734	1.509	6.225

ΠΙΝΑΚΑΣ Δ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ 30/6/03 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΕ ΕΡΓΑ ΕΚΤΕΛΟΥΜΕΝΑ ΔΙ' ΑΥΤΕΠΙΣΤΑΣΙΑΣ (συνέχεια)													
Α/Α	Φορέας	Αρ. Έργων	Σύνολο Δαπανών μέχρι και 30/6/03	Σύνολο Δαπανών Μισθοδοσίας μέχρι και 30/6/03	Άμεσα δημιουργούμενη απασχόληση (ανθρωπομήνες) Επιστημονικό προσωπικό								
					Σύν.			Γυν.			Ανδ.		
					Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25	Σύν.	<=25	>25
1	Ταμείο Διαχείρισης Πιστώσεων για την εκτέλεση Αρχ/κων έργων	16	25.001.596,06	17.895.818,86	2.510	380	2.130	1.748	320	1.428	762	60	702
2	Ζ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων	1	39.047,37	10.887,23	3	0	3	3	0	3	0	0	0
3	ΚΑ Εφορεία Προϊστορικών Κλασικών Αρχαιοτήτων	2	258.502,56	139.733,36	2	0	2	1	0	1	1	0	1
4	Κ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων	2	2.320.525,41	1.254.782,43	326	52	274	206	40	166	120	12	108
5	Ι Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων	1	247.353,85	76.276,66	38	0	38	28		28	10		10
6	Γ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Αθηνών	2	1.492.169,57	1.280.244,31	53	4	49	39	2	37	14	2	12
7	11η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων	1	815.224,00	264.918,00	53	21	32	37	15	22	16	6	10
8	1η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων	1	85.903,65	85.903,65	14	0	14	14	0	14	0	0	0
9	Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο	1	655.231,82	305.135,67	241	29	212	179	29	150	62		62
10	Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης	1	14.461,29	14.461,29	11	2	9	6	1	5	5	1	4
11	28η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων	2	236.186,44	236.186,44	34	0	34	14	0	14	20	0	20
12	9η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκη	1	248.949,40	24.521,18	13	0	13	7	0	7	6	0	6
13	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού	1	811.437,48	451.677,83	376	6	370	253	6	247	123	0	123
14	ΙΓ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων	1	122.907,10	87.771,26	40	0	40	25	0	25	15	0	15
ΣΥΝΟΛΑ		33	32.349.496,00	22.128.318,17	3.714	494	3.220	2.560	413	2.147	1.154	81	1.073

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ" 2000-06: Α.Π.
Προσέγγιση top down

(σε Ευρώ)

Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ						ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ			ΛΟΙΠΟΙ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	
			ΣΥΝΟΛΟ		ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΕΓΤΠΕ-Π	ΧΜΠΑ	ΣΥΝΟΛΟ		ΚΡΑΤΟΣ			ΠΕΡΙΦ.
	1=2+12	2=3+8	3=4+5+6+7	%	4	5	6	7	8=9+10+11	%	9	10	11	12
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	357.000.000	357.000.000	267.750.002	75,0%	267.750.002				89.249.998	25,0%	89.249.998			
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	231.500.000	217.000.000	134.250.000	61,9%	134.250.000				82.750.000	38,1%	82.750.000			14.500.000
Α.Π.3 : ΤΕΧΝ. ΒΟΗΘΕΙΑ	16.400.000	16.400.000	12.300.000	75,0%	12.300.000				4.100.000	25,0%	4.100.000			
ΣΥΝΟΛΟ	604.900.000	590.400.000	414.300.002	70,2%	414.300.002				176.099.998	29,8%	176.099.998			14.500.000

Πηγή : ΟΠΣ - ΕΡΓΟΡΑΜΑ 15/2/03

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ" 2000-03: Α.Π.
Προσέγγιση top down

(σε Ευρώ)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ						ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ				ΛΟΙΠΟΙ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	
			ΣΥΝΟΛΟ		ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΕΓΤΠΕ-Π	ΧΜΠΑ	ΣΥΝΟΛΟ		ΚΡΑΤΟΣ	ΠΕΡΙΦ.			
			1=2+12	2=3+8	3=4+5+6+7	%	4	5	6	7	8=9+10+11	%			9
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	163.392.534	163.392.534	122.544.401	75,0%	122.544.401					40.848.133	25,0%	40.848.133			
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	100.817.030	99.317.030	61.443.831	61,9%	61.443.831					37.873.199	38,1%	37.873.199			1.500.000
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	7.505.987	7.505.987	5.629.491	75,0%	5.629.491					1.876.496	25,0%	1.876.496			
ΣΥΝΟΛΟ 2000-03 (Α)	271.715.551	270.215.551	189.617.723	70,2%	189.617.723					80.597.828	29,8%	80.597.828			1.500.000
ΣΥΝΟΛΟ 2000-06 (Β)	604.900.000	590.400.000	414.300.002	70,2%	414.300.002					176.099.998	29,8%	176.099.998			14.500.000
% Α/Β	44,9%	45,8%	45,8%		45,8%					45,8%		45,8%			10,3%

Πηγή : ΟΠΣ - ΕΡΓΟΡΑΜΑ 15/2/03

ΠΙΝΑΚΑΣ 2α
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ" 2004-06: Α.Π.
Προσέγγιση top down

(σε Ευρώ)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ						ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ			ΛΟΙΠΟΙ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	
			ΣΥΝΟΛΟ		ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΕΓΤΠΕ-Π	ΧΜΠΑ	ΣΥΝΟΛΟ		ΚΡΑΤΟΣ			ΠΕΡΙΦ.
			1=2+12	2=3+8	3=4+5+6+7	%	4	5	6	7	8=9+10+11			%
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	193.607.466	193.607.466	145.205.601	75,0%	145.205.601					48.401.865	25,0%	48.401.865		
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	130.682.970	117.682.970	72.806.169	61,9%	72.806.169					44.876.801	38,1%	44.876.801		13.000.000
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	8.894.013	8.894.013	6.670.509	75,0%	6.670.509					2.223.504	25,0%	2.223.504		
ΣΥΝΟΛΟ 2004-06 (Α)	333.184.449	320.184.449	224.682.279	70,2%	224.682.279					95.502.170	29,8%	95.502.170		13.000.000
ΣΥΝΟΛΟ 2000-06 (Β)	604.900.000	590.400.000	414.300.002	70,2%	414.300.002					176.099.998	29,8%	176.099.998		14.500.000
% Α/Β	55,1%	54,2%	54,2%		54,2%					54,2%		54,2%		89,7%

Πηγή : ΟΠΣ - ΕΡΓΟΡΑΜΑ 15/2/03

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΤΟΥ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06": ΒΑΡΥΤΗΤΕΣ ΤΩΝ Α.Π. ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΟ Ε.Π.
Προσέγγιση top down

ΜΕΤΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (σε Ευρώ)			
	Π.Δ.Δ./Αρχ 2000-06		Π.Δ.Δ./Αν * 2000-06	
	ποσό	%	ποσό	%
1	2	3	4	5
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	357.000.000	60,5%	448.000.000	73%
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσείων - βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	192.000.000	32,5%		
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	165.000.000	27,9%		
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	217.000.000	36,8%	158.666.667	26%
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	103.000.000	17,4%		
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	114.000.000	19,3%		
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	16.400.000	2,8%	10.400.000	2%
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	5.740.000	1,0%		
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	10.660.000	1,8%		
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	590.400.000	100,0%	617.066.667	100%

Πηγή : ΟΠΣ - ΕΡΓΟΡΑΜΑ

* Πιθανές αναθεωρήσεις στο μέλλον

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΤΟΥ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06": ΒΑΡΥΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΟΥΣ Α.Π.
Προσέγγιση top down

ΜΕΤΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (σε Ευρώ)			
	Π.Δ.Δ./Αρχ 2000-06		Π.Δ.Δ./Αν * 2000-06	
	ποσό	%	ποσό	%
	2	3	4	5
1				
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	357.000.000	100,0%		
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσειών - βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	192.000.000	53,8%		
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	165.000.000	46,2%		
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	217.000.000	100,0%		
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	103.000.000	47,5%		
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	114.000.000	52,5%		
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	16.400.000	100,0%		
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	5.740.000	35,0%		
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	10.660.000	65,0%		

Πηγή : ΟΠΣ - ΕΡΓΟΡΑΜΑ 15/2/03

* Πιθανές αναθεωρήσεις στο μέλλον

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΤΟΥ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06": ΒΑΡΥΤΗΤΕΣ ΤΩΝ Α.Π. ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΟ Ε.Π.
(ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2003)
Προσέγγιση top down

ΜΕΤΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (σε Ευρώ)			
	Π.Δ.Δ./Αρχ 2000-03		Π.Δ.Δ./Αν * 2000-03	
	ποσό	%	ποσό	%
	2	3	4	5
1				
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	163.392.534	60,5%		
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσείων - βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	87.874.976	32,5%		
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	75.517.558	27,9%		
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	99.317.030,00	36,8%		
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	47.141.263	17,4%		
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	52.175.767	19,3%		
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	7.505.987,00	2,8%		
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	2.627.096	1,0%		
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	4.878.891	1,8%		
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	270.215.551	100,0%		

Πηγή : ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

* Πιθανές αναθεωρήσεις στο μέλλον

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΤΟΥ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06": ΒΑΡΥΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΟΥΣ Α.Π.
(ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2003)
Προσέγγιση top down

ΜΕΤΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (σε Ευρώ)			
	Π.Δ.Δ./Αρχ 2000-03		Π.Δ.Δ./Αν * 2000-03	
	ποσό	%	ποσό	%
1	2	3	4	5
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	163.392.534	100,0%		
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσείων - βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	87.874.976	53,8%		
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	75.517.558	46,2%		
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	99.317.030	100,0%		
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	47.141.263	47,5%		
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	52.175.767	52,5%		
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	7.505.987	100,0%		
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	2.627.096	35,0%		
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	4.878.891	65,0%		

Πηγή : ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

* Πιθανές αναθεωρήσεις στο μέλλον

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ & ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΜΕΝΟ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06" (ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΟΛΗ ΤΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ)
Προσέγγιση top down - bottom up

(σε Ευρώ)

ΜΕΤΡΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ			ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ			Ενεργο- ποιηθείσα Δημόσια Δαπάνη	Απόκλιση Ενεργοποιηθείσας Δημ. Δαπ. προς προγραμματική Δημ. Δαπ.	Προϋψισμός Εντίμων Έργων	Συμβατικός Προϋψισμός	Απόκλιση προϋψισμού ενταγμένων έργων προς Δ.Δ.	Απόκλιση συμβατικού ενταγμένων έργων προς Δ.Δ.	Απόκλιση προϋψισμού ενταγμένων έργων προς ενεργή/θέντα προϋψισμό
	2000-06	2000-06	2000-06	2000-06	2000-06	2000-06							
1	ποσό	% Μέτρων/Συν. Κόστος	% Μέτρων / Σ.Κ.- Α.Π.	ποσό	% Μέτρων / Συν.Δ.Δ.	% Μέτρων / Δ.Δ.-Α.Π.	8	9=(8-5)/5	10	11	12=(10-5)/5	13=(11-5)/5	14=(10-8)/8
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	357.000.000	59,0%	100,0%	357.000.000	60,5%	100,0%	357.000.000	0,0%	374.167.189	231.433.145	4,8%	-35,2%	4,8%
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων - Βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	192.000.000	31,7%	53,8%	192.000.000	32,5%	53,8%	192.000.000	0,0%	206.568.275	103.345.170	7,6%	-46,2%	7,6%
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη Μνημείων , συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	165.000.000	27,3%	46,2%	165.000.000	27,9%	46,2%	165.000.000	0,0%	167.598.915	128.087.976	1,6%	-22,4%	1,6%
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	231.500.000	38,3%	100,0%	217.000.000	36,8%	100,0%	212.600.000	-2,0%	44.275.504	18.809.437	-79,6%	-91,3%	-79,2%
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	117.500.000	19,4%	50,8%	103.000.000	17,4%	47,5%	98.600.000	-4,3%	15.221.944	11.810.888	-85,2%	-88,5%	-84,6%
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	114.000.000	18,8%	49,2%	114.000.000	19,3%	52,5%	114.000.000	0,0%	29.053.560	6.998.550	-74,5%	-93,9%	-74,5%
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	16.400.000	2,7%	100,0%	16.400.000	2,8%	100,0%	4.710.474	-71,3%	4.822.831	159.302	-70,6%	-99,0%	2,4%
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	5.740.000	0,9%	35,0%	5.740.000	1,0%	35,0%	193.000	-96,6%	299.200	151.421	-94,8%	-97,4%	55,0%
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	10.660.000	1,8%	65,0%	10.660.000	1,8%	65,0%	4.517.474	-57,6%	4.523.631	7.881	-57,6%	-99,9%	0,1%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	604.900.000			590.400.000			574.310.474	-2,7%	423.265.524	250.401.885	-28,3%	-57,6%	-26,3%

Πηγή : ΟΠΣ - ΕΡΓΟΡΑΜΑ 15/2/03

ΠΙΝΑΚΑΣ 7α
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ & ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΜΕΝΟ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06" (ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΟΛΗ ΤΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ)
Προσέγγιση top down - bottom up

(σε Ευρώ)

ΜΕΤΡΑ	Προγραμματική Δημόσια Δαπάνη		Ενεργοποιηθείσα Δημόσια Δαπάνη		Συνολική Δημόσια Δαπάνη Ενταγμένων Έργων		%	%	%
	ποσό	%	ποσό	%	ποσό	%			
1	2	3	4	5	6	7	8=4/2	9=6/2	10=6/4
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	357.000.000	60,5%	357.000.000	62,2%	374.167.189	88,4%	100,0%	104,8%	104,8%
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσείων - βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	192.000.000	32,5%	192.000.000	33,4%	206.568.275	48,8%	100,0%	107,6%	107,6%
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	165.000.000	27,9%	165.000.000	28,7%	167.598.915	39,6%	100,0%	101,6%	101,6%
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	217.000.000	36,8%	212.600.000	37,0%	44.275.504	10,5%	98,0%	20,4%	20,8%
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	103.000.000	17,4%	98.600.000	17,2%	15.221.944	3,6%	95,7%	14,8%	15,4%
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	114.000.000	19,3%	114.000.000	19,8%	29.053.560	6,9%	100,0%	25,5%	25,5%
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	16.400.000	2,8%	4.710.474	0,8%	4.822.831	1,1%	28,7%	29,4%	102,4%
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	5.740.000	1,0%	193.000	0,0%	299.200	0,1%	3,4%	5,2%	155,0%
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	10.660.000	1,8%	4.517.474	0,8%	4.523.631	1,1%	42,4%	42,4%	100,1%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	590.400.000	100,0%	574.310.474	100,0%	423.265.524	100,0%	97,3%	71,7%	73,7%

Πηγή : ΟΠΣ - ΕΡΓΟΡΑΜΑ 15/2/03

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ & ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΜΕΝΟ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06" (ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2003)
Προσέγγιση top down - bottom up

ΜΕΤΡΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ			ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ			Ενεργ/θείς Προϋπ/σμός	Προϋπ/σμός Εντ/ων Έργων	Συμβατικός Προϋπ/σμός	Απόκλιση προϋπ/σμού εταγμένων έργων προς Δ.Δ.	Απόκλιση συμβατικού εταγμένων έργων προς Δ.Δ.	Απόκλιση προϋπ/σμού εταγμένων έργων προς ενεργ/θέντα προϋπ/σμό
	2000-03			2000-03								
1	ποσό	% Μέτρων/Συν. Κόστος	% Μέτρων / Σ.Κ.- Α.Π.	ποσό	% Μέτρων / Συν.Δ.Δ.	% Μέτρων / Δ.Δ.-Α.Π.	8	9	10	11=(9-5)/5	12=(10-5)/5	13=(9-8)/8
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	163.392.534	60,1%	100,0%	163.392.534	60,1%	100,0%	357.000.000	374.167.189	231.433.145	129,0%	41,6%	4,8%
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων - Βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	87.874.976	32,3%	53,8%	87.874.976	32,3%	53,8%	192.000.000	206.568.275	103.345.170	135,1%	17,6%	7,6%
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη Μνημείων , συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	75.517.558	27,8%	46,2%	75.517.558	27,8%	46,2%	165.000.000	167.598.915	128.087.976	121,9%	69,6%	1,6%
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	100.817.030	37,1%	100,0%	99.317.030	36,6%	100,0%	212.600.000	44.275.504	18.809.437	-55,4%	-81,1%	-79,2%
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	48.641.263	17,9%	48,2%	47.141.263	17,3%	47,5%	98.600.000	15.221.944	11.810.888	-67,7%	-74,9%	-84,6%
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	52.175.767	19,2%	31,9%	52.175.767	19,2%	52,5%	114.000.000	29.053.560	6.998.550	-44,3%	-86,6%	-74,5%
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	7.505.987	2,8%	100,0%	7.505.987	2,8%	100,0%	4.710.474	4.822.831	159.302	-35,7%	-97,9%	2,4%
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	2.627.096	1,0%	35,0%	2.627.096	1,0%	35,0%	193.000	299.200	151.421	-88,6%	-94,2%	55,0%
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	4.878.891	1,8%	65,0%	4.878.891	1,8%	65,0%	4.517.474	4.523.631	7.881	-7,3%	-99,8%	0,1%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	271.715.551			270.215.551			574.310.474	423.265.524	250.401.885	56,6%	-7,3%	-26,3%

Πηγή : ΟΠΣ - ΕΡΓΟΓΡΑΜΑ 15/2/03

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑ Α.Π. ΕΠΙ ΤΗΣ Π.Δ.Δ.
Προσέγγιση top down - bottom up

(Σε Ευρώ)

Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ				ΠΛΗΡΩΜΕΣ				ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ					
	ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Δεσμεύσεις 2000-02	Δεσμεύσεις 2003	Συνολικές Δεσμεύσεις 2000-2003	Συνολικές Δεσμεύσεις 2000-2006	Πληρωμές 2000-02	Πληρωμές έως 30/6/03	Πρόβλεψη Πληρωμών 2003	Πρόβλεψη συνολικών Πληρωμών 2000-2003	Απορρόφηση 2000-02	Απορρόφηση έως 30-6-03	Πρόβλεψη Απορρόφησης 2003	Συνολική απορρόφηση 2000-2003	Απορρόφηση Επίδοσης
		1	2	3	4	5	6	7	8	9=5/1	10=6/3	11=7/2	12=8/3	13=6/3
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	101.367.018	62.025.516	163.392.534	357.000.000	77.190.437	102.147.808	88.304.948	165.495.385	76,1%	62,5%	142,4%	101,3%	62,5%	
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	61.615.246	37.701.784	99.317.030	217.000.000	11.128.628	11.531.529	9.923.316	13.912.033	18,1%	11,6%	26,3%	14,0%	11,6%	
ΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 1 & 2	162.982.264	99.727.300	262.709.564	574.000.000	88.319.065	113.679.337	98.228.264	179.407.418	54,2%	43,3%	98,5%	68,3%	43,3%	
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	4.656.635	2.849.352	7.505.987	16.400.000	7.881	55.081	292.119	300.000	0,2%	0,7%	10,3%	4,0%	0,7%	
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π.	167.638.899	102.576.652	270.215.551	590.400.000	88.326.947	113.734.418	98.520.383	179.707.419	52,7%	42,1%	96,0%	66,5%	42,1%	

Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων Ε.Π. , Χρηματοδοτικοί Πίνακες - "Έκθεση Προόδου" Δ.Α. ΥΠ-ΠΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ Α.Π. ΣΤΙΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΤΟΥ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06" ΕΠΙ ΤΗΣ Π.Δ.Δ.
Προσέγγιση top down - bottom up

Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ				ΠΛΗΡΩΜΕΣ			
	ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	Δεσμεύσεις 2000-02	Δεσμεύσεις 2003	Συνολικές Δεσμεύσεις 2000-2003	Συνολικές Δεσμεύσεις 2000-2006	Πληρωμές 2000-02	Πληρωμές έως 30-6-03	Πρόβλεψη Πληρωμών 2003
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	60,5%	60,5%	60,5%	60,5%	87,4%	89,8%	89,6%	92,1%
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	36,8%	36,8%	36,8%	36,8%	12,6%	10,1%	10,1%	7,7%
ΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 1 & 2	97,2%	97,2%	97,2%	97,2%	100,0%	100,0%	99,7%	99,8%
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2,8%	2,8%	2,8%	2,8%	0,0%	0,0%	0,3%	0,2%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Πίνακας 9

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑ Α.Π. ΚΑΙ ΜΕΤΡΟ ΕΠΙ ΤΗΣ Π.Δ.Δ.

Προσέγγιση top down - bottom up

(σε Ευρώ)

ΜΕΤΡΑ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ				ΠΛΗΡΩΜΕΣ				ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ				
	Δεσμεύσεις 2000-02	Δεσμεύσεις 2003	Συνολικές Δεσμεύσεις 2000- 2003	Συνολικές Δεσμεύσεις 2000-2006	Πληρωμές 2000-02	Πληρωμές έως 30-06-03	Πρόβλεψη Πληρωμών 2003	Πρόβλεψη Συνολικών Πληρωμών 2000- 2003	Απορρόφηση 2000-02	Απορρόφηση έως 30-06-03	Πρόβλεψη Απορρόφησης 2003	Πρόβλεψη Συνολικής απορρόφησης 2000-2003	Απορρόφηση Επίδοσης
	1	2	3	4	5	6	7	8	9=5/1	10=6/3	11=7/2	12=8/3	13=6/4
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	101.367.018	62.025.516	163.392.534	357.000.000	77.190.437	102.147.808	88.304.948	165.495.385	76,1%	62,5%	142,4%	101,3%	28,6%
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσειών - βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	54.516.715	33.358.261	87.874.976	192.000.000	17.234.499	27.989.254	45.723.500	62.957.999	31,6%	31,9%	137,1%	71,6%	14,6%
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	46.850.303	28.667.255	75.517.558	165.000.000	59.955.938	74.158.554	42.581.448	102.537.386	128,0%	98,2%	148,5%	135,8%	44,9%
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	61.615.246	37.701.784	99.317.030	217.000.000	11.128.628	11.531.529	9.923.316	13.912.033	18,1%	11,6%	26,3%	14,0%	5,3%
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	29.245.946	17.895.317	47.141.263	103.000.000	10.805.728	10.887.632	9.246.216	12.912.033	36,9%	23,1%	51,7%	27,4%	10,6%
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	32.369.300	19.806.467	52.175.767	114.000.000	322.900	643.897	677.100	1.000.000	1,0%	1,2%	3,4%	1,9%	0,6%
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	4.656.635	2.849.352	7.505.987	16.400.000	7.881	55.081	292.119	300.000	0,2%	0,7%	10,3%	4,0%	0,3%
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	1.629.823	997.273	2.627.096	5.740.000	0	0	200.000	200.000	0,0%	0,0%	20,1%	7,6%	0,0%
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	3.026.812	1.852.079	4.878.891	10.660.000	7.881	55.081	92.119	100.000	0,3%	1,1%	5,0%	2,0%	0,5%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	167.638.899	102.576.652	270.215.551	590.400.000	88.326.947	113.734.418	98.520.383	179.707.419	52,7%	42,1%	178,9%	119,3%	19,3%

Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων Ε.Π. , Χρηματοδοτικοί Πίνακες - "Έκθεση Προόδου" Δ.Α. ΥΠ-ΠΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
ΠΟΣΟΣΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΙΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΤΩΝ Α.Π. ΤΟΥ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06" ΕΠΙ ΤΗΣ Π.Δ.Δ.

ΜΕΤΡΑ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ				ΠΛΗΡΩΜΕΣ			
	Δεσμεύσεις 2000-02	Δεσμεύσεις 2003	Συνολικές Δεσμεύσεις 2000-03	Συνολικές Δεσμεύσεις 2000-06	Πληρωμές 2000-02	Πληρωμές έως 30-6-03	Πρόβλεψη Πληρωμών 2003	Πρόβλεψη Συνολικών Πληρωμών 2000-03
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	60,5%	60,5%	60,5%	60,5%	87,4%	89,8%	89,6%	92,1%
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσείων - βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	32,5%	32,5%	32,5%	32,5%	19,5%	24,6%	46,4%	35,0%
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	27,9%	27,9%	27,9%	27,9%	67,9%	65,2%	43,2%	57,1%
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	36,8%	36,8%	36,8%	36,8%	12,6%	10,1%	10,1%	7,7%
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	17,4%	17,4%	17,4%	17,4%	12,2%	9,6%	9,4%	7,2%
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	19,3%	19,3%	19,3%	19,3%	0,4%	0,6%	0,7%	0,6%
Α.Π.3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2,8%	2,8%	2,8%	2,8%	0,0%	0,0%	0,3%	0,2%
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: Πίνακας 11

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ & ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΜΕΝΟ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06": ΠΡΟΟΔΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΕΡΓΩΝ
Προσέγγιση bottom up

ΜΕΤΡΑ	Ενεργ/μένος προϋπ/σμός	Αριθμός ενεργ/θέντων Μέτρων	Αριθμός υποβλ/ντων Έργων	Προϋπ/σμός υποβλ/ντων Έργων	Αριθμός Εντ/γμένων Έργων έως 30/6/03	Προϋπ/σμός Εντ/γμένων Έργων	Απόκλιση ενταγμένων έργων προς υποβληθέντα
1	2	3	4	5	6	7	8=(6-4)/4
Α.Π.1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	357.000.000	2	88	436.895.694	64	374.167.189	27,3%
ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων - Βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	192.000.000	1	39	253.132.295	25	206.568.275	35,9%
ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη Μνημείων , συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	165.000.000	1	49	183.763.399	39	167.598.915	20,4%
Α.Π.2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	212.600.000	2	22	99.491.494	5	44.275.504	77,3%
ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	98.600.000	1	21	70.437.934	4	15.221.944	81,0%
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	114.000.000	1	1	29.053.560	1	29.053.560	0,0%
Α.Π. 3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	4.710.474	2	9	4.865.631	5	4.822.831	44,4%
ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	193.000	1	6	342.000	2	299.200	66,7%
ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	4.517.474	1	3	4.523.631	3	4.523.631	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	574.310.474	6	119	541.252.819	74	423.265.524	37,8%

Πηγή : ΟΠΣ - ΕΡΓΟΡΑΜΑ 15/2/03

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06": ΦΥΣΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ-ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ
Προσέγγιση top down - bottom up

Α.Π	Επιχειρησιακοί Στόχοι Μέτρων	Κατηγορίες Πράξεων	Αριθμός Εντιμμένων Εργων / Υποέργων	Αριθμός Ολομημένων Εργων / Υποέργων	Κύριος Φυσ. Δείκτης Εκροών	Μον. Μέτρ. Κύριου Φυσ. Δείκτη Εκροών	Τιμή Βάσης (Β' ΚΠΣ)	Εξειδίκευση Φυσ.Στόχου Top -down 2000-06	Εξειδίκευση Φυσ.Στόχου Top -down 2000-03	Εξειδίκευση Φ. Στ. Bottom Up έως 30/6/2003	Π/Υ	Βαρύτητα στο Προϋπο/σμό του Μέτρου (ενταγμένα)	Φ.Υ	Μέτρο Συν/ήτας Υλοποίησης 2000-2003	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Προστασία και ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς	ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσείων - βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	1.1.1. Ανακαίνιση / επέκταση υφισταμένων κτιρίων Μουσείων	18		Επιφάνεια υφισταμένων Κτιρίων-Μουσείων που εκσυγχρονίζονται	Εμβαδόν(μ ²)	10.000	15.000	4.500	45.938	92.595.153	44,8%	10,1%	7,8	
		1.1.2. Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων	20		Επιφάνεια νέων Κτιρίων-Μουσείων που κατασκευάζονται	Εμβαδόν (μ ²)	18.000	30.000	6.000	53.590	77.765.174	37,6%	19,1%	5,3	
		1.1.3. Αναβάθμιση υφισταμένων εκθεσιακών χώρων	12		Επιφάνεια υφισταμένων εκθεσιακών χώρων που βελτιώνονται	Εμβαδόν (μ ²)	5.000	5.000	1.200	10.798	12.993.162	6,3%	13,6%	10,6	
		1.1.4. Κατασκευή νέων εκθεσιακών χώρων	20		Επιφάνεια νέων εκθεσιακών χώρων	Εμβαδόν (μ ²)	2.000	10.000	2.500	15.855	23.214.786	11,2%	36,0%	2,6	
		Σύνολο Μέτρου 1.1	70									206.568.275	100,0%	16,6%	8,7
	ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	1.2.1. Αρχαιολογικοί χώροι που αποκαθίστανται/ αναδεικνύονται	72		Επιφάνεια αρχαιολογικών χώρων που αποκαθίστανται/ αναδεικνύονται	Έκταση (στρεμ.)	2.700	5.000	1.000	3.722	80.063.150	47,8%	63,02%	3,5	
		1.2.2. Μνημεία που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται/ αναδεικνύονται	68		Εμβαδόν μνημείων που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται/ αναδεικνύονται	Εμβαδόν (μ ²)	40.000	60.000	30.000	171.902	87.535.765	52,2%	37,1%	4,0	
		Σύνολο Μέτρου 1.2	140									167.598.915	100,0%	49,5%	5,4
		Σύνολο Α.Π. 1	210									374.167.189			
	Ανάπτυξη Σύγχρονου Πολιτισμού	ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	2.1.1. Υφιστάμενα κτίρια που εκσυγχρονίζονται	4		Επιφάνεια υφισταμένων κτιρίων που εκσυγχρονίζονται	Εμβαδόν (μ ²)	3.300	15.000	2.000	4.268	4.313.653	28,3%	14,6%	2,1
2.1.2. Νέα κτίρια που κατασκευάζονται			2		Επιφάνεια νέων κτιρίων που κατασκευάζονται	Εμβαδόν (μ ²)	7.250	15.000	4.000	4.000	10.908.291	71,7%	100,0%		
Σύνολο Μέτρου 2.1												15.221.944	100,0%		1,7
ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων		2.2.1. Νέα κτίρια που κατασκευάζονται	4		Επιφάνεια νέων κτιρίων που κατασκευάζονται	Εμβαδόν (μ ²)	54.000	85.500	25.000	9.000	29.053.560	100,0%	11,5%		
		Σύνολο Μέτρου 2.2										29.053.560	100,0%	11,5%	
Σύνολο Α.Π. 2											44.275.504				

(Συνέχεια του Πίνακα 14)

Α.Π	Επιχειρησιακοί Στόχοι Μέτρων	Κατηγορίες Πράξεων	Αριθμός Εντίμων Έργων	Αριθμός Ολομένων Έργων	Κύριος Φυσ. Δείκτης Εκροών	Μον. Μέτρ. Κύριου Φυσ. Δείκτη Εκροών	Τιμή Βάσης (Β' ΚΠΣ)	Εξειδίκευση Φυσ.Στόχου Top -down 2000-06	Εξειδίκευση Φυσ.Στόχου Top -down 2000-03	Πρόβλεψη Εξειδίκευσης Φ. Στ. Bottom Up 2003	Π/Υ	Βαρύτητα στο Προϋπ/σμό του Μέτρου (ενταγμένα)	Φ.Υ	Δείκτης Συν/τητας Υλοποίησης 2000-2003		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	16		
Υποστήριξη της υλοποίησης του Προγράμματος	ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	3.1.1	Λειτουργία Επιτροπής Παρακολούθησης			Πλήθος Ενεργειών	Πλήθος									
		3.1.2	Εξωτερική τεχνική υποστήριξη της Διαχειριστικής Αρχής			Πλήθος Ενεργειών	Πλήθος									
		3.1.3	Εξωτερική τεχνική υποστήριξη των τελικών δικαιούχων			Πλήθος Ενεργειών	Πλήθος									
		3.1.4	Έλεγχοι			Πλήθος Ενεργειών	Πλήθος									
		3.1.5	Αξιολόγηση	1		Πλήθος Ενεργειών	Πλήθος					177.000				
		3.1.6	Σεμινάρια			Πλήθος Ενεργειών	Πλήθος									
		3.1.7	Προμήθεια τεχνολογικού εξοπλισμού			Πλήθος Ενεργειών	Πλήθος					122.200				
		Σύνολο Μέτρου 3.1		1									299.200			
	ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	3.2.1	Μελέτες - Εργαλεία - Έρευνες			Πλήθος Μελετών	Πλήθος					83.577				
		3.2.2	Προβολή, Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση			Πλήθος Ενεργειών	Πλήθος					4.440.054				
Σύνολο Μέτρου 3.2											4.523.631					
Σύνολο Α.Π. 3		1									4.822.831					

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟ Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-06": ΦΥΣΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ - ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ 2000-03 (μέχρι 30/6/2003)

Προέγγιση top down - bottom up

Αξονες Προτεραιότητας	Επιχειρησιακοί Στόχοι Μέτρων	Δεσμεύσεις (Π.Δ.Δ.)	Σημαντικότητα στον Α.Π. (επί της Π.Δ.Δ.)	Φυσική Υλοποίηση	Ποσοστό απορρόφησης	Μέτρο Συν/τας
1	2	3	4	5	6	7
Προστασία και ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς	ΜΕΤΡΟ 1.1 : Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσείων - βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών	192.000.000	53,8%	16,6%	14,6%	8,7
	ΜΕΤΡΟ 1.2 : Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων	165.000.000	46,2%	49,5%	44,9%	5,4
ΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 1		357.000.000	100,0%	31,8%	28,6%	4,3
Ανάπτυξη Σύγχρονου Πολιτισμού	ΜΕΤΡΟ 2.1 : Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού	103.000.000	47,5%	75,8%	10,6%	5,4
	ΜΕΤΡΟ 2.2 : Ολοκλήρωση μητροπολιτικών συνεδριακών και πολιτιστικών κέντρων	114.000.000	52,5%	11,5%	0,6%	1,7
ΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 2		217.000.000	100,0%	42,0%	5,3%	2,2
Υποστήριξη της υλοποίησης του Προγράμματος	ΜΕΤΡΟ 3.1 : Διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχος του προγράμματος	5.740.000	35,0%			
	ΜΕΤΡΟ 3.2 : Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος	10.660.000	65,0%		0,5%	
ΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 3		16.400.000	100,0%		0,34%	
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		590.400.000		35,65%	19,3%	13,82

Τιμές Βάσης Πηγή : ΕΣΥΕ, Υπ. Πολιτισμού

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Προσέγγιση της αποτελεσματικότητας βάσει της προστιθέμενης αξίας: Αξιολόγηση των πραγματοποιήσεων (εκροών) και των αποτελεσμάτων –Δείκτης Αποτελεσματικότητας.

Προκειμένου να προσδιοριστούν αξιόπιστες εκτιμήτριες συναρτήσεις (Δείκτες) της προόδου των Έργων και, εν συνεχεία, των ομοιογενών ή ανομοιογενών συνόλων Έργων (κατηγορίες Πράξεων, Μέτρων), ο αξιολογητής διαμόρφωσε μεθοδολογία έμμεσης εκτίμησης της φυσικής υλοποίησης δια των οικονομικών στοιχείων του Έργου. Η δυνατότητα εκτίμησης των παραπάνω εκτιμητριών συναρτήσεων (Δεικτών) εξαρτάται από δύο προϋποθέσεις :

- Τη διαθεσιμότητα κατάλληλων στοιχείων της φυσικής προόδου (Τριμηνιαία Δελτία - ΟΠΣ) που είναι πλέον η μόνη πηγή πληροφορίας για το Φυσικό Αντικείμενο των Έργων.
- Την ορθότητα και αξιοπιστία της μεθοδολογίας εκτίμησης της προόδου του φυσικού αντικειμένου των Έργων.

Ο Δείκτης της Φυσικής Ολοκλήρωσης Έργου προκύπτει ως ο λόγος δύο οικονομικών μεγεθών:

- Παρονομαστής είναι το αναμενόμενο τελικό κόστος του Έργου, όπως εκτιμάται από τον Τελικό Δικαιούχο, μέσω του επιβλέποντος, ο οποίος προσπαθεί να το προσεγγίσει καλύτερα λαβαί-νοντας υπόψη τις τυχόν αυξήσεις του οικονομικού αντικειμένου για πληρωμή πρόσθετων εργασιών του Έργου,
- Αριθμητής είναι το ποσόν που αντιστοιχεί στις μέχρι σήμερα εκτελεσθείσες εργασίες κατασκευής του Έργου. Το μέγεθος αυτό ταυτίζεται με τυχόν πρόσφατη πιστοποίηση εργασιών του Έργου που προωθήθηκε ή προωθείται για πληρωμή.

Από την εμπειρία εκτέλεσης των Έργων, η πιστοποίηση, ανάλογα με την πηγή χρηματοδότησης, μπορεί να καθυστερήσει για αρκετές ημέρες ή και μήνες, έως ότου καταγραφεί ως δαπάνη για το Έργο, ενώ το αντίστοιχο Φυσικό Αντικείμενο έχει ήδη εκτελεστεί. Αν η εγκεκριμένη πιστοποίηση απέχει χρονικά από τη στιγμή εκτίμησης του Δείκτη, ζητείται από τον επιβλέποντα να εκτιμήσει το ύψος των εργασιών που έχουν εκτελεστεί και που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν σε μία πιστοποίηση, η οποία θα συντασσόταν άμεσα ή που συντάχθηκε τη στιγμή του ελέγχου από τον αξιολογητή, χωρίς να έχει, ακόμη, υποβληθεί επίσημα. Τέλος, αν ο βαθμός φυσικής ολοκλήρωσης δεν είναι δυνατόν να υπολογισθεί από επιμετρητικά στοιχεία του Έργου και αν δεν υπάρχει πρόβλημα στην ομαλή εξέλιξή του (διακοπή εργασιών), γίνεται προσπάθεια προσέγγισής της, κατ' εκτίμηση του επιβλέποντος, σύμφωνα με την εμπειρία του και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Έργου. Στην περίπτωση που το Έργο εκτελείται με περισσότερα από ένα Υπόεργα, γίνεται, αφενός, ανεξάρτητη

εκτίμηση του Δείκτη κάθε Υποέργου κατά τα προηγούμενα και, αφ' ετέρου, εκτίμηση του σταθμισμένου Δείκτη σε επίπεδο Έργου.

Η επιλογή της προσέγγισης είναι θεωρητικά θεμελιωμένη. Πράγματι, η προσέγγιση της αποτίμησης της φυσικής ολοκλήρωσης, σε πραγματικό χρόνο, δια των οικονομικών στοιχείων και όχι μέσω της εξέλιξης των καθαρά τεχνικών παραμέτρων των Έργων είναι η μόνη ρεαλιστική και αναγκαία για την εξαγωγή συγκρίσιμων και ομοιογενών αποτελεσμάτων σε επίπεδο Μέτρου. Η εκ πρώτης όψεως λογική προσέγγιση της χρήσης Δεικτών προόδου βασισμένης σε τεχνικές παραμέτρους (π.χ. μονάδες μήκους, επιφανείας ή όγκου κατασκευαζόμενων στοιχείων Έργου, μονάδες χρόνου όταν ο ρυθμός εκτέλεσης είναι σταθερός, κλπ.), δεν είναι δυνατό να εφαρμοσθεί στην πράξη, λόγω ανομοιογένειας των ανωτέρω στοιχείων και, αν επιχειρηθεί η εφαρμογή της, θα έχει αποτελέσματα δυσανάλογα μικρά με το υψηλό κόστος έρευνας και επεξεργασίας που θα απαιτηθεί και συγχρόνως δύσκολα συγκρίσιμα. Οι λόγοι είναι κυρίως οι εξής:

- * Τα περισσότερα Έργα του ΕΠ είναι σύνθετα, περιλαμβάνουν πολλές κατηγορίες εργασιών για την υλοποίησή τους, οι δε μονάδες μέτρησης της προόδου κάθε κατηγορίας εργασιών δεν είναι εξορισμού οι ίδιες.
- * Οι διάφορες δραστηριότητες για την υλοποίηση ενός σύνθετου Έργου δεν πραγματοποιούνται συνήθως σε διαδοχική σειρά αλλά παράλληλα και με χρονικές επικαλύψεις μεταξύ τους.
- * Οι δραστηριότητες ενός σύνθετου Έργου σπάνια εξελίσσονται στην πράξη με βάση την κατεύθυνση της κρίσιμης όδευσης (Critical Path) ενός χρονοδιαγράμματος. Μόνο στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε η εκτίμηση του χρόνου εκτέλεσης να αποτελεί σχετικά ακριβή και ενιαίο παράγοντα για την εκτίμηση on-going του βαθμού υλοποίησης του Έργου.
- * Υπάρχει ποικιλία κατηγοριών ενταγμένων Έργων. Για κάθε κατηγορία θα χρειαζόταν ιδιαίτερη διερεύνηση για τον καθορισμό του συστήματος τεχνικών Δεικτών που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός προόδου της φυσικής ολοκλήρωσης.

Συνάγεται ότι είναι πρόσφορη η προσέγγιση της φυσικής ολοκλήρωσης με βάση την προστιθέμενη αξία. Άλλωστε, η ακολουθούμενη μεθοδολογία δεν προκύπτει από οικονομικά στοιχεία, οπότε θα υπήρχε σύγχυση μεταξύ, αφενός, απορρόφησης και, αφετέρου, φυσικής υλοποίησης, αλλά απλώς εκφράζεται μέσω οικονομικών μονάδων, δεδομένου ότι ο χρησιμοποιούμενος Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης προέρχεται από εκτιμήσεις προόδου εργασιών που έχουν εκτελεσθεί, αποτιμώμενες σε οικονομικές μονάδες.

Εφαρμογή της μεθοδολογίας σε επίπεδο Έργων και ομοιογενών ή ανομοιογενών συνόλων

- * Για όσα Έργα υπάρχουν επαρκή στοιχεία φυσικού αντικειμένου, ποσοτικοποιείται ο Στόχος με την χρήση κατάλληλου Φυσικού Δείκτη. Η φυσική ολοκλήρωση εκτιμάται, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που προαναφέρθηκε, ως ο λόγος δύο οικονομικών μεγεθών που μεταγράφουν σε οικονομικές μονάδες τη φυσική πρόοδο των Έργων (προστιθέμενη αξία).
- * Κατόπιν ομαδοποιούνται τα Έργα με τον αυτό Φυσικό Δείκτη, με τρόπο ώστε το Μέτρο να συγκροτείται πλέον από σύνολο ή σύνολα ομοιογενών Έργων, εκφρασμένων με έναν αντιπροσωπευτικό Φυσικό Δείκτη. Η φυσική ολοκλήρωση εκτιμάται, επίσης, σύμφωνα με την προαναφερθείσα μεθοδολογία, ως ο μέσος σταθμικός όρος της φυσικής ολοκλήρωσης των επί μέρους Έργων της ομάδας. Η στάθμιση γίνεται με κεντροβαρικό τύπο, βάσει της συμμετοχής των δεσμεύσεων του Έργου στις συνολικές δεσμεύσεις της ομάδας.
- * Ως ανομοιογενές σύνολο Έργων ορίζουμε κάθε σύνολο που αναλύεται σε θεμελιώδη Έργα τα οποία δεν περιγράφονται από ένα κοινό αντιπροσωπευτικό Φυσικό Δείκτη. Η φυσική ολοκλήρωση ενός τέτοιου συνόλου προσδιορίζεται από το σταθμικό μέσο όρο της φυσικής ολοκλήρωσης των επιμέρους συστατικών στοιχείων του ανομοιογενούς συνόλου, ακριβώς κατά τον ίδιο τρόπο που ένα Έργο προσδιορίζεται από το μέσο σταθμικό όρο των διαφόρων ανομοιογενών εργασιών που το συνθέτουν και που αντιστοιχούν συνήθως σε διαφορετικές φάσεις του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ Α: ΈΛΕΓΧΟΙ

Φ	A/A H/Y	MIS	ΕΡΓΟ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ (όπως αναφέρεται στην έκθεση)	ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΕΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΕΛΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ	ΗΜΕΡ/ΝΙΑ (ΑΝΑ)ΣΥΝΤΑ- ΞΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ
11	0	56267	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ & ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ	ΕΛΙΑ	ΥΔΕΠΠ/1392 6/12/2001	ΥΔΕΠΠ/1393 6/12/2001	17/12/2001 18/12/2001	22/1/2002	001/122001	ΥΔΕΠΠ/Γ/102 23/1/2002	65 6/2/2002	22/1/2002
18	1	56321	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ	Α' ΕΠΚΑ	ΥΔΕΠΠ/Γ/596 5/4/2002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19, 22,23/597 5/4/2002	15/5/2002 7/6/2002	7/10/2002	002/052002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19, 22,23/2049 15/10/2002	7810 15/11/2002	26/11/2002
19	1	56323	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑΣ ΚΛΙΤΥΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ	Α' ΕΠΚΑ	ΥΔΕΠΠ/Γ/596 5/4/2002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19, 22,23/597 5/4/2002	15/5/2002 7/6/2002	7/10/2002	003/052002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19, 22,23/2049 15/10/2002	7254 4/11/2002	26/11/2002
22	1	56393	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ	Α' ΕΠΚΑ	ΥΔΕΠΠ/Γ/596 5/4/2002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19, 22,23/597 5/4/2002	15/5/2002 7/6/2002	7/10/2002	004/052002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19, 22,23/2049 15/10/2002	7500 6/11/2002	26/11/2002
23	1	56377	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ	Α' ΕΠΚΑ	ΥΔΕΠΠ/Γ/596 5/4/2002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19, 22,23/597 5/4/2002	15/5/2002 7/6/2002	7/10/2002	005/052002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19, 22,23/2049 15/10/2002	7601 8/11/2002	26/11/2002
9	2	56196	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΧΙΟΥ	Κ' ΕΠΚΑ	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ9,Φ 10/1152 2/7/2002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ9,Φ10/ 1153 2/7/2002	15/7/2002 20/7/2002	1/8/2002	006α/072002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ9,Φ10 /1471 2/8/2002	5217 8/8/2002	1/8/2002
10	2	56198	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΜΥΡΙΝΑΣ ΔΗΜΝΟΥ	Κ' ΕΠΚΑ	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ9,Φ 10/1152 2/7/2002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ9,Φ10/ 1153 2/7/2002	15/7/2002 20/7/2002	1/8/2002	006β/072002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ9,Φ10 /1471 2/8/2002	5217 8/8/2002	1/8/2002
2	3	56096	ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	ΕΑΧΑ	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ2,Φ 15/2063 16/10/2002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ2,Φ15/ 2064 16/10/2002	23/10/2002 20/11/2002	30/9/2003	007α/102002	30/9/2003	30/9/2003	30/9/2003
15	3	56283	ΕΡΓΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΞΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΑΧΑ	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ2,Φ 15/2063 16/10/2002	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ2,Φ15/ 2064 16/10/2002	23/10/2002 20/11/2002	30/9/2003	007β/102002	30/9/2003	30/9/2003	30/9/2003
7	4	56174	ΣΤΕΡΕΩΣΗ-ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΙΝΔΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ7,Φ 16,Φ17/96 15/1/2003	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ7,Φ16, Φ17/97 15/1/2003	23/1/2003 7/2/2003	23/4/2003	008/012003	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ7,16,1 7/1020 6/5/2003	8840 10/6/2003	12/6/2003
16	4	56285	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ-ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΟΧΥΡΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ7,Φ 16,Φ17/96 15/1/2003	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ7,Φ16, Φ17/97 15/1/2003	23/1/2003 7/2/2003	23/4/2003	010/012003	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ7,16,1 7/1020 6/5/2003	8839 10/6/2003	12/6/2003
17	4	56284	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ7,Φ 16,Φ17/96 15/1/2003	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ7,Φ16, Φ17/97 15/1/2003	23/1/2003 7/2/2003	23/4/2003	009/012003	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ7,16,1 7/1020 6/5/2003	8841 10/6/2003	12/6/2003
3	5	56097	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 138	ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ3/1 058 9/5/2003	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ3/1059 9/5/2003	19/5/2003 22/5/2003	10/6/2003	011/052003	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ3/135 4 13/6/2003	936 24/6/2003	25/6/2003
12	6	56231	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ, ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ12/ 1430 24/6/2003	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ12/143 1 24/6/2003	2/7/2003 9/7/2003	30/9/2003	012/072003	30/9/2003	30/9/2003	30/9/2003

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Δεν έχει νόημα αυτή η σύγκριση γιατί στην απόφαση αναγράφεται η ημερομηνία που θα διεξαχθεί ο έλεγχος
- Πολλές φορές ο έλεγχος διακόπηκε και συνέχισε αργότερα λόγω υπηρεσιακών αναγκών.
- Σε αυτό το διάστημα η έκθεση φεύγει από την Μονάδα Γ αλλά παραμένει στη Διαχειριστική Αρχή
- Σε αυτό το διάστημα η έκθεση αναπροσαρμόζεται (ανάλογα με την απάντηση του φορέα) και παραμένει στη Διαχειριστική Αρχή
- Τα γαλάζια κουτάκια είναι παραδοχή, θα σας δοθούν τα ακριβή στοιχεία αμέσως μόλις θα είναι διαθέσιμα.
- Τα έργα που ξεπερνούν τη μέση διάρκεια ολοκλήρωσης του ελέγχου είναι 6 εκ των οποίων τα 4 αφορούν την Α' ΕΠΚΑ που εκτελεί έργα αυτεπιστασίας μεγάλης σημασίας (πρώτος έλεγχος σε έργα αυτεπιστασίας χωρίς να έχουμε οδηγίες) και τα 2 έργα αφορούν την ΕΑΧΑ στην οποία είχε γίνει έλεγχος από την ΕΔΕΑ και αναμένουμε την έκθεσή της.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α: ΈΛΕΓΧΟΙ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΑΡΧΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΟ ΟΠΣ	ΠΑΡΑΤΥΠΙΣ ΣΕ ΕΔΕΛ	ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΡ.	ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΙ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΕΙΧΑΝ ΔΗΛΩΘΕΙ ΣΤΟ ΟΠΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟ ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΩΣ ΑΡΧΗ ΕΛΕΓΧΟΥ (παρατήρηση 1)	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ (παρατήρηση 2)	ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟ ΤΕΛΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΩΣ ΤΗΝ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ		
ΥΔΕΠΠ/Γ/238	13/2/2002	15	- - -	-	757.153,34 €	236.442,96 €	11 11 ημέρες	1 1 ημέρες	34 1 μήνας και 4 ημέρες		
ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19,22,23/14	7/1/2003	299	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19,22,23/3	29/4/2003	ΕΛ/03/027/FD/0	50.710,38 €	2.553.191,49 €	1.147.692,21 €	40 1 μήνας και 10 ημέρες	22 22 ημέρες	120 4 μήνες και 0 ημέρες
ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19,22,23/14	7/1/2003	300	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19,22,23	29/4/2003	ΕΛ/03/026/FD/0	80.648,91 €	3.521.643,43 €	1.521.432,89 €	40 1 μήνας και 10 ημέρες	22 22 ημέρες	120 4 μήνες και 0 ημέρες
ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19,22,23/14	7/1/2003	304	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19,22,23	29/4/2003	ΕΛ/03/025/FD/0	66.540,82 €	3.228.173,15 €	1.722.053,17 €	40 1 μήνας και 10 ημέρες	22 22 ημέρες	120 4 μήνες και 0 ημέρες
ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19,22,23/14	7/1/2003	301	ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ18,19,22,23	29/4/2003	ΕΛ/03/024/FD/0	125.985,80 €	4.108.584,01 €	2.643.323,49 €	40 1 μήνας και 10 ημέρες	22 22 ημέρες	120 4 μήνες και 0 ημέρες
ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ9,Φ10/1710	9/9/2002	236	- - -	-	1.819.516,14 €	96.537,47 €	13 13 ημέρες	5 5 ημέρες	11 11 ημέρες		
ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ9,Φ10/1710	9/9/2002	237	- - -	-	1.760.821,72 €	42.910,40 €	13 13 ημέρες	5 5 ημέρες	11 11 ημέρες		
	30/9/2003				8.305.209,10 €	2.436.523,00 €	7 7 ημέρες	27 27 ημέρες	310 10 μήνες και 10 ημέρες		
	30/9/2003				10.183.418,93 €	125.986,64 €	7 7 ημέρες	27 27 ημέρες	310 10 μήνες και 10 ημέρες		
ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ7,16,17/1355	13/6/2003	847	- - -	-	2.532.648,57 €	1.295.938,94 €	8 8 ημέρες	14 14 ημέρες	76 2 μήνες και 16 ημέρες		
ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ7,16,17/1355	13/6/2003	845	- - -	-	5.869.405,72 €	3.517.637,82 €	8 8 ημέρες	14 14 ημέρες	76 2 μήνες και 16 ημέρες		
ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ7,16,17/1355	13/6/2003	846	- - -	-	5.869.405,72 €	3.353.348,66 €	8 8 ημέρες	14 14 ημέρες	76 2 μήνες και 16 ημέρες		
ΥΔΕΠΠ/Γ/Φ3/1474	25/6/2003	861	- - -	-	17.608.217,17 €	8.110.723,94 €	10 10 ημέρες	3 3 ημέρες	18 18 ημέρες		
	30/9/2003				8.804.108,58 €	5.020.357,47 €	8 8 ημέρες	7 7 ημέρες	81 2 μήνες και 21 ημέρες		
							18 18 ημέρες	15 15 ημέρες	106 3 μήνες και 16 ημέρες		

		ΒΑΣΕΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΒΑΣΕΙ ΔΑΠΑΝΩΝ
ΕΩΣ 30/06/03	ΣΥΝΟΛΟ	68.117.388,48 €	26.250.551,59 €
	ΠΟΣΟΣΤΟ	16,08%	23,08%

ΠΙΝΑΚΑΣ Α: ΈΛΕΓΧΟΙ

ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΩΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Τ.Δ (παρατήρηση 3)		ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Τ.Δ ΕΩΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ		ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΕΩΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ (Παρατήρηση 4)		ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟ ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΩΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	
1	1 ημέρες	13	13 ημέρες	7	7 ημέρες	67	2 μήνες και 7 ημέρες
8	8 ημέρες	30	1 μήνας και 0 ημέρες	52	1 μήνας και 22 ημέρες	272	9 μήνες και 2 ημέρες
8	8 ημέρες	19	19 ημέρες	63	2 μήνες και 3 ημέρες	272	9 μήνες και 2 ημέρες
8	8 ημέρες	21	21 ημέρες	61	2 μήνες και 1 ημέρες	272	9 μήνες και 2 ημέρες
8	8 ημέρες	23	23 ημέρες	59	1 μήνας και 29 ημέρες	272	9 μήνες και 2 ημέρες
1	1 ημέρες	6	6 ημέρες	31	1 μήνας και 1 ημέρες	67	2 μήνες και 7 ημέρες
1	1 ημέρες	6	6 ημέρες	31	1 μήνας και 1 ημέρες	67	2 μήνες και 7 ημέρες
0	0 ημέρες	0	0 ημέρες	0	0 ημέρες	344	11 μήνες και 14 ημέρες
0	0 ημέρες	0	0 ημέρες	0	0 ημέρες	344	11 μήνες και 14 ημέρες
13	13 ημέρες	34	1 μήνας και 4 ημέρες	3	3 ημέρες	148	4 μήνες και 28 ημέρες
13	13 ημέρες	34	1 μήνας και 4 ημέρες	3	3 ημέρες	148	4 μήνες και 28 ημέρες
13	13 ημέρες	34	1 μήνας και 4 ημέρες	3	3 ημέρες	148	4 μήνες και 28 ημέρες
3	3 ημέρες	11	11 ημέρες	1	1 ημέρες	46	1 μήνας και 16 ημέρες
0	0 ημέρες	0	0 ημέρες	0	0 ημέρες	96	3 μήνες και 6 ημέρες
6	6 ημέρες	17	17 ημέρες	22	22 ημέρες	183	6 μήνες και 3 ημέρες

ΠΙΝΑΚΑΣ Β: ΕΛΕΓΧΟΙ					
ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙΘΕΝΤΕΣ ΕΛΕΓΧΟΙ ΕΩΣ 30/06/2003					
Φ	MIS	ΕΡΓΟ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Π/Υ ΕΡΓΟΥ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΕΙΧΑΝ ΔΗΛΩΘΕΙ ΣΤΟ ΟΠΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
11	56267	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ & ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ	ΕΛΙΑ	757.153,34 €	236.442,96 €
18	56321	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ	Α' ΕΠΚΑ	2.553.191,49 €	1.147.692,21 €
19	56323	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑΣ ΚΛΙΤΥΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ	Α' ΕΠΚΑ	3.521.643,43 €	1.521.432,89 €
22	56393	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ	Α' ΕΠΚΑ	3.228.173,15 €	1.722.053,17 €
23	56377	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ	Α' ΕΠΚΑ	4.108.584,01 €	2.643.323,49 €
9	56196	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΧΙΟΥ	Κ' ΕΠΚΑ	1.819.516,14 €	96.537,47 €
10	56198	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΜΥΡΙΝΑΣ ΛΗΜΝΟΥ	Κ' ΕΠΚΑ	1.760.821,72 €	42.910,40 €
2	56096	ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	ΕΑΧΑ	8.305.209,10 €	2.436.523,00 €
15	56283	ΕΡΓΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΞΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΕΝΟΠΙΩΣΗΣ	ΕΑΧΑ	10.183.418,93 €	125.986,64 €
7	56174	ΣΤΕΡΕΩΣΗ-ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΙΝΔΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	2.532.648,57 €	1.295.938,94 €
16	56285	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ-ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΟΧΥΡΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	5.869.405,72 €	3.517.637,82 €
17	56284	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	5.869.405,72 €	3.353.348,66 €
3	56097	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 138	ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ	17.608.217,17 €	8.110.723,94 €
				68.117.388,48 €	26.250.551,59 €

ΠΙΝΑΚΑΣ Β (συνέχεια): ΕΛΕΓΧΟΙ ΕΩΣ 31/10/2003					
Φ	MIS	ΕΡΓΟ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Π/Υ ΕΡΓΟΥ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΘΑ ΕΛΕΓΧΘΟΥΝ
11	56267	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ & ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ	ΕΛΙΑ	757.153,34 €	236.442,96 €
18	56321	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ	Α' ΕΠΚΑ	2.553.191,49 €	1.147.692,21 €
19	56323	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑΣ ΚΛΙΤΥΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ	Α' ΕΠΚΑ	3.521.643,43 €	1.521.432,89 €
22	56393	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ	Α' ΕΠΚΑ	3.228.173,15 €	1.722.053,17 €
23	56377	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ	Α' ΕΠΚΑ	4.108.584,01 €	2.643.323,49 €
9	56196	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΧΙΟΥ	Κ' ΕΠΚΑ	1.819.516,14 €	96.537,47 €
10	56198	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΜΥΡΙΝΑΣ ΛΗΜΝΟΥ	Κ' ΕΠΚΑ	1.760.821,72 €	42.910,40 €
2	56096	ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	ΕΑΧΑ	8.305.209,10 €	2.436.523,00 €
15	56283	ΕΡΓΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΞΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΑΧΑ	10.183.418,93 €	125.986,64 €
7	56174	ΣΤΕΡΕΩΣΗ-ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΙΝΔΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	2.532.648,57 €	1.295.938,94 €
16	56285	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ-ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΟΧΥΡΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	5.869.405,72 €	3.517.637,82 €
17	56284	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	5.869.405,72 €	3.353.348,66 €
3	56097	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΪΩΣ 138	ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ	17.608.217,17 €	8.110.723,94 €
12	56231	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ, ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	8.804.108,58 €	5.020.357,47 €
54	65987	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ)	ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	2.538.517,98 €	1.701.091,00 €
				79.460.015,04 €	

ΠΙΝΑΚΑΣ Β (συνέχεια): ΕΛΕΓΧΟΙ ΕΩΣ 31/12/2003: ΠΡΟΒΛΕΨΗ					
Φ	MIS	ΕΡΓΟ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Π/Υ ΕΡΓΟΥ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΘΑ ΕΛΕΓΧΘΟΥΝ
11	56267	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ & ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ	ΕΛΙΑ	757.153,34 €	236.442,96 €
18	56321	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ	Α' ΕΠΚΑ	2.553.191,49 €	1.147.692,21 €
19	56323	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑΣ ΚΛΙΤΥΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ	Α' ΕΠΚΑ	3.521.643,43 €	1.521.432,89 €
22	56393	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ	Α' ΕΠΚΑ	3.228.173,15 €	1.722.053,17 €
23	56377	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ	Α' ΕΠΚΑ	4.108.584,01 €	2.643.323,49 €
9	56196	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΧΙΟΥ	Κ' ΕΠΚΑ	1.819.516,14 €	96.537,47 €
10	56198	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΜΥΡΙΝΑΣ ΛΗΜΝΟΥ	Κ' ΕΠΚΑ	1.760.821,72 €	42.910,40 €
2	56096	ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	ΕΑΧΑ	8.305.209,10 €	2.436.523,00 €
15	56283	ΕΡΓΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΞΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΑΧΑ	10.183.418,93 €	125.986,64 €
7	56174	ΣΤΕΡΕΩΣΗ-ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΙΝΔΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	2.532.648,57 €	1.295.938,94 €
16	56285	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ-ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΟΧΥΡΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	5.869.405,72 €	3.517.637,82 €
17	56284	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	5.869.405,72 €	3.353.348,66 €
3	56097	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 138	ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ	17.608.217,17 €	8.110.723,94 €
12	56231	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ, ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	ΤΔΠΕΑΕ	8.804.108,58 €	5.020.357,47 €
54	65987	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ)	ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	2.538.517,98 €	1.701.091,00 €
34	57244	ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΠΥΡΓΟΥ ΣΕ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ-ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	ΔΕΕΜ	8.088.041,09 €	
32	60554	ΜΕΛΕΤΗ-ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΠΑΠ-ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ	ΓΔΑΜΤΕ	15.260.454,88 €	
27	56286	ΕΚΘΕΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΥΚΗΝΩΝ	ΤΔΠΕΑΕ	1.760.821,71 €	
24	57035	ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ/ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ Β' ΦΑΣΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1997	10.908.290,54 €	
				115.477.623,26 €	

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ 1

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΔ ΤΟΥ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2000-2006

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

Όνοματεπώνυμο.....
Φορέας τον οποία εκπροσωπείτε.....
Θέση στον φορέα.....
Τηλέφωνο.....FAX..... E-mail.....
Ημερομηνία Συμπλήρωσης..... ΥΠΟΓΡΑΦΗ.....

Η συμπλήρωση του παρόντος ερωτηματολογίου γίνεται επώνυμα αλλά και εμπιστευτικά.

1. Έγινε έγκαιρα η σύσταση της ΕΥΔ; Επηρεάστηκε η ομαλή εξέλιξη του Προγράμματος από την καθυστέρηση;
2. Η οργάνωση και στελέχωση της Διαχειριστικής Αρχής είναι επαρκής ποσοτικά και ποιοτικά; Έχει γίνει η πρόσληψη του απαιτούμενου προσωπικού, αριθμητικά και ποιοτικά (δηλαδή οι αναγκαίες ειδικότητες); Αν όχι που οφείλεται η καθυστέρηση και πώς επηρέασε την ομαλή εξέλιξη του προγράμματος; Εάν υπάρχει ελλιπής στελέχωση ποια Μονάδα επηρεάζεται περισσότερο;
3. Ο εξοπλισμός της ΕΥΔ (γραφεία, χώροι, θέση, μηχανοργάνωση κλπ) είναι επαρκής για την εκπλήρωση της αποστολής της; Αν όχι, ποιά προβλήματα και ελλείψεις εντοπίζετε;
4. Θεωρείτε κατάλληλα τα κριτήρια επιλογής του προσωπικού της ΕΥΔ; Αν όχι, πως επηρεάζουν τη σύνθεση της ΕΥΔ και κατ' επέκταση τη διαχείριση του Προγράμματος;
5. Έχει συνταχθεί κανονισμός λειτουργίας της ΕΥΔ; Αν όχι, γιατί και πώς η απουσία του επηρεάζει τη λειτουργία της Δ.Α.;
6. Υπάρχει τυποποιημένο σύστημα ροής πληροφοριών μεταξύ των Μονάδων της ΕΥΔ; Αν ναι, ποιο είναι αυτό; Αν όχι, πώς επηρεάζει η απουσία του τη λειτουργία της ΕΥΔ και κατ' επέκταση τη διαχείριση του Προγράμματος;
7. Η ΜΟΔ ΑΕ στηρίζει την εφαρμογή και διαχείριση του Γ' ΚΠΣ. Τα πεδία υποστήριξης της ΜΟΔ αναφέρονται αναλυτικά στο Σ.Π, στο κεφάλαιο 4 "ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ", παρ. 4.2.3. Από τη μέχρι σήμερα λειτουργία της ΕΥΔ πως έχει ανταποκριθεί η ΜΟΔ απέναντι στις ανάγκες τις ΕΥΔ του προγράμματος. Εντοπίζετε κενά, αδυναμίες και προβλήματα;
8. Η καθιέρωση του ΟΠΣ στη διαχείριση του Γ' ΚΠΣ αποτελεί μια σημαντική καινοτομία της τρέχουσας διαχειριστικής περιόδου. Η λειτουργία του διευκολύνει το έργο σας ή σας δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα; Αν ναι, ποιά είναι τα κυριότερα.

9. Η εκπαίδευση του προσωπικού που είναι επιφορτισμένο με το χειρισμό του ΟΠΣ κρίνεται ως επαρκής; εάν όχι αναφέρατε τους λόγους;
10. Ο μηχανισμός στήριξης που έχει δημιουργήσει το ΥΠΕΘΟ για το ΟΠΣ (Κεντρικό Γραφείο ΟΠΣ) είναι αποτελεσματικός; εντοπίζετε προβλήματα και ποια;
11. Τα διαθέσιμα Εργαλεία διαχείρισης, όπως ορίζονται στις από τις Εγκυκλίους και τις εγκυκλίους της ΕΥΔ του Γ' ΚΠΣ είναι επαρκή και σαφή;
12. Οι Τ.Δ ενημερώθηκαν από την ΕΥΔ σχετικά με τις διαδικασίες περί ένταξης έργων και τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από το νέο θεσμικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση του Γ' ΚΠΣ και πως; Αναφέρατε τις ενέργειες που έγιναν εκ μέρους της ΕΥΔ και την ανταπόκριση σ' αυτές των Τ.Δ.
13. Τ.Δ του Ε.Π. Πολιτισμός 2000-06: (Κατηγορίες, Νομική Μορφή, Εμπειρία (εν γένει και ειδικότερη λόγω συμμετοχής στο Β' ΚΠΣ). Τι ξέρετε γι' αυτούς (επάρκεια, αποτελεσματικότητα κ.λπ).
14. Η πληρότητα του φακέλου υποψηφιότητας και η ωριμότητα του έργου αποτελούν ικανή και αναγκαία προϋπόθεση για την ένταξη ενός έργου στο πρόγραμμα. Από τη μέχρι σήμερα εμπειρία σας, σε ποια πεδία των ΤΔΕ / ΤΔΥ ή και σε άλλα στοιχεία του Φακέλου εντοπίστηκαν προβλήματα; Πώς συμβάλλατε για την αντιμετώπισή τους;
15. Έγιναν προενταξιακοί έλεγχοι (τυπικοί και άτυποι); Αν έγιναν, ποια ήταν τα αποτελέσματα;
16. Οι Τ.Δ ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους σχετικά με την κατάθεση των απαραίτητων στοιχείων που καταχωρούνται στο ΟΠΣ και το χρόνο υποβολής τους όπως αυτά προσδιορίζονται στην απόφαση με αριθμό 24812/ΓΔΑΠΠΠΔΕ235/31/7/01. Αναφέρατε προβλήματα που αντιμετωπίζετε και πως τα χειρίζεστε.
17. Τι είδους υποστήριξη παρέχει η ΕΥΔ στους τελικούς δικαιούχους για την αποτελεσματική υλοποίηση των έργων;
18. Πως ερμηνεύεται η καθυστέρηση ένταξης έργων στα Μέτρα 2.1 και 2.2 του Προγράμματος;
19. Πως προέκυψε η παρατηρούμενη υπερένταξη Φ.Α. σε σχέση με τους Δείκτες Εκρών του προγράμματος (χωρίς μεταβολή των προϋπολογισμών). Ποιες οι ενέργειες της ΕΥΔ για διευθέτηση του συγκεκριμένου προβλήματος;
20. Κατά την προκήρυξη Μέτρων ή Δράσεων ή Πράξεων του προγράμματος, ακολουθήθηκαν οι προβλεπόμενες διαδικασίες δημοσιότητας και ενημέρωσης των τελικών δικαιούχων; Είχαν στην διάθεση τους το απαραίτητο πληροφοριακό έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό; Αναφέρατε αναλυτικά τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν και το υλικό που διατέθηκε.
21. Με ποια μέθοδο, διαδικασία και κριτήρια επελέγησαν οι κατηγορίες Πράξεων που εντάχθηκαν στο Ε.Π.
22. Πως διασφαλίζεται η συμβατότητα των πράξεων – έργων που εντάσσονται στο πρόγραμμα με τις κοινοτικές πολιτικές;

- 23.** Πως εκπληρώνονται οι υποχρεώσεις της ΕΥΔ σχετικά με το πρώτο επίπεδο ελέγχου (προληπτικός έλεγχος, έλεγχος κατά την εκτέλεση του έργου, έλεγχος κατά την ολοκλήρωση του έργου). Πόσοι έλεγχοι έχουν γίνει μέχρι σήμερα; Αναφέρατε τα ευρήματα των ελέγχων.
- 24.** Έχουν γίνει έλεγχοι δευτέρου και τρίτου επιπέδου; Ποια τα ευρήματα και πως αντιμετωπίζονται από την ΕΥΔ τυχόν αποκλίσεις των διαδικασιών των Τελικών Δικαιούχων από τις Κοινοτικές Διατάξεις και τους όρους υλοποίησης του Προγράμματος;
- 25.** Πως κρίνετε τη συνεργασία σας με την ΕΥΔ του Γ΄ ΚΠΣ, την Επιτροπή Παρακολούθησης και την Αρχή Πληρωμής; Η συνεργασία επιλύει προβλήματα και βοηθάει το έργο της ΕΥΔ;
- 25α.** Με την ΕΥΔ του ΚΠΣ
- 25β.** Με την Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος
- 25γ.** Με την Αρχή Πληρωμής
- 26.** Επειδή οι στόχοι του προγράμματος του Ε.Π. Πολιτισμός συμπληρώνονται και από την υλοποίηση δύο άλλων προγραμμάτων (ΚτΠ - Κατάρτιση & Απασχόληση), πως διασφαλίζεται ο συντονισμός του σχεδιασμού, της υλοποίησης, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης; Υπάρχουν συγκεκριμένες αρμοδιότητες και σε ποιες μονάδες;
- 27.** Πως συντονίζονται οι διαδικασίες σχεδιασμού & έναξης έργων πολιτισμού του συνόλου των προγραμμάτων στον τομέα και ιδιαίτερα των ΠΕΠ; Πως διασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα τους; Πως παρακολουθείται η υλοποίησή τους;

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ 2: ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

Όνοματεπώνυμο.....

Φορέας τον οποία εκπροσωπείτε.....

Θέση στον φορέα.....

Τηλέφωνο..... FAX..... E-mail.....

Ημερομηνία Συμπλήρωσης..... ΥΠΟΓΡΑΦΗ.....

Η συμπλήρωση του παρόντος ερωτηματολογίου γίνεται επώνυμα αλλά και εμπιστευτικά. Στις ανοιχτές ερωτήσεις, παρακαλούμε να αναπτύξετε ελεύθερα την άποψη σας. Στις ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, απαντήστε σημειώνοντας ένα χ.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΣΑΦΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

1. Πόσο σαφείς κρίνονται οι διαχειριστικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες και υποχρεώσεις της ΕΥΔ και Τελικών Δικαιούχων και Φορέων υλοποίησης
1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐
- Με άριστα το 5

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2. Διαπιστώνονται περιπτώσεις όπου το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο (ανυπαρξία ή μη – προσαρμοσμένη εθνική νομοθεσία, εφαρμοστικές εγκύκλιοι, κ.λπ.) παρεμποδίζει την ομαλή υλοποίηση των έργων του ΕΠ που υλοποιεί ο φορέας σας ως Τελικός Δικαιούχος; Αν ΝΑΙ, αναφέρατε συνοπτικά.
- ΝΑΙ ΟΧΙ
-
-
-

ΕΠΑΡΚΕΙΑ – ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

3. Πώς αξιολογείτε την ετοιμότητα του φορέα σας, ως Τελικού Δικαιούχου, να ανταποκριθούν στις αυξημένες απαιτήσεις της παρακολούθησης και αναφοράς των έργων υπευθυνότητας με βάση τους νέους κανονισμούς.
Ικανοποιητική	☐
Μέτρια	☐
Χαμηλή	☐

4. Σύμφωνα με την υφιστάμενη κατάσταση, πως αξιολογείτε την επάρκεια και την ετοιμότητα του στελεχιακού δυναμικού του φορέα σας να ανταποκριθεί στις αυξημένες απαιτήσεις διαχείρισης και παρακολούθησης των έργων του ΕΠ με βάση τους νέους Κανονισμούς των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ικανοποιητική	<input type="text"/>
Μέτρια	<input type="text"/>
Χαμηλή	<input type="text"/>

5. Αν η απάντηση στην προηγούμενη ερώτηση ήταν «Μέτρια» ή «Χαμηλή» αναφέρατε τις άμεσες ανάγκες περαιτέρω στελέχωσης του φορέα σας που προκύπτουν αποκλειστικά από τη διαχείριση και παρακολούθηση των έργων του Ε.Π. και σε τι ποσοστό αυτές οι ανάγκες αντιστοιχούν επί της υφιστάμενης στελέχωσης του φορέα σας στα αντίστοιχα επίπεδα.

	Άτομα	%
ΠΕ	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ΤΕ	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ΔΕ	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ΥΕ	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ΣΥΝ	<input type="text"/>	<input type="text"/>

6. Σύμφωνα με την υφιστάμενη κατάσταση, πως αξιολογείτε την επάρκεια της υλικοτεχνικής υποδομής (αριθμός Η/Υ, εξειδικευμένο λογισμικό κ.λπ) που διαθέτει ο φορέας σας για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις διαχείρισης και παρακολούθησης των έργων του Ε.Π.

Ικανοποιητική	<input type="text"/>
Μέτρια	<input type="text"/>
Χαμηλή	<input type="text"/>

7. Σε ποια σημεία κυρίως εντοπίζονται οι όποιες δυσκολίες αντιμετωπίσατε ή ακόμα αντιμετωπίζετε σε σχέση με την υποβολή προτάσεων για ένταξη έργων στο Ε.Π.;

- Πολυπλοκότητα – αυξημένες απαιτήσεις των νέων Κανονισμών
- Ελλείψεις στην κατανόηση των διαδικασιών και απαιτήσεων των νέων Κανονισμών
- Κατανόηση των διαδικασιών, αλλά δυσκολία ανταπόκρισης
- Έλλειψη τεχνογνωσίας για τη συμπλήρωση Τεχνικών Δελτίου Έργου
- Ελλείψεις προσωπικού και υλικοτεχνικής υποδομής
- Ανεπαρκής ωριμότητα έργων (έλλειψη απαιτούμενων μελετών, αδειών χωροθέτησης κλπ.)
- Άλλο (συνοπτικά)

<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>

8. Με ποιους τρόπους έγινε κυρίως η εξοικείωση σας με τους όρους, προϋποθέσεις και υποχρεώσεις του φορέα σας, ως Τελικού Δικαιούχου έργων του ΕΠ;

- Εγκύκλιοι του ΥΠΟΙΚΟ
- Πληροφοριακό υλικό της Διαχειριστικής Αρχής
- Σεμινάρια (αναφέρατε με ευθύνη ποιου)
- Απευθείας ενημέρωση από το site της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Διαδίκτυο
- Άλλο (αναφέρατε συνοπτικά)

<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>

9. Ειδικότερα, πώς αξιολογείτε την επάρκεια και την ετοιμότητα του φορέα σας να ανταποκριθεί στην υποχρέωση παρακολούθησης και τακτικής αναφοράς όχι μόνο του οικονομικού αλλά και του φυσικού αντικείμενου των έργων του Ε.Π που υλοποιεί και παρακολουθεί ως Τελικός Δικαιούχος, με αναλυτική και λεπτομερή περιγραφή της εξέλιξης αυτού του φυσικού αντικείμενου σε Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης;

Ικανοποιητική	<input type="text"/>
Μέτρια	<input type="text"/>
Χαμηλή	<input type="text"/>

10. Αν η απάντηση στην προηγούμενη ερώτηση ήταν «Μέτρια» ή «Χαμηλή» αναφέρατε τους κύριους λόγους για τη δυσκολία παρακολούθησης του φυσικού αντικείμενου των έργων

- Έλλειψη σαφούς μεθοδολογίας για την εκτίμηση του φυσικού αντικείμενου των έργων σε ενδιάμεσα στάδια της υλοποίησης
- Απροθυμία ή αδυναμία των αναδόχων, εργολάβων κλπ. να παράσχουν τα απαραίτητα στοιχεία
- Χαμηλή προτεραιότητα στην παρακολούθηση του φυσικού αντικείμενου σε σχέση με αυτή του οικονομικού αντικείμενου (απορρόφηση)
- Έλλειψη επαρκούς προσωπικού και υλικοτεχνικής υποδομής για την παρακολούθηση του φυσικού αντικείμενου
- Έλλειψη προηγούμενης εμπειρίας
- Άλλο (αναφέρατε συνοπτικά)

<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>

11. Από τις κάτωθι αναφερόμενες «αλλαγές» που υφίστανται στους μηχανισμούς εφαρμογής του Ε.Π στη νέα προγραμματική περίοδο 2000-06, ποιες πιστεύετε ότι λειτούργησαν θετικά και ποιες αρνητικά για την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση των έργων σας;

	Θετικά	Αρνητικά
Διαχειριστική Αρχή	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Εταιρική Σχέση	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Νέο κανονιστικό πλαίσιο υλοποίησης των έργων	<input type="text"/>	<input type="text"/>

12. Σε ποια Έργα που υλοποιούνται από τον φορέα σας στο πλαίσιο του Ε.Π παρατηρούνται, κατά τη γνώμη σας, καθυστερήσεις υλοποίησης που οφείλονται σε εξωγενείς και μη παράγοντες; Αναφέρατε του κυριότερους λόγους για τις καθυστερήσεις αυτές.

Κωδικός Έργου	Δημόσια Δαπάνη Έργου	Δημόσια Δαπάνη υλοποιούμενων υποέργων	Κύριες αιτίες καθυστερήσεων
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

13. Ποια είναι η μέχρι σήμερα παρατηρούμενη συχνότητα σημαντικών αποκλίσεων από τον αρχικό προγραμματισμό;

Υψηλή	☐
Μέτρια	☐
Χαμηλή	☐

14. Σε τι ποσοστό της συνολικής δημόσιας δαπάνης των έργων που υλοποιεί ο φορέας σας εκτιμάται ότι ανέρχονται τα έργα εκείνα που παρουσιάζουν σημαντική (π.χ. πάνω από 20%) υπέρβαση κόστους ή σημαντική χρονική απόκλιση από τον αρχικό προγραμματισμό;

Ποσοστό	☐
---------	--------------------------

15. Διαπιστώνονται περιπτώσεις Μέτρων όπου τα έργα που υλοποιεί ο φορέας σας παρουσιάζουν σημαντική και συστηματική υποεκτίμηση κόστους κατά το στάδιο του αρχικού σχεδιασμού – ένταξης των έργων ή υπέρβασης κόστους κατά το στάδιο της υλοποίησης; Αν ΝΑΙ, αναφέρατε συνοπτικά.

ΝΑΙ	☐	ΟΧΙ	☐
-----	--------------------------	-----	--------------------------

.....
.....
.....

16. Υπάρχει στον φορέα σας μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης και πραγματοποίησης άμεσων διορθωτικών παρεμβάσεων στις περιπτώσεις εκείνες όπου παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις μέσα από τον συνεχή έλεγχο και την συστηματική παρακολούθηση της εξέλιξης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των έργων; Αν ΝΑΙ, αναφέρατε συνοπτικά.

ΝΑΙ	☐	ΟΧΙ	☐
-----	--------------------------	-----	--------------------------

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

17. Πώς αξιολογείτε σε γενικές γραμμές, τη συνεργασία μεταξύ του φορέα σας και της Διαχειριστικής Αρχής

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐
Με άριστα το 5				

18. Υπήρξε / υπάρχει υποστήριξη από τη Διαχειριστική Αρχή κατά τη διαδικασία προετοιμασίας / ένταξης των έργων των οποίων ο φορέας σας είναι Τελικός Δικαιούχος

ΝΑΙ	☐	ΟΧΙ	☐
-----	--------------------------	-----	--------------------------

19. Αν ΝΑΙ, πως αξιολογείτε την ταχύτητα, την επάρκεια και την ποιότητα αυτής της υποστήριξης από τη Διαχειριστική Αρχή;

Ικανοποιητική	☐
Μέτρια	☐
Χαμηλή	☐

20. Πως αξιολογείτε σε γενικές γραμμές, τη συνεργασία σας με τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης κλπ όπου και αν έχει απαιτηθεί;

1 2 3 4 5

Με άριστα το 5

21. Έχουν υπάρξει προβλήματα συνεννόησης / συντονισμού με την Κεντρική Διοίκηση ή άλλους κεντρικούς φορείς, τα οποία έχουν επιδράσει αρνητικά στην υλοποίηση των έργων του των οποίων ο φορέας σας είναι Τελικός Δικαιούχος; Αν ΝΑΙ, αναφέρατε συνοπτικά το είδος αυτών των προβλημάτων και πως έχουν επηρεάσει την πρόοδο υλοποίησης των συγκεκριμένων έργων.

ΝΑΙ ΟΧΙ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ (ΟΠΣ)

22. Πως αξιολογείτε την ετοιμότητα του φορέα σας, ως Τελικού Δικαιούχου, να ανταποκριθεί στις αυξημένες απαιτήσεις της παρακολούθησης και αναφοράς των έργων με βάση το ΟΠΣ και την μέχρι σήμερα τήρηση αυτής τους της υποχρέωσης;

Ικανοποιητική	☐
Μέτρια	☐
Χαμηλή	☐

23. Χρησιμοποιούνται μηχανογραφικές εφαρμογές εκτός του ΟΠΣ για την παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων των οποίων ο φορέας σας είναι Τελικός Δικαιούχος; Αν ΝΑΙ αναφέρατε συνοπτικά για ποιους λόγους, σε ποια επίπεδα παρακολούθησης, σε τι ποσοστό των έργων και αν υπάρχει συμβατότητα / δυνατότητα διασύνδεσης με το ΟΠΣ.

ΝΑΙ ΟΧΙ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

24. Αναφέρατε ανά Μέτρο του Ε.Π τον αριθμό και την συνολική δημόσια δαπάνη των υλοποιούμενων έργων, των οποίων ο φορέας σας είναι Τελικός Δικαιούχος, για τα οποία έχουν αποσταλεί στην Διαχειριστική Αρχή Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης μέχρι 30/6/03.

Κωδικός Μέτρου	Δημόσια Δαπάνη υλοπ/νων έργων	Αριθμός έργων	Έργα για τα οποία έχουν αποσταλεί ΤΔΠ μέχρι 30/6/03		
			Αριθμός	Δημόσια Δαπάνη	Παρατηρήσεις
ΣΥΝΟΛΟ					

25. Σε ποιο βαθμό εκτιμάται ότι είναι εφικτή η συλλογή των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στα Τριμηνιαία Δελτίου Παρακολούθησης των έργων (εξέλιξη τόσο του οικονομικού όσο και του φυσικού αντικειμένου) σε ότι αφορά τα έργα των οποίων ο φορέας σας είναι Τελικός Δικαιούχος;

Πλήρη

Μέτριο

Χαμηλό

26. Σε ποιο βαθμό ταυτίζεται η περιοδικότητα της συλλογής των στοιχείων που σχετίζονται με την παρακολούθηση των έργων των οποίων ο φορέας σας είναι Τελικός Δικαιούχος με την περιοδικότητα υποβολής των στοιχείων στην Διαχειριστική Αρχή;

Πλήρη

Μέτριο

Χαμηλό

27. Σε τι ποσοστό του συνόλου των Τριμηνιαίων Δελτίων Παρακολούθησης έργων των οποίων ο φορέας σας είναι Τελικός Δικαιούχος ανέρχονται τα Δελτία με σημαντικές ή / και συστηματικές ελλείψεις πληροφόρησης (ιδίως στην περιγραφή της εξέλιξης του φυσικού αντικείμενου, την απασχόληση που δημιουργείται κατά τη διάρκεια της υλοποίησης κλπ) Αναφέρατε τα Μέτρα που παρουσιάζουν της πιο σημαντικές ή χαρακτηριστικές περιπτώσεις τέτοιων ελλείψεων.

Κωδικός Μέτρου	Αριθμός έργων με ΤΔΠ (30/6/03)	Αριθμός έργων / ΤΔΠ με σοβαρές ελλείψεις	Ποσοστό (%)	Κύριες ελλείψεις

28. Υπάρχει σύστημα ελέγχου των στοιχείων που δηλώνονται στον φορέα σας από του φορείς υλοποίησης των έργων (αναδόχους, εργολάβους κλπ). Αν ΝΑΙ, αναφέρατε συνοπτικά. ΝΑΙ ΟΧΙ

29. Ποια από τα προτυποποιημένα έντυπα παρακολούθησης και αναφοράς του ΟΠΣ εκτιμάται ότι παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στην τακτική και πλήρη συμπλήρωση τους και γιατί;

ΕΝΤΥΠΟ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ			ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
	Μικρός	Μέτριος	Μεγάλος	
Τεχνικό Δελτίου Έργου / Υποέργου				
Τριμηνιαίο Δελτίο Παρακολούθησης				
Μηνιαίο Δελτίο Δαπανών				
Άλλο (αναφέρατε συνοπτικά)				

30. Πως αξιολογείτε την ποιότητα και την επάρκεια των υφιστάμενων εργαλείων και προτύπων διαχείρισης και παρακολούθησης του ΟΠΣ (έγγραφα, έτοιμες προτυποποιημένες αναφορές κλπ)
 Ικανοποιητική
 Μέτρια
 Χαμηλή

31. Σε γενικές γραμμές τι επίδραση εκτιμάται ότι η εφαρμογή του ΟΠΣ είχε στην ταχύτητα και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών ένταξης των έργων του ΕΠ των οποίων ο φορέας είναι Τελικός Δικαιούχος;
 Θετική
 Ουδέτερη
 Αρνητική

32. Σε γενικές γραμμές τι επίδραση εκτιμάται ότι η υποχρέωση υποβολής ΜΔΔ και ΤΠΔ είχε ως προς την ποιότητα και την αξιοπιστία των διαδικασιών υλοποίησης και παρακολούθησης των έργων του φορέας σας;
 Θετική
 Ουδέτερη
 Αρνητική

ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

33. Σε ποια επίπεδα εντοπίζονται αυξημένες ανάγκες τεχνικής βοήθειας; Αναφέρατε συνοπτικά.

34. Σε ποιο βαθμό εκτιμάται ότι αξιοποιήθηκαν οι ενέργειες πληροφόρησης και δημοσιότητας στη κατεύθυνση της ενημέρωσης και κινητοποίησης των Τελικών Δικαιούχων;

Πλήρως
 Μερικώς
 Καθόλου

35. Σε ποιο βαθμό εκτιμάται ότι η προσφυγή σε εξωτερικά τεχνική στήριξη επιφέρει πραγματική προστιθέμενη αξία, μεταφορά τεχνογνωσίας και βελτίωση της αποτελεσματικότητας του φορέα σας;

Σημαντικά
 Μερικώς
 Καθόλου

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ. ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

36. Αναφέρατε ανά Μέτρο, τον αριθμό και τη συνολική δημόσια δαπάνη των υλοποιούμενων έργων, των οποίων ο φορέας σας είναι Τελικός Δικαιούχος, που έχουν καλυφθεί με επιτόπιους ελέγχους που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι 30/6/03.

Κωδικός Μέτρου	Δημόσια Δαπάνη υλοπ/νων έργων	Αριθμός έργων	Ελεγχθέντα έργα μέχρι 30/6/03		
			Αριθμός	Δημόσια Δαπάνη	Παρατηρήσεις

37. Έχουν ποτέ υπάρξει αρνητικά πορίσματα ελέγχου σε υλοποιούμενες παρεμβάσεις του ΕΠ των οποίων ο φορέας σας είναι Τελικός Δικαιούχος;

ΝΑΙ ΟΧΙ

38. Αν ΝΑΙ, αναφέρατε συνοπτικά τον τρόπο ενημέρωσης και αντιμετώπισης τέτοιων περιπτώσεων από τη Διαχειριστική Αρχή, καθώς και τις διορθωτικές ενέργειες τις οποίες ανέλαβε ο φορέας σας.

39. Πως αξιολογείτε την ετοιμότητα του φορέα σας για πλήρη τεκμηρίωση της ορθής υλοποίησης των έργων των οποίων είναι Τελικός Δικαιούχος;

Πλήρη
 Μέτρια
 Χαμηλή

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΣ

40. Πως βαθμολογείτε, σε γενικές γραμμές, την ποιότητα και την πληρότητα των ανά Μέτρο του Ε.Π εξειδικευμένων κριτηρίων ένταξης / επιλογής των έργων; 1 2 3 4 5

Με άριστα το 5
41. Σε ποιο βαθμό εκτιμάτε ότι οι Τελικοί Δικαιούχοι του Ε.Π και ο φορέας σας ειδικότερα ήταν / είναι έτοιμοι να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του προγραμματισμού έργων με βάση ένα σύνθετο σύστημα κριτηρίων επιλογής πράξεων; Πλήρη
Μέτρια
Χαμηλή
42. Κρίνοντας από την έως τώρα πορεία ένταξης, οι ακολουθούμενες διαδικασίες επιλογής με βάση κριτήρια ένταξης είχαν ως αποτέλεσμα την επιλογή και χρηματοδότηση των καλύτερων έργων σας. ΝΑΙ ΟΧΙ
43. Σε ποιο βαθμό εκτιμάται ότι η ύπαρξη ενός σύνθετου συστήματος κριτηρίων επιλογής έχει δυσχεράνει την πορεία ένταξης έργων στο Ε.Π; Πολύ
Μερικώς
Καθόλου
44. Υπάρχουν περιπτώσεις Μέτρων που αφορούν τον φορέα σας όπου κρίνετε ότι απαιτείτε τροποποίηση των σήμερα υφιστάμενων κριτηρίων επιλογής πράξεων; Αν ΝΑΙ, αναφέρατε συνοπτικά. ΝΑΙ ΟΧΙ
45. Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, τα κυριότερα προβλήματα στη μέχρι σήμερα εφαρμογή του συστήματος εξειδικευμένων κριτηρίων επιλογής για την ένταξη πράξεων στο ΕΠ και πως αυτά μπορούν να αντιμετωπισθούν;

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε: ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

46. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι απόψεις / παρατηρήσεις / προτάσεις τις οποίες έχει κατά καιρούς υποβάλει ο φορέας σας έχουν ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο λειτουργίας της εταιρικής σχέσης και ενσωματώθηκαν στις αποφάσεις που έχουν ληφθεί σχετικά με τον προγραμματισμό, την υλοποίηση, την διαχείριση, την παρακολούθηση και την αναθεώρηση του Ε.Π; Πολύ
Μέτρια
Λίγο

47. Αναφέρατε συνοπτικά σημαντικές περιπτώσεις ή στάδια προγραμματισμού ή υλοποίησης του ΕΠ στα οποία θεωρείτε ότι οι απόψεις / παρατηρήσεις / προτάσεις του φορέα σας αγνοήθηκαν, με αρνητικές επιπτώσεις για την εξέλιξη της υλοποίησης των έργων των οποίων ο φορέας σας είναι Τελικός Δικαιούχος (αναφέρατε συνοπτικά ποιες είναι αυτές οι επιπτώσεις)

.....

.....

.....

.....

.....

48. Πόσο ενεργά συμμετείχε ο φορέας στις διαδικασίες αρχικής κατάρτισης του Ε.Π;

Ικανοποιητικό	☐
Μέτριο	☐
Χαμηλό	☐

49. Σε ποιο βαθμό εκτιμάται ότι η διαδικασία κατάρτισης του Ε.Π συνέβαλε στην καταγραφή εξειδίκευση των προβλημάτων / αναγκών του φορέα σας;

Πολύ	☐
Μέτρια	☐
Λίγο	☐

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ: ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

50. Σε ποιο βαθμό έχετε ενημερωθεί ως προς το περιεχόμενο και τις απαιτήσεις των νέων Κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προγραμματική περίοδο 2000-06;

Πλήρως	☐
Μερικώς	☐
Καθόλου	☐

51. Σε ποιο βαθμό έχετε ενημερωθεί ως προς τις νέες βασικές κατευθύνσεις των τομεακών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (αγροτική, πολιτική, πολιτική μεταφορών κλπ) που αφορούν τον φορέα σας;

Πλήρως	☐
Μερικώς	☐
Καθόλου	☐

52. Σε ποιο βαθμό έχετε ενημερωθεί ως προς το περιεχόμενο των ακόλουθων οριζόντιων πολιτικών και προτεραιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

	Πλήρως	Μερικώς	Καθόλου
Πρώθηση της απασχόλησης	☐	☐	☐
Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας	☐	☐	☐
Πρώθηση της ισότητας των ευκαιριών και των φύλων	☐	☐	☐
Προστασία του περιβάλλοντος	☐	☐	☐

53. Η συμβατότητα με τις κοινοτικές πολιτικές συμπεριλαμβάνεται σαν κριτήριο πράξεων σε όλα τα Μέτρα του Ε.Π που αφορούν τον φορέα σας; Αν ΟΧΙ, αναφερθείτε συνοπτικά στις συγκεκριμένες εξαιρέσεις.

ΝΑΙ ΟΧΙ

.....
.....
.....
.....

54. Πως κρίνεται το επίπεδο ενημέρωσης και ανταπόκρισης του φορέα σας, ως Τελικού Δικαιούχου πράξεων του Ε.Π σε ότι αφορά την ανάγκη τήρησης της συμβατότητας με τις Κοινοτικές πιλοτικές και τον προγραμματισμό των έργων ευθύνης του φορέα σας;

Ικανοποιητικό
Μέτριο
Χαμηλό

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

**ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
Ε.Π «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» 2000-06**

*Τόμος Β:
Case Studies*

Οκτώβριος 2003

Ε.Π.Ε.

Βαλαωρίτου 12 10671 ΑΘΗΝΑ
τηλ. 3641389 - 393 fax: 3638963
e-mail: dmp_ltd@hellasnet.gr

CASE STUDIES

1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Ο δεύτερος τόμος της Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης είναι αφιερωμένος σε έξι case studies Έργων:

- *Δημιουργία Πολιτιστικού Κέντρου του Μουσείου Μπενάκη επί της οδού Πειραιώς 138*
- *Επανεκθεση Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης*
- *Επανεκθεση Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου*
- *Ολοκλήρωση Διαχρονικού Μουσείου Λάρισας*
- *Επισκευή – Επέκταση και Εκσυγχρονισμός Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου*
- *Στερέωση / αναστύλωση Μνημείων Ακροπόλεως Λίνδου*
- Τα case – studies εκπονήθηκαν από ομάδα εμπειρογνομόνων του ΣΑ. Τα Έργα επελέγησαν από την ΥΣΑ (Δανάη Μυλωνάκη), σε συνεργασία με την ΕΥΔ. Η ΥΣΑ διαμόρφωσε επίσης τη μεθοδολογία και κατασκεύασε το υπόδειγμα παρουσίασης των στοιχείων και πληροφοριών. Την ευθύνη του περιεχομένου είχε ο αναπληρωτής ΥΣΑ (Ιωάννης Τουράτσογλου), ειδικότερα ως προς το μέρος των case studies που αφορά σε μουσειολογικά και αρχαιολογικά θέματα, ενώ με το τεχνικό και το διαχειριστικό μέρος ασχολήθηκε ειδικευμένο στέλεχος (Νικόλαος Μιχόπουλος) της Ομάδας Έργου του ΣΑ.
- Κατεβλήθη προσπάθεια το δείγμα των Έργων να είναι αντιπροσωπευτικό της ομάδας των ενταγμένων Έργων. Τα πέντε από τα έξι case studies αφορούν σε Μουσεία και το ένα σε Μνημείο / περιβάλλοντα Αρχαιολογικό Χώρο. Αυτή η σύνθεση ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα της υλοποίησης μέχρι την 30/6/2003. Αναλυτικότερα:
 - Επελέγη μόνον ένα Έργο του Μ.1.2 (Προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων), επειδή η υλοποίηση του εν λόγω Μέτρου είναι άκρως αποτελεσματική, τα δε Έργα του εμφανίζουν, κατά πλειονότητα, ομοιογενή εικόνα (εκτός του παράγοντα της προχρηματοδότησης που διαφοροποιεί τον χρόνο έναρξης της υλοποίησης). Για το λόγο αυτό το επιλεγέν Έργο είναι αντιπροσωπευτικό του συνόλου των ομοειδών Έργων και αντικατοπτρίζει τους παράγοντες της θετικής εξέλιξης της υλοποίησης. Επισημαίνεται ότι τα Έργα του Μ.1.2 εκτελούνται δι' αυτεπιστασίας και απολογιστικά.

- Τα πέντε case studies Έργων Μουσείων αποτελούν ένα σύνολο με σύνθετα χαρακτηριστικά. Τρία από τα case studies σχετίζονται με κατασκευαστικά Έργα που εκτελούνται ή θα εκτελεστούν με εργολαβία, ενώ δύο με Έργα επανέκθεσης, υλοποιούμενα με αυτεπιστασία και απολογιστικά. Τα επιλεγέντα Έργα εκπροσωπούν όλες τις Κατηγορίες Πράξης του Μ.1.1 (Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής μουσείων – βελτίωση προσφερόμενων υπηρεσιών). Η υλοποίηση ορισμένων από τα ανωτέρω πέντε Έργα θεωρείται ως επιτυχής, ενώ άλλων ως λιγότερο επιτυχής. Οι εκτιμήσεις του ΣΑ ήταν αποτέλεσμα επισταμένης διερεύνησης, τα αποτελέσματα της οποίας αναφέρονται στα κείμενα των case – studies.
- Οι πηγές στοιχείων και πληροφοριών καταγράφονται σε καθένα από τα case – studies. Υπογραμμίζεται ότι έγινε προσπάθεια να αντληθούν στοιχεία και πληροφορίες από όλες τις εμπλεκόμενες στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πλευρές.

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα κύρια αποτελέσματα που συνάγονται από το σύνολο των case –studies είναι τα εξής:

- Η σκοπιμότητα του συνόλου των Έργων είναι άκρως σημαντική, η δε λειτουργία τους θα συνεπιφέρει ευεργετικές μεσομακροπρόθεσμες επιπτώσεις, όσον αφορά τόσο στην ίδια την πολιτιστική προσφορά, όσο και στην περιφερειακή ανάπτυξη. Θετικές επιπτώσεις αναμένονται, επίσης, στο πεδίο της διαφοροποίησης και της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος.
- Όλα τα Έργα δημιουργούν σημαντικό αριθμό θέσεων απασχόλησης κατά τη φάση της εκτέλεσής τους, ενώ επίσης μεγάλος θα είναι ο αριθμός των μόνιμων θέσεων απασχόλησης κατά τη λειτουργία τους. Επισημαίνεται η προώθηση της ισότητας των ευκαιριών στην απασχόληση και η ουδέτερη έως θετική επίπτωση στο φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον.
- Όλα τα Έργα χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό συμπληρωματικότητας με άλλα Έργα του Ε.Π Πολιτισμός, των ΠΕΠ και άλλων Ε.Π του Γ' ΚΠΣ και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών που υλοποιούν έργα και δράσεις πολιτισμού. Από τη συνέργια των ανωτέρω Έργων αναμένονται πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.
- Τα Έργα που εξετάστηκαν διαφέρουν από τα λοιπά των ΚΠΣ, καθώς μετέχουν ταυτόχρονα του δημοσίου Έργου και της επιστημονικής εργασίας (ιδιαίτερα τα Αρχαιολογικά), ενώ η υλοποίησή τους απαιτεί ειδική και αποκλειστική τεχνογνωσία. Την τεχνογνωσία αυτή κατέχουν οι Υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ και εποπτευόμενοι από αυτό Φορείς.

- Ως κύριοι παράγοντες αποτελεσματικής υλοποίησης ανεδείχθησαν, αφενός, η άρτια ωρίμανση (μελέτες, τεύχη δημοπράτησης, πρόβλεψη πιθανών εμποδίων, κ.λπ.) και, αφετέρου, η έγκαιρη έναρξη της υλοποίησης, ενώ προφανώς ισχύει και το αντίστροφο. Ως απόλυτη ένδειξη επιτυχούς ωρίμανσης εκτιμήθηκε ο σύντομος χρόνος μεταξύ ημερομηνιών υποβολής του φακέλου, ένταξης και έναρξης των εργασιών, εκτός περιπτώσεων στις οποίες αντικειμενικοί παράγοντες καθυστέρησαν κάποια από αυτές τις φάσεις (βλ. κατωτέρω περί Έργων Μουσείων).
- Η ωρίμανση του Έργου εξαρτάται απολύτως από την ποιότητα του Τελικού Δικαιούχου. Προέκυψε ότι η ποιότητα ταυτίζεται συχνά με την εμπειρία, αλλά όχι αναγκαία. Σημαντικό είναι το συμπέρασμα ότι η έλλειψη συγκεκριμένης εμπειρίας σε περιπτώσεις επιτυχημένων Έργων καλύφθηκε από την έγκαιρη προσφυγή σε εξωτερικές συμβουλευτικές υπηρεσίες (πρόσληψη project manager και τεχνικών συμβούλων ικανών να καλύψουν όλο το φάσμα των απαιτήσεων του σχεδιασμού και της υλοποίησης, όπως μελέτες, διαχείριση Έργου, εκτέλεση κατασκευαστικών εργασιών, παρακολούθηση, κ.λπ.). Στο άκρως επιτυχές Έργο Μνημείου / Αρχαιολογικού Χώρου που εξετάστηκε, η εμπειρία όλων των πτυχών του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της παρακολούθησης συγκεντρώνεται στην αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠ-ΠΟ. Σε αυτό το έργο, ως σημαντικός παράγων επιτυχίας εκτιμήθηκε και η ποιότητα του εργοταξίου.
- Ένα ακόμη χαρακτηριστικό της ποιότητας του Τ.Δ. είναι η ευελιξία και η αποτελεσματικότητά του στην αντιμετώπιση εξωγενών ανασχετικών παραγόντων κατά τη διάρκεια υλοποίησης, στο βαθμό που οι παράγοντες αυτοί είναι αντιμετωπίσιμοι (όπως, π.χ. όταν η υλοποίηση ενός Έργου παρεμποδίζεται εξ αιτίας των προβλημάτων άλλου Έργου αρμοδιότητας διαφορετικού Τελικού Δικαιούχου). Δυσκολότερο - αν όχι αδύνατον - είναι να βρεθεί λύση σε τυχόν νομικές εμπλοκές, σε σχέση με άλλες εμπλοκές που μπορούν να αντιμετωπιστούν με εσωτερικές αποφάσεις, π.χ. με διευθετήσεις του Φυσικού Αντικειμένου.
- Η έγκαιρη έναρξη της υλοποίησης με δεδομένες τις χρονοβόρες διαδικασίες του Γ' ΚΠΣ, εξαρτήθηκε από το αν τα Έργα ήταν προχρηματοδοτημένα ή όχι (με την αίρεση ότι δεν εμφανίστηκαν εξωγενή εμπόδια στην υλοποίηση). Ωστόσο, ορισμένα προχρηματοδοτημένα Έργα παρουσίασαν καθυστέρηση λόγω αντικειμενικών παραγόντων (όπως, π.χ., ο μεγάλος χρόνος που απαιτείται για τις δημοπρατήσεις των κατασκευαστικών Έργων των Μουσείων, ο οποίος, όμως, αποσβένεται, αργότερα, λόγω των ταχύτερων χρόνων εκτέλεσης των Έργων).
- Όλοι οι Τελικοί Δικαιούχοι εμφανίζονται συνεπείς στις συμβατικές τους υποχρεώσεις, όσον αφορά την υποβολή των ΜΔΔΔ και των ΤΔΠΕ/Υ. Για εκείνους που υπέστησαν έλεγχο, δεν προέκυψαν προβλήματα. Στήριξη της ΕΥΔ, πέραν της συνήθους δεν απαιτήθηκε, εκτός εξαιρέσεων Έργων με ιδιαίτερα προβλήματα.

- Αναμόρφωση του Φυσικού Αντικειμένου και αιτήματα για αύξηση προϋπολογισμού δεν παρατηρήθηκαν. Ωστόσο, εντοπίστηκαν σε δύο Έργα μικρές τροποποιήσεις του Φυσικού Αντικειμένου για λόγους που σχετίζονταν με την αναγκαία προσαρμογή τους σε εξωγενείς παράγοντες.

CASE - STUDY (1): ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 138

I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Μονάδα Ανάλυσης: Έργο	
Όνομασία	Δημιουργία Πολιτιστικού Κέντρου του Μουσείου Μπενάκη επί της οδού Πειραιώς 138
Κωδικός ΟΠΣ	56097
Πρόγραμμα	«ΕΠ Πολιτισμός» 2000-06
Άξονας Προτεραιότητας	1 Προστασία και Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Μέτρο	1.1 Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργίας νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προφερόμενων υπηρεσιών
Κατηγορία Πράξης - Δείκτη	1.1.2 Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων
	1.1.4 Κατασκευή νέων Εκθεσιακών Χώρων
Σύντομη περιγραφή.	
<p>- Δημιουργείται ένα Πολιτιστικό Κέντρο εθνικής εμβέλειας σε πρώην βιομηχανικό ακίνητο της οδού Πειραιώς 138 (Αθήνα) με ανάληψη εργασιών επισκευής, αναβάθμισης, αναδιαρρύθμισης του υπάρχοντος κελύφους και του στεγασμένου χώρου, καθώς και με επέκταση του ωφέλιμου κτιριακού χώρου προς το σκοπό της δημιουργίας μεγάλων χώρων για μόνιμες και περιοδικές εκθέσεις του Μουσείου Μπενάκη και στέγαση των δραστηριοτήτων και άλλων πολιτιστικών φορέων. Στο ακίνητο θα στεγαστεί, επίσης, το Κέντρο Τεκμηρίωσης της Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής (ΚΤΝΑ) και το υλικό τεκμηρίωσης.</p>	

Εμπλεκόμενοι Φορείς	
Φορέας πρότασης	Μουσείο Μπενάκη
Φορέας υλοποίησης	Μουσείο Μπενάκη
Φορέας χρηματοδότησης	Υπουργείο Πολιτισμού
Φορέας λειτουργίας	Μουσείο Μπενάκη
Υπεύθυνος Έργου	Ειρήνη Γερουλάνου

Περιγραφή Φυσικού Αντικειμένου	
Φυσικός Δείκτης:	
- Κατηγορία Πράξης 1.1.2	Επιφάνεια υφισταμένων Κτιρίων-Μουσείων που εκσυγχρονίζονται [m ²]
- Κατηγορία Πράξης 1.1.4	Επιφάνεια νέων εκθεσιακών χώρων [m ²]
Φυσικός Στόχος:	
- Κατηγορία Πράξης 1.1.2: Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων [m ²]	11.260
- Κατηγορία Πράξης 1.1.4: Κατασκευή νέων εκθεσιακών χώρων [m ²]	3.250
Εκτιμημένη τιμή βάσης	Μηδενική για το Κέντρο Τεκμηρίωσης της Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής και του υλικού τεκμηρίωσης.

Οικονομικά στοιχεία [προχρηματοδοτημένο έργο]	
Αρχικός προϋπολογισμός έργου	17.608.217,17 €
Συμβατικός προϋπολογισμός	Συμβατικός Π/Υ υπάρχει μόνο για το Υποέργο 5 που είναι η εργολαβία: Π/Υ Υποέργου 5: 12.589.875,27 ΕΥΡΩ. Συμβατικός Π/Υ Υποέργου 5: 13.859.703,35.
Αναθεωρημένος προϋπολογισμός	ΟΧΙ
Τελικό αναμενόμενο κόστος	17.608.217,17 €
Ποσοστό επί του προϋπολογισμού του Μέτρου	9,43%
Ποσοστό επί του προϋπολογισμού της κατηγορίας Πράξης	
- Κατηγορία πράξης 1.1.2	21,8%
- Κατηγορία πράξης 1.1.4	3,2%
Δαπάνες μέχρι τη στιγμή του ελέγχου από τον αξιολογητή (30/06/2003)	9.845.471,94 €

Κατάσταση Ενεργοποίησης	
Ημερομηνία υποβολής πρότασης στη Δ.Α	17/9/2001
Ημερομηνία ένταξης	18/10/2001
Ημερομηνία δημοπράτησης για το Υποέργο 5	10/7/2002
Υπογραφή σύμβασης Υποέργου 5	1/11/2002
Συμβατική ημερομηνία ολοκλήρωσης έργου	30/6/2004
Αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης έργου	30/6/2004

II. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Το Έργο συναποτελείται από τα εξής Υποέργα:

Υποέργο 1

Αγορά του ακινήτου επί της οδού Πειραιώς 138, το οποίο χρησιμοποιήθηκε στο παρελθόν από αντιπροσωπεία αυτοκινήτων. Πρόκειται για διώροφο κτιριακό συγκρότημα με υπόγειο, συνολικού εμβαδού 7630 m², επί οικοπέδου 3.930 m² περίπου.

Υποέργα 2,3,4

Αναγκαίες ερευνητικές εργασίες / προεργασίες για την αποτίμηση της σεισμικής επάρκειας του υπάρχοντος κτιρίου, με σκοπό την ολοκλήρωση της στατικής μελέτης επισκευής του. Σημειώνεται ότι η δαπάνη μελέτης καλύπτεται εξ' ολοκλήρου από το Μουσείο Μπενάκη.

Υποέργο 5

Εργασίες (οικοδομικές – Η/Μ) επισκευής, διαμόρφωσης και επέκτασης του υπάρχοντος κτιρίου, καθώς και εξοπλισμός λειτουργίας του. Οι δαπάνες επίβλεψης των εργασιών καλύπτονται από το Μουσείο Μπενάκη.

Υποέργο 6

Δαπάνες επανέκθεσης των Μουσειακών Χώρων.

Το Μουσείο Μπενάκη θα αντιμετωπίσει, με ιδίους πόρους, την προμήθεια και την εγκατάσταση του εξοπλισμού λειτουργίας του κτίσματος ως Πολιτιστικού Κέντρου και θα καλύψει τον προϋπολογισμό δαπανών εκθέσεως στους συγκεκριμένους εκθεσιακούς χώρους.

Στο υπό αναμόρφωση και επέκταση κτίριο της οδού Πειραιώς προβλέπεται:

- α) Να δημιουργηθούν μεγάλοι χώροι μόνιμων και περιοδικών εκθέσεων προκειμένου να εξυπηρετούνται, αφενός, ορισμένες από τις αποκεντρωμένες ανάγκες του Μουσείου Μπενάκη και, αφετέρου, να φιλοξενοούνται οργανώσεις άλλων πολιτιστικών φορέων. Για το σκοπό της διενέργειας εκδηλώσεων τόσο εκ μέρους του Μπενακείου, όσο και εκ μέρους άλλων Οργανισμών προβλέπεται η δημιουργία αίθουσας πολλαπλών χρήσεων.
- β) Να στεγαστεί το Κ.Τ.Ν.Α. Το Κ.Τ.Ν.Α αποτελεί το πλέον πρόσφατο τμήμα του Μουσείου Μπενάκη. Δημιουργήθηκε το 1995 με πρωτοβουλία μιας ομάδας ερευνητών επιστημόνων μελετητών της αρχιτεκτονικής της νεώτερης Ελλάδας. Με την ίδρυση του καλύπτεται ένα βασικό κενό που είχε επισημανθεί από καιρό, στον χώρο των αρχιτεκτονικών αρχείων, πολύ περισσότερο, μάλιστα, τη στιγμή που τόσο στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, όσο και σε πολλές από τις Πολιτείες των ΗΠΑ, στον Καναδά, ακόμη και σε κράτη της Ασίας, Κέντρα Τεκμηρίωσης της αρχιτεκτονικής λειτουργούν, τουλάχιστον από τις αρχές του τελευταίου τετάρτου του 20ου αιώνα. Είναι αλήθεια ότι, παρόλο που η έλλειψη ενός οργανωμένου κέντρου αρχιτεκτονικής στην Επικράτεια του Ελληνικού Κράτους είναι γεγονός, τόσο στο δημόσιο, όσο και στον ιδιωτικό τομέα υπάρχει διάσπαρτο, συχνά όμως δυσπρόσιτο, πρωτότυπο υλικό τεκμηρίωσης, ανεκμετάλλετο για συνθετική αξιοποίηση και, το κυριότερο, για επεξεργασία με σκοπό τη συγκρότηση βάσης δεδομένων.

Το Κ.Τ.Ν.Α. αποσκοπεί προπάντων στη δημιουργία αυτόνομης αρχαικής μονάδας, όπου θα συγκεντρώνονται και θα κωδικοποιούνται κάθε είδους γραπτή (έντυπα, χειρόγραφα), εικονογραφική (προσχέδια, σχέδια, προπλάσματα, χάρτες, φωτογραφίες κ.α) και λοιπή μαρτυρία αναφορικά με την αρχιτεκτονική, την πολεοδομία και τους δημιουργούς της από την ίδρυση του Νεοελληνικού Κράτους έως και τους χρόνους μας.

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ

Το έργο αποτελεί καινοτομία για τα ελληνικά δεδομένα.

Η ανάγκη για τη δημιουργία Αρχείων Αρχιτεκτονικής έγινε αισθητή στον ευρωπαϊκό ιδίως χώρο, την επαύριον του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, κατά τον οποίο οι βομβαρδισμοί ιστορικών αστικών κέντρων, αλλά και μεμονωμένων μνημειακών αρχιτεκτονημάτων ή ιστορικών αρχιτεκτονικών συνόλων, συντέλεσαν στο να συνειδητοποιηθεί το γεγονός του ευάλωτου της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς μιας χώρας. Μιας κληρονομιάς η οποία ανήκει στην ανθρωπότητα.

Το παράδειγμα του ισοπεδωμένου σχεδόν από τα ναζιστικά βομβαρδιστικά ιστορικού κέντρου της Βαρσοβίας, το οποίο ανοικοδομήθηκε με βάση τα προϋπάρχοντα πολεοδομικά και αρχιτεκτονικά σχέδια, σειρά αεροφωτογραφιών, χαρτών και λιθογραφιών, αποτελεί, από μόνο του, ένα κίνητρο για τη συγκέντρωση, αποδελτίωση και ταξινόμηση αρχιτεκτονικού αρχειακού υλικού.

Το ΚΤΝΑ, στο λίγο χρόνο της ζωής του, έχει ήδη συγκεντρώσει σημαντικό αριθμό αρχειακού υλικού χρονολογούμενου, εκτός εξαιρέσεων, στον 20^ο αιώνα και έχει, μεταξύ άλλων, πραγματοποιήσει σειρά εκθέσεων με σκοπό την ενημέρωση των μελετητών για το έργο, το υλικό του και την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού.

Η στέγαση και η πλήρης ανάπτυξη του ΚΤΝΑ θα προσδώσει ένα μοναδικό πολιτιστικό χαρακτήρα στο κτήριο, καλύπτοντας ταυτόχρονα ένα μεγάλο κενό σε ότι αφορά στη διαφύλαξη και προβολή της αρχιτεκτονικής μας παράδοσης.

Η προβλεπόμενη χρήση του ακινήτου αναδεικνύει την σκοπιμότητα του Έργου:

- Θα στεγαστεί, σε πλήρη ανάπτυξη το Κέντρο Τεκμηρίωσης Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής, με ανάλογο μόνιμο εκθεσιακό χώρο.
- Δημιουργούνται μεγάλοι χώροι μόνιμων και περιοδικών εκθέσεων προκειμένου να εξυπηρετούνται αφενός οι σχετικές ανάγκες του Μουσείου Μπενάκη, οι οποίες είναι πλέον εξαιρετικά αυξημένες και αφετέρου να φιλοξενούνται διοργανώσεις άλλων πολιτιστικών φορέων, οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα να στεγάσουν μεγάλες εκθέσεις στους χώρους τους. Η ικανότητα του τέως βιομηχανικού χώρου να φέρει μεγάλα φορτία, τον καθιστούν ιδανικό χώρο για τη διοργάνωση εκθέσεων της Ελληνικής και της παγκόσμιας πολιτιστικής δημιουργίας (εκθέσεις ζωγραφικής, γλυπτικής, κατασκευών, πολυμέσων, και γενικά όλων των σύγχρονων μορφών εικαστικών τεχνών).
- Δημιουργούνται Αίθουσες Πολλαπλών χρήσεων χωρητικότητας περίπου 400 ατόμων.
- Θα φιλοξενούνται ενδεχομένως και σε συνεργασία με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς - όπως π.χ. η Επιτροπή Γραμμάτων και Τεχνών του ΥΠ.ΠΟ ή η Πολιτιστική Ολυμπιάδα - καλλιτεχνικών εκφράσεων από όλους τους τομείς των παραστατικών τεχνών (Προβολές, Video Art, Συναυλίες, Θέατρο κ.λπ.). Ιδιαίτερα μάλιστα, το εσωτερικό αίθριο του κτιρίου προσφέρει έναν ιδανικό χώρο για εκδηλώσεις τέτοιου χαρακτήρα.
- Θα διαμορφωθούν αποθήκες του Μουσείου Μπενάκη, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα μεγάλων Μουσείων - προκειμένου να εξυπηρετούνται καλύτερα οι ερευνητές και να μην υπάρχουν, κατά το δυνατόν, συλλογές μη προσπελάσιμες.
- Προβλέπονται άλλες λειτουργίες πολιτιστικού / εκπαιδευτικού περιεχομένου και δημιουργία χώρων εξυπηρέτησης κοινού.

Η δημιουργία του πολιτιστικού Κέντρου:

- α) θα αποτελέσει ουσιαστική παρέμβαση στον υποβαθμισμένο οικιστικό ιστό της περιοχής, όχι μόνο από απόψεως αρχιτεκτονικής, αλλά και πολιτισμικής. Εντάσσεται εξάλλου στην αναληφθείσα από την πολιτεία (ΥΠΕΧΩΔΕ) αναβάθμιση του πολεοδομικού τοπίου ένθεν και ένθεν του οδικού άξονα που συνδέει την Αθήνα με τον Πειραιά.
- β) θα συμβάλει στην αποκέντρωση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων (και όχι μόνο του Μουσείου Μπενάκη) και στην ανάδειξη του ρόλου που διαδραμάτισε, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, η νεοελληνική αρχιτεκτονική.

IV. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων	Τιμές
Αποτελέσματα:	
Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ανθρωποέτη), εκτίμηση ex-post	211
Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ανθρωποέτη), 30/06/2003	87
Αύξηση / βελτίωση ικανότητας	Πλήρης (δεν υπάρχει αντίστοιχο ΚΤΝΑ στην χώρα)
Δημιουργία νέων μόνιμων θέσεων απασχόλησης από τη λειτουργία του έργου	30: (21 Γυναίκες και 9 Άνδρες)

Κοινωνική και γεωγραφική εμβέλεια	
Ομάδα/ ες - Στόχος	Το ευρύτερο κοινό, ομάδες ειδικών ενδιαφερότων, επιστήμονες – ερευνητές, κ.λπ.
Άμεσα ωφελούμενοι (ex- ante)	Επιστήμονες – ερευνητές , ακαδημαϊκή κοινότητα και γενικά οι ασχολούμενοι με την αρχιτεκτονική και τις τέχνες.
Γεωγραφική περιοχή - στόχος	Το έργο είναι εθνικής εμβέλειας. Ωστόσο, έχει ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις στην Αθήνα, καθώς η χωροθέτηση του Έργου ενισχύει τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά που προσλαμβάνει βαθμιαία ο άξονας της οδού Πειραιώς (Γκάζι, Σχολή Καλών Τεχνών, Κέντρο Μείζονος Ελληνισμού), αναβαθμίζοντας, μέσω της μεταβολής χρήσης από εμποροβιοτεχνική σε πολιτιστική, μια από τις περισσότερο υποβαθμισμένες περιβαλλοντικά και περιοχές της Πρωτεύουσας.

Προστιθέμενη αξία
Η προστιθέμενη αξία εκτιμάται σε σχέση με την δυνατότητα να είχε υλοποιηθεί το έργο χωρίς τη συγχρηματοδότηση από τα Δ.Τ. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι το Έργο δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί, χωρίς την συγχρηματοδότηση των Δ.Τ. ή έστω ότι θα γινόταν σε κατά πολύ απώτερο μέλλον.

V. ΣΥΝΑΦΕΙΑ – ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΣΥΝΕΡΓΙΑ

Συνάφεια με οριζόντιες προτεραιότητες	
Περιβάλλον	Ουδέτερο
Ισότητα ευκαιριών	Θετική
Επίδοση ως προς την απασχόληση	Θετική
Ανταγωνιστικότητα	Θετική

Συμπληρωματικά Προγράμματα	
ΠΕΠ	Θετική: Συμπληρωματικότητα εντοπίζεται κυρίως με Έργα πολιτισμού του ΠΕΠ.
Ε.Π Ανταγωνιστικότητα: τομέας τουρισμού	Θετική: Ανάπτυξη πολιτιστικού τουρισμού
Ε.Π. Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της υπαίθρου (Α.Π 7)	Θετική, στο βαθμό που το ΚΤΝΑ θα συμπεριλάβει και την αγροτική αρχιτεκτονική κληρονομιά.
Leader +	Θετική, στο βαθμό που το ΚΤΝΑ θα συμπεριλάβει και την αγροτική αρχιτεκτονική κληρονομιά.
Interreg III	-

Συνέργια με δράσεις άλλων προγραμμάτων	
Ε.Π Κ.τ.Π	Δυνατή
Ε.Π Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση	Δυνατή

Πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα
Πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα αναμένονται στην οικονομία της ευρύτερης περιοχής του Έργου (αύξηση αξίας γης, δημιουργία δραστηριοτήτων ΜΜΕ, αύξηση της ζήτησης για προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής τεχνολογίας, κ.λπ., καθώς και στην τόνωση και διαφοροποίηση της τουριστικής κίνησης της πόλεως των Αθηνών).

Συμπληρωματικότητα και συνέργια εντοπίζεται κυρίως με Έργα Ε.Π. που υλοποιούνται στην Αττική και ειδικότερα με αυτά που χωροθετούνται στην ευρύτερη ζώνη του Έργου και αποτελούν παρεμβάσεις στα πλαίσια της αναβάθμισης του κέντρου της πόλεως των Αθηνών και της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων.

VI. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ

Δείκτες	Τιμές
Απορρόφηση (%)	55,91%
Σταθμισμένη φυσική υλοποίηση (%)	49,00%
Χρονική ολοκλήρωση (%)	Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα
Υστέρηση (σταθμισμένη φυσική υλοποίηση * χρονική ολοκλήρωση)	Το Έργο δεν παρουσιάζει χρονική υστέρηση και αναμένεται να υλοποιηθεί στα πλαίσια του αρχικού χρονοδιαγράμματος
Ανάλυση κόστους:	
- Μοναδιαίο κόστος σχεδιασμού (ex ante)	Το μοναδιαίο κόστος του έργου έχει αναλυθεί ανά Κατηγορία Πράξης / Δείκτη ex-ante ώστε να δοθεί πληρέστερη εικόνα και να υπάρχει δυνατότητα σύγκρισης με αντίστοιχα έργα του ίδιου ή άλλων προγραμμάτων. Σημειώνεται ότι το έργο παρουσιάζει ιδιαιτερότητες σχετικά με το μοναδιαίο κόστος, καθώς στο κόστος του έργου περιλαμβάνεται η αγορά του κτιρίου στοιχείο που δεν συναντάται κατά κανόνα στα κτιριακά έργα.
- Κατηγορία Πράξης - Δείκτης 1.1.2 [Ευρώ/m ²]	Με την αγορά του κτιρίου : 1.503,3 € Χωρίς την αγορά : 1.120,3 €
- Κατηγορία Πράξης - Δείκτης 1.1.4 [Ευρώ/m ²]	209 Ευρώ /m ²
- Μοναδιαίο κόστος υλοποίησης (ex post)	Θα εκτιμηθεί μετά την ολοκλήρωση του έργου (ex post)

VII. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΙ

Σχεδιασμός έργου από τον Τ.Δ:	
- Ύπαρξη των αναγκαίων μελετών	ΝΑΙ (όλο το φάσμα των απαραίτητων μελετών).
- Αδειοδοτήσεις	ΝΑΙ (όλες οι απαραίτητες αδειοδοτήσεις που προβλέπονται από τη νομοθεσία).
- Πληρότητα, αξιοπιστία ΤΔΕ	Πλήρες και αξιόπιστο ΤΔΕ χωρίς κενά και παραλείψεις.
Εκπλήρωση κριτηρίων Ε.Π	Εκπλήρωση των κριτηρίων του Μέτρου 1.1.
Συμβολή της ΕΥΔ-ΥΠΠΟ στην αποτελεσματική προετοιμασία (συγκεκριμένα)	Δεν απαιτήθηκε δεδομένου ότι ο Τ.Δ προσέτρεξε στη συνδρομή εξειδικευμένων τεχνικών συμβούλων για την προετοιμασία του φακέλου του έργου και την επίβλεψη της υλοποίησης.
Διαδικασίες δημοπράτησης	Ο Τ.Δ ακολούθησε τις διαδικασίες δημοπράτησης των δημόσιων έργων παρότι η νομική μορφή του δεν τον υποχρέωνε να τις ακολουθήσει.
Εκπλήρωση κριτηρίων	Εκπλήρωση των κριτηρίων του Μέτρου 1.1.
Υλοποίηση του έργου:	Η υλοποίηση του έργου εξελίσσεται σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα και αναμένεται να υλοποιηθεί στον προβλεπόμενο χρόνο. Τα χρονικά όρια μεταξύ των διαδοχικών φάσεων ενεργοποίησης του Υποέργου 5, που αποτελεί το κατασκευαστικό τμήμα του έργου, κυμαίνονται σε χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τους συνήθεις χρόνους που απαιτούνται για τις διαδικασίες μέχρι την υπογραφή της σύμβασης.
Οργανωτικές αδυναμίες του Τ.Δ.	Η έλλειψη εμπειρίας του Τ.Δ σε διαδικασίες ωρίμανσης τεχνικών έργων (δεν διαθέτει τεχνική υπηρεσία), διαδικασιών Γ΄ ΚΠΣ και κατασκευών καλύφθηκε από την πρόσληψη εξειδικευμένων συμβούλων για την οργάνωση και διοίκηση του Έργου καθώς και την επίβλεψη της κατασκευής.
Εμπόδια στην υλοποίηση.	Δεν υπήρξαν εμπόδια.
Αναθεώρηση του φυσικού αντικείμενου και του προϋπολογισμού του έργου: συχνότητα – εύρος	Δεν έχει γίνει αναθεώρηση.
Παρακολούθηση:	
- Εξέλιξη δαπανών (ΜΔΔΔ)	Υποβάλλονται κανονικά.
- Εξέλιξη Φυσικού Αντικειμένου (ΤΔΠΕ/Υ)	Υποβάλλονται κανονικά.
Παρέμβαση της ΕΥΔ για την επιτάχυνση της υλοποίησης	Δεν απαιτήθηκε.
Συχνότητα – θεματολογία επαφής ΕΥΔ με τον Τ.Δ	Γίνονται οι συνήθεις επαφές στα πλαίσια της παρακολούθησης του έργου από την Δ.Α.
Έλεγχοι	Έχει γίνει ένας έλεγχος, με θετικά αποτελέσματα.

VIII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το έργο θεωρείται από τα πλέον επιτυχημένα του Προγράμματος. Οι κυριότεροι παράγοντες που επηρέασαν θετικά τους ρυθμούς υλοποίησης είναι η αποτελεσματικότητα του Τ.Δ όσον αφορά στις διαδικασίες ωρίμανσης και σχεδιασμού του Έργου που οφείλονται κατά βάση στην πρόσληψη των κατάλληλων Συμβούλων, την πληρότητα και επάρκεια των τεχνικών και υποστηρικτικών μελετών και την εν γένει πληρότητα του φακέλου του Έργου.

Ο σύντομος χρόνος μεταξύ ημερομηνίας υποβολής και ημερομηνίας έναξης - σε σύγκριση με άλλα έργα του Ε.Π - αναδεικνύει την πληρότητα της προετοιμασίας ως τον πλέον κρίσιμο παράγοντα έγκαιρης ολοκλήρωσης των Έργων, δεδομένου ότι οι μεγαλύτερες καθυστερήσεις παρουσιάζονται λόγω ελλείψεων και λαθών στους φακέλους των έργων (ελλιπείς μελέτες, πλημμελής συμπλήρωση ΤΔΕ, κ.λπ.) και την παραγνώριση της σημασίας των πιθανών εμποδίων στην υλοποίηση.

Σημειώνεται επίσης η έγκαιρη υποβολή των ΜΔΔΔ και ΤΔΠΕ/Υ, καθώς και η πληρότητα του περιεχομένου τους.

Η ανάλυση του Έργου αναδεικνύει την ποιότητα του Τ.Δ ως τον κύριο συντελεστή της ορθής προετοιμασίας και της αποτελεσματικής υλοποίησης των έργων στα πλαίσια του Γ ΚΠΣ.

Πηγές στοιχείων και πληροφοριών

- Στοιχεία της βάσης δεδομένων του Σ.Α
- ΤΔΕ / ΤΔΥ
- Μηνιαία Δελτία Δαπανών
- Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργου
- Φάκελος Έργου / Έργων του Φορέα Υλοποίησης
- Διαθέσιμες σχετικές μελέτες
- Άλλα κείμενα για τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές
- Συνεντεύξεις με τα αρμόδια στελέχη της ΕΥΔ
- Ερωτηματολόγιο προς τον Τ.Δ

CASE - STUDY (2): ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Μονάδα Ανάλυσης: Έργο		
Όνομασία	Ολοκλήρωση Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης	
Κωδικός ΟΠΣ	64970	
Πρόγραμμα	«ΕΠ Πολιτισμός» 2000-06	
Άξονας Προτεραιότητας	1	Προστασία και Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Μέτρο	1.1	Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργία νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προφερόμενων υπηρεσιών
Κατηγορία Πράξης – Δείκτη	1.1.4	Κατασκευή νέων Εκθεσιακών Χώρων
Σύντομη περιγραφή του έργου:		
<p>α) Ολοκλήρωση και περαιώση των μονίμων εκθέσεων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού (ΜΒΠ). Προμήθεια εξοπλισμού για τα εκπαιδευτικά προγράμματα. Τοποθέτηση ανελκυστήρα στον χώρο των περιοδικών εκθέσεων. Οργάνωση περιοδικών εκθέσεων και προμήθεια εξοπλισμού για τον χώρο αυτό. Οργάνωση των αρχαιολογικών αποθηκών του ΜΒΠ και των εργαστηρίων συντήρησης.</p> <p>β) Ανάληψη εργασιών επανέκθεσης στο Λευκό Πύργο για δημιουργία Μουσείου Πόλεως. Βελτίωση των Η/Μ εγκαταστάσεων του Λευκού Πύργου (Μουσείο Πόλης) και των αρχαιολογικών αποθηκών και εργαστηρίων.</p>		

Εμπλεκόμενοι Φορείς	
Φορέας πρότασης	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης
Φορέας υλοποίησης	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης
Φορέας χρηματοδότησης	Υπουργείο Πολιτισμού
Φορέας λειτουργίας	Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης
Υπεύθυνος Έργου	Αναστασία Τούρτα

Περιγραφή Φυσικού Αντικειμένου	
Φυσικός Δείκτης Κατηγορία πράξης 1.1.4	Επιφάνεια νέων εκθεσιακών χώρων [m ²]
Φυσικός Στόχος [m²]	1.710
Εκτιμημένη τιμή βάσης [m²]	2.000

Οικονομικά στοιχεία	
Αρχικός προϋπολογισμός	4.988.994,86
Συμβατικός προϋπολογισμός	Το έργο εκτελείται με αυτεπιστασία και απολογιστικά εκτός από το υποέργο 4
Αναθεωρημένος προϋπολογισμός	ΟΧΙ
Τελικό αναμενόμενο κόστος	4.988.994,86
Δαπάνες μέχρι τη στιγμή του ελέγχου από τον αξιολογητή (30/06/2003)	811.436,48
Ποσοστό επί του προϋπολογισμού του Μέτρου	2,67%
Ποσοστό επί του προϋπολογισμού της κατηγορίας Πράξης	23,8%

Κατάσταση Ενεργοποίησης	
Ημερομηνία υποβολής πρότασης	09/10/2001
Ημερομηνία ένταξης	11/03/2002
Απόφαση αυτεπιστασίας	Αρχική : 16/10/2001 Τροποποίηση : 26/04/2002
Συμβατική ημερομηνία ολοκλήρωσης	Το έργο εκτελείται με αυτεπιστασία και απολογιστικά
Αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης	31/12/2006 (βάσει ΤΔΕ)

II. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Με το παρόν έργο ολοκληρώνονται οι μόνιμες εκθέσεις του Μουσείου, εξασφαλίζεται ο βασικός εξοπλισμός των περιοδικών του εκθέσεων και ολοκληρώνεται ο εξοπλισμός των εργαστηρίων και των αποθηκών του.

Επίσης, καθίσταται λειτουργικό, ως εκθεσιακός χώρος, το μνημείο του Λευκού Πύργου, που διαμορφώνεται σε Μουσείο Πόλης της Θεσσαλονίκης.

Ειδικότερα, στο έργο περιλαμβάνονται:

Υποέργο 1

- Ολοκλήρωση δύο αιθουσών σύμφωνα με το μουσειολογικό πρόγραμμα του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού (Μ.Β.Π)
- Μόνιμη έκθεση στο Λευκό Πύργο – «Μουσείο Πόλης» που θ' αναπτυχθεί στους πέντε ορόφους του κτιρίου
- Προμήθεια εξοπλισμού εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Υποέργο 2

Οργάνωση περιοδικών εκθέσεων στο διάστημα 2002-06. Προμήθεια εξοπλισμού περιοδικών εκθέσεων:

- Κλιματιζόμενες βιτρίνες
- Φωτισμός (Οπτικές ίνες και φωτιστικά εντός και εκτός βιτρινών)
- Μηχανήματα προβολής
- Κατασκευές χώρου (Προθήκες, βάσεις, γυψοσανίδες, γραφιστικά, βαφές κ.α.)

Υποέργο 3

- Για την εξασφάλιση πρόσβασης σε άτομα μειωμένης κινητικότητας (Α.Μ.Κ.) στο χώρο των περιοδικών εκθέσεων απαιτείται η προμήθεια και εγκατάσταση ανελκυστήρα στο κλιμακοστάσιο του χώρου.
- Για την σωστή λειτουργία του εκθεσιακού χώρου στο Λευκό Πύργο, σύμφωνα με τις σύγχρονες μουσειολογικές αρχές, απαιτείται η βελτίωση της υπάρχουσας (από το 1983) Η/Μ εγκατάστασης για την εξασφάλιση των κατάλληλων κλιματολογικών συνθηκών.

Υποέργο 4

Προμήθεια εξοπλισμού εργαστηρίων συντήρησης και αρχαιολογικών αποθηκών του Μ.Β.Π

- Ολοκλήρωση και βελτίωση των Η/Μ εγκαταστάσεων των αρχαιολογικών αποθηκών και των εργαστηρίων συντήρησης.
- Εξοπλισμός εργαστηρίων συντήρησης και αποθηκών.

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ

Το ΜΒΠ αποτελεί το κατεξοχήν κέντρο διαφύλαξης, συντήρησης, έρευνας και προβολής των στοιχείων του βυζαντινού και του μεταβυζαντινού πολιτισμού που διασώζονται στο βορειοελλαδικό χώρο και ιδιαίτερα στη Θεσσαλονίκη, τη δεύτερη από απόψεως σπουδαιότητας, πόλη της βυζαντινής αυτοκρατορίας.

Με τις μόνιμες εκθέσεις που είναι ήδη σε λειτουργία και με την ολοκλήρωση των υπολοίπων που αποτελούν συνολικά το μουσειολογικό πρόγραμμα του μουσείου, επιτυγχάνεται η επιμόρφωση και γνωριμία του ευρωπαίου πολίτη με ένα μέρος της κοινής ευρωπαϊκής κληρονομιάς που είναι ο βυζαντινός και μεταβυζαντινός πολιτισμός. Οι εκθέσεις υποστηρίζονται από εποπτικό υλικό το οποίο βοηθά τον επισκέπτη στη καλύτερη κατανόηση των έργων τέχνης σε σχέση με το ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο της εποχής τους.

Στο Λευκό Πύργο, παραθαλάσσιο οχυρό που έκτισαν οι Οθωμανοί στα τέλη του 16ου αιώνα στη θέση προϋπάρχοντος βυζαντινού πύργου, προτείνεται η οργάνωση μόνιμης έκθεσης που στοχεύει στη διαχρονική παρουσίαση των βασικών τομέων λειτουργίας και ζωής της πόλης από την ίδρυση της το 315 π.Χ. ως τη μαζική εγκατάσταση των προσφύγων το 1922. Η έκθεση θα αναπτυχθεί στους τέσσερις ορόφους του πύργου ενώ ο 5ος θα χρησιμοποιείται για μικρές περιοδικές θεματικές εκθέσεις.

Στόχος της έκθεσης είναι η διατήρηση της συλλογικής μνήμης των πολιτών μέσα από την ιστορία της και η επισήμανση της σημασίας της Θεσσαλονίκης ως μεγάλου αστικού κέντρου με κυρίαρχο πολιτικό, πολιτιστικό και οικονομικό ρόλο σ' όλη τη διάρκεια της ιστορικής της διαδρομής. Για τη σωστή λειτουργία του εκθεσιακού χώρου, σύμφωνα με τις σύγχρονες μουσειολογικές αρχές, απαιτείται η βελτίωση της υπάρχουσας Η/Μ εγκατάστασης για την εξασφάλιση των κατάλληλων κλιματολογικών συνθηκών.

Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τις μόνιμες εκθέσεις, οργανώνονται εκπαιδευτικά προγράμματα με σκοπό την εξοικείωση των μαθητών και των φοιτητών με θέματα τέχνης και πολιτισμού του Βυζαντίου, καθώς και σε τεχνικές κατασκευής έργων τέχνης.

Για την εξασφάλιση πρόσβασης σε άτομα μειωμένης κινητικότητας (ΑΜΚ) στον χώρο των περιοδικών εκθέσεων, απαιτείται η προμήθεια και εγκατάσταση ανελκυστήρα – πλατφόρμας στο χώρο του κλιμακοστασίου.

Στο χώρο του Μουσείου επιπλέον λειτουργεί πτέρυγα για την οργάνωση περιοδικών εκθέσεων, και απαιτείται η προμήθεια κατασκευών για την βελτίωση της υποδομής του χώρου και την παρουσίαση – προστασία των έργων που εκτίθενται (προθήκες, εκθετήρια, φωτισμός, μηχανήματα προβολής, κ.α.)

Οι χώροι των αρχαιολογικών αποθηκών πρέπει να λειτουργούν ως κέντρο έρευνας και μελέτης, να είναι οργανωμένοι σύμφωνα με τις μουσειολογικές αρχές, τηρώντας όλες τις προδιαγραφές που απαιτούνται για τη διαφύλαξη των αντικειμένων, όπως, π.χ., κατάλληλες συνθήκες υγρασίας και θερμοκρασίας.

Το ΜΒΠ, με την ολοκλήρωση του μουσειολογικού του προγράμματος και την οργάνωση των περιοδικών εκθέσεων και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, θα εκπληρώσει το ρόλο του ως:

- Κέντρο έρευνας και προβολής του Βυζαντινού και μεταβυζαντινού πολιτισμού
- Χώρος εκπαιδευτικής δραστηριότητας φοιτητών και μαθητών
- Μέσον επιμόρφωσης και εξοικείωσης του πολίτη σε ένα σημαντικό κεφάλαιο της κοινής ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς

IV. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων	Τιμές
Αποτελέσματα:	
Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ανθρωποέτη), εκτίμηση ex-ante	86
Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ανθρωποέτη), 30/06/2003	14
Δημιουργία νέων μόνιμων θέσεων απασχόλησης από τη λειτουργία των έργων	Θέσεις Εργασίας που διατηρούνται : 13 Νέες Θέσεις Εργασίας: 50 Νέες θέσεις Εργασίας μερικής ή εποχικής απασχόλησης: 0
Αύξηση / βελτίωση ικανότητας (σε σχέση με την τιμή βάσης της Κατηγορίας Πράξης / Δείκτη)	85,5%

Κοινωνική και γεωγραφική εμβέλεια	
Ομάδα / ες – Στόχος	Το ευρύτερο κοινό, επισκέπτες του Μουσείου, επιστήμονες – ερευνητές, μαθητιώσα και φοιτητιώσα νεολαία.
Άμεσα ωφελοούμενοι(ex-ante):	Από την υλοποίηση των δύο σκελών του έργου άμεσα ωφελοούμενοι είναι: α) <u>επιστημονικά</u> : οι αρχαιολόγοι, οι μουσειολόγοι, οι ιστορικοί της τέχνης, οι αρχιτέκτονες. β) <u>επαγγελματικά</u> : οι ανάδοχοι του έργου, οι εργατοτεχνίτες, οι τεχνικοί. γ) <u>οικονομικά</u> : οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ από την αναμενόμενη αύξηση του αριθμού των επισκεπτών.
Γεωγραφική περιοχή-στόχος:	Το έργο εντάσσεται γεωγραφικά στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Η αρχαιολογική, επιστημονική και πολιτισμική σπουδαιότητα των δραστηριοτήτων του Μουσείου του προσδίδει πανελλαδική και πανευρωπαϊκή εμβέλεια.

Προστιθέμενη αξία
Η προστιθέμενη αξία εκτιμάται σε σχέση με τη δυνατότητα να είχε υλοποιηθεί το έργο χωρίς την συγχρηματοδότηση των Δ.Τ. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι το Έργο δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί, χωρίς την συγχρηματοδότηση των Δ.Τ. ή έστω ότι θα γινόταν σε κατά πολύ απώτερο μέλλον.

V. ΣΥΝΑΦΕΙΑ – ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ

Συνάφεια με οριζόντιες προτεραιότητες	
Περιβάλλον	Ουδέτερο
Ισότητα ευκαιριών	Θετική
Επίδοση ως προς την απασχόληση	Ιδιαίτερα θετική
Ανταγωνιστικότητα	Θετική

Συμπληρωματικά Προγράμματα	
ΠΕΠ	Θετική Κυρίως με Έργα πολιτισμού που υλοποιούνται στην περιφέρεια στα πλαίσια του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας
Ε.Π Ανταγωνιστικότητα: τομέας τουρισμού,	Θετική: Ανάπτυξη πολιτιστικού τουρισμού
Ε.Π. Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της υπαίθρου (Α.Π 7)	-
Interreg III	Θετική Με έργα πολιτισμού που υλοποιούνται στις επιλέξιμες περιοχές της Περιφέρειας
Leader +	-

Συνέργια με δράσεις άλλων προγραμμάτων	
Ε.Π Κ.τ.Π	Δυνατή
Ε.Π Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση	Δυνατή

Πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα

Πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα αναμένονται στην οικονομία της ευρύτερης περιοχής της πόλεως Θεσσαλονίκης με τη δημιουργία ή διατήρηση δραστηριοτήτων ΜΜΕ και στη τόνωση και διαφοροποίηση της τουριστικής κίνησης της περιοχής του μουσείου.

Συμπληρωματικότητα και συνέργια εντοπίζεται με έργα Ε.Π. που υλοποιούνται στην περιφέρεια τις Κ. Μακεδονίας

VI. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Δείκτες	Τιμές
Απορρόφηση (%)	16,26%
Σταθμισμένη φυσική υλοποίηση (%)	24,00%
Χρονική ολοκλήρωση (%)	Κατά το χρονοδιάγραμμα
Υστέρηση (σταθμισμένη φυσική υλοποίηση * χρονική ολοκλήρωση)	Δεν παρατηρείται
Ανάλυση κόστους:	
- Μοναδιαίο κόστος σχεδιασμού (ex ante)	149.999 ευρώ/m ²
- Δείκτης καλής διαχείρισης (ex post)	Θα εκτιμηθεί ex-post

Έχουν ενεργοποιηθεί το 1ο, το 2ο και το 4ο υποέργο. Για το 1ο υποέργο που αφορά στη μόνιμη έκθεση του Μουσείου προβλέπεται να παραδοθούν οι δύο αίθουσες τον Οκτώβριο 2003 και η τρίτη αίθουσα μέχρι το τέλος 2003. Το 2ο υ/ε έχει καλύψει το 35%.

Το 4ο υποέργο αφορά τον εξοπλισμό και τη μηχανοργάνωση του Μουσείου. Για τον εξοπλισμό έχει ήδη προκηρυχθεί διεθνής διαγωνισμός, ενώ για τη μηχανοργάνωση προτείνεται από τη Δ.Α. να γίνει ξεχωριστό υποέργο, όποτε θα τροποποιηθεί και το ΤΔΕ.

VII. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΙ

Σχεδιασμός έργου από τον Τ.Δ:	
- Ύπαρξη των αναγκαίων μελετών	ΝΑΙ (όλο το φάσμα των απαραίτητων μελετών)
- Αδειοδοτήσεις	ΝΑΙ (όλες οι απαραίτητες αδειοδοτήσεις)
- Πληρότητα, αξιοπιστία ΤΔΕ	Πλήρες και αξιόπιστο ΤΔΕ χωρίς κενά και παραλήψεις.
Συμβολή της ΕΥΔ στην αποτελεσματική προετοιμασία	Δεν αιτήθηκε δεδομένου ότι ο ΤΔ έχει σχετική εμπειρία.
Διαδικασίες δημοπράτησης	Το έργο υλοποιείται με αυτεπιστασία εκτός από το υποέργο 4 το οποίο είναι εργολαβία για την οποία έχει προκηρυχθεί διεθνής διαγωνισμός.
Εκπλήρωση Κριτηρίων	Εκπλήρωση των κριτηρίων του Μέτρου 1.1
Υλοποίηση του έργου	Η υλοποίηση του έργου εξελίσσεται σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα και αναμένεται να υλοποιηθεί εντός του προβλεπόμενου χρόνου.
Οργανωτικές αδυναμίες του Τ.Δ	Δεν υπάρχουν. Ο φορέας (Τελικός Δικαιούχος) είναι επαρκής με εμπειρία σε παρόμοια έργα.
Εμπόδια στην υλοποίηση.	Δεν υπήρξαν εμπόδια.
Αναθεώρηση του φυσικού αντικειμένου και του προϋπολογισμού του έργου: συχνότητα – εύρος	Δεν έχει γίνει αναθεώρηση.
Παρακολούθηση:	
- Εξέλιξη δαπανών (Μηνιαία Δελτία)	Υποβάλλονται κανονικά.
- Εξέλιξη Φυσικού Αντικειμένου (Τριμηνιαία Δελτία)	Υποβάλλονται. Το 2002 υπήρξε καθυστέρηση στην υποβολή η οποία ήταν γενική και όχι μόνον για το εξεταζόμενο έργο.
Παρεμβάσεις της ΕΥΔ για την επιτάχυνση της υλοποίησης.	Δεν απαιτήθηκαν. Η υλοποίηση γίνεται σύμφωνα με τον προγραμματισμό.
Συχνότητα – θεματολογία επαφής ΕΥΔ, με τον Τ.Δ	Γίνονται οι συνήθεις επαφές στα πλαίσια της παρακολούθησης του έργου από τη Δ.Α.
Έλεγχοι	Δεν έχουν γίνει έλεγχοι.

VIII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το έργο θεωρείται ότι έχει καλύψει επιτυχώς τις σχετικές συμβατικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τα ΤΔΕ.

Οι κυριότεροι παράγοντες που επηρέασαν θετικά τους ρυθμούς υλοποίησης είναι η αποτελεσματικότητα του Τ.Δ όσον αφορά στις διαδικασίες ωρίμανσης και σχεδιασμού του Έργου που οφείλονται στην εμπειρία που διαθέτει στην υλοποίησης σχετικών έργων.

Επισημαίνεται ότι η υλοποίηση παρεμφερών έργων απαιτούν ειδική τεχνογνωσία καθώς και εκπόνηση εξειδικευμένων μελετητών (μουσειολογικές και μουσειογραφικές).

Επισημαίνεται επίσης η έγκαιρη υποβολή των ΜΔΔΔ και ΤΔΠΕ/Υ, καθώς και η πληρότητα του περιεχομένου τους.

Πηγές στοιχείων και πληροφοριών

- Στοιχεία της βάσης δεδομένων του Σ.Α
- ΤΔΕ / ΤΔΥ
- Μηνιαία Δελτία Δαπανών
- Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργου
- Φάκελος Έργου / Έργων του Φορέα Υλοποίησης
- Διαθέσιμες σχετικές μελέτες
- Άλλα κείμενα για τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές
- Συνεντεύξεις με τα αρμόδια στελέχη της ΕΥΔ
- Ερωτηματολόγιο προς τον Τ.Δ

CASE - STUDY (3): ΕΠΑΝΕΚΘΕΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Μονάδα Ανάλυσης: Έργο	
Όνομασία	Επανεκθεση Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου
Κωδικός ΟΠΣ	68936
Πρόγραμμα	«ΕΠ Πολιτισμός» 2000-06
Άξονας Προτεραιότητας	1 Προστασία και ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Μέτρο	1.1 Αναβάθμιση Υφιστάμενης και Δημιουργία Νέας Υποδομής Μουσείων
Κατηγορία Πράξης - Δείκτη	1.1.3 Αναβάθμιση Υφιστάμενων Εκθεσιακών Χώρων
Σύντομη περιγραφή Έργου:	
<p>Το έργο διαιρείται σε δύο υποέργα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - το <u>πρώτο</u> αφορά σε όλες τις αρχαιολογικού χαρακτήρα εργασίες (σύνταξη ειδικών μελετών, επιλογή των προς έκθεση αντικειμένων, συντήρηση, φωτογραφική και σχεδιαστική τεκμηρίωση κ.λπ.), - το <u>δεύτερο</u> περιλαμβάνει την προμήθεια νέων προθηκών με πρόβλεψη ειδικών συνθηκών εσωτερικού φωτισμού, μικροκλίματος, ασφάλειας, κ.λπ., καθώς και την τροποποίηση αριθμού παλαιών προθηκών επί τα βελτίω. 	
Εμπλεκόμενοι Φορείς	
Φορέας πρότασης	Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο
Φορέας υλοποίησης	Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο
Φορέας χρηματοδότησης	ΥΠ-ΠΟ
Φορέας λειτουργίας	Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο
Υπεύθυνος Έργου	Νικόλαος Καλτσάς

Περιγραφή Φυσικού Αντικειμένου	
Φυσικός Δείκτης: Κατηγορία Πράξης : 1.1.3 Αναβάθμιση	Επιφάνεια Υφιστάμενων Εκθεσιακών Χώρων
Φυσικός Στόχος [m²]	3.070 m ²
Εκτιμημένη τιμή βάσης	5.000 m ²

Οικονομικές Πληροφορίες	
Αρχικός προϋπολογισμός έργου	4.064.563,46 €
Συμβατικός προϋπολογισμός	1.651.327,04 €. Πρόκειται για τον προϋπολογισμό του 2 ^ο υποέργου της προμήθειας των προθηκών. Το 1 ^ο υποέργο, το οποίο αφορά στις αρχαιολογικού χαρακτήρα εργασίες, υλοποιείται με αυτεπιστασία και απολογιστικά.
Αναθεωρημένος προϋπολογισμός	Έχει υποβληθεί προς έγκριση αναθεώρηση προϋπολογισμού και τροποποίηση φυσικού αντικειμένου.
Τελικό αναμενόμενο κόστος	Θα προσδιοριστεί μετά την έγκριση της αναθεώρησης
Ποσοστό επί του προϋπολογισμού του Μέτρου	2,12%
Ποσοστό επί του προϋπολογισμού της κατηγορίας πράξης	31,2%
Δαπάνες μέχρι τη στιγμή του ελέγχου από τον αξιολογητή (μέχρι 30/6/2003)	613.373,81 €

Κατάσταση Ενεργοποίησης	
Ημερομηνία υποβολής πρότασης στην ΕΥΔ	26/10/2001
Ημερομηνία ένταξης	03/07/2002
Ημερομηνία δημοπράτησης για το Υποέργο	30/06/2003 (2 ^ο υποέργο)
Υπογραφή σύμβασης Υποέργου	29/10/2003 (2 ^ο υποέργο)
Συμβατική ημερομηνία ολοκλήρωσης έργου	-
Αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης έργου	30/04/2004 (βάσει ΤΔΕ)

II. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Ύστερα από τις δυσμενείς για το κτίριο του ΕΑΜ επιπτώσεις του σεισμού του 1999 (κυρίως στον α' όροφο), σε εναρμόνιση προς τις νέες αρχές μουσειολογικής προσέγγισης του αρχαιοελληνικού πολιτισμού διεθνώς και σε μια προσπάθεια γενικής ανακαίνισης του κελύφους και βελτιστοποίησης των συνθηκών λειτουργίας του σπουδαιότερου Μουσείου της χώρας και ενός από τα μεγαλύτερα του είδους του στον κόσμο, προτάθηκε και εντάχθηκε στο Γ' ΚΠΣ το έργο της επανέκθεσης του Μουσείου σε νέες βάσεις, με υποέργο την προμήθεια ειδικών προθηκών και την τροποποίηση των παλαιών. Η δαπάνη για τις οικοδομικές εργασίες και τον Η/Μ εξοπλισμό αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις των ΠΕΠ.

Το εξεταζόμενο έργο αφορά στην επανέκθεση της Προϊστορικής Συλλογής του Μουσείου (νεολιθική, κυκλαδική, μυκηναϊκή περίοδος), της Συλλογής των Αγγείων και της Συλλογής Χαλκών, σε χώρο εμβαδού 1.031μ² στο ισόγειο και 1.764μ² στον α' όροφο.

Τα εκθέματα θα συνοδεύονται από εμπλουτισμένο εποπτικό υλικό, η δε προβολή τους θα επιτυγχάνεται με τρόπον ώστε να καθίστανται παιδευτικά στον επισκέπτη.

Η επανέκθεση θα ολοκληρωθεί με την βελτίωση της έκθεσης γλυπτών στο ισόγειο.

Προς αποτελεσματικότερη προετοιμασία της επανέκθεσης θα συνταχθούν ειδικές μελέτες (σχεδιασμού με μέθοδο σάρωσης, φωτισμού, χρωματισμών, ασφαλείας, αντισεισμικής προστασίας, μικροκλίματος κ.λπ.), θα τεκμηριωθεί το εγχείρημα με φωτογράφιση και σχεδίαση των προς έκθεση αντικειμένων και θα προετοιμαστεί το ειδικό κατά σύνολα και αρχείο εποπτικό υλικό.

Το έργο προβλέπει τη συντήρηση των εκθεμάτων πριν από την τελική τους έκθεση σε προς τούτο επιλεγμένες βιτρίνες (προμήθεια νέων ή μετασκευή παλαιών), οι οποίες θα πληρούν τις απαιτήσεις μιας σύγχρονης επανέκθεσης. Προβλέπει επίσης την κατασκευή βάσεων στήριξης και την προμήθεια υλικών στερέωσης και ανάρτησης αρχαίων αντικειμένων.

Προς ολοκλήρωση του γεγονότος προγραμματίζεται η εγκατάσταση συστημάτων ξενάγησης, η έκδοση εντύπων και η προβολή της έκθεσης μέσω του διαδικτύου και των ΜΜΕ.

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ

Η επανέκθεση του ΕΑΜ θεωρείται έργο πνοής το οποίο θα μεταβάλει το μεγαλύτερο μουσειακό κατάστημα της χώρας σε ένα σύγχρονο και παιδευτικό πυρήνα προβολής του ελληνικού πολιτισμού από τα προϊστορικά χρόνια έως την περίοδο της ύστερης αρχαιότητας.

Οι μοναδικές προϊστορικές συλλογές που καλύπτουν όλες τις περιόδους έως και το τέλος της μυκηναϊκής εποχής, το πλήθος των αγγείων από τους πρωτογεωμετρικούς έως και τους υστεροκλασικούς χρόνους και μια πλούσια συλλογή μεταλλικών αντικειμένων και εξαιρετών δειγμάτων χαλκούργιας θα επανεκτεθούν για το ελληνικό και το πολυπληθές κοινό των αλλοδαπών επισκεπτών κατά τρόπο προσαρμοζόμενο στις νεώτερες απόψεις μουσειολογίας στα 1031μ² του ισόγειου και στα 1764μ² στον α' όροφο.

Επί πλέον των παραπάνω προβλέπεται η βελτίωση της μέχρι πρότινος λειτουργούσας έκθεσης των γλυπτών στο ισόγειο.

Υπογραμμίζεται ότι το Έργο αυτό θα συμβάλει, σε συνδυασμό με τα άλλα υπό εκτέλεση Έργα μεγάλων υποδομών και πολιτισμού, στη δημιουργία προϋποθέσεων για την ανάπτυξη πολιτιστικού τουρισμού υψηλής ποιότητας, ο οποίος προσιδιάζει ιδιαίτερος στα Μητροπολιτικά Κέντρα, ιδίως όταν αυτά διαθέτουν μακράιωνα πολιτιστική κληρονομιά.

Όπως καταγράφεται σε εξειδικευμένες μελέτες, το είδος αυτό (θεματικού) τουρισμού προσφέρεται ιδιαίτερος για την αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού της Περιφέρειας Αττικής και ιδιαίτερος της Πρωτεύουσας, η οποία, από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 χάνει συνεχώς μερίδια ανταγωνιστικότητας, έναντι άλλων Περιφερειών της χώρας, π.χ. του Νοτίου Αιγαίου ή της Κρήτης.

IV. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων	Τιμές
Αποτελέσματα:	
Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ανθρωποέτη) εκτίμηση ex-post	70
Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ανθρωποέτη) 30/06/03	10
Δημιουργία νέων μόνιμων θέσεων απασχόλησης από τη λειτουργία του έργου	0
Αύξηση / βελτίωση ικανότητας (σε σχέση με την τιμή βάσης)	61%

Κοινωνική και γεωγραφική εμβέλεια	
Ομάδα/ ες - Στόχος	Το ευρύτερο κοινό, επισκέπτες του μουσείου, επιστήμονες – ερευνητές, φοιτητές
Άμεσα ωφελούμενοι (ex- ante)	Επιστήμονες – ερευνητές, ακαδημαϊκή κοινότητα και γενικά οι ασχολούμενοι με την αρχαιολογία, την ιστορία και τις τέχνες.
Γεωγραφική περιοχή - στόχος	Όλη η χώρα (το έργο είναι εθνικής εμβέλειας)

Προστιθέμενη αξία
Η προστιθέμενη αξία εκτιμάται σε σχέση με τη δυνατότητα να είχε υλοποιηθεί το έργο χωρίς την συγχρηματοδότηση των Δ.Τ. Λόγω της σπουδαιότητας του Μουσείου και ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων, εκτιμάται ότι το Έργο θα υλοποιείτο και χωρίς τη συγχρηματοδότηση των Δ.Τ.

V. ΣΥΝΑΦΕΙΑ - ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Συνάφεια με οριζόντιες πολιτικές	
Περιβάλλον	Ουδέτερο
Ισότητα ευκαιριών	Θετική
Επίδοση ως προς την απασχόληση	Ιδιαίτερα θετική
Ανταγωνιστικότητα	θετική

Συμπληρωματικά Προγράμματα	
ΠΕΠ	Θετική: Συμπληρωματικότητα εντοπίζεται κυρίως με Έργα πολιτισμού του ΠΕΠ.
Ε.Π Ανταγωνιστικότητα: τομέας τουρισμού,	Θετική: Δυνατότητα ανάπτυξης πολιτιστικού τουρισμού μεγάλης εμβέλειας στο Μητροπολιτικό Κέντρο της χώρας
Ε.Π. Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της υπαίθρου (Α.Π 7)	-
Leader +	-
Interreg III	-

Συνέργια με δράσεις άλλων προγραμμάτων	
Ε.Π Κ.Τ.Π	Δυνατή
Ε.Π Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση	Δυνατή

Πολλαπλασιαστικά Αποτελέσματα
Πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα αναμένονται στην οικονομία της ευρύτερης περιοχής του έργου καθώς και στην τόνωση της τουριστικής κίνησης της πόλεως των Αθηνών.

Συμπληρωματικότητα και συνέργια εντοπίζεται κυρίως με Έργα Ε.Π. και του ΠΕΠ Αττικής που υλοποιούνται στην Περιφέρεια.

VI. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Δείκτες	Τιμές
Απορρόφηση (%)	15,2%
Σταθμισμένη φυσική υλοποίηση (%)	18,5%
Χρονική ολοκλήρωση (%)	<p>Το έργο παρουσιάζει καθυστέρηση, η οποία οφείλεται σε καθυστερήσεις, όσον αφορά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • στην ένταξή του στο πρόγραμμα • στην υλοποίηση του 2^{ου} υποέργου (προμήθεια εξοπλισμού). Έχουν γίνει δύο άγονοι διαγωνισμοί. • Καθυστέρηση λόγω της στασιμότητας του έργου του ΠΕΠ που αφορά το κτιριακά (νομική εμπλοκή)
Υστέρηση (σταθμισμένη φυσική υλοποίηση * χρονική ολοκλήρωση)	Είναι σκοπιμότερο να εκτιμηθεί σε μεταγενέστερη φάση
Ανάλυση κόστους:	
- Μοναδιαίο κόστος σχεδιασμού (ex ante)	1.323,9 €/m ²
- Μοναδιαίο κόστος υλοποίησης (ex-post)	Θα εκτιμηθεί ex-post

VII. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΙ

Σχεδιασμός έργου από τον Τ.Δ:	
- Ύπαρξη των αναγκαίων μελετών	ΝΑΙ (όλο το φάσμα των απαραίτητων μελετών)
- Αδειοδοτήσεις	ΝΑΙ (όλες οι απαραίτητες άδειες από το ΥΠΠΟ)
- Πληρότητα, αξιοπιστία ΤΔΕ	Πλήρες και αξιόπιστο ΤΔΕ χωρίς κενά και παραλείψεις.
Συμβολή της ΕΥΔ στην αποτελεσματική προετοιμασία (συγκεκριμένα)	Δεν απαιτήθηκε. Ο Τ.Δ. είναι έμπειρος και διαθέτει σχετική τεχνογνωσία (Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών)
Εκπλήρωση Κριτηρίων	Εκπλήρωση των κριτηρίων του Μέτρου 1.1.
Υλοποίηση του έργου:	Η υλοποίηση του έργου παρουσιάζει σημαντική υστέρηση σε σχέση με το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα.
Οργανωτικές αδυναμίες του Τ.Δ.	Δεν υπάρχουν. Αντιθέτως, παρά τα προβλήματα που ανέκυψαν από τη νομική εμπλοκή του έργου που υλοποιείται στο πλαίσιο του ΠΕΠ Αττικής (κτιριακά), ο Τ.Δ. της επανέκθεσης έχει επιδείξει ιδιαίτερη αποτελεσματικότητα και ευελιξία, με αποτέλεσμα το έργο να αναμένεται να περατωθεί στον προβλεπόμενο χρόνο.
Εμπόδια στην υλοποίηση.	Το σημαντικότερο εμπόδιο είναι η νομική εμπλοκή του έργου που αφορά τα κτιριακά (ΠΕΠ) και το οποίο είναι προαπαιτούμενο για την υλοποίηση του εξεταζόμενου έργου.
Αναθεώρηση του φυσικού αντικειμένου και του προϋπολογισμού του έργου: συχνότητα – εύρος	Έχει υποβληθεί και αναμένεται η έγκριση τροποποίησης του Φυσικού Αντικειμένου και η αναθεώρηση του προϋπολογισμού. Η προτεινόμενη τροποποίηση επιβάλλεται εκ των πραγμάτων για να καταστεί δυνατή η λειτουργία της επανέκθεσης στη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων.
Παρακολούθηση:	
- Εξέλιξη δαπανών (ΜΔΔΔ)	Υποβάλλονται κανονικά και με πληρότητα
- Εξέλιξη Φυσικού Αντικειμένου (ΤΔΠΕ/Υ)	Υποβάλλονται κανονικά και με πληρότητα
Παρεμβάσεις της ΕΥΔ για την επιτάχυνση της υλοποίησης.	Έγιναν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΔ. Σημειώνεται ότι το πρόβλημα της καθυστέρησης του έργου του ΠΕΠ εκφεύγει από τις αρμοδιότητες της ΕΥΔ-ΥΠΠΟ
Συχνότητα – θεματολογία επαφής ΕΥΔ με τον Τ.Δ.	Γίνονται οι συνήθεις επαφές στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της ΕΥΔ για την παρακολούθηση του έργου και την τήρηση του φακέλου του
Έλεγχοι	Δεν έχουν γίνει

VIII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την προηγούμενη ανάλυση προκύπτει ότι πρόκειται για ένα ιδιαίτερα προβληματικό έργο, λόγω κυρίως της εξάρτησής του από άλλο έργο (κτιριακά), αρμοδιότητας διαφορετικού φορέα (Περιφέρεια Αττικής). Παρά ταύτα, η υλοποίησή του θα ολοκληρωθεί στον προβλεπόμενο χρόνο.

Τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από το συγκεκριμένο έργο αφορούν στα εξής:

- στη δυσμενή επίπτωση εξωγενών παραγόντων που επηρεάζουν την υλοποίηση του έργου
- στην ικανότητα και αποτελεσματικότητα του Τ.Δ, ο οποίος αναμένεται να υλοποιήσει το έργο, έστω και με τροποποιήσεις του αρχικού Φυσικού Αντικειμένου
- στη σημασία του έργου, σε συνδυασμό με το γεγονός της τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων επέβαλλαν την εγρήγορση της Διοίκησης για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την υλοποίησή του.

Πηγές Στοιχείων

- Στοιχεία της βάσης δεδομένων του Σ.Α
- ΤΔΕ / ΤΔΥ
- Μηνιαία Δελτία Δαπανών
- Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργου
- Φάκελος Έργου / Έργων του Φορέα Υλοποίησης
- Διαθέσιμες σχετικές μελέτες
- Άλλα κείμενα για τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές
- Συνεντεύξεις με τα αρμόδια στελέχη της Δ.Α.
- Ερωτηματολόγιο προς τον Τ.Δ.

CASE - STUDY (4): ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Μονάδα Ανάλυσης: Έργο	
Όνομασία	Ολοκλήρωση Διαχρονικού Μουσείου Λάρισας
Κωδικός ΟΠΣ	65863
Πρόγραμμα	«ΕΠ Πολιτισμός» 2000-06
Άξονας Προτεραιότητας	1 Προστασία και Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Μέτρο	1.1 Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργίας νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προφερόμενων υπηρεσιών
Κατηγορία Πράξης - Δείκτη	1.1.2 Κατασκευή νέων κτιρίων Μουσείων
<p>Σύντομη περιγραφή έργου:</p> <p>Αποπεράτωση του διαχρονικού Μουσείου της Λάρισας, συνολικού εμβαδού 11.712 μ², στο οποίο θα στεγαστούν αρχαιολογικά και βυζαντινά ευρήματα.</p> <p>Το κτίριο, που έχει ανεγερθεί σε οικόπεδο εκτάσεως 70 στρεμμάτων, περιλαμβάνει:</p> <p>α – εκθεσιακούς χώρους (2.500 μ²)</p> <p>β – εργαστήρια, αποθήκες και χώρους Η/Μ εγκαταστάσεων (5.500 μ²)</p> <p>γ – αίθουσα πολλαπλών χρήσεων</p> <p>δ – αναψυκτήριο</p> <p>ε – πωλητήριο αντιγραφών και βιβλίων</p> <p>στ – αίθουσα εκπαιδευτικών προγραμμάτων και</p> <p>ζ – χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων</p> <p>Ως υποέργο, περιλαμβάνεται η πρόσληψη τεχνικού συμβούλου για την επικαιροποίηση των τευχών δημοπράτησης κατασκευής και ολοκλήρωσης του διαχρονικού Μουσείου Λάρισας, καθώς και για την επίβλεψη του έργου.</p> <p>Σημειώνεται ότι, παρόλο ότι ανεζητήθη δεν ανευρέθη η σχετική πρόταση της αρμόδιας (ή των αρμοδίων) Εφορείας Αρχαιοτήτων – λεπτομερή και αναλυτική – για το μουσειολογικό πρόγραμμα του Μητροπολιτικού αυτού Μουσείου. Σύμφωνα με πληροφορίες του Τ.Δ, η μουσειολογική μελέτη εκτελείται.</p>	

Εμπλεκόμενοι Φορείς	
Φορέας πρότασης	ΥΠ.ΠΟ Γ.Δ.Α. Μουσείων & Τεχνικών Έργων
Φορέας υλοποίησης	Διεύθυνση Εκτέλεσης Έργων Μουσείων (ΔΕΕΜ) ΥΠ-ΠΟ
Φορέας χρηματοδότησης	ΥΠΠΟ, Ειδική Γραμματεία Προγραμμάτων & Έργων
Φορέας λειτουργίας	ΙΕ' ΕΚΠΑ
Υπεύθυνος Έργου	Σοφία Αφένδρα

Περιγραφή Φυσικού Αντικειμένου	
Φυσικός Δείκτης: Κατηγορία πράξης	Επιφάνεια νέων Κτιρίων-Μουσείων που κατασκευάζονται
Φυσικός Στόχος [m²]	11.712
Εκτιμημένη τιμή βάσης	18.000

Οικονομικές Πληροφορίες	
Αρχικός προϋπολογισμός έργου	8.804.108,58 €
Συμβατικός προϋπολογισμός	244.260 € αφορά το πρώτο υποέργο
Αναθεωρημένος προϋπολογισμός	8.608.163,15 €
Τελικό αναμενόμενο κόστος	8.608.163,15 €
Ποσοστό επί του προϋπολογισμού του Μέτρου	4,58%
Ποσοστό επί του προϋπολογισμού της κατηγορίας πράξης	11,32%
Δαπάνες μέχρι τη στιγμή του ελέγχου από τον αξιολογητή (μέχρι 30/6/2003)	97.704 €

Κατάσταση Ενεργοποίησης	
Ημερομηνία υποβολής πρότασης στην ΕΥΔ	17/10/2001
Ημερομηνία ένταξης	05/04/2002
Ημερομηνία δημοπράτησης για το Υποέργο	01/11/2002 (αφορά στο πρώτο υποέργο)
Υπογραφή σύμβασης Υποέργου	09/10/2002 (αφορά στο πρώτο υποέργο)
Συμβατική ημερομηνία ολοκλήρωσης έργου	06//06/2003 για το πρώτο υποέργο
Αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης έργου	25/05/2005 (βάσει ΤΔΕ)

II. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Το Αρχαιολογικό και Βυζαντινό Μουσείο Λάρισας είναι ένα συγκρότημα 5 ανεξαρτήτων λειτουργικά κυττάρων, οργανικά συνδεδεμένων μεταξύ τους, στο οποίο θα στεγαστούν οι αρχαιότητες (προϊστορικές – βυζαντινές) της ευρύτερης περιοχής. Η ολοκλήρωση του Μουσείου θα καλύψει, εν μέρει, τις πολιτιστικές ανάγκες της Θεσσαλικής πρωτεύουσας και του νομού Λάρισας.

Το κτίριο εισόδου περιβάλλεται από το αναψυκτήριο και το κτίριο πολλαπλών χρήσεων. Η ενότητα αυτή των τριών κτιρίων (ισόγεια και υπόγεια) καταλαμβάνει χώρο 2.300 μ² και δύναται να λειτουργήσει αυτόνομα ως Πολιτισμικό Κέντρο.

Μέσω δύο στεγασμένων διαδρόμων που διέρχονται πάνω από τεχνητή λίμνη, όπου προβλέπεται να εκταθούν ενάλιες αρχαιότητες, ο επισκέπτης εισέρχεται σε αίθουσα 2.500μ² που αποτελεί τον κυρίως εκθεσιακό χώρο του Μουσείου διαχρονικού χαρακτήρα. Ο κεντρικός αυτός πυρήνας εκτός του ισόγειου διαθέτει υπόγειο και όροφο (συνολικής επιφάνειας 5.500μ²), όπου θα στεγαστούν, αφ' ενός, τα εργαστήρια και, αφ' ετέρου, οι αποθηκευτικοί χώροι και οι Η/Μ εγκαταστάσεις.

Η πέμπτη ενότητα του συγκροτήματος, με ανεξάρτητη είσοδο και χώρο στάθμευσης, αναπτύσσεται σε τρεις ορόφους και ένα υπόγειο (συνολική επιφάνεια 1.400μ²) και προορίζεται να στεγάσει τη διοίκηση (Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων – Εφορεία Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων). Στο αυτό κτίριο θα υπάρχουν αίθουσες συσκέψεων, βιβλιοθήκες, χώροι αρχείων, κλπ.

Η αρχιτεκτονική μελέτη του έργου ανατέθηκε το 1986 ύστερα από αρχιτεκτονικό διαγωνισμό, στον αρχιτέκτονα Π. Φωτιάδη. Το 1989 ανατέθηκε, ύστερα από προκήρυξη, η στατική μελέτη στον Όμιλο Τεχνικών Μελετών ΤΕΠΕ και στη Μελετητική ΕΠΕ. Η Η/Μ μελέτη κατακυρώθηκε το 1987 στο γραφείο Αντώνης - Παντελής και Συνεργάτες.

Η αρχιτεκτονική μελέτη εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 1992, η στατική και η Η/Μ μελέτη το Νοέμβριο του 1992. Το έργο δημοπρατήθηκε, με μειοδοτικό διαγωνισμό, του Ιούλιο του 1995 και η κατασκευή του ανατέθηκε τον Οκτώβριο του 1995 στη ΓΕΤΕΜ ΑΕ, με έκπτωση 54.09%. Η εργολαβία διαλύθηκε την 3/2/1999 λόγω ελλείψεως πιστώσεων και εις βάρος της Υπηρεσίας.

Το φυσικό αντικείμενο αφορά στην αποπεράτωση των οικοδομικών και Η/Μ εργασιών του Μουσείου, οι οποίες διεκόπησαν με τη διάλυση της εργολαβίας, αφού πρωτίστως επικαιροποιηθούν τα τεύχη δημοπράτησης από Τεχνικό Σύμβουλο). Η σχετική δαπάνη προτάθηκε – και εγκρίθηκε – να καλυφθεί από τις δαπάνες του Γ' ΚΠΣ. Η επικαιροποίηση έχει ολοκληρωθεί.

Στην υλοποίηση των παραπάνω και ύστερα από προκήρυξη διαγωνισμού με ανοικτή διαδικασία (10.5.2002), ανετέθη στον Τεχνικό Σύμβουλο (Εταιρεία ΚΙΩΝ Α.Τ.Ε), με σύμβαση που υπεγράφη την 9-10-2002, το αντικείμενο της παροχής υπηρεσιών προς συνδρομή της ΔΕΕΜ του ΥΠ-ΠΟ για την «Αποπεράτωση του Αρχαιολογικού και Βυζαντινού Μουσείου Λάρισας».

Ύστερα από αίτημα του αναδόχου (4-3-2003) εγκρίθηκε η παράταση της συμβατικής προθεσμίας περαίωσης για παροχή υπηρεσιών κατά ενενήντα (90) ημερολογιακές ημέρες, δηλαδή ως της 6-6-2003. Η παράταση ζητήθηκε κυρίως επειδή το έργο ανατίθεται ως μελέτη / κατασκευή και επομένως προαπαιτείται έγκριση του αρμοδίου Τεχνικού Συμβουλίου.

Σε συνεδρία του ΚΑΣ (Οκτώβριος) έγιναν αποδεκτές ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας Διευθύνσεως, οι εργασίες που προτάθηκαν από τον ανάδοχο για την επικαιροποίηση της μελέτης.

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ

Το Αρχαιολογικό και Βυζαντινό Μουσείο της Λάρισας με την ολοκλήρωση του θα αποτελέσει ένα σημαντικότατο κέντρο διαφύλαξης, συντήρησης, προβολής και έρευνας των καταλοίπων του πλουσιότατου προϊστορικού, κλασικού, ελληνιστικού, ελληνορωμαϊκού, βυζαντινού και μεταβυζαντινού παρελθόντος της Θεσσαλικής γης και μαζί με τον άλλο πόλο έλξης στον τομέα της αρχαιολογίας – το υπό κατασκευή και αναμόρφωση μουσείο του Βόλου - ως δίδυμο θα συντελέσουν στην πληρέστερη γνωστοποίηση και κατανόηση της συμπαγούς αυτής ιστορικογεωγραφικής ενότητας στη διαμόρφωση του πολιτισμικού χαρακτήρα του ελλαδικού κόσμου.

Η δημιουργία ενός Μητροπολιτικού Μουσείου στην φυσική πρωτεύουσα της Θεσσαλίας, Μουσείου το οποίο φιλοδοξεί να στεγάσει και ένα μεγάλο πολιτισμικό κέντρο για τη Λάρισα και την ευρύτερη περιοχή, θα έχει ως επακόλουθο:

α – τη στέγαση, φύλαξη, προβολή και ανάδειξη των κινητών αρχαιολογικών καταλοίπων του πλουσιότατου παρελθόντος της Θεσσαλίας από τους προϊστορικούς ως και τους μεταβυζαντινούς χρόνους. Ως γνωστόν η Θεσσαλία υπήρξε η κοιτίδα του νεολιθικού πολιτισμού στον ελλαδικό χώρο με ακτινοβολία και εκείθεν των γεωγραφικών του συνόρων, η ίδια η Λάρισα σημαντικότερη πόλη κατά τους ιστορικούς χρόνους, τους βυζαντινούς και τους χρόνους της τουρκοκρατίας.

β – την οργάνωση ενός Πολυπολιτισμικού κέντρου.

Πέραν αυτών, το Αρχαιολογικό και Βυζαντινό Μουσείο της Λάρισας - σε συνδυασμό με τα έργα πολιτισμού που εκτελούνται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας από το ομώνυμο ΠΕΠ και από άλλα Ε.Π του Γ' ΚΠΣ και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, αλλά και με όλα τα έργα που είτε έχουν εκτελεστεί στο πλαίσιο του Β' ΚΠΣ είτε εκτελούνται στο πλαίσιο του παρόντος – είναι δυνατόν να αναδείξει την περιοχή σε πόλο πολιτιστικής και τουριστικο/πολιτιστικής ανάπτυξης.

IV. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Δείκτες Αποτελεσμάτων και επιπτώσεων	Τιμές
Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ανθρωποέτη) εκτίμηση ex-ante	220
Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ανθρωποέτη) 30/06/2003	0
Δημιουργία νέων μόνιμων θέσεων απασχόλησης από τη λειτουργία του έργου	20
Αύξηση / βελτίωση ικανότητας (σε σχέση με την τιμή βάσης της ίδιας Κατηγορίας Πράξης)	65,0%

Κοινωνική και Γεωγραφική Εμβέλεια	
Ομάδα/ ες - Στόχος	Το ευρύτερο κοινό, επισκέπτες του Μουσείου, επιστήμονες – ερευνητές, φοιτητές, κ.λπ.
Άμεσα ωφελούμενοι (ex- ante)	Από την ολοκλήρωση των οικοδομικών και λοιπών εργασιών του μουσειακού συγκροτήματος και από τη λειτουργία του φορέα άμεσα ωφελούμενοι είναι: α) <u>στον επιστημονικό τομέα</u> : οι αρχαιολόγοι, οι μουσειολόγοι, οι ιστορικοί της τέχνης, οι αρχιτέκτονες. β) <u>στον επαγγελματικό τομέα</u> : οι ανάδοχοι του έργου, οι εργατοτεχνίτες, οι τεχνικοί. γ) <u>στον οικονομικό τομέα</u> : οι αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ από την αναμενόμενη αύξηση του αριθμού των επισκεπτών.
Γεωγραφική περιοχή - στόχος	Το έργο εντάσσεται γεωγραφικά στο νομό Λάρισας και στην περιφέρεια Θεσσαλίας. Η αρχαιολογική, ωστόσο, επιστημονική και πολιτισμική σπουδαιότητα των δραστηριοτήτων του Μουσείου του προσδίδει πανελλαδική εμβέλεια. Επομένως, το Μουσείο της Λάρισας εκφεύγει του χαρακτήρα ενός απλού επαρχιακού Μουσείου.

Προστιθέμενη αξία
Η προστιθέμενη αξία εκτιμάται σε σχέση με τη δυνατότητα να είχε υλοποιηθεί το έργο χωρίς την συγχρηματοδότηση των Δ.Τ. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι το Έργο δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί, χωρίς την συγχρηματοδότηση των Δ.Τ. ή έστω ότι θα γινόταν σε κατά πολύ απώτερο μέλλον.

V. ΣΥΝΑΦΕΙΑ – ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ

Συνάφεια με οριζόντιες προτεραιότητες	
Περιβάλλον	Ουδέτερη
Ισότητα ευκαιριών	Θετική
Επίδοση ως προς την απασχόληση	Ιδιαίτερα θετική
Ανταγωνιστικότητα	Θετική

Συμπληρωματικά Προγράμματα	
ΠΕΠ	Θετική : Κυρίως με Έργα πολιτισμού που υλοποιούνται στην Περιφέρεια στα πλαίσια του ΠΕΠ Θεσσαλίας
Ε.Π Ανταγωνιστικότητα: τομέας τουρισμού,	Θετική: Δυνατότητα ανάπτυξης πολιτιστικού τουρισμού
Ε.Π. Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της υπαίθρου (Α.Π 7)	Θετική :Με έργα πολιτισμού και τουριστικών υποδομών που υλοποιούνται στις περιοχές ΟΠΑΑΧ της Περιφέρειας Θεσσαλίας
Leader +	Θετική :Με έργα πολιτισμού και τουριστικών υποδομών που υλοποιούνται στις περιοχές Leader+ της Περιφέρειας Θεσσαλίας
Interreg III	-

Συνέργια με δράσεις άλλων προγραμμάτων	
Ε.Π Κ.Τ.Π	Δυνατή
Ε.Π Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση	Δυνατή

Πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα
Πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα αναμένονται στην οικονομία της περιοχής Περιφέρειας Θεσσαλίας με τη δημιουργία ή διατήρηση δραστηριοτήτων ΜΜΕ και την τόνωση και διαφοροποίηση της τουριστικής κίνησης.

Συμπληρωματικότητα και συνέργια εντοπίζεται με έργα Ε.Π. που υλοποιούνται στην περιφέρεια της Θεσσαλίας (Μουσείο Βόλου).

VI. ΑΠΟΤΕΛΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Δείκτες	Τιμές
Απορρόφηση (%)	1,1%
Σταθμισμένη φυσική υλοποίηση (%)	3,05%
Χρονική ολοκλήρωση (%)	<p>Το έργο παρουσιάζει καθυστέρηση (90 ημερολογιακές ημέρες) λόγω της παράτασης του χρόνου παράδοσης του πρώτου υποέργου.</p> <p>Ήδη παραδόθηκε το 1^ο υποέργο και προχωρά η διαδικασία δημοπράτησης του 2^{ου} υποέργου που αφορά το κατασκευαστικό τμήμα του έργου.</p>
Υστέρηση (σταθμισμένη φυσική υλοποίηση * χρονική ολοκλήρωση)	90 ημέρες (στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ).
Ανάλυση κόστους:	
- Μοναδιαίο κόστος σχεδιασμού (ex ante)	751,7 €/m ²
- Μοναδιαίο κόστος υλοποίησης (ex - post)	Θα εκτιμηθεί ex-post

VII. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΙ

Σχεδιασμός έργου από τον τελικό δικαιούχο:	
- Ύπαρξη των αναγκαίων μελετών	ΝΑΙ
- Αδειοδοτήσεις	ΝΑΙ (όλες οι απαραίτητες αδειοδοτήσεις)
- Πληρότητα, αξιοπιστία ΤΔΕ	Πλήρες και αξιόπιστο ΤΔΕ χωρίς κενά και παραλήψεις.
Συμβολή της ΕΥΔ στην αποτελεσματική προετοιμασία (συγκεκριμένα)	Δεν αιτήθηκε δεδομένου ότι ο ΤΔ έχει σχετική εμπειρία.
Εκπλήρωση Κριτηρίων	Εκπλήρωση των κριτηρίων του Μέτρου 1.1
Υλοποίηση του έργου:	Η υλοποίηση του έργου (2 ^η εργολαβία) καθυστέρησε λόγω παράτασης του χρόνου παράδοσης της 1 ^{ης} εργολαβίας που αφορούσε την επικαιροποίηση των Τευχών Δημοπράτησης του 2 ^{ου} υποέργου.
Οργανωτικές αδυναμίες του Τ.Δ.	ΟΧΙ
Εμπόδια στην υλοποίηση	Η ουσιαστική υλοποίησης του έργου δεν έχει αρχίσει ακόμη (2 ^η εργολαβία).
Αναθεώρηση του φυσικού αντικειμένου και του προϋπολογισμού του έργου: συχνότητα – εύρος	Δεν έχει γίνει αναθεώρηση.
Παρακολούθηση:	
- Εξέλιξη δαπανών (ΜΔΔΔ)	Υποβάλλονται κανονικά.
- Εξέλιξη Φυσικού Αντικειμένου (ΤΔΠΕ/Υ)	Υποβάλλονται κανονικά.
Παρεμβάσεις της ΕΥΔ για την επιτάχυνση της υλοποίησης.	Γίνονται στα πλαίσια των συνηθών αρμοδιοτήτων της.
Συχνότητα – θεματολογία επαφής ΕΥΔ με τον Τ.Δ	Γίνονται επαφές για θέματα που αφορούν την παρακολούθηση του έργου.
Έλεγχοι	Δεν έχουν γίνει έλεγχοι.

VIII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το όλο ιστορικό του έργου καταγράφει δυσχέρειες στην ωρίμανσή του και ατέλειες του σχεδιασμού εκ μέρους του Τ.Δ. Σημαντική παράλειψη θεωρείται η μη ύπαρξη μουσειολογικής μελέτης, η οποία κανονικά θα έπρεπε να είχε προϋπάρξει της αρχιτεκτονικής πρότασης.

Πηγές Στοιχείων

- Στοιχεία της βάσης δεδομένων του Σ.Α
- ΤΔΕ / ΤΔΥ
- Μηνιαία Δελτία Δαπανών
- Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργου
- Φάκελος Έργου / Έργων του Φορέα Υλοποίησης
- Διαθέσιμες σχετικές μελέτες
- Άλλα κείμενα για τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές
- Συνεντεύξεις με τα αρμόδια στελέχη της ΕΥΔ
- Ερωτηματολόγιο προς τον Τ.Δ.

CASE - STUDY (5): ΕΠΙΣΚΕΥΗ- ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Μονάδα Ανάλυσης: Έργο		
Όνομασία	Επισκευή – Επέκταση και εκσυγχρονισμός Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου	
Κωδικός ΟΠΣ	57251	
Πρόγραμμα	«ΕΠ Πολιτισμός» 2000-06	
Άξονας Προτεραιότητας	1	Προστασία και Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Μέτρο	1.1	Αναβάθμιση υφιστάμενης και δημιουργίας νέας υποδομής Μουσείων – Βελτίωση προφερόμενων υπηρεσιών
Κατηγορία Πράξης - Δείκτη	1.1.1	Ανακαίνιση / επέκταση υφισταμένων κτιρίων Μουσείων
Σύντομη περιγραφή έργου:		
<p>Ο εκσυγχρονισμός, η επισκευή και η επέκταση του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου βάσει εγκεκριμένης μελέτης, που ως έργο προτάθηκε για ένταξη στο Ε.Π «Πολιτισμός» (11.3.2002), συνιστάται στα εξής:</p> <p>α) Αποκατάσταση και εκσυγχρονισμός του υφιστάμενου κτιρίου.</p> <p>β) Κατασκευή νέου κτιρίου με χώρους εργαστηρίων και συνθηκών (κτίριο Γ) – βόρεια πλευρά αύλειου χώρου.</p> <p>γ) Κατασκευή νέου κτιρίου για στέγαση όλων των κοινοχρήστων λειτουργιών (κτίριο Β) – ανατολική πλευρά αύλειου χώρου.</p> <p>δ) Κατασκευή νέου κτιρίου σε παρακείμενο οικόπεδο για στέγαση όλων των γραφειοκρατικών λειτουργιών και της βιβλιοθήκης (κτίριο Δ).</p> <p>ε) Συσχευασία, ταξινόμηση και μεταφορά των εκθεμάτων του Μουσείου, δημιουργία χώρων προσωρινής φύλαξης τους, ως την περάτωση του έργου.</p>		

Εμπλεκόμενοι Φορείς	
Φορέας πρότασης	ΥΠ-ΠΟ - Γενική Διεύθυνση Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων
Φορέας υλοποίησης	ΥΠ-ΠΟ - Γενική Διεύθυνση Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων
Φορέας χρηματοδότησης	ΥΠ-ΠΟ – Ειδική Γραμματεία Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων - Έργων
Φορέας λειτουργίας	ΚΓ' ΕΠΚΑ
Υπεύθυνος Έργου	Σοφία Αφένδρα

Περιγραφή Φυσικού Αντικειμένου	
Φυσικός Δείκτης: Κατηγορία πράξης 1.1.1	Επιφάνεια υφισταμένων Κτιρίων-Μουσείων που εκσυγχρονίζονται
Φυσικός Στόχος [m²]	12.670 m ²
Εκτιμημένη τιμή βάσης	10.000 m ²

Οικονομικά στοιχεία [προχρηματοδοτούμενο]	
Αρχικός προϋπολογισμός έργου	20.836.390,32 €
Συμβατικός προϋπολογισμός	19.766.302,00 €
Αναθεωρημένος προϋπολογισμός	OXI
Τελικό αναμενόμενο κόστος	
Ποσοστό επί του προϋπολογισμού του Μέτρου	10,85%
Ποσοστό επί του προϋπολογισμού της κατηγορίας πράξης	22,5%
Δαπάνες μέχρι τη στιγμή του ελέγχου από τον αξιολογητή (μέχρι 30/6/2003)	2.930.098,09 €

Κατάσταση Ενεργοποίησης	
Ημερομηνία υποβολής πρότασης στη ΕΥΔ	28/09/2001
Ημερομηνία ένταξης	11/03/2002
Ημερομηνία δημοπράτησης για το Υποέργο	17/01/2001
Υπογραφή σύμβασης Υποέργου	06/06/2002
Συμβατική ημερομηνία ολοκλήρωσης έργου	19/09/2005
Αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης έργου	31/11/2005 (βάσει ΤΔΕ 1 ^η τροποποίηση)

II. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Μετά την πρώτη τροποποίηση (13/5/2003) το φυσικό αντικείμενο του έργου διαμορφώνεται ως εξής:

ΥΠΟΕΡΓΟ 1:

- Συσκευασία ταξινόμηση και μεταφορά των εκθεμάτων του Μουσείου, δημιουργία κατάλληλων χώρων προσωρινής φύλαξης τους εκεί μέχρι την ολοκλήρωση του έργου, αποδόμηση των αρχαίων του κτιρίου Δ και ανασκαφικές εργασίες.

ΥΠΟΕΡΓΟ 2:

- Αποκατάσταση και εκσυγχρονισμός του υπάρχοντος κτιρίου Α (εμβαδού $\approx 5000 \text{ m}^2$): αποξηλώνονται οι ψευδοροφές και το υπάρχον σύστημα κλιματισμού. Τοποθετείται νέο σύστημα κλιματισμού (με διακριτική παρουσία) αποκαθίστανται οι αρχικές μέθοδοι φυσικού φωτισμού και γίνονται διάφορες τροποποιήσεις σε θέματα χρωματισμών, δαπέδων και κουφωμάτων στο πνεύμα του αρχικού σχεδιασμού.

Επαναπροσδιορίζονται πλήρως οι κοινόχρηστοι χώροι και γίνονται νέοι χώροι υγιεινής κοινού, πωλητηρίου, βεστιάριου, χώροι προσωπικού κ.λπ., με όλες τις αναγκαίες τροποποιήσεις για εξυπηρέτηση ατόμων μειωμένης κινητικότητας, την τήρηση των κανονισμών ασφαλείας, πυρασφάλειας κ.λπ.

Αποκαθίσταται το αρχικό σχέδιο του κτιρίου.

- Επέκταση των κοινόχρηστων λειτουργιών – νέο κτίριο Β (εμβαδού περίπου 2.500 m^2):

Στην ανατολική πτέρυγα του Μουσείου δημιουργείται νέο κτίριο στο οποίο χωροθετούνται κυλικείο, θέατρο 200 θέσεων, αίθουσα περιοδικών εκθέσεων, αποθήκη, βοηθητικοί χώροι και χώροι Η/Μ εγκαταστάσεων. Το κτίριο Β συνδέεται άμεσα με το υπάρχον κτίριο Α και τον κήπο, αλλά και με την οδό Δουκός Μποφώρ.

- Την ανέγερση κτιρίου Γ για εργαστήρια και αποθήκες (εμβαδού περίπου 3.500 m^2):

Στην βόρεια πλευρά του Μουσείου με εμφανή και αυτόνομη παρουσία αλλά παράλληλα εναρμονισμένο με το υπάρχον σύμπλεγμα ανεγείρεται το κτίριο Γ (σε αντικατάσταση υπαρχουσών αποθηκών) που θα φιλοξενεί αποθήκες, εργαστήρια, ιδιωτικές συλλογές καθώς και χώρο για τις Η/Μ εγκαταστάσεις και χώρο στάθμευσης.

- Την ανέγερση νέου κτιρίου γραφείων – κτίριο Δ (εμβαδού περίπου 1186 m^2):

Το νέο κτίριο ανεγείρεται σε παρακείμενο του Μουσείου οικόπεδο (ιδιοκτησίας ΚΓ' ΕΠΚΑ) για να στεγάσει όλες τις γραφειακές λειτουργίες και τους χώρους βιβλιοθήκης.

Λόγω της ύπαρξης σπουδαίων αρχαιολογικών ευρημάτων σε όλη την έκταση του ανασκαφέντος ήδη οικοπέδου, το νέο κτίριο κατασκευάζεται σε «pilotis» με δημιουργία πορείας επισκεπτών και με μικρότερες των επιτρεπομένων διαστάσεις (δόμησης και ύψους) για την καλύτερη ανάδειξη των αρχαίων.

ΥΠΟΕΡΓΟ 3:

Σύνδεση Μουσείου με δίκτυο ΔΕΗ.

ΥΠΟΕΡΓΟ 4:

Αρχαιολογική έρευνα στον αύλειο χώρο του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου, ΒΑ της πλατείας των τριών καμάρων.

ΥΠΟΕΡΓΟ 5:

Σύνδεση Μουσείου με δίκτυο ύδρευσης.

Το όλο μουσειακό συγκρότημα έχει ανεγερθεί στο χώρο του ενετικού προμαχώνα, όπου και η μονή του Αγίου Φραγκίσκου με το καθολικό της, σε ερειπιώδη κατάσταση από την εποχή του Τζερόλα. Παρόλο ότι η καταστροφή κατά την εκσκαφή των θεμελίων του παλαιού Μουσείου και την εξυγίανση του περιβάλλοντος χώρου υπήρξε ολοκληρωτική, εντούτοις, κατά τη διάρκεια της έρευνα του 1983, στον προαύλιο χώρο του μουσείου προς το σκοπό της κατασκευής πρόσθετων κτισμάτων κοινής ωφελείας, ανευρέθησαν κτιριακά κατάλοιπα μεσαιωνικών χρόνων, τα οποία και διατηρήθηκαν εν καταχώσει ως διατηρητέα (απόφαση 320/5.3.1985), θεωρηθέντα ως μέρος του οικοδομικού συνόλου της μονής. Παρόλα τα αμφιλεγόμενα κατά την αρμόδια Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (έγγραφο της Φ2/6/7080/4.12.1997) αποτελέσματα της γεωφυσικής έρευνας στον ευρύτερο αύλειο χώρο του μουσείου, ως διετάχθη με την αρ. πρωτ. 55451/3328/13.11.1997 Υπουργική Απόφαση και την εν τούτοις εμμονή της Βυζαντινής Εφορείας Ηρακλείου (αρ. πρωτ. 3199/27.11.1997) περί βεβαίας ύπαρξης καταλοίπων στο χώρο της ενετικής μονής, το Αρχαιολογικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του πρ. 62/16.12.1997 εισηγήθηκε την έγκριση επέκτασης και εκσυγχρονισμού του Μουσείου Ηρακλείου (μελέτη Τομπάλη) – (την κατασκευή δηλαδή των κτιρίων Γ και Β στον αύλειο χώρο, Δ σε παρακείμενο οικόπεδο και τις εργασίες βελτίωσης και ανακαίνισης του παλαιού κτιρίου) – με εισήγηση η οποία υλοποιήθηκε σε Υπουργική Απόφαση (αρ. 3529/88/26.1.1998).

Η κατά της εκσκαφικές εργασίες στο χώρο ανέγερσης του κτιρίου Β αποκάλυψη τμήματος των ερειπίων του καθολικού της ενετικής μονής του Αγίου Φραγκίσκου – αναμενόμενων ως ευρήματος (βλ. έγγραφο αρ. πρωτ. 3199/27.11.1997 της 13ης ΕΒΑ) – τα οποία στη συνέχεια διερευνήθηκαν από την αρμόδια Εφορεία Βυζαντινών Μεταβυζαντινών Μνημείων, οδήγησε σε επανασχεδιασμό του οικοδομικού προγράμματος και σε ανακατανομή, με τη μέθοδο του μερισμού σε άλλα κτίρια, ορισμένων λειτουργιών ή και κατάργηση τους.

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ

Το Αρχαιολογικό Μουσείου Ηρακλείου αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μουσεία της ελλαδικής επικράτειας και, σε διεθνές επίπεδο, το μεγαλύτερο πολιτισμικό κέντρο μινωικής τέχνης.

Έργο του αρχιτέκτονα Π. Καραντινού, κτίστηκε σταδιακά από το 1935 έως το 1955, και θεωρείται ως αριστουργηματικό δείγμα της αρχιτεκτονικής του μοντέρνου κινήματος.

Έως το 1985, οι οποιοσδήποτε επεμβάσεις και παρεμβάσεις - που κατά κανόνα αφορούσαν σε αλλαγές χρωματισμών (εξωτερικώς), σε αλλαγές κουφωμάτων και προσθήκες μικρών βοηθητικών χώρων/ κτισμάτων - ήταν επουσιώδεις και μικράς κλίμακος.

Οι σημαντικότερες αλλοιώσεις επήλθαν κατά τη τελευταία δεκαετία του 20ου αιώνα, οπότε, με την εγκατάσταση συστήματος κλιματισμού, απεφράχθησαν τα ανοίγματα φυσικού φωτισμού οροφής και επιβαρύνθηκαν οι εξωτερικές όψεις με την τοποθέτηση ογκωδών εμφανών αγωγών.

Ήδη από το 1997, τα προβλήματα δυσλειτουργίας του Μουσείου είναι σοβαρά, οι κοινόχρηστοι χώροι, με την αλματώδη αύξηση των επισκεπτών, αποδεικνύονται ανεπαρκείς, η γήρανση του κελύφους ορατή και επικίνδυνη. Επί πλέον, ο υπερδιπλασιασμός των ανασκαφικών ευρημάτων καθιστά τους αποθηκευτικούς χώρους μη εύχρηστους και τους εκθεσιακούς χώρους πεπερασμένους.

Υπήρχε, επομένως, έκδηλη η ανάγκη για αποκατάσταση των αλλοιώσεων και επέκταση και εκσυγχρονισμό του μουσείου τόσο για τη στέγαση των ευρημάτων, όσο και για την ικανοποίηση του μεγέθους και των απαιτήσεων της ζήτησης.

Πέραν αυτού, όμως, η παρέμβαση σε αυτό το εθνικής εμβέλειας μουσείο έχει ή μπορεί να έχει ευρύτερες αναπτυξιακές επιπτώσεις, τόσο για την Περιφέρεια της Κρήτης, όσο και για όλη την χώρα. Η Κρήτη - και ειδικώς ο νομός Ηρακλείου - αποτελεί ίσως το σημαντικότερο τουριστικό πόλο της χώρας.

Εν τούτοις, το μοντέλο του τουρισμού που εφαρμόζεται εκεί, όπως άλλωστε και σε όλες τις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές της χώρας (τουρισμός αναψυχής ιδίως κατά τους θερινούς μήνες με έμφαση στην αξιοποίηση του συμβατικού τουριστικού πόρου, δηλαδή του ηπιού κλίματος, του ήλιου και της θάλασσας με σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στην αειφορία των φυσικών και πολιτισμικών πόρων) βρίσκεται πλέον σε αποδρομή. Σε αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων, λόγω και του ανταγωνισμού των νέων τουριστικών προορισμών χαμηλοτέρου κόστους, οι μεσογειακές περιοχές της Ε.Ε ανανεώνουν το τουριστικό τους προϊόν, αξιοποιώντας στο έπακρο τη «φέρουσα πολιτιστική ικανότητά» τους είτε στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς, είτε σε εκείνον του σύγχρονου πολιτισμού.

Σε αυτό το πλαίσιο, είναι προφανής η σημασία ενός μουσείου με την ποιότητα των εκθεμάτων του μουσείου Ηρακλείου, σε συνδυασμό με το ιστορικό φορτίο της Κρήτης, για την διαφοροποίηση της τουριστικής προσφοράς ολόκληρης της χώρας και την εν γένει αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητάς τόσο στον τουριστικό τομέα, όσο και στον καθαρώς πολιτιστικό.

IV. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων	Τιμές
Αποτελέσματα:	
Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ανθρωποέτη) εκτίμηση ex-ante	412
Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ανθρωποέτη) 30/06/03	57
Δημιουργία νέων μόνιμων θέσεων απασχόλησης από τη λειτουργία του έργου	85
Αύξηση / βελτίωση ικανότητας σε σχέση με την τιμή βάσης)	165,7%

Κοινωνική και γεωγραφική εμβέλεια	
Ομάδα/ ες - Στόχος	<p>Το ευρύτερο ημεδαπό και αλλοδαπό κοινό – επιστήμονες και ερευνητές. Μαθητιούσα και σπουδάζουσα νεολαία.</p> <p>Σημ: Οι επισκέπτες του Αρχαιολογικού Μουσείου συνήθως χρησιμοποιούν την έκθεση ως εισαγωγή στον μινωικό πολιτισμό προτού να επισκεφθούν τον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσού.</p>
Άμεσα ωφελούμενοι (ex- ante)	<p>Από την υλοποίηση του έργου άμεσα ωφελούμενοι είναι:</p> <p>α) <u>στον επιστημονικό τομέα</u>: οι αρχαιολόγοι, οι μουσειολόγοι, οι ιστορικοί της τέχνης, οι αρχιτέκτονες.</p> <p>β) <u>στον επαγγελματικό τομέα</u>: οι ανάδοχοι του έργου, οι εργατοτεχνίτες, οι τεχνικοί.</p> <p>γ) <u>στον οικονομικό τομέα</u>: 1) Οι Αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ από την αναμενόμενη αύξηση των επισκεπτών (εισιτήρια, πωλητέα είδη). 2) Οι επιτηδευματίες του Ηρακλείου.</p>
Γεωγραφική περιοχή - στόχος	

Προστιθέμενη αξία
<p>Η προστιθέμενη αξία εκτιμάται σε σχέση με τη δυνατότητα να είχε υλοποιηθεί το έργο χωρίς την συγχρηματοδότηση των Δ.Τ. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι το Έργο δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί, χωρίς την συγχρηματοδότηση των Δ.Τ. ή έστω ότι θα γινόταν σε κατά πολύ απώτερο μέλλον.</p>

V. ΣΥΝΑΦΕΙΑ – ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ

Συνάφεια με οριζόντιες προτεραιότητες	
Περιβάλλον	Ουδέτερο
Ισότητα ευκαιριών	Θετική
Επίδοση ως προς την απασχόληση	Ιδιαίτερα θετική
Ανταγωνιστικότητα	Θετική

Συμπληρωματικά Προγράμματα	
ΠΕΠ	Θετική: Κυρίως με Έργα πολιτισμού που υλοποιούνται στην Περιφέρεια στα πλαίσια του ΠΕΠ Κρήτης
Ε.Π Ανταγωνιστικότητα: τομέας τουρισμού,	Θετική: Δυνατότητα ανάπτυξης πολιτιστικού τουρισμού
Ε.Π. Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της υπαίθρου (Α.Π 7)	Θετική: Με έργα πολιτισμού και τουριστικών υποδομών που υλοποιούνται στις περιοχές ΟΠΑΑΧ της Περιφέρειας Κρήτης
Leader +	Θετική: Με έργα πολιτισμού και τουριστικών υποδομών που υλοποιούνται στις περιοχές Leader+ της Περιφέρειας Κρήτης
Interreg III	-

Συνέργια με δράσεις άλλων προγραμμάτων	
Ε.Π Κ.Τ.Π	Δυνατή
Ε.Π Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση	Δυνατή

Πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα
Πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα αναμένονται στην οικονομία της περιοχής της Περιφέρειας Κρήτης με τη δημιουργία ή διατήρηση δραστηριοτήτων ΜΜΕ και στη τόνωση και διαφοροποίηση της τουριστικής κίνησης της περιοχής του μουσείου.

Συμπληρωματικότητα και συνέργια εντοπίζεται με έργα Ε.Π. που υλοποιούνται στην περιφέρεια της Κρήτης, αλλά και στην Περιφέρεια του Νοτίου Αιγαίου, λόγω των υφισταμένων κοινών τουριστικών και πολιτιστικών διαδρομών.

VI. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Δείκτες	Τιμές
Απορρόφηση (%)	14,06%
Σταθμισμένη φυσική υλοποίηση (%)	16,5%
Χρονική ολοκλήρωση (%)	Το έργο παρουσιάζει σημαντική καθυστέρηση λόγω της εύρεσης βυζαντινών αρχαιοτήτων στο χώρο του Μουσείου.
Υστέρηση (σταθμισμένη φυσική υλοποίηση * χρονική ολοκλήρωση)	Θα εκτιμηθεί αποτελεσματικότερα στο μέλλον, βάσει της εξέλιξης του έργου.
Ανάλυση κόστους:	
-Μοναδιαίο κόστος σχεδιασμού (ex ante)	1.644,54 €/m ²
- Μοναδιαίο κόστος υλοποίησης (ex-post)	Θα εκτιμηθεί ex - post

VII. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΙ

Σχεδιασμός έργου από τον τελικό δικαιούχο:	
- Ύπαρξη των αναγκαίων μελετών	ΝΑΙ (όλο το φάσμα των απαραίτητων μελετών)
- Αδειοδοτήσεις	ΝΑΙ (όλες οι απαραίτητες αδειοδοτήσεις που προβλέπονται από την νομοθεσία)
- Πληρότητα, αξιοπιστία ΤΔΕ	Πλήρες και αξιόπιστο ΤΔΕ χωρίς κενά και παραλείψεις.
Συμβολή της ΕΥΔ στην αποτελεσματική προετοιμασία (συγκεκριμένα)	Δεν απαιτήθηκε.
Εκπλήρωση Κριτηρίων	Εκπλήρωση των κριτηρίων του Μέτρου 1.1
Υλοποίηση του έργου	Το έργο παρουσίασε σημαντική καθυστέρηση λόγω ανεύρεσης αρχαιοτήτων στο χώρο του εργοταξίου.
Οργανωτικές αδυναμίες του Τ.Δ.	Δεν υπάρχουν. Ο Τ.Δ. διαθέτει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία.
Εμπόδια στην υλοποίηση.	Παρουσιάστηκαν εμπόδια λόγω της ανεύρεσης αρχαιοτήτων.
Αναθεώρηση του φυσικού αντικειμένου και του προϋπολογισμού του έργου: συχνότητα – εύρος	Έχει γίνει μία τροποποίηση του φυσικού αντικειμένου (13/5/2003), στο οποίο προστέθηκαν το υποέργο της αρχαιολογικής έρευνας στο χώρο επέκτασης του μουσείου και δύο υποέργα σύνδεσης με Ο.Κ.Ω (ΔΕΗ & Ύδρευση). Σύμφωνα με τα δεδομένα του έργου, θα χρειαστεί να γίνει και νέα τροποποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου βάσει των πορισμάτων των ανασκαφών. Η νέα μελέτη έχει είδη εκπονηθεί και αναμένεται η έγκριση της.
Παρακολούθηση:	
- Εξέλιξη δαπανών (ΜΔΔΔ)	Παρατηρείται πρόβλημα στην παρακολούθηση από τη ΕΥΔ δεδομένου ότι ΜΔΔΔ και ΤΔΠΕ/Υ υποβάλλονται από τρεις υπηρεσίες, την ΔΕΕΜ, την ΚΓ' Εφορία Κλασικών Αρχαιοτήτων και την 13 ^η Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.
- Εξέλιξη Φυσικού Αντικειμένου (ΤΔΠΕ/Υ)	
Παρεμβάσεις της ΕΥΔ για την επιτάχυνση της υλοποίησης.	Τα προβλήματα του έργου εκφεύγουν από την αρμοδιότητα της ΕΥΔ.
Συχνότητα – θεματολογία επαφής ΕΥΔ, με τον τελικό δικαιούχο	Συχνή επαφή σχετικά με την παρακολούθηση λόγω του ανωτέρω προβλήματος.
Έλεγχοι	Δεν έχουν γίνει.

VIII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Παρόλον ότι το έργο ήταν προχηματοδοτούμενο και είχε όλες τις προϋποθέσεις για αποτελεσματική και έγκαιρη υλοποίηση (η προετοιμασία της ωρίμανσης είχε ολοκληρωθεί στα πλαίσια του Β' ΚΠΣ), εν τούτοις παράγοντες όπως η ύπαρξη αρχαιοτήτων στον χώρο του εργοταξίου, η οποία ήταν ήδη γνωστή πριν την ένταξη του έργου, καθώς και οι χειρισμοί που έγιναν για την αντιμετώπιση του προβλήματος το κατέστησαν από τα πλέον προβληματικά του Προγράμματος.

Με την ολοκλήρωση του ανασκαφικού έργου και την εκπόνηση της νέας μελέτης με βάση τα πορίσματα των ανασκαφών, το έργο έχει υπερβεί τις δυσκολίες και αναμένεται να υλοποιηθεί χωρίς περαιτέρω καθυστερήσεις.

Πηγές Στοιχείων και Πληροφοριών

- Στοιχεία της βάσης δεδομένων του Σ.Α
- ΤΔΕ / ΤΔΥ
- Μηνιαία Δελτία Δαπανών
- Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργου
- Φάκελος Έργου / Έργων του Φορέα Υλοποίησης
- Διαθέσιμες σχετικές μελέτες
- Άλλα κείμενα για τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές
- Συνεντεύξεις με τα αρμόδια στελέχη της ΕΥΔ και εκπροσώπους του Τ.Δ
- Ερωτηματολόγιο προς τον Τ.Δ.

CASE-STUDY (6): ΣΤΕΡΕΩΣΗ -ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΙΝΔΟΥ

I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Μονάδα Ανάλυσης: Έργο	
Όνομασία	Στερέωση - αναστήλωση Μνημείων Ακροπόλεως Λίνδου
Κωδικός ΟΠΣ	56174
Πρόγραμμα	«ΕΠ Πολιτισμός» 2000-06
Άξονας Προτεραιότητας	1 Προστασία και Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Μέτρο	1.2 Προστασία και ανάδειξη Μνημείων, Συνόλων και Αρχαιο-λογικών Χώρων
Κατηγορία Πράξης – Δείκτη	1.2.2 Μνημεία που αποκαθίστανται, αναστηλώνονται, αναδεικνύονται
Σύντομη περιγραφή του έργου: Ολοκλήρωση της αναστήλωσης της δυτικής πτέρυγας της Ελληνιστικής στοάς στην Ελληνιστική Ακρόπολη της Λίνδου (Ρόδος) και ανάληψη στερεωτικών και λοιπών αναστηλωτικών εργασιών στον ναό της Λινδίας Αθηνά (ανατολικός τοίχος – πρόσταση) στον αυτό χώρο.	

Εμπλεκόμενοι Φορείς	
Φορέας πρότασης	Ταμείο Διαχείρισης Πιστώσεων για την εκτέλεση Αρχαιολογικών Έργων (ΤΔΠΕΑΕ)
Φορέας υλοποίησης	ΤΔΠΕΑΕ
Φορέας χρηματοδότησης	ΥΠ-ΠΟ
Φορέας λειτουργίας	ΚΒ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων (ΚΒ' ΕΠΚΑ)
Υπεύθυνος Έργου	Ζερβουδάκη Η.

Περιγραφή Φυσικού Αντικειμένου	
Φυσικός Δείκτης Κατηγορία πράξης 1.2.2	Εμβαδόν μνημείων που αποκαθίστανται / αναστυλώνονται/ αναδεικνύονται
Φυσικός Στόχος [m ²]	120
Εκτιμημένη τιμή βάσης	40.000 m ²

Οικονομικά Στοιχεία [προχρηματοδοτημένο έργο]	
Αρχικός προϋπολογισμός	2.532.648,57 €
Συμβατικός προϋπολογισμός	Το έργο εκτελείται με αυτεπιστασία και απολογιστικά
Αναθεωρημένος προϋπολογισμός	ΟΧΙ
Τελικό αναμενόμενο κόστος	2.532.648,57 €
% επί του προϋπολογισμού του Μέτρου	1,70%
% επί του προϋπολογισμού της κατηγορίας Πράξης	3,68%
Δαπάνες μέχρι τη στιγμή του ελέγχου από τον αξιολογητή (30/06/2003)	1.601.009,35 €

Κατάσταση Ενεργοποίησης	
Ημερομηνία υποβολής πρότασης	19/09/2001
Ημερομηνία ένταξης	20/11/2001
Ημερομηνία δημοπράτησης	Το έργο εκτελείται με αυτεπιστασία και απολογιστικά (ημερομηνία της απόφασης αυτεπιστασίας 5/1/2000).
Συμβατική ημερομηνία ολοκλήρωσης	Το έργο εκτελείται με αυτεπιστασία και απολογιστικά.
Αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης	31/12/2004

II. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Στο έργο, το οποίο ξεκίνησε στις αρχές 2000, περιλαμβάνεται ένα Υποέργο που αποτελείται από τις παρακάτω εργασίες:

1. *ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΤΕΡΥΓΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΤΟΑΣ.*
2. *ΑΝΑΣΤΗΛΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΟ ΝΑΟ ΑΘΗΝΑΣ: διάλυση και αναστήλωση του ανατολικού τοίχου του σηκού και της κιονοστοιχίας της πρόστασης.*

Αναλυτικά περιλαμβάνονται: Εργασίες οργάνωσης του εργοταξίου του ναού και εξοπλισμός. Διάλυση του θριγκού, του αναστηλωμένου τμήματος του τοίχου, των κιόνων και της κρηπίδας. Συμπληρώσεις αρχαίων μελών και προετοιμασία αρχιτεκτονικών μελών, για την αναστήλωση της κρηπίδας, των κιόνων, του τοίχου και του θριγκού.

Το έργο, ως αρχαιολογικό, εκτελείται με αυτεπιστασία και απολογιστικά, επειδή πρόκειται για επέμβαση σε αρχαία μνημεία που πρέπει να αποξηλωθούν και να επανασυντεθούν.

Η εκτέλεση των εργασιών (καθαίρεση – καθαρισμός – κατεργασία νέων μελών και συμπληρώσεων – επανατοποθέτηση – διαμόρφωση εξωτερικών επιφανειών) απαιτεί υψηλή εξειδίκευση.

Ο αρχαιολογικός χώρος θα παραμείνει επισκέψιμος καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών.

Παράλληλα με το αναστηλωτικό έργο γίνεται καταγραφή των διάσπαρτων μελών και αναλαμβάνεται μέριμνα για την ενημέρωση και πληροφόρηση των επισκεπτών.

3. *ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ: γενικότερη διευθέτηση του αρχαιολογικού χώρου.*

Οι εργασίες στον χώρο αυτό ξεκίνησαν το 1993 και μέχρι και το 1999 χρηματοδοτήθηκαν από εθνικούς πόρους. Το 2000 ολοκληρώθηκαν η αναστήλωση της δυτικής πτέρυγας της Ελληνιστικής στοάς και οι εργασίες οργάνωσης του εργοταξίου του ναού, καθώς και ο εξοπλισμός. Μέχρι 31/12/2004 θα ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο που περιλαμβάνεται στο παρόν ΤΔΕ (Α ΦΑΣΗ).

Τη διετία 2005-2006 προβλέπεται να υλοποιηθεί, η Β' φάση του έργου προϋπολογισμού 1.424.983,13 € που περιλαμβάνει συνοπτικά τα εξής:

- α. Ολοκλήρωση των αναστηλωτικών εργασιών στο ναό, δηλαδή: διάλυση και αναστήλωση του δυτικού τοίχου του σηκού και της κιονοστοιχίας του οπισθόδομου.
- β. Αναστηλωτικές εργασίες στην Ελληνιστική στοά δηλαδή: διάλυση και αναστήλωση στο βόρειο σκέλος της ανατολικής πτέρυγας και έναρξη αναστηλωτικών εργασιών στο ελεύθερο τμήμα της εγκάρσιας κιονοστοιχίας.
- γ. Διαμόρφωση αρχαιολογικού χώρου.
- δ. Μελέτη ηλεκτροφωτισμού.

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ

Το έργο χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο λόγω της ιδιαιτερότητας των εργασιών και τις τεχνικές αναστήλωσης και αποκατάστασης που εφαρμόζονται. Πρόκειται για εκτεταμένη αναστηλωτική παρέμβαση

Η Ακρόπολη της Λίνδου, μίας από τις τρεις πόλεις της νήσου Ρόδου που το 410 π.Χ. συνοίκησαν τη πόλη της Ρόδου, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα αρχιτεκτονικά σύνολα λατρευτικού χαρακτήρα, όχι μόνο για το χώρο των Δωδεκανήσων και της Καρικής Περαίας στη Μικρά Ασία, αλλά και για τον ευρύτερο ελληνικό κόσμο.

Το εκτεταμένο συγκρότημα, το οποίο, σε περίοπτη βραχώδη θέση επιστέφεται από τον κλασικής εποχής δωρικό ναό της Αθηνάς Λινδίας (4ος αιώνας π.Χ.), κατά τους ελληνοιστικούς χρόνους έλαβε μνημειακό χαρακτήρα με την κατασκευή κλιμακοστασίων, στοών, διαμόρφωση ανδρών και γενικά με την προσθήκη κτισμάτων που επέτειναν το θεατρικό στοιχείο.

Στους μεταγενέστερους χρόνους ο χώρος δέχτηκε μια σειρά επεμβάσεων (ιερός ναός Αγ. Ιωάννου, ιπποτικό διοικητήριο, μεσαιωνικές οχυρώσεις) που προσέδωσαν στο συγκρότημα ένα διαχρονικό χαρακτήρα.

Η Ακρόπολη έχει ανασκαφεί κατά το διάστημα 1902-04 από Δανούς αρχαιολόγους.

Το 1938-40 η Αρχαιολογική Υπηρεσία των Ιταλών, στους οποίους είχαν περιέλθει τα Δωδεκάνησα, προχώρησε σε εκτεταμένες επεμβάσεις και σε μεγάλης κλίμακας ανακατασκευές και αναστηλώσεις των μνημείων της Λίνδου. Η εφαρμοσθείσα από τους Ιταλούς μεθοδολογία αναστήλωσης με τη χρήση οπλισμένου σκυροδέματος ακόμη και για την αντικατάσταση ολόκληρων αρχιτεκτονικών μελών και η φυσική φθορά του δομικού υλικού (βιοκλαστικός ψαμμιτικός ασβεστόλιθος) από τη διαρθρωτική επίδραση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, καταπόνησαν ταχύτατα τα αναστηλωμένα μνημεία σε βαθμό ετοιμορροπίας.

Για τη σωτηρία των μνημείων, την ορθή αναστήλωση και αποκατάσταση του αρχιτεκτονικού συγκροτήματος αλλά και την προστασία του από τους πολυπληθείς επισκέπτες που κατακλύζουν τη νήσο Ρόδο κατά τους θερινούς μήνες (ιδίως από Σκανδιναβία και Αγγλία), οι εργασίες που επιχειρούνται αποσκοπούν στη, βάσει μελετών, αναστήλωση της δυτικής πτέρυγας της ελληνοιστικής στοάς και τη διάλυση και αποκατάσταση του ανατολικού τοίχου του σηκού και της κιονοστοιχίας της πρόστασης του ναού της Αθηνάς. Προηγήθηκαν εργασίες εξυγίανσης και στερέωσης των ανδρών.

Το έργο προβλέπει, επίσης, τη διαμόρφωση του αρχαιολογικού χώρου και τη δημιουργία εκθεσιακού χώρου με ενημερωτικά κείμενα αναφορικά με την ιστορία του τόπου.

IV. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων	Τιμές
Αποτελέσματα:	
Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ανθρωποέτη) εκτίμηση ex-post	81
Δημιουργία απασχόλησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ανθρωποέτη) 30/06/2003	51
Αύξηση / βελτίωση	
Δημιουργία νέων μόνιμων θέσεων απασχόλησης από τη λειτουργία των έργων	Νέες θέσεις πλήρους απασχόλησης : 16 Νέες θέσεις μερικής-εποχικής απασχόλησης : 27 Θέσεις εργασίας που διατηρούνται : 28
Αύξηση / βελτίωση ικανότητας (σε σχέση με την τιμή βάσης)	0,3%

Κοινωνική και γεωγραφική εμβέλεια	
Ομάδα / ες – Στόχος	Ομάδες- στόχος του Έργου είναι ο γενικός πληθυσμός, οι επισκέπτες της Νήσου Ρόδου, εξειδικευμένες ομάδες επιστημόνων και η φοιτητώσα νεολαία σε συναφείς κλάδους.
Άμεσα ωφελοούμενοι(ex-ante)	Από την υλοποίηση του έργου άμεσα ωφελοούμενοι είναι: α) <u>επιστημονικά</u> : οι αρχιτέκτονες, οι αρχαιολόγοι και οι ιστορικοί που ασχολήθηκαν και ασχολούνται με τα προβλήματα του μνημειακού συγκροτήματος. β) <u>επαγγελματικά</u> : οι τεχνικοί και οι εργατοτεχνίτες. γ) <u>οικονομικά</u> : οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠ-ΠΟ από την αναμενόμενη αύξηση του αριθμού των επισκεπτών.
Γεωγραφική περιοχή-στόχος	Η αποκατάσταση του μνημειακού συγκροτήματος της Ακρόπολης της Λίνδου και η διευθέτηση επί τα βελτίω του αρχαιολογικού χώρου, σημαντικότετου πολιτισμικού σημείου αναφοράς για την ευρύτερη περιοχή θα συμβάλει στην ανάδειξη ενός ακόμη ευρωπαϊκής σημασίας αρχαιολογικού χώρου, διαχρονικής σπουδαιότητας και μάλιστα στα εξωτερικά γεωγραφικά όρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σημειώνεται ότι η ροδιακή αυτοκρατορία είχε, υπό την άμεση και την έμμεση οικονομική και πολιτιστική επιρροή της την ενδοχώρα της αρχαίας Καρίας και Λυκίας, σήμερα στην επικράτεια της Τουρκίας.

Προστιθέμενη αξία
Η προστιθέμενη αξία εκτιμάται σε σχέση με την δυνατότητα να είχε υλοποιηθεί το έργο χωρίς τη συγχρηματοδότηση από τα Δ.Τ. Λόγω της ετοιμοροπίας του μνημείου είναι πιθανότατο ότι το έργο θα υλοποιείτο με εθνικούς πόρους. Η συγχρηματοδότηση των Δ.Τ. επιτάχυνε τις διαδικασίες,

V. ΣΥΝΑΦΕΙΑ - ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Συνάφεια με οριζόντιες προτεραιότητες	
Περιβάλλον	Ουδέτερο έως θετικό (διαμόρφωση του αρχαιολογικού χώρου)
Ισότητα ευκαιριών	Θετική
Επίδοση ως προς την απασχόληση	Ιδιαίτερα θετική
Ανταγωνιστικότητα	Θετική

Συμπληρωματικά Προγράμματα	
ΠΕΠ	Θετική Με έργα πολιτισμού που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου
Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα: τομέας τουρισμού,	Θετική: Παρεμβάσεις εναλλακτικού τουρισμού
Ε.Π. Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της υπαίθρου (Α.Π 7)	-
Interreg III	Έργα πολιτισμού στα πλαίσια του προγράμματος Ελλάδα – Κύπρος
Leader +	-

Συνέργια με δράσεις άλλων προγραμμάτων	
Ε.Π Κ.Τ.Π	Δυνατή
Ε.Π Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση	Δυνατή

Πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα
Πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα αναμένονται για την οικονομία της νήσου Ρόδου με τη δημιουργία ή διατήρηση δραστηριοτήτων ΜΜΕ, καθώς και με την τόνωση και διαφοροποίηση της τουριστικής κίνησης στην περιοχή του μνημείου.

Συμπληρωματικότητα και συνέργια εντοπίζεται με έργα του Ε.Π. που υλοποιούνται στην περιφέρεια του Νοτίου Αιγαίου και ειδικότερα στην Ρόδο.

VI. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Δείκτες	Τιμές
Απορρόφηση (%)	63.21%
Σταθμισμένη φυσική υλοποίηση (%)	69.96%
Χρονική ολοκλήρωση (%)	Το έργο δεν παρουσιάζει χρονική υστέρηση και αναμένεται να υλοποιηθεί στο πλαίσιο του αρχικού χρονοδιαγράμματος
Υστέρηση (σταθμισμένη φυσική υλοποίηση * χρονική ολοκλήρωση)	Δεν παρατηρείται
Ανάλυση κόστους:	
- Μοναδιαίο κόστος σχεδιασμού (ex ante)	21.105,40 € / m ²
- Μοναδιαίο κόστος υλοποίησης (ex post)	Θα εκτιμηθεί ex-post

VII. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΙ

Σχεδιασμός έργου από τον Τ.Δ:	
- Ύπαρξη των αναγκαίων μελετών	ΝΑΙ (όλο το φάσμα των απαραίτητων μελετών)
- Αδειοδοτήσεις	ΝΑΙ (όλες οι απαραίτητες άδειες από το ΥΠ.ΠΟ)
- Πληρότητα, αξιοπιστία ΤΔΕ	Πλήρες και αξιόπιστο ΤΔΕ χωρίς κενά και παραλείψεις.
Συμβολή της ΕΥΔ στην αποτελεσματική προετοιμασία (συγκεκριμένα)	Δεν απαιτήθηκε.
Εκπλήρωση Κριτηρίων	Εκπλήρωση των κριτηρίων του Μέτρου 1.2
Υλοποίηση του έργου:	Η υλοποίηση του έργου εξελίσσεται σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα και αναμένεται να ολοποιηθεί στον προβλεπόμενο χρόνο παρά τις ειδικές συνθήκες υλοποίησης που ισχύουν για έργα πεδίου (καιρικές συνθήκες).
Οργανωτικές αδυναμίες του Τ.Δ.	Δεν υπάρχουν. Ο Τ.Δ είναι φορέας του ΥΠ.ΠΟ, με μακροχρόνια εμπειρία σε παρόμοια έργα.
Εμπόδια στην υλοποίηση	Δεν υπήρξαν εμπόδια.
Αναθεώρηση του φυσικού αντικειμένου και του προϋπολογισμού του έργου: συχνότητα – εύρος	Δεν έχει γίνει αναθεώρηση.
Παρακολούθηση:	
- Εξέλιξη δαπανών (ΜΔΔΔ)	Υποβάλλονται κανονικά.
Εξέλιξη Φυσικού Αντικειμένου (ΤΔΠΕ/Υ)	Υποβάλλονται κανονικά.
Παρεμβάσεις της ΕΥΔ για την επιτάχυνση της υλοποίησης	Δεν απαιτήθηκε.
Συχνότητα – θεματολογία επαφής ΕΥΔ με τον Τ.Δ	Γίνονται οι συνήθεις επαφές στα πλαίσια της παρακολούθησης του έργου από την ΕΥΔ.
Έλεγχοι	Έχει γίνει ένας έλεγχος με θετικά αποτελέσματα.

VIII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το έργο παρουσιάζει ιδιαίτερα θετική εικόνα όσον αφορά στις διαδικασίες σχεδιασμού, παρακολούθησης, διαχείρισης και ελέγχου. Η πορεία υλοποίησης του είναι ομαλή. Θεωρείται από τα πλέον επιτυχημένα του Προγράμματος.

Η επιτυχία του έργου θα πρέπει να αναζητηθεί στην επάρκεια του Τ.Δ., ο οποίος σχεδίασε, προγραμματίσε και υλοποιεί το έργο με ιδιαίτερη επιτυχία. Η οργανωτική αρτιότητα και η αποτελεσματικότητα του εργοταξίου αναδεικνύεται ως κρίσιμος παράγοντας ομαλής υλοποίησης του έργου λόγω των ιδιαίτερων τεχνικών δυσκολιών που έχει και λόγω της ιδιαιτερότητας των έργων πεδίου(καιρικές συνθήκες).

Επισημαίνεται επίσης η έγκαιρη υποβολή των ΜΔΔΔ και ΤΔΠΕ/Υ, καθώς και η πληρότητα του περιεχομένου τους.

Η ανάλυση του Έργου αναδεικνύει τον Τ.Δ ως τον κρίσιμότερο συντελεστή της ορθής προετοιμασίας και της αποτελεσματικής υλοποίησης των έργων στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ.

Πηγές στοιχείων και πληροφοριών

- Στοιχεία της βάσης δεδομένων του Σ.Α
- ΤΔΕ / ΤΔΥ
- Μηνιαία Δελτία Δαπανών
- Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργου
- Φάκελος Έργου / Έργων του Φορέα Υλοποίησης
- Διαθέσιμες σχετικές μελέτες
- Άλλα κείμενα για τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές
- Συνεντεύξεις με τα αρμόδια στελέχη της ΕΥΔ
- Ερωτηματολόγιο προς τον Τ.Δ